

Univerzita Karlova

Fakulta tělesné výchovy a sportu

**UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ STUDIJNÍHO PROGRAMU
TĚLESNÁ VÝCHOVA A SPORT UK FTVS NA TRHU PRÁCE**

Disertační práce

Autor: Vilém Omcirk

Pracoviště: Katedra managementu sportu

Školitelka: doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

Praha 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem disertační práci zpracoval samostatně pod vedením školitelky doc. Ing. Evy Čáslavové, CSc., uvedl všechny použité literární a odborné prameny a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Praze dne:

.....

Mgr. Ing. Vilém Omcirk

Poděkování:

Rád bych poděkoval školitelce doc. Ing. Evě Čáslavové, CSc. za odborné vedení během celého mého studia na UK FTVS a za pomoc při psaní této disertační práce. Dále bych rád poděkoval všem akademickým kolegům, jejichž podpora i připomínky mi pomohly zrealizovat výzkum a zfinalizovat tuto disertační práci, zejména pak PhDr. Janu Šímovi, Ph.D. a Mgr. Martinu Komarcovi, Ph.D.

Poděkování patří i mému bratrovi Bc. Danu Omčirkovi a dalším členům rodiny za dlouholetou podporu ve studiu a také kolegovi a příteli Mgr. Petru Julišovi, Ph.D. LL.M. za pracovní spolupráci umožňující mi absolvování doktorského studia.

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své disertační práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto disertační práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Mgr. Ing. Vilém Omcirk

Název disertační práce: Uplatnění absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport UK FTVS na trhu práce

Pracoviště: Katedra managementu sportu

Školitelka: doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

Rok obhajoby disertační práce: 2017

Abstrakt:

Tato disertační práce se zabývá uplatněním prezenčních magisterských absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na trhu práce. V teoretické části byla provedena rešerše aktuálního stavu poznání v uplatnění absolventů na trhu práce, zejména absolventů vysokoškolských. Na základě této rešerše byl operacionalizován konstrukt uplatnění absolventa Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy a byl sestaven hlavní nástroj provedeného výběrového šetření a tím byl elektronický výzkumný dotazník. Základní soubor výzkumu byl tvořen absolventy prezenční formy magisterského studia z let 2010 až 2015 z oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové), Tělesná výchova a sport (jednooborové), Vojenská tělovýchova a Management tělesné výchovy a sportu. Celkem bylo získáno 346 dotazníků z 671 možných (návrstnost 52%). Ve výsledkové části byla získaná data nejprve podrobena chí-kvadrát testu na základě 3 identifikačních proměnných (pohlaví respondentů, obor studia a rok absolvování studia) a následně byly odprezentovány jednotlivé výsledky výzkumu. Tyto výsledky se týkaly zejména přechodu respondentů na trh práce po absolvování magisterského studia (mj. i zkušenosti s dobrovolnou a nedobrovolnou nezaměstnaností), současné práce respondentů (mj. způsobu nalezení současné práce, vykonávané profese, pobírané mzdy a spokojenosti s prací) a hodnocení výuky respondenty (mj. využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci a zpětného rozhodnutí o magisterském studiu). Výsledky pak byly i souhrnně vyhodnoceny podle jednotlivých oborů studia. Vybraná zjištění byla také porovnána s výsledky dřívějších studií, bylo poukázáno na problematické body v provedené studii a závěrem byly navrženy případné další výzkumy.

Klíčová slova:

frikční nezaměstnanost, hodnocení výuky, nabídka práce, nezaměstnanost absolventů, pedagogická akontabilita, poptávka po práci, přechod na trh práce, vysoké školství, vysokoškolské vzdělání

Souhlasím s půjčováním disertační práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical Identification

Author's first name and surname: Mgr. Ing. Vilém Omčirk

Title of the doctoral thesis: The Use of Graduates of the Physical Education and Sport Study Program at Charles University Faculty of Physical Education and Sport on the Labor Market

Department: Sports Management Department

Supervisor: doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

The Year of Presentation: 2017

Abstract:

This dissertation thesis deals with the use of full-time Masters' graduates of the Physical Education and Sport study program at Faculty of Physical Education and Sport at Charles University on the labor market. In the theoretical part a review of the current state of knowledge about the use of graduates on the labor market was completed, especially university graduates. On the basis of this review the construct of the use of Charles University Faculty of Physical Education and Sport graduate was operationalized and the main tool of the survey, the electronic questionnaire, was compiled. The basic set of the survey was formed by the graduates of the full-time Masters' studies program between the years 2010 and 2015 in the fields of Secondary School Teaching (double-subject), Physical Education and Sport (single-subject), Military Physical Education and Sports Management. 346 responses from 671 questionnaires were obtained (52% return rate). In the result part collected data was first analyzed by the chi-square test on the basis of 3 identification variables (gender of the respondents, field of study and year of graduation) and subsequently individual results of the survey were presented. These results were mainly related to respondents' transition to the labor market after having finished Masters' studies (e.g. experiences with voluntary and involuntary unemployment), the current respondents' jobs (e.g. ways of finding current job, their current job, earned wages and job satisfaction) and evaluation of their studies (e.g. the use of the knowledge and skills gained during studies in their current job and the retrospective decision on Masters' studies). Next, these results were also collectively evaluated by each field of study. Selected findings were also compared with the results of earlier surveys, the problematic points in the conducted survey were pointed out and finally, possible future surveys were suggested.

Keywords:

frictional unemployment, teaching evaluation, labor supply, graduates' unemployment, pedagogical accountability, labor demand, transition to the labor market, university system, university education

I agree this dissertation to be lent within the library service.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	12
1 ÚVOD.....	15
2 CÍL A ÚKOLY DISERTAČNÍ PRÁCE	17
2.1 Cíl práce	17
2.2 Dílčí úkoly	17
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	19
3.1 Trh práce.....	19
3.1.1 Nabídka práce a poptávka po práci	19
3.1.2 Individuální křivka nabídky práce.....	20
3.1.3 Individuální křivka poptávky po práci	22
3.2 Nezaměstnanost	24
3.2.1 Nezaměstnanost jako ekonomický fenomén	24
3.2.2 Míra nezaměstnanosti	25
3.2.3 Délka nezaměstnanosti a její dopady	28
3.2.4 Klasifikace nezaměstnanosti	30
3.3 Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce	32
3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů..	32
3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce	38
3.3.3 Nezaměstnanost absolventů vysokých škol.....	46
3.3.4 Vymezení pojmu uplatnění absolventa a kritéria hodnocení míry uplatnění .	51
3.3.5 Schéma uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce	87
3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce	88
3.4.1 Výzkumy z přelomu 20. a 21. století.....	88
3.4.2 Výzkum REFLEX 2006	90
3.4.3 Projekt Kvalita II Pedagogické fakulty UK.....	93
3.4.4 Výzkum REFLEX 2010	94
3.4.5 Výzkum REFLEX 2013	96
3.4.6 Ostatní výzkumy zabývající se uplatněním absolventů.....	98
3.4.7 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů UK FTVS.....	101

4 METODIKA PRÁCE	106
4.1 Výzkumná strategie	106
4.2 Postup výběrového šetření.....	107
4.2.1 Určení cíle výzkumu.....	107
4.2.2 Určení zdrojů dat	108
4.2.3 Určení metody a techniky sběru dat	108
4.2.4 Sestavení dotazníku	110
4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku	116
4.2.6 Sběr dat	119
4.2.7 Zpracování a analýza dat	129
4.2.8 Časový harmonogram činností	139
4.3 Rozpočet výběrového šetření.....	139
4.4. Etika výběrového šetření	140
4.5 Rozsah platnosti výběrového šetření	141
4.5.1 Omezení výběrového šetření	141
4.5.2 Vymezení výběrového šetření	142
5 FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KARLOVY..	143
5.1 Představení Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy.....	143
5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů	145
5.2.1 Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích.....	145
5.2.2 Tělesná výchova a sport (jednooborové).....	146
5.2.3 Vojenská tělovýchova	148
5.2.4 Management tělesné výchovy a sportu.....	148
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ UK FTVS.....	150
6.1 Vliv pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia na jednotlivé proměnné.....	150
6.2 Výsledky úvodních otázek dotazníku	156
6.3 Výsledky otázek zkoumajících přechod absolventů na trh práce	158
6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce	159
6.3.2 Výsledky otázek č. 4 a č. 5 – doba po absolvování do začátku práce a doba aktivního hledání práce.....	161
6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností	163
6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností	165

6.4 Výsledky otázek zkoumajících současnou práci absolventů	169
6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status	170
6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce.....	175
6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese	178
6.4.4 Výsledky otázek č. 14, č. 20 až č. 22 – souvislost současné práce s absolvovaným studiem.....	182
6.4.5 Výsledky otázek č. 15 až č. 18 a č. 24 až č. 26 – současná pracovní situace absolventů.....	192
6.4.6 Výsledky otázky č. 19 – mzda.....	209
6.4.7 Výsledky otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací	216
6.5 Výsledky otázek zkoumajících hodnocení výuky absolventy.....	223
6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci.....	224
6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem	228
6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy	231
6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu.....	246
6.6 Výsledky závěrečných otázek dotazníku.....	252
6.7 Vyhodnocení uplatnění absolventů UK FTVS	254
6.7.1 Uplatnění nepracujících absolventů UK FTVS	254
6.7.2 Uplatnění pracujících absolventů UK FTVS.....	256
6.7.3 Uplatnění absolventů oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové)	264
6.7.4 Uplatnění absolventů oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové)	273
6.7.5 Uplatnění absolventů oboru Vojenská tělovýchova	281
6.7.6 Uplatnění absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu	286
7 DISKUSE.....	295
8 ZÁVĚR	314
POUŽITÁ LITERATURA.....	318
SEZNAM GRAFŮ, SCHÉMAT A TABULEK	330
PŘÍLOHY	335

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

ARPL	příjem z průměrného produktu práce
C	užitek plynoucí ze spotřeby
CHEERS	výzkum Careers after Higher Education: An European Research Study
CSVŠ	Centrum pro studium vysokého školství
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
df	stupeň volnosti
DPH	daň z přidané hodnoty
d _L	individuální poptávka po práci
D _L	poptávka po práci
DZHVW	German Center for Higher Education Research and Science Studies
E	zaměstnaní
EU	Evropská unie
ESU	European Students' Union
FSpS	Fakulta sportovních studií
FTVS	Fakulta tělesné výchovy a sportu
GIGO	technika kontroly dat „Garbage in, garbage out“
H	volný čas
IE	důchodový efekt
IHS	Institute for Advanced Studies
IPN	Individuální projekty národní pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací
ISCED	mezinárodní standardní klasifikace vzdělání
ISCO	mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání
ISEI	mezinárodní index socio-ekonomického statusu povolání

IT	informační technologie
ITVS	Institut tělesné výchovy a sportu
L	práce, také ekonomicky aktivní obyvatelstvo
L_0	rovnovážné množství práce
LFS	výzkum Labour Force Survey
MNG	magisterský obor studia na UK FTVS Management tělesné výchovy a sportu
MP_L	mezní produkt práce
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Masarykova univerzita
N	počet respondentů
O	ostatní obyvatelstvo (ani zaměstnaní, ani nezaměstnaní)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PISA	projekt Programme for International Student Assessment
REFLEX	výzkum Flexibilita odborníků ve společnosti znalostí: Nové požadavky na terciární vzdělávání v Evropě
ROA	Research Centre for Education and the Labor Market
SE	substituční efekt
SIOPS	mezinárodní škála prestiže povolání
s_L	individuální nabídka práce
S_L	nabídka práce
SPSS	statistický software společnosti IBM
TSER	výzkumný program Targeted Socio-Economic Research
TU	celkový užitek

TV	tělesná výchova
TVS 1	magisterský obor studia na UK FTVS Tělesná výchova a sport (jednooborové)
TVS 2	magisterský obor studia na UK FTVS Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích
u	míra nezaměstnanosti
U	nezaměstnaní
UK	Univerzita Karlova
UNESCO	organizace pro vzdělání, vědu a kulturu pod Organizací spojených národů
ÚP	úřad práce
V a H shoda	vyhodnocení vertikální a horizontální shody mezi absolvovaným studiem a současnou prací
VOJ	magisterský obor studia na UK FTVS Vojenská tělovýchova
VŠE	Vysoká škola ekonomická
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
w	velikost mzdy, také mzdová sazba
W/P	mzda
ZS	základní soubor
χ^2	chí-kvadrát

1 ÚVOD

Jedním z hlavních cílů každého vzdělávacího systému je příprava na budoucí pracovní uplatnění absolventů vzdělávání. V České republice (dále ČR) je stejně jako ve většině vyspělých zemí systém vzdělávání rozdělen do úrovní základních, středních a vysokých škol. Těmi nejkvalifikovanějšími absolventy pro vykonávání budoucích profesí by měli být absolventi škol vysokých.

Současné terciární vzdělávání v Evropě naplňuje proces stanovený Boloňskou deklarací (1999).¹ Vysoké školství je tak na celoevropské úrovni standardizováno a přineslo mj. rozdělení vysokoškolských úrovní do bakalářských, magisterských a doktorských cyklů. Dalším důsledkem je tzv. masifikace terciárního vzdělání v těch zemích, kde je podíl vysokoškolsky vzdělané populace nižší než 30%. Oběma zmíněnými procesy v posledních letech prošla a stále prochází i ČR.

V ČR je možné momentálně studovat na několika desítkách veřejných i soukromých vysokých škol, jejichž počet je přibližně trojnásobný oproti stavu na počátku 90. let 20. století.² Počet absolventů těchto vysokých škol byl mezi lety 2009 až 2015 pravidelně vyšší než 80 000 osob a nejaktuálněji z rok 2016 činil 77 000 osob.³

V souvislosti s masifikací terciárního vzdělání a s rostoucím počtem absolventů vysokých škol vstupujících na trh práce vyvstává otázka uplatnění daných absolventů na tomto trhu. Trh práce totiž nemusí všechny absolventy vysokých škol v dostatečné míře absorbovat a nedostatek volných vysokoškolsky kvalifikovaných pozic vede k tzv. kaskádovému efektu, kdy vysokoškolští absolventi nastupují do pozic, kde je vyžadováno pouze středoškolské vzdělání a problém s uplatněním na trhu práce pak mají i absolventi pouze se středoškolským vzděláním, protože jejich pozice jsou obsazovány překvalifikovanými absolventy vysokých škol.

To je jedním z hlavních důvodů, proč je v posledních letech téma uplatnění absolventů škol, nejen těch vysokých, předmětem zájmu mnoha odborníků ze státní, akademické i soukromé sféry. Vysokoškolské vzdělávání je procesem, který je možné evaluovat mj. právě výzkumy uplatnění absolventů vysokých škol. Pokud určitá vysokoškolská instituce produkuje takové absolventy, kteří po přechodu ze studia na trh práce

¹ Viz <http://www.msmt.cz/uploads/odbor_30/Jakub/bologna/Bolonska_deklarace_1999_CZ.pdf>.

² Zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni>>.

³ Zdroj: <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f4.html>.

nenastupují na vysokoškolsky kvalifikované pozice a na pozice související s vystudovaným oborem, vyvstává pak otázka smyslu takové instituce, popř. daného studijního oboru. Každá vysokoškolská instituce by tak měla mít zájem produkovat takové absolventy, kteří se budou pracovně uplatňovat na vysokoškolsky kvalifikovaných pozicích, jejichž pracovní náplň bude souviset s vystudovaným oborem, a kde daný absolvent bude využívat studiem získané znalosti a dovednosti. Každá vysoká škola by si měla ověřovat, zda takové absolventy produkuje, mj. právě výzkumy uplatnění svých absolventů. Tento přístup je nazýván tzv. pedagogickou akontabilitou.

Na evropské úrovni bylo v posledních letech realizováno několik výzkumných studií na dané téma, např. CHEERS („Careers after Higher Education: An European Research Study“), EUROSTAT’S 2000 LFS AD HOC MODULE: Transition From School to Working Life, LFS AD HOC MODULE 2009: Entry of Young People into the Labour Market či projekt EUROGRADUATE. V rámci ČR proběhly na celorepublikové úrovni např. studie REFLEX 2006, REFLEX 2010, REFLEX 2013, projekt Kvalita II či výzkum DOKTORANDI 2014. ČR byla také součástí několika nadnárodních evropských výzkumů. Přestože jsou absolventi jednotlivých vysokých škol zahrnováni do výše uvedených rozsáhlých studií, měly by si i samotné vzdělávací instituce na univerzitní či fakultní úrovni samy ověřovat pracovní uplatnění svých absolventů.

Tato disertační práce se zaměřuje na uplatnění vysokoškolských absolventů jedné konkrétní vzdělávací instituce, kterou je Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (dále UK FTVS). Základní soubor respondentů v provedeném výzkumu je dále omezen pouze na prezenční magisterské absolventy oborů studia ve studijním programu Tělesná výchova a sport. Z důvodu použité elektronické kontaktní metody jsou do základního souboru výzkumu zahrnuti pouze absolventi z let 2010 až 2015.

Daným výzkumem jsou získána jedinečná primární data, která jsou analyzována a vyhodnocena souhrnně i v rámci jednotlivých oborů studia a také jsou porovnána s dostupnými sekundárními daty z předchozích tematicky obdobných studií. Výstupem jsou informace prezentované v textu této disertační práce o přechodu daných absolventů na trh práce po absolvování magisterského studia, jejich zkušenostech s dobrovolnou a nedobrovolnou nezaměstnaností, jejich současné pracovní situaci a také hodnocení vybraných kritérií absolvované výuky na UK FTVS. Výsledky pak mohou mít mj. praktický dopad při přípravě akreditací jednotlivých studijních oborů a při zvyšování kvality výuky.

2 CÍL A ÚKOLY DISERTAČNÍ PRÁCE

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této disertační práce je zjištění uplatnění prezenčních magisterských absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport UK FTVS z let 2010 až 2015 na trhu práce.

Tímto výzkumem jsou získána, analyzována a vyhodnocena celofakultní primární data vypovídající o přechodu absolventů ze studia na trh práce, jejich zkušenostech s dobrovolnou i nedobrovolnou nezaměstnaností, jejich současné pracovní situaci a hodnocení vybraných kritérií výuky na UK FTVS.

Výsledky mohou dále sloužit pro interní potřeby samotné UK FTVS při přípravě nových či obnově stávajících akreditací jednotlivých oborů studia a při zkvalitňování výuky ve zkoumaných studijních oborech.

2.2 Dílčí úkoly

K dosažení uvedeného cíle disertační práce bylo potřeba provést několik dílčích úkolů:

- 1) Stanovit výzkumnou otázku;
- 2) Vymezit vybrané relevantní ekonomické pojmy – trh práce, nabídka práce, poptávka po práci, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti, dopady nezaměstnanosti a klasifikace nezaměstnanosti;
- 3) Vymezit pojem uplatnění absolventů v prostředí vysokoškolského systému a trhu práce v ČR;
- 4) Představit UK FTVS a jednotlivé zkoumané magisterské obory studia;
- 5) Provést literární rešerši současného stavu poznání v dané problematice a na základě již realizovaných studií a dalších sekundárních dat operacionalizovat výzkumný konstrukt uplatnění absolventa UK FTVS;
- 6) Na základě provedené operacionalizace sestavit výzkumný dotazník;
- 7) Stanovit výzkumnou strategii a určit postup výběrového šetření;
- 8) Provést pilotáž a následnou úpravu výzkumného dotazníku;
- 9) Provést předvýzkum a opět následnou úpravu výzkumného dotazníku;
- 10) Realizovat sběr dat;

- 11) Vypočítat chí-kvadrát testy získaných dat dle stanovených identifikačních proměnných ve výzkumném dotazníku (pohlaví respondentů, obor studia, rok absolvování studia);
- 12) Provést následnou statistickou analýzu dat;
- 13) Interpretovat analyzovaná data;
- 14) Provést souhrnné vyhodnocení uplatnění absolventů UK FTVS;
- 15) Porovnat výsledky provedené studie s výsledky předchozích obdobných výzkumů a dalšími relevantními sekundárními daty;
- 16) Vyhodnotit zvolenou výzkumnou strategii a realizovaný postup výběrového šetření;
- 17) Sestavit doporučení a témata pro budoucí návazné či opakované studie.

Všechny tyto úkoly byly postupně realizovány výzkumníkem v období let 2012 až 2017.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Hlavními teoretickými východisky pro tuto disertační práci je problematika trhu práce a jeho stran nabídky a poptávky, dále problematika nezaměstnanosti s důrazem na frikční nezaměstnanost, problematika přechodu absolventů vysokých škol na trh práce, jejich uplatnění na tomto trhu a dosavadní výzkumy zabývající se souvisejícími tématy. Každému z uvedených témat je tak věnována určitá část této kapitoly.

3.1 Trh práce

3.1.1 Nabídka práce a poptávka po práci

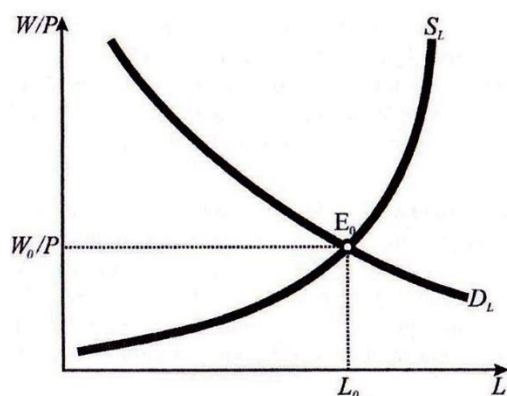
Termínem trh rozumíme v ekonomii místo, kde se střetává nabídka s poptávkou. Co se týče trhu práce, jedná se o střetnutí nabídky práce (S_L) a poptávky po práci (D_L).

Žák a kol. (1999) definuje trh práce jako:

„Místo, na němž se setkává uchazeč o zaměstnání (potenciální zaměstnanec) se subjektem hledajícím vhodného pracovníka (potenciální zaměstnavatel) a nabízející určitou cenu (mzdovou sazbu) a určité podmínky, za nichž by mohl potenciální zaměstnanec pracovat.“ (Žák a kol., 1999, s. 719)

Křivka nabídky práce je určena součtem individuálních nabídkových křivek (s_L) a křivka poptávky po práci součtem individuálních poptávkových křivek (d_L). V místě průniku křivek S_L a D_L nalézáme rovnovážné množství (L_0) a rovnovážnou mzdu (W_0/P) (viz graf 1).

Graf 1: Nabídka práce a poptávka po práci



Zdroj: Kraft – Bednářová – Kocourek, 2012, s. 167

Na trhu práce dochází ke specifické záměně pozic domácností a firem. Zatímco firmy v jiných oblastech ekonomické teorie vystupují na straně nabídky trhu a jednotlivci či domácnosti na straně poptávky trhu, na trhu práce jsou to právě jednotlivci, kteří vystupují na straně nabídky a firmy jsou naopak na straně poptávky. Odměnou pro jednotlivce za jejich čas strávený prací je pak mzda (W/P). Na vyšší množství pracovní síly je třeba vynaložit vyšší množství mzdové sazby. Křivka nabídky práce S_L se pak postupně stává strmou (kolmou k ose L), protože množství práce na daném trhu je omezeno množstvím pracovní síly. Křivka poptávky po práci D_L představuje chování firem, které jsou ochotny s nižší mzdovou sazbou najímat vyšší počet pracovníků.

Odlišný je názor autorů Wonnacottových (1990, s. 664), kteří ne úplně souhlasí s tvrzením, že se křivka nabídky práce S_L stává vždy úplně strmou. Tito autoři totiž uvádí dva důvody, díky kterým se množství pracovní síly dané populace na trhu práce zvýší v souvislosti s růstem mzdové sazby. Prvním z nich je možný nárůst pracovní síly v populaci na trhu práce. Druhým důvodem je změna průměrného času stráveného prací v současné pracovní síle populace.

3.1.2 Individuální křivka nabídky práce

Kraft – Bednářová – Kocourek (2012) definují individuální nabídku práce takto:

„Individuální nabídka práce s_L je závislost nabízeného množství práce L na velikosti mzdy w jednoho člověka.“ (Kraft – Bednářová – Kocourek, 2012, s. 92)

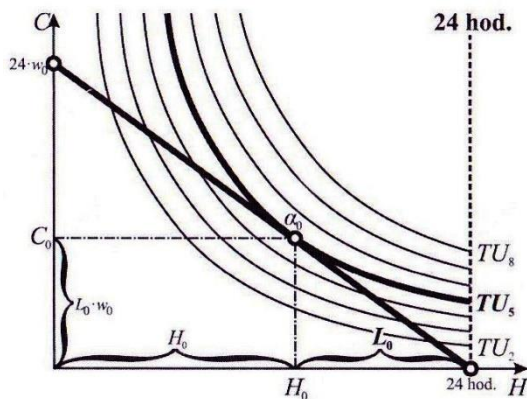
Existuje i individuální nabídka práce jedné firmě čili individuální nabídka práce z pohledu jednoho poptávajícího (viz např. Kraft – Bednářová – Kocourek, 2011). Tato problematika však není tématem této disertační práce.

Každý pracovník se individuálně rozhoduje, kolik času je za danou mzdu ochoten obětovat práci (L) na úkor svého volného času (H). Čím vyšší je mzdová sazba (w), tím více času je pracovník ochoten práci strávit. Kraft – Bednářová – Kocourek (2011) pak uvádí:

„Optimální rozložení času (24 hodin) na práci a volný čas vychází ze snahy maximalizovat užitek plynoucí ze spotřeby (C) a volného času (H). ... Jednotlivec maximalizuje užitek při množství práce, kdy mezní míra substituce volného času spotřebou je rovna mzdové sazbě (w).“ (Kraft – Bednářová – Kocourek, 2011, s. 150)

Celá rozhodovací situace jednotlivce je znázorněna v grafu 2.

Graf 2: Indiferenční analýza rozhodování spotřebitele o optimálním nabízeném množství práce



Zdroj: Kraft – Bednářová – Kocourek, 2011, s. 151

Jednotlivec dosáhne maximálního užitku TU_5 v bodě α_0 . Člověk zde nabízí množství práce L_0 a využívá H_0 volného času. V souvislosti s posuny mezi časem pracovním a časem volným jsou rozlišovány 2 různé efekty. Prvním z nich je efekt substituční SE, kdy je volný čas nahrazován prací. Zvýšení mzdové sazby motivuje pracovníka k tomu, aby obětoval určitou část volného času na čas pracovní. Holman (2001) k tomuto efektu uvádí:

„Mzda je cenou volného času. Když se mzda zvýší, volný čas zdraží. ... Růst mzdy motivuje člověka k tomu, aby si kupoval méně volného času, tedy aby nabízel více práce.“ (Holman, 2001, s. 272)

Druhým efektem je efekt důchodový IE. Ten je vztahován ke změně reálného důchodu způsobeným nárůstem mzdové sazby. Pakliže se zvýší mzdová sazba, zvyšuje se reálný důchod a ten umožní zvýšení spotřeby i volného času. Holman (2001) k tomuto efektu uvádí:

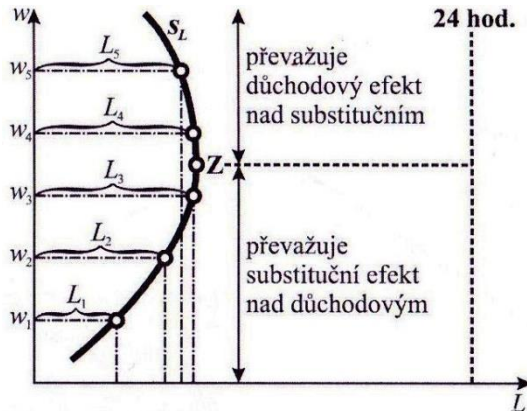
„Jenže mzda není jenom cenou volného času. Mzda je také důchodem. ... Růst mzdy motivuje člověka k tomu, aby si kupoval také více volného času, tedy aby nabízel méně práce.“ (Holman, 2001, s. 272)

Substituční efekt je hodnocen jako negativní, důchodový naopak jako pozitivní.

U každého jednotlivce vyvolává zvyšování mzdy určitou reakci na dělení své denní hodinové dotace mezi hodiny pracovní a hodiny volnočasové. Tuto reakci zobrazuje křivka individuální nabídky práce jednotlivce s_L . Jedná se o závislost individuálně

nabízeného množství práce L na velikosti mzdy w . Tvar této křivky ovlivňují oba výše uvedené efekty – substituční a důchodový.

Graf 3: Individuální nabídka práce jednoho pracovníka



Zdroj: Kraft – Bednářová – Kocourek, 2011, s. 153

Substituční efekt převažuje až do dosažení bodu Z. Zvyšování mzdové sazby v intervalu až do bodu Z tak vyvolává růst nabízeného množství práce ze strany pracovníka. Nad bodem Z převládá důchodový efekt. Další zvyšování mzdové sazby vede k poklesu nabízeného množství práce ze strany pracovníka. To zobrazuje pro individuální nabídkovou křivku s_L specifické zpětné zakřivení. Pracovník v intervalu nad bodem Z tak kompenzuje každé zvýšení mzdové sazby nižším množstvím času věnovaným práci a zvyšuje si množství času volného, protože úroveň jeho příjmu již dostatečně saturuje jeho potřeby a pracovník není ochotný za vyšší mzdu nabízet více pracovního času.

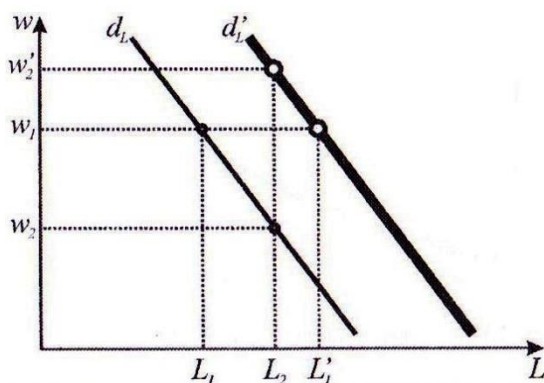
Poloha bodu Z je velmi individuální a liší se u každého pracovníka dle jeho preferencí ve vztahu k práci a k volnému času. Tržní nabídka práce s_L , která je součtem individuálních nabídek práce s_L , však toto zpětné zahnutí nereflektuje, protože uvažuje, že se na trhu práce vždy najde někdo, kdo je ochoten pracovat při určité úrovni mzdy w .

3.1.3 Individuální křivka poptávky po práci

Poptávku po práci lze rozlišovat dle konkurenčního prostředí jak na trhu práce, tak v souvislosti s konkurenčními podmínkami na trhu finální produkce. Do rozhodování podniku o nákupu výrobních faktorů také vstupují úvahy o krátkém a dlouhém období (viz např. Kraft – Bednářová – Kocourek, 2011). Složitost této problematiky však není tématem této disertační práce.

Poptávka po práci závisí na poptávce po výstupu, který je prací vyroben. Poptávku po výstupu ovlivňuje úroveň rozvoje dané ekonomiky a z ní vyplývající cena práce (mzda) a kvalifikační úroveň vstupu (produktivita práce). V souvislosti s růstem kvalifikace a lidskými schopnostmi roste mezní produkt práce MP_L , což zvyšuje úroveň poptávky po práci v čase. Individuální poptávka po práci d_L kopíruje klesající část křivky příjmu z mezního produktu práce od maxima příjmu z průměrného produktu práce ARP_L . Vyjadřuje tak ochotu firmy zaměstnat určitý počet pracovníků L při dané mzdě w .

Graf 4: Závislost poptávky po práci na mezním produktu práce



Zdroj: Kraft – Bednářová – Kocourek, 2012, s. 94

Růst mezního produktu práce ve svém důsledku zvyšuje využitelnost člověka v různých oborech činností. Tím pádem roste individuální poptávka po práci (posun křivky d_L směrem vpravo). Firmy jsou tak ochotny při stejné mzdové sazbě w_1 zaměstnat více pracovníků. Tento rozdíl je zobrazen intervalem $L_1 \rightarrow L_2$.

Problematika nezaměstnanosti a trhu práce je velmi obsáhlá. Další témata jako např. problematika mezd a jejich nerovnosti, působení odborů na trh práce, monopson na trhu práce, možnosti působení proti nezaměstnanosti, rozdílnosti trhu práce z pohledu dokonalé a nedokonalé konkurence a z pohledu krátkého a dlouhého období či vztah inflace a nezaměstnanosti nejsou tématem této disertační práce, protože se tematicky nijak nevztahují k provedenému výzkumu prezentovanému v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS. O uvedených tématech však blíže pojednávají např. Wonnacott – Wonnacott (1990), Samuelson – Nordhaus (1992), Holman (2001), Frank – Bernanke (2003), Kraft – Bednářová (2006), Jurečka a kol. (2010) či Kraft – Bednářová – Kocourek (2011, 2012).

3.2 Nezaměstnanost

3.2.1 Nezaměstnanost jako ekonomický fenomén

V ekonomii jsou rozlišovány 3 základní výrobní faktory – kapitál, půda a práce. Z kapitálu plyne příjem v podobě úroku, z půdy plyne příjem v podobě renty a z práce plyne mzda.

Nezaměstnanost se týká třetího uvedeného výrobního faktoru – práce. Práci definuje Ryska (2007) takto:

„Práce je cílevědomá činnost, kterou člověk vynakládá za účelem uspokojování svých potřeb.“ (Ryska, 2007, s. 37)

Nezaměstnanost je denně skloňované téma jak v masových médiích, tak i v rovině politické, ekonomické a v neposlední řadě i v rovině akademické. Nezaměstnanost a trh práce je samostatnou kapitolou v problematice ekonomie a to jak v makroekonomii, tak i v mikroekonomii. V makroekonomii se pak jedná spolu s inflací o jeden z největších problémů tržních ekonomik. Nezaměstnanost definuje obecně Žák a kol. (1999) takto:

„Nezaměstnanost je ekonomická kategorie, která v sobě obsahuje vysvětlení, příčiny, vznik, případně různé druhy nezaměstnanosti.“ (Žák a kol., 1999, s. 466)

Kraft – Bednářová – Kocourek (2012) definují nezaměstnanost jako:

„Výraz ekonomické nerovnováhy, v jejímž důsledku dochází k nevyužití jednoho ze základních zdrojů bohatství, jímž je práce.“ (Kraft – Bednářová – Kocourek, 2012, s. 164)

Tito autoři dále specifikují ekonomicky aktivní obyvatelstvo (L) v ČR jako osoby starší 15 let, které lze rozdělit do tří skupin:

- 1) Zaměstnaní (E);
- 2) Nezaměstnaní (U);
- 3) Ostatní (O).

Zaměstnaní jsou lidé, kteří pobírají mzdu za určitou placenou práci – ať už jako zaměstnanci či jako podnikatelé. Tito lidé pak nepracují prakticky pouze z důvodu nemoci, stávky či prázdnin. Tvoří první část celkové pracovní síly určité země. Nezaměstnaní jsou lidé, kteří jsou definováni dle následujících charakteristik. V ČR označujeme člověka jako nezaměstnaného, který je bez práce, zároveň práci aktivně hledá

a rovněž je připraven do práce nastoupit. Ti, kdo nesplňují některou z těchto podmínek, označujeme jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Nezaměstnaní pak jsou sledováni např. z pohledu jejich věkové struktury, územního rozložení, úrovně jejich kvalifikace a tvoří druhou část pracovní síly určité země. Pojmem „ostatní“ pak jsou míněni ti, kteří se soustavně připravují na výkon budoucího zaměstnání (tzn. studují), nebo také ženy v domácnosti či osoby, které z nějakého důvodu práci prostě nehledají.

Nezaměstnanost je způsobena několika příčinami. Kraft – Bednářová (2006, s. 40) jako příklady příčin nezaměstnanosti uvádí:

- Úpadek výroby, tj. období hospodářské recese;
- Zavádění nových technologií vytěsňujících člověka jak z přímé výroby, tak i z řízení a administrativy;
- Nasycení trhu zbožím dlouhodobé spotřeby;
- Vysoko stanovená úroveň minimální mzdy;
- Vysoko stanovená podpora v nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost je měřena pomocí několika ukazatelů, jako např. míra nezaměstnanosti či její délka (doba), které jsou blíže popsány v následujících kapitolách 3.2.2 Míra nezaměstnanosti a 3.2.3 Délka nezaměstnanosti a její dopady. Mezi další ukazatele nezaměstnanosti patří např. míra ekonomické aktivity, míra zaměstnanosti či náklad na nezaměstnanost (viz např. Fialová – Jelen, 1993; Frank – Bernanke, 2003). Těmito ukazateli se však tematicky blíže tato disertační práce nezabývá.

3.2.2 Míra nezaměstnanosti

V oblasti makroekonomie odborníky nejvíce zajímá tzv. míra nezaměstnanosti (u). Pro výpočet míry nezaměstnanosti je nutné nejprve rozřadit obyvatelstvo určité země do několika kategorií. Nezaměstnanost se týká těch obyvatel, kteří jsou v tzv. produktivním věku. Za obyvatele v produktivním věku je považován takový člověk, který ukončil povinnou školní docházku a ještě není v penzi. V praxi se jedná o věkovou skupinu 15 až 64 let.

Obyvatelstvo v tomto produktivním věku je děleno na zaměstnané a nezaměstnané. Zaměstnaní obyvatelé pracují na plný či částečný úvazek, popř. podnikají. Nezaměstnaní obyvatelé nikoliv a práci si aktivně hledají. Aktivním hledáním práce je myšlena registrace na příslušném Úřadu práce (dále ÚP) a momentální připravenost nastoupit na

případnou pracovní pozici. Např. v roce 2016 bylo v ČR zaměstnáno průměrně 5 138 600 osob⁴ a nezaměstnaných bylo průměrně 211 400 osob⁵. Součet všech zaměstnaných a nezaměstnaných obyvatel je označován jako celková pracovní síla určité země nebo také jako tzv. ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Poslední důležitou podmnožinou jsou lidé v produktivním věku, kteří nemají zaměstnání, a ani jej aktivně nehledají. Sem spadají zejména studenti, ženy v domácnosti, zdravotně postižení, kterým jejich zdravotní stav znemožňuje pracovat či obyvatelé, kteří se rozhodli pro alternativní způsob života bez práce.

Míra nezaměstnanosti tak vyjadřuje podíl nezaměstnaných na celkové pracovní síle ekonomiky. Tato míra je velice důležitá a zobrazuje určitý aktuální stav ekonomiky. Na základě měření míry nezaměstnanosti je pak možné zkoumat vliv nezaměstnanosti na celkový stav hospodářství v dané zemi. Vzorec pro výpočet míry nezaměstnanosti je následující:

$$u = (U / L) \times 100, \text{ kde } L = U + E$$

u...míra nezaměstnanosti

U...počet nezaměstnaných

E...počet zaměstnaných

L...součet počtu nezaměstnaných a zaměstnaných, čili celková velikost pracovní síly

Veškeré počty jsou čerpány a vztahovány k obyvatelstvu určité země a ve výpočtech je uvažováno bez existence ekonomicky neaktivních obyvatel (tzn. studentů, žen v domácnosti a obyvatel nehledajících si práci).

V prostředí ČR jsou evidovány v současné době 3 různé ukazatele týkající se míry nezaměstnanosti. Jsou jimi:

- Obecná míra nezaměstnanosti;
- Registrovaná míra nezaměstnanosti – ta byla vypočítávána zejména do roku 2012;
- Podíl nezaměstnaných osob – ten je vypočítáván zejména od roku 2013.

Obecná míra nezaměstnanosti je vypočítávána z dat Českého statistického úřadu (dále ČSÚ). Ten pravidelně realizuje tzv. výběrové šetření pracovních sil (dále VŠPS), kde jsou respondenty vybrané české domácnosti. VŠPS je prováděno pravidelně od prosince 1992 ve všech okresech ČR kontinuálně v průběhu celého roku. Tímto výzkumem se

⁴ Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_cr>.

⁵ Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_cr>.

dotazováním získávají údaje umožňující mj. analýzy dle ekonomických, sociálních a demografických hledisek. Od roku 2002 byl dotazník upraven dle standardů Evropské unie (dále EU) a je národní modifikací celoevropského šetření Labour Force Survey (LFS).⁶

Registrovaná míra nezaměstnanosti byla vypočítávána z dat Ministerstva práce a sociálních věcí (dále MPSV). MPSV v této míře vycházelo z počtu registrovaných nezaměstnaných osob na ÚP. V čitateli byl uveden počet tzv. dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání dle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 §24, kteří mohou ihned nastoupit do zaměstnání. Ve jmenovateli byl uveden součet počtu zaměstnaných dle VŠPS ČSÚ s počtem pracujících cizinců podle evidence MPSV a Ministerstva průmyslu a obchodu (dále MPO) a počtu dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání.

Oba výše uvedené ukazatele tak využívají jinou datovou základnu a obecná míra nezaměstnanosti byla v posledních letech o několik desetin procent nižší než registrovaná míra nezaměstnanosti.

Poměrně novým pojmem je tzv. podíl nezaměstnaných osob. Ten se objevil na začátku roku 2013, kdy vláda ČR rozhodla o změně metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti dle jiné datové základny. Podíl nezaměstnaných osob značí počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let k obyvatelstvu stejného věku. MPSV definuje dosažitelné osoby jako:

„Uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazeni na rekvalifikační kurzy, nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazečky, které pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.“⁷

V čitateli tak je uveden pouze počet tzv. dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let dle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 §24, kteří mohou ihned nastoupit do zaměstnání, a ve jmenovateli je uveden celkový počet obyvatel ve stejném věkovém rozmezí.

⁶ Více o VŠPS a LFS dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/vykazy/vyberove_setreni_pracovnich_sil>.

⁷ Zdroj: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.

Jednotlivé míry nabývají odlišných hodnot, například za rok 2012, což byl rok, po kterém došlo ke změně metodiky výpočtu z registrované míry nezaměstnanosti na podíl nezaměstnaných osob, bylo uváděno:

- Obecná míra nezaměstnanosti 7,0%;⁸
- Registrovaná míra nezaměstnanosti 8,6%;⁹
- Podíl nezaměstnaných osob 6,8%¹⁰ – ten byl v roce 2012 počítán paralelně s registrovanou mírou nezaměstnanosti, i když v účinnost vstoupil až k 1. 1. 2013.

Za rok 2016, kdy podíl nezaměstnaných osob již nahradil dřívější registrovanou míru nezaměstnanosti, byly uváděny následující hodnoty:

- Obecná míra nezaměstnanosti 4,0%;¹¹
- Podíl nezaměstnaných osob 5,6%.¹²

ČR patří v posledních letech mezi země Evropské unie (dále EU) s nejnižší mírou nezaměstnanosti.¹³ Frank – Bernanke (2003) k míře nezaměstnanosti uvádí:

„Je-li nízká, jeví se práce jako jistá a pracovní místa se snadno shánějí. K nízké nezaměstnanosti se obvykle váže zvyšování mezd a zlepšování pracovních podmínek, protože zaměstnavatelé si konkurují při získávání a udržení pracovníků.“
(Frank – Bernanke, 2003, s. 465)

Naopak vysoká míra nezaměstnanosti zatěžuje stát jako celek mnohými negativními dopady, které jsou blíže popsány v následující kapitole 3.2.3 Délka nezaměstnanosti a její dopady.

3.2.3 Délka nezaměstnanosti a její dopady

Dalším velmi významným ukazatelem, kterým se zabýval i výzkum prezentovaný v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS, je délka nezaměstnanosti. Je logické, že lidé nezaměstnaní krátkodobě nepocítují negativní dopady nezaměstnanosti v takové míře, jako lidé nezaměstnaní dlouhodobě. Frank – Bernanke (2003, s. 468) označují nezaměstnané 6 a více měsíců jako dlouhodobě nezaměstnané a

⁸ Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_cr>.

⁹ Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.

¹⁰ Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.

¹¹ Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_cr>.

¹² Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.

¹³ Zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-nezamestnanost>>.

naopak do 6 měsíců jako krátkodobě nezaměstnané. Je třeba podotknout, že v odborné literatuře lze nalézt i jiné časové úseky pro dělení nezaměstnanosti na krátkodobou a dlouhodobou. Český autor Jurečka (2010) uvádí:

„Velmi závažným problémem je dlouhodobá nezaměstnanost, za kterou je obvykle považována nezaměstnanost trvající déle než rok.“ (Jurečka a kol., 2010, s. 138)

Doba trvání nezaměstnanosti je označována jako nepřetržitá nezaměstnanost a začíná v okamžiku, kdy se člověk stane nezaměstnaným, a končí úspěšným nalezením práce či opuštěním pracovní síly (např. odchod do důchodu). Tato doba vzrůstá v období recese, kdy je obtížnější sehnat práci.

Problematickou skupinou pak jsou lidé, kteří v krátkých časových intervalech přerušují období nezaměstnanosti a jsou označováni jako chronicky nezaměstnaní. Tito lidé pociťují negativní dopady nezaměstnanosti víceméně stejně jako lidé nezaměstnaní dlouhodobě. Naopak z důvodu častého ztracení zaměstnání u nich mohou být některé dopady (např. psychologické) ještě horší.

Mezi negativní dopady nezaměstnanosti na stát a hospodářství jako celek patří např. (viz Kraft – Bednářová – Kocourek, s. 169-170):

- 1) Ekonomická ztráta – nevyužití práce jako výrobního faktoru představuje ztracenou příležitost;
- 2) Výdaje ze státního rozpočtu – podpory v nezaměstnanosti a kvůli nim i zvyšování daňových sazeb, což vede k nižší míře investování;
- 3) Ztráta kvalifikace – s tím spjaté další výdaje na rekvalifikaci nezaměstnaných;
- 4) Kriminální živly – ty vystupují zejména z řad dlouhodobě nezaměstnaných a z toho důvodu jsou pak vynakládány prostředky na policii, soudy atd.

Daňhelová (2002, s. 15) výše uvedené negativní dopady ještě doplňuje o:

- 1) Organizační dopady – v souvislosti s nezaměstnaností vznikají potřeby rozsáhlého byrokratického aparátu;
- 2) Politické dopady – v postkomunistických zemích nezaměstnanost ohrožuje sociální a ekonomické reformy.

Nezaměstnanost nezatěžuje negativně pouze stát a hospodářství jako celek, ale rovněž i samotné jednotlivce. Mareš (1994, s. 61-73) uvádí jako příklady dopadů nezaměstnanosti na jednotlivce např. snížení životní úrovně, psychické strádání a deprivace, pocit úzkosti,

nárůst ponižujících zkušeností (žádání o práci, pocit někoho, kdo selhal atd.), alkoholismus, kriminální chování, změnu vnímání času (nezaměstnanému utíká čas pomaleji a je vyplňován pocitem nudy), narušení denních rodinných zvyklostí a úbytek společenských vztahů vedoucí k sociální izolaci. Naštěstí se v dnešní době alespoň eliminovaly důsledky na fyzickém zdraví, kdy v dřívějších dobách kvůli nedostatečnému systému finanční podpory v nezaměstnanosti se lidé stávali podvyživenými.

Na druhou stranu je třeba podotknout, že nezaměstnanost má i své pozitivní stránky. Když pracovníci pocítují hrozbu ze ztráty zaměstnání, mohou tím být motivováni k lepšímu pracovnímu výkonu. Pokud občané pocítují problematické uplatnění na trhu práce spjaté s vyšší mírou nezaměstnanosti, jsou tak motivováni ke vzdělávání a zvyšování si kvalifikace. Pracovní trh se tak zkvalitňuje.

3.2.4 Klasifikace nezaměstnanosti

Nezaměstnanost lze dělit do několika skupin dle určitých kritérií. Kraft – Bednářová – Kocourek (2012, s. 165-167) uvádí následující typy nezaměstnanosti:

- Frikční nezaměstnanost;
- Strukturální nezaměstnanost;
- Sezónní nezaměstnanost;
- Cyklická nezaměstnanost;
- Přirozená míra nezaměstnanosti;
- Neúplná nezaměstnanost;
- Nepravá nezaměstnanost.

Z výše uvedených typů nezaměstnanosti je jedním z témat provedeného výzkumu prezentovaného v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS pouze frikční nezaměstnanost.

Jedná se o přechodnou, krátkodobou nezaměstnanost v době, která je věnována hledání nového zaměstnání (např. z důvodu stěhování, z důvodu hledání vhodnějšího pracovního místa) a rovněž v době, kterou si nově vstupující na trh práce hledají své první zaměstnání (mj. právě zkoumaní absolventi škol). Tento typ nezaměstnanosti je poměrně neškodný a vyskytoval by se i ve stavu plné zaměstnanosti. Odráží úroveň pružnosti na trhu práce. Jurečka a kol. (2010, s. 140) ji vysvětluje jako snahu lidí o optimální alokaci své pracovní síly. Samuelson – Nordhaus (1992, s. 576) označují tento typ nezaměstnanosti za

převážně dobrovolný právě z důvodu stěhování za prací a hledáním si lepšího pracovního místa. Tomuto tématu se podrobněji věnuje výsledková kapitola 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností.

Fialová – Jelen (1993, s. 81) uvádí dělení nezaměstnanosti dle klasifikačních kritérií jako jsou charakter nezaměstnanosti (viz výše uvedené typy), dále časové hledisko (nezaměstnanost krátkodobá / dlouhodobá) a také hledisko dobrovolnosti (dobrovolná nezaměstnanost – ta víceméně koresponduje s frikční a strukturální nezaměstnaností a nedobrovolná nezaměstnanost – ta ve své podstatě odpovídá cyklické nezaměstnanosti). Holman (2001) k hledisku času a dobrovolnosti v nezaměstnanosti dodává:

„Dlouhodobá nezaměstnanost se někdy samovolně mění z nedobrovolné v dobrovolnou, protože je-li člověk dlouho nezaměstnaný, mění se jeho způsob života i jeho postoje k zaměstnání.“ (Holman, 2001, s. 300)

Při dobrovolné nezaměstnanosti je tedy počet nezaměstnaných roven nebo nižší počtu volných míst na trhu práce. Tito lidé pak při aktuální mzdové sazbě upřednostňují např. volný čas či péči o potomka.

Zkušenostem s dobrovolnou a nedobrovolnou nezaměstnaností u magisterských absolventů UK FTVS se podrobněji věnují výsledkové kapitoly 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností a 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností.

3.3 Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce

3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů

Každý absolvent školy, ať již základní, střední či vysoké, je v průběhu své vzdělávací kariéry ovlivněn počtem let strávených na určitém typu školy v jednotlivých úrovních vzdělávání.

Vláda ČR dne 9. 7. 2014 schválila vládním usnesením č. 538 Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v ČR v roce 2014 uvádí tyto 4 základní směry rozvoje vzdělávacího systému tak, aby byl naplněn základní smysl vzdělávání:

- Osobnostní rozvoj přispívající ke zvyšování kvality lidského života;
- Udržování a rozvoj kultury jako soustavy sdílených hodnot;
- Rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro solidární společnost, udržitelný rozvoj a demokratické vládnutí;
- Příprava na pracovní uplatnění.

(Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, s. 8-9)

Tento rozvoj není realizován pouze základními a středními školami, ale rovněž i školami vysokými. Po roce 1989 získaly vysoké školy vlastní samosprávu a částečnou nezávislost na státu. V oblasti vysokého školství je základním legislativním rámcem zákon č. 111/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách.¹⁴ Vysoké školství je řazeno do tzv. terciárního sektoru vzdělávání. Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – Bílá kniha (2001) vymezuje terciární sektor následovně:

„Terciárním sektorem vzdělávání se rozumí všechny typy státem uznaného vzdělávání občanů, navazující na úplné střední všeobecné vzdělání nebo úplné střední odborné vzdělání ukončené maturitní zkouškou.“ (Kotásek et al., 2001, s. 63)

ČSÚ zavedl s účinností od 1. 1. 2014 novou klasifikaci vzdělání CZ-ISCED 2011¹⁵, která nahradila předchozí klasifikaci vzdělání ISCED 97.¹⁶ Dle nové metodiky spadají do terciárního vzdělání úrovně ISCED 5 až 8. ISCED (International Standard Classification

¹⁴ Viz <http://www.msmt.cz/uploads/zakon_o_vysokych_skolach.pdf>.

¹⁵ Viz <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011>.

¹⁶ Viz <https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97>.

of Education) je mezinárodní standardní klasifikace vzdělání používaná od 70. let 20. století podle UNESCO.

Tabulka 1: Klasifikace vzdělání CZ-ISCED 2011

Klasifikace vzdělání ISCED 2011		Úroveň vzdělání v systému školství ČR	
0	Vzdělávání v raném dětství	0	Mateřská škola
1	Primární vzdělávání	1	1. stupeň základní školy
2	Nižší sekundární vzdělávání	2	2. stupeň základní školy
3	Vyšší sekundární vzdělávání	3	Střední škola s maturitou či vyučení
4	Postsekundární neterciární vzdělávání	4	Pomaturitní studium
5	Krátký cyklus terciárního vzdělávání	5	Poslední dva ročníky konzervatoří
6	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň	6	Bakalářské studium VŠ, studium VOŠ
7	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň	7	Magisterské studium VŠ
8	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň	8	Doktorské studium VŠ
9	Vzdělávání jinde neuvedené	9	Vzdělání jinde neuvedené

Zdroj: ČSÚ, upraveno autorem

Na evropské úrovni je v několika posledních letech realizován tzv. Boloňský proces.¹⁷ Tento proces na základě přistoupení ministrů za oblast školství v jednotlivých zemích k Boloňské deklaraci (1999)¹⁸ standardizuje průběh vysokoškolského vzdělávání a tato standardizace k roku 2016 probíhá ve 46 evropských zemích.¹⁹ Projevem Boloňského procesu v ČR je např. restrukturalizace vysokoškolského vzdělávání do bakalářského, magisterského a doktorského cyklu.

Strategické řízení v oblasti vysokého školství na nadnárodní úrovni se jeví jako velmi důležité z důvodu mezinárodního srovnání vysokoškolských titulů, uznávání vzdělání mezi jednotlivými zeměmi a celkově podpory mobility studentů a učitelů mezi zeměmi.

V těch zemích, kde podíl vysokoškolsky vzdělané populace v obyvatelstvu je nižší než 30%, je dané vzdělávání masifikováno za účelem zvýšení počtu obyvatel s úspěšně ukončeným terciárním vzděláním (ISCED 5 až ISCED 8).²⁰ Strategii Evropské komise v rámci projektu Europe 2020 je dosáhnout 40% úrovně vysokoškolsky vzdělané populace ve věku 30 až 34 let.²¹

¹⁷ Viz <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/bolonsky-proces-2>>.

¹⁸ Viz <http://www.msmt.cz/uploads/odbor_30/Jakub/bologna/Bolonska_deklarace_1999_CZ.pdf>.

¹⁹ Mühleck et al., 2016, s. V.

²⁰ Viz <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011>.

²¹ European Commission, 2011, s. 4.

V ČR je možné momentálně studovat na 66 vysokých školách, tj. přibližně 3x více než v roce 1990. Z těchto 66 vysokých škol je 26 veřejných a 40 soukromých.²² V roce 2016 bylo na českých vysokých školách zapsáno celkem 311 367 studentů.²³ Nově zapsaných studentů bylo 53 650²⁴ a vysokoškolské studium absolvovalo 77 328 studentů (z toho bylo 34 034 magisterských absolventů).²⁵

Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – Bílá kniha (2001) uvádí několik záměrů, které sleduje terciární sektor vzdělávání v ČR. Jako hlavní záměr je uvedeno:

„Vytvořit bohatě diverzifikovaný terciární sektor vzdělávání, s dostatečnou kapacitou, v maximální míře prostupný, umožňující změnu nebo pokračování ve studiu – v každém věku a v každé době. Bude tak umožněno využít specifických předpokladů, požadavků i potřeb uchazečů o studium a profilovat absolventy tak, aby se uplatnili na trhu práce.“ (Kotásek et al., 2001, s. 63)

Tento záměr je v ČR realizován úspěšně. Koucký – Bartušek – Zelenka (2008) uvádí:

„Účast populačních kohort na terciárním vzdělávání se již v řadě zemí – dnes ale již i u nás – stala hromadnou, patrně se bude ještě dále zvyšovat a stane se rovněž univerzální. Tak postupně i na terciární úrovni dochází k podstatně větší diverzifikaci, k nabídce vzdělávání nejen různé úrovně (bakalářské, magisterské, doktorské), ale i různého zaměření (více teoretického či profesního, prakticky orientovaného).“ (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008, s. 10)

Prudký – Pabian – Šima (2010) došli ve své publikaci k tomuto závěru:

„Dynamika zapsaných studentů terciárního sektoru je vyšší než dynamika přihlášených do tohoto vzdělávání. Zdá se, že míra možností uspokojování zájmu o studium roste víc než míra zájmu o studium. V roce 2007 byly zapsány více než tři pětiny přihlášených, v roce 1998 to bylo necelých 48%.“ (Prudký – Pabian – Šima, 2010, s. 32)

Shavit – Arum – Gamoran (2007) provedli komparativní studii, na jejímž základě dospěli k závěru, že z expanze vysokoškolského vzdělávání pozitivně těží celá společnost. Autoři dokonce tvrdí, že ani větší diverzifikovanost a ani rostoucí míra soukromého vysokého školství (privatizace) nevedou ke zvyšování sociálních nerovností v přístupu ke

²² Zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni>>.

²³ Zdroj: <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f2.html>.

²⁴ Zdroj: <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f3.html>.

²⁵ Zdroj: <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f4.html>.

vzdělávání. Beseda (2008) pojednává i o změně mediálního obrazu vysokého školství po roce 1989 a konstatuje, že mediální obraz českého vysokého školství reflektuje aktuální přeměnu z elitního vzdělávání na vzdělávání masové a univerzální. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) k mediálnímu obrazu českého vysokého školství dodávají, že panuje takový názor veřejnosti, že absolventů vysokých škol je podstatně více, než potřebuje česká ekonomika, a že přibližně třetina těchto absolventů proto na trhu práce nenachází takové uplatnění, které by odpovídalo úrovni jejich vzdělání.²⁶

Velmi výrazně se také mění dynamika zaměstnaných s různou úrovní vzdělání a to zejména s úrovní vysokoškolskou. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) uvádí, že se v období let 2000 až 2013 zvýšil počet zaměstnaných vysokoškoláků z 645 000 na 1 028 000, tedy přibližně o 60%. Navíc, bude-li uvažována populace, která v letech 2000 až 2013 opustila vzdělávací soustavu, došlo u ní v absolutních číslech k poklesu z 563 000 osob na 476 000 osob, ale počet absolvujících vysokoškoláků v této skupině vzrostl z 93 000 osob v roce 2000 na 224 000 osob v roce 2013, což je nárůst o více než 140%.²⁷ Růst počtu zaměstnaných vysokoškolsky vzdělaných osob se do roku 2004 pohyboval kolem 2,5% ročně. Po roce 2004 se zvýšil až na 7% ročně. Po roce 2011 zůstává tato dynamika růstu přibližně na 6% ročně.²⁸

Na trh práce a do práce nastupuje meziročně stále více vysokoškolských absolventů. Na počátku 21. století se jednalo přibližně o 20 000 až 30 000 absolventů ročně. V 2. polovině minulého desetiletí se již jednalo o 30 000 až 40 000 absolventů ročně a v tomto desetiletí se dané počty pohybují mezi 40 000 až 50 000 absolventy ročně.²⁹ Vzdělanostní struktura obyvatelstva ČR je graficky zobrazena v grafu 5 v kapitole 3.3.3 Nezaměstnanost absolventů vysokých škol.

Vysokoškolské vzdělávání je procesem, který je do určité míry možné hodnotit a srovnávat. Ryška et al. (2008) v jednom z výstupů projektu Kvalita II (viz kapitola 3.4.3 Projekt Kvalita II Pedagogické fakulty UK) uvádí schéma současného stavu a dalšího vývoje evaluace základních a středních škol. Toto schéma lze v upravené podobě aplikovat i do prostředí vysokého školství v ČR (viz následující schéma 1).

²⁶ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 42.

²⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 24-25.

²⁸ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 25.

²⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 25.

Schéma 1: Prostředky evaluace vysokého školství

	Úroveň	Prostředky
Hodnocení vysokoškolského studenta	Interní	Vysokoškolské klasifikační a examinační systémy
		Přijímací řízení na vysoké školy
		Státní závěrečné zkoušky
	Externí	Účast externích pedagogů při státních závěrečných zkouškách
		Průřezové studie hodnotící znalosti vysokoškolských studentů
Hodnocení vysoké školy	Interní	Výroční zprávy univerzit a jednotlivých fakult
		Hodnocení výuky studenty vysoké školy
		Výzkumy uplatnění absolventů vysoké školy
	Externí	Hodnocení externími institucemi, komisemi či agenturami (např. Akreditační komise vlády)
		Hodnocení externími studenty v roli pozorovatelů
		Hodnocení zaměstnavateli
Hodnocení vysokoškolského systému	Interní	Národní výroční zprávy MŠMT a jiná vládní prohlášení
		Výstupy organizací vysokých škol (Česká konference rektorů, Rada vysokých škol aj.)
		Národní výzkumy uplatnění absolventů vysokých škol
	Externí	Mezinárodní výroční zprávy OECD aj.
		Mezinárodní výzkumy uplatnění absolventů vysokých škol

Zdroj: vlastní zpracování, upraveno dle Ryšky et al., 2008, s. 12

Jak uvádí schéma 1, výzkumy uplatnění absolventů vysokých škol se řadí mezi prostředky interního hodnocení vysoké školy či interního i externího hodnocení celého vysokoškolského systému.

Dle Mareše – Ježka (2013) mohou kvalitu vysoké školy posuzovat studenti vysoké školy v těchto oblastech:

„Konkrétně jde o kvalitu absolvované výuky, fungování těch služeb, které škola studentům poskytuje (kvalita práce studijního oddělení, kvalita informačního systému školy, kvalita knihovnických služeb), a fungování akademické samosprávy, zejména akademického senátu, v němž pracují i zástupci studentů.“ (Mareš – Ježek, 2013, s. 304)

Pedagogická činnost vysoké školy může být dle Coatese (2010) posuzována podle 3 hlavních indikátorů – studentů, učitelů a vysoké školy jako instituce. De Weert (1990) vymezil 3 aspekty kvality práce vysokých škol – kvalitu vstupů (finance, kvalifikace učitelů apod.), kvalitu procesů (vyučování apod.) a kvalitu výstupů (plnění cílů). Každý z těchto indikátorů (studenti, učitelé, vysoké školy) pracuje s jinými vstupy (např. dle Mareše – Ježka (2013) je to úroveň studentů nastupujících na vysokou školu,

charakteristika učitelského sboru a zájem regionálních zaměstnavatelů na fungování určité vysoké školy). Tyto vstupy pak prochází zmíněnými procesy (zájem studentů o učivo, výuková činnost učitelů, řízení vysoké školy vedením aj.) a výsledkem jsou určité výstupy. U učitelů se může jednat rozšíření jejich učitelských zkušeností, u vysoké školy jako instituce o její pověst a u studentů mj. právě o jejich uplatnění po absolvování studia a připravenost při vstupu do zaměstnání (viz např. De Weert, 1990; Coates, 2010; Mareš – Ježek, 2010; Ježek – Mareš, 2012).

Odborná literatura v souvislosti s uplatněním absolventů škol zdůrazňuje termín akontabilita, popř. pedagogická akontabilita. Mareš – Ježek (2010) ji definují následovně: „Zodpovědnost školy za kvalitu pedagogické činnosti školy, za výsledky edukace žáků a studentů, za důsledky použitých postupů a připravenost školy skládat za to účty.“ (Mareš – Ježek, 2010, s. 308)

Problematice pedagogické akontability se i v souvislosti s uplatněním absolventů věnují Leithwood – Edge – Jantzi (1999), kteří uvádí několik otázek a odpovědí v souvislosti se zodpovědností za kvalitu pedagogické činnosti školy. Jednou z otázek je, kdo je vlastně klientem (zákazníkem) školy a jaké jsou důležité potřeby a požadavky takového klienta. Za klienty školy pak vymezují mj. samotné studenty, ale také jejich rodiče, učitele, vedení školy další zájmové skupiny, tzv. stakeholdery³⁰, kam spadají i zaměstnavatelé. U jejich požadavků pak doslova uvádí:

„Obchod a průmysl chce takové absolventy, kteří umí samostatně řešit problémy, umí se přizpůsobit podmínkám a flexibilně aplikovat své dovednosti.“ (Leithwood – Edge – Jantzi, 1999, s. 94)

O představách a požadavcích zaměstnavatelů na české absolventy vysokých škol pojednává mnoho publikací a jedná se o velmi zajímavé a široké téma, které není možné v plné šíři odprezentovat v rámci této disertační práce. Alespoň stručný nástin této problematiky je však popsán v kapitole 3.3.4.5 Kompetence a hodnoty absolventů vysokých škol a jejich práce. Rámcově však lze dle výsledků Kouckého – Ryšky – Zelenky (2014) říci, že čeští zaměstnavatelé preferují při přijímání nových pracovníků spíše lidi s praxí než čerstvé absolventy škol, preferují spíše reálné schopnosti a dovednosti nových pracovníků před úrovní dosaženého vzdělání, přibližně třetina

³⁰ Voráček (2012) definuje stakeholdery takto: „Všichni jednotlivci, skupiny nebo subjekty, které mají vliv na organizaci či jsou organizací ovlivňovány. Zájmové skupiny působí jak uvnitř, tak i vně organizace.“ (Voráček, 2012, s. 29)

zaměstnavatelů má v dnešní době problémy s přijetím absolventů s odpovídající úrovní a oborem vzdělání, nespokojena je s kvalitou přijatých absolventů vysokých škol méně než desetina zaměstnavatelů a téměř třetina zaměstnavatelů si myslí, že se v posledních 5 letech kvalita přijímaných absolventů vysokých škol zlepšila a méně než pětina zaměstnavatelů si myslí, že se naopak kvalita zhoršila.³¹

3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce

Proces přechodu absolventů škol do pracovního prostředí je tématem odborných diskusí zejména v posledních 20 letech. Protože si studenti tento problém rovněž uvědomují, snaží si najít práci již během studijní kariéry. To potvrdily i výsledky výzkumu v této disertační práci (viz kapitola 6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce). Časová náročnost dané práce však může ovlivnit kvalitu plnění studia.

První vážnější diskuse v odborných kruzích týkající se uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce jsou zaznamenány od 90. let 20. století. Trh práce byl totiž ovlivněn vzájemnou interakcí s masifikací terciárního vzdělávání, rostoucí nezaměstnaností, globalizací a pokrokem v oblasti techniky, technologií a řízení.

Ryška – Zelenka (2011) uvádí:

„Dnes již vysoké počty studujících se budou samozřejmě v ekonomice projevovat postupně. Každoročně se jen prostřednictvím odchodů do důchodu a příchodem absolventů vymění asi 2% pracovní síly.“ (Ryška – Zelenka, 2011, s. 67)

Pozdější publikace Kouckého – Ryšky – Zelenky (2014) uvádí již dokonce 2,5% pracovní síly. Tito autoři také uvádí, že podíl vysokoškolských pracovních míst se v české ekonomice v posledních letech zvedal jen pozvolně (z 18,3% v roce 2000 na 22,1% v roce 2013). Naopak podíl vysokoškoláků ve všech zaměstnáních prošel podstatně strmějším vývojem (z 10,5% v roce 2000 na 20,8% v roce 2013).³² V dnešní době tak lze reálně předpokládat, že se dané podíly prohodily a na trhu práce v české ekonomice je tak více vysokoškolsky vzdělaných pracovníků, než je takových pracovních pozic, které by vysokoškolskou úroveň vzdělání vyžadovaly.

³¹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 63-66.

³² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 27.

Zelenka (2008) k přechodu absolventů na trh práce uvádí:

„Průběh přechodu ze vzdělávání do zaměstnání může být ovlivňován řadou faktorů a to jak negativně, tak pozitivně. Tyto faktory lze hledat za prvé ve fázi vzdělávání, za druhé v samotném období přechodu a za třetí na straně trhu práce.“ (Zelenka, 2008, s. 9)

Všem těmto fázím se postupně věnuje text této kapitoly. Ve většině rozvinutých zemí je vzdělání jedním z nejvýznamnějších faktorů pro budoucí profesní kariéru. Kraft – Bednářová (2006) uvádí:

„Absolvování vysoké školy, i když je placená, se téměř všude na světě vyplatí díky následným vysokým výdělkům.“ (Kraft – Bednářová, 2006, s. 170)

Kerckhoff (2000) In Hallinan (2000) ze sociologického pohledu píše:

„Nejpodstatnější vazba v procesu sociální stratifikace je mezi dosaženým vzděláním a vykonávanou profesí.“ (Kerckhoff, 2000 In Hallinan, 2000, s. 453)

Zelenka (2008) k tomuto faktu píše:

„V industrializovaných společnostech je vzdělání jasně nejvýznamnějším faktorem předurčující úspěch v profesním životě. Zaměstnavatelé si podle něho vybírají pracovníky pro specifické pracovní pozice a úkoly a jednotlivci do něj investují proto, aby vylepšili svoje postavení na trhu práce.“ (Zelenka, 2008, s. 8)

Stejný autor pak na základě studie v rámci projektu Kvalita II (viz kapitola 3.4.3 Projekt Kvalita II Pedagogické fakulty UK) dodává:

„Uplatnění na pracovním trhu mladých lidí, kteří navštěvovali magisterské studium na vysoké škole, je v porovnání s ostatními takřka ve všech ohledech výborné.“ (Zelenka, 2008, s. 22)

Investice do vzdělání se vyplácí i přes skutečnost, že čím déle se člověk vzdělává, tím později na trh práce vstupuje a tím více musí soupeřit s jinými jednotlivci na tomto trhu, kteří se již nevzdělávali a získali určitou míru praktických zkušeností. Zelenka – Ryška (2011) jako důsledek této situace uvádí:

„Mladí absolventi tak obvykle o pracovní místa nesoutěží s lidmi, kteří již na pracovním trhu jsou, ale obsazují místa uvolněná odchody do důchodu nebo postupem na vyšší či jiné pracovní pozice v dosavadní společnosti nebo jiné.“ (Zelenka – Ryška, 2011, s. 3)

Absolventi vysokých škol dále obsazují nově vytvořená pracovní místa nebo místa, kde byli zaměstnáni lidé s nižším vzděláním, a požadovaná kvalifikace na dané místo se zvýšila, ale to zejména poslední dobou nemusí být pravidlem.

Období přechodu ze vzdělávání na trh práce je specifické změnou společenského statusu. Absolventi se ze studentů stávají zaměstnanci či podnikateli. U absolventů škol je období přechodu na trh práce ukončeno získáním stabilního zaměstnání.

V současné době jsou pro měření společenské úrovně jednotlivých prací využívány zejména hodnoty škály ISEI. Stupnice ISEI (International Socio-Economic Index, česky Mezinárodní index socio-ekonomického statusu povolání) značí socio-ekonomický status povolání jedince a je určena na základě proměnných vzdělání, příjem a povolání. Toto kontinuum sestavili autoři Ganzeboom – De Graaf – Treiman (1992). Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (až 271 kategorií).³³ Stupnice ISEI je pravidelně aktualizována a její poslední verze ISEI-08 byla vytvořena a propojena s novou verzí ISCO-08.³⁴

Českou verzi této klasifikace zaměstnání ISCO-08 zobrazuje následující tabulka 2.

Tabulka 2: Základní klasifikace zaměstnání ISCO-08

Kód	Název
1	Zákonodárci a řídicí pracovníci
2	Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci
3	Techničtí a odborní pracovníci
4	Úředníci
5	Pracovníci ve službách a prodeji
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
7	Řemeslníci a opraváři
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách

Zdroj: <<http://www.ispv.cz/cz/Metodicke-centrum-CZ-ISCO.aspx>>.

Koucký – Ryška – Zelenka (2014, s. 39) uvádí, že vysokoškolští absolventi magisterských studií působících na trhu práce 1 až 5 let pracovali v jednotlivých skupinách zaměstnání ISCO v tomto relativním rozložení: ISCO 1 – 7%; ISCO 2 – 46%,

³³ Viz <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_zamestnani_-cz_isco->>.

³⁴ Viz <<http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm>>.

ISCO 3 – 20%, ISCO 4 – 16%, ISCO 5 – 7% a zbylí magisterští absolventi spadali do ostatních skupin.

Nejnovější verze ISEI-08 byla vytvořena týmem Harryho B. G. Ganzebooma z University Amsterdam na základě 250 provedených výzkumů v 52 zemích světa na výzkumném souboru o velikosti 1 000 000 respondentů. Převodník kódů mezi povoláními dle ISCO-08 a hodnotami ISEI-08 je veřejně dostupný na webových stránkách autorů této škály³⁵ a s tímto převodníkem pracovala i taková studie uplatnění absolventů, jakou byl REFLEX 2013 (viz kapitola 3.4.5 Výzkum REFLEX 2013). Dřívější studie REFLEX 2006³⁶ (viz kapitola 3.4.2 REFLEX 2006) a REFLEX 2010 (viz kapitola 3.4.4 Výzkum REFLEX 2010) používaly starší verzi škály ISEI přizpůsobenou pro klasifikaci zaměstnání ISCO-88.³⁷

V souvislosti se zhoršujícími se podmínkami trhu práce pro absolventy škol jsou již zcela běžné situace, kdy je vysokoškolský student již zaměstnán během svého studia. Trend „práce při studiu“ už je nahrazován trendem novým „studium při práci“, a tím zdaleka není myšleno studium distanční či kombinované, ale jedná se o poměrně běžný stav u dnešních prezenčních vysokoškolských studentů. Středisko vzdělávací politiky (2007b) na základě provedené studie REFLEX 2006 uvádí, že 29% absolventů vysokých škol pokračovalo po absolvování studia v práci, kterou zahájili více než 6 měsíců před absolvováním.³⁸ Tito studenti pak nemusí – jak tomu bylo dříve – pracovat z důvodu finančního zajištění svého vzdělávání, ale z důvodu získání lepší startovní pozice po absolvování školy oproti jiným absolventům. K tomuto trendu již o několik let dříve uvedli Descy – Tessaring (2001), že se tak v některých zemích stává doba přechodu ze studia do zaměstnání delším a komplexnějším procesem. Studenti tak mají možnost skloubit studium a práci tak, že získají dovednosti rovnou využitelné v praxi.

Koucký – Bartušek – Zelenka (2008) také uvádí:

„Celkově však lze jistě chápat trend růstu podílu lidí, jež zároveň studují a pracují, jako pozitivní, protože zaměstnání nebo praxe během studia na vysoké škole nebo vyšší

³⁵ Viz <<http://www.harryganzeboom.nl/ismf/index.htm>>.

³⁶ V roce 2006 byla realizována mezinárodní studie uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce s oficiálním názvem REFLEX. Tato studie byla následně opakována v letech 2010 a 2013. Pro přehlednost mezi jednotlivými studiemi je v celém textu disertační práce první studie REFLEX z roku 2006 označována jako REFLEX 2006.

³⁷ Pro více informací viz <<http://www.harryganzeboom.nl/isco08/qa-isei-08.htm>>.

³⁸ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 57.

odborné škole jsou jedním z předpokladů úspěšného dlouhodobého uplatnění na trhu práce.“ (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008, s. 62)

S tímto tvrzením by ale jistě mnoho akademických i jiných pracovníků ne zcela souhlasilo. Je nutno podotknout, že mnohdy tak dochází k prodlužování studia u těchto studentů z důvodu jejich neplnění studijních povinností včas, což bývá způsobeno právě vyšší pracovní zátěží již během jejich studia. Studie REFLEX 2010 uvádí, že podíl těch vysokoškolských absolventů, kteří po absolvování studia pokračovali v práci zahájené již z dob studií, vzrostl přibližně na třetinu (oproti 29% ze studie REFLEX 2006) a studie REFLEX 2013 uvádí již téměř polovinu respondentů (48%).³⁹ U vysokoškolských absolventů z počátku tohoto desetiletí uvádí tato studie již téměř dvoutřetinový podíl (63%).⁴⁰ Koucký – Ryška – Zelenka (2014) tento trend vysvětlují následovně:

„Absolventi se přizpůsobují sdíleným zkušenostem, že lidé s praxí hledají uplatnění snadněji a samozřejmě nejsnadnější přechod zažívají ti, kteří již práci při ukončení studia mají.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 9)

Toto tvrzení je podloženo i výzkumem zaměstnavatelů z roku 2013, kde pouze 15% dotazovaných zaměstnavatelů uvedlo, že při přijímání nových pracovníků preferuje spíše čerstvé absolventy škol před lidmi s praxí, a téměř 34% dotazovaných zaměstnavatelů uvedlo, že preferuje lidi s praxí před čerstvými absolventy.⁴¹

Koucký – Zelenka – Ryška (2014, s. 105) uvádí tyto 3 možné důvody rostoucího podílu absolventů vysokých škol pracujících již v době absolvování studia:

- Ekonomické důvody – absolventi si práci při studiu přivydělávají;
- Demografické důvody – věk absolventů vysokých škol postupně narůstá (dle studie REFLEX 2006 byl průměrný věk absolventa vysoké školy 25,5 roku, dle studie REFLEX 2010 již 26,5 roku a dle studie REFLEX 2013 již 28 let);⁴²
- Praktické důvody – z důvodu prevence možné budoucí nezaměstnanosti zahájil absolvent vysoké školy pracovní kariéru již během studia.

V současné době patří mezi hlavní problémy absolventů škol před vstupem do pracovního procesu nedostatek praktických zkušeností. S tím souvisí nedostatek tzv. měkkých dovedností (komunikační dovednosti, samostatnost v řešení úkolů, schopnost týmové

³⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 9.

⁴⁰ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 105.

⁴¹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 63.

⁴² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 103.

práce apod.). Absolventi tak začínají přijímat i pracovní smlouvy na dobu určitou nebo dokonce působí v profesích, které neodpovídají úrovni jejich vzdělání. O tomto trendu vypovídají výsledky European Agency for Safety and Health at Work prezentované v publikaci Facts 69: Young Workers – Facts and Figures (2007) a potvrzují je i některá zjištění z provedeného výzkumu v této disertační práci (viz kapitola 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

Přechod ze vzdělávání na pracovní trh pak ovlivňují i následující faktory:

- Reputace školy (Wilson – Smith-Lovin, 1983);
- Sociální síť školy (Rosenbaum et al., 1999);
- Kvalita předchozí střední školy (Středisko vzdělávací politiky, 2007b);
- Obor studia (Reimer et al., 2008);
- Společenský status (Kerckhoff – Raudenbush – Glennie, 2001; Psacharopoulos – Patrinos, 2004; Teichler, 2007);
- Regionální trh práce (Van Der Velden – Wolbers, 2007).

Vůbec nejdůležitějším faktorem úspěšného přechodu ze studia do pracovního prostředí je ekonomická situace dané země. V ekonomicky stabilní a dobře fungující zemi jsou další faktory tohoto přechodu, jako např. vzdělávací systémy, lokální struktury trhu práce, státní politika nezaměstnanosti a další, až druhořadé. Avšak i v úspěšné ekonomice je stát povinen dbát na vytvoření stabilních základů celoživotního vzdělávání, řešení problémů jako např. společenská exkluze či eliminace rizika sociální nespravedlnosti.

Zelenka (2008) uvádí rozdíly v těchto přístupech na úrovni celých zemí. Např. Německo či Rakousko se vyznačují vysoce institucionalizovanými vazbami mezi vzděláváním a trhem práce. Naopak např. Spojené království klade důraz na flexibilitu mezi poskytováním vzdělávání a trhem práce. Durand-Drouhin (1999) pak uvádí, že země bližší prvnímu modelu, tedy s užšími institucionalizovanými vazbami, jsou pro mladé absolventy bezpečnější z pohledu přechodu mezi studiem a prací. To je způsobeno zejména užším sociálním partnerstvím a účastí obcí na realizaci vzdělávání a politik týkajících se studentů a absolventů. Země bližší druhému modelu mají otevřenější trhy práce pro absolventy a vykazují otevřenější koncepci celoživotního vzdělávání.

Obecně je nutné reflektovat změny jak na straně trhu práce, který je ovlivněn rostoucí mírou globalizace, internacionalizace a zvyšující se flexibilitou, tak na straně vysokoškolského vzdělávání, které je ve vyspělých zemích stále více masifikováno

(Tomlinson, 2012). O specifikách trhu práce v oblasti sportu v ČR informuje např. článek Čáslavové – Krafta – Voráčka (2011).

Koucký – Ryška – Zelenka (2014) uvádí, že se mění vztahy mezi profily vysokoškolských absolventů a kvalifikačními požadavky na určitých pracovních pozicích na trhu práce. Tyto vztahy jsou mnohem volnější, než tomu bývalo dříve. Daní autoři dokonce uvádí, že se český trh práce posouvá z tzv. profesního typu trhu práce k tzv. internímu trhu práce. Profesní trh práce se vyznačuje tím, že kvalifikační požadavky zaměstnavatelů víceméně odpovídají kvalifikacím získaných studiem (např. učitel učí, stavař staví, advokát obhájí apod.). Příkladem těchto trhů práce může být např. situace v Německu, Rakousku či Švýcarsku. Interní trh práce nepřijímá absolventy škol jako předurčené k výkonu profese dle jejich oboru vzdělání, protože studijní příprava není přímo navázána na určitou profesi. Až následné kroky v pracovní kariéře determinují absolventovo pracovní uplatnění na trhu práce. Příkladem těchto trhů práce může být např. Velká Británie, Španělsko či Itálie a nově i počínající situace v ČR.⁴³

Dalším faktorem, který má vliv na uplatnění absolventů po absolvování studia, je jejich sociální zázemí. Středisko vzdělávací politiky (2007b) uvádí:

„Podle vzdělanostní úrovně rodičů jsou děti motivovány k vyšším vzdělanostním aspiracím, studijní výsledky jsou pro ně podstatnější a ve výsledku získávají kvalitnější vzdělání, než jejich vrstevníci s méně vzdělanými rodiči.“ (Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 15-16)

Touto problematikou se zabývá více autorů a kromě vzdělanostní úrovně rodičů jsou prokázány i vlivy finanční, kdy se vyššího vzdělání dostává dětem ze sociálně zajištěnějších rodin, oproti dětem z rodin chudších, přestože se může jednat o stejně nadané děti (viz např. Matějů – Straková – Veselý, 2010; Matějů – Straková et al., 2011). Zelenka (2008) k vlivu rodinného zázemí uvádí:

„Rodinné zázemí hraje u nás v tomto ohledu poměrně významnou roli a Česká republika se řadí mezi země s nejvyšší mírou vlivu rodinného zázemí na dosažené vzdělání.“ (Zelenka, 2008, s. 10)

Na úrovni zemí OECD o této problematice pojednává D'Addio (2007). Ta mj. uvádí, že vzdělání je jedním ze zdrojů příjmů napříč generacemi a rozdíly ve vzdělání přetrvávají

⁴³ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 45.

napříč těmito generacemi. Vysokoškolský systém by měl být koncipován tak, aby byl založen na schopnostech studenta a jeho výsledcích⁴⁴ a nikoliv na takových faktorech, jakým je např. sociální, kulturní či ekonomický status rodiny.⁴⁵ O sociálních nerovnostech ve vzdělávání hlouběji pojednávají např. Floud – Halsey – Martin (1957), Coleman et al. (1966), Jencks (1972), Boudon (1974) či Bourdieu – Passeron (1990).

Mezi subjektivní (individuální) faktory uplatnění absolventů na trhu práce lze zařadit např. schopnost uplatnit získané znalosti i v pracovním prostředí. Není pravidlem, že absolventi s vyššími znalostmi (např. držitelé červeného diplomu), se automaticky lépe uplatňují v pracovním prostředí oproti absolventům s horšími studijními výsledky. Výzkumy zaměstnavatelů odhalují, že více než ve znalostech získaných studiem, ale právě ve schopnostech tyto znalosti využít v pracovním prostředí, je rozdíl mezi absolventy škol, nejen škol vysokých (viz např. Šťastnová, 2000; Doležalová, 2014).

Mezinárodní studie REFLEX 2006, jejímž výstupem je mj. určení dvou základních dimenzí uplatnění absolventů vysokých škol, tzv. dimenze SUCCESS a dimenze EXCELLENCE (viz kapitola 3.3.4 Vymezení pojmu uplatnění absolventa a kritéria hodnocení míry uplatnění), uvádí, co v ČR nejvíce ovlivňuje variabilitu společenského úspěchu a variabilitu úspěchu absolventa podle jím vykonávané práce. Variabilitu společenského úspěchu absolventů vysokých škol (dimenze SUCCESS) nejvíce ovlivňuje konkrétní vysoká škola, kde absolvent studoval, a také studijní obor, který absolvent studoval. Variabilitu úspěchu absolventa podle jím vykonávané práce co do její obsahové a kvalifikační náročnosti (dimenze EXCELLENCE) nejvíce ovlivňuje stupeň vysokoškolského vzdělání a všeobecná náročnost a akademická prestiž absolvovaného studijního programu.⁴⁶

Guzi – Nekuda – Sirovátka (2016, s. 5) uvádí tyto pozitivní a negativní faktory ovlivňující uplatnění vysokoškolských absolventů na českém trhu práce po roce 2008:

- Dlouhodobě výhodná situace – stále relativně nízký podíl vysokoškoláků na českém trhu práce;
- Adaptabilita absolventů škol na měnící se podmínky trhu práce – čerství absolventi i vysokoškoláci s praxí jsou schopní flexibilně reagovat na změny na trhu práce;

⁴⁴ Takovou koncepci lze označit za tzv. meritokratický přístup (Zelenka, 2008, s. 33).

⁴⁵ Tyto faktory se souhrnně označují jako tzv. askriptivní (připsané) faktory (Zelenka, 2008, s. 33).

⁴⁶ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 123-135.

- Postupující změna trendu ohledně konkurenční výhody – rostoucí podíl studujících mladých lidí a větší počty absolventů;
- Ekonomický vývoj (cyklus) a krátkodobý či střednědobý vývoj na trhu práce – růst konkurence na trhu práce, znevýhodnění nově vstupujících na trh práce;
- Vývoj na trhu práce v dlouhodobém horizontu – pomalé vytváření znalostní ekonomiky a stále silná orientace na průmysl;
- Omezení zdrojů veřejných rozpočtů – zadržovaný růst poptávky po absolventech oborů uplatňujících se převážně ve veřejném sektoru;
- Růst konkurence na trhu práce – čerství absolventi nesoutěží o pracovní pozice na trhu práce pouze s již zkušenějšími vysokoškolskými absolventy, ale stále více i mezi sebou podle kvality a jména absolvované vysoké školy.

Přestože se tito autoři zaměřují ve své studii na absolventy Masarykovy univerzity v Brně (dále MU), jsou tyto faktory obecně platné pro celkovou situaci vysokoškolských absolventů v ČR.

3.3.3 Nezaměstnanost absolventů vysokých škol

V oblasti výzkumu zaměstnatelnosti a nezaměstnanosti absolventů vysokých škol je zájem upřen na to, kolik těchto absolventů je zahrnuto v celkovém počtu nezaměstnaných. Přestože podíl vysokoškolsky kvalifikovaných osob je na celkovém počtu nezaměstnaných poměrně nízký, trend vývoje je negativní. Každým rokem vzrůstá počet nezaměstnaných absolventů vysokých škol registrovaných na ÚP déle než 6 měsíců.

Aktuální zdroje dotýkající se problematiky nezaměstnanosti absolventů vysokých škol v ČR uvádí následující fakta:

- Z důvodu masifikace terciárního vzdělávání vstupovalo v roce 2010 o 120% více absolventů vysokých škol na trh práce než v roce 2001;⁴⁷
- Vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v ČR 1 300 000 – o 134% více než před 20 lety;⁴⁸
- Počet nezaměstnaných absolventů vysokých škol je o 235% vyšší než před 5 lety.⁴⁹

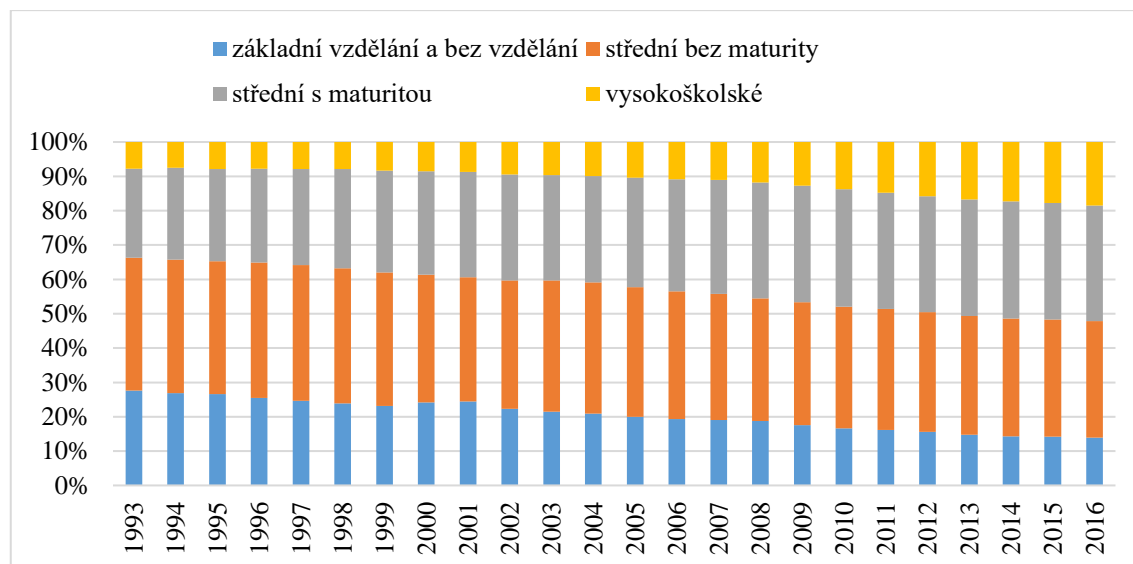
⁴⁷ Koucký – Zelenka, 2011, s. 20.

⁴⁸ Zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/vysokoskolaku-rapidne-pribyva>>.

⁴⁹ Zdroj: <http://sdeleni.idnes.cz/pocty-nezamestnanych-absolventu-vs-prudce-stoupaji-jak-nebyt-mezimi-1ah-/brnoh-sdeleni.aspx?c=A140220_113840_zpr_sdeleni_ahr>.

V souvislosti s nezaměstnaností absolventů terciárního vzdělání je nutné vzít na vědomí zvyšující se podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v ČR. Tento vývoj zobrazuje následující graf 5.

Graf 5: Vývoj vzdělanosti obyvatelstva České republiky ve věku 15+ v letech 1993 až 2016



Zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-w0i9dxmghn#01>>.

Od roku 1993 do roku 2016 vzrostl podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva ČR ze 7,8% na 18,5%. V posledních letech tento podíl vzrůstal rychlostí přibližně 1% ročně. To je způsobeno aplikací již zmíněného Boloňského procesu (viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů) a změnou dostupnosti vysokoškolského vzdělání z povahy elitního vzdělání na široce dostupné vzdělání.

V souvislosti s rostoucím počtem obyvatel s úspěšně ukončenou vysokou školou vyvstává problém s pracovním uplatněním těchto obyvatel. Poptávková strana trhu práce (zaměstnavatelé) nemusí reflektovat vyšší nabídku práce ze strany absolventů vysokých škol a z tohoto důvodu jsou daní absolventi nuceni zaujímat i takové pracovní pozice, kde není požadovaná vysokoškolská kvalifikace, nebo jsou nuceni na pozici s odpovídající kvalifikací déle čekat. Studium vysoké školy je z pohledu společnosti i jednotlivce přípravou na budoucí povolání. Bohužel, mladí lidé po skončení studia vysoké školy jsou jednou z nejvíce ohrožených skupin nezaměstnaností. Skupina mladých lidí po ukončení vzdělávání je spolu se skupinou obyvatel ve věku 55 až 64 let vůbec nejohroženější nezaměstnaností. Koucký – Bartušek – Zelenka (2008) uvádí:

„Míra nezaměstnanosti mladých lidí bývá zpravidla zhruba dvakrát vyšší než míra celkové nezaměstnanosti.“ (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008, s. 4)

Zelenka (2008) k nezaměstnanosti absolventů všech úrovní škol uvádí:

„Nejrychleji se dostávají na pracovní pozice absolventi vysokých škol, kde po jednom roce hledání jich zbývá zhruba již jen 5% bez významné pracovní zkušenosti.“
(Zelenka, 2008, s. 53)

Středisko vzdělávací politiky (2007b) uvádí zjištění k nezaměstnanosti absolventů vysokých škol ze studie REFLEX 2006:

„Zkušenost s ní uvedlo 37% absolventů, z toho 29% jako ojedinělou a 8% jako opakovanou.“ (Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 68)

Dynamiku vývoje trhu práce a terciárního vzdělávání v ČR hodnotí Koucký – Ryška – Zelenka (2014) následovně:

„V České republice je v dlouhodobém vývoji založena prohlubující se nerovnováha pracovního trhu způsobená rozdíly mezi dynamikou vývoje kvalifikačních požadavků české ekonomiky a dynamikou vývoje počtu nových absolventů vysokých škol.“
(Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 29)

Podíl vysokoškolských pracovních míst a podíl vysokoškolských pracovních míst pro absolventy se totiž zvyšuje pomaleji než počet vysokoškolských absolventů.

Nezaměstnaný absolvent vysoké školy je pak jednak ztrátou společnosti z důvodu nevyužití jednoho ze základních výrobních faktorů – práce, ale i samostatný absolvent pocítuje negativní dopady nezaměstnanosti na jeho osobě – pocit neúspěchu, finanční problémy z důvodu absence pravidelného příjmu apod. (viz kapitola 3.2.3 Délka nezaměstnanosti a její dopady).

Moment úspěšného absolvování studia a zahájení plnohodnotné pracovní kariéry je proto velmi důležitý a i z tohoto důvodu je předmětem zájmu mnoha výzkumníků a výzkumů v posledních desítkách let. Hannan – Werquin (2001) tento moment popisují jako období změny sociálního statusu, kdy absolventi přechází ze vzdělávání do pracovních pozic na trhu práce. Descy – Tessaring (2001) pak rozlišují mezi obecným a individuálním pohledem na dobu ukončení tohoto přechodového období. Obecně lze říci, že přechodové období mezi studiem a zaměstnáním končí tehdy, když se míra nezaměstnanosti určité věkové skupiny rovná totožné míře nezaměstnanosti dospělé populace. Individuálně končí přechodové období mezi studiem a zaměstnáním tím, že absolvent získá stabilní práci.

Odborníci z řad akademiků i jiných odborných kruhů se tak snaží zodpovědět otázky, jak nejlépe studenty připravit na budoucí pracovní kariéru. Tuto přípravu lze rozdělit na přípravu úrovnovou, kde vysoké školství představuje tu nejvyšší možnou úroveň přípravy, a přípravu oborovou, kde si každý jednotlivec svobodně vybírá, jaké pracovní kariéře se v budoucnu hodlá věnovat a jaký obor studia by mu tak měl pomoci takové kariéry dosáhnout. Některé obory jsou svým zaměřením velmi úzké a neprostopupné, jako např. medicína či právo. Jiné obory jsou svým aplikačním záběrem více otevřené a uplatnění absolventů je pak širší, např. ekonomie či management.

Každý zvolený studijní obor pak různě kombinuje znalosti obecné, které mají absolventa připravit na běžné situace v pracovním prostředí, a znalosti odborné, které absolventa připravují na konkrétní situace s ohledem na budoucí pracovní kariéru. Vysoké školy dnes také ve větší míře poskytují poradenství pro studenty před i po jejich studiu a zaměstnavatelé navazují s některými vzdělávacími institucemi užší partnerství z důvodu zefektivnění vzdělávacího procesu s ohledem na aktuální požadavky trhu práce.

O nezaměstnanosti absolventů škol (nejen těch vysokých) pojednává na nadnárodní úrovni publikace Evropské komise Key Data on Higher Education in Europe (2007) a Key Data on Education in Europe 2012 (2012), zpráva European Agency for Safety and Health at Work Facts 69: Young workers – facts and figures, Youth employment (2007), každoroční publikace Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj OECD Education at a Glance (aktuálně 2017), dále na národní úrovni zejména pro oblast vysokého školství stěžejní zprávy o nezaměstnanosti absolventů Kouckého – Zelenky (2008, 2009, 2010, 2011) a Střediska vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK (2007a, 2007b) a mimo oblast vysokého školství i Horáčková – Duda (2000) a Trhlíková – Úlovcová – Vojtěch (2006).

Na trhu práce se vyskytují i faktory, které situaci novým absolventům ulehčují. Shavit – Muller (1998) mezi tyto faktory řadí např. obecný růst úrovně dosaženého vzdělání absolventů, rostoucí doba strávená studiem a rostoucí podíl hospodářských odvětví, která aktivně rekrutují čerstvé pracovní síly.

U absolventů terciárního vzdělání je tato problematika odrazem tzv. frikční nezaměstnanosti a v delším časovém horizontu již tak velkým problémem není (viz kapitola 3.2.4 Klasifikace nezaměstnanosti). Ostatně i Středisko vzdělávací politiky (2007b) konstatuje:

„Námi zjištěná zkušenost tak spíše než o skutečné nezaměstnanosti vypovídá o době, kdy absolvent neměl práci ... část absolventů si vcelku pochopitelně chtěla užít posledních prázdnin a cílená nezaměstnanost (resp. o dva až tři měsíce odložená zaměstnanost) byla ideálním nástrojem, jak je financovat ... u 40% absolventů nezaměstnanost nepřesáhla 2 měsíce, což nepřímo potvrzuje hypotézu o „prázdninové“ nezaměstnanosti.“ (Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 68)

Míra nezaměstnanosti absolventů vysokých škol bývá nejvyšší na přelomu měsíců květen/červen a září/říjen, což je období, kdy nejvíce studentů vysokých škol zakončuje své vzdělání absolvováním státních závěrečných zkoušek.

U absolventů vysokých škol není středem zájmu pouze míra nezaměstnanosti, ale také míra nezaměstnanosti absolventů po 6 měsících od absolvování studia. U těch totiž odpadá zařazení do dočasné frikční nezaměstnanosti a jejich setrvání v evidenci ÚP se stává opravdovým problémem v přechodu vysokoškolských absolventů na trh práce.

V souvislosti s nezaměstnaností absolventů vysokých škol může být měřena i tzv. míra neúspěšnosti. Koucký – Bartušek – Zelenka (2008) definují tuto míru takto:

„Míra neúspěšnosti absolventů je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů dané kategorie vzdělání či skupiny oborů k celkovému počtu absolventů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i příp. pokračujících dále ve vzdělávání) dané kategorie vzdělání či skupiny oborů.“ (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008, s. 67)

Míra neúspěšnosti absolventů vysokých škol bývá ovlivněna příliš vysokým počtem absolvujících studentů v určitém oboru vzdělání, nedostatečná praxe absolventů škol a nezájem o absolventy určitých oborů studia⁵⁰ ze strany zaměstnavatelů na trhu práce. V rámci úrovně vzdělání je trvale nejnižší míra neúspěšnosti absolventů u absolventů základních škol (naprostá většina těchto absolventů pokračuje ve vzdělávání na středních školách), gymnázií (zde většina absolventů pokračuje ve vzdělávání na vysokých či vyšších odborných školách, popř. v pomaturitním studiu) a vysokých škol (absolventi vysokých škol snáze nacházejí uplatnění na trhu práce než absolventi jiných úrovně škol, kteří nepokračují ve studiu).

⁵⁰ Tzv. strukturální nesoulad – pokud by míra neúspěšnosti byla pro všechny obory a kategorie vzdělání shodná, pak by tento vliv byl nulový, ale tak tomu nikde ve světě není (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008, s. 75).

Velmi negativní trendem posledních let je přílišná masifikace terciárního vzdělání, což vytváří na trhu práce tzv. kaskádový efekt. Ten se projevuje tak, že v posledních letech nepoptává poptávková strana trhu práce (zaměstnavatelé) takové množství vysokoškolsky vzdělaných absolventů, jaké na daný trh práce vstupuje.

Ryška – Zelenka (2011) k tomuto trendu uvádí:

„Terciární vzdělávání dříve sloužilo k přípravě na poměrně úzce vymezenou skupinu profesí. V současné době je absolventů několikanásobek, a ti tak samozřejmě vstupují do mnohem rozmanitějšího a širšího spektra profesí. Jsou to jednak tradiční vysokoškolské profese (např. lékaři, učitelé), dále nové profese určené vysokoškolákům (IT apod.) a také profese, které dříve nebyly obsazovány vysokoškoláky, ale měnicím se obsahem práce se v nich vysokoškoláci uplatňují (sociální práce apod.). Stále větší část absolventů také nastupuje na místa, kde vysokoškolské vzdělání není požadováno.“ (Ryška – Zelenka, 2011, s. 7)

Vysokoškolští absolventi, pro které nezůstávají místa s požadovanou úrovní vysokoškolského vzdělání, pak vstupují do zaměstnání, kde je požadována úroveň vzdělání pouze středoškolská. V důsledku toho se zvyšuje i nezaměstnanost absolventů středoškolských, u kterých dochází k tomu, že jsou nuceni přijmout pozici nevyžadující žádnou úroveň kvalifikace, čímž jsou pak z trhu práce téměř úplně vytlačeni ti absolventi, kteří mají pouze základní vzdělání nebo jsou bez vzdělání.

Specifický je rovněž pohled poptávkové strany trhu práce (zaměstnavatelů) na absolventy škol. Hlavními zdroji informací v této oblasti jsou informace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) (např. Horáčková – Duda, 2000), Národního ústavu odborného vzdělávání (Kalousková – Vojtěch, 2008) a Střediska vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008).

3.3.4 Vymezení pojmu uplatnění absolventa a kritéria hodnocení míry uplatnění

V této podkapitole jsou vybrané indikátory uplatnění absolventů doprovázeny i konkrétními výsledky z předchozích obdobných výzkumů, jejichž designy jsou však prezentovány až v kapitole 3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce. Prezentované výsledky výzkumů, přestože výzkumy jako takové zatím nebyly představeny, jsou v textu této podkapitoly uvedeny pro lepší pochopení a orientaci v dané problematice.

Pojmem uplatnění absolventa je obecně myšlena specifikace absolventa školy z pohledu jeho pracovní situace a pracovní historie (přechod do práce, jistota práce, vykonávaná profese, výše platu, subjektivní spokojenost s vykonávanou prací, využití znalostí a dovedností získaných studiem v práci a další) v návaznosti na typ školy a obor studia, dosaženou úroveň vzdělání a průběh jeho vzdělávací kariéry.

Za absolventa školy lze považovat každého, kdo úspěšně zakončil vzdělávací proces v dané školní instituci. Jsou tak rozlišováni absolventi škol základních, středních, vyšších odborných a vysokých. Na vědomí je nutno vzít fakt, že dospělý absolvent vysoké školy nevstupuje do života pouze jako absolvent dané vysokoškolské instituce, ale rovněž jako absolvent určité školy základní a určité školy střední.

Vzdělávací kariéra absolventa vysoké školy je v ČR ovlivněna většinou celkem 18 lety školního institucionalizovaného vzdělávání, které se skládá z 9 let na základní škole, přibližně 4 let na škole střední (zde je ovšem velice vysoká variabilita a absolventi různých středních škol trávili na střední škole různý počet let ovlivněný typem dané instituce) a dále 5 let na škole vysoké. Absolventem vysoké školy se jednotlivec stává navíc většinou dvakrát. Poprvé, když absolvuje studium bakalářské, které v současné době činí standardně 3 roky, a podruhé, když absolvuje studium magisterské, které v současné době činí standardně 2 roky. U zkoumání uplatnění absolventa vysoké školy tak je nutno vzít na vědomí nejen jeho celou vzdělávací kariéru, ale rovněž i stupeň jeho ukončeného vysokoškolského vzdělání a absolventi jsou tak děleni na absolventy bakalářských programů s titulem Bc. a magisterských programů s titulem Mgr., Ing. či několika dalších.

Možností uplatnit se má absolvent školy několik. Existují určité objektivní faktory, které je možné využít k seřazení absolventů na určitém zkonstruovaném kontinuu, jako např. škála socio-ekonomického statusu povolání ISEI, která absolventy posuzuje dle výše příjmů, úrovně dokončeného vzdělání a vykonávaného povolání (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce). Dalším objektivním faktorem je vyjádření uplatnění absolventa na stupnici prestiže povolání SIOPS (Standard International Occupational Prestige Scale). Autorem tohoto kontinua je Donald Treiman (1977), který využil výstupů z 80 výzkumů v 60 zemích světa v 50. a 60. letech 20. století. Dalšími objektivními ukazateli může být i úroveň dosahovaných příjmů či úroveň míry nezaměstnanosti jednotlivých absolventů škol. Vybranými objektivními ukazateli (např. mzda, ISEI, zkušenosti s nezaměstnaností) se zabýval i

realizovaný výzkum prezentovaný v této disertační práci (viz kapitola 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

Dalšími faktory jsou subjektivní ukazatele uplatnění absolventa, které lze považovat za ty vůbec nejdůležitější. Jedná se o osobní spokojenost s vykonávanou profesí a možnost využít získané znalosti a dovednosti v zaměstnání. Oba tyto subjektivní ukazatele jsou rovněž předmětem výzkumu prezentovaného v této disertační práci (viz kapitola 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

Veškeré uvedené indikátory umožňují získaná data od případných respondentů o jejich situaci na trhu práce po absolvování školy seřadit do několika skupin. Je tak posuzována např. míra tzv. horizontální shody mezi vystudovaným oborem a vykonávanou prací, kdy je zkoumán vztah mezi vhodností vystudovaného oboru k náplni vykonávané práce a dále míra tzv. vertikální shody, kdy je zkoumán vztah mezi úrovní vzdělání nejvhodnější pro vykonávanou práci a dosaženou úrovní vzdělání respondenta. Obě tyto míry jsou také předmětem výzkumu prezentovaného v této disertační práci (viz kapitola 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

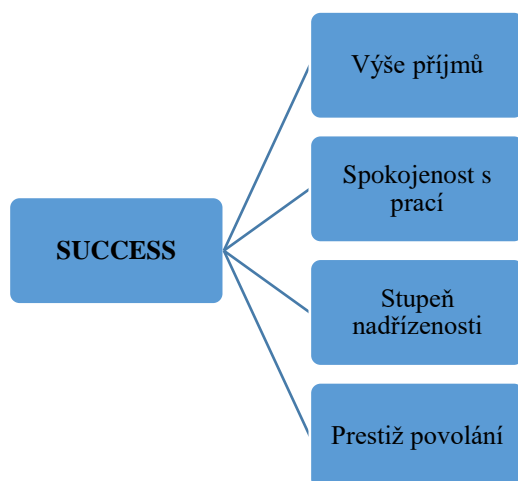
Cílem každé vzdělávací instituce by tak mělo být produkovat takové absolventy, kteří nebudou mít problémy najít si práci odpovídající dosaženému vzdělání, odpovídající získaným odborným znalostem a dovednostem a dále takovou práci, kde se bude absolvent cítit osobně spokojený jak z hlediska náplně vykonávaných činností, tak z hlediska platových podmínek a získaného sociálního statusu.

Pokud je u absolventů zjištěna vysoká úroveň horizontální a vertikální neshody mezi vykonávanou prací a získaným vzděláním, je nutné se zaměřit na výhody či nevýhody spjaté s touto neshodou. Může docházet k situacím, kdy např. absolventi záměrně nevykonávají práci spjatou s vystudovaným oborem, protože v jiných profesích než těch vystudovaných získávají výhodu v podobě výše příjmů, sociálního statusu či úrovně spokojenosti s vykonávanými činnostmi v práci. Touto problematikou se v provedeném výzkumu blíže zabývá kapitola 6.7 Vyhodnocení uplatnění absolventů UK FTVS.

Středisko vzdělávací politiky (2007b, s. 113) uvádí, že existují různé dimenze uplatnění absolventů vysokých škol, které lze rozdělit do dvou základních skupin. První z nich jsou vnější kritéria společenského úspěchu. Druhou z nich jsou kritéria méně visibilní, jako např. obsahová stránka práce a její kvalifikační náročnost.

Studie REFLEX 2006 shrnuje výše uvedené dimenze do dimenzí SUCCESS a EXCELLENCE. Dimenzi SUCCESS lze vysvětlit jako vnější kritéria úspěšnosti a skládá se z ukazatelů, jako jsou výše příjmů, spokojenost s prací, stupeň nadřazenosti a prestiž povolání (viz schéma 2).

Schéma 2: Dimenze uplatnění SUCCESS



Zdroj: Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 120

Z výsledků mezinárodní studie REFLEX 2006 (13 účastnických zemí) vyplynulo, že největší míru této dimenze uplatnění lze nalézt u absolventů vysokých škol v Estonsku, Norsku či Rakousku. Hned za prvními třemi zeměmi skončila ČR a Belgie. Naopak nejnižší míra této dimenze byla zjištěna u absolventů vysokých škol ze zemí jako Španělsko či Itálie.⁵¹ Z této dimenze je ve výzkumu v této disertační práci zkoumána výše příjmů, spokojenost s prací a stupeň nadřazenosti (viz kapitola 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

Dimenze EXCELLENCE popisuje uplatnění absolventů vysokých škol na základě vykonávané práce co do jejího obsahu a kvalifikační náročnosti. Ukazateli jsou stupeň inovativnosti, požadovaná úroveň vzdělání a kompetencí, vlastní úroveň kompetencí a socioekonomický status povolání (viz schéma 3).

⁵¹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 120.

Schéma 3: Dimenze uplatnění EXCELLENCE



Zdroj: Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 132

Z výsledků mezinárodní studie REFLEX 2006 vyplynulo, že největší míru této dimenze uplatnění lze nalézt u absolventů vysokých škol v Rakousku, Estonsku a v ČR. Naopak nejnižší míra této dimenze byla zjištěna u absolventů vysokých škol ze zemí jako Španělsko či Francie.⁵² Z této dimenze je ve výzkumu v této disertační práci zkoumána požadovaná úroveň vzdělání a socio-ekonomický status povolání (viz kapitola 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

Definované dimenze SUCCESS a EXCELLENCE je nutné posuzovat vzájemně a nikoliv odděleně. Středisko vzdělávací politiky (2007b) uvádí:

„V některých zemích jsou si tyto dvě odlišné, ale přitom velice úzce propojené dimenze úspěchu absolventa bližší a v jiných vzdálenější. Výsledky korelačních analýz ukázaly, že zeměmi, kde spolu SUCCESS a EXCELLENCE korelují poměrně silně, jsou například Francie, Španělsko, Finsko a Itálie a naopak mezi země, kde je tento vztah podstatně slabší, patří Estonsko, Norsko a také Česká republika.“ (Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 136)

V oblasti uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce je hlavní zájem upřen zejména na následující oblasti (upraveno a doplněno autorem dle Zelenky, 2008):

- Průběh vzdělávání (vzdělávací kariéra) – typ absolvovaných škol před přechodem na trh práce, dosažené úrovně vzdělání (Bc., Mgr., Ph.D.), forma studia

⁵² Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 132.

(prezenční, distanční, kombinovaná), dosažené školní výsledky (např. získání červeného diplomu), způsoby výuky, absolvování stáží a praxí (souvisejících či nesouvisejících se studiem);

- Hodnocení získaného vzdělání – např. jako základu pro budoucí pracovní aktivity, zpětná volba vzdělání (úroveň / škola / obor) v případě možnosti zpětného rozhodnutí;
- Vliv rodinného zázemí – vzdělání a povolání rodičů, sociální a ekonomický kapitál rodiny;
- Délka a způsoby hledání první práce – doba mezi absolvováním studia a nástupem do první práce, doba aktivního hledání první práce, zdroje hledání a nalezení první práce;
- Úroveň první práce – charakteristika pracovní pozice jako např. finanční (mzda) i nefinanční ukazatele (prestiž práce), vhodnost oboru a úrovně studia pro vykonávanou první práci, počet podřízených pracovníků, objektivní jistota (plný či částečný úvazek, práce na dobu neurčitou či určitou) a subjektivní jistota první práce (vnímání jistoty pracovního místa), týdenní pracovní doba (smluvní a reálná), míra využití vlastních znalostí, údaje o zaměstnavateli jako např. sektor a odvětví působnosti, geografický region působnosti, počet zaměstnanců, způsob obsazování volných pozic atd.;
- Postup v práci, vývoj pracovní kariéry a současná práce – odchody, změny, povýšení atd., opět se hodnotí ukazatele totožné s popisem úrovně první práce;
- Shoda dosaženého vzdělání (obor, úroveň) a vykonávané práce – tzv. horizontální a vertikální shoda mezi absolvovaným studiem a vykonávanou prací.

Některé studie jdou v této problematice ještě více do hloubky a zkoumají i další oblasti (např. Středisko vzdělávací politiky, 2007b):

- Kompetence absolventů – hodnocení vlastních kompetencí a dovedností a úrovně kompetencí a dovedností vyžadovaných v práci;
- Hodnoty a orientace – hodnocení osobní důležitosti vybraných charakteristik práce a důležitosti reálného stavu současné práce.

V následujícím textu budou blíže popsána jednotlivá výše uvedená kritéria hodnocení uplatnění absolventů vysokých škol. Provedený výzkum v této disertační práci se nezabýval všemi uvedenými kritérii, nicméně pro pochopení šíře celé problematiky jsou

prezentována i ta kritéria, která nakonec nebyla z určitých důvodů zařazena do výzkumného dotazníku (viz kapitola 4.2.4 Sestavení dotazníku).

3.3.4.1 Vzdělávací kariéra absolventa vysoké školy

Vzdělávací kariéru lze popsat počtem let, které absolvent vysoké školy strávil na jednotlivých typech škol, a také samotnými typy těchto škol. Uplatnění absolventa vysoké školy může být ovlivněno i tím, zda navštěvoval kvalitní střední školu, která mu byla dobrým základem pro vysokoškolské vzdělávání. Dle typu školy lze rozdělit i absolventy vysokých škol podle toho, zda absolvovali gymnázium (popř. víceleté gymnázium), střední odbornou školu zakončenou maturitní zkouškou či byli vyučeni a následně si dodělávali nástavbu zakončenou maturitní zkouškou.

V rámci měření uplatnění absolventů je nutno rozlišovat mezi absolventy prezenčního studia, kteří obvykle teprve po škole začínají svou pracovní kariéru, a absolventy kombinovaného či distančního studia, u kterých lze předpokládat, že studovali již při své stávající práci. Další rozlišování mezi jednotlivými absolventy probíhá na úrovni, zda se jedná o absolventy bakalářského, magisterského či doktorského studia.

Studenti získávají již během svého studia určité pracovní zkušenosti. Ať již z vlastní iniciativy či z důvodu povinných školních praxí. Tato praxe může, ale nemusí korespondovat se zvoleným studijním oborem. Výzkumy absolventů pak zkoumají, zda v jejich uplatnění tyto faktory hrály určitou roli. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) k tomuto uvádí zjištění ze studie REFLEX 2013, že pracovní zkušenost je jistou výhodou pro ty absolventy, kteří se po absolvování vysoké školy uchází o pracovní místo. Podíl absolventů s určitou pracovní zkušeností ještě před vstupem na vysokou školu roste. Pro snadnější přechod mezi vzděláváním a začátkem pracovní kariéry je lepší mít takovou pracovní zkušenost, která souvisela se studiem. Každopádně se však vyplácí mít alespoň nějakou pracovní zkušenost než žádnou.⁵³

Některé výzkumy (např. REFLEX 2006, REFLEX 2010 a REFLEX 2013) se zaměřily i na to, kolik hodin týdně se absolvent aktivně věnoval vysokoškolskému studiu. Do této studijní aktivity byly zařazeny časy strávené na přednáškách a cvičeních a časy strávené dalšími studijními činnostmi (např. samostudium, psaní zadaných prací, učení se na zkoušky a testy atd.). Tato doba vycházela dle studie REFLEX 2010 na přibližně 34 hodin

⁵³ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 94.

týdně, což je v průměru o 4 hodiny více, než prezentovaly výsledky studie REFLEX 2006.⁵⁴ Studie REFLEX 2013 uvádí, že se čas věnovaný studijním aktivitám pohyboval v průběhu roku mezi 32 až 35 hodinami, což víceméně koresponduje s výsledky předchozí studie REFLEX 2010.⁵⁵

Hodnocení získaného vzdělání se zabývá takovými otázkami, jako např. zda poznatky získané při studiu byly dostatečně široké a uplatnitelné v praxi, zda byla studentovi poskytnuta dostatečná míra specializace, nebo zda se škola zaměřovala na kvantitu poznatků na úkor jejich hloubky či obráceně. Získané poznatky by měly být každopádně aktuální a měly by odpovídat současné situaci na trhu práce. Např. v provedeném výzkumu v této disertační práci tomu tak dle názoru respondentů u jednoho zkoumaného oboru studia nebylo (viz kapitola 6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS). Stejně tak by měla být aktuální i metoda výuky s použitím moderní techniky a praktických ukázek. Určitou úroveň kvality by měl vykazovat i pedagogický sbor a celková úroveň školy.

Velmi vhodným indikátorem kvality získaného vzdělání je otázka na zpětnou volbu studia, kdy se respondent vyjadřuje, zda by při zpětné možnosti zvolil znovu totožný obor na totožné škole, či by zvolil jiný obor, nebo jinou školu (popř. obojí), nebo by se rozhodl danou úroveň vzdělání nestudovat vůbec. Výsledky studie REFLEX 2006 uvádí, že 64% vysokoškolských absolventů by svou volbu opakovalo beze změny (stejný obor na stejné škole), 12% by si vybralo jiný obor na stejné škole, 6% by si vybralo stejný obor na jiné škole, 17% by si vybralo jak jiný obor, tak i jinou školu a pouze několik desítek jedinců by se rozhodlo nestudovat vysokou školu vůbec.⁵⁶ Ve studii REFLEX 2010 došlo k mírnému posunu a studium beze změny by zvolilo již 66% absolventů místo 64% a naopak studium jiného oboru na jiné vysoké škole by zvolilo 15% respondentů namísto 17%. Možnost jiného oboru na stejné vysoké škole a možnost stejného oboru na jiné vysoké škole zvolil přibližně stejný podíl respondentů jako v předchozí studii.⁵⁷ Výsledky studie REFLEX 2013 uvádí, že opět přibližně dvě třetiny respondentů by zvolily své vysokoškolské studium beze změny, přibližně 12% respondentů by zvolilo na stejné vysoké škole jiný obor, 6% respondentů by si vybralo stejný obor, ale na jiné vysoké

⁵⁴ Ryška – Zelenka, 2011, s. 15-16.

⁵⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 91.

⁵⁶ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 31.

⁵⁷ Ryška – Zelenka, 2011, s. 31-32.

škole a 15% respondentů by si vybralo jak jiný obor, tak i jinou vysokou školu.⁵⁸ Jedná se tak o prakticky totožné výsledky jsou z předchozí studie REFLEX 2010. O jeden procentní bod se zvýšil počet těch respondentů, kteří by nešli studovat vysokou školu vůbec (opět se ale jedná o naprosto marginální skupinu respondentů). Koucký – Ryška – Zelenka (2014) se k tomuto posunu vyjadřují tak, že se nejspíše jednalo o ty respondenty, kteří by dříve nešli vysokou školu studovat vůbec a pro vysokoškolské vzdělání se rozhodli z důvodu masifikace terciárního vzdělání.⁵⁹ Výsledky studie Omcirka (2014) na magisterských absolventech oboru Management tělesné výchovy a sportu UK FTVS z let 2009 až 2011 ukázaly, že by 77,5% respondentů svou volbu opakovalo beze změny, 5% respondentů by volilo jinou školu a zbylých 17,5% respondentů by volilo jak jinou školu, tak i jiný obor.

V oblasti sportu by si absolventi Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity v Brně (dále MU FSpS) z let 2013 až 2014 v polovině případů zvolili stejný obor studia i stejnou fakultu, třetina absolventů by si vybrala jiný obor na stejné fakultě, přibližně 5% by se rozhodlo pro jinou fakultu v rámci stejné školy⁶⁰ a zcela jiný obor i na jiné škole by si vybralo přibližně 15% absolventů.⁶¹

Určitou sebereflexí pak může být zkoumání vlastního studijního výkonu absolventa tím, že ohodnotí své studijní výsledky v porovnání se svými spolužáky a posoudí vlastní studijní úsilí a aktivitu např. tím, zda volil pouze takový přístup nutný ke splnění zápočtů a zkoušek, nebo zda studoval i nad rámec požadovaných minimálních limitů a snažil se dosáhnout nadprůměrných studijních výsledků. Výsledky studie REFLEX 2010 např. ukázaly, že absolventi vysokých škol postupem času studují méně nad požadované penzum, tedy že studují akorát do takové míry, jakou od nich studovaná vysoká škola vyžaduje.⁶²

Vzdělávací kariéra absolventa vysoké školy je rovněž ovlivněna jeho vlastní motivací ke studiu. Prudký – Pabian – Šima (2010) prezentují a analyzují výsledky Centra pro studium vysokého školství (CSVŠ) a uvádí, že nejsilnějším motivem jedinců pro studium na vysoké škole je to, že získání vysokoškolského vzdělání je respondenty chápáno jako

⁵⁸ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 11-12.

⁵⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 87.

⁶⁰ Na rozdíl od celorepublikových studií REFLEX se výzkum Guziho – Nekudy – Sirovátky (2016) na MU FSpS zabýval i tím, zda by respondenti volili jiný obor studia v rámci stejné fakulty na dané škole, nebo jiný obor studia v rámci jiné fakulty na dané škole, či jiný obor studia na úplně jiné škole.

⁶¹ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 78.

⁶² Ryška – Zelenka, 2011, s. 15.

budoucí zdroj blahobytu a úspěchu, takže toto vzdělání lze chápat jako tržní artikl. Druhým nejsilnějším motivem je motiv formální, tedy získání vysokoškolského titulu jako takového. Až na třetím místě se umístil motiv vyšší vzdělanosti jako takové.⁶³ Koucký – Ryška – Zelenka (2014) uvádí jako nejsilnější motivy pro studium na vysoké škole rozvíjení vlastní vzdělanosti, znalostí a dovedností, dále možnost získat dobrou profesionální kariéru a opět se vysoko mezi motivy umístil i motiv čistě formální, tedy získání vysokoškolského titulu.⁶⁴ Naopak motivy jako pokračování v rodinné tradici či oddálení vstupu do praxe a žít studentským životem byly hodnoceny nejslaběji.⁶⁵ Studie REFLEX 2013 zkoumala i motivaci k danému studijnímu oboru. Zde byly nejsilnějšími motivy to, že se jednalo o zajímavý a atraktivní obor a také názor, že daný obor pomůže studentovi k dobrému pracovnímu uplatnění.⁶⁶

3.3.4.2 Rodinné zázemí absolventa vysoké školy

Vliv rodinného zázemí se stále jeví jako jeden z indikátorů úspěchu absolventa. Nicméně dnes dosahují mladí lidé obecně vyššího vzdělání než starší generace, tedy i než vlastní rodiče. Tento trend je nazýván jako tzv. vzestupná mezigenerační mobilita vzdělání.⁶⁷ Rodinné zázemí vzhledem ve vztahu k uplatnění absolventů lze rozdělit na několik indikátorů.

Prvním z nich je již zmíněná nejvyšší dosažená úroveň vzdělání rodičů absolventa. Zelenka (2008) poukazuje na výsledky studií, které prokázaly i v ČR, že mladí lidé, kteří úspěšně absolvovali vysokoškolské vzdělání, jsou mnohem častěji z rodin, kde má alespoň jeden z rodičů dokončené vysokoškolské vzdělání.

Dalším indikátorem je úroveň povolání rodičů (hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI). Výsledky v ČR opět potvrzují jasnou souvislost mezi socio-ekonomickým statusem povolání ISEI rodičů a dosaženým vzděláním absolventů.⁶⁸

Dalším indikátorem je ekonomický kapitál rodiny, respektive její životní úroveň. Zde se opět projeví rozdíly mezi chudšími a bohatšími rodinami a výsledky jejich potomků.

⁶³ Více viz Prudký – Pabian – Šíma, 2010, s. 51 a <<http://www.csvs.cz/>>.

⁶⁴ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 12.

⁶⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 69.

⁶⁶ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 91.

⁶⁷ Zelenka, 2008, s. 37.

⁶⁸ Zelenka, 2008, s. 45.

Posledním indikátorem je sociální kapitál rodiny, který lze měřit kvalitou společenských kontaktů, kterými rodina disponuje. Opět byly prokázány rozdíly. Zelenka (2008) na základě těchto 4 indikátorů přišel se závěrem, že všechny tyto faktory jsou navzájem propojeny a obecně platí, že která rodina dosahuje vyšší úrovně v některém z indikátorů, tak dosahuje i vyšší úrovně v dalších indikátorech.

3.3.4.3 Úroveň první práce absolventa vysoké školy

Hledání a nalezení první práce po ukončení školy je velmi důležitým okamžikem života mladého člověka. Do hry vstupují i vnější faktory, jako např. státní podpora v nezaměstnanosti,⁶⁹ státní podpora zaměstnavatelů zaměstnávající nové absolventy škol⁷⁰ apod.

Absolventi vysokých škol buď pokračují v zaměstnání či podnikání zahájeném již během studia, nebo si hledají novou práci. Na hledanou práci klade každý absolvent rozdílné individuální požadavky co do výše nástupní mzdy, časové náročnosti práce, obsahu pracovní činnosti, vzdálenosti z místa bydliště, možnosti pracovního růstu atd. Tyto individuální požadavky absolventů se na trhu práce střetávají s požadavky zaměstnavatelů, kteří nabízejí určitou pracovní náplň, určitou výši mzdy, určitou možnost kariérního růstu atd. Pokud dojde ke konsensu mezi požadavky jak nabídkové strany trhu práce (nabídka výrobního faktoru práce ze strany absolventů), tak i poptávkové strany trhu práce (poptávka po výrobním faktoru práce ze strany zaměstnavatelů), uzavírají strany pracovní poměr a absolvent zahajuje pracovní kariéru. Zcela nezbytné je dnes, aby se zaměstnavatel v tomto procesu výběru pracovníka nechoval diskriminačně a neposuzoval potenciálního pracovníka dle pohlaví, národnosti či barvy pleti, ale aby se během výběru pracovníka snažil posoudit jeho pracovní potenciál, znalosti, dovednosti a motivaci (viz např. Ehrenberg – Smith, 2003).

Určitou alternativou je zahájení vlastního podnikání např. jako osoba samostatně výdělečně činná (dále OSVČ). Dle údajů ze studií REFLEX 2006 a REFLEX 2010 podnikalo po absolvování studia v letech 2001 až 2002 přibližně 12% absolventů (14% pak po 5 letech na trhu práce) a v letech 2005 až 2006 přibližně 13% absolventů (16% pak po 5 letech na trhu práce).⁷¹

⁶⁹ Viz §39, §43 a §50 zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

⁷⁰ Viz §66 a §113 zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

⁷¹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 72.

Absolventi škol dnes mají možnost využít několika poradenských center, např. i při studované vysoké škole, nebo mohou navázat spolupráci se zaměstnavateli, se kterými spolupracují vzdělávací instituce, již třeba během studia. Snaha co možná nejvíce usnadnit přechod absolventa vysoké školy do první práce by měla být cílem každého pedagogického pracovníka i samotné vysoké školy a jedná se o již zmíněnou pedagogickou akontabilitu (viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů).

Při hodnocení uplatnění absolventů je posuzována délka hledání si první práce. Teoreticky lze říci, že čím kratší byla délka hledání si první práce, o tím úspěšnějšího absolventa vysoké školy se jednalo. K tomuto tvrzení Koucký – Ryška – Zelenka (2014) uvádí:

„Obecně se ukazuje, že čím déle trvá přechod na trh práce, tím menší profesní úspěch absolvent má... Absolventi, kteří si našli svoji práci po více než 3 měsících od absolvování, jsou významně méně spokojeni se svojí prací, mají nižší příjem a pracují na pracovních pozicích, které jsou méně kvalifikačně náročné než absolventi, kteří měli práci již v době absolvování nebo si našli práci v průběhu prvních tří měsíců po absolvování.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 10)

Praxe může být ovšem odlišná, protože někteří absolventi mají vyšší nároky na první práci, a když jsou materiálně zajištěni, nejsou nuceni přijímat nevyhovující nabídky práce. Zelenka (2008) tuto dobu definuje takto:

„Délku hledání první práce určíme poměrně jednoduše jako rozdíl mezi okamžikem ukončení školy a okamžikem nástupu do první práce.“ (Zelenka, 2008, s. 52)

Dle názoru autora je však tato definice nepřesná, a jak některé výzkumy potvrzují, je žádoucí záměrně tuto dobu označovat jako dobu hledání si první práce místo doby mezi absolvováním studia a nástupem do první práce, protože někteří absolventi si po určité době po absolvování studia práci ani nikterak aktivně nehledají a např. cestují či si jinak užívají volného času (viz např. Středisko vzdělávací politiky, 2007b; Omcirk, 2014 či výsledky výzkumu v této disertační práci prezentované v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS).

Někteří absolventi vysokých škol si po absolvování studia nehledají práci nově, ale pokračují v zaměstnání či podnikání zahájeném již z dob studií. Studie REFLEX 2006 uvádí, že takových absolventů bylo přibližně 30%. O několik let později byl daný podíl

ještě vyšší, protože výsledky studie REFLEX 2010 uvádí, že v již zahájené pracovní činnosti pokračovalo 43% vysokoškolských absolventů.⁷² Studie REFLEX 2013 pak uvádí již 48% absolventů.⁷³

Doba přechodu vysokoškolských absolventů na trh práce se postupem času měnila. Na počátku 21. století trval tento přechod průměrně téměř 5 měsíců (REFLEX 2006), o 4 roky později pak už pouze o něco více než 2 měsíce (REFLEX 2010).⁷⁴ Nejnovější studie hovoří o době přechodu mezi absolvováním vysokoškolského studia a začátkem pracovní kariéry na úrovni přibližně 2,5 měsíce s tím, že nepatrně rychleji se tento přechod daří magisterským absolventům oproti absolventům bakalářským (REFLEX 2013).⁷⁵

V oblasti sportu je např. u absolventů MU FSpS zaznamenáno, že téměř polovina absolventů si hledala první práci minimálně 1 měsíc po absolvování studia a přibližně třetina absolventů pokračovala po studiu v práci zahájené již během studia.⁷⁶ Téměř dvě třetiny absolventů pak hodnotily hledání si první práce jako úplně nebo poměrně snadné.⁷⁷

Dále je posuzován způsob, jakým si absolventi vysoké školy první práci hledají a způsob, jakým si práci nakonec našli. V tomto procesu využívají více různých způsobů a nejčastěji nachází první práci přímým kontaktováním zaměstnavatele či pomocí rodičů, přátel a známých. Tento fakt deklarují studie Střediska vzdělávací politiky (2007b) či Zelenky (2008). Ryška – Zelenka (2011) pak uvádí, že větší váhy při hledání si první práce získává postupem času internet. Dle studie REFLEX 2010 i REFLEX 2013 zůstal nejčastějším způsobem hledání si první práce přímé kontaktování zaměstnavatele, ale druhým nejčastějším způsobem bylo již vyhledávání na internetu a rodina, přátelé a známí byli nově až na třetím místě.⁷⁸

Některé studie (REFLEX 2006, REFLEX 2010) se zaměřily na to, jak dobrým základem bylo absolvované vysokoškolské studium pro vybrané oblasti vstupu do první práce. Jednalo se např. o základ učení se v rámci práce, o základ zvládnání pracovních úkolů, další osobní rozvoj aj.⁷⁹

⁷² Ryška – Zelenka, 2011, s. 41-42.

⁷³ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 9.

⁷⁴ Ryška – Zelenka, 2011, s. 44.

⁷⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 52.

⁷⁶ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 17.

⁷⁷ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 20.

⁷⁸ Ryška – Zelenka, 2011, s. 42 a Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 106.

⁷⁹ Viz např. Ryška – Zelenka, 2011, s. 36.

Úroveň první práce je měřena pomocí několika dalších indikátorů. Některé indikátory mají povahu finanční (např. mzda, bonusy atd.), některé nefinanční (prestiž, spokojenost s prací atd.). Jedním z podstatných nefinančních indikátorů úrovně práce je sociálně-ekonomický status povolání ISEI (viz např. Středisko vzdělávací politiky, 2007b; Zelenka, 2008; Ryška – Zelenka, 2011; Koucký – Ryška – Zelenka, 2014)⁸⁰ či prestiž zaměstnání SIOPS (viz např. Středisko vzdělávací politiky, 2007b). Podle Zelenky (2008) činila u bakalářských absolventů vysokých škol ve věku do 29 let hodnota ISEI první práce 52 a u magisterských absolventů vysokých škol ve věku do 29 let hodnota ISEI první práce 63.⁸¹ Ryška – Zelenka (2011) i Koucký – Ryška – Zelenka (2014) pak uvádí na základě výsledků studie REFLEX 2010 a REFLEX 2013, že hodnota ISEI pro první práci absolventů bakalářského studia byla v průměru 53 a absolventů magisterského studia téměř 62. Tito autoři zároveň dodávají, že se jedná o pokles o 4 body oproti bakalářským a magisterským absolventům ze studie REFLEX 2006 a vysvětlují to masifikací terciárního vzdělávání a obsazováním pracovních pozic vysokoškolsky kvalifikovanými absolventy, které nejsou pro takové absolventy přímo určené.⁸²

Zde je nutné upozornit na metodologický problém porovnávání vývoje tohoto ukazatele v čase, protože zatímco studie REFLEX 2006 a REFLEX 2010 pracovaly s verzí ISEI-88, novější studie REFLEX 2013 pracovala s aktualizovanou verzí ISEI-08 (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce). Pokud by předchozí výsledky byly přepočteny podle nové metodiky ISEI-08, byl by vývoj ISEI první práce vysokoškolských absolventů mezi jednotlivými výzkumy z hodnoty 71,5 (REFLEX 2006) přes hodnotu 67,5 (REFLEX 2010) až na hodnotu 62 (REFLEX 2013). Absolventi vysokých škol z počátku tohoto desetiletí dokonce dosahují hodnoty ISEI pouze na úrovni 59.⁸³

První práce a start pracovní kariéry absolventů škol je skutečně velmi zásadním krokem pro budoucí kariéru jedince. Zelenka (2008) uvádí:

„Lidé, kteří jsou při hledání své první práce úspěšní hned, či ji dokonce měli zajištěnou před ukončením školy, dosahují posléze v pracovní kariéře vyšší úrovně

⁸⁰ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

⁸¹ Zelenka, 2008, s. 57.

⁸² Ryška – Zelenka, 2011, s. 46 a Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 108.

⁸³ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 107.

sociálně-ekonomického statusu, než-li ti, kterým hledání prvního zaměstnání nějakou dobu zabralo, či dokonce byli nejprve nezaměstnaní.“ (Zelenka, 2008, s. 71-72)

Tento fakt dokládají např. i výsledky Omcirka (2014), kde byl u magisterských absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu UK FTVS z let 2009 až 2011 zjištěn v první práci po absolvování vysoké školy vyšší průměr hodnoty ISEI i nástupní mzdy ve prospěch těch absolventů, kteří po absolvování studia pokračovali již v zahájeném zaměstnání či podnikání z dob studií (průměr ISEI 58, průměrná mzda 26 200 Kč) oproti těm, kteří hledali práci po absolvování studia nově (průměr ISEI 55, průměrná mzda 23 500 Kč).

Dalšími indikátory sloužícími k popisu první práce mohou být počet týdenních pracovních hodin (smluvních a reálných). Např. studie REFLEX 2006 uvádí, že 57% vysokoškolských absolventů mělo ve své první práci smluvní týdenní pracovní dobu na standardních 40 – 41 hodinách. Kratší smluvní pracovní dobu mělo 27% absolventů a naopak delší zbylých 17% absolventů. Realita byla ovšem výrazně jiná. Přibližně 52% absolventů mělo reálnou týdenní pracovní dobu delší než 42 hodin, 26% absolventů mělo 40 – 41 hodin a 22% absolventů ji mělo kratší.⁸⁴

Z hlediska začátku pracovní kariéry se lze zaměřit i na mobilitu absolventů vysokých škol. Obecně platí, že mladí začínající pracovníci jsou mobilnější než zkušenější pracovníci. Mobilita může být také způsobena jakousi neznalostí vlastností práce a podmínek práce ze strany absolventa vysoké školy. Ten je z důvodu svých nulových či jen částečných pracovních zkušeností schopen rozpoznat zmíněné aspekty práce až v momentě, kdy je zaměstnán. Problematice mobility pracovníků v pracovní kariéře se blíže věnuje např. Halaby (1988).

Důležitým ukazatelem jsou i takové prvky, zda měl absolvent ve své první práci smlouvu na dobu určitou či neurčitou a také zda měl práci na plný či na částečný úvazek. Obecně lze říci, že cílem absolventa školy by mělo být získání práce na plný úvazek se smlouvou na dobu neurčitou. Nicméně mohou existovat i výjimky, kdy i samotný absolvent mohl z různých důvodů požadovat pouze zkrácený úvazek či pouze smlouvu na časově omezené období. Tyto ukazatele jsou nazývány objektivními ukazateli jistoty práce. To, jak jistě svou práci pocítuje samotný absolvent, je pak subjektivní ukazatel jistoty práce. Čím více se absolvent obává o udržení si stávající práce, tím více je v subjektivní nejistotě

⁸⁴ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 62.

práce. O jistotě práce podrobněji pojednávají např. Sverke et al. (2004), Fudge – Owens (2006) či studie OECD (1997).

K jistotě práce uvádí Zelenka (2008), že ve svém prvním zaměstnání po vysoké škole pracovalo více než 95% absolventů na plný úvazek, což značí silnou úroveň v tomto ukazateli objektivní jistoty práce.⁸⁵ Naopak určitým ukazatelem objektivní nejistoty je fakt, že 42% absolventů vysokých škol ve věku do 29 let mělo ve svém prvním zaměstnání smlouvu na dobu určitou.⁸⁶ Tento trend, kdy mladí absolventi častěji nastupují na smlouvy na dobu určitou, je trendem v posledních dekádách vzrůstajícím. Ryška – Zelenka (2011) tento trend přisuzují obecným změnám na trhu práce, a to zejména globalizaci, přesunu od průmyslového sektoru k sektoru služeb a rostoucímu vlivu informačních technologií.⁸⁷ Porovnání výsledků studie REFLEX 2006 a REFLEX 2010 ukazuje, že na částečný úvazek nastoupilo do prvního zaměstnání o dvakrát méně absolventů vysokoškolského studia z let 2005 až 2006 (REFLEX 2010) oproti vysokoškolským absolventům z let 2001 až 2002 (REFLEX 2006). Jednalo se o pokles z 18% na 9% u nových zaměstnanců. Nicméně podíl těch, kteří měli smlouvu na dobu určitou, vzrostl z 32% na 34%.⁸⁸

Dalšími kritérii první práce je výše nástupní mzdy absolventa. Tento ukazatel je považován za objektivní ukazatel míry uplatnění, ale je nutné zmínit, že ne všichni absolventi škol jsou primárně motivováni mzdovou úrovní práce. Mohou preferovat jiné faktory své první práce, jako např. vzdálenost od bydliště, pracovní náplň, možnost profesního růstu apod. Výhodou měření velikosti nástupní mzdy je možnost objektivního křížového porovnání jednotlivých absolventů z hlediska úrovně jejich dosaženého vysokoškolského vzdělání (Bc., Mgr., Ph.D.), oboru studia, formy studia, zvolené vysoké školy atd. Tento indikátor je také porovnáván z jiných než školních kritérií, jako např. pohlaví respondenta, místo bydliště atd. K problematice zjišťování příjmů absolventů vysokých škol uvádí Středisko vzdělávací politiky následovně:

„Pokud jsou respondenty příjmy přiznávány, tak spíše na dolním okraji pomyslného intervalu. Jinými slovy, skutečné příjmy se od těch manifestovaných většinou liší a jsou poněkud vyšší.“ (Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 64)

⁸⁵ Zelenka, 2008, s. 78.

⁸⁶ Zelenka, 2008, s. 78.

⁸⁷ Ryška – Zelenka, 2011, s. 49.

⁸⁸ Ryška – Zelenka, 2011, s. 49.

Toto tvrzení pak opakují i Ryška – Zelenka (2011). Studie REFLEX 2006 uvádí průměrnou nástupní hrubou měsíční mzdu vysokoškolského absolventa v první práci 13 839 Kč (medián 12 300 Kč).⁸⁹ Protože se výzkum zabýval absolventy z let 2001 až 2002, lze dojít k závěru, že se jednalo o 89% tehdejší průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR (15 524 Kč).⁹⁰ Bohužel byly zaznamenány signifikantní rozdíly mezi pohlavími (muži 15 168 Kč, ženy 12 857 Kč). Studie REFLEX 2010 uvádí průměrnou nástupní hrubou mzdu vysokoškolského absolventa v první práci 18 289 Kč pro bakalářské absolventy a 19 566 Kč pro magisterské absolventy.⁹¹ Tento výzkum se zabýval absolventy z let 2005 až 2006, takže se jednalo u bakalářů o 94% a u magistrů o 100% tehdejší průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR (19 546 Kč).⁹² Studie REFLEX 2013 pak uvádí, že absolventi z let 2008 až 2009 měli nástupní mzdu v první práci přibližně 20 500 Kč.⁹³ Jednalo se tak o 88% tehdejší průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR (23 344 Kč).⁹⁴

V oblasti sportu činila nástupní hrubá mzda u absolventů MU FSpS z let 2013 až 2014 průměrně 21 118 Kč.⁹⁵ Jednalo se tak o 82% tehdejší průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR (25 686 Kč).⁹⁶

Existují obory studia, kde je velmi významným ukazatelem první práce, zda absolvent vedl nějaké podřízené pracovníky. Např. u manažerských či ekonomických oborů lze říci, že úspěšnější je ten absolvent, který vykonává řídicí funkci s podřízenými. Obecně však jsou řídicí pozice obsazovány až postupem času během pracovní kariéry.

Velmi důležitým kritériem uplatnění absolventů vysokých škol, zejména pak z pohledu samotné vysokoškolské instituce, je míra horizontální a vertikální shody mezi absolvovaným studiem a první vykonávanou prací. Cílem každé vysoké školy by mělo být mít takové absolventy, kteří po studiu působí ve vystudovaném oboru a na pozicích odpovídajících jejich úrovni vzdělání. Popřípadě mít alespoň takové absolventy, kteří budou splňovat jednu z těchto dvou podmínek, tzn., že buď budou působit v oboru (v horizontální shodě), či jejich vykonávaná práce bude odpovídat (popř. převyšovat) jejich úroveň vzdělání (ve vertikální shodě). Obecně lze za nejméně úspěšné absolventy

⁸⁹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 64.

⁹⁰ Zdroj: <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.

⁹¹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 51.

⁹² Zdroj: <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.

⁹³ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 109-110.

⁹⁴ Zdroj: <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.

⁹⁵ Guzi – Nekuda – Sirovátko, 2016, s. 30.

⁹⁶ Zdroj: <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>>.

považovat ty, kteří nepracují v oboru svého studia, a kvalifikační náročnost jejich práce je nižší než úroveň jejich vzdělání. Pokud určitá vysoká škola produkuje takové absolventy, je nutná její sebereflexe a analýza příčin takové situace s přijetím nápravných opatření.

Zelenka (2008) uvádí:

„Největší pravděpodobnost získat práci v oboru mají při vstupu na trh práce podle dat z roku 2007 absolventi magisterského vysokoškolského studia.“ (Zelenka, 2008, s. 85)

Dle výsledků uvedeného výzkumu pracovalo v horizontální shodě mezi vystudovaným oborem a první vykonávanou prací 79% vysokoškolských absolventů a dalších 9% pracovalo v příbuzném oboru.⁹⁷ Studie REFLEX 2006 deklaruje, že přímo ve vystudovaném nebo příbuzném oboru pracovalo v první práci 83% magisterských absolventů, 9% pracovalo mimo obor studia a 8% uvedlo, že pro jimi vykonávanou první práci není potřeba oborové specializace.⁹⁸ Pozdější studie REFLEX 2010 poukazuje na negativní trend v oblasti této horizontální shody. Ryška – Zelenka (2011) doslova uvádí:

„O více než 10% poklesl podíl absolventů, kteří pracovali na pozicích, kde byl vyžadován výhradně vystudovaný obor, a naopak se zvýšil podíl pracujících na pozicích požadujících vystudovaný nebo příbuzný obor.“ (Ryška – Zelenka, 2011, s. 54)

V rámci celého vzorku pak došlo k poklesu z 83% na 79% u těch respondentů, kteří jako nejvhodnější obor vzdělání pro jimi vykonávanou první práci označili možnost jimi vystudovaného nebo alespoň příbuzného oboru.⁹⁹ Konkrétně u magisterských absolventů byla situace o něco příznivější, protože ve vystudovaném či alespoň příbuzném oboru pracovalo 81% magisterských absolventů (REFLEX 2006: 83%), mimo vystudovaný obor pak 9% magisterských absolventů (REFLEX 2006: 9%) a pro 10% nebylo potřeba v první práci oborové specializace (REFLEX 2006: 8%).¹⁰⁰ Výsledky studie REFLEX 2013 potvrzují sestupnou tendenci horizontální míry uplatnění absolventů, protože podle této studie pouze 77% magisterských absolventů pracovalo v první práci na pozici, kde byl nejvhodnějším oborem studia jimi vystudovaný nebo příbuzný obor (REFLEX 2006: 83%, REFLEX 2010: 81%). Mimo vystudovaný obor v první práci pracovalo 10% magisterských absolventů (REFLEX 2006: 9%, REFLEX 2010: 9%) a pro 13% nebylo

⁹⁷ Zelenka, 2008, s. 85.

⁹⁸ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 84.

⁹⁹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 54.

¹⁰⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 73.

potřeba v první práci oborové specializace (REFLEX 2006: 8%, REFLEX 2010: 10%). V rámci celého vzorku došlo k poklesu horizontální shody z 83% (REFLEX 2006) přes 79% (REFLEX 2010) až na 77% (REFLEX 2013, absolventi vysokých škol z let 2008 až 2009), respektive 74% (REFLEX 2013, absolventi vysokých škol z let 2010 až 2012).¹⁰¹

V oblasti sportu pracovali zcela či částečně ve vystudovaném oboru absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve své první práci ve více než třech čtvrtinách případů.¹⁰²

Horizontální míra uplatnění absolventů vysokých škol také souvisí s výší dosaženého vysokoškolského vzdělání. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) uvádí:

„Šance pracovat v oboru se výrazně zvyšuje se stupněm vzdělání. Absolventi doktorského studia pracovali v oboru v 92%, absolventi magisterského studia v 77% a absolventi bakalářského studia pouze v 64% případů.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 110)

Práce v oboru či mimo něj také souvisí s finanční atraktivitou daného odvětví. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) uvádí:

„Pokud si (vysokoškolští absolventi) v jiných oborech vydělají více, není se co divit, že o setrvání v oboru někteří absolventi neusilují.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 119)

Někteří absolventi tak nezůstávají v jimi vystudovaném oboru z prostého důvodu, že si v jiném odvětví vydělají více peněz.

Co se týče vertikální shody mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání pro první vykonávanou práci, uvádí studie REFLEX 2006, že 78% magisterských absolventů pracovalo na takové pozici, kde dosažená míra vzdělání odpovídala úrovni vykonávané práce. Pro 7% absolventů by bylo dostačující pouze bakalářské vzdělání a pro 15% absolventů ještě nižší vzdělání.¹⁰³ Pozdější studie REFLEX 2010 pak uvádí, že první práci odpovídající svou úrovní dosaženému vzdělání vykonávalo již pouze 75% magisterských absolventů.¹⁰⁴

Ryška – Zelenka (2011) k tomuto poklesu u vertikální shody uvádí:

„Stejně jako ISEI, i tento ukazatel poukazuje na určité zhoršení situace na trhu práce pro absolventy vysokých škol v České republice. Celkově lze tedy říci, že každý čtvrtý

¹⁰¹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 110-111.

¹⁰² Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 26.

¹⁰³ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 65.

¹⁰⁴ Ryška – Zelenka, 2011, s. 46.

absolvent u nás při vstupu na trh práce nebyl schopen najít práci vyžadující úroveň vzdělání, kterou vystudoval.“ (Ryška – Zelenka, 2011, s. 48)

Dle autorova názoru nelze kompletně generalizovat toto tvrzení na veškerou absolventskou populaci vysokoškoláků, protože výběr první práce je ovlivněn i subjektivními faktory, jako např. vzdálenost od bydliště, atraktivita práce, vlastní motivace a ambice aj.

Ryška – Zelenka (2011) k tomuto trendu uvádí tento vlastní závěr:

„Řada lidí z oborů, kde je nízká příjmová úroveň, si z finančních důvodů raději volí práci mimo vystudovaný obor a to i přesto, že jde často o práci s nižšími, mnohdy pouze středoškolskými kvalifikačními požadavky.“ (Ryška – Zelenka, 2011, s. 55)

Hlavní trend uvedení autoři zachytili jasně – situace vysokoškolských absolventů se postupem času zhoršila. Studie REFLEX 2013 pak uvádí dramatický pokles v ukazateli vertikální shody. U magisterských absolventů vysokých škol pracovalo v první práci pouze 68,5% respondentů na pozicích s odpovídající úrovní vzdělání. Pro 13% respondentů by stačilo pouze bakalářské vzdělání, pro 3% vyšší odborné vzdělání a pro téměř 16% respondentů by stačilo středoškolské nebo nižší vzdělání.¹⁰⁵

V souvislosti s tímto klesajícím trendem lze najít určité propojení s tím faktem, že stále více magisterských absolventů pracuje ve své první práci již v době absolvování studia a v dané práci pak po absolvování vysoké školy plynule pokračují. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) k tomuto názoru uvádí:

„Řada absolventů pracuje po absolvování na pracovních místech, které získali již před absolvováním a logicky proto kvalifikační požadavky této pozice mohou odpovídat spíše úrovni vzdělání, kterou měli při nástupu na tuto pozici. Samozřejmě to neplatí vždy. Zaměstnavatelé často přijímají studenty vysokých škol s tím, že vědí, že v dohledné době požadovanou kvalifikaci získají.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 113)

V oblasti sportu pracovali absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve své první práci ve více než třech čtvrtinách případů na pozicích vyžadujících vysokoškolské vzdělání.¹⁰⁶ To značí nadprůměrnou míru vertikální shody ve srovnání s celorepublikovými výzkumy.

¹⁰⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 112.

¹⁰⁶ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 27.

Studie REFLEX 2013 jako první studie uvádí i celkovou míru shody mezi dosaženým oborem a úrovní vzdělání a první vykonávanou prací, tedy shodu jak v horizontální, tak i ve vertikální rovině. Přibližně 60% magisterských absolventů pracovalo jak v horizontální, tak i ve vertikální shodě, přibližně 8% pouze v horizontální shodě, téměř 17% pouze ve vertikální shodě a necelých 15% nepracovalo ani v horizontální a ani ve vertikální shodě.¹⁰⁷ O více jak šestině magisterských absolventů tak lze říci, že se v první práci, co se týče vysokoškolského vzdělání, na trhu práce opravdu neuplatnila. Ostatní absolventi se uplatnili alespoň v jedné ze dvou rovin, nebo dokonce v obou rovinách současně.

Při srovnání jednotlivých výsledků ze 3 studií REFLEX (2006, 2010 a 2013) se ukazuje, že postupně razantně klesá podíl vysokoškolských absolventů, kteří nastupují na takové pracovní pozice, kde je nejvhodnějším oborem studia právě jimi vystudovaný obor, ale zároveň průběžně roste podíl těch vysokoškolských absolventů, kde je jejich nejvhodnějším oborem studia jimi vystudovaný nebo příbuzný obor. Koucký – Ryška – Zelenka (2014) k tomuto trendu uvádí:

„Na jedné straně to ukazuje, že část absolventů je méně vyhraněná a absolvované studijní programy jim již dnes umožňují nalézt odpovídající uplatnění. Na druhé straně rozšiřující se společný odborný základ studia a větší zaměření na flexibilitu absolventů bude zřejmě dále pro konstrukci studijních programů více a více důležité.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 118)

Přesto je z uvedených výsledků zřejmé, že zejména z důvodu masifikace terciárního vzdělání v ČR dochází ke kontinuálnímu poklesu míry horizontální i vertikální shody mezi studiem a první prací vysokoškolských absolventů.

3.3.4.4 Úroveň současné práce absolventa vysoké školy

Po začátcích v první práci po absolvování vysoké školy začíná absolvent budovat vlastní pracovní kariéru. Tu mohl začít budovat již během vysokoškolského studia díky absolvované praxi či díky zahájení zaměstnání či podnikání již během studia. První vykonávaná práce může být z mnohých důvodů (nesplnění očekávání jak z pohledu zaměstnance, tak z pohledu zaměstnavatele, obdržení lepší nabídky, osobní důvody apod.) zcela změněna a absolvent školy může začít vykonávat jinou profesi, než jakou

¹⁰⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 114.

vykonával v první práci, nebo vykonávat totožnou či podobnou profesi, ale v jiném místě či u jiného zaměstnavatele.

V současné vykonávané práci se hodnotí podobné charakteristiky, jako v úrovni první práce (viz předchozí kapitola 3.3.4.3 Úroveň první práce absolventa vysoké školy). Důležité z pohledu uplatnění absolventa vysoké školy je dosahování určitého progresu v jeho pracovní kariéře. V dlouhodobém horizontu je absolvent vysoké školy i zaměstnavatel schopen reflektovat potenciál jedince a pracovní kariéra tak může nabrat vzestupný, nebo naopak sestupný charakter, popř. setrvávat na stejné úrovni.

Hodnocení vývoje pracovní kariéry lze opět provádět pomocí objektivních ukazatelů, jako např. vývoj pobírané mzdy, vývoj hodnoty ISEI, získání pracovní smlouvy na dobu neurčitou a na plný úvazek, postup na řídicí pozici a rostoucí počet podřízených pracovníků atd. Např. Zelenka (2008) uvádí, že zaměstnání na dobu určitou je dnes specifickým rysem zejména při přechodu ze vzdělání na pracovní trh, protože v současném zaměstnání má oproti prvnímu zaměstnání smlouvu na dobu určitou o polovinu méně osob ve věku do 29 let.¹⁰⁸ Studie REFLEX 2006 k tomuto uvádí, že v době tohoto výzkumu mělo již 84% vysokoškolských absolventů smlouvu na dobu neurčitou.¹⁰⁹ Pozdější studie REFLEX 2010 uvádí, že smlouvu na dobu určitou mělo v současné práci již jen 17% vysokoškolských absolventů oproti 34% v první práci po absolvování studia.¹¹⁰ Ryška – Zelenka (2011) uvádí výsledek studie REFLEX 2010, že přibližně třetina vysokoškolských absolventů zastává po 5 letech pracovní kariéry určitou řídicí pozici s podřízenými. Jedná se však o pokles o přibližně 6% oproti studii REFLEX 2006.¹¹¹

Podle Zelenky (2008) činila u bakalářských absolventů vysokých škol ve věku do 29 let hodnota ISEI¹¹² současné práce 54 a u magisterských absolventů vysokých škol ve věku do 29 let činila hodnota ISEI současné práce 62.¹¹³ Podle Střediska vzdělávací politiky (2007b) činila u absolventů vysokých škol hodnota ISEI současné práce 64 (bakaláři 60 a magistři 67), což v mezinárodním srovnání dle výsledků studie REFLEX 2006

¹⁰⁸ Zelenka, 2008, s. 79.

¹⁰⁹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 74.

¹¹⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 72.

¹¹¹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 75-76.

¹¹² Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

¹¹³ Zelenka, 2008, s. 67.

znamenovalo, že čeští absolventi obsazovali povolání s vyšším socio-ekonomickým statusem.¹¹⁴ Malé rozdíly mezi hodnotami ISEI mezi první prací a současnou prací tak značily, že úroveň práce je spíše závislá na míře dosaženého vzdělání a ne tolik na počtu let pracovní praxe. Toto tvrzení potvrdily i výsledky studie REFLEX 2010, kdy oproti první práci došlo v současné práci (4 až 5 let od absolvování studia) k posunu u bakalářských absolventů z ISEI 53 na 55 a u magisterských absolventů z ISEI 62 na 63.¹¹⁵ Výsledky dané studie dokonce poukazují na menší vzestup hodnoty ISEI mezi první a současnou prací oproti absolventům z předchozí studie. Studie REFLEX 2013 uvádí, že v současné práci 4 až 5 let po absolvování studia dosahují hodnoty ISEI bakalářští absolventi 54, magisterští absolventi 64.¹¹⁶ Oproti první práci se tak jedná o posun z hodnoty 53 na 54 u bakalářů a z hodnoty 62 na 64 u magistrů, takže stejně jako ve studii REFLEX 2010 jsou evidovány pouze malé posuny v této hodnotě v průběhu prvních 4 až 5 let pracovní kariéry vysokoškolských absolventů.

Důležité není sledovat pouze vývoj hodnoty ISEI v průběhu pracovní kariéry absolventů, ale zároveň sledovat vývoj této hodnoty v rámci jednotlivých studií obecně. Srovnáním výsledků všech studií REFLEX (2006, 2010 a 2013) je vidět razantní pokles hodnoty ISEI u současných prací vysokoškolských absolventů. Při přepočtení zjištěných hodnot ISEI z výzkumů REFLEX 2006 podle nové metodiky ISEI-08 jsou hodnoty ISEI současných prací takové, že bakalářští absolventi pracovali po 4 až 5 letech praxe na pozicích s hodnotou ISEI 67 v roce 2006 a v roce 2013 již pouze s hodnotou 54 a magisterští absolventi pracovali po 4 až 5 letech praxe na pozicích s hodnotou ISEI 74 v roce 2006 a v roce 2013 již pouze s hodnotou 64.¹¹⁷

Určitým vývojem prochází i délka pracovní doby. Pakliže v první práci mělo 57% vysokoškolských absolventů smluvní týdenní dobu 40 – 41 hodin, v současné práci to bylo 60% absolventů. Doba kratší byla v první práci u 27% absolventů, v současné práci již jen u 24% a delší doba byla u první práce zaznamenána u 17% absolventů a u současné práce u 16%. Reálná pracovní doba pak byla v současné práci v průměru vyšší než stanovená smluvní pracovní doba.¹¹⁸

¹¹⁴ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 119 a Ryška – Zelenka, 2011, s. 61.

¹¹⁵ Ryška – Zelenka, 2011, s. 61.

¹¹⁶ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 123.

¹¹⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 123.

¹¹⁸ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 74-75.

Výše průměrné hrubé měsíční mzdy se v současné práci podle studie REFLEX 2006 zvýšila oproti první práci v průměru od 6 248 Kč (absolventi zemědělských oborů) až po 10 601 Kč (absolventi ekonomických oborů).¹¹⁹ Magisterští absolventi z let 2001 až 2002 měli průměrnou mzdu po 5 letech na trhu práce přibližně 28 000 Kč (bakalářští absolventi přibližně 24 500 Kč).¹²⁰ Jednalo se tak o 143% (Mgr.), respektive o 125% (Bc.) tehdejší průměrné mzdy v ČR (19 546 Kč).¹²¹ Magisterští absolventi z let 2005 až 2006 měli průměrnou mzdu po 5 letech na trhu práce přibližně 33 000 Kč (bakalářští absolventi přibližně 28 000 Kč).¹²² Jednalo se tak o 138% (Mgr.), respektive o 117% (Bc.) tehdejší průměrné mzdy v ČR (23 864 Kč).¹²³ Nárůsty ve mzdách vysokoškolských absolventů se tak mezi absolventy z let 2001 až 2002 a 2005 až 2006 v čase snížily z původního nárůstu přibližně 90% na 64%.¹²⁴ Nejnovější studie REFLEX 2013 uvádí, že po 4 až 5 letech na trhu práce měli magisterští absolventi z let 2008 až 2009 průměrnou mzdu přibližně 35 000 Kč a bakalářští absolventi přibližně 28 500 Kč.¹²⁵ Jednalo se tak o 140% (Mgr.), respektive o 114% (Bc.) tehdejší průměrné mzdy v ČR (25 035 Kč).¹²⁶ Nárůsty ve mzdách vysokoškolských absolventů se tak mezi absolventy z let 2005 až 2006 a 2008 až 2009 v čase změnilo z původního nárůstu přibližně 64% na přibližně 68%.¹²⁷

V oblasti sportu byla v současné práci v roce 2015 u absolventů MU FSpS z let 2013 až 2014 průměrná mzda 20 542 Kč.¹²⁸ To je zvláštní zjištění, protože se jedná o pokles o téměř 600 Kč oproti mzdě v první práci těchto absolventů. V porovnání s průměrnou hrubou mzdou v ČR se jednalo o 78% celorepublikového průměru (26 467 Kč).¹²⁹

Důležitá jsou ovšem i subjektivní kritéria, jako je spokojenost s vykonávanou prací, subjektivní hodnocení jistoty vykonávané práce atd. Někteří absolventi upřednostňují tato subjektivní kritéria nad objektivními kritérii a preferují tak např. méně náročnou a méně finančně ohodnocenou práci s větším množstvím volného času a nižší pracovní zátěží, oproti zastávání např. řídicí pozice s podřízenými, lépe placené pozici atd. Výsledky studií REFLEX 2006 a REFLEX 2010 ukazují, že v roce 2006 bylo se svou současnou

¹¹⁹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 79.

¹²⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 66.

¹²¹ Zdroj: <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.

¹²² Ryška – Zelenka, 2011, s. 66.

¹²³ Zdroj: <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.

¹²⁴ Ryška – Zelenka, 2011, s. 66-67.

¹²⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 55.

¹²⁶ Zdroj: <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.

¹²⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 137.

¹²⁸ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 39.

¹²⁹ Zdroj: <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>>.

prací spokojeno 71% vysokoškolských absolventů a v roce 2010 69% vysokoškolských absolventů. Konkrétně u magisterských absolventů došlo k poklesu spokojenosti ze 70% na 68%. V roce 2010 byli nejspokojenějšími respondenty absolventi vysokoškolských oborů z oblasti vzdělávání a sportu.¹³⁰

Výsledky studie REFLEX 2013 nezobrazují, kolik procent vysokoškolských absolventů bylo se svou současnou prací spokojeno, ale zobrazují vývoj tohoto ukazatele na škále 1 (velmi nespokojen/a) až 5 (velmi spokojen/a) v rámci jednotlivých studií REFLEX (2006, 2010 a 2013). Zatímco v roce 2006 činil průměr subjektivní spokojenosti se současnou prací po 4 až 5 letech pracovní kariéry 3,9, tak v roce 2010 činil 3,87 a v roce 2013 3,98. Konkrétně u magisterských absolventů se tato subjektivní míra vyvíjela z 3,92 přes 3,86 na 3,99.¹³¹

V oblasti sportu byli absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 velmi či alespoň spíše spokojeni se svou současnou prací v téměř 90% případů. Ani jeden respondent neuvedl, že by byl se svou současnou prací velmi nespokojen.¹³²

V souvislosti s vnímanou subjektivní jistotou práce Zelenka (2008) uvádí, že nejvyšší míru vnímané jistoty práce pocítují magisterští absolventi vysokých škol, dále bakalářští absolventi vysokých škol a až za nimi se vyskytují absolventi nižších úrovní vzdělání.¹³³

Zelenka (2008) k tomuto uvádí:

„S rostoucí úrovní vzdělání roste i míra jistoty mít zaměstnání, neboli klesá strach o jeho ztrátu. ... Pokud chce člověk pracovat v jistém zaměstnání a neobávat se příliš o jeho ztrátu, vyplatí se vystudovat magisterský studijní program na vysoké škole.“
(Zelenka, 2008, s. 79-80)

Například v oblasti sportu uvádí dvě třetiny absolventů MU FSpS z let 2013 až 2014, že se v dohledné době zcela či spíše neobávají toho, že by mohli přijít o práci, či ukončit podnikání.¹³⁴

V rámci vývoje pracovní kariéry se lze zaměřit i na to, zda absolvent školy procházel obdobím, kdy byl nezaměstnaný. Statut nezaměstnaného mohl absolvent získat z vlastního rozhodnutí, např. při stěhování či preferenci volného času a odpočinku od

¹³⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 70.

¹³¹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 142.

¹³² Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 59.

¹³³ Zelenka, 2008, s. 79.

¹³⁴ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 42.

pracovního procesu. V těchto případech se jedná o dobrovolnou nezaměstnanost a takového absolventa pak nelze označit za neúspěšného. Opačná situace je u těch absolventů, kteří byli nezaměstnaní ne z vlastní vůle, a se kterými ukončili zaměstnavatelé spolupráci z důvodu jejich nedostačujícího pracovního výkonu, nevyhovující odbornosti atd. Pakliže budou opomenuty osobní subjektivní důvody pro dočasné přerušení pracovní kariéry, mělo by být cílem každé vzdělávací instituce mít takové absolventy, kteří jsou nezaměstnaní v co možná nejmenší míře. Zde je vhodné také uvést, že na míru nezaměstnanosti absolventů během jejich pracovní kariéry mohou mít vliv i takové faktory, jako stávající obecná ekonomická situace země a fáze hospodářského cyklu. Tyto faktory činí složitějším provádění porovnání jednotlivých výsledků výzkumů v čase, protože někteří absolventi přicházeli na trh práce v ekonomicky horších časech a jiní v časech ekonomicky lepších.

Určitým vývojem také prochází míra horizontální a vertikální shody mezi absolvovaným studiem a vykonávanou prací. Podle Zelenky (2008) pracovalo v horizontální shodě mezi oborem absolvovaného studia a oborem práce v současném zaměstnání 79% vysokoškolských absolventů (tj. stejná míra, jako v první práci) a 13% těchto absolventů pracovalo v příbuzném oboru (tj. o 4% více než v první práci). V souvislosti s horizontální shodou mezi studiem a prací je zajímavý fakt, který dokazují v současné práci výsledky studie Zelenky (2008)¹³⁵ a v první práci výsledky studie Omcirka (2014), že subjektivně spokojenější byli ti absolventi, kteří pracovali ve vystudovaném oboru oproti těm, kteří pracovali mimo vystudovaný obor.

Co se týče vertikální shody mezi dosažnou úrovní vzdělání a úrovní vyžadovanou ve vykonávané práci, tak se dle Zelenky (2008) opět umisťovali nejlépe absolventi vysokých škol, protože na odpovídající úrovni vzdělání pracovalo 92% vysokoškolských absolventů.¹³⁶ Absolventi vysokých škol tak ze všech absolventů různých úrovní vzdělávání dosáhli nejvyšší shody jak v horizontální, tak ve vertikální rovině.

Např. u magisterských absolventů vysokých škol pracovalo v současné práci dle studie REFLEX 2006 přímo ve vystudovaném nebo v příbuzném oboru 87% respondentů (oproti 83% v první práci), 9% pracovalo mimo obor studia (hodnota shodná jako u první práce) a pouze 4% pracovala na pozicích, kde nebylo potřeba oborové specializace (oproti

¹³⁵ Zelenka, 2008, s. 87.

¹³⁶ Zelenka, 2008, s. 89.

8% v první práci).¹³⁷ Dle studie REFLEX 2010 pracovalo přímo ve vystudovaném nebo v příbuzném oboru 83% magisterských absolventů (oproti 81% v první práci), 11% pracovalo mimo obor studia (oproti 9% v první práci) a posledních 6% pracovalo na pozicích, kde nebylo potřeba oborové specializace (oproti 10% v první práci).¹³⁸ Nejnovější studie REFLEX 2013 uvádí, že přímo ve vystudovaném nebo v příbuzném oboru pracovalo 82% magisterských absolventů (oproti 77% v první práci), 12% pracovalo mimo obor studia (oproti 10% v první práci) a posledních 6% pracovalo na pozicích, kde nebylo potřeba oborové specializace (oproti 13% v první práci).¹³⁹ Z výsledků je vidět, že hodnoty studie REFLEX 2010 a REFLEX 2013 byly velmi podobné.

V oblasti sportu působili v současné práci absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve dvou třetinách případů v oboru, který zcela či částečně korespondoval s vystudovaným oborem.¹⁴⁰ Jedná se však o pokles ze tří čtvrtin oproti první práci po absolvování studia.

Podrobnější analýzy studie REFLEX 2013 navíc ukazují, že se oproti předchozím studiím REFLEX 2006 a REFLEX 2010 práce v oboru vyplatí z pohledu dosahovaného příjmu. U magisterských absolventů pracujících v oboru byl zaznamenán pozitivní rozdíl v příjmu 2 900 Kč (a v hodnotě ISEI o téměř 12 bodů) oproti ostatním respondentům.¹⁴¹

Ke kvalifikační náročnosti prací, tedy jaká úroveň vzdělání je pro danou pracovní pozici nejvhodnější, uvádí Koucký – Ryška – Zelenka (2014) tento současný trend:

„Termín vysokoškolská pracovní místa, tedy pracovní místa (povolání) vyžadující vysokoškolské vzdělání, se v čase proměňuje, přičemž vývojové a srovnávací rozborů ukazují, že na zvyšování kvalifikačních požadavků uvnitř jednotlivých povolání (pracovních místech), například až na vysokoškolskou úroveň, má větší vliv počet a podíl vysokoškoláků, kteří jsou na pracovním trhu k dispozici, než skutečná proměna náročnosti vykonávané práce.“ (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 26)

Jinými slovy tak výsledky mohou být ovlivněny tím, že přestože v předchozích letech daná pracovní pozice nemusela mít status vysokoškolské pozice, tak postupem času z důvodu zvyšujícího se počtu vysokoškolsky vzdělané pracovní síly na trhu práce se

¹³⁷ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 84.

¹³⁸ Ryška – Zelenka, 2011, s. 73.

¹³⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 46.

¹⁴⁰ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 34-35.

¹⁴¹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 149.

daná pozice mohla zařadit do takové, kde je nejvhodnějším vzděláním již vzdělání vysokoškolské, přestože se nezvýšila náročnost samotné náplně práce. Zaměstnavatelé totiž začali využívat z určitých důvodů vysokoškolsky vzdělané pracovníky na těchto pozicích, protože je jich na trhu práce momentálně dostatek, popř. přebytek. Proto se v některých pracovních inzerátech nově objevuje požadavek na vysokoškolské vzdělání namísto středoškolského vzdělání s maturitou i u takových pozic, kde to dříve nebyvalo zvykem (např. vedoucí maloobchodní prodejny aj.).

V oblasti vertikální shody mezi dosaženou úrovní vzdělání a úrovní požadovanou ve vykonávané práci dochází oproti první práci také k určitým posunům. Dle studie REFLEX 2006 celkem 91% magisterských absolventů (oproti 78% v prvním zaměstnání) pracovalo na takové současné pozici, kde dosažená míra vzdělání odpovídala úrovni vykonávané práce. Pro 4% (oproti původním 7%) by bylo dostačující vzdělání bakalářské a pouze pro 5% (oproti původním 15%) by stačilo ještě nižší vzdělání.¹⁴² Pozdější studie REFLEX 2010 uvádí negativní trend vertikální shody, kdy namísto 91% (REFLEX 2006) již pouze 87% magisterských absolventů pracuje po 4 až 5 letech od absolvování vysoké školy na takových pozicích, kde je vyžadováno alespoň magisterské vzdělání. Nicméně je stále pozitivní fakt, že se jedná o posun směrem vzhůru oproti prvním vykonávaným pracím, kdy tento ukazatel splňovalo pouze 75% magisterských absolventů.¹⁴³ Přestože je tedy celkové procento dle studie REFLEX 2010 (87%) horší oproti studii REFLEX 2006 (91%), posun v kariéře v oblasti vertikální shody mezi dosaženou úrovní vzdělání a úrovní vzdělání požadovanou v současné práci byl v rámci daných studií téměř totožný (REFLEX 2006: 78% a později 91%, REFLEX 2010: 75% a později 87%). Podle šetření REFLEX 2013 pokračoval podobný trend jako v předchozích výzkumech, a pouze 85% magisterských respondentů pracovalo na pozicích vyžadujících alespoň magisterskou úroveň vzdělání (REFLEX 2006: 91%, REFLEX 2010: 87%).¹⁴⁴ Posun v kariéře byl v této studii v oblasti vertikální shody větší než v předchozích studiích (REFLEX 2006: 78% a později 91%; REFLEX 2010: 75% a později 87%; REFLEX 2013: 68,5% a později 85%). Dalo by se tak říci, že i když stále méně magisterských absolventů nastupuje v první práci na pozice s odpovídající úrovní vzdělání, tak postupem času po 4 až 5 letech pracovní kariéry se na takové pozice ve větším podílu dostávají.

¹⁴² Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 81.

¹⁴³ Ryška – Zelenka, 2011, s. 58.

¹⁴⁴ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 34.

Navíc výsledky této nejnovější studie ukazují, že 22 až 25% vysokoškolských absolventů sice pracuje na pozicích vyžadujících vysokoškolské vzdělání, ale tato úroveň vzdělání je vyžadována jen díky situaci na trhu práce a přebytku vysokoškolsky vzdělaných absolventů, kdy si zaměstnavatelé na danou pracovní pozici vybírají vysokoškolsky vzdělané uchazeče, přestože by nemuseli.¹⁴⁵

V oblasti sportu pracovali absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve více než třech čtvrtinách případů na pozicích vyžadujících vysokoškolské vzdělání.¹⁴⁶ Jedná se o přibližně stejnou míru vertikální shody jako v první práci po absolvování studia.

Podrobnější analýzy studie REFLEX 2013 ukazují, že magisterským absolventům se finančně vyplatí zastávat takové pracovní pozice, kde je vyžadována alespoň magisterská úroveň vzdělání. Výhoda těchto absolventů je v příjmu o 8 250 Kč vyšší oproti těm, kteří nepůsobí na alespoň magistersky kvalifikovaných pracovních pozicích.¹⁴⁷ Tento výsledek ovšem není nikterak překvapivý, protože je pochopitelné, že magistersky kvalifikované pozice budou lépe finančně ohodnoceny než pozice vyžadující nižší úroveň vzdělání.

Studie REFLEX 2013 také poprvé uvádí celkovou shodu mezi oborem a úrovní vzdělání a současnou prací vysokoškolských absolventů. V současné práci po 4 až 5 letech pracovní kariéry pracuje jak v horizontální shodě, tak i ve vertikální shodě celkem 56% bakalářských absolventů, 74% magisterských absolventů a 68% doktorských absolventů.¹⁴⁸ U magisterských absolventů se tak jedná o nárůst o 14% oproti situaci v první práci, což je zjištění pozitivní. Protože daná studie uvádí i vývoj tohoto výsledku oproti předchozím studiím, je patrný pokles celkové shody studia a současné práce v čase. Zjištěné hodnoty při porovnání studií REFLEX 2006, REFLEX 2010 a REFLEX 2013 ukazují, že v celkové shodě v horizontální i vertikální rovině mezi studiem a současnou prací pracovalo u bakalářů nejprve 72% respondentů, poté 65% a nejnověji pouze 56% a u magistrů nejprve 81% respondentů, poté 78% a nejnověji pouze 74%.¹⁴⁹ Obecně lze říci, že když téměř tři čtvrtiny magisterských absolventů působí po 4 až 5 letech pracovní kariéry na takových pracovních pozicích, které svou odborností i náplní práce rámcově odpovídají absolvovanému studiu, tak se jedná o uspokojující celkové uplatnění magisterských absolventů. Pokud však bude brán v potaz fakt, že mezi roky 2006 až 2013

¹⁴⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 42.

¹⁴⁶ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 36.

¹⁴⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 150.

¹⁴⁸ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 131-132.

¹⁴⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 131-132.

došlo k poklesu tohoto podílu z 81% na 74%, tak už výsledek tak uspokojivý není a postupem času lze předpokládat další negativní trend v oblasti horizontální i vertikální míry uplatnění magisterských absolventů.

Pracovní kariéra absolventa vysoké školy může být také silně ovlivněna vlastní motivací a osobní situací jedince, protože každý absolvent prochází určitými životními obdobími, kdy se jeho motivace a možnosti mění (např. založení rodiny apod.). Nicméně podle zde prezentovaných výsledků několika studií lze konstatovat, že vysokoškolští absolventi obecně postupují ve své pracovní kariéře směrem vzhůru a polepšují si ve všech objektivních ukazatelích uplatnění absolventů. Také v průběhu pracovní kariéry roste míra horizontální a vertikální shody mezi studiem a prací.

3.3.4.5 Kompetence a hodnoty absolventů vysokých škol a jejich práce

Ryška – Zelenka (2011) uvádí 3 trendy, které se v posledních letech projevují ve vztahu mezi zaměstnavateli a absolventy vysokých škol. Jako první trend je zaznamenáno, že někteří zaměstnavatelé stále přiklánějí vysokou váhu jménu absolvované univerzity bez ohledu na kvalitativní posun jiných vysokoškolských institucí. O tomto trendu píše např. Teichler (2009).

Jako druhou tendenci autoři uvádí aktivitu vysokých škol v oblasti konkurenceschopnosti svých absolventů přímým propojením se zaměstnavateli, např. zprostředkováním profesních zkušeností či řešením praktických problémů v přednáškách.

Třetím, a dle autorova názoru nejvýznamnějším trendem v oblasti kompetencí absolventů terciárního vzdělávání, je progres důrazu na socializaci absolventů, na jejich rozvoj osobnosti jako takový, jejich komunikační dovednosti a schopnosti spolupráce.¹⁵⁰

Některé výzkumy se kromě vzdělávací a pracovní kariéry absolventů z pohledu jimi dosahovaných výsledků a různých kritérií zmíněných v předešlých kapitolách zabývají také jinými faktory uplatnění, jako jsou právě např. kompetence či hodnoty. Tyto prvky lze zkoumat porovnáváním vlastních kompetencí či hodnot absolventů a kompetencí a hodnot či charakteristik požadovaných v práci (např. REFLEX 2006). Některé studie k tomuto porovnání ještě přiřazují subjektivní hodnocení, jak danou kompetencí vybavila absolventa vystudovaná škola (např. REFLEX 2010, REFLEX 2013).

¹⁵⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 7.

Výsledky studie REFLEX 2010 ukázaly, že přibližně třetina vysokoškolských absolventů zastává po 5 letech pracovní kariéry řídicí pozici s podřízenými.¹⁵¹ Ryška – Zelenka (2011) k tomuto faktu uvádí:

„Vysoké podíly absolventů v nějaké řídicí pozici ukazují na potřebu širokého spektra kompetencí pro výkon své profese. Jsou tak mnohem více srozumitelné požadavky zaměstnavatelů, že jim nejde jen o oborově odborně připraveného absolventa, ale o absolventa s širokou výbavou, která je právě uplatnitelná v jejich řídicích pozicích.“
(Ryška – Zelenka, 2011, s. 75)

Absolvent vysoké školy by měl být obecně kompetentní v jeho vykonávané práci, tzn., že úroveň jeho vlastních kompetencí by měla odpovídat úrovni kompetencí vyžadovaných v jejich práci. Tyto kompetence bývá velmi těžké odhalit před nástupem do práce, a proto zaměstnavatelé využívají možnosti uzavírání pracovních úvazků na omezené časové období, neúplných pracovních úvazků a různě nastavují smluvní zkušební dobu. Ta se obvykle pohybuje od 3 do 6 měsíců. Čím více je zaměstnavatel přesvědčen o výkonu absolventa vysoké školy, tím ochotněji bude absolventovi nabízet smlouvu na plný úvazek, na dobu neurčitou a s kratší zkušební dobou. Absolvent tak získává objektivně jistější práci.

Někteří autoři dělí kompetence na generické (všeobecné, akademické) a na oborově specifické. Heijke – Meng – Ris (2002) zkoumali až 36 kompetencí a jako příklady všeobecných kompetencí uvádí např. schopnost učení se, schopnost sebereflexe hodnocení vlastní práce, schopnost řešení problémů, analytické dovednosti a schopnost zaznamenávání nápadů a informací. Jako oborově specifické pak uvádí např. teoretické znalosti z vlastního oboru a metodické znalosti z vlastního oboru (podrobněji viz např. Meng – Heijke, 2004 či Heijke – Meng, 2006 a 2011). Jiní autoři Humburg – Van Der Velden – Verhagen (2013) pracovali ve svém výzkumu mezi zaměstnavateli se 6 skupinami kompetencí, které předdefinovali Humburg – Van Der Velden (2013): profesní odbornost, interpersonální dovednosti, podnikatelsko-komerční dovednosti, inovativní / tvůrčí schopnosti, strategicko-organizační schopnosti a všeobecné akademické dovednosti. Například v ČR jsou dle názoru zaměstnavatelů pro získání

¹⁵¹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 75.

práce nejdůležitější kompetence týkající se profesní odbornosti a nejméně důležité kompetence týkající se strategicko-organizačních schopností.¹⁵²

Je samozřejmé, že každý vystudovaný obor a každá vykonávaná práce bude mít jiné požadavky na takové kompetence a nelze předpokládat, že by měl mít absolvent medicíny stejné kompetence jako absolvent práv, ekonomie, zemědělství atd. Nicméně by si každá vysokoškolská instituce měla ověřovat, zda kompetenční profily jejich absolventů odpovídají požadovaným kompetenčním profilům ze strany zaměstnavatelů v daném oboru. Existuje mnoho studií, které se kompetencemi z pohledu absolventů a zaměstnavatelů zabývají (např. Středisko vzdělávací politiky, 2007b; Národní vzdělávací fond, 2009; Kalousková – Vojtěch, 2008; Kunstová – Řezanková, 2012; Doležalová, 2014; Úlovec, 2014). Ve studii REFLEX 2006 byly v rámci vlastních a požadovaných kompetencí absolventů vysokých škol zkoumány tyto kompetence:

- Zvládnutí vlastního oboru;
- Znalosti z dalších oborů;
- Analytické myšlení;
- Schopnost rychle si osvojit nové znalosti;
- Schopnost efektivně vyjednávat;
- Schopnost dobře pracovat pod tlakem;
- Mít „čich“ pro nové příležitosti;
- Schopnost koordinovat činnosti;
- Schopnost efektivně využívat čas;
- Schopnost produktivně pracovat v týmu;
- Schopnost mobilizovat pracovní kapacity druhých;
- Schopnost jasně vysvětlit druhým svá stanoviska;
- Schopnost asertivně se prosadit;
- Schopnost používat PC a internet;
- Schopnost přicházet s novými nápady a řešeními;
- Ochota znovu se zamyslet nad vlastními nápady i nad nápady ostatních;
- Schopnost prezentovat výrobky, myšlenky nebo zprávy veřejnosti;
- Schopnost připravovat písemné podklady, zprávy;
- Schopnost vyjadřovat se (i písemně) v cizím jazyce.

¹⁵² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 58.

Konkrétně výsledky studie REFLEX 2006 uvádí, že vysokoškolští absolventi pocítovali jako nejsilnější stránku svých kompetencí „zvládnutí vlastního oboru“, „schopnost rychle si osvojit nové znalosti“ a „schopnost používat PC a internet“.¹⁵³ Naopak jako nejslabší stránku uváděli „znalost cizích jazyků“, „schopnost asertivně se prosadit“ a „schopnost prezentovat výrobky, myšlenky nebo zprávy veřejnosti“.¹⁵⁴

V rámci pozdější studie REFLEX 2010 byly v rámci vlastních kompetencí, kompetencí požadovaných v práci a nově i kompetencí poskytnutých školou u absolventů vysokých škol zkoumány jinak vymezené kompetence. Z původní baterie kompetencí zůstaly víceméně pouze kompetence „schopnost efektivně vyjednávat“ (nově nazvaná jako „dovednost komunikovat s lidmi, vyjednávat“), „schopnost produktivně pracovat v týmu“ (nově nazvaná jako „schopnost týmové práce“) a „schopnost vyjadřovat se (i písemně) v cizím jazyce“ (nově nazvaná jako „jazykové dovednosti v cizím jazyce“).

Výzkum nadále zkoumal těchto 21 nových kompetencí:

- Dovednost identifikovat a řešit problémy;
- Schopnost nést odpovědnost;
- Dovednost samostatně se rozhodovat;
- Dovednost tvořivého a pružného myšlení a jednání;
- Schopnost přizpůsobit se změněným okolnostem;
- Dovednost pracovat s informacemi;
- Jazykové dovednosti v mateřském jazyce;
- Dovednost prezentace a písemného projevu;
- Schopnost využít odborných znalostí v praxi;
- Odborné teoretické a metodologické znalosti;
- Počítačové dovednosti;
- Schopnost myslet a jednat ekonomicky;
- Schopnost vzdělávat se a organizovat své učení;
- Znalost podmínek pro využití odborných metod;
- Všeobecné znalosti a rozhled;
- Organizace a řízení, dovednost vést kolektiv;
- Technické způsobilosti;
- Schopnost pracovat v mezinárodním prostředí;

¹⁵³ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 26.

¹⁵⁴ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 27.

- Právní způsobilosti;
- Schopnost použít základní výzkumné postupy svého oboru;
- Matematické dovednosti.

Výsledky studie REFLEX 2010 uvádí, že absolventi pocíťovali jako své nejsilnější kompetence „schopnost nést odpovědnost“, „dovednost pracovat s informacemi“, „schopnost identifikovat a řešit problémy“, „dovednost samostatně se rozhodovat“ a „jazykové dovednosti v mateřském jazyce“. Naopak jako nejslabší stránku uváděli „právní způsobilosti“, „schopnost použít základní výzkumné postupy svého oboru“ a „matematické dovednosti“.¹⁵⁵ Díky tomu, že tato studie nově zkoumala i úroveň kompetencí poskytnutých školou, bylo zjištěno, že největší disproporce mezi tím, co poskytla škola, a co bylo požadováno v práci, byly „cizí jazykové dovednosti“.¹⁵⁶

Studie REFLEX 2013 zkoumala celkem 26 kompetencí, které rámcově odpovídaly znění z předchozí studie REFLEX 2010. Kompetence „technické způsobilosti“ a „schopnost použít základní výzkumné postupy svého oboru“ byly odstraněny. Nově byla „dovednost prezentace a písemného projevu“ rozdělena na dvě samostatné kompetence „dovednost prezentace“ a poté „dovednost písemného projevu“. Novými zkoumanými kompetencemi pak bylo „mít aktivní přístup“, „podnikavost / mít čich pro nové příležitosti“ a „schopnost zvládat zátěžové situace a překážky“.

Jako vlastní nejsilnější kompetence pak vysokoškolští absolventi uváděli opět „schopnost nést odpovědnost“, opět „dovednost pracovat s informacemi“ a opět „jazykové dovednosti v mateřském jazyce“. Jednalo se tak o totožné výsledky jako ve studii REFLEX 2010. Naopak jako nejslabší stránku uváděli opět „matematické dovednosti“, novou kompetenci „podnikavost / mít čich pro nové příležitosti“ a opět „právní způsobilosti“, čili ve 2 ze 3 kompetencí byly zaznamenány opět totožné výsledky jako ve studii REFLEX 2010.¹⁵⁷ Největší disproporce mezi tím, co poskytla škola, a co bylo požadováno v práci, byly „počítačové dovednosti“.¹⁵⁸

Každá práce má svá určitá specifika, svou určitou charakteristiku a tyto faktory by měly odpovídat uznávaným hodnotám absolventa vysoké školy. Někteří jedinci preferují sociální prestiž vykonávané práce oproti jiným charakteristikám, jako např. množství

¹⁵⁵ Ryška – Zelenka, 2011, s. 86.

¹⁵⁶ Ryška – Zelenka, 2011, s. 88.

¹⁵⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 153.

¹⁵⁸ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 153.

volného času atd. Naopak jiní absolventi si nepotrpí na image své práce, ale preferují takové profese, kde cítí jiné pracovní výzvy či mají jinou motivaci (např. obecná užitečnost pro společnost, možnost věnovat se při práci plnohodnotně své rodině aj.).

V rámci uplatnění absolventů lze také porovnávat, do jaké míry odpovídají určité charakteristiky práce s osobními charakteristikami absolventa.

Studie REFLEX 2006 se zabývala těmito charakteristikami:

- Samostatná práce;
- Jistota pracovního místa;
- Příležitost učit se nové věci;
- Nové výzvy;
- Dobrá pracovní perspektiva;
- Dostatek volného času na vlastní činnosti;
- Sociální status;
- Možnost dělat něco užitečného pro společnost;
- Dobrá možnost zkombinovat práci a rodinné povinnosti.

Absolventi vysokých škol podle studie REFLEX 2006 uvedli jako nejdůležitější charakteristiku pro ně osobně „příležitost učit se nové věci“. Naopak nejméně důležitá byla „možnost dělat něco užitečného pro společnost“ a „sociální status“. Z pohledu charakteristik práce měla nejvyšší důležitost charakteristika „samostatná práce“. Naopak nejméně důležitý byl „dostatek volného času na vlastní činnosti“ a „dobrá možnost zkombinovat práci a rodinné povinnosti“.¹⁵⁹

Studie REFLEX 2010 pak rozšířila tyto hodnoty o:

- Dobré vztahy na pracovišti;
- Dobré pracovní podmínky;
- Nezávislost – uplatnění vlastních nápadů;
- Využití vlastních schopností;
- Podpora ze strany vedení;
- Vysoký plat;
- Práce v mezinárodním prostředí.

¹⁵⁹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 109-110.

Naopak REFLEX 2010 již ale nezkoumal hodnoty:

- Nové výzvy;
- Dobrá možnost zkombinovat práci a rodinné povinnosti.

Změna v seznamu těchto hodnot znemožňuje porovnání těchto hodnot v čase. Tato pozdější studie REFLEX 2010 uvádí jako nejdůležitější osobní hodnotu vysokoškolských absolventů právě nově uvedenou hodnotu „dobré vztahy na pracovišti“. Nejméně důležitá pak byla také nově uvedená hodnota „práce v mezinárodním prostředí“ a „sociální status“, který byl uveden jako nejméně důležitý i ve studii REFLEX 2006. Z pohledu charakteristik práce měla nejvyšší důležitost stejně jako v předchozí studii REFLEX 2006 hodnota „samostatná práce“. Naopak nejméně důležitá byla nově uvedená hodnota „práce v mezinárodním prostředí“ a „dobrá pracovní perspektiva“, která byla uvedena i ve studii REFLEX 2006, ale tehdy se neumístila mezi posledními hodnotami.¹⁶⁰ Zajímavé je, že hodnota „vysoký plat“ se v osobních ani v pracovních hodnotách neumístila v horní polovině a neumístila se tak mezi těmi nejprioritnějšími.

V oblasti sportu byli absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve své současné práci nejvíce spokojeni s hodnotami „zajímavá práce“, „pracovní kolektiv“ a „přínos pro společnost“. Naopak nejméně byli spokojeni s hodnotami „výše platu“ a „možnost udělení kariéry“.¹⁶¹

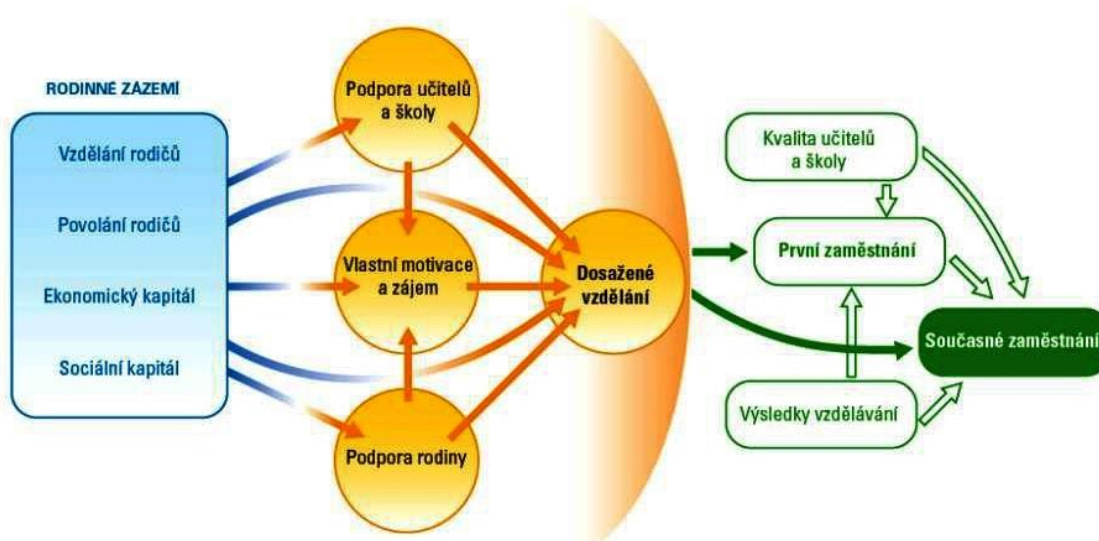
¹⁶⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 77.

¹⁶¹ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 57.

3.3.5 Schéma uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce

Přestože je téma uplatnění absolventů škol, popř. přímo absolventů vysokých škol velmi široké a obsáhlé, Zelenka (2008) se pokusil schematicky znázornit model uplatnění absolventů na základě syntézy veškerých dostupných informací a studií.

Schéma 4: Model uplatnění absolventů dle Zelenky (2008)



Zdroj: Zelenka, 2008, s. 69

Toto schéma je syntézou většiny již popsaných faktorů uplatnění absolventů v dosavadním textu celé kapitoly 3.3 Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce. Vstupem do tohoto procesu je rodinné zázemí studenta, které je popsáno úrovní vzdělání a povoláním rodičů a dále ekonomickým a sociálním kapitálem rodiny (viz kapitola 3.3.4.2 Rodinné zázemí absolventa vysoké školy). Následuje vlastní motivace a zájem studenta, což je sekundárně podporováno jednak ze strany rodiny, ale také ze strany školy (viz kapitola 3.3.4.1 Vzdělávací kariéra absolventa vysoké školy). Výstupem je dosažené vzdělání a nástup do první práce (viz kapitola 3.3.4.3 Úroveň první práce absolventa vysoké školy). V první práci student mj. využívá studiem získané znalosti a dovednosti, popř. kompetence (viz kapitola 3.3.4.5 Kompetence a hodnoty absolventů vysokých škol a jejich práce) a v rámci své pracovní kariéry se může posouvat na jinou současnou práci (viz kapitola 3.3.4.4 Úroveň současné práce absolventa vysoké školy), či nadále setrvávat ve své první práci. V provedeném výzkumu v této disertační práci byl výzkumný konstrukt uplatnění absolventa, resp. uplatnění absolventa UK FTVS, operacionalizován nově pro potřeby dané studie a pro případnou využitelnost výstupů přímo vedením UK FTVS (viz kapitola 4.2.4.2 Jednotlivé otázky dotazníku).

3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce

3.4.1 Výzkumy z přelomu 20. a 21. století

V ČR proběhla první větší studie uplatnění absolventů v roce 1997. Toto šetření se jmenovalo „Absolventi škol“ a zúčastnilo se jej 1 742 respondentů ve věku 20 až 29 let. Další šetření proběhlo v roce 2002 pod názvem „Retrospektivní šetření pracovních sil 2002“. Tohoto šetření se zúčastnilo celkem 11 009 respondentů ve věku 15 a více let, kteří měli již nějakou pracovní zkušenost z let 1996 až 2002. V rámci této studie bylo realizováno i dotazování o vztahu mezi pracovní kariérou a vzděláním na 3 840 respondentech ve věku 20 až 29 let s pracovní zkušeností.

Mezitím se ČR zúčastnila na konci minulého století spolu s dalšími 10 evropskými zeměmi (Finsko, Francie, Itálie, Německo, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Španělsko, Švédsko, Spojené království) a Japonskem mezinárodního výzkumu CHEERS („Careers after Higher Education: An European Research Study“). Výzkumu se zúčastnilo více než 40 000 respondentů, z toho přes 3 000 respondentů z ČR, a je označován dle Schomburga – Teichlera (2006) za vůbec první mezinárodní komparativní studii přinášející rozsáhlé informace o přechodu absolventů vysokých škol na trh práce v několika různých zemích. Tento výzkum probíhal v letech 1998 až 1999 a byl součástí programu TSER („Targeted Socio-Economic Research“) pod hlavičkou European Commission. Dotazování byli absolventi vysokých škol z let 1993 až 1994, tedy v době konání výzkumu působící přibližně 4 až 5 let na trhu práce. Hlavním tématem výzkumu byl vztah mezi vysokoškolským vzděláním a zaměstnaností absolventů na základě dotazování realizovaného mezi absolventy i zaměstnavateli. Otázky byly zaměřeny na hledání si práce, přechod do pracovního prostředí, pracovní kariéru v průběhu prvních 3 až 4 letech po absolvování, pracovní náplň a využití kvalifikace, dále se zaměřovaly na sociální zázemí respondentů, vzdělávací dráhu, spokojenost s prací a zpětné hodnocení vysokoškolského vzdělání.¹⁶²

Začátkem 21. století proběhl v roce 2000 evropský výzkum „EUROSTAT'S 2000 LFS AD HOC MODULE: Transition from School to Working Life“. Tohoto výzkumu se zúčastnilo 14 zemí z tehdejší EU (jediné Německo z tehdejší EU se neúčastnilo) a dalších

¹⁶² Bližší informace o projektu CHEERS dostupné na: <<http://www.uni-kassel.de/incher/cheers/>>.

6 zemí mimo tehdejší EU. Účastnickými zeměmi tak byla Belgie, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království a Švédsko. Mezi těmito zeměmi bohužel ČR chyběla. Všechny 20 účastnických zemí společně vytvořilo dotazník zaměřující se na přechod ze vzdělávání do pracovního prostředí, který začlenilo do jejich vlastních výzkumů o pracovních silách (tzv. Labour Forces Surveys), čímž bylo dosaženo vysokého počtu respondentů (celkem 118 379 dotázaných). Výzkum se skládal z 11 otázek, které musela každá země lokálně adaptovat. Hlavními tématy výzkumu byla data o absolvování školy, získání prvního stálého zaměstnání a doba hledání tohoto zaměstnání a také sociální zázemí respondenta. Výzkumný soubor tvořili absolventi škol ve věku 15 až 35 let, kteří absolvovali školu v posledních 5 až 10 letech. Rozsah dotazníku byl však velmi stručný a výstupy měly spíše popisné charakteristiky pro porovnání jednotlivých zemí (viz Iannelli, 2002).¹⁶³

Za první rozsáhlejší publikaci evropského významu zabývající se tématem přechodu absolventů na trh práce byla svého času považována kniha autorů Müller – Gangl (2004).¹⁶⁴ Publikace ovšem pracovala se stavem, kdy EU čítala 15 členských zemí před rozšířeními v letech 2004, 2007 a 2013, tudíž nereflektuje aktuální stav trhu práce. V kapitolách knihy jsou popsána vzdělávací zázemí mladých lidí, kteří vstupovali na trh práce, růst vzdělání v posledních desetiletích a jsou zmapovány základní struktury přechodu ze vzdělávání na trh práce v evropských zemích. Integrace absolventů škol na trh práce je zhodnocena také z hlediska získané kvalifikace a z hlediska strukturálních změn v ekonomikách evropských zemí v 90. letech 20. století. Autoři spatřují struktury vzdělávacích systémů v zemích tehdejší EU jako klíčové institucionální faktory hladkého přechodu absolventů škol na trh práce. Nejsložitější situace v přechodu ze vzdělání na trh práce je pocíťována u méně vzdělaných absolventů, naopak nejsnazší přístup do více atraktivních pracovních kariér je pocíťován právě vysokoškolsky vzdělanými absolventy.

¹⁶³ Bližší informace o projektu „Transition from School to Working Life“ dostupné na: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey_-_ad_hoc_modules#Description_of_the_ad_hoc_modules.

¹⁶⁴ Publikace Schomburg – Teichler (2006) shrnující výsledky dřívějšího projektu CHEERS z konce 20. století byla totiž vydána v písemné podobě až v roce 2006.

3.4.2 Výzkum REFLEX 2006

V roce 2006 proběhl rozsáhlý výzkum uplatnění absolventů vysokých škol REFLEX 2006 („The Flexible Professional in the Knowledge Society: New Demands on Higher Education in Europe“, česky „Flexibilita odborníků ve společnosti znalostí: Nové požadavky na terciární vzdělávání v Evropě“).¹⁶⁵ Důvodem pro realizaci mezinárodního výzkumu REFLEX 2006 bylo zefektivnění systému terciárního vzdělávání. Výzkumu se zúčastnilo celkem 12 evropských zemí (ČR, Finsko, Francie, Itálie, Německo, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Spojené království, Španělsko, Švýcarsko) a Japonsko pod vedením ústavu The Research Centre for Education and the Labor Market (ROA)¹⁶⁶ na Maastrichtské univerzitě a celkem bylo získáno více než 35 000 dotazníků. V ČR byla realizace šetření svěřena Středisku vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK ve spolupráci s Centrem pro studium vysokého školství (CSVŠ). Díky tomuto šetření se vytvořila síť spolupracujících pracovišť, které se zabývají uplatněním vysokoškolských absolventů dodnes.

Středisko vzdělávací politiky (2007b, s. 5-6) uvádí, že cílem projektu bylo zodpovězení těchto 3 základních okruhů otázek:

- 1) Kompetence absolventů vysokých škol – Jaké kompetence potřebují absolventi pro splnění nových požadavků na pracovním trhu?
- 2) Role vzdělávacích institucí – Do jaké míry jednotlivé vysoké školy, fakulty a obory studia tyto kompetence rozvíjejí?
- 3) Problémy přechodu ze školy do zaměstnání – Jaké problémy vznikají mezi absolventy, vysokými školami, zaměstnavateli a dalšími klíčovými aktéry a jak mohou být řešeny?

K zodpovězení výše uvedených otázek sloužily jednak příslušné národní zprávy zúčastněných zemí, dále kvalitativní výzkum založený na interview se zástupci vysokých školy a zaměstnavateli, a zejména kvantitativní výzkum uplatnění absolventů vysokých škol jednotlivých zemí z let 2000 až 2002.

¹⁶⁵ Bližší informace o projektu REFLEX 2006 dostupné na:

<<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/default.asp?page=svp&KID=27>>.

¹⁶⁶ Bližší informace o ROA dostupné na: <<http://roa.sbe.maastrichtuniversity.nl/>>.

Tento kvantitativní výzkum, jehož výzkumným nástrojem byl písemný dotazník, se zabýval několika hlavními oblastmi, kterými dle Střediska vzdělávací politiky (2007b, s. 7) byly:

- 1) Charakteristika a hodnocení vysokoškolského studia a získaného vzdělání;
- 2) Charakteristika a hodnocení začlenění a uplatnění absolventa na trhu práce a informace o zaměstnavateli jako organizaci (firemní kultura, postavení na trhu apod.);
- 3) Srovnání kompetencí absolventů získaných studiem a potřebných v zaměstnání, vztah hodnocení vzdělání a pracovního uplatnění.

Základní soubor výzkumu činili v ČR všichni absolventi bakalářského a magisterského studia z let 2001 až 2002, kteří absolvovali vysokoškolské studium v prezenční, kombinované či distanční formě. Struktura souboru byla složena z celkem 22 vysokých škol (mezi kterými byla i UK) ze 12 měst v ČR. Z 30 000 rozeslaných dotazníků bylo získáno zpět téměř 7 000 dotazníků vyplněných a návratnost činila přibližně 23%.¹⁶⁷ Ve vzorku byli zahrnuti ze 17% bakalářští absolventi, z 82% magisterští absolventi a 1% tvořili absolventi Ph.D. studia.¹⁶⁸

Písemný dotazník byl svým rozsahem velmi obsáhlý. Respondent odpovídal na 16 stranách na až 110 otázek v závislosti na jeho průběžných odpovědích (některé otázky byly filtrační a respondent tak na základě svých předchozích odpovědí na některé otázky neodpovídal). Je možné, že právě mj. rozsah dotazníku zapříčinil 23% návratnost, která mohla být teoreticky s menším rozsahem dotazníku vyšší, i když na úkor hloubky studie.

Otázky byly rozděleny do celkem 11 tematických částí (A až K). První z nich byla část „A – Ukončený studijní program“, kde respondent popisoval vysokoškolské studium, které absolvoval v letech 2001 až 2002. Následovala část „B – Vzdělávací a pracovní dráha“, kde respondent odpovídal na doplňující dotazy, které mohly ovlivnit začátek jeho pracovní kariéry (např. délka pracovních zkušeností z doby studia apod.). Část „C – Přejít ze školy do praxe“ se týkala přechodu do první práce absolventa po studiu (např. jak si absolvent hledal práci, jak dlouho si práci hledal apod.). Část „D – První zaměstnání po absolvování školy“ byla věnována popisu první práce o délce 6 a více měsíců (např. vykonávaná profese, hospodářské odvětví, typ pracovní smlouvy apod.).

¹⁶⁷ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 10.

¹⁶⁸ Koucký – Rýška – Zelenka, 2014, s. 17.

Část „E – Profesní historie a současná situace“ zkoumala, jak se vyvíjela respondentova pracovní kariéra (počet zaměstnavatelů, mimopracovní aktivity apod.). Část „F – Současné zaměstnání / samostatná výdělečná činnost“ byla podobná části „D – První zaměstnání“, ale zaměřovala se na aktuální práci respondenta. Část „G – Zaměstnavatel“ shromažďovala obecné údaje o současném zaměstnavateli respondenta (region práce, počet zaměstnanců apod.). Část „H – Kompetence“ se zabývala zejména mírou úrovně kompetencí / dovedností respondenta a porovnání s úrovní požadovanou v práci. Část „I – Hodnocení absolvovaného studijního programu“ byla kratší částí (pouze 2 otázky) a respondent hodnotil absolvované studium a možnost zpětné volby studia na vysoké škole. Část „J – Hodnoty a orientace“ obsahovala pouze 1 otázku a respondent hodnotil důležitost 9 charakteristik práce z vlastního pohledu a z pohledu popisu současné práce. Poslední část „K – Osobní údaje“ obsahovala identifikační údaje o respondentovi, jako např. pohlaví, rok narození apod.

Výstupem celé této studie byla mj. národní Závěrečná zpráva z dotazníkového šetření projektu REFLEX v ČR vydaná Střediskem vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK (2007b). Tato zpráva obsahuje jednak výsledky a jejich interpretaci za ČR, ale zároveň obsahuje syntetické ukazatele v mezinárodním srovnání celé studie REFLEX.

Výsledky této studie např. ukázaly, že nejvíce kompetentní se respondenti cítili v kompetencích týkajících se inovativnosti a managementu znalostí (např. „schopnost používat PC a internet“, „schopnost přicházet s novými nápady a řešeními“ apod.).¹⁶⁹ Ze strany zaměstnavatelů byly na respondenty kladeny nejvyšší nároky na kompetence týkající se profesní odbornosti (např. „zvládnutí vlastního oboru“, „analytické myšlení“ apod.).¹⁷⁰ Výzkum dále ukázal, že téměř třetina absolventů pokračovala po absolvování vysoké školy v práci zahájené již z dob studií.¹⁷¹ Pracovní kariéry absolventů měly po 5 letech na trhu práce převážně vzestupnou tendenci (rostoucí socio-ekonomický status povolání ISEI, rostoucí pobíraná mzda atd.).¹⁷² V rámci mezinárodního srovnání byli čeští vysokoškolští absolventi se svou prací ti více spokojenější, vykonávali relativně více prestižní, kvalifikačně náročnou práci a také práci náročnou na získané kompetence.¹⁷³

¹⁶⁹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 47-48.

¹⁷⁰ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 50.

¹⁷¹ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 57.

¹⁷² Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 78.

¹⁷³ Středisko vzdělávací politiky, 2007b, s. 115-128.

3.4.3 Projekt Kvalita II Pedagogické fakulty UK

V letech 2007 až 2008 byl Střediskem vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK řešen projekt Kvalita II financovaný EU a státním rozpočtem ČR v rámci operačního programu „Rozvoj lidských zdrojů“. Jedním z výstupů tohoto projektu je řada 5 publikací vydaných Pedagogickou fakultou UK:

- 1) Kvalita škol a hodnocení výsledků vzdělávání (Ryška et al., 2008);
- 2) Účast na vzdělávání, financování škol a uplatnění absolventů (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008);
- 3) Evaluace, učitelé a vývoj středního školství (Koucký – Kovařovic – Ryška, 2008);
- 4) Kvalifikační požadavky na vzdělání v krajích ČR (Koucký – Lepič, 2008);
- 5) Přechod absolventů škol ze vzdělávání na pracovní trh (Zelenka, 2008).

Dané publikace se zabývaly zejména žáky základních škol a studenty středních a vyšších odborných škol. Nicméně v oblasti výzkumu přechodu i vysokoškolských absolventů na trh práce lze čerpat určité poznatky z těchto publikací: Kvalita škol a hodnocení výsledků vzdělávání (Ryška et al., 2008), Účast na vzdělávání, financování škol a uplatnění absolventů (Koucký – Bartušek – Zelenka, 2008) a Přechod absolventů škol ze vzdělávání na pracovní trh (Zelenka, 2008).

Ryška et al. (2008) využil různé typy informací (mj. výsledky projektu PISA¹⁷⁴ či Kvalita I¹⁷⁵) popisující výsledky vzdělávání a hledal ty faktory, které vzdělávání ve školách ovlivňují a díky kterým lze zvýšit kvalitu školního vzdělávání. Zaměřoval se primárně na základní a střední školy. Výstupem publikace jsou doporučení pro školy i pro řízení školství, jak systematicky vylepšovat podmínky, v nichž školy pracují.

Koucký – Bartušek – Zelenka (2008) pojednávají nejprve o rozvoji vzdělávací soustavy v ČR (např. míra participace na vzdělávání, průměrná délka vzdělávání, demografický vývoj příslušných věkových kohort apod.), dále se věnují srovnání ekonomiky a financování regionálního školství ve všech 14 krajích ČR a nakonec se zabývají faktory, které ovlivňují přechod absolventů škol ze vzdělávání do práce. Text publikace je primárně zaměřen na studenty mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol, nicméně v širších souvislostech je místy pojednáváno i o vysokém školství.

¹⁷⁴ Více o projektu Programme for International Student Assessment PISA 2003 viz OECD (2004).

¹⁷⁵ Více o projektu Kvalita I viz Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (2008).

Zejména poslední jmenovaná publikace je vhodným návodem pro správné zkoumání uplatnění absolventů terciárního vzdělávání. Zelenka (2008) totiž hodnotí změny v uplatnění absolventů na pracovním trhu v posledních 10 letech. V několika částech jeho publikace jsou postupně probrány vzdělávací kariéry absolventů, hodnocení získaného vzdělání, sociální nerovnosti a jejich vliv na získání vzdělání, přechod mladých lidí ze školy do zaměstnání, dále jsou hodnoceny různé ukazatele jistoty vykonávané práce a v poslední části je hlavním předmětem zájmu vztah mezi úrovní a oborem vzdělání a kvalifikačními požadavky těch prací, které absolventi vykonávají.

Výzkumu se účastnilo celkem 5 853 respondentů a cílem bylo zodpovědět otázky, jak se měnilo uplatnění absolventů na pracovním trhu v posledních 10 letech, jaký mají názor absolventi na získané vzdělání a školu, jaký je vztah mezi kvalifikačními požadavky trhu práce a reálným vzděláním absolventů a do jaké míry je získané vzdělání využitelné na trhu práce. Publikace se spíše než tvrdým datům např. o nezaměstnanosti absolventů věnuje údajům od samotných absolventů, kteří hodnotili svou vzdělávací a dosavadní pracovní kariéru. Výstupy Zelenky (2008) byly v jeho publikaci navíc porovnávány s dřívější studií z roku 2002, kdy se výzkumu zúčastnilo 8 404 respondentů, čímž bylo dosaženo toho, že mohly být porovnávány trendy ve vývoji uplatnění absolventů škol v čase.

3.4.4 Výzkum REFLEX 2010

V roce 2010 byl u nás uskutečněn další celorepublikový výzkum zkoumající uplatnění absolventů terciárního vzdělání REFLEX 2010.¹⁷⁶ Ten již neměl takový mezinárodní rozsah jako předchozí výzkum REFLEX 2006, ale přesto byl koordinován s podobnými studii např. v Německu či Rakousku. Výzkum REFLEX 2010 nesl podtitul „Zaměstnatelnost absolventů vysokých škol a jejich postavení na pracovním trhu“.

V tomto výzkumu byli v roce 2010 dotazováni absolventi vysokých škol z let 2005 až 2006, tedy 4 až 5 let po získání diplomu. Respondenti měli úspěšně dokončené buď magisterské, nebo bakalářské studium a celkem bylo získáno přes 8 000 vyplněných dotazníků. Vzorek tvořili z 32% absolventi bakalářského studia, z 67% absolventi magisterského studia a z 1% absolventi Ph.D. studia.¹⁷⁷ Struktura dotazníku rámcově

¹⁷⁶ Bližší informace o projektu REFLEX 2010 dostupné na:

<<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/default.asp?page=reflex10>>.

¹⁷⁷ Koucký – Rýška – Zelenka, 2014, s. 17.

odpovídala struktuře předchozího výzkumu REFLEX 2006 (viz kapitola 3.4.2 Výzkum REFLEX 2006).

Nově přibýly otázky týkající se hodnocení kvality vyučujících a absolvované školy. Rozdílná byla technika dotazování, kdy místo písemné verze dotazníku byla realizována verze elektronická. Do výzkumu se zapojilo 24 vysokých škol, z nichž byly 3 vysoké školy soukromé a jedna vysoká škola státní.¹⁷⁸

Výzkumem byly získány údaje v následujících 10 oblastech (Ryška – Zelenka, 2011):

- 1) Informace o vysokoškolském studiu;
- 2) Informace o dosaženém vzdělání před vysokou školou a praxe během studia;
- 3) Hodnocení vysokoškolského studia;
- 4) Přejít ze školy do praxe;
- 5) Informace o prvním zaměstnání;
- 6) Profesní historie a současná situace;
- 7) Informace o současné práci;
- 8) Kompetence – znalosti, dovednosti, schopnosti a způsobilosti;
- 9) Hodnoty a orientace;
- 10) Osobní údaje.

Výsledky studie REFLEX 2010 konstatují, že propojenost vzdělávání a trhu práce se zvyšuje.¹⁷⁹ Dále bylo konstatováno, že v ukazatelích o nezaměstnanosti absolventů vysokých škol byly výsledky této studie pozitivnější oproti předchozí studii REFLEX 2006 (např. kratší doba nástupu do první práce, podíl pracujících na plný úvazek aj.), ale v ukazatelích hodnotících počátek pracovní kariéry byly některé výsledky horší z důvodu nárůstu počtu vysokoškolských absolventů a tím i vyšší konkurenci při vstupu na trh práce (např. přijímání takových prací, kde je požadována nižší úroveň vzdělání než ta dosažená atd.).¹⁸⁰ Absolventi také ve svých současných pracích méně využívali svých znalostí a dovedností a byli v zaměstnání méně spokojeni.¹⁸¹ Závěrem studie je predikováno, že z důvodu masifikace terciárního vzdělání se bude i nadále zvyšovat podíl

¹⁷⁸ Soukromé vysoké školy: Vysoká škola podnikání, University of New York in Prague, Vysoká škola mezinárodních vztahů. Státní vysoká škola: Univerzita obrany.

¹⁷⁹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 36.

¹⁸⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 57.

¹⁸¹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 83.

těch vysokoškolských absolventů, kteří svou kvalifikaci a kompetence nevyužijí v takové míře, jak by si představovali.¹⁸²

3.4.5 Výzkum REFLEX 2013

Zatím posledním celorepublikovým šetřením byl projekt REFLEX 2013¹⁸³, kterého se zúčastnilo 20 veřejných, 1 státní a 15 soukromých vysokých škol a bylo vybráno více než 34 000 dotazníků, tj. více než 4x větší vzorek respondentů oproti studiím REFLEX 2006 a 2010. Tento výzkum nesl podtitul „Zaměstnatelnost a uplatnění absolventů vysokých škol na pracovním trhu a hodnocení získaného vysokoškolského vzdělání“. Vzorek zahrnoval z 35% bakalářské absolventy, z 61% magisterské absolventy a ze 4% absolventy Ph.D. studia.¹⁸⁴ Stejně jako výzkum REFLEX 2010 byla studie REFLEX 2013 již národním, nikoliv mezinárodním projektem.

Nově nebyli dotazováni pouze absolventi vysokých škol v době 4 až 5 let po absolvování vysokoškolského studia, ale do výzkumu byli zahrnuti absolventi již od 1 roku po absolvování vysokoškolského studia. Nicméně většina prezentovaných výsledků této studie byla z důvodu porovnatelnosti s předchozími studiemi REFLEX (2006 a 2010) rozdělena na výsledky jen těch absolventů, kteří absolvovali vysokoškolské studium 4 až 5 let před dotazováním, tedy v letech 2008 až 2009, a výsledky všech vysokoškolských absolventů za posledních 5 let dohromady.

Celý projekt se snažil zodpovědět tyto základní otázky (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014):

- Máme nedostatek nebo nadbytek vysokoškoláků?
- Odpovídá jejich oborová struktura požadavkům pracovního trhu?
- Jaké kompetence absolventi mají (a k čemu jim jsou) a jaké jim naopak chybí?
- Jsou absolventi připraveni a hodnotí dosažené vzdělání tak, jak to předpokládají vysoké školy?
- Je to z hlediska vysokých škol v souladu se strategiemi jejich rozvoje?
- Jaké dlouhodobé důsledky pro trh práce bude mít současný vývoj vysokého školství v ČR?

¹⁸² Ryška – Zelenka, 2011, s. 103-104.

¹⁸³ Bližší informace o projektu REFLEX 2013 dostupné na:

<<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/default.asp?page=svp&KID=95>>.

¹⁸⁴ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 17.

- V čem je situace našich absolventů podobná a v čem se liší od jiných evropských zemí?
- Jaká doporučení lze adresovat vládě, vysokým školám, zaměstnavatelům a absolventům?

Hlavním výzkumným nástrojem byl opět rozsáhlý dotazník, i když mírně modifikovaný oproti původní verzi, a technika sběru dat byla elektronická. Dotazník se opět zaměřoval na tyto hlavní oblasti (Koucký – Ryška – Zelenka, 2014):

- Vzdělání před vysokou školou;
- Praxe před a během studia;
- Hodnocení vysokoškolského studia;
- Informace o první práci;
- Informace o pracovní kariéře a současné práci;
- Úroveň vlastních, školou získaných a zaměstnavatelem požadovaných kompetencí.

Nově se výzkum zabýval i motivací respondentů k vysokoškolskému studiu a motivací k volbě vybraného studia. Pro představu o rozsáhlosti dotazníku je zajímavý údaj o mediánu doby, jakou trvalo respondentovi vyplnit tento dotazník. Jednalo se o téměř 44 minut.¹⁸⁵

Souběžně s tímto výzkumem byl také poprvé použit dotazník adresovaný zaměstnavatelům vysokoškolských absolventů a bylo shromážděno necelých 800 dotazníků od těchto zaměstnavatelů a dalších přibližně 350 dotazníků tvořili respondenti z řad absolventů, kteří byli sami zaměstnavateli, a tak odpovídali i na otázky ze zaměstnavatelského dotazníku.¹⁸⁶

Výstupem studie REFLEX 2013 mj. bylo, že roste počet absolventů, kteří nevykonávají vysokoškolsky kvalifikovanou práci, také jsou vysokoškoláky obsazovány pracovní pozice, které dříve vysokoškoláci neobsazovali (např. úřednické profese či profese ve službách a prodeji). Konkurence mezi vysokoškolskými absolventy na trhu práce roste z důvodu masifikace terciárního vzdělání a zaměstnavatelé nepřihlízejí pouze k formálně dosaženému vzdělání, ale zajímá je, co absolventi skutečně umí. Velký nárůst byl zaznamenán v procentu těch absolventů, kteří po absolvování studia pokračovali v práci

¹⁸⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 200.

¹⁸⁶ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 63.

zahájené již z dob studií. V šetření REFLEX 2010 se jednalo přibližně o třetinu respondentů, v šetření REFLEX 2013 již téměř o polovinu respondentů. Největší nárůst v oblasti kompetencí je ze strany zaměstnavatelů na absolventy vysokých škol zaznamenán v oblasti flexibility absolventů a nedostatkem u absolventů vysokých škol jsou tzv. měkké kompetence (schopnost komunikovat s lidmi apod.). Daný výzkum v této oblasti upozorňuje na zjištění, že vysoké školy se postupem času stále nezabývají více těmito měkkými dovednostmi a absolventi je nezískávají svou vzdělávací kariérou na větší úrovni než jejich předchůdci.¹⁸⁷

Výsledky studie navíc upozorňují na fakt, že se postupně zvyšuje překvalifikovanost absolventů vysokých škol (zejména zemědělských, ekonomických, společenských a humanitních oborů), protože obsazují ve větší míře už i ty pozice, kde není vysokoškolské vzdělání vyžadováno.¹⁸⁸ Mezi roky 2006 až 2013 se podíl těchto absolventů zvýšil z 6 až 7% na 10 až 13%.¹⁸⁹

3.4.6 Ostatní výzkumy zabývající se uplatněním absolventů

V roce 2009 proběhl výzkum Evropské komise „LFS AD HOC MODULE 2009: Entry of Young People into the Labour Market“ a navazoval na již zmiňovaný dřívější výzkum „EUROSTAT’S 2000 LFS AD HOC MODULE: Transition From School to Working Life“ (viz kapitola 3.4.1 Výzkumy z přelomu 20. a 21. století). Výzkum se zabýval mladými lidmi ve věku 15 až 34 let v době 5 až 10 let od absolvování studia, což je téměř totožné s předchozí studií v roce 2000 (15 až 35 let), a zúčastnilo se jej celkem 31 evropských zemí včetně ČR. Dotazníky byly vyplňovány osobní, telefonickou i elektronickou formou a účastnické země si mohly znění dotazníku lokálně rozšiřovat. Proto tak např. polská verze dotazníku činila pouze 11 otázek, zatímco lotyšská verze činila 71 otázek. Otázky se zabývaly hlavními aktivitami respondentů v době mezi ukončováním studia a začátkem pracovní kariéry, možnostmi zahájení pracovní kariéry již během studia, způsobem nalezení první stálé práce a popisem získaného nejvyššího vzdělání.¹⁹⁰

V roce 2014 proběhl výzkum DOKTORANDI 2014, který realizovalo MŠMT v rámci projektu IPN KREDO. Šetření se zúčastnilo celkem 25 vysokých škol, z toho 2 státní a

¹⁸⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 8-13.

¹⁸⁸ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 33.

¹⁸⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 42.

¹⁹⁰ Viz European Commission – Eurostat, 2012.

2 soukromé. Výzkumný soubor tvořili prezenční i kombinovaní studenti doktorských programů a celkem bylo zpracováno 3 283 vyplněných dotazníků. Výzkum se nezabýval uplatněním absolventů v pravém slova smyslu, ale zkoumal mj. motivaci magisterských absolventů vysokých škol k právě studovanému doktorskému studiu, hodnocení přijímacího řízení a studijních povinností, hodnocení šancí na úspěšné dokončení doktorského studia, hodnocení zpětného rozhodnutí jít studovat doktorské studium znovu (více než dvě třetiny respondentů by dané studium při zpětné volbě skutečně opakovalo),¹⁹¹ hodnocení školitele, zázemí pro studium, plány po ukončení studia aj.¹⁹²

Nejnovější studií je projekt EUROGRADUATE, který probíhal v letech 2013 až 2015 a jehož nejnovější publikací z března 2016 je zpráva „Testing the Feasibility of a European Graduate Study“. Jednalo se o společný projekt konsorcia DZHVW (Německo),¹⁹³ IHS (Rakousko),¹⁹⁴ ESU (Belgie)¹⁹⁵ a českého Střediska vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK. Cílem této studie bylo navržení strategií a postupů pro dlouhodobé celoevropské monitorování (shromažďování a analyzování) údajů o absolventech vysokého školství. Tento monitoring by měl být pravidelný, srovnatelný a komplexní pro všechny evropské země. Celá studie je výsledkem vysoké poptávky po informacích z oblasti přechodu absolventů vysokých škol na trh práce, vytváření a udržování zaměstnatelnosti, kvality vysokoškolského vzdělávání, v něm získané dovednosti a schopnosti a jejich nesoulad s trhem práce či mobility absolventů. Zúčastněné instituce tak na základě dosavadních provedených studií vytvořily doporučení pro dlouhodobé panelové šetření napříč evropskými zeměmi „European Graduate Study“ s horizontem až do roku 2025, jehož výsledky by byly mezi jednotlivými zeměmi vzájemně porovnatelné a na jehož základě by bylo možné vytvářet celoevropskou politiku vysokoškolského vzdělávání.¹⁹⁶

Momentálně probíhá již šestá vlna mezinárodního výzkumu s názvem EUROSTUDENT. Organizaci tohoto výzkumu vede MŠMT a zkoumá postoje a životní podmínky studentů vysokých škol v ČR a v mezinárodním srovnání. Aktuálně dostupnou publikací s výsledky předchozích vln tohoto šetření je dílo autorů Hauschildt et al. (2015), kde jsou shrnuty výsledky šetření za roky 2012 až 2015 ze všech 29 evropských účastnických zemí

¹⁹¹ Fischer – Vltavská a kol., 2014, s. 43.

¹⁹² Viz Fischer – Vltavská a kol., 2014.

¹⁹³ German Center for Higher Education Research and Science Studies

¹⁹⁴ Institute for Advanced Studies

¹⁹⁵ European Students' Union

¹⁹⁶ Viz Mühleck et al., 2016.

včetně ČR. Stejně jako výzkum DOKTORANDI 2014 se tento výzkum zabývá spíše situací aktuálně studujících vysokoškoláků než jejich uplatněním na trhu práce, nicméně i v těchto výstupech je možné nalézt relevantní informace týkající se např. sociálního zázemí studentské populace, hodnocení získaného vzdělání, získávání pracovních zkušeností již během studia aj.¹⁹⁷ Např. ČR je ze všech účastnických zemí na 3. místě v míře studentů, kteří nebydlí s rodiči a pracují již během studia (více než dvě třetiny dotázaných).¹⁹⁸

Monitoring uplatnění absolventů realizují samostatně i některé vzdělávací instituce jako takové, nebo na jejich půdě vznikají akademické práce zabývající se touto tematikou.

Univerzita Karlova si v posledních letech nechala zpracovat několik studií s tematikou svých absolventů na trhu práce. Touto studií byla „Zaměstnatelnost a uplatnění absolventů Univerzity Karlovy“ (viz Ryška et al., 2012), na kterou navazovala v roce 2014 studie „Absolventi Univerzity Karlovy – Univerzita Karlova očima bývalých studentů a postavení absolventů UK na trhu práce“ (viz Středisko vzdělávací politiky, 2014), které pro UK zpracovalo Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK, které vycházelo ve svých zjištění z provedených studií REFLEX.

Odbor pro strategii Masarykovy univerzity v Brně (dále MU) pravidelně a kontinuálně zkoumá uplatnění svých absolventů v praxi už od roku 1993 a bylo tak zmapováno zatím celkem 22 absolventských ročníků. Zatím posledního výzkumu zabývajících se absolventy z let 2013 až 2014 (viz Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016) se účastnilo 1 850 absolventů a vzhledem k tomu, že prezentované výsledky tohoto výzkumu jsou většinou děleny i po jednotlivých fakultách, je možné uvádět i výsledky za oblast sportu u absolventů MU FSpS.

Vysoká škola ekonomická v Praze (dále VŠE) také pravidelně realizuje tato šetření pod názvem „Uplatnění absolventů VŠE a hodnocení absolvovaného studia“. První studie byla provedena v roce 2005 / 2006 (687 respondentů), poté až v roce 2010 / 2011 a poté již každoročně. Nejnovější výzkum se zabýval absolventy z let 2015 / 2016 a účastnilo se jej 281 absolventů (viz Rozvojové a poradenské centrum VŠE, 2017).

V posledních letech vzniklo v ČR i mnoho akademických prací zabývajících se uplatněním absolventů. V těchto akademických pracích bylo použito mnoho rozdílných

¹⁹⁷ Více informací o projektu EUROSTUDENT dostupné na: <http://www.eurostudent.eu/index_html>.

¹⁹⁸ Hauschildt et al., 2015, s. 99.

znění dotazníků a každý z autorů pojal zkoumání uplatnění absolventů z různého úhlu pohledu. Například Papřoková (2008) se zabývala ve své disertační práci profesními dráhami absolventů Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava z let 1992 až 2002 a její výzkumný dotazník čítal celkem 29 převážně uzavřených otázek. Další autorka Janů (2008) se ve své rigorózní práci zabývala uplatněním absolventů Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové z let 2000 až 2007. Její výzkumný dotazník byl mnohem stručnější než dosavadní prezentované studie a čítal pouhých 7 uzavřených otázek zaměřujících se na nástup do prvního zaměstnání po absolvování školy. Výzkumem uplatnění vysokoškolských absolventů se ve své disertační práci zabýval i nyní známý autor marketingových publikací Roman Kozel. Kozel (2002) zkoumal uplatnění absolventů Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava na trhu práce. Tento stručný výčet akademických prací ukazuje, že téma uplatnění vysokoškolských absolventů na trhu práce je atraktivním tématem pro různé akademické i jiné autory z nejrůznějších univerzit a oborů. Existuje rovněž celá řada diplomových a bakalářských prací, které se věnují tomuto tématu, ale ty nicméně svou obsahovou hloubkou neodpovídají úrovni doposud zmiňovaných výzkumů.

3.4.7 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů UK FTVS

Výuka na UK FTVS reflektuje změny prostředí tělesné výchovy a sportu v ČR, o čemž mj. pojednávají následující publikace. Oblastí učitelství se publikačně zabývali Mužik (1997) a Rychtecký et al. (2008). O základech výuky sportovního managementu publikovala Čáslavová (1997, 2009). Vývojem v oblasti organizace studia sportu a fyzioterapie se zabývali ve svém článku Pavlů – Waic (2010).

Na UK FTVS se pak uplatněním absolventů zabývalo a stále zabývá několik akademických pracovníků. S první studií dotýkající se tohoto tématu přišel Janák (1993), který se zabýval pracovním uplatněním absolventů v nové tržní ekonomice a požadavky na profil vysokoškolských odborníků v oblasti tělesné výchovy a sportu.

Dalšími výzkumy zabývajícími se i absolventy UK FTVS byly publikace Jansy – Kocourka (1998, 1999a, 1999b). Těchto výzkumů se zúčastnilo celkem 2 968 absolventů z 8 fakult a výstupem je mj. i zjištění u těch absolventů, kteří pracovali

mimo obor tělesné výchovy a sportu, že práce ve školství pro ně byla sice atraktivní, ale práci museli změnit kvůli platovým podmínkám.¹⁹⁹

V roce 2000 uskutečnili výzkum na absolventech UK FTVS Tilinger – Šmídová (2000). Výsledky tohoto šetření shrnuje Jansa – Válková et al. (2008) tak, že ženy učí více na základních školách, muži na středních školách a absolventi považují získané vzdělání z UK FTVS za dostačující.²⁰⁰

O 3 roky později provedli výzkum financovaný Fondem rozvoje vysokých škol na absolventech UK FTVS Tilinger – Kovář – Hlavatá – Lejčarová (2003). Výzkumný soubor tvořili absolventi učitelství tělesné výchovy a sportu UK FTVS z let 1997 až 2002 a výsledky mj. konstatují, že již téměř třetina respondentů se pohybovala mimo oblast školství.²⁰¹

Dalším zdrojem dat o aktuálním stavu uplatnění absolventů tělovýchovného programu na UK FTVS je článek Tilingra – Kováře (2005). Ti realizovali písemné dotazování na absolventech tělovýchovného programu UK FTVS z let 1995 až 2002 a bylo vybráno celkem 293 vyplněných dotazníků. Výsledky ukázaly, že opět přibližně třetina respondentů působila mimo oblast tělesné výchovy a sportu. Přibližně 40% respondentů působilo ve školství a přibližně 20% respondentů působilo v komunální tělovýchově a ve sportovních klubech. Jako hlavní problémy tělovýchovného vzdělání v následné praxi byly respondenty označeny špatné ekonomické podmínky, odlišnost reality od podmínek na UK FTVS a nízké společenské hodnocení.²⁰²

Nejkomplexnějším výzkumem byl doposud výzkum Jansy – Válkové et al. (2008). Jednalo se o celorepublikový výzkum za podpory Grantové agentury ČR ve 2. polovině prvního desetiletí 21. století. Autoři se zabývali verifikací životnosti rámcových a školních vzdělávacích programů získáváním zpětné vazby od absolventů tělovýchovných oborů v celé republice. Do výzkumu bylo zapojeno celkem 10 tělovýchovných a pedagogických fakult s akreditovanými obory tělesné výchovy a sportu. Výzkumu se zúčastnilo celkem 1 885 respondentů (magisterských či bakalářských absolventů) ze 4 330 oslovených absolventů. Z UK FTVS se studie zúčastnilo celkem 338 respondentů. Spolupracovníky na výzkumu a tvorbě finálního výstupu byli akademičtí pracovníci

¹⁹⁹ Jansa – Válková et al., 2008, s. 9.

²⁰⁰ Jansa – Válková et al., 2008, s. 9.

²⁰¹ Jansa – Válková et al., 2008, s. 9.

²⁰² Tilinger – Kovář, 2005, s. 80-84.

z UK FTVS (Jansa, Tilinger, Kocourek), Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci (Válková, Bělka, Binarová, Kurková), Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (Dřevíková), Pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci (Rjabcová), Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni (Votík, Charvát), Pedagogické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (Horkel, Horklová), Pedagogické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě (Gajda), MU FSpS v Brně (Kopřivová, Jadvížák), Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové (Ryba, Metelková), Pedagogické fakulty UK (Hrabinec, Hájek) a na Slovensku Fakulty telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislavě (Labudová, Tóthová). V příloze jejich závěrečné publikace je zveřejněn i celý dotazník, který byl vyplňován absolventy studijního programu Tělesná výchova a sport z let 1998 až 2005, a který čítal celkem 17 otázek. Dotazník zkoumal nynější hlavní a vedlejší zaměstnání absolventů, priority při výběru zaměstnání, spokojenost s vybranými faktory zaměstnání (např. plat, náplň práce, využití kvalifikace aj.), způsob hledání zaměstnání, motivaci ke studiu, hodnocení výuky a další oblasti. Bylo zjištěno, že respondenti z řad UK FTVS se v téměř polovině případů uplatnili ve školství, přibližně 14% respondentů se uplatnilo v oblasti tělesné výchovy a sportu, ale mimo oblast školství (např. jako trenér, instruktor, sportovní manažer apod.) a mimo obor se uplatnila téměř třetina respondentů. Ostatní respondenti byli nezaměstnaní či na mateřské dovolené.²⁰³ Dále bylo zjištěno, že nejdůležitějším kritériem při výběru zaměstnání bylo pro respondenty z řad UK FTVS osobní uspokojení z práce, obsahová zajímavost práce a finanční atraktivita. Více než polovina respondentů byla naprosto nebo spíše spokojena s využitím kvalifikace a více než čtyři pětiny respondentů byly naprosto či spíše spokojeny se současným zaměstnáním.²⁰⁴

V roce 2012 byla zveřejněna závěrečná zpráva z kvantitativního výzkumu UK FTVS „Monitoring uplatnění absolventů z let 2006 – 2011“. Tento výzkum sloužil pro interní účely vedení UK FTVS jako podklad pro rozhodovací procesy týkající se případného zkvalitnění studijních programů. Dotazník měl 28 otázek a byl distribuován elektronicky. Výzkumu se zúčastnilo celkem 277 respondentů z 1 050 oslovených absolventů programu Tělesná výchova a sport (návratnost 26%). Výsledky výzkumu hovoří již o 39% respondentů, kteří po absolvování studia pracovali mimo obor tělesné výchovy a sportu (nejčastěji v oblasti obchodu, financí a marketingu). Necelé dvě třetiny

²⁰³ Jansa – Válková et al., 2008, s. 46.

²⁰⁴ Jansa – Válková et al., 2008, s. 80-81.

respondentů začaly pracovat již během svého studia. Prioritou při výběru povolání bylo pro respondenty osobní uspokojení z práce, obsahová zajímavost práce a finanční atraktivita. Velmi zajímavým zjištěním je fakt, že na škále 1 až 10 bylo při hodnocení spokojenosti se zaměstnáním 91% respondentů v určité míře spokojeno.²⁰⁵

Všechny výše uvedené realizované výzkumy uplatnění absolventů UK FTVS se zabývaly pouze uplatněním studijních oborů Tělesná výchova a sport (jednooborové studium) a Učitelství pro střední školy (dvouoborové studium), resp. dřívější Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích. Magisterští absolventi studijního oboru Management tělesné výchovy a sportu doposud nebyli zkoumáni z pohledu jejich pracovní situace ani jednou, a to přestože magistři tohoto oboru vstupují na trh práce již od roku 2000. Zároveň nebyli zkoumáni absolventi studijního oboru Vojenská tělovýchova a poměrně nově akreditovaného magisterského oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami.²⁰⁶

Na Katedře managementu sportu UK FTVS byl v letech 2012 až 2013 realizován interní výzkum přechodu absolventů magisterského studia studijního oboru Management tělesné výchovy a sportu UK FTVS z let 2009 – 2011 na trh práce. Výsledky výzkumu prezentuje Omcirk (2014). Výzkumným nástrojem byl písemný a elektronický dotazník čítající 21 převážně uzavřených otázek. Absolventi daného oboru byli kontaktováni 2 až 3 roky po úspěšném složení státních závěrečných zkoušek a vyjadřovali se mj. k pracovním zkušenostem během studia, získání první práce, specifikaci první práce a zpětnému rozhodnutí o volbě vysokoškolského studia. Celkem bylo vybráno 40 dotazníků z 98 možných (návratnost 41%). Mezi nejzajímavější zjištění dané studie lze zařadit fakt, že se absolventům finančně vyplatilo zahájit pracovní kariéru již v době studií (vyšší plat v době ihned po absolvování studia oproti těm absolventům, kteří do práce nastupovali nově), pouze 1 respondent pracovníčně působil ve veřejném sektoru a pouze 1 respondent v nestátní neziskové organizaci. Ostatní respondenti pracovali v sektoru soukromém. Tři pětiny respondentů pracovaly přímo ve vystudovaném oboru či alespoň v příbuzném oboru a téměř tři čtvrtiny respondentů pracovaly na pozicích, kde bylo vyžadováno magisterské či doktorské vzdělání. Více než tři čtvrtiny respondentů by při možnosti zpětné volby opět studovaly stejný obor na stejné vysoké škole.²⁰⁷

²⁰⁵ UK FTVS, 2012a.

²⁰⁶ Magisterský studijní obor Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami byl poprvé otevřen v roce 2010 a první magisterští studenti absolvovali dané studium v roce 2012.

²⁰⁷ Omcirk, 2014.

Absolventi UK FTVS se účastnili i celorepublikových šetření REFLEX 2006, REFLEX 2010 i REFLEX 2013, ovšem výsledky těchto šetření jsou agregované buď za jednotlivé univerzity, nebo za jednotlivé obory, takže ze závěrečných zpráv není možné získat výsledky pouze za tuto fakultu. Mezi jednotlivými obory, za které byly výsledky těchto studií agregovány, se ve studii REFLEX 2006²⁰⁸ a REFLEX 2010²⁰⁹ navíc ani samostatně neobjevil obor Tělesná výchova a sport, který byl samostatně vyčleněn v prezentovaných výsledcích až v nejnovější studii REFLEX 2013.²¹⁰ Částečně tak lze využít výsledků studie REFLEX 2013 pro srovnávání skupiny respondentů z oboru Tělesná výchova oproti jiným skupinám respondentů. Dále jsou k dispozici údaje Ryšky et al. (2012), Střediska vzdělávací politiky (2014) a Zelenky (2015), které rámcově vychází z údajů REFLEX 2010 a REFLEX 2013, ale jsou ve svých analýzách detailnější a lze v nich vyčíst i výsledky přímo za UK FTVS.

Uplatněním vysokoškolských absolventů z oblasti tělesné výchovy a sportu se zabývají pochopitelně i jiné vysokoškolské instituce než UK FTVS. Tomuto tématu se věnuje např. Bělka – Válková (2011). Dostupná jsou i data o uplatnění vysokoškolských absolventů MU FSpS (viz Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016).

Výše uvedené konkrétní výsledky již realizovaných studií o uplatnění absolventů UK FTVS či obecně absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport nejsou zcela vyčerpávající a v kapitole 7 Diskuse jsou vybrané výsledky již realizovaných studií porovnávány s výsledky provedeného výzkumu prezentovaného v této disertační práci.

²⁰⁸ Výsledky studie REFLEX 2006 byly agregovány do těchto oborů: přírodovědecké obory; technické obory; zemědělské obory; zdravotnické obory; ekonomické obory; společenskovední obory; pedagogické obory. (viz Středisko vzdělávací politiky, 2007b).

²⁰⁹ Výsledky studie REFLEX 2010 byly agregovány do těchto oborů: přírodní vědy a nauky; informatické obory; strojírenství, hornictví a hutnictví; elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika; stavebnictví a architektura; ostatní technické vědy a nauky (technická a potravinářská chemie, doprava a spoje apod.); zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky; zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky; humanitní vědy a nauky; ekonomie, ekonomika a administrativa; právo, právní a veřejnosprávní činnost; vzdělávání a sport; vědy a nauky o kultuře a umění. (viz Ryška – Zelenka, 2011).

²¹⁰ Výsledky studie REFLEX 2013 byly agregovány do těchto oborů: informatické a elektrotechnické obory; strojní obory; ekonomické obory; ostatní technické obory; obor stavební a architektury; umělecké obory; právnícké obory; přírodovědné obory; chemicko-technologické obory; humanitní obory; zemědělské obory; teologické obory; pedagogické obory; obory tělesné výchovy; zdravotnické obory; lékařské a farmaceutické obory. (viz Koucký – Ryška – Zelenka, 2014).

4 METODIKA PRÁCE

4.1 Výzkumná strategie

Ke splnění cíle disertační práce bylo potřeba provést několik postupných výzkumných kroků. Tyto kroky měly kvalitativní i kvantitativní výzkumnou strategii (viz Hendl, 2012). Celý výzkum byl výzkumem aplikovaným zaměřeným na deskripci a kauzalitu proměnných.

Výzkumným konstruktem byl pojem uplatnění vysokoškolského absolventa. Díky provedené literární rešerši byl sestaven základní teoretický koncept dané problematiky. Zmíněný konstrukt na teoretické úrovni musel být operacionalizován na empirické úrovni do množiny proměnných, kterými bylo uplatnění absolventů měřeno. Jednotlivé proměnné pak byly sestaveny do strukturovaného dotazníku.

Nejprve tak byla provedena metoda kvalitativního přístupu, kterou byl rozbor veřejných textů a dokumentů pro teoretické porozumění zkoumané problematiky. Byla provedena rozsáhlá literární rešerše několika desítek dosavadních publikací, článků, závěrečných zpráv a studií k tématu uplatnění absolventů na trhu práce se zaměřením zejména na absolventy vysokých škol a v případě dostupnosti údajů na absolventy pedagogických či tělovýchovných vysokých škol. Tím byl získán rámcový obraz problematiky uplatnění vysokoškolských absolventů na trhu práce a vytvořeny určité mantinely pro následnou tvorbu elektronického dotazníku.

V rámci tohoto kvalitativního přístupu byly využity i kvantitativní metody obsahové analýzy, kdy byly využity některé zjištěné výsledky, statistiky a pozorované vztahy mezi proměnnými z jiných studií pro interpretaci dané problematiky i v této disertační práci.

Dále byla provedena observační studie kvantitativního charakteru. Byl proveden neexperimentální výzkum formou statistického výběrového šetření (jednorázové průřezové šetření), kdy základní výzkumnou metodou bylo dotazování a základním výzkumným nástrojem byl strukturovaný dotazník. Technika dotazování byla elektronická. Výhodou tohoto šetření bylo možné zobecnění výsledků na základní soubor a výsledky byly svou metodou a technikou výzkumu relativně nezávislé na osobě výzkumníka. Nevýhodou bylo omezené množství získaných dat a jejich převážně kvantitativní charakter.

Tímto kvantitativním výzkumem bylo osloveno všech 671 jedinců základního souboru a výběrový soubor nakonec tvoří 346 respondentů, kteří se na základě dobrovolnosti rozhodli dotazník vyplnit. Návratnost tak činila poměrně vysokých 52%.

Získaná data byla zkontrolována, překódována pro statistické zpracování a byla analyzována v programech Microsoft Excel a SPSS. Některá data byla analyzována kvalitativně (převážně odpovědi na otevřené otázky),²¹¹ jiná data byla analyzována statisticky (např. mírami centrální tendence, korelačními analýzami nebo chí-kvadrát testy).²¹² Vybrané výsledky studie jsou prezentovány v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS.

4.2 Postup výběrového šetření

Tato kapitola popisuje postup provedeného výzkumu. Pro přehlednost popisu postupu výzkumu byl využit rámcový plán procesu výzkumu podle Příbové a kol. (1996), Foreta – Stávkové (2003), Kozla (2006) a také formální pravidla UK FTVS pro empirické závěrečné práce kvantitativního charakteru.

4.2.1 Určení cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo zjištění uplatnění prezenčních magisterských absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport UK FTVS z let 2010 až 2015 na trhu práce. Dílčími cíli bylo získat a zanalyzovat primární data o těchto absolventech z pohledu:

- 1) Vystudovaného oboru a roku absolvování státních závěrečných zkoušek;
- 2) Přechodu ze studia na trh práce a zkušenosti s dobrovolnou i nedobrovolnou nezaměstnaností;
- 3) Současné práce a dosavadní pracovní kariéry;
- 4) Hodnocení výuky na UK FTVS.

Dílčím cílem bylo kromě intepretace dat v rámci této disertační práce i sestavení závěrečné zprávy pro interní účely vedení UK FTVS pro případné zlepšení možností pracovního uplatnění vlastních absolventů na trhu práce.

²¹¹ V kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS se jedná o data získaná otázkami č. 6 b), 12 g), 22, 16 c), 17 c), 26 o) a 32 (kompletní znění otázek viz příloha 1).

²¹² V kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS se jedná o data získaná otázkami 1 až 21 a 23 až 31 (kompletní znění otázek viz příloha 1).

4.2.1.1 Výzkumná otázka

Na základě výše uvedených cílů výběrového šetření a na základě dalších okolností popsaných v následujících kapitolách byla definována tato výzkumná otázka:

Jaké je pracovní uplatnění prezenčních magisterských absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport UK FTVS z let 2010 až 2015 na trhu práce?

4.2.2 Určení zdrojů dat

V rámci literární rešerše byla využita veřejně dostupná sekundární data z předchozích výzkumů zabývajících se podobnou tematikou (např. REFLEX 2006, Kvalita II, REFLEX 2010, REFLEX 2013 aj., viz kapitola 3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce). Byla využita i data dostupná z předchozích studií na samotné UK FTVS (Janák, 1993; Jansa – Kocourek et al. 1998; Jansa – Kocourek 1999a, 1999b; Tilinger – Šmídová, 2000; Tilinger – Kovář – Hlavatá – Lejčarová, 2003; Tilinger – Kovář, 2005; Jansa – Válková et al., 2008; Omcirk, 2014 aj., viz kapitola 3.4.7 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů UK FTVS).

V rámci výběrového šetření muselo být rozhodnuto o shromáždění primárních dat, protože data potřebná pro splnění cíle daného výzkumu a cíle celé disertační práce nebyla k dispozici.

4.2.3 Určení metody a techniky sběru dat

Jedinou relevantní metodou pro získání potřebných primárních dat bylo v případě tohoto výzkumu dotazování. Než byl celý dotazník sestaven, muselo být rozhodnuto o technice dotazování.

Vzhledem k časovým, organizačním a finančním možnostem nebylo možné a ani účelné a efektivní realizovat dotazování osobní či telefonické. Pro telefonické dotazování nebyly k dispozici ani kontaktní údaje na respondenty. Volba techniky dotazování se tak odehrávala mezi písemnou a elektronickou technikou. Obě tyto techniky dotazování byly v posledních letech použity v podobných výzkumech pravidelně, např. na UK FTVS bylo realizováno písemné dotazování ve výzkumech Tilingera – Šmídové (2000) či Jansy – Válkové et al. (2008). Elektronické dotazování pak bylo využito v závěrečné zprávě „Monitoring uplatnění absolventů z let 2006 – 2011“. Výzkum Omcirka (2014) pak kombinoval obě techniky dotazování – písemnou i elektronickou.

Z důvodu časové, organizační i finanční náročnosti bylo nakonec rozhodnuto o elektronickém způsobu dotazování i za cenu toho, že bylo nutné pořídit licenci vybraného elektronického výzkumného systému a omezit základní soubor respondentů jen na ty, na které mělo studijní oddělení UK FTVS emailové adresy, což byli absolventi až od roku 2010. Při výběru elektronického výzkumného systému byl zvolen systém Click4Survey,²¹³ jehož licenci výzkumník pořídil.

Systém Click4Survey byl vybrán pro pozitivní reference z řad akademických pracovníků UK FTVS a také pro jeho možnost realizovat dané šetření přesně dle potřeby výzkumníka. Tento systém umožňuje kontaktovat souhrnně skupiny respondentů na základě emailových databází či odkazů na sociálních sítích a také umožňuje díky generování unikátních odkazů na dotazník pro jednotlivé adresáty opakovaně upomínat ty respondenty, kteří nereagovali na první či další pozvánky k vyplnění dotazníku. Vzhledem k designu dotazníku splňoval tento systém nutnost sbírat data z uzavřených, polouzavřených i otevřených otázek a z otázek s jednou i více možnostmi odpovědi. Díky nastavení filtračních podmínek bylo možné sestavit elektronický dotazník tak, aby se danému respondentovi zobrazovaly pouze ty otázky, které se mu na základě jeho předchozích odpovědí zobrazovat měly a respondent tak nemusel sám nic v dotazníku vynechávat či přeskakovat, což bylo výhodou oproti teoretické možnosti písemné techniky dotazování.

Daný výzkumný systém navíc umožňoval průběžné zobrazování počtu otevřených, rozpracovaných, vyplněných či opuštěných dotazníků, celkem získaných odpovědí roztříděných dle jednotlivých distribučních kanálů, průměrnou délku vyplňování dotazníku, celkovou návratnost a největší výhodou byla možnost získání kompletních neagregovaných odpovědí v sešitu Microsoft Excel rovnou v hodnotách pro případné statistické zpracování. Další možností bylo průběžné prohlížení dosavadních výsledků a také získání základní závěrečné zprávy agregovanou formou v tabulkách či grafech.

Z 5 nabízených licencí byla pořízena licence BASIC po dobu 3 měsíců za cenu 1 078 Kč vč. DPH / měsíc. Tato licence umožňovala sestavit dotazník s neomezeným množstvím otázek i odpovědí, možnost rozeslat 2 000 emailových pozvánek k dotazníku, umístit filtry a větvení do dotazníku dle potřeb výzkumníka, export dat do vybraných statistických programů (např. Microsoft Excel), analýzy v reálném čase, průběžné

²¹³ Více informací o elektronickém výzkumném systému Click4Survey dostupné na: <<https://www.click4survey.cz/>>.

i finální výstupy v agregované i neagregované podobě a další funkce, které ani nebyly pro toto výběrové šetření potřebné.

Komplexně bylo elektronickou technikou dotazování dosaženo všech výhod, které tento způsob dotazování obecně nabízí. Dotazování prostřednictvím internetu, kdy respondenti pouze vybírali z možností odpovědí, či vypisovali odpovědi na otevřené otázky, bylo relativně levné, rychlé, adresné, pro respondenty komfortní v dostatku času na odpovědi a možnosti volně se v dotazníku vracet a pro výzkumníka komfortní v možnosti sledovat průběh výzkumu v reálném čase, získání výsledků v agregované i neagregované podobě pro další statistické zpracování a rovněž byly eliminovány zeměpisné bariéry, protože, jak se nakonec ukázalo, někteří respondenti (N=11) uvedli, že pracovně působí v zahraničí.

Technika elektronického dotazování se projevila také jako velmi dobré rozhodnutí už z toho důvodu, že bylo dosaženo nadstandardní 52% návratnosti dotazníků.

4.2.4 Sestavení dotazníku

4.2.4.1 Zkoumané oblasti dotazníku

Než byl celý dotazník sestaven, musel být operacionalizován výzkumný konstrukt uplatnění vysokoškolského absolventa s ohledem na absolventy právě UK FTVS.

V rámci literární rešerše bylo nashromážděno několik dotazníků, kterými jiní výzkumníci zkoumali uplatnění vysokoškolských absolventů na trhu práce (Kozel, 2002; Jansa – Válková et al., 2008; Janů, 2008; Papřoková, 2008; Böhmová – Vrňáková, 2016; Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, REFLEX 2006, REFLEX 2010, REFLEX 2013 aj., viz kapitola 3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce).

Tyto dotazníky byly postupně analyzovány a na základě vhodnosti některých částí či jednotlivých otázek byl postupně sestavován dotazník pro toto výběrové šetření (viz příloha 1).

Tvorba samotného dotazníku začala sestavením seznamu informací, které měl tento výzkumný nástroj přinést. Jednotlivé proměnné, které jsou zkoumány ve výzkumech zabývajících se uplatněním vysokoškolských absolventů, byly velmi podrobně popsány v kapitole 3.3.4 Vymezení pojmu uplatnění absolventa a kritéria hodnocení míry uplatnění. Pro toto výběrové šetření bylo potřeba sestavit takový dotazník, který by na

jednu stranu danou problematiku pokrýval co nejobsáhleji, ale na druhou stranu z důvodu zachování zájmu respondenta co do obsahu dotazníku a do doby vyplňování musel být dotazník pro respondenta věcný, atraktivní, přijatelně dlouhý a respondent musel z dotazníku cítit, že se výzkum týká právě hodnocení jeho uplatnění na trhu práce.

Při tvorbě dotazníku využil výzkumník i předchozí zkušenosti z vlastního výzkumu přechodu absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu UK FTVS z let 2009 až 2011 po absolvování magisterského studia na pracovní trh v ČR (viz Omcirk, 2014). V tomto předchozím výzkumu se dotazník skládal z úvodních identifikačních otázek a dále se zabýval výhradně první prací absolventů bez ohledu na to, zda v této první práci po magisterském studiu působili ještě v době dotazování, která byla přibližně 2 až 3 roky od jejich absolvování studia.

Po pečlivém zvážení všech relevantních zdrojů a informací bylo výzkumníkem rozhodnuto, že se dotazník v rámci tohoto výběrového šetření pro disertační práci bude zabývat těmito kritérii hodnocení míry uplatnění absolventů:

- 1) Přejchod na trh práce;
- 2) Současná práce;
- 3) Hodnocení výuky.

Tyto oblasti dotazníku byly doplněny o úvodní, identifikační a závěrečné otázky a celý dotazník byl sestaven tak, aby na sebe jednotlivé části logicky navazovaly:

- 1) Úvodní otázky (otázky č. 1 a č. 2);
- 2) Přejchod na trh práce (otázky č. 3 až č. 9);
- 3) Současná práce (otázky č. 10 až č. 26);
- 4) Hodnocení výuky (otázky č. 27 až č. 30);
- 5) Identifikační otázka (otázka č. 31);
- 6) Závěrečné otázky (otázky č. 32 a č. 33).

Podle této struktury jsou také postupně prezentovány jednotlivé výsledky výzkumu v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS.

4.2.4.2 Jednotlivé otázky dotazníku

Z důvodu rozřídění jednotlivých výsledků musel dotazník přinést takové informace, jakými byl absolvovaný obor studia (otázka č. 1), rok absolvování studia (otázka č. 2) a pohlaví respondenta (otázka č. 31).

Ze všech dosavadních výzkumů byly vybrány tyto věcné meritorní otázky, které umožnily splnění cíle výzkumu i případnou praktickou využitelnost získaných dat pro potřeby vedení UK FTVS:

- 1) Přejít na trh práce po úspěšném absolvování studia (otázky č. 3 až č. 5);
- 2) Zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností (otázka č. 6);
- 3) Zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností (otázky č. 7 až č. 9);
- 4) Současný pracovní status respondenta (otázky č. 10 a č. 11);
- 5) Způsob nalezení současné práce (otázka č. 12);
- 6) Vykonávaná profese (otázka č. 13);
- 7) Souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou (otázka č. 14);
- 8) Typ pracovní smlouvy a rozsah úvazku (otázky č. 15 až č. 17);
- 9) Sektor současné práce (otázka č. 18);
- 10) Mzda (otázka č. 19);
- 11) Kvalifikační náročnost současné práce (tzv. vertikální shoda mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro vykonávanou práci) (otázka č. 20);
- 12) Obor současné práce (tzv. horizontální shoda mezi vystudovaným oborem a oborem nejvhodnějším pro vykonávanou práci) (otázky č. 21 a č. 22);
- 13) Spokojenost se současnou prací (otázka č. 23);
- 14) Velikost organizace (otázka č. 24);
- 15) Řídící pozice (otázka č. 25);
- 16) Místo výkonu současné práce (otázka č. 26);
- 17) Využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci (otázka č. 27);
- 18) Shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem (otázka č. 28);
- 19) Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS (otázka č. 29);
- 20) Zpětné rozhodnutí o magisterském studiu (otázka č. 30).

Závěrem dotazníku byl respondentovi ponechán prostor pro otevřenou zpětnou vazbu k jeho uplatnění na trhu práce (otázka č. 32) a prostor pro emailový kontakt v případě zájmu o zaslání závěrečné zprávy z výzkumu (otázka č. 33).

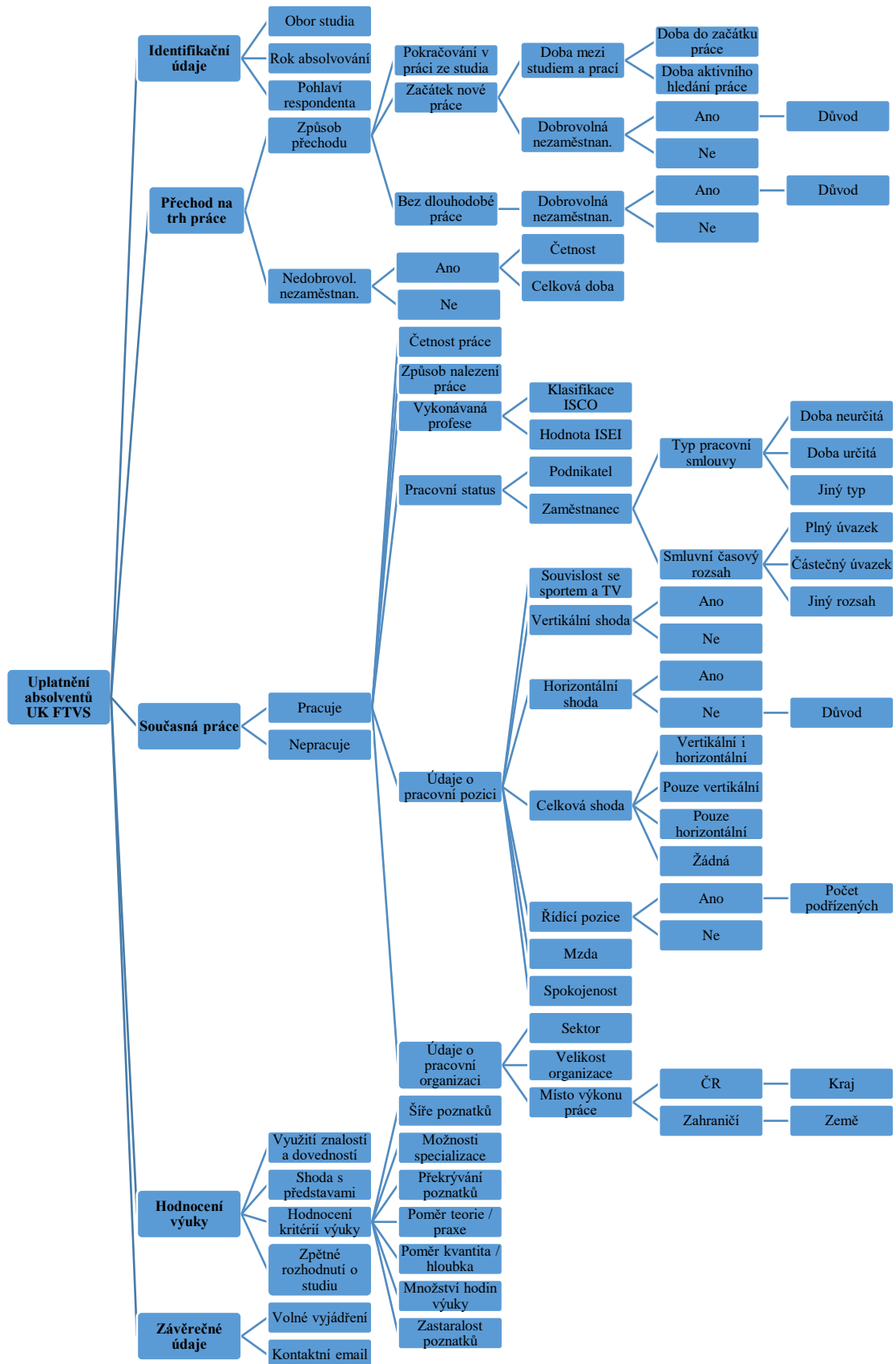
Výše uvedené body, které dotazník zkoumal, byly vybrány s ohledem na relevantnost pro splnění cíle výzkumu. Do dotazníku tak nebyly zařazeny otázky, které obsahovaly některé rozsáhlé národní či nadnárodní studie (REFLEX 2006, Kvalita II, REFLEX 2010, REFLEX 2013 aj.), týkající se:

- 1) Rodinného zázemí absolventa (např. úroveň vzdělání rodičů, jejich povolání atd.);
- 2) Vzdělávací kariéry absolventa (počet let ve studiu, přerušování studia, způsoby výuky, účast na stážích a praxích, absolvovaná střední škola, pracovní zkušenosti v průběhu studia atd.);
- 3) První práce po absolvování školy (výzkumný dotazník v této disertační práci se zabýval pouze současnou prací absolventa a nikoliv jeho první prací po absolvování studia, takže pokud tedy absolvent působil již v jiné než první práci po absolvování studia, hodnotil pouze současnou a nikoliv svou první práci);
- 4) Kompetencí (vlastní úroveň kompetencí, úroveň získaná studiem, úroveň požadovaná v práci);
- 5) Hodnot a orientací (v osobním i profesním životě, motivace ke studiu atd.).

Na následující straně je zobrazeno výsledné schéma operacionalizace výzkumného dotazníku a podle tohoto schématu jsou rámcově postupně prezentovány jednotlivé výsledky v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS.

Schéma 5 tak zobrazuje finálně operacionalizovaný výzkumný konstrukt uplatnění vysokoškolského absolventa z řad UK FTVS pro potřeby tohoto výběrového šetření.

Schéma 5: Operacionalizovaný výzkumný konstrukt uplatnění absolventa UK FTVS



Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4.3 Typy otázek v dotazníku

Celkem 20 otázek z celkových 33 bylo otázkami uzavřenými a všechny tyto uzavřené otázky byly alternativní, tedy s jednou jedinou možností odpovědi. Dalších 7 otázek bylo otázkami polouzavřenými, kde si respondent mohl zvolit z nabízené škály odpovědí, nebo mohl zvolit variantu typu „jiné“, „jinak“ nebo podobně a uvést odpověď otevřenou. Celkem 6 z těchto 7 polouzavřených otázek bylo otázkami alternativními a pouze 1 polouzavřená otázka (otázka č. 12 – způsob nalezení současné práce) byla otázkou selektivní, kde mohl respondent označit i více možností odpovědí. Zbýlých 6 otázek bylo otázkami otevřenými.

Celkem 5 otázek (otázky č. 3, č. 7, č. 10, č. 15 a č. 21) mělo povahu otázek filtračních, tedy na základě odpovědi u těchto otázek byly nějaké další otázky v dotazníku pro daného respondenta vynechány. Některé otázky se tak nezobrazily těm respondentům, kteří si nesehnali po absolvování studia placenou práci v délce minimálně 6 měsíců, kteří nebyli nikdy nedobrovolně nezaměstnaní, kteří momentálně nebyli v placeném zaměstnání či nepodnikali, kteří vykonávali svou práci jako podnikatelé (např. jako OSVČ) a těm, kteří považovali za nejvhodnější obor studia pro svou současnou práci jimi vystudovaný nebo alespoň příbuzný obor. Podmínky u těchto filtračních otázek jsou zobrazeny červenými popisky ve výzkumném dotazníku v příloze 1.

Proměnné v dotazníku měly povahu převážně nominální (např. otázka č. 1 – absolvovaný obor studia, otázka č. 12 – způsob nalezení současné práce a další), nicméně některé proměnné měly povahu ordinální, kdy bylo možné určit pořadí (např. otázka č. 20 – kvalifikační náročnost současné práce, otázka č. 24 – velikost organizace a další) a některé proměnné i povahu metrickou (např. otázka č. 19 – mzda a další).

Některé otázky v dotazníku se týkaly chování respondenta (např. otázka č. 3 – přechod na trh práce, otázka č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností a další), některé se týkaly subjektivních pocitů respondenta (např. otázka č. 23 – spokojenost se současnou prací, otázka č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem a další) a některé se týkaly roztřídění respondentů (např. otázka č. 2 – rok absolvování studia, otázka č. 31 – pohlaví respondenta a další).

Výše uvedené odstavce poukazují na určitou pestrost zvoleného výzkumného nástroje, nicméně i přes různé typy otázek v celém dotazníku měl dotazník svou jasnou logickou strukturu a byl strukturovaný tak, aby umožnil rychlé provedení dotazování, snadný

záznam i vyhodnocení odpovědí i za cenu případné nižší informační hodnoty a velkého množství použitých uzavřených otázek.

Respondenti mohli vynechat odpověď pouze u 4 otázek v celém dotazníku. Jednou z těchto otázek byla otázka č. 19 – mzda, která byla vyhodnocena jako relativně osobní otázka, na kterou mohlo být některým respondentům nepříjemné odpovídat. Druhou otázkou byla otevřená otázka č. 22 – hlavní důvod, proč respondent nepracuje ve vystudovaném oboru (tato otázka se respondentovi zobrazila v případě, že u předchozí otázky č. 21 – jaký obor považuje za nejvhodnější pro jeho současnou práci uvedl možnost „c) zcela jiný obor“ nebo „d) není třeba zvláštní oborové specializace“). Třetí otázkou byla otevřená otázka č. 32, kde se mohl respondent volně vyjádřit k UK FTVS a jeho uplatnění na trhu práce a čtvrtou otázkou byla otázka č. 33 na zanechání kontaktního emailu od respondenta v případě, že chtěl zaslat závěrečnou zprávu z daného výzkumu. U otázky č. 19 – mzda vynechalo odpověď 22 respondentů z 305, kteří na tuto otázku měli odpovídat (7%), u otázky č. 22 – hlavní důvod, proč respondent nepracuje ve vystudovaném oboru vynechalo odpověď 8 respondentů z 95, kteří na tuto otázku měli odpovídat (8%), u otázky č. 32 se otevřeně nevyjádřilo 219 respondentů z 346 (63%) a u otázky č. 33 na sebe kontaktní email pro zaslání závěrečné zprávy z daného výzkumu nezanechalo 170 respondentů z 346 (49%).

Dotazník obsahoval i průvodní odstavec (viz příloha 1), ve kterém byl respondent osloven, požádán o vyplnění dotazníku, seznámen s obsahovým zaměřením dotazníku, s odhadovaným časem vyplnění (10 minut) a byl ujistěn, že dotazník je zcela anonymní. V závěru dotazníku bylo umístěno poděkování za respondentův čas a spolupráci.

4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku

Při určení velikosti vzorku byl nejprve učiněn statistický výběr, tzn., že byl předem identifikován základní soubor respondentů s předem známým rozsahem výběru. Základní soubor byl z důvodu časové a organizační náročnosti, zobecnitelnosti budoucích výsledků a určité porovnatelnosti zjištěných výsledků specifikován úžeji než na všechny absolventy UK FTVS.

Tato specifikace byla provedena nejprve v rovině vertikální, tzn. na úrovni dosaženého vysokoškolského vzdělání. Do výzkumu byli zařazeni pouze absolventi magisterského studia. Tím tak byli eliminováni absolventi oboru, který je možné na UK FTVS studovat

pouze v bakalářském studiu, a tím byli absolventi oboru Ortotik-protetik ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví.

Dále byla provedena specifikace v horizontální rovině, tzn. na úrovni jednotlivých nabízených studijních programů a oborů a formy tohoto studia. Z důvodu velmi úzké specializace oboru Fyzioterapie ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví byli absolventi tohoto studia ze základního souboru rovněž vyřazeni. Dále bylo rozhodnuto, že do základního souboru budou zařazeni pouze absolventi prezenční formy studia. Tím byli z výzkumu eliminováni absolventi kombinované formy studia ve studijním programu Tělesná výchova a sport v oboru Vojenská tělovýchova, Aplikovaná tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami a Tělesná výchova a sport (jednooborové).

Základní soubor tak byl nakonec tvořen magisterskými absolventy prezenční formy studia ve studijním programu Tělesná výchova a sport v následujících oborech UK FTVS:²¹⁴

- 1) Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích (ZS=140);
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové) (ZS=277);
- 3) Vojenská tělovýchova (ZS=16);
- 4) Management tělesné výchovy a sportu (ZS=238).

Z důvodu elektronické techniky dotazování museli být dále eliminováni absolventi do roku 2009, kdy studijní oddělení UK FTVS nemělo na tyto absolventy k dispozici emailové kontakty. Do základního souboru tak byli zahrnuti pouze absolventi z let 2010 až 2015, které bylo možné kontaktovat elektronicky pomocí emailu. Celkem byl základní soubor tvořen 671 potenciálními respondenty.

Plán výběru byl na základě dobrovolnosti. Možnost zúčastnit se výzkumu měl každý z 671 potenciálních respondentů základního souboru a záleželo tak pouze na svobodném rozhodnutí jedince, zda se výzkumu zúčastní, či nikoliv. Nevýhodou tohoto plánu výběru je to, že se výzkumu zúčastní ti jedinci, kteří jsou určitým způsobem motivováni k tomu, aby dotazník vyplnili (viz Hendl, 2009). Obecně u výzkumů zabývajících se uplatněním

²¹⁴ Hodnota ZS v závorce značí počet členů základního souboru v daném oboru, tedy maximální možný počet potenciálních respondentů. Jednotlivé magisterské obory studia jsou blíže představeny v kapitole 5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů.

absolventů mají tendenci odpovídat spíše ti pracovně úspěšnější absolventi než ti méně úspěšní.

Celkem bylo vybráno 346 vyplněných dotazníků z 671 možných. Návratnost tak činila nadstandardních 52%. Všechny vyplněné dotazníky bylo možné zahrnout do analýzy dat, žádný dotazník nemusel být např. pro neúplnost odpovědí nebo pro nesplnění logické struktury eliminován.

Následující tabulky 3 a 4 zobrazují složení konečného výběrového souboru podle oboru studia a roku absolvování studia rozděleného podle pohlaví respondentů.

Tabulka 3: Složení vzorku podle oboru studia a pohlaví respondentů²¹⁵

N=346	N	ZS	%	N muži	ZS muži	% muži	N ženy	ZS ženy	% ženy
TVS 2	59	140	42%	27	55	49%	32	85	38%
TVS 1	128	277	46%	77	166	46%	51	111	46%
VOJ	5	16	31%	5	16	31%	0	0	
MNG	154	238	65%	75	118	64%	79	120	66%
Celkem	346	671	52%	184	355	52%	162	316	51%

Zdroj: vlastní zpracování

Ani v jedné z podkategorií při rozdělení vzorku podle oboru studia a pohlaví respondentů nebyl relativní podíl respondentů vůči základnímu souboru menší než 30%, což opět značí velmi dobrou návratnost a reprezentativnost vzorku podle těchto kritérií. Nejnižší návratnost byla v podkategorii absolventů oboru Vojenská tělovýchova u mužů (31%), nejvyšší pak v podkategorii absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu u žen (66%). Černý rámeček v řádce „VOJ“ a sloupci „% ženy“ značí, že nebylo možné provést výpočet relativního podílu respondentů k základnímu souboru, protože základní soubor byl v této podkategorii 0 absolventů (studijní obor Vojenská tělovýchova v prezenční formě magisterského studia neabsolvovala v letech 2010 až 2015 ani jedna žena).

²¹⁵ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

VOJ...Vojenská tělovýchova

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

Tabulka 4: Složení vzorku podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů²¹⁶

N=346	N	ZS	%	N muži	ZS muži	% muži	N ženy	ZS ženy	% ženy
2010	48	113	42%	24	60	40%	24	53	45%
2011	41	96	43%	20	51	39%	21	45	47%
2012	47	86	55%	26	41	63%	21	45	47%
2013	68	127	54%	36	65	55%	32	62	52%
2014	62	117	53%	32	58	55%	30	59	51%
2015	80	132	61%	46	80	58%	34	52	65%
Celkem	346	671	52%	184	355	52%	162	316	51%

Zdroj: vlastní zpracování

Ani v jedné z podkategorií při rozdělení vzorku podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů nebyl relativní podíl respondentů vůči základnímu souboru opět menší než 30%, což značí velmi dobrou návratnost a reprezentativnost vzorku podle těchto kritérií. Nejnižší návratnost byla v podkategorii absolventů z roku 2011 u mužů (39%), nejvyšší pak v podkategorii absolventů z roku 2015 u žen (65%). Jak u mužů, tak i u žen byla ve výsledném vzorku celková návratnost vyšší než 50% vůči základnímu souboru.

4.2.6 Sběr dat

Pro sběr dat byl využit elektronický výzkumný systém Click4Survey blíže popsany v kapitole 4.2.3 Určení metody a techniky sběru dat.

4.2.6.1 Pilotáž

Nejprve byl sestavený dotazník podroben pilotáži na 20 absolventech UK FTVS, které výzkumník osobně znal z dob studií a z nichž testovací verzi dotazníku nakonec vyplnilo 15 respondentů (75%). Těmto respondentům byl dotazník zaslán v programu Microsoft Word a odpovídali na něj v termínu 21. až 23. 8. 2016.

V neděli 21. 8. 2016 byl rovněž aktivován profil zdarma v elektronickém výzkumném systému Click4Survey, aby si výzkumník ověřil, že daný systém umožňuje veškeré funkce a možnosti, které byly pro daný výzkum potřebné.

²¹⁶ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

V rámci pilotáže byly odhaleny pouze dílčí nedostatky ve znění některých otázek či škál a po zhodnocení všech připomínek respondentů v pilotáži bylo změněno znění 2 otázek (otázky č. 2 a č. 6) a upraveno znění 2 škál odpovědí (škály u otázek č. 26 a č. 27). U otázky č. 32 byla opravena gramatická chyba.

U otázky č. 2 bylo změněné znění z původního:

„2) V jakém roce jste dané magisterské studium absolvoval/a?“

na nové znění:

„2) V jakém roce jste dané magisterské studium úspěšně absolvoval/a složením státních závěrečných zkoušek?“

Dále bylo změněno znění otázky č. 6 z původního:

„6) Pokud jste si začal/a práci aktivně shánět až po určité době po absolvování školy, uveďte prosím hlavní důvod, proč jste aktivně nesháněl/a práci ihned po absolvování (např. z důvodu stěhování, cestování, užívání si volného času atd.).

a) práci jsem začal/a shánět ihned po absolvování školy

b) práci jsem začal/a shánět až později po absolvování z důvodu: “

na nové znění:

„6) Byl/a jste ihned po absolvování školy z jakéhokoliv důvodu po nějakou dobu DOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci a nehledal/a jste ji)?

a) ne

b) ano – uveďte, prosím, proč jste si práci aktivně nehledal/a: “

U otázky č. 26:

„Ve kterém kraji je místo výkonu Vaší současné práce?“

bylo ke 14 krajům v jednotlivých odpovědích přidána možnost:

„o) místo výkonu práce je mimo ČR – pokud ano, uveďte v jaké zemi: “

kteřou nakonec označilo 11 respondentů z 305, kteří na tuto otázku měli odpovídat (4%).

U otázky č. 27 bylo doplněno znění škály odpovědí namísto pouze krajních hodnot (číselná škála) ke všem možným odpovědím respondenta (slovní škála) z původního znění:

„27) Do jaké míry využíváte v současné práci Vaše znalosti a dovednosti získané studiem na UK FTVS? Odpovězte prosím na škále 1 až 5, kde 1 znamená, že znalosti a dovednosti ze studia využíváte do značené míry, a 5 znamená, že vůbec ne.

a) 1 – do značné míry

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5 – vůbec ne“

na nové znění:

„27) Do jaké míry využíváte v současné práci Vaše znalosti a dovednosti získané studiem na UK FTVS?

a) využívám do značné míry

b) spíše využívám

c) nemohu se rozhodnout, zda využívám či nevyžívám

d) spíše nevyžívám

e) vůbec nevyžívám“

Dále byla v otázce č. 32 opravena gramatická chyba z původního znění:

„32) Zde máte možnost se volně vyjádřit k čemukoliv ohledně FTVS UK a Vašem uplatnění na trhu práce.“

na nové znění:

„32) Zde máte možnost se volně vyjádřit k čemukoliv ohledně UK FTVS a Vašeho uplatnění na trhu práce.“

4.2.6.2 Předvýzkum

Po úpravě dotazníku na základě zjištěných nedostatků díky pilotáži bylo potřeba provést ještě následný předvýzkum (viz např. Disman, 2002) před oficiálním spuštěním výzkumu.

Po provedených změnách ve znění dotazníku byl dotazník přepsán do elektronické verze systému Click4Survey, jehož licenci BASIC zakoupil výzkumník 25. 8. 2016 s platností na 3 měsíce. V tomto systému bylo potřeba rozdělit dotazník do jednotlivých stran, které se postupně respondentovi zobrazovaly (viz příloha 2). Těchto stran bylo nakonec 14 v

situaci, kdy respondent u všech filtračních otázek odpověděl tak, že se mu nakonec zobrazily všechny otázky v dotazníku.

Jednotlivé otázky pak byly označeny za povinné (celkem 29 z 33) či nepovinné (celkem 4 z 33, viz kapitola 4.2.4.3 Typy otázek v dotazníku). Povinné otázky pak byly systémem označeny červenou hvězdičkou za svým zněním (viz příloha 2). U uzavřených otázek (20 otázek z 33) a polouzavřených otázek (7 otázek z 33) pak bylo určeno, zda se jedná o otázku alternativní s jednou jedinou možností odpovědi (nakonec 26 otázek z 27), či otázku selektivní s více možnostmi odpovědi (nakonec 1 otázka z 27). Otázky alternativní měly u možností odpovědi k zaškrtnutí zobrazené kolečko, otázka selektivní měla u možností odpovědi k zaškrtnutí zobrazený čtvereček (viz příloha 2).

U polouzavřených otázek (7 otázek z 33) a otevřených otázek (6 otázek z 33) pak musel být nastaven formát, ve kterém měl respondent uvést otevřenou odpověď (celkem tedy 13 otázek z 33). Tento formát měl buď formu slovní, číselnou nebo formu emailu. Slovní otevřená odpověď byla vyžadována v celkem 7 otázkách ze 13, číselná otevřená odpověď byla vyžadována v celkem 3 otázkách ze 13. U 2 otázek byla možná slovní i číselná odpověď a u 1 otázky byla vyžadována slovní odpověď ve formě emailu. Pokud respondent nedodržel přednastavený formát otevřené odpovědi, byl na tuto chybu výzkumným systémem upozorněn a nebyl puštěn na další strany dotazníku, dokud chybu neopravil.

Dále musely být nastaveny filtrační otázky (celkem 5 z 33, viz kapitola 4.2.4.3 Typy otázek v dotazníku) a u těchto filtrů bylo nastaveno, jakou stranou dotazníku má respondent pokračovat tak, aby respondent nemusel sám nic v dotazníku vynechávat, ale aby se mu jednotlivé strany dotazníku zobrazovaly plynule automaticky podle jeho předchozích odpovědí.

Elektronická verze dotazníku tak byla ve výzkumném systému Click4Survey připravena ke spuštění 5. 9. 2016, tedy 9 dní po nákupu licence BASIC. Během přípravy této elektronické verze dotazníku bylo nutné zajistit aktivaci určitého fakultního oficiálního emailu, který by byl odesílatelem emailové pozvánky k vyplnění dotazníku, a prostřednictvím kterého by byly komunikovány s veřejností případné doplňující informace k výzkumu. Využití osobní emailové adresy výzkumníka by v tomto případě nepůsobilo profesionálně a věrohodně. Po pečlivém zvážení možností znění této oficiální

emailové adresy tak byla IT oddělením UK FTVS na požadavek výzkumníka vytvořena fakultní emailová adresa absolventi@ftvs.cuni.cz.

V pondělí 5. 9. 2016 tak byl spuštěn předvýzkum na 5 respondentech z blízkého okolí výzkumníka pro ověření funkčnosti dotazníku v elektronickém výzkumném systému Click4Survey. Tento předvýzkum proběhl ve dnech 5. až 6. 9. 2016 a bylo díky němu zjištěno několik nedostatků, které se neprojevíly v písemné verzi dotazníku při pilotáži. Všechny tyto nedostatky však měly povahu spíše informativní než systémovou. Nedostatky se projevíly v tom, že když respondenti postupně procházeli jednotlivými stranami dotazníku, nebyly na nových stranách dotazníku uvedeny důležité doplňkové informace k vyplňování, které byly uvedeny na předchozích stranách, a respondent tak například u odpovědi na současnou práci mohl zapomenout, že má odpovídat pouze na jeho současnou práci a hrozilo, že začne vztahovat své odpovědi k první práci po svém magisterském studiu. Také hrozilo, že respondent zapomene, že pokud vykonává více prací souběžně, má své odpovědi vztahovat pouze ke své jedné hlavní práci a nikoliv odpovídat za více prací souběžně. Místy také bylo nutné respondentovi upřesnit, v jakém formátu má uvést otevřenou odpověď.

Na základě těchto zjištění bylo do elektronické verze dotazníku k vybraným otázkám doplněno několik informativních sdělení, přestože se daná sdělení již v předchozí části dotazníku respondentům zobrazila.

U otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce, č. 18 – sektor současné práce a č. 23 spokojenost se současnou prací bylo zopakováno sdělení:

„Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.“

U otázky č. 19 – mzda byly uvedeny příklady, jak danou odpověď uvést:

„Uved'te ve tvaru např. 24000, 29500, 34900 apod.“

U otázky č. 32, kde se mohl respondent volně vyjádřit k UK FTVS a jeho uplatnění na trhu práce, byl respondent podpořen k vypsání otevřené odpovědi sdělením:

„Budeme rádi za jakýkoliv komentář, který pomůže UK FTVS zlepšit pracovní uplatnění budoucích absolventů.“

U otázky č. 33 na zanechání kontaktního emailu od respondenta v případě, že chtěl zaslat závěrečnou zprávu z daného výzkumu, byla doplněna informace:

„Závěrečná zpráva Vám bude zaslána v průběhu roku 2017.“

Protože bylo předem jasné, že se dotazník kromě adresných emailových pozvánek bude distribuovat i univerzálním odkazem k vyplnění přes webové stránky a sociální sítě, muselo být ještě vyřešeno, jak důrazně informovat potenciální respondenty o tom, zda spadají či nespádají do základního souboru výzkumu. To bylo vyřešeno tím, že za znění první otázky byla doplněna informace:

„Výzkum je určen pouze pro absolventy níže uvedených oborů studijního programu Tělesná výchova a sport.“

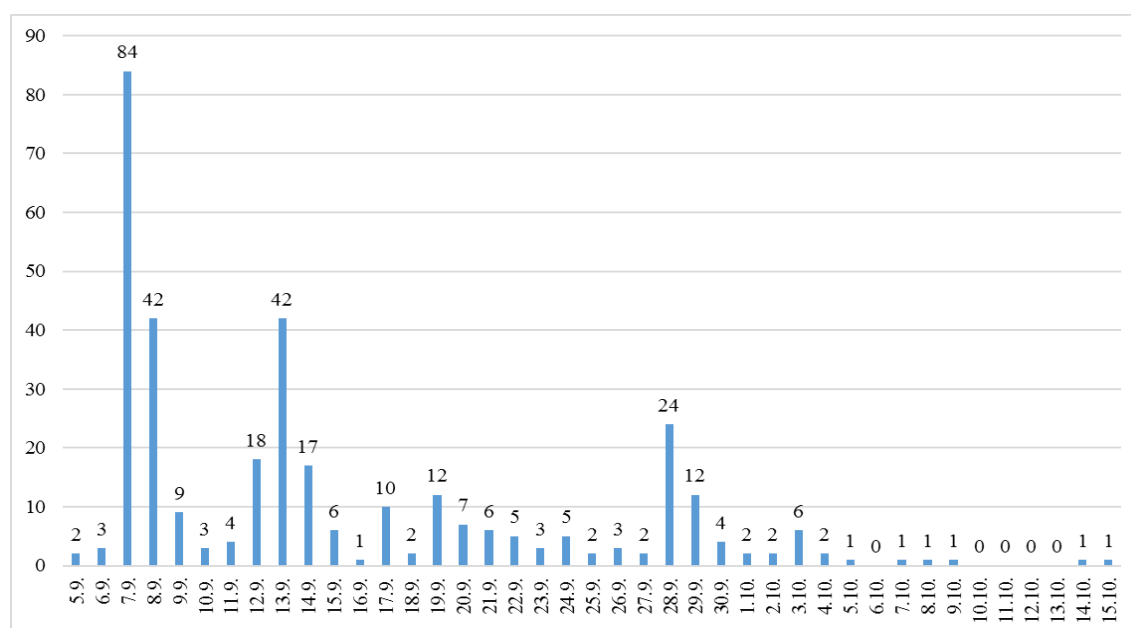
Dále pak v pozvánce k vyplnění dotazníku šířené na webových stránkách a sociálních sítích bylo rovněž předem vymezeno, koho se výzkum týká.

4.2.6.3 Distribuce a propagace dotazníku

Po odstranění nedostatků zjištěných předvýzkumem byl ve středu 7. 9. 2016 výzkum oficiálně spuštěn.

Následující graf 6 zobrazuje množství vyplněných dotazníků v jednotlivých dnech sběru dat od pondělí 5. 9. 2016 až do ukončení výzkumu v sobotu 15. 10. 2016. Pod grafem 6 následuje komentář k distribuci a propagaci dotazníku, který vysvětluje vysoké výkyvy v počtech vyplněných dotazníků v jednotlivých dnech sběru dat.

Graf 6: Množství vyplněných dotazníků v jednotlivých dnech sběru dat (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Výzkumník ve spolupráci se studijním oddělením UK FTVS vytvořil v elektronickém výzkumném systému Click4Survey v sekci „Distribuce“ celkem 5 jednotlivých distribučních kanálů:

- 1) Volný univerzální odkaz pro zveřejnění na webových stránkách a sociálních sítích;
- 2) Emailová pozvánka s unikátním odkazem na dotazník pro absolventy studijního oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích;
- 3) Emailová pozvánka s unikátním odkazem na dotazník pro absolventy studijního oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové);
- 4) Emailová pozvánka s unikátním odkazem na dotazník pro absolventy studijního oboru Vojenská tělovýchova;
- 5) Emailová pozvánka s unikátním odkazem na dotazník pro absolventy studijního oboru Management tělesné výchovy a sportu.

Znění emailové pozvánky s unikátním odkazem je zobrazeno v příloze 3. Tyto emailové pozvánky byly rozeslány podle jednotlivých oborů studia (resp. jednotlivých distribučních kanálů č. 2 až č. 5 viz výše) na celkem 643 emailů absolventům z předem definovaného základního souboru. Na 28 absolventů emailový kontakt bohužel chyběl (4% ze základního souboru 671 potenciálních respondentů). Ze 643 rozeslaných emailů bylo 25 vráceno jako nedoručitelných (4%). Celkem tak bylo adresnou emailovou pozvánkou s unikátním odkazem na dotazník osloveno 618 absolventů z 671 možných (92%). Tato distribuce byla téměř jedinou, kdy každý z adresátů byl zcela určitě i členem základního souboru výzkumu. Pro ověření, zda dané adresné emailové pozvánky s unikátním odkazem na dotazník byly doručeny všem adresátům z jednotlivých distribučních kanálů č. 2 až č. 5 (viz výše), vložil výzkumník svou osobní emailovou adresu navíc do každého z těchto distribučního kanálu. Doručení adresného emailu tak bylo ověřeno ve všech těchto distribučních kanálech a v této formě distribuce nebyly zpozorovány žádné organizační nedostatky.

Tato distribuce dotazníku byla ještě tentýž den podpořena facebookovou kampaní na relevantních facebookových stránkách a skupinách, které měly určitou souvislost s UK FTVS. Jednalo se např. o facebookové stránky a skupiny:

- 1) Oficiální facebooková strana UK FTVS;²¹⁷
- 2) Facebooková strana Asociace Studentů FTVS;²¹⁸
- 3) Veřejná skupina FTVS!!!;²¹⁹
- 4) Veřejná skupina FTVS;²²⁰
- 5) Uzavřená skupina Kolej FTVS;²²¹
- 6) Další převážně ročníkové a oborové facebookové skupiny studentů a absolventů UK FTVS.

Ukázka univerzálního odkazu na dotazník včetně pozvánky k vyplnění je zobrazena v příloze 5. Problémem této distribuce však byl fakt, že ne všichni členi těchto facebookových stránek a skupin byli zároveň i členy základního souboru výzkumu. Výzkumník dále ještě tentýž den adresně oslovil s žádostí o vyplnění dotazníku přes univerzální odkaz prostřednictvím emailu a Facebooku přibližně 50 svých přátel, kolegů a známých, kteří spadali do základního souboru výzkumu, a tím pádem i s největší pravděpodobností již obdrželi i adresnou emailovou pozvánku s unikátním odkazem na dotazník. Hned první den oficiálního spuštění výzkumu bylo vybráno 84 vyplněných dotazníků (24% z finálního vzorku).

Od čtvrtka 8. 9. 2016 byl dotazník také propagován na oficiálních webových stránkách UK FTVS (viz příloha 6) opět s přímým univerzálním odkazem k vyplnění. Částečným problémem této propagace však byl opět fakt, že ne všichni čtenáři tohoto příspěvku byli členy základního souboru výzkumu. V tento den vyplnilo dotazník dalších 42 respondentů, tedy přesně polovina respondentů jako předchozí den a k 8. 9. 2016 tak bylo vybráno již 131 vyplněných dotazníků (zde je zahrnuto i 5 vyplněných dotazníků z předvýzkumu od pondělí 5. 9. 2016 do úterý 6. 9. 2016) z celkových 346 (38%).

V neděli 11. 9. 2016 bylo opakováno přímé oslovení pomocí sociálních sítí a emailových kontaktů přátelům, kolegům a známým výzkumníka, kteří se výzkumu ještě nezúčastnili. Jednalo se přibližně o zbylých 20 kontaktů z původních 50.

V pondělí 12. 9. 2016 byl zaslán email s odkazem na dotazník studentům doktorského studia UK FTVS. Tito adresáti sice již byli teoreticky osloveni původními emailovými distribučními kanály, nicméně tento krok byl realizován za účelem posílení návratnosti

²¹⁷ Viz <<https://www.facebook.com/UKFTVS/?fref=ts>>.

²¹⁸ Viz <<https://www.facebook.com/groups/asftvs/?fref=ts>>.

²¹⁹ Viz <<https://www.facebook.com/groups/22918137360/?fref=ts>>.

²²⁰ Viz <<https://www.facebook.com/groups/161091893921392/?fref=ts>>.

²²¹ Viz <<https://www.facebook.com/groups/281108231914145/?fref=ts>>.

vyplněných dotazníků. Problémem této distribuce však byl opět fakt, že ne všichni adresáti byli členy základního souboru výzkumu. I tak bylo tento den vyplněno dalších 18 dotazníků.

V úterý 13. 9. 2016 byla zaslána první adresná emailová upomínka k vyplnění dotazníku těm absolventům, kteří doposud neklikli na odkaz zasláný ze středy 7. 9. 2016. Celkem tak bylo upomenuto 495 absolventů z původních 618 (80%). Znění této adresné emailové upomínky je zobrazeno v příloze 4. Také byly obnoveny příspěvky na sociálních sítích a rovněž byl rozeslán email s univerzálním odkazem na dotazník na ročníkové emaily jednotlivých oborů z let 2010 až 2015, které se podařilo výzkumníkovi získat od vyučujících z UK FTVS. Tento den bylo vyplněno dalších 42 dotazníků a celkem již bylo nashromážděno 207 dotazníků z konečných 346 (60%).

Ve středu 14. 9. 2016 byl zaslán email s univerzálním odkazem na dotazník také absolventům doktorského studia UK FTVS z posledních let. I u této distribuce však byl problémem fakt, že ne všichni adresáti byli členy základního souboru výzkumu. I tak bylo tento den vyplněno dalších 17 dotazníků.

V týdnu od pondělí 12. 9. 2016 bylo z důvodu snahy o posílení návratnosti vyplněných dotazníků rozhodnuto výzkumníkem po dohodě se studijním oddělením UK FTVS, že absolventi spadající do základního souboru výzkumu budou na probíhající studii upozorněni i adresným dopisem s univerzálním odkazem na dotazník zasláným na jejich poslední uváděnou adresu trvalého bydliště při jejich magisterském studiu. Po několika dnech příprav této propagace (nákup materiálu, vytvoření adresného dopisu, obálkování atd.) byly tyto dopisy rozeslány v sobotu 17. 9. 2016. Znění tohoto dopisu bylo rozděleno na muže a ženy. Ukázka je zobrazena v příloze 7. Výhodou tohoto adresného dopisu byl fakt, že jím byli osloveni přesně členi základního souboru výzkumu. Nevýhodou byla organizační, časová i finanční náročnost. Náklady na materiál a poštovní distribuci činily přibližně 10 000 Kč. Několik těchto adresných dopisů bylo vráceno zpět výzkumníkovi, protože adresát byl nezastižen. S tím se dopředu počítalo, protože ne všichni absolventi mají 1 až 6 let po absolvování magisterského studia totožné bydliště. Reakce na toto posílení propagace dotazníku je obtížně měřitelná, nicméně v týdnu od pondělí 19. 9. 2016 do neděle 25. 9. 2016 bylo vyplněno dalších 28 dotazníků, aniž by dotazníky byly v tu dobu jinde nově propagovány či distribuovány. Určitou reakci směrem k posílení návratnosti dotazníků tento způsob propagace vyvolal, i když se jednalo o

jednotkově velmi nákladnou metodu. Teoretiky tak činily náklady na jeden dotazník získaný díky adresnému dopisu téměř 360 Kč.²²²

Poslední propagací výzkumu bylo zaslání druhé (poslední) adresné emailové upomínky k vyplnění dotazníku ve středu 28. 9. 2016 těm absolventům, kteří doposud neklikli na odkaz zasláný ze středy 7. 9. 2016 ani z úterý 13. 9. 2016. Celkem tak bylo upomenuto 433 absolventů (87% ze 495 absolventů upomínaných z úterý 13. 9. 2016, 70% z prvně adresně oslovených 618 absolventů). Opět byly obnoveny příspěvky na sociálních sítích a rovněž byly zaslány upomínkové emaily s univerzálním odkazem na dotazník na ročníkové emaily jednotlivých oborů z let 2010 až 2015. Tento den bylo vyplněno dalších 24 dotazníků a celkem tak již bylo získáno 312 dotazníků z konečných 346 (90%).

Čemu se nedalo zabránit, bylo vícenásobné oslovování absolventů, kteří se již daného výzkumu zúčastnili. Protože bylo využíváno více distribučních a propagačních kanálů (adresné emaily, odkazy na sociálních sítích a webových stránkách, přímé oslovení výzkumníkem, adresné dopisy), docházelo k situacím, kdy se někteří absolventi již sami ozývali zpět, že se daného výzkumu již zúčastnili.

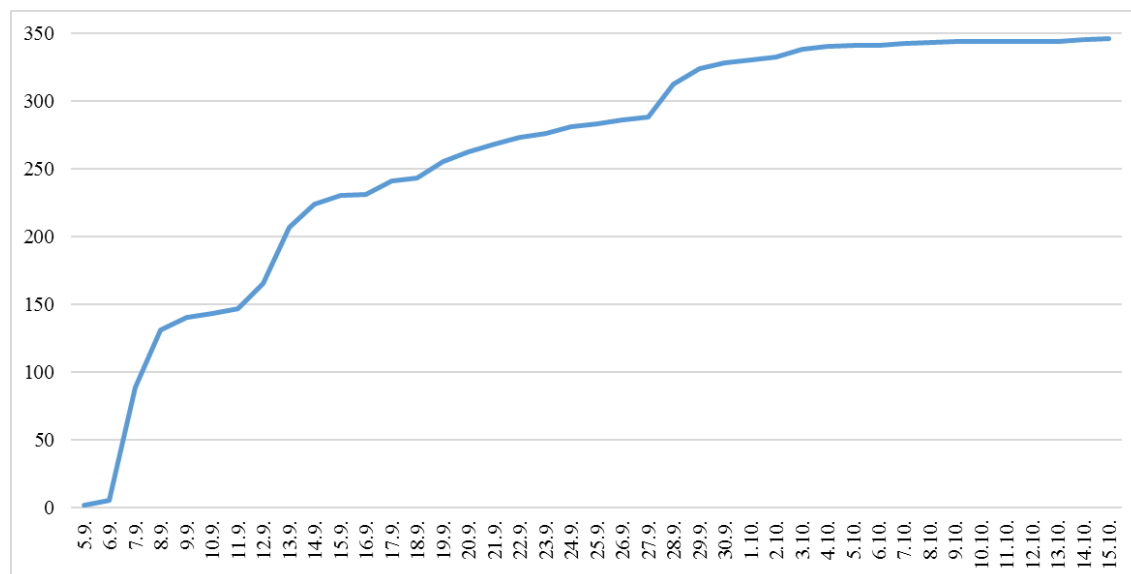
Protože se postupem času začaly objevovat dny, kdy nebyl vyplněn ani jeden nový dotazník (prvním dnem, kdy nebyl získán ani jeden nový vyplněný dotazník, byl čtvrtek 6. 10. 2016, což bylo přibližně měsíc po spuštění výzkumu), a také byly vyčerpány všechny dostupné distribuční a propagační kanály, bylo výzkumníkem rozhodnuto o ukončení výzkumu v sobotu 15. 10. 2016, tedy po 38 dnech od oficiálního spuštění výzkumu (a po 40 dnech od vyplnění prvního dotazníku v rámci předvýzkumu) a po celkem 5 dnech z této 40-ti denní periody, kdy nebyl získán ani jeden nový vyplněný dotazník, resp. po 7 dnech z této 40-ti denní periody, kdy byl získán pouze 1 nový vyplněný dotazník.

V sobotu 15. 10. 2016 bylo také rovnou zasláno adresné emailové poděkování těm respondentům, kteří se výzkumu zúčastnili vyplněním dotazníku prostřednictvím adresné emailové pozvánky s unikátním odkazem na dotazník (celkem 203 respondentů z 618 možných, 33%). Zbýlých 143 respondentů se výzkumu zúčastnilo vyplněním dotazníku prostřednictvím univerzálního odkazu na dotazník propagovaným osobně výzkumníkem formou emailu, Facebooku a webových stránek.

²²² 10 000 Kč / 28 dotazníků = 357 Kč na 1 dotazník.

Následující graf 7 zobrazuje kumulovaný počet vybraných vyplněných dotazníků v průběhu celého procesu sběru dat od pondělí 5. 9. 2016 do soboty 15. 10. 2016.

Graf 7: Kumulovaný počet vyplněných dotazníků (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Výzkumný soubor tak tvoří celkem 346 respondentů z 671 možných (52%). O složení vzorku pojednává blíže kapitola 4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku.

Během celého procesu sběru dat byl na emailovou adresu speciálně vytvořenou pro distribuci a komunikaci tohoto výběrového šetření absolventi@ftvs.cuni.cz zaslán pouze jeden jediný dotaz od potenciálního respondenta k prováděné studii, který výzkumník obratem zodpověděl.

4.2.7 Zpracování a analýza dat

4.2.7.1 Kontrola dat

Získaná data byla následně zkontrolována. Tato kontrola bývá někdy označována zkratkou GIGO z anglického „Garbage in, garbage out“ („Smetí dovnitř, smetí ven“, viz Hendl, 2009). Při zpracování výsledků, při přenosu získaných dat do datové matice a při úpravě dat pro statistické zpracování v programech Microsoft Excel a SPSS bylo provedeno zkoumání, zda jsou všechny odpovědi respondentů logické a zda jsou výsledky statisticky analyzovatelné.

Výhodou realizace dotazování prostřednictvím elektronického výzkumného systému Click4Survey je možnost získání jednak již agregovaných dat ve formě tabulek a grafů, takže výzkumník získává prakticky ihned po skončení výzkumu předběžný obraz o výsledcích výzkumu (tato agregovaná data je navíc možné získávat průběžně i během probíhajícího výzkumu), ale také získání neagregovaných dat ve formě sešitu Microsoft Excel, kdy jednotlivé výsledky mohou být v buňkách zobrazeny jako text či rovnou jako hodnoty.

Pro další analýzy tak byly po skončení výzkumu v sobotu 15. 10. 2016 veškerá data exportována do rozsáhlé datové matice v programu Microsoft Excel, kdy samotná data tvořila 346 řádků (počet dotazníků) o 54 sloupcích (počet jednotlivých proměnných v dotazníku). Celkem tak muselo projít před samotnou analýzou dat kontrolou 18 684 buněk. Další sloupce pak nesly dodatečné informace o respondentovi, jako např. typ distribučního kanálu prostřednictvím kterého se výzkumu zúčastnil, datum a čas zahájení vyplňování dotazníku, datum a čas skončení vyplňování dotazníku a výsledná doba vyplňování dotazníku.

Průměrná doba vyplňování dotazníku činila 9 minut a 52 sekund, což téměř přesně korespondovalo s informací v průvodním odstavecí dotazníku, kde bylo uvedeno, že dotazník respondentovi nezabere více než 10 minut. Nejkratší doba odpovědi činila 2 minuty a 23 sekund a nejdelší doba odpovědi činila 41 minut a 13 sekund. Krátké doby vyplňování dotazníku byly zaznamenány u těch respondentů, kteří pokračovali v práci zahájené již během studia, neměli zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností a momentálně nepracovali. Dotazník se tím totiž zkrátil z maximálně možných 33 otázek na pouhých 10 otázek (pouze na otázky č. 1 až č. 3, č. 7, č. 10 a č. 29 až č. 33). Nadprůměrně delší doby vyplňování dotazníku lze přisuzovat tomu, že se respondenti během vyplňování dotazníku věnovali i jiným aktivitám.

Samotná kontrola dat probíhala tak, že byly jednotlivé dotazníky (tedy řádky v datové matici) zkontrolovány co do úplnosti a logiky vyplnění. Výhodou dotazníku bylo, že téměř všechny otázky byly povinné a respondent nemusel odpovídat pouze u 4 otázek. Z věcných meritorních otázek se jednalo o otázky č. 19 – mzda a č. 22 – případný hlavní důvod, proč respondent nepracuje ve vystudovaném oboru. Ze závěrečných otázek se jednalo o otázky č. 32, kde se mohl respondent volně vyjádřit k UK FTVS a jeho uplatnění na trhu práce a č. 33 na zanechání kontaktního emailu od respondenta v případě, že chtěl

zaslat závěrečnou zprávu z daného výzkumu. Blíže o těchto otázkách pojednává kapitola 4.2.4.3 Typy otázek v dotazníku.

V datové matici pak byly vyznačeny černě ty buňky, kde odpověď respondenta chyběla z toho důvodu, že se ho daná otázka netýkala, a červeně ty buňky, kde odpověď respondenta chyběla z toho důvodu, že neodpověděl na otázku, která se ho ale týkala (viz přílohy 10 až 13). U těchto červeně označených polí tak chybí pro analýzu dat 22 odpovědí u otázky č. 19 – mzda a 8 odpovědí u otázky č. 22 – případný hlavní důvod, proč respondent nepracuje ve vystudovaném oboru. U závěrečných otázek se u otázky č. 32 nevyjádřilo ke svému uplatnění na trhu práce 219 respondentů a u otázky č. 33 na sebe nezanechalo kontaktní email pro zaslání závěrečné zprávy z výzkumu 170 respondentů. Pro analýzu dat je škoda zejména celkem 30 chybějících odpovědí u dvou věcných meritorních otázek č. 19 a č. 22. Celkem 389 chybějících odpovědí u 2 závěrečných otázek č. 32 a č. 33 není tolik podstatných.

Kontrola dat také proběhla na úrovni jednotlivých proměnných (tedy sloupců v datové matici). Na základě těchto dvou kontrol pak byla opravena jedna jediná odpověď respondenta, který v dotazníku u otázky č. 25 – řídicí pozice uvedl odpověď a), což značilo, že je na vedoucí pozici s podřízenými, ale když měl v této polouzavřené otázce uvést konkrétní počet podřízených pracovníků, uvedl počet 0. Jeho odpověď u otázky č. 25 tak byla opravena z možnosti a) (resp. z hodnoty 1 v datové matici) na možnost b) (resp. na hodnotu 2 v datové matici), která značila, že se jedná o neřídicí pozici bez podřízených pracovníků.

Při porovnání složení výběrového souboru se souborem základním a s údaji o počtech absolventů prezenčního magisterského studia ve zkoumaných studijních oborech byla při roztřídění výsledků podle roku absolvování studia, oboru studia a pohlaví respondentů zjištěna jedna logická nesrovnalost mezi základním souborem a výběrovým souborem. V oboru studia Učitelství pro střední školy (dvouoborové) absolvovali dle údajů ze studijního oddělení UK FTVS v roce 2014 celkem 4 muži. Dle odpovědí respondentů však je těchto mužů ve výsledném vzorku celkem 5, tedy o 1 absolventa více, než UK FTVS daný rok v daném oboru měla. I přes tuto logickou nesrovnalost bylo všech 5 těchto respondentů ve výběrovém souboru ponecháno a nejspíše došlo k omylu některého z nich u otázky č. 2 – rok absolvování studia.

Již při kontrole dat byly zjištěny budoucí problémy se 2 odpověďmi u otázky č. 13 – vykonávaná profese, protože přestože byli respondenti vyzváni již ze znění otázky k tomu, aby danou profesí uvedli co nejuvýstižněji, a bylo jim v dotazníku uvedeno i několik konkrétních příkladů (viz dodatek za zněním otázky č. 13):

„Např. učitel tělesné výchovy na SŠ, marketingový manažer obchodní společnosti, finanční poradce, obchodní zástupce ve farmacii, fitness trenér apod.“

tak 2 respondenti odpověděli pouze stroze „OSVČ“, čímž znemožnili podrobnější analýzu vykonávané profese co do klasifikace podle ISCO-08 či hodnoty socio-ekonomického statusu povolání ISEI. V těchto analýzách pak kvůli neurčitosti dané profese chybí při zpracování výsledků 2 odpovědi z 305 možných, kterých se tato otázka týkala (1%).

Dále byl zjištěn problém s 1 odpovědí u otázky č. 25 – řídicí pozice. Došlo k drobné chybě, kterou neodhalil ani provedený předvýzkum, a tou byl fakt, že u této polouzavřené otázky u možnosti odpovědi a), která značila, že respondent pracuje na vedoucí či řídicí pozici a měl tak dále uvést počet podřízených pracovníků, bylo možné uvést nejen odpověď číselnou, ale bohužel i slovní. Jeden respondent tak u této možnosti odpovědi uvedl „vedoucí úseku“ a neuvedl číselný počet podřízených pracovníků. Tato odpověď byla vymazána a je tak evidována 1 chybějící odpověď z 91 možných (1%).

Nicméně kontrola dat neodhalila závažnější nedostatky ve vyplňování odpovědí respondenty ani v logické struktuře navazování jednotlivých otázek dotazníku v elektronickém výzkumném systému Click4Survey.

4.2.7.2 Kódování dat

Po kontrole a drobných opravách dat bylo nutné přistoupit k jejich překódování do podoby potřebné pro statistické zpracování výsledků v programech Microsoft Excel a SPSS pro umožnění výpočtů chí-kvadrát testů pro vybrané proměnné a pro přehlednější interpretaci výsledků.

Výhodou elektronického výzkumného systému Click4Survey, jak již bylo několikrát uvedeno, byl fakt, že výsledky byly exportovány rovnou v hodnotách do sešitu Microsoft Excel. Výzkumníkovi tak odpadly povinnosti překódování odpovědí typu a), b), c) a d) do kódů 1, 2, 3 a 4 apod.

Přesto bylo nutné data kompletně projít a u určitých otázek odpovědi překódovat, zejména z důvodu výpočtu chí-kvadrát testů u některých proměnných, ale také z důvodu rozřídění výsledků do menšího počtu skupin pro přehlednější interpretaci výsledků.

Čísla odrážek v následujícím textu této podkapitoly rovnou značí i přiřazenou hodnotu do výsledné datové matice.

První otázkou, jejíž odpovědi byly pro snazší zpracování výsledků překódovány, byla otázka č. 9 – celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti (N=72). Odpovědi se pohybovaly od 1 do 20 měsíců, a tak bylo výzkumníkem rozhodnuto o překódování uvedených počtů měsíců nedobrovolné nezaměstnanosti do těchto 3 skupin:

- 1) 1 až 3 měsíce nedobrovolné nezaměstnanosti (N=32);
- 2) 4 až 6 měsíců nedobrovolné nezaměstnanosti (N=22);
- 3) Nedobrovolná nezaměstnanost delší než půl roku (N=18).

Odpovědi u otázky č. 13 – vykonávaná profese byly překódovány podle stupnice ISCO-08 nejprve do jednotlivých skupin 0 až 9 podle dané klasifikace (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce). Dále byla daná profese překódována na čtyřmístné kontinuum stupnice ISCO-08 do jednotlivých hodnot profesí a díky tomu bylo možné provést přepočítání dané profese na hodnoty socio-ekonomického statusu povolání ISEI. Respondenti (N=303) tak byli zařazeni do celkem 6 skupin ISCO-08 z možných 10 následovně:

- 1) Skupina 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách (N=5);²²³
- 2) Skupina 1 – Zákonodárci a řídící pracovníci (N=90);
- 3) Skupina 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci (N=125);
- 4) Skupina 3 – Techničtí a odborní pracovníci (N=58);
- 5) Skupina 4 – Úředníci (N=19);
- 6) Skupina 5 – Pracovníci ve službách a prodeji (N=6).

V těchto výsledcích chybí odpovědi 2 respondentů, kteří u vykonávané profese uvedli stroze „OSVČ“ a nebylo je tak možné zařadit do žádné ze skupin zaměstnání ISCO-08.

Odpovědi u otázky č. 16 – typ pracovní smlouvy musely být překódovány v případě odpovědi „b) na dobu určitou“ (N=55). V této polouzavřené otázce uváděli respondenti u možnosti b) konkrétní počet měsíců, na kterou smlouvu na dobu určitou mají. Odpovědi

²²³ U tohoto výsledku není překvapením, že se jednalo přesně o všech 5 respondentů, kteří absolvovali magisterský studijní obor Vojenská tělovýchova.

se pohybovaly v rozmezí od 6 do 120 měsíců a výzkumníkem tak bylo rozhodnuto o následném překódování pro další analýzy:

- 1) Do 12 měsíců (N=36);
- 2) Déle než 1 rok (N=19).

Odpovědi u otázky č. 19 – mzda musely být jednak přepočítány u částečných úvazků (N=13) na úvazky plné pro umožnění dalších podrobnějších analýz a dále musely být roztrženy do menšího počtu kategorií, protože respondenti zde uváděli svou mzdu formou otevřené odpovědi v Kč. U této otázky je evidováno 22 chybějících odpovědí respondentů. Veškeré odpovědi včetně těch přepočtených na plné úvazky (N=283) se pohybovaly v rozmezí od 10 000 Kč do 250 000 Kč a výzkumníkem tak bylo rozhodnuto o následném překódování pro další analýzy:

- 1) Do 19 999 Kč (N=19);
- 2) 20 000 Kč – 29 999 Kč (N=130);
- 3) 30 000 Kč – 39 999 Kč (N=69);
- 4) 40 000 Kč – 49 999 Kč (N=35);
- 5) 50 000 Kč a více (N=30).

Z důvodu budoucí analýzy uplatnění absolventů z pohledu jejich vykonávané práce co do její kvalifikační náročnosti (otázka č. 20 – tzv. vertikální shoda mezi úrovní vzdělání, která je považována za nejvhodnější pro respondentem vykonávanou práci, a jím dosaženou úrovní vzdělání) a co do její obsahové náplně (otázka č. 21 – tzv. horizontální shoda mezi oborem magisterského studia, který je považován za nejvhodnější pro respondentem vykonávanou práci, a jím vystudovaným oborem studia), bylo nutné překódovat bipolárně odpovědi na dané otázky následovně. Odpovědi u otázky č. 20 – vertikální shoda (N=305) byly bipolárně překódovány takto:

- 1) Odpovědi „a) doktorské (Ph.D.)“ a „b) magisterské (Mgr., Ing. apod.)“ (N=248);
- 2) Odpovědi „c) bakalářské (Bc.)“, „d) vyšší odborné (DiS.)“, „e) středoškolské s maturitou“ a „f) středoškolské bez maturity a nižší“ (N=57).

Hodnota 1 tak značila, že se respondent umístil v tzv. vertikální shodě, tedy že pracoval na tak kvalifikované pozici, která odpovídala či dokonce převyšovala jím dosaženou magisterskou úroveň vzdělání, a hodnota 2 tak značila, že se respondent umístil v tzv. vertikální neshodě, tedy že pracoval na takové pozici, kde byla nejvhodnější úroveň vzdělání nižší než jím dosažená magisterská úroveň vzdělání.

Odpovědi u otázky č. 21 – horizontální shoda (N=305) byly bipolárně překódovány takto:

- 1) Odpovědi „a) jednoznačně Vámi vystudovaný obor“ a „b) Vámi vystudovaný nebo příbuzný obor“ (N=210);
- 2) Odpovědi „c) zcela jiný obor“ a „d) není třeba zvláštní oborové specializace“ (N=95).

Kódování tak bylo obdobné jako u otázky č. 20 – vertikální shoda. Hodnota 1 tak značila, že se respondent umístil v tzv. horizontální shodě, tedy že pracoval na takové pozici, pro kterou byl nejvhodnějším oborem právě jím vystudovaný obor nebo alespoň příbuzný obor, a hodnota 2 tak značila, že se respondent umístil v tzv. horizontální neshodě, tedy že pracoval na takové pozici, pro kterou byl nejvhodnějším oborem zcela jiný obor či nebylo potřeba oborové specializace vůbec.

Tyto dvě překódované otázky pak umožnily rozdělení respondentů do následujících 4 skupin:²²⁴

- 1) Respondent se uplatnil vertikálně (překódovaná hodnota 1) i horizontálně (překódovaná hodnota 1) – pracuje na kvalifikované pozici a v oboru studia (N=189);
- 2) Respondent se uplatnil vertikálně (překódovaná hodnota 1), ale už ne horizontálně (překódovaná hodnota 2) – pracuje na kvalifikované pozici ale mimo obor studia (N=59);
- 3) Respondent se neuplatnil vertikálně (překódovaná hodnota 2), ale alespoň horizontálně ano (překódovaná hodnota 1) – pracuje na nedostatečně kvalifikované pozici, ale alespoň v oboru studia (N=21);
- 4) Respondent se neuplatnil ani vertikálně (překódovaná hodnota 2), ani horizontálně (překódovaná hodnota 2) – pracuje na nedostatečně kvalifikované pozici a mimo obor studia (N=36).

²²⁴ V tabulkách 5 až 7 v kapitole 6.1 Vliv pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia na jednotlivé proměnné je tato nově získaná proměnná označena ve sloupci „Číslo otázky“ termínem „V a H shoda“ (= vertikální a horizontální shoda studia a práce).

Odpovědi u otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací (N=305) byly pro statistické zpracování překódovány do následujících tří skupin:

- 1) Odpovědi „a) velmi spokojen/a“ a „b) spíše spokojen/a“ (N=269);
- 2) Neutrální odpověď „c) nemohu se rozhodnout, zda spokojen/a či nespokojen/a“ (N=23);
- 3) Odpovědi „d) spíše nespokojen/a“ a „e) velmi nespokojen/a“ (N=13).

Odpovědi u otázky č. 25 – řídicí pozice musely být překódovány u možnosti odpovědi „a) ano“ (N=91). V této polouzavřené otázce uváděli respondenti u možnosti a) počet podřízených pracovníků, protože možnost a) značila, že respondent působí na vedoucí či řídicí pozici. U této možnosti odpovědi je evidována 1 chybně uvedená odpověď (slovní vyjádření respondenta „vedoucí úseku“ namísto uvedení počtu podřízených pracovníků). Správně uvedené odpovědi se pak pohybovaly v rozmezí od 1 do 700 podřízených a výzkumníkem tak bylo rozhodnuto o následném překódování pro další analýzy:

- 1) 1 až 9 podřízených (N=65);
- 2) 10 a více podřízených (N=25).

Odpovědi u otázky č. 26 – místo výkonu současné práce musely být překódovány z důvodu možnosti provedení statistických analýz do menšího počtu kategorií. Určitý počet respondentů se umístil v každé z 15 možností odpovědí (kromě 14 uvedených krajů ČR měli respondenti možnost uvést, že místo výkonu současné práce je mimo ČR a v tom případě pak vypisovali, v jaké zemi pracují). Výzkumníkem tak bylo rozhodnuto o následném překódování pro další analýzy:

- 1) Odpověď „a) hl. město Praha“ (N=203);
- 2) Ostatní kraje ČR, tedy odpovědi b) až n) (N=91).

Do statistické analýzy chí-kvadrát testů tak u této otázky nevstupovali respondenti, kteří pracovali v zahraničí (N=11).

Odpovědi u otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci (N=305) musely být překódovány z důvodu možnosti provedení statistických analýz následovně:

- 1) Získané znalosti a dovednosti respondent v práci využívá, tedy odpovědi „a) využívám do značné míry“ a „b) spíše využívám“ (N=171);
- 2) Neutrální odpověď „c) nemohu se rozhodnout, zda využívám či nevyžívám“ (N=35);
- 3) Získané znalosti a dovednosti respondent v práci nevyžívá, tedy odpovědi „d) spíše nevyžívám“ a „e) vůbec nevyžívám“ (N=99).

Odpovědi u otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem (N=305) musely být překódovány z důvodu možnosti provedení statistických analýz následovně:

- 1) Současná práce odpovídá představám respondenta, tedy odpovědi „a) zcela odpovídá“ a „b) spíše odpovídá“ (N=208);
- 2) Současná práce neodpovídá představám respondenta, tedy odpovědi „c) spíše neodpovídá“ a „d) zcela neodpovídá“ (N=97).

Odpovědi u otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS (N=346) musely být u všech 7 hodnocených kritérií překódovány z důvodu možnosti provedení statistických analýz následovně:

- 1) Respondent souhlasí s daným tvrzením, tedy odpovědi „Rozhodně ano“ a „Spíše ano“;
- 2) Respondent nesouhlasí s daným tvrzením, tedy odpovědi „Rozhodně ne“ a „Spíše ne“.

Počty odpovědí u těchto 7 hodnocených kritérií jsou pokaždé různé, proto nejsou ve výše uvedeném překódování uvedeny.

Další překódování pro možnost lepší interpretace výsledků bylo nutné provést u odpovědí na otázku č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností u možnosti odpovědi b) důvod aktivního si nehledání práce (N=56), u odpovědí na otázku č. 22 – hlavní důvod, proč respondent nepracuje ve vystudovaném oboru (N=87) a u odpovědí na otázku č. 32, kde se mohl respondent volně vyjádřit k UK FTVS a jeho uplatnění na trhu práce (N=127).

Tato kódování byla provedena na základě obsahové náplně daných sdělení od respondentů a jsou podrobněji zobrazena až v samotných analýzách daných otázek v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS.

4.2.7.3 Analýza dat

Získaná data byla zpracována po předchozích výzkumných krocích v programech Microsoft Excel a SPSS.

V rámci analýzy dat byly použity zejména následující statistické metody:

- 1) Výpočet měr centrálních tendencí – aritmetické průměry, mediány a modusy;
- 2) Analýzy závislostí – Spearmanův korelační koeficient;
- 3) Analýzy kategoriálních dat – chí-kvadrát testy.

Výstupy z těchto metod jsou prezentovány v této disertační práci převážně formou tabulek, schémat a grafů.

Prvním krokem samotné analýzy dat bylo zjištění, zda jsou odpovědi jednotlivých respondentů ovlivněny jejich pohlavím, absolvovaným oborem studia či rokem absolvování studia. Pro toto hodnocení homogenity jednotlivých odpovědí byl použit chí-kvadrát test. Na základě této analýzy byla vytvořena souhrnná tabulka vypočtených chí-kvadrát testů, čímž bylo zjištěno, v jakých odpovědích respondentů jsou daná identifikační kritéria (pohlaví, rok absolvování, obor studia) významná a v jakých nikoliv (viz kapitola 6.1 Vliv pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia na jednotlivé proměnné).

V případě, že se odpovědi na danou otázku lišily na základě vybraného třídění (pohlaví, rok absolvování, obor studia), byly výzkumníkem provedeny další analýzy zjišťující, jak se dané odpovědi lišily (např. pomocí Spearmanova korelačního koeficientu aj.).

U těch otázek, kde to bylo rámcově možné, byla provedena komparace analyzovaných výsledků s výsledky předchozích podobných studií, které byly blíže představeny v kapitole 3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce.

Ze získaných dat a vypočtených výsledků byla kromě této disertační práce vytvořena také závěrečná zpráva pro vedení UK FTVS a závěrečná zpráva pro ty respondenty, kteří o její zaslání projeví zájem v dotazníku v otázce č. 33.

4.2.8 Časový harmonogram činností

Celá výzkumná práce započala již v roce 2012 s počátkem příprav výzkumníka k přihlášce do doktorského studia Kinantropologie na Katedře managementu sportu UK FTVS. Od tohoto roku byla prováděna literární rešerše všech minulých i aktuálních relevantních zdrojů k dané problematice a byla sepisována rešerše, která je teoretickou částí této disertační práce. Tato rešerše musela být postupem času několikrát aktualizována z důvodu nově provedených studií (např. REFLEX 2013, DOKTORANDI 2014, EUROGRADUATE nebo EUROSTUDENT, viz kapitola 3.4 Výzkumy zabývající se uplatněním absolventů vysokých škol na trhu práce) či změn použitých klasifikací (např. nová klasifikace vzdělání CZ-ISCED 2011, viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů).

Dalším krokem bylo provedení předběžné studie v roce 2014, kdy byl realizován výzkum přechodu magisterských absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu UK FTVS z let 2009 až 2011 na trh práce v ČR (Omcirk, 2014). V rámci této studie byly získány určité osobní praktické zkušenosti výzkumníka s tematicky podobným výzkumem.

Nejvýznamnějším obdobím výzkumné činnosti v rámci této disertační práce bylo léto a podzim roku 2016, kdy byl sestaven dotazník a realizován sběr dat. O jednotlivých krocích provedených v rámci tohoto období pojednávají předchozí podkapitoly této části disertační práce 4.2.4 Sestavení dotazníku až 4.2.6 Sběr dat. Samotná analýza dat pak probíhala od podzimu 2016 do zimy 2016/2017 a disertační práce byla celkově finalizována až do podzimu 2017.

4.3 Rozpočet výběrového šetření

Daný výzkum nebyl nákladově náročný zejména díky využití elektronické techniky dotazování. Samozřejmostí byla nutnost vlastnictví běžného technického a softwarového vybavení pro provedení výzkumu (notebook, základní nástroje Microsoft Office atd.). Finančními náklady na provedenou studii byly zejména výdaje na zakoupení licence elektronického výzkumného systému Click4Survey v hodnotě 3 234 Kč vč. DPH a výdaje na vytvoření adresných dopisů absolventům spadajících do základního souboru výzkumu s upozorněním na probíhající studii a univerzálním odkazem na dotazník a

jejich poštovní distribuci v hodnotě přibližně 10 000 Kč vč. DPH. Celkové výdaje na výzkum tak činily přibližně 13 000 Kč vč. DPH. K analýze dat byl použit i software SPSS, jehož licenci však nebylo nutné zakupovat a byly využity již zakoupené licence akademických kolegů výzkumníka z UK FTVS.

4.4. Etika výběrového šetření

Každý výzkumník musí v rámci svého výzkumného šetření dodržovat určité zásady etiky. Prvním krokem výzkumu prezentovaného v této disertační práci bylo už v roce 2012 podepsání předběžného souhlasu s provedením dané studie tehdejším proděkanem pro studijní záležitosti UK FTVS PaedDr. Tomášem Milerem. Tím byl zajištěn jeden z hlavních organizačních problémů celé studie, kterým bylo umožnění kontaktování absolventů UK FTVS za účelem provedení daného výzkumu.

Z hlediska poskytnutí těchto údajů byly možné dvě varianty realizace. V rámci ochrany osobních údajů bylo velmi nepravděpodobné, a bylo by to i neetické až nezákonné, kdyby byly výzkumníkovi předány všechny kontakty na absolventy spadající do základního souboru výzkumu ve formě určité databáze. Realizovaná varianta organizace sběru dat byla nakonec taková, že výzkumník připravil v elektronickém výzkumném systému Click4Survey finální variantu výzkumného dotazníku a studijní oddělení UK FTVS následně zrealizovalo distribuci tohoto výzkumného nástroje nahráním kontaktních emailů absolventů do jednotlivých distribučních kanálů systému (viz kapitola 4.2.6.3 Distribuce a propagace dotazníku).

Dalším samostatným etickým problémem tohoto výběrového šetření bylo zajištění anonymity respondentů. Ta byla zajištěna tím, že výsledky studie byly exportovány do sešitu Microsoft Excel bez uvedení kontaktních údajů, prostřednictvím kterých se daný respondent výzkumu zúčastnil.

Po samotném sběru dat byla na řadě etická otázka zveřejnění výsledků. Teoreticky mohlo dojít k takovým zjištěním, která by instituci jako UK FTVS, popř. její jednotlivé obory magisterského studia, mohla poškodit (např. nedostatečné uplatnění absolventů, kritika od respondentů v otevřených otázkách apod.). K ničemu takovému však ve výsledcích této studie nedošlo, a tak se zveřejnění výsledků obešlo bez řešení těchto případných etických problémů. Přestože samotná instituce UK FTVS jako taková byla pro

výzkumníka tzv. gatekeeperem,²²⁵ tedy někým, bez koho se nedalo připravené výběrové šetření realizovat, nevyskytly se v rámci přípravy výzkumu, sběru dat ani jejich vyhodnocení žádné organizační či jiné problémy.

4.5 Rozsah platnosti výběrového šetření

Každá studie má svá omezení a vymezení. Ty faktory, které mohou ovlivnit výsledek studie, ale nejsou pod kontrolou výzkumníka, vytváří omezení studie a ty faktory, které také mohou ovlivnit výsledek studie, ale jsou pod kontrolou výzkumníka, vytváří vymezení studie (viz Hendl, 2009). Výběrové šetření prezentované v této disertační práci má také svá omezení a vymezení.

4.5.1 Omezení výběrového šetření

Největším omezením provedeného výběrového šetření byla dostupnost kontaktů na absolventy UK FTVS. Z důvodu absence emailových kontaktů na absolventy do roku 2009 mohli být do základního souboru výzkumu, jehož technikou dotazování byla elektronická forma, zahrnuti pouze absolventi od roku 2010 dále. Dalším omezením byl plán výběru vzorku, který byl na základě dobrovolnosti. U výzkumů zabývajících se uplatněním absolventů na trhu práce mají obecně tendenci odpovídat spíše ti úspěšnější jedinci (viz kapitola 4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku).

V rámci zvoleného nástroje sběru dat, elektronického dotazníku, byla dalším omezením povinnost respondenta odpovědět na téměř každou z uvedených otázek, kromě otázky č. 19 – mzda (neodpovědělo 22 respondentů z 305, kterých se tato otázka týkala, 7%), č. 22 – hlavní důvod, proč respondent nepracuje ve vystudovaném oboru (neodpovědělo 8 respondentů z 95, kterých se tato otázka týkala, 8%), č. 32 – volné vyjádření respondenta k UK FTVS a jeho uplatnění na trhu práce (nevyjádřilo se 219 respondentů z 346, 63%) a č. 33 – zanechání kontaktního emailu pro případné zaslání závěrečné zprávy z výzkumu (nezanechalo 170 respondentů z 346, 46%) (viz kapitola 4.2.4.3 Typy otázek v dotazníku). Ve výpočtech a v prezentovaných výsledcích v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS je samozřejmě vždy zohledněno, kolik respondentů na danou otázku odpovědělo.

²²⁵ Viz McNamee – Olivier – Wainwright, 2006.

4.5.2 Vymezení výběrového šetření

Jedním z vymezení výběrového šetření byl obsah výzkumného dotazníku. Z důvodu jeho omezeného rozsahu nebyly zkoumány určité body, bez kterých mohl být i tak splněn cíl výzkumu. Dotazník nakonec neobsahoval otázky, které se v jiných rozsáhlejších studiích vyskytovaly (REFLEX 2006, Kvalita II, REFLEX 2010, REFLEX 2013 aj.), týkající se rodinného zázemí absolventa, jeho vzdělávací kariéry, jeho první práce po absolvování školy, kompetencí, hodnot a orientací (viz kapitola 4.2.4.2 Jednotlivé otázky dotazníku).

Dalším z vymezení výběrového šetření byla struktura vzorku. Z důvodu časové a organizační náročnosti, zobecnitelnosti budoucích výsledků a určité porovnatelnosti zjištěných výsledků byl základní soubor výzkumu specifikován úžeji než na všechny absolventy UK FTVS. Ve vertikální rovině byli do výzkumu zahrnuti pouze magisterští absolventi a v horizontální rovině byli do výzkumu zahrnuti pouze absolventi studijního programu Tělesná výchova a sport a navíc pouze prezenční formy studia (viz kapitoly 4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku a 5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů).

Dle výše uvedených omezení a vymezení výběrového šetření nelze výsledky provedeného výzkumu zobecňovat na jiné než na zkoumané magisterské obory či na jinou formu studia než na zkoumanou prezenční formu. Výsledky dále nejsou přenositelné na jiné vzdělávací instituce než UK FTVS.

5 FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KARLOVY

5.1 Představení Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy²²⁶

UK FTVS je jednou ze 17 fakult UK a patří mezi ty nejmladší. Původně vznikla v roce 1953 jako samostatná tělovýchovná vysoká škola pod názvem Institut tělesné výchovy a sportu (dále ITVS) s cílem vzdělávat trenéry, metodiky, učitele, vědce a další pracovníky v oblasti tělesné výchovy a sportu. Roku 1958 byl ITVS spojen s katedrami tělesné výchovy Vysoké školy pedagogické. O rok později se pak ITVS stal součástí UK. Statut fakulty UK získal ITVS až v roce 1965.

V současné době lze na UK FTVS studovat bakalářské, magisterské i doktorské studijní programy a to v několika studijních oborech. Ve studijním programu Tělesná výchova a sport jsou momentálně nabízeny tyto bakalářské obory:

- 1) Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové) – pouze prezenční forma studia;
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové) – prezenční i kombinovaná forma studia;
- 3) Vojenská tělovýchova – prezenční i kombinovaná forma studia;
- 4) Aplikovaná tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami – prezenční i kombinovaná forma studia;
- 5) Ochrana obyvatelstva se zaměřením na vzdělávání – pouze prezenční forma studia;
- 6) Management tělesné výchovy a sportu – pouze prezenční forma studia.

Ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví jsou momentálně nabízeny tyto bakalářské obory:

- 1) Fyzioterapie – pouze prezenční forma studia;
- 2) Ortotik-protetik – pouze kombinovaná forma studia.

Všechny bakalářské studijní obory jsou na UK FTVS koncipovány jako tříleté.

²²⁶ Text této kapitoly je kompilátem veřejně dostupných informací z webových stránek UK FTVS <<http://www.ftvs.cuni.cz/>> a publikací Studijní programy (resp. Studijní plány) FTVS UK z let 2004 až 2017.

V navazujícím magisterském studiu jsou ve studijním programu Tělesná výchova a sport momentálně nabízeny tyto obory:

- 1) Učitelství pro střední školy (dvouoborové) – pouze prezenční forma studia;
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové) – prezenční i kombinovaná forma studia;
- 3) Vojenská tělovýchova – prezenční i kombinovaná forma studia;
- 4) Aplikovaná tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami – pouze prezenční forma studia;
- 5) Učitelství pro střední školy – ochrana obyvatelstva – nově od akademického roku 2017/2018 a pouze prezenční forma studia;
- 6) Management tělesné výchovy a sportu – pouze prezenční forma studia.

Ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví je momentálně nabízen jediný navazující magisterský obor Fyzioterapie – pouze prezenční forma studia.

Všechny navazující magisterské studijní obory jsou na UK FTVS koncipovány jako dvouleté.

Doktorské studium lze na UK FTVS studovat ve dvou studijních programech:

- 1) Kinantropologie – prezenční i kombinovaná forma studia;
- 2) Biomechanika – prezenční i kombinovaná forma studia.

Na UK FTVS lze také studovat kurzy Celoživotního vzdělávání mimo rámec studijních programů.

Současnou děkankou UK FTVS je od roku 2014 doc. MUDr. Eva Kohlíková, CSc. Převážnou část období mezi roky 2010 až 2015, ve kterých absolvovali své studium studenti základního souboru výzkumu v této disertační práci, byl děkanem UK FTVS doc. PhDr. Vladimír Süß, Ph.D. (2010 až 2014).

Katedry a pracoviště UK FTVS jsou rozděleny do 3 sekcí:

- 1) Společenskovědní sekce – Katedra pedagogiky, psychologie a didaktiky TV a sportu, Katedra základů kinantropologie a humanitních věd, Katedra managementu sportu, Katedra jazyků a Psychosociální laboratoř;
- 2) Sportovní sekce – Katedra atletiky, Katedra gymnastiky, Katedra sportovních her, Katedra sportů v přírodě, Katedra plaveckých sportů, Katedra vojenské tělovýchovy, Katedra technických a úpolových sportů, Laboratoř sportovní motoriky a Centrum sportovních aktivit zdravotně postižených studentů UK;

- 3) Biomedicínská sekce – Katedra anatomie a biomechaniky, Katedra fyzioterapie, Katedra fyziologie a biochemie, Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství a Biomedicínská laboratoř.

UK FTVS má své sídlo a hlavní budovu v městské části Veleslavín v Praze 6. Kromě tohoto sídla probíhá výuka i na některých dalších sportovištích (Nosticova hala, bazén Tyršův dům) a zařízeních (horská bouda Na Muldě v Peci pod Sněžkou, horská chata v Horní Malé Úpě, výcvikové středisko Ovčín u Stráže nad Nežárkou – Dvorce, Loděnice Trója).

5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů²²⁷

O základním souboru výzkumu blíže pojednává kapitola 4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku.²²⁸ V této kapitole jsou blíže představeny ty magisterské obory, jejichž absolventi z let 2010 až 2015 do daného základního souboru výzkumu spadali. Jedná se o magisterské studijní obory Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích, Tělesná výchova a sport (jednooborové), Vojenská tělovýchova a Management tělesné výchovy a sportu v prezenční formě studia studijního programu Tělesná výchova a sport, jehož je v současnosti na UK FTVS garantem prof. PhDr. Marek Waic, CSc.

5.2.1 Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

Studenti tohoto magisterského oboru na UK FTVS získávají vysokoškolskou kvalifikaci pro své budoucí uplatnění v tělovýchově a sportu jako učitelé na základních, středních a vysokých školách, trenéři, metodici s nejvyšší kvalifikací či jako budoucí studenti doktorských programů nebo vědečtí pracovníci. Tento magisterský obor je určen

²²⁷ Text této kapitoly je kompilátem veřejně dostupných informací z webových stránek UK FTVS <<http://www.ftvs.cuni.cz/>> a publikací Studijní programy (resp. Studijní plány) FTVS UK z let 2004 až 2017.

²²⁸ Jak bylo uvedeno v kapitole 4.2.5 Určení velikosti a popis vzorku, tak základní soubor byl z důvodu časové a organizační náročnosti, zobecnitelnosti budoucích výsledků a určité porovnatelnosti zjištěných výsledků specifikován úžeji nejprve v rovině vertikální pouze na absolventy magisterského studia a následně v rovině horizontální, kde byli ze základního souboru vyřazeni absolventi oboru Fyzioterapie ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví z důvodu velmi úzké specializace daného oboru. Nakonec bylo rozhodnuto, že do základního souboru budou zařazeni pouze absolventi prezenční formy studia.

primárně pro absolventy bakalářského studijního oboru Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové). Studenti absolvují řadu povinných, povinně volitelných a volitelných předmětů, které jim umožňují pokrýt širokou sféru jejich případných zájmů a specializací.

Studium je zakončeno magisterskou státní závěrečnou zkouškou složenou z těchto dílčích zkoušek:

- 1) Společenskovední obory tělesné výchovy a sportu;
- 2) Biomedicínské obory tělesné výchovy a sportu;
- 3) Pedagogika a psychologie;
- 4) Didaktika tělesné výchovy a sportu;
- 5) Teoretická zkouška z druhého vybraného aprobačního předmětu;
- 6) Obhajoba diplomové práce.

Standardní délka studia činila pro nastoupivší studenty až do akademického roku 2005/2006 5 let a celé studium bylo koncipováno jako magisterské pod původním názvem Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích. Poté následovala změna v rámci již zmíněného Boloňského procesu (viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů) a studium bylo rozděleno na tříleté bakalářské pod názvem Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání a dvouleté navazující magisterské pod názvem Učitelství pro střední školy (dvouoborové). Jako druhý aprobační předmět byl absolventům ze základního souboru výzkumu z let 2010 až 2015 nabízen předmět biologie, zeměpis či chemie (vše ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UK), angličtina, francouzština či speciální pedagogika (vše ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK), psychologie (ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK) a matematika (ve spolupráci s Matematicko-fyzikální fakultou UK).

Garantem tohoto studijního oboru je v současnosti prof. PaedDr. Ludmila Fialová, Ph.D.

5.2.2 Tělesná výchova a sport (jednooborové)

Charakteristika tohoto magisterského oboru je velmi podobná předcházejícímu studijnímu oboru. Studenti tohoto oboru na UK FTVS získávají také vysokoškolskou kvalifikaci pro své budoucí uplatnění v tělovýchově a sportu jako učitelé na základních, středních a vysokých školách, trenéři, metodici s nejvyšší kvalifikací či jako budoucí

studenti doktorských programů nebo vědečtí pracovníci. Tento magisterský obor je určen primárně pro absolventy bakalářského studijního oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové). Studenti absolvují řadu povinných, povinně volitelných a volitelných předmětů, které jim umožňují pokrýt širokou sféru jejich případných zájmů a specializací, resp. směrů studia.

Nabízenými směry studia byly pro absolventy ze základního souboru výzkumu z let 2010 až 2015:

- 1) Aktivity podporující zdraví;
- 2) Aktivity v přírodě;
- 3) Sportovní specializace;
- 4) Ochrana obyvatelstva;
- 5) Tělesná výchova a sport zdravotně postižených.

Pokud se student nerozhodl pro žádný z nabízených směrů studia, absolvoval dané studium jako obecný magistr tělesné výchovy a sportu.

Studium je zakončeno magisterskou státní závěrečnou zkouškou složenou z těchto dílčích zkoušek:

- 1) Společenskovední obory tělesné výchovy a sportu;
- 2) Biomedicínské obory tělesné výchovy a sportu;
- 3) Pedagogika a psychologie;
- 4) Didaktika tělesné výchovy a sportu;
- 5) Didaktika případného zvoleného směru studia;
- 6) Obhajoba diplomové práce.

Standardní délka studia činila pro nastoupivší studenty až do akademického roku 2005/2006 4 roky a celé studium bylo koncipováno jako magisterské. Poté následovala změna v rámci již zmíněného Boloňského procesu (viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů) a studium bylo rozděleno na tříleté bakalářské a dvouleté navazující magisterské.

Garantem tohoto studijního oboru je v současnosti prof. PhDr. Marek Waic, CSc.

5.2.3 Vojenská tělovýchova

Studenti tohoto magisterského oboru na UK FTVS získávají vysokoškolskou kvalifikaci pro své budoucí uplatnění v řízení v oblasti tělovýchovy a sportu u vojsk Armády ČR a v ozbrojených složkách ČR. Absolventi se uplatňují jako tělovýchovní náčelníci, učitelé pro vojenské střední a vysoké školy, trenéři, metodici s nejvyšší kvalifikací či jako budoucí studenti doktorských programů nebo vědečtí pracovníci. Tento magisterský obor je určen primárně pro absolventy bakalářského studijního oboru Vojenská tělovýchova. Studenti absolvují řadu předmětů převážně ze společenskovedního a biomedicínského základu tělesné výchovy a sportu a také didaktiky vojenské tělovýchovy, které jim umožňují pokrýt širokou sféru jejich profesionálních zájmů.

Studium je zakončeno magisterskou státní závěrečnou zkouškou složenou z těchto dílčích zkoušek:

- 1) Společenskovední obory tělesné výchovy a sportu;
- 2) Biomedicínské obory tělesné výchovy a sportu;
- 3) Pedagogika a psychologie;
- 4) Didaktika tělesné výchovy a sportu;
- 5) Didaktika vojenské tělovýchovy;
- 6) Obhajoba diplomové práce.

Standardní délka studia činila pro nastoupivší studenty až do akademického roku 2005/2006 4 roky a celé studium bylo koncipováno jako magisterské. Poté následovala změna v rámci již zmíněného Boloňského procesu (viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů) a studium bylo rozděleno na tříleté bakalářské a dvouleté navazující magisterské.

Garantem tohoto studijního oboru je v současnosti doc. PaedDr. Lubomír Přívětivý, CSc.

5.2.4 Management tělesné výchovy a sportu

Studenti tohoto oboru na UK FTVS získávají vysokoškolskou kvalifikaci pro své budoucí uplatnění ve vedení sportovních organizací jak ziskového charakteru (např. obchodní společnosti ve sportu typu profesionálních sportovních klubů, cestovních kanceláří, marketingových agentur aj.), tak i charakteru neziskového (spolky, nadace, obecně prospěšné společnosti aj.), dále pro veřejnou správu a jiné organizace veřejného sektoru v oblasti tělovýchovy a sportu. Tento magisterský obor je určen primárně pro absolventy

bakalářského studijního oboru Management tělesné výchovy a sportu. Studenti absolvují řadu povinných, povinně volitelných a volitelných předmětů z převážně ekonomických, společenskovedních a pedagogicko-psychologických oborů se zaměřením na tělesnou výchovu a sport, které jim umožňují pokrýt širokou sféru jejich profesionálních zájmů.

Studium je zakončeno magisterskou státní závěrečnou zkouškou složenou z těchto dílčích zkoušek:

- 1) Management;
- 2) Marketing;
- 3) Management sportu;
- 4) Obhajoba diplomové práce.

Standardní délka studia činila pro nastoupivší studenty až do akademického roku 2005/2006 4 roky a celé studium bylo koncipováno jako magisterské. Poté následovala změna v rámci již zmíněného Boloňského procesu (viz kapitola 3.3.1 Vysoké školství v České republice a jeho evaluace uplatněním absolventů) a studium bylo rozděleno na tříleté bakalářské a dvouleté navazující magisterské.

Garantem tohoto studijního oboru je v současnosti doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

6 VÝSLEDKY VÝZKUMU UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ UK FTVS

Základní informace o provedeném výběrovém šetření a o finálním složení vzorku byly popsány v předchozích kapitolách (viz zejména kapitola 4.2 Postup výběrového šetření). Před samotnou prezentací výsledků výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce je žádoucí připomenout, že výzkum se zabýval pouze magisterskými absolventy prezenční formy studia z let 2010 až 2015 v těchto oborech studijního programu Tělesná výchova a sport:²²⁹

- 1) Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích (N=59);
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové) (N=128);
- 3) Vojenská tělovýchova (N=5);
- 4) Management tělesné výchovy a sportu (N=154).

Celková velikost vzorku činila 346 respondentů z 671 možných (52%). V následujících částech této kapitoly jsou prezentována důležitá zjištění napříč celým výběrovým souborem, ale i v rámci jednotlivých oborů studia, roků absolvování studia, pohlaví respondentů či jiných důležitých proměnných.

6.1 Vliv pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia na jednotlivé proměnné

Prvním krokem samotné analýzy dat bylo hodnocení homogenity jednotlivých odpovědí respondentů na základě vybraných identifikačních proměnných. Za identifikační proměnné byly vybrány pohlaví respondentů, absolvovaný obor studia a rok absolvování studia. Pro ostatní vybrané proměnné tak byly vypočteny chí-kvadrát testy, čímž bylo zjištěno, zda jsou odpovědi respondentů vybranými identifikačními proměnnými statisticky významně ovlivněny, či nikoliv.

Z důvodu velmi nízkého počtu získaných odpovědí od absolventů oboru Vojenská tělovýchova (N=5), byly po dohodě s odborným metodologem odpovědi těchto

²²⁹ Hodnota N v závorce značí počet členů výběrového souboru v daném oboru, tedy finálně získaný počet dotazníků.

5 respondentů z níže uvedených výpočtů chí-kvadrát testů vynechány. Počet jedinců ve výběrovém souboru se tak pro následující analýzy snížil z 346 na 341 respondentů. Proto i v dalších částech této disertační práce jsou některé výsledky prezentovány za kompletní výběrový soubor všech 4 zkoumaných oborů (N=346) a některé výsledky pouze za výběrový soubor 3 zkoumaných oborů (N=341) bez oboru Vojenská tělovýchova.

Vypočtené hodnoty zobrazují souhrnně následující tabulky 5 až 7. Buňky ve sloupci „p-hodnota“ mají specifické barevné podbarvení na základě tohoto klíče:

- 1) **Modré podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů na základě vybrané identifikační proměnné statisticky významně neliší;
- 2) **Žluté podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů na základě vybrané identifikační proměnné liší na hladině významnosti 0,05;
- 3) **Zelené podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů na základě vybrané identifikační proměnné liší na hladině významnosti 0,01;
- 4) **Červené podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů na základě vybrané identifikační proměnné liší na hladině významnosti 0,001.

Nevýhodou vypočtených chí-kvadrát testů je fakt, že výzkumník sice zjistí, že se odpovědi respondentů na základě vybrané identifikační proměnné statisticky významně liší (popř. neliší), ale již nezjistí, proč se dané odpovědi liší. K tomu slouží jiné statistické metody, jejichž výsledky budou prezentovány v dalších částech této disertační práce.

Hvězdička (*) za číslem otázky ve sloupci „Číslo otázky“ značí, že odpovědi respondentů musely být pro provedení statistických výpočtů překódovány dle textu v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat. Sloupec „ χ^2 “ značí vypočtenou hodnotu chí-kvadrát testu. Sloupec „df“ značí počet stupňů volnosti dané proměnné. Sloupec „N“ značí počet získaných odpovědí a sloupec „%“ značí relativní podíl získaných odpovědí (některé odpovědi chyběly, protože se daná otázka respondenta netýkala, a některé odpovědi chyběly, protože respondent odpověď neuvedl). Řádek „V a H shoda“ je nově vypočtenou proměnnou dle postupu uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat a jedná se o vyhodnocení vertikální a horizontální shody mezi absolvovaným studiem a současnou prací respondenta.²³⁰

²³⁰ Vertikální shoda znamená, že respondent pracuje na tak kvalifikované pozici, která odpovídá či dokonce převyšuje jím dosaženou úroveň vzdělání, a naopak vertikální neshoda znamená, že jde o pozici, kde je nevhodnější úroveň vzdělání nižší než jím dosažená úroveň vzdělání. Horizontální shoda znamená, že respondent pracuje na takové pozici, pro kterou je nevhodnějším oborem právě jím vystudovaný obor nebo alespoň příbuzný obor, a naopak horizontální neshoda znamená, že jde o pozici, pro kterou je nevhodnějším oborem zcela jiný obor či není potřeba oborové specializace vůbec.

Tabulka 5: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě identifikační proměnné pohlaví respondentů

Číslo otázky	χ^2	df	p-hodnota	N	%
1	4,974	2	0,083	341	100%
2	1,305	5	0,934	341	100%
3	3,292	2	0,193	341	100%
4	2,014	4	0,733	175	51%
5	6,286	4	0,179	175	51%
6	1,516	1	0,218	192	56%
7	1,017	1	0,313	341	100%
8	1,185	2	0,553	72	21%
9*	0,125	2	0,939	72	21%
10	5,955	1	0,015	324	95%
11	0,244	2	0,885	300	88%
12 a)	1,863	1	0,172	300	88%
12 b)	0,164	1	0,685	300	88%
12 c)	0,908	1	0,341	300	88%
12 d)	0,586	1	0,444	300	88%
12 e)	0,002	1	0,961	300	88%
12 f)	1,554	1	0,213	300	88%
13 ISCO	8,239	4	0,083	298	87%
14	0,338	2	0,845	300	88%
15	5,797	1	0,016	300	88%
16	6,503	2	0,039	222	65%
16 b)*	0,693	1	0,405	51	15%
17	1,082	2	0,582	222	65%
18	4,198	2	0,123	300	88%
19*	9,095	4	0,059	278	82%
20*	0,057	1	0,812	300	88%
21*	0,106	1	0,745	300	88%
V a H shoda	0,549	3	0,908	300	88%
23*	0,091	2	0,956	300	88%
24	0,364	3	0,948	300	88%
25	3,344	1	0,067	300	88%
25 a)*	0,05	1	0,824	86	25%
26*	0,165	1	0,685	289	85%
27*	2,167	2	0,338	300	88%
28*	0,112	1	0,738	300	88%
29 a)*	0,214	1	0,644	341	100%
29 b)*	0,01	1	0,922	341	100%
29 c)*	4,384	1	0,036	341	100%
29 d)*	0,373	1	0,541	341	100%
29 e)*	4,638	1	0,031	341	100%
29 f)*	0,241	1	0,623	341	100%
29 g)*	0,255	1	0,614	341	100%
30	1,551	4	0,818	341	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 6: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě identifikační proměnné obor studia

Číslo otázky	χ^2	df	p-hodnota	N	%
2	44,909	10	0,000	341	100%
3	4,631	4	0,327	341	100%
4	2,994	8	0,935	175	51%
5	7,92	8	0,441	175	51%
6	1,282	2	0,527	192	56%
7	1,43	2	0,489	341	100%
8	9,903	4	0,042	72	21%
9*	2,125	4	0,713	72	21%
10	1,296	2	0,523	324	95%
11	3,084	4	0,544	300	88%
12 a)	4,616	2	0,099	300	88%
12 b)	17,762	2	0,000	300	88%
12 c)	13,822	2	0,001	300	88%
12 d)	4,924	2	0,085	300	88%
12 e)	12,545	2	0,002	300	88%
12 f)	8,301	2	0,016	300	88%
13 ISCO	89,623	8	0,000	298	87%
14	20,457	4	0,000	300	88%
15	11,594	2	0,003	300	88%
16	0,73	4	0,948	222	65%
16 b)*	5,184	2	0,075	51	15%
17	6,466	4	0,167	222	65%
18	81,759	4	0,000	300	88%
19*	32,105	8	0,000	278	82%
20*	18,499	2	0,000	300	88%
21*	8,724	2	0,013	300	88%
V a H shoda	23,981	6	0,001	300	88%
23*	4,713	4	0,318	300	88%
24	13,111	6	0,041	300	88%
25	7,136	2	0,028	300	88%
25 a)*	0,024	2	0,988	86	25%
26*	8,528	2	0,014	289	85%
27*	33,737	4	0,000	300	88%
28*	2,099	2	0,350	300	88%
29 a)*	14,619	2	0,001	341	100%
29 b)*	42,74	2	0,000	341	100%
29 c)*	1,961	2	0,375	341	100%
29 d)*	57,187	2	0,000	341	100%
29 e)*	20,386	2	0,000	341	100%
29 f)*	2,86	2	0,239	341	100%
29 g)*	46,235	2	0,000	341	100%
30	22,399	8	0,004	341	100%
31	4,974	2	0,083	341	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě identifikační proměnné rok absolvování studia

Číslo otázky	χ^2	df	p-hodnota	N	%
1	44,909	10	0,000	341	100%
3	24,123	10	0,007	341	100%
4	21,036	20	0,395	175	51%
5	8,768	20	0,985	175	51%
6	4,147	5	0,528	192	56%
7	4,381	5	0,496	341	100%
8	15,765	10	0,107	72	21%
9*	13,253	10	0,210	72	21%
10	5,996	5	0,307	324	95%
11	18,618	10	0,045	300	88%
12 a)	5,504	5	0,357	300	88%
12 b)	2,785	5	0,733	300	88%
12 c)	2,329	5	0,802	300	88%
12 d)	7,227	5	0,204	300	88%
12 e)	8,283	5	0,141	300	88%
12 f)	5,324	5	0,378	300	88%
13 ISCO	17,961	20	0,590	298	87%
14	9,63	10	0,474	300	88%
15	5,993	5	0,307	300	88%
16	13,324	10	0,206	222	65%
16 b)*	7,633	5	0,178	51	15%
17	9,901	10	0,449	222	65%
18	11,82	10	0,297	300	88%
19*	27,17	20	0,131	278	82%
20*	8,695	5	0,122	300	88%
21*	1,104	5	0,954	300	88%
V a H shoda	16,346	15	0,359	300	88%
23*	9,557	10	0,480	300	88%
24	10,23	15	0,805	300	88%
25	4,095	5	0,536	300	88%
25 a)*	3,989	5	0,551	86	25%
26*	8,441	5	0,134	289	85%
27*	13,182	10	0,214	300	88%
28*	9,74	5	0,083	300	88%
29 a)*	4,818	5	0,438	341	100%
29 b)*	5,408	5	0,368	341	100%
29 c)*	12,879	5	0,025	341	100%
29 d)*	17,206	5	0,004	341	100%
29 e)*	7,752	5	0,170	341	100%
29 f)*	3,237	5	0,664	341	100%
29 g)*	8,385	5	0,136	341	100%
30	33,87	20	0,027	341	100%
31	1,305	5	0,934	341	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Ze všech 3 výše uvedených tabulek je zřejmé, že odpovědi respondentů se dle vybraných identifikačních proměnných lišily na hladině významnosti alespoň 0,05 následovně:

- 1) Podle pohlaví respondentů – u otázky č. 10, č. 15, č. 16, č. 29 c) a č. 29 e);
- 2) Podle oboru studia – u otázky č. 2, č. 8, č. 12 b), č. 12 c), č. 12 e), č. 12 f), č. 13, č. 14, č. 15, č. 18, č. 19, č. 20, č. 21, V a H shoda, č. 24, č. 25, č. 26, č. 27, č. 29 a), č. 29 b), č. 29 d), č. 29 e), č. 29 g) a č. 30.
- 3) Podle roku absolvování studia – u otázky č. 1, č. 3, č. 11, č. 29 c), č. 29 d) a č. 30.

Jednotlivé znění otázek ve výzkumném dotazníku je zobrazeno v příloze 1. Z odprezentovaných výsledků je tak zřejmé, že signifikantní proměnnou pro výsledky výzkumu byl zejména absolvovaný obor studia respondentů. Proměnné pohlaví respondentů ani rok absolvování studia již nebyly tak signifikantní, jako studijní obor. Na výše uvedené otázky tak bude brána zvláštní pozornost při analýze jednotlivých výsledků výzkumu prezentovaných v dalších částech této disertační práce. Výsledky vybraných proměnných, pro něž sejevila jako signifikantní určitá z výše uvedených 3 identifikačních proměnných (pohlaví respondentů, obor studia, rok absolvování studia), budou v textu disertační práce místy doplněny o tabulky relativních četností odpovědí respondentů na dané otázky a buňky v těchto tabulkách budou barevně podbarveny na základě tohoto třídění:

- 1) **Sytě žluté podbarvení** – relativní četnost odpovědí v buňce je statisticky významně vyšší na hladině významnosti 0,05;
- 2) **Sytě zelené podbarvení** – relativní četnost odpovědí v buňce je statisticky významně vyšší na hladině významnosti 0,01;
- 3) **Sytě červené podbarvení** – relativní četnost odpovědí v buňce je statisticky významně vyšší na hladině významnosti 0,001;
- 4) **Světle žluté podbarvení** – relativní četnost odpovědí v buňce je statisticky významně nižší na hladině významnosti 0,05;
- 5) **Světle zelené podbarvení** – relativní četnost odpovědí v buňce je statisticky významně nižší na hladině významnosti 0,01;
- 6) **Světle červené podbarvení** – relativní četnost odpovědí v buňce je statisticky významně nižší na hladině významnosti 0,001.

6.2 Výsledky úvodních otázek dotazníku

Výzkumný dotazník obsahoval 2 úvodní otázky, které byly v analýzách výsledků použity rovnou jako otázky identifikační. Jednalo se o otázku č. 1 – absolvovaný obor studia a otázku č. 2 – rok absolvování studia.

Následující tabulka 8 zobrazuje rozložení jednotlivých odpovědí v celém vzorku. Oranžovou barvou je vyznačena buňka, kde nebyl získán alespoň 30% vzorek k základnímu souboru. Jednalo se o jediný případ, kdy ani jeden ze 2 absolventů studijního oboru Vojenská tělovýchova z roku 2013 nevyplnil výzkumný dotazník. Černou barvou jsou vyznačeny buňky, kde nebyl evidován ani jeden absolvent pro daný obor v daném roce, takže nebylo možné získat žádný vyplněný dotazník.

Tabulka 8: Složení vzorku podle roku absolvování studia a oboru studia²³¹

N=346	TVS 2			TVS 1			VOJ			MNG			Celkem		
	N	ZS	%	N	ZS	%	N	ZS	%	N	ZS	%	N	ZS	%
2010	21	55	38%	16	38	42%	0	0		11	20	55%	48	113	42%
2011	11	28	39%	17	33	52%	1	3	33%	12	32	38%	41	96	43%
2012	9	20	45%	12	31	39%	0	0		26	35	74%	47	86	55%
2013	7	13	54%	25	58	43%	0	2	0%	36	54	67%	68	127	54%
2014	6	9	67%	27	57	47%	2	5	40%	27	46	59%	62	117	53%
2015	5	15	33%	31	60	52%	2	6	33%	42	51	82%	80	132	61%
Celkem	59	140	42%	128	277	46%	5	16	31%	154	238	65%	346	671	52%

Zdroj: vlastní zpracování

Až na jeden oranžově vyznačený případ (nulová návratnost dotazníků u absolventů oboru Vojenská tělovýchova z roku 2013), tak ani v jedné z podkategorií při rozdělení vzorku podle roku absolvování studia a oboru studia nebyl relativní podíl respondentů vůči základnímu souboru menší než 30%, což značí velmi dobrou návratnost a reprezentativnost vzorku podle těchto kritérií. Nejnižší návratnost (33%) byla v podkategorii absolventů oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) z roku 2015

²³¹ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

VOJ...Vojenská tělovýchova

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

a v podkategorii absolventů oboru Vojenská tělovýchova z roku 2011 a 2015. Nejvyšší návratnost (82%) pak byla v podkategorii absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu z roku 2015.

Odpovědi na tyto otázky byly podle výsledků chí-kvadrát testů v tabulkách 6 a 7 ($\chi^2=44,909$, $df=10$, $p=0,000$) navzájem určitým způsobem ovlivněny na hladině významnosti 0,001. Jak se lišily četnosti odpovědí podle oboru studia v jednotlivých letech absolvování studia a obráceně zobrazují následující 2 tabulky.²³²

Tabulka 9: Relativní četnosti odpovědí podle oboru studia a roku absolvování

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
2010	36%	13%	7%	14%
2011	19%	13%	8%	12%
2012	15%	9%	17%	14%
2013	12%	20%	23%	20%
2014	10%	21%	18%	18%
2015	8%	24%	27%	23%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10: Relativní četnosti odpovědí podle roku absolvování a oboru studia

N=341	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
TVS 2	44%	28%	19%	10%	10%	6%	17%
TVS 1	33%	43%	26%	37%	45%	40%	38%
MNG	23%	30%	55%	53%	45%	54%	45%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Prezentované tabulky předem upozorňují na fakt, že podíl respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) z roku 2010 je ve výzkumném vzorku zastoupen signifikantně více a naopak z roku 2015 signifikantně méně. Signifikantně méně jsou také zastoupeni respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu absolvující své studium v letech 2010 a 2011.

²³² Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Nicméně tyto četnosti jsou ovlivněny tím, že v daných oborech a v daných letech celkově absolvovalo více či méně absolventů než v jiných letech, takže daný základní soubor byl vyšší či nižší než v jiných letech a při hlubším zkoumání bylo např. zjištěno, že návratnost dotazníků od absolventů oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) z roku absolvování studia 2010 činila 38% (21 absolventů z 55 možných) a z roku absolvování studia 2015 činila 33% (5 absolventů z 15 možných). Takže i když je podíl těchto respondentů za jednotlivé roky v rámci daného oboru statisticky významně odlišný, návratnost dotazníků byla v obou případech velmi podobná a stále dostatečně reprezentativní.

Jiná situace nastává podle výsledků v tabulce 10. Pokud by v některém z prezentovaných výsledků výzkumu byli respondenti rozdělení podle roku absolvování jejich studia, je třeba mít na paměti, že např. v roce 2015 je v daném roku absolvování studia z celkového počtu respondentů zastoupen obor Učitelství pro střední školy (dvouoborové) jen pouhými 6% vůči ostatním oborům. Přestože se z absolventů tohoto oboru z roku 2015 zúčastnilo výzkumu 33% dotázaných (5 absolventů z 15 možných), tak např. z oboru Management tělesné výchovy a sportu z roku 2015 se výzkumu zúčastnilo 82% dotázaných (42 absolventů z 51 možných). Vzorek respondentů absolvujících své studium v roce 2015 je tak silně syćen absolventy oboru Management tělesné výchovy a sportu a naopak velmi slabé zastoupení mají absolventi oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové).

6.3 Výsledky otázek zkoumajících přechod absolventů na trh práce

Ve výzkumném dotazníku bylo umístěno celkem 7 otázek, které zkoumaly přechod respondentů ze studia na trh práce.

Tato část dotazníku byla uvedena odstavcem:

„Následující otázky se týkají Vašeho přechodu na trh práce po úspěšném absolvování magisterského studia na UK FTVS.“

Jednalo se o otázky č. 3 až č. 9, nicméně ne všichni respondenti odpovídali na všech těchto 7 otázek, protože zobrazení otázek bylo závislé na několika filtračních otázkách v rámci této části. Respondent, který po absolvování magisterského studia nezískal práci v délce minimálně 6 měsíců (otázka č. 3, možnost c)), neodpovídal na otázky č. 4 a č. 5.

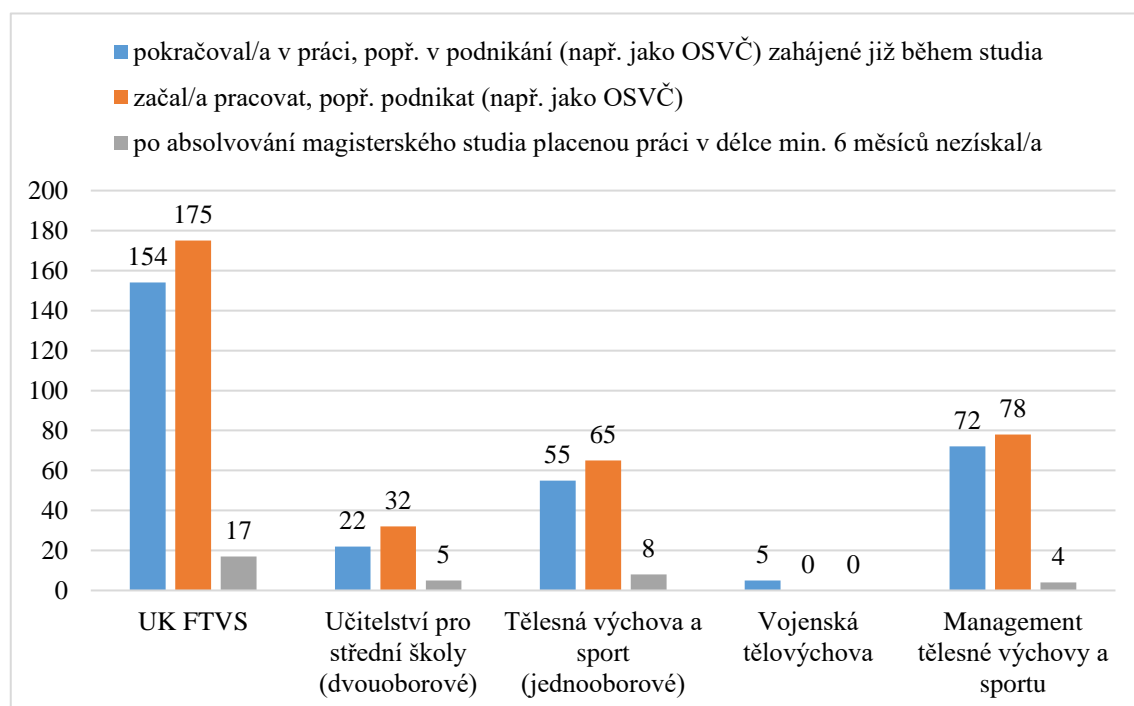
Respondent, který po studiu pokračoval v práci zahájené již během studia (otázka č. 3, možnost a)), neodpovídal na otázky č. 4 až č. 6. Respondent, který doposud nebyl nikdy nedobrovolně nezaměstnaný (otázka č. 7, možnost b)), neodpovídal na otázky č. 8 a č. 9.

Výsledky jednotlivých otázek jsou primárně zobrazovány dle rozdělení po jednotlivých oborech studia, protože tato identifikační proměnná se jevila jako nejvíce signifikantní (viz tabulka 6). V případě, že byla signifikantní i jiná identifikační proměnná (viz tabulky 5 a 7), jsou zobrazeny ještě dodatečné výsledky rozdělené podle pohlaví respondentů či roku absolvování studia.

6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce

Na tuto uzavřenou filtrační otázku odpovídali všichni respondenti (N=346). Jejím cílem bylo zjistit, jak se respondent přesunul ze studia na trh práce.²³³ Výsledky rozdělené podle jednotlivých oborů zobrazuje následující graf 8.

Graf 8: Způsob přechodu ze studia na trh práce podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

²³³ Znění otázky č. 3:

„3) Získal/a jste kdykoliv po absolvování magisterského studia placenou práci v délce min. 6 měsíců?

a) ano, pokračoval/a jsem v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ) zahájené již během studia => pokračuje až otázkou č. 7

b) ano, začal/a jsem pracovat, popř. podnikat (např. jako OSVČ)

c) ne => přeskočit na otázku č. 6 a č. 7 (popř. i č. 8 a č. 9) a pak na posledních 5 otázek“

Celkem 45% respondentů (154 z 346) pokračovalo po studiu v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ), zahájené již během studia. Jednalo se o 50% mužů a 39% žen. Přibližně polovina respondentů (51%, 175 z 346) si po absolvování studia práci hledala a nepokračovala v ní ze studia (47% mužů a 55% žen) a pouze 5% respondentů (17 z 346) do doby dotazování nezískalo práci v délce minimálně 6 měsíců (4% mužů a 6% žen).

Mezi jednotlivými obory studia nebyly zaznamenány statisticky významné rozdíly. Všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova pokračovalo v práci zahájené již během studia, v ostatních 3 oborech bylo nejčastějším způsobem přechodu ze studia na trh práce hledání si práce po absolvování studia a pokračování v práci zahájené již během studia bylo druhým nejčastějším způsobem.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 7 ($\chi^2=24,123$, $df=10$, $p=0,007$) byly zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,01 podle identifikačního kritéria rok absolvování studia. Níže uvedená tabulka 11 a graf 9 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

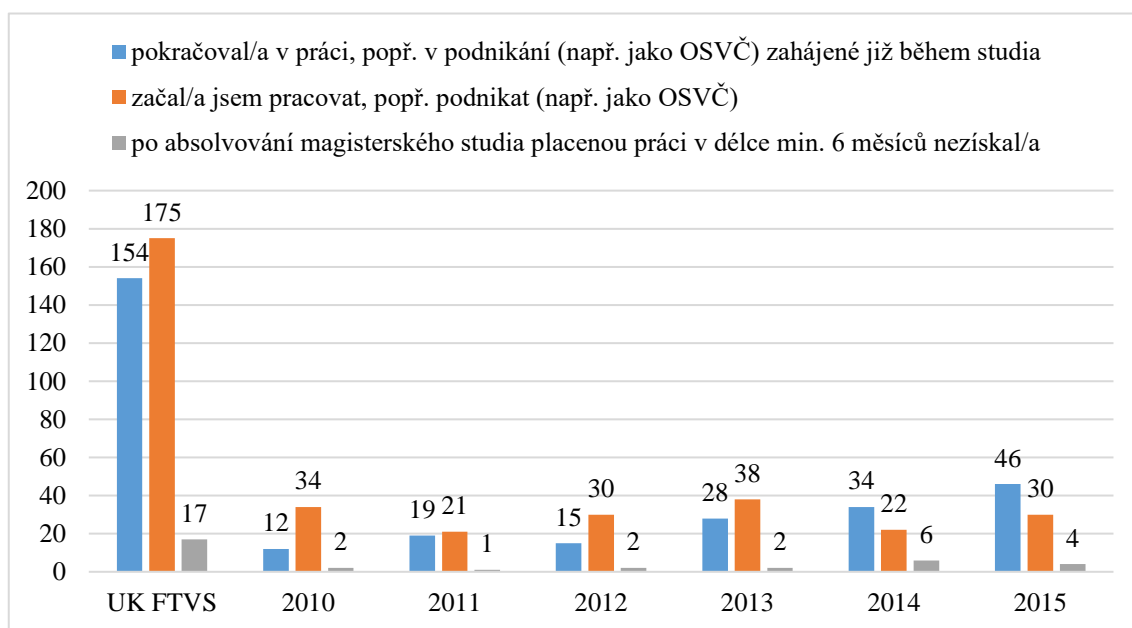
Tabulka 11: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 3 podle roku absolvování studia

N=341	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Pokračoval/a	25%	45%	32%	41%	53%	56%	44%
Začal/a	71%	53%	64%	56%	37%	38%	51%
Nezískal/a	4%	3%	4%	3%	10%	5%	5%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Signifikantně vyšší četnost odpovědí u možnosti „a) pokračování v práci či podnikání zahájené již během studia“ je zaznamenána u respondentů absolvujících své studium v roce 2015 (56%) a u možnosti „b) začátek práce či podnikání po absolvování studia“ u respondentů absolvujících své studium v roce 2010 (71%) a naopak signifikantně nižší četnost odpovědí u možnosti a) je zaznamenána u respondentů absolvujících své studium v roce 2010 (25%) a u možnosti b) u respondentů absolvujících své studium v roce 2015 (38%). Z tabulky 11 je patrné, že do roku absolvování studia 2013 převažovalo v rámci přechodu respondentů na trh práce hledání si práce po absolvování studia, zatímco od roku 2014 více respondentů po studiu pokračovalo v již zahájené práci. To potvrzuje i níže uvedený graf 9, kde modrý sloupec (pokračování v práci ze studia) převýšil od roku 2014 sloupec oranžový (začátek nové práce po studiu).

Graf 9: Způsob přechodu ze studia na trh práce podle roku absolvování studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z řad UK FTVS tak stejně jako respondenti z celorepublikových výzkumů (např. REFLEX) potvrzují změnu trendu „práce při studiu“ na „studium při práci“. V roce 2014 pokračovalo v práci zahájené již během studia celkem 55% respondentů (34 z 62) a v roce 2015 již 58% respondentů (46 z 80).

6.3.2 Výsledky otázek č. 4 a č. 5 – doba po absolvování do začátku práce a doba aktivního hledání práce

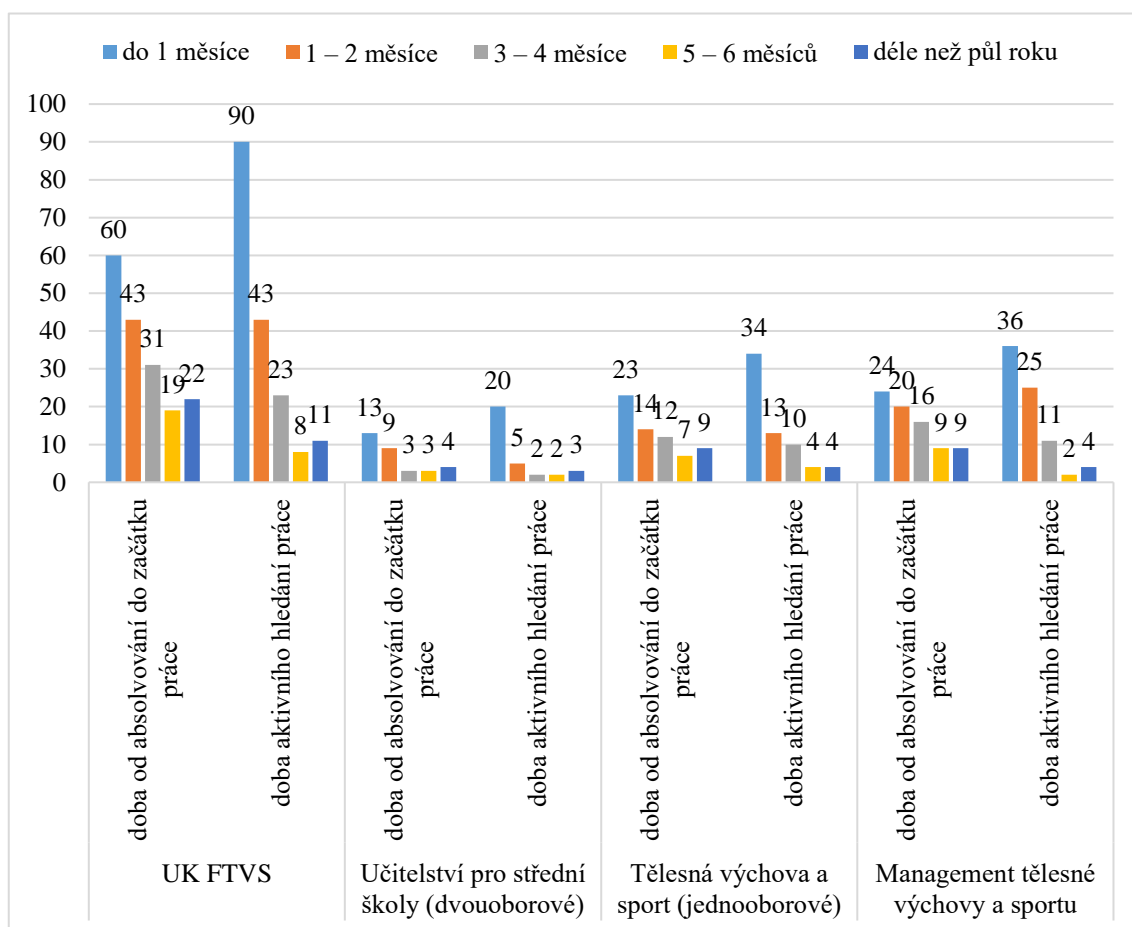
Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří u otázky č. 3 uvedli možnost b), tedy že po úspěšném absolvování magisterského studia na UK FTVS začali pracovat, popř. podnikat (např. jako OSVČ). Jednalo se tak o celkem 175 respondentů z 346 (51%) mezi nimiž nebyl ani jeden respondent z oboru Vojenská tělovýchova.²³⁴

Podle výsledků z tabulek 5 až 7 se četnosti odpovědí na tyto otázky statisticky významně nelišily podle ani jednoho identifikačního kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Výsledky této otázky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 10.

²³⁴ Znění otázek č. 4 a č. 5:

„4) Přibližně kolik celých měsíců uběhlo po absolvování školy, než jste začal/a pracovat?
a) do 1 měsíce b) 1 – 2 měsíce c) 3 – 4 měsíce d) 5 – 6 měsíců e) déle než půl roku“
„5) Přibližně kolik celých měsíců jste si svou první práci aktivně hledal/a?
a) do 1 měsíce b) 1 – 2 měsíce c) 3 – 4 měsíce d) 5 – 6 měsíců e) déle než půl roku“

Graf 10: Doba po absolvování do začátku práce a doba aktivního hledání práce podle oboru studia (N=175)



Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 10 je patrné, že doba od absolvování studia do zahájení pracovní činnosti byla rámcově delší než doba aktivního hledání si práce. Někteří respondenti se tak po určité době věnovali jiným aktivitám než aktivnímu vyhledávání si práce či zahájení podnikání. Celkem 7% respondentů (13 ze 175) označilo dobu po absolvování školy do začátku práce kratší než dobu, po kterou si práci aktivně hledali. Dalších 52% respondentů (91 ze 175) uvedlo totožné obě doby, tedy že jim trvalo stejně dlouho hledání práce i doba od absolvování po začátek práce. Zbýlých 41% respondentů (71 ze 175) označilo dobu po absolvování školy do začátku práce delší než dobu, po kterou si práci aktivně hledalo. Zatímco tedy první skupina respondentů si práci hledala evidentně již během končícího studia, protože doba od absolvování studia po začátek práce u nich byla kratší než doba aktivního hledání si práce, tak třetí skupina respondentů se po absolvování školy věnovala jiným aktivitám než aktivnímu hledání si práce, protože u nich byla doba hledání práce kratší než doba od absolvování studia do začátku práce.

Pakliže by nabízená škála odpovědí byla přepočítána v tomto výběrovém šetření tak, že by u každé z nabízených možností odpovědi byla uvažována její horní hranice (tedy např. odpověď „a) do 1 měsíce“ by byla uvažována jako 1 měsíc, odpověď „b) 1 – 2 měsíce“ by byla uvažována jako 2 měsíce atd.), činila by průměrná doba přechodu respondentů z řad UK FTVS mezi absolvováním studia a začátkem práce téměř 3 měsíce (2,95), což je o něco více, než činí výsledky celorepublikových studií REFLEX. Při přepočtu nabízené škály dle stejného klíče by průměrná doba aktivního hledání práce činila u respondentů z řad UK FTVS přibližně 2 měsíce (2,18).

6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností

Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří u otázky č. 3 neuvedli možnost a), tedy pouze ti respondenti, kteří nepokračovali v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ) zahájené již během studia, a hledali si tak práci nově (možnost b)) nebo doposud nezískali práci v délce minimálně 6 měsíců (možnost c)). Tím bylo zajištěno, že na danou otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří mohli mít vlastní zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností ihned po absolvování jejich magisterského studia (N=192).²³⁵

Dobrovolná nezaměstnanost byla pro jistotu v dotazníku vyznačena velkým písmem a byla doplněna vysvětlením, že se jedná o situaci, kdy respondent neměl práci a nehledal ji (viz příloha 1).

Otázka se tak netýkala ani jednoho respondenta z oboru Vojenská tělovýchova, protože ti všichni pokračovali v práci zahájené již během studia. Podle výsledků z tabulek 5 až 7 se četnosti odpovědí na tuto otázku statisticky významně nelišily podle ani jednoho identifikačního kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 11.

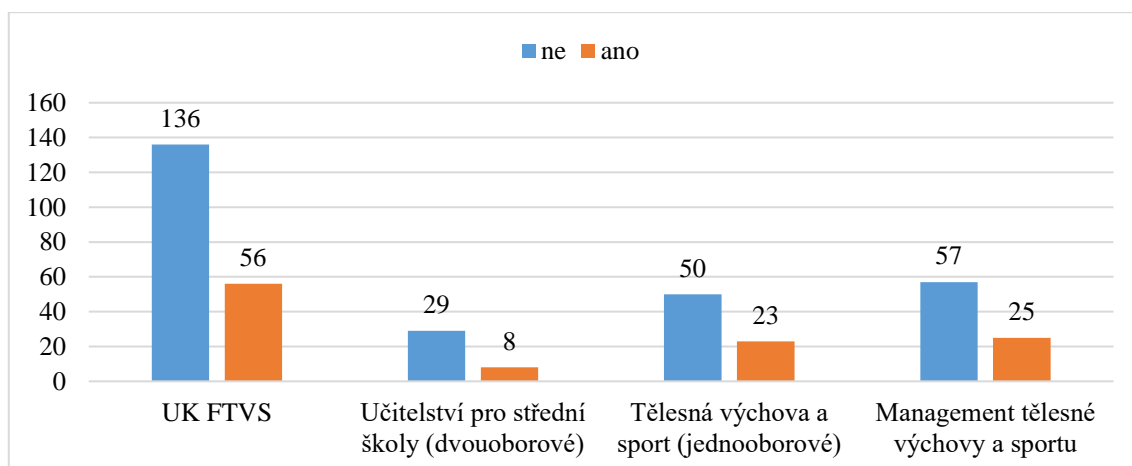
²³⁵ Znění otázky č. 6:

„6) Byl/a jste ihned po absolvování školy z jakéhokoliv důvodu po nějakou dobu DOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci a nehledal/a jste ji)?

a) ne

b) ano – uveďte, prosím, proč jste si práci aktivně nehledal/a:

Graf 11: Zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností podle oboru studia (N=192)



Zdroj: vlastní zpracování

Celkem 71% respondentů (136 ze 192) uvedlo, že ihned po absolvování studia nebylo dobrovolně nezaměstnaných (67% mužů a 75% žen). Zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností tak uvedlo 29% respondentů (56 ze 192), kterým se tato otázka zobrazila (33% mužů a 25% žen), a celkově tak z výběrového souboru mělo zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností 16% dotázaných (56 z 346). Toto zjištění rámcově potvrzuje názory odborníků, že tzv. frikční nezaměstnanost (viz kapitola 3.2.4 Klasifikace nezaměstnanosti) není významným problémem ekonomiky, protože mnohdy jsou absolventi vysokých škol nezaměstnaní záměrně (dobrovolně) a práci si z určitých důvodů aktivně nehledají.

Pro bližší zjištění souvislostí byla daná otázka ve výzkumném dotazníku polouzavřená, a pokud respondent uvedl, že byl dobrovolně nezaměstnaný, byl automaticky vyzván k uvedení důvodu, proč si práci aktivně nehledal. Otevřenou odpověď uvedlo všech 56 respondentů, kteří měli zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností. Tyto otevřené odpovědi byly výzkumníkem překódovány dle jejich obsahové náplně do těchto 4 skupin:

- 1) Odpočinek, užívání si volna, prázdniny (N=23);
- 2) Zahraniční pobyt, cestování (N=15);
- 3) Další / jiné studium (N=10);
- 4) Ostatní (N=8).

Nejčastěji uváděným důvodem, proč si respondenti aktivně nehledali práci, byly odpovědi typu odpočinek, užívání si volna a prázdniny. Tuto odpověď uvedlo 41% respondentů, kterých se vyplnění této otázky týkalo (23 z 56). Druhým nejčastějším důvodem byl zahraniční pobyt či cestování – 27% (15 z 56). Dalšímu (např. doktorskému)

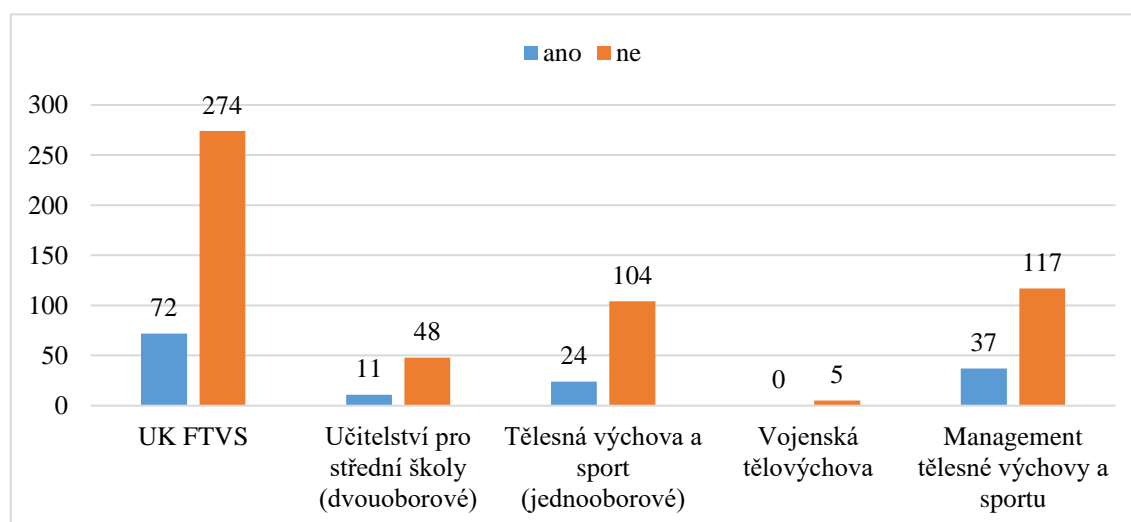
či jinému studiu se věnovalo 18% dotázaných (10 z 56) a u zbylými 14% respondentů (8 z 56) byly uvedeny jiné důvody dobrovolné nezaměstnanosti, např. těhotenství, požadavek zaměstnavatele na zapsání na ÚP pro získání evropských dotací aj.

6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností

Na otázku č. 7 odpovídali všichni respondenti bez ohledu na jejich předchozí odpovědi (N=346).²³⁶ Na rozdíl od předchozí otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností bylo totiž znění otázky upraveno a respondent neodpovídal pouze na situaci ihned po absolvování studia, ale odpovídal, zda měl zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností kdykoliv po absolvování studia až do doby dotazování. Nedobrovolná nezaměstnanost byla pro jistotu opět v dotazníku vyznačena velkým písmem a byla doplněna vysvětlením, že se jedná o situaci, kdy respondent neměl práci, ale aktivně si ji hledal (viz příloha 1).

Podle výsledků z tabulek 5 až 7 se četnosti odpovědí na tuto otázku statisticky významně nelišily podle ani jednoho identifikačního kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 12.

Graf 12: Zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

²³⁶ Znění otázky č. 7:

„7) Byl/a jste někdy po absolvování školy až do dnešního dne **NEDOBROVOLNĚ** nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci, ale aktivně jste ji hledal/a)?

a) ano

b) ne => přeskočit následující 2 otázky“

Celkem 79% respondentů (274 z 346) uvedlo, že nebylo po absolvování studia až do doby dotazování nedobrovolně nezaměstnáno (82% mužů a 77% žen). Osobní zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností pak uvedlo 21% respondentů (72 z 346), tedy přibližně pětina respondentů (18% mužů a 23% žen). Tuto zkušenost však neměl ani jeden respondent z oboru Vojenská tělovýchova. Z respondentů z oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) byla alespoň jednou nedobrovolně nezaměstnaná téměř pětina respondentů (pokaždé 19%) a z oboru Management tělesné výchovy a sportu téměř čtvrtina respondentů (24%).

V případě, že respondent uvedl zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností (N=72), odpovídal na 2 následující otázky č. 8 a č. 9, kde uváděl četnost nedobrovolné nezaměstnanosti a celkovou dobu této nezaměstnanosti v měsících.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=9,903$, $df=4$, $p=0,042$) byly u otázky č. 8 zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria obor studia.²³⁷ Níže uvedená tabulka 12 a graf 13 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 12: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 8 podle oboru studia²³⁸

N=72	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
1x	55%	58%	73%	65%
2x	9%	25%	24%	22%
3x a více	36%	17%	3%	13%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

U těch respondentů, kteří byli nedobrovolně nezaměstnaní „3x a více“ (možnost odpovědi c)), bylo zaznamenáno signifikantně vyšší procento respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a naopak signifikantně nižší procento respondentů z oboru

²³⁷ Znění otázky č. 8:

„8) Kolikrát jste byl/a po absolvování školy až do dnešního dne **NEDOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á** (tzn., že jste neměl/a práci, ale aktivně jste ji hledal/a)?

a) 1x b) 2x c) 3x a více“

²³⁸ Vysvětlivky:

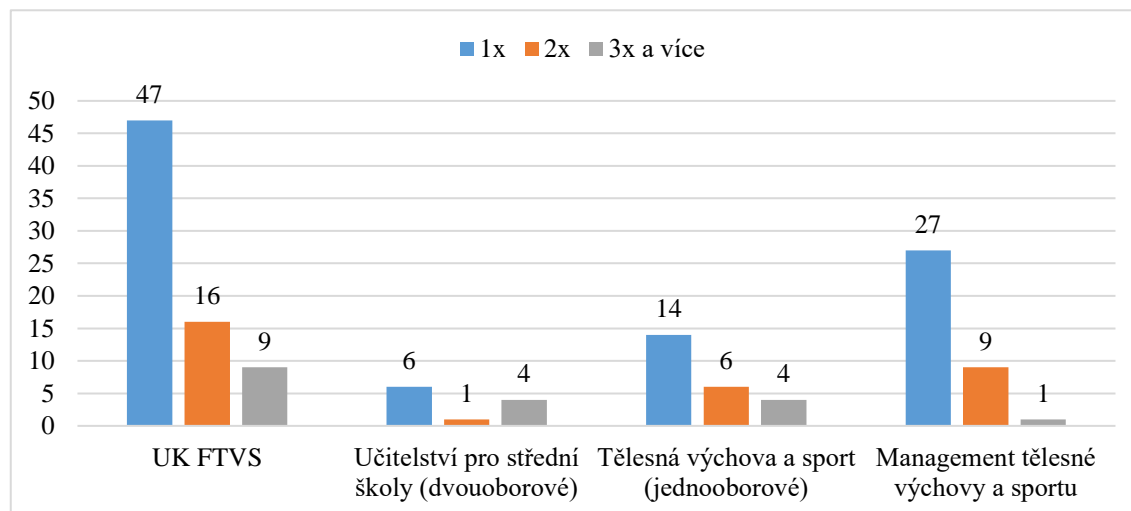
TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Management tělesné výchovy a sportu. Četnost nedobrovolné nezaměstnanosti zobrazuje následující graf 13.

Graf 13: Četnost nedobrovolné nezaměstnanosti podle oboru studia (N=72)



Zdroj: vlastní zpracování

Velmi pozitivním zjištěním je fakt, že pouhá 3% respondentů z celého výběrového souboru (9 z 346) měla zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností minimálně trojnásobnou. Zde je nutno podotknout, že 5 z těchto 9 respondentů absolvovalo svá studia již v roce 2010, a tak do doby dotazování mělo přibližně 6 let na to, být „3x a více“ nedobrovolně nezaměstnaných. Dalších 5% respondentů z celého výběrového souboru (16 z 346) mělo danou zkušenost dvojnásobnou a 14% respondentů (47 z 346) mělo tuto zkušenost ojedinelou. U celkem 4 respondentů z 11 (36%) z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kteří měli určitou zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností, byla zaznamenána nejvyšší možná četnost nedobrovolné nezaměstnanosti „3x a více“. U ostatních oborů měla četnost nedobrovolné nezaměstnanosti klesající tendenci, tedy stále méně a méně respondentů mělo častější zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností a např. u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu měl pouze 1 respondent zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností „3x a více“.

Všech 72 respondentů, kteří byli alespoň jednou nedobrovolně nezaměstnaní, uvádělo u otázky č. 9 celkovou dobu jejich nedobrovolné nezaměstnanosti.²³⁹ Odpovědi na tuto

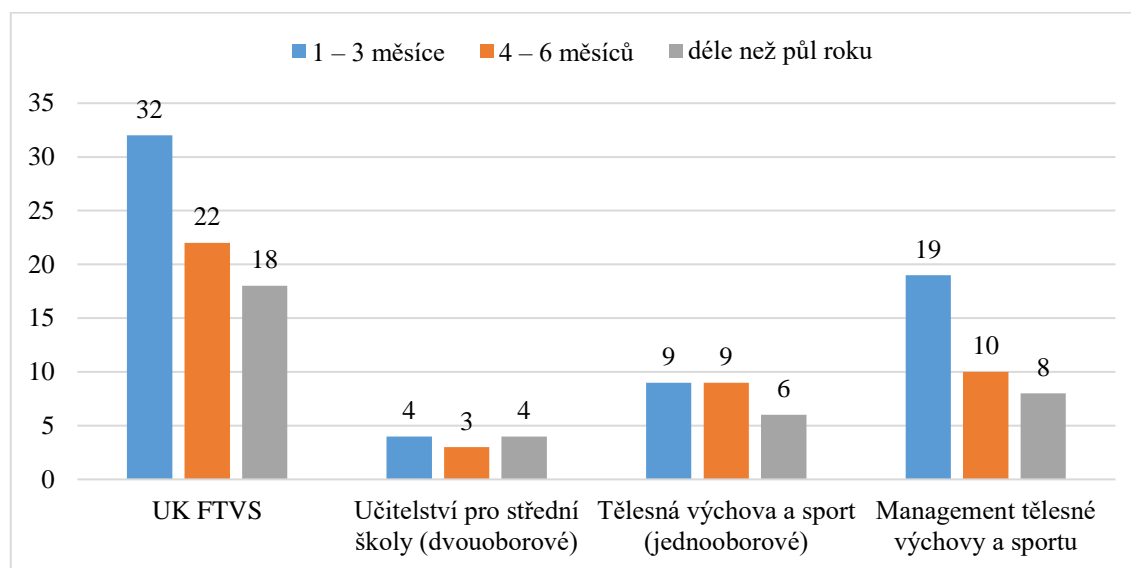
²³⁹ Znění otázky č. 9:

„9) Jaká byla celková doba Vaší NEDOBROVOLNÉ nezaměstnanosti? Uveďte, prosím, celkový počet měsíců.

Pokud jste byl/a NEDOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á vícekrát, tak počty měsíců sečtěte.
..... měsíců“

otázku byly z důvodu výpočtů chí-kvadrát testů překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁴⁰ Podle výsledků z tabulek 5 až 7 se však četnosti odpovědí na tuto otázku statisticky významně nelišily podle ani jednoho identifikačního kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Následující graf 14 zobrazuje překódované odpovědi respondentů podle jednotlivých oborů studia.

Graf 14: Celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti podle oboru studia (N=72)



Zdroj: vlastní zpracování

Minimální uváděná celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti respondentů činila 1 měsíc. Tu uvedlo 13 respondentů ze 72 (18%). Maximální uváděná doba činila 20 měsíců. Tu uvedli 2 respondenti ze 72 (3%). Celkem 5% respondentů z celého výběrového souboru (18 z 346) bylo ve své dosavadní kariéře po absolvování magisterského studia nedobrovolně nezaměstnáno již déle než půl roku.

U absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu je zajímavá vyšší četnost odpovědí v kategorii četnosti „1x“ (viz předchozí graf 13) a vyšší četnost odpovědí v kategorii „1 až 3 měsíce“ (viz graf 14) v porovnání s ostatními obory. To značí, že i když jsou tito absolventi podle výsledků prezentovaných v grafu 12 relativně častěji alespoň jednou za dosavadní pracovní kariéru nedobrovolně nezaměstnaní (téměř čtvrtina respondentů z tohoto oboru), tak četnost i celková doba této nezaměstnanosti je v porovnání s ostatními 2 obory relativně nižší.

²⁴⁰ Překódování odpovědí u otázky č. 9:

- 1) 1 až 3 měsíce nedobrovolné nezaměstnanosti;
- 2) 4 až 6 měsíců nedobrovolné nezaměstnanosti;
- 3) Nedobrovolná nezaměstnanost delší než půl roku.

Spearmanův korelační koeficient mezi proměnnými četnost nedobrovolné nezaměstnanosti (otázka č. 8) a celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti (otázka č. 9) činí $r_{\text{četnost, doba}}=0,56$ ($p<0,001$), což značí pouze střední sílu asociace mezi danými proměnnými. Nelze tak říci, že by celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti v měsících byla přímo závislá na četnosti nedobrovolné nezaměstnanosti u daného respondenta. Přestože určitý vztah mezi danými proměnnými zaznamenán je, neplatí tak hypotetické pravidlo, že čím častěji by byl respondent nedobrovolně nezaměstnaný, tím delší by byla jeho celková dosavadní doba nedobrovolné nezaměstnanosti.

6.4 Výsledky otázek zkoumajících současnou práci absolventů

Ve výzkumném dotazníku bylo umístěno celkem 17 otázek, které zkoumaly současnou práci respondentů. Jednalo se o otázky č. 10 až č. 26.

Tato část dotazníku byla uvedena odstavcem:

„Následující otázky se týkají Vaší SOUČASNÉ práce. Pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.“

Tím bylo zajištěno, aby se respondent v následujících otázkách zabýval skutečně pouze jeho současnou prací a pouze jeho hlavní prací v případě, že momentálně vykonává více prací souběžně.

Do odpovědi na otázku č. 10 vstupovali pouze ti respondenti, kteří u filtrační otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce uvedli možnost „a) pokračování v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ), zahájené již během studia“ (N=154) či možnost „b) začátek práce, popř. podnikání (např. jako OSVČ)“ (N=175). Tato část dotazníku se tak netýkala těch respondentů, kteří označili možnost „c) nezískání práce v délce minimálně 6 měsíců po absolvování magisterského studia“ (N=17).²⁴¹

Další otázky č. 11 až č. 26 se pak zobrazily pouze těm respondentům, kteří u otázky č. 10 zvolili možnost „a) ano“ (N=305), tedy že jsou v současné době v placené práci.

²⁴¹ Znění otázky č. 10:

„10) Jste v současné době v placeném zaměstnání, popř. podnikáte (např. jako OSVČ)?

a) ano

b) ne => přeskočit na posledních 5 otázek“

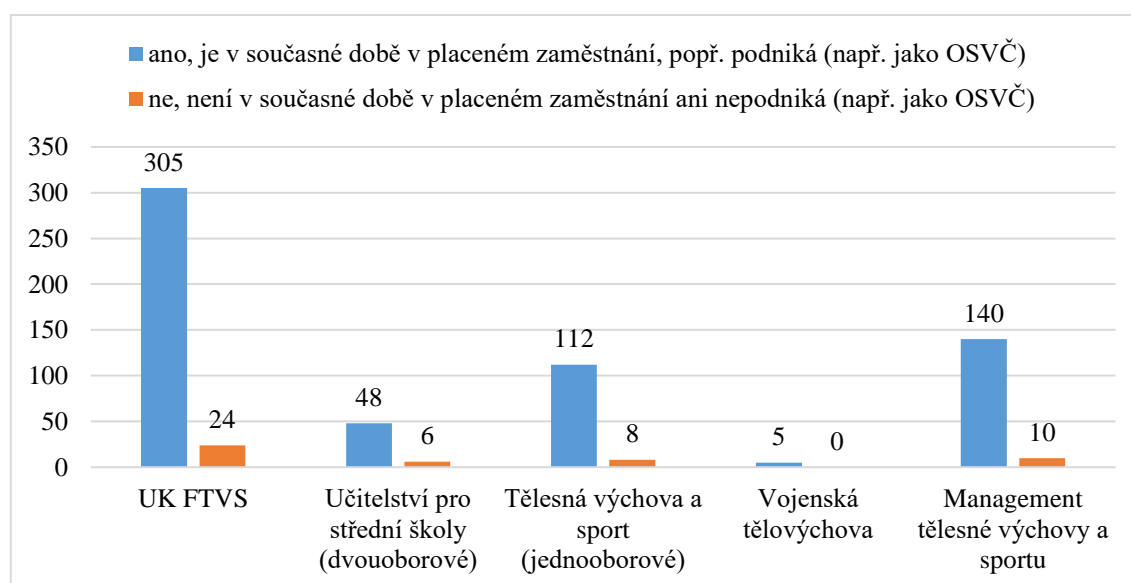
Ti respondenti, kteří u otázky č. 10 zvolili možnost „b) ne“ (N=24), pokračovali až posledními 5 otázkami ve výzkumném dotazníku (otázkami č. 29 až č. 33).

Výsledky jednotlivých otázek jsou primárně zobrazovány dle rozdělení po jednotlivých oborech studia, protože tato identifikační proměnná se jevila jako nejvíce signifikantní. V případě, že byla signifikantní i jiná identifikační proměnná (pohlaví respondentů či rok absolvování studia), jsou opět zobrazeny ještě dodatečně tříděné výsledky.

6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status

V úvodním textu kapitoly 6.4 Výsledky otázek zkoumajících současnou práci absolventů je uvedeno, kteří respondenti na otázku č. 10 odpovídali (N=329).²⁴² Výsledky této otázky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 15.

Graf 15: Současný pracovní status podle oboru studia (N=329)



Zdroj: vlastní zpracování

Z kompletního výběrového souboru je v současné době v placeném zaměstnání, popř. podniká (např. jako OSVČ) celkem 88% respondentů (305 z 346).²⁴³ Jedná se o 92% mužů a 83% žen z kompletního vzorku. Nebude-li bráno v potaz 17 respondentů, kteří na tuto otázku neodpovídali z toho důvodu, že po absolvování magisterského studia

²⁴² Znění otázky č. 10:

„10) Jste v současné době v placeném zaměstnání, popř. podnikáte (např. jako OSVČ)?

a) ano

b) ne => přeskočit na posledních 5 otázek“

²⁴³ Soubor těchto 305 respondentů je v následujícím textu disertační práce označován jako „pracující respondenti“.

nezískali placenou práci v délce minimálně 6 měsíců (možnost c) u otázky č. 3),²⁴⁴ je v současné době v placeném zaměstnání, popř. podniká (např. jako OSVČ) celkem 93% respondentů (305 z 329). Protože v případě otázky č. 3 i této otázky č. 10 se vždy jednalo o uzavřenou otázku bez možnosti jakékoliv otevřené odpovědi respondenta, nebylo blíže zkoumáno, jaký je současný status těch respondentů (N=41), kteří v současné době nepracují (17 respondentů volících možnost c) v otázce č. 3 a 24 respondentů volících možnost b) v této otázce č. 10), např. zda pouze studují, jsou na mateřské či rodičovské dovolené nebo jsou aktuálně nezaměstnaní (ať již dobrovolně, či nedobrovolně).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 5 ($\chi^2=5,955$, $df=1$, $p=0,015$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů. Níže uvedená tabulka 13 a graf 16 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 13: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 10 podle pohlaví respondentů

N=324	Muž	Žena	Celkem
Ano	96%	89%	93%
Ne	4%	11%	7%
Celkem	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 13 značí, že na hladině významnosti 0,05 je u možnosti „a) ano (pracuje či podniká)“ signifikantně více zastoupeno mužské pohlaví a naopak signifikantně méně ženské pohlaví a u možnosti „b) ne (nepracuje či nepodniká)“ obráceně.

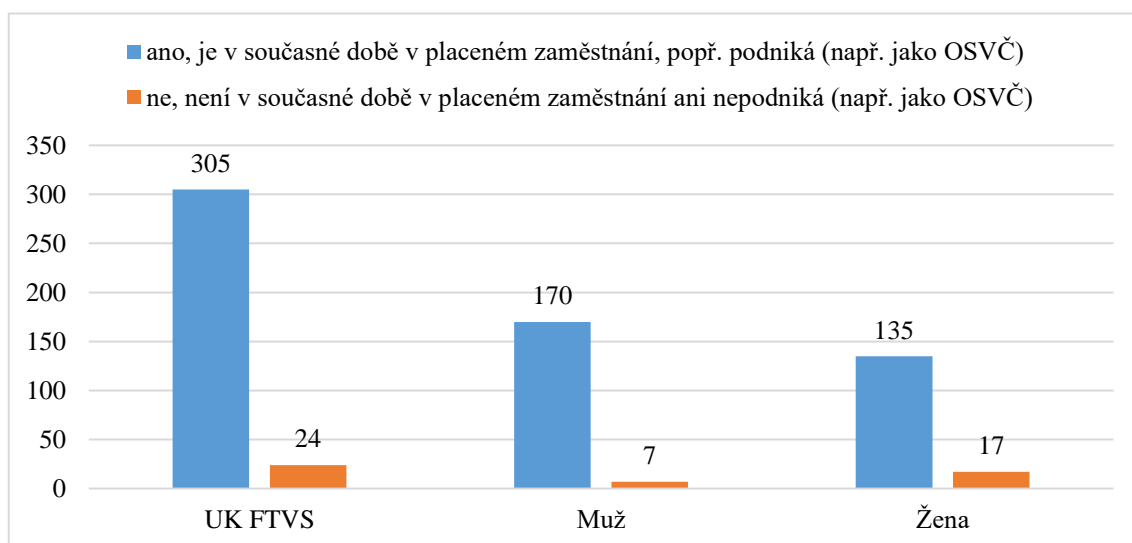
²⁴⁴ Znění otázky č. 3:

„3) Získal/a jste kdykoliv po absolvování magisterského studia placenou práci v délce min. 6 měsíců?
a) ano, pokračoval/a jsem v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ) zahájené již během studia => pokračuje až otázkou č. 7

b) ano, začal/a jsem pracovat, popř. podnikat (např. jako OSVČ)

c) ne => přeskočit na otázku č. 6 a č. 7 (popř. i č. 8 a č. 9) a pak na posledních 5 otázek“

Graf 16: Současný pracovní status podle pohlaví respondentů (N=329)



Zdroj: vlastní zpracování

Příčina výsledků v tabulce 13 a grafu 16 je pravděpodobně taková, že u dané otázky musely označit možnost „b) ne (nepracuje ani nepodniká)“ ty respondentky, které jsou momentálně na mateřské či rodičovské dovolené. Jedná se o logický závěr, protože výběrový soubor je tvořen vysokoškolskými absolventy z let 2010 až 2015, a tedy lze předpokládat, že mnoho žen bylo v době realizovaného šetření (podzim 2016) právě na mateřské či rodičovské dovolené.

Do následujících analýz zkoumajících současnou práci respondentů tak vstupovalo pouze 305 respondentů z celkového výběrového souboru 346 respondentů (88%).

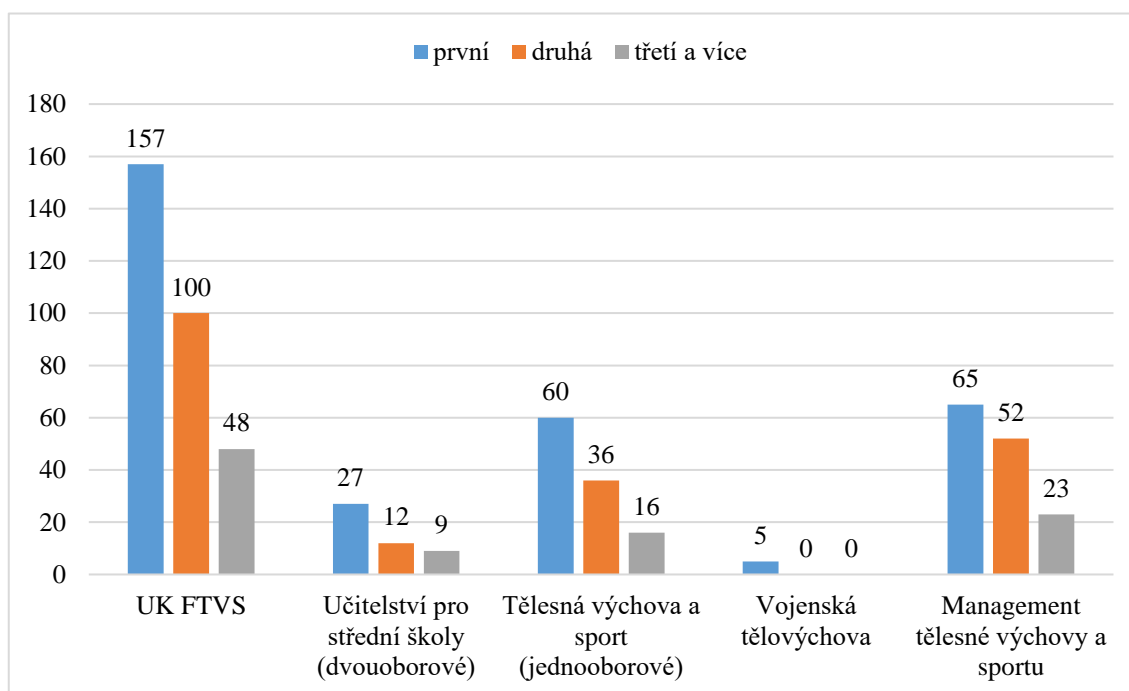
U otázky č. 11 – četnost práce respondenti uváděli, kolikátou prací po absolvování studia je jejich současná práce.²⁴⁵ Na výběr měli ze 3 uzavřených možností odpovědi. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 17.

²⁴⁵ Znění otázky č. 11:

„11) Kolikátou prací po absolvování školy je Vaše současná práce?

a) první b) druhou c) třetí a více“

Graf 17: Četnost práce po absolvování studia podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Celkem 51% pracujících respondentů (157 z 305) působí v jejich první práci po absolvování magisterského studia (53% mužů a 50% žen). Pro 33% pracujících respondentů (100 z 305) se jedná o jejich druhou práci (31% mužů a 35% žen) a pro zbylých 16% respondentů (48 z 305) se jedná o minimálně již třetí práci (16% mužů a 15% žen).

Při vzájemném porovnání oborů studia již alespoň jednou změnilo svou práci nejvíce respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu, kde ve své první práci po absolvování studia již nepůsobí 54% respondentů (75 ze 140). Všechny 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova působí stále ve své první práci po absolvování studia a dále nejméně svou práci měnili respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kde ve své první práci po absolvování studia stále působí 56% respondentů (27 ze 48).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 7 ($\chi^2=18,618$, $df=10$, $p=0,045$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria rok absolvování studia. Níže uvedená tabulka 14 a graf 18 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

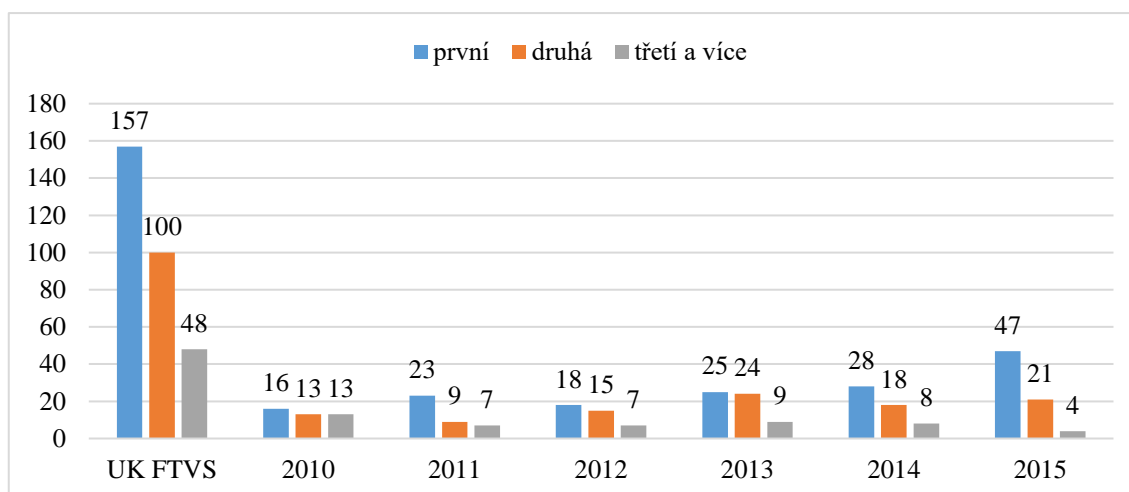
Tabulka 14: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 11 podle roku absolvování studia

N=300	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
První	38%	58%	45%	43%	50%	64%	51%
Druhou	31%	24%	38%	41%	35%	30%	33%
Třetí a více	31%	18%	18%	16%	15%	6%	16%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 14 značí, že na hladině významnosti 0,01 jsou u možnosti „a) první práce po absolvování studia“ signifikantně více zastoupeni respondenti absolvující své studium v roce 2015. U možnosti „c) třetí a více“ jsou na hladině významnosti 0,01 signifikantně více zastoupeni respondenti absolvující své studium v roce 2010 a naopak signifikantně méně zastoupeni respondenti absolvující své studium v roce 2015.

Graf 18: Četnost práce po absolvování studia podle roku absolvování studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky prezentované v grafu 18 jsou logické, protože čím déle jsou respondenti na trhu práce, tím více času měli na možnost změny vykonávané práce. Proto tak například ve své první práci po absolvování studia působí pouze 38% respondentů absolvujících studium v roce 2010 (16 ze 42), kteří se na trhu práce pohybují již přibližně 6 let, a naopak ve své první práci po absolvování studia stále působí 65% respondentů absolvujících studium v roce 2015 (47 ze 72), kteří jsou na trhu práce přibližně 1 rok. Procento těch respondentů, kteří působí minimálně ve své třetí práci po absolvování studia, tzn., že práci již častěji měnili, je ve výběrovém souboru dle předpokladů postupem času rok od roku nižší podle roku absolvování studia od nejstarších po nejmladší (2010: 31%; 2011 a 2012: 18%; 2013: 16%; 2014: 15% a 2015: 6%).

6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce

Tato otázka zkoumala, jakým způsobem si respondent našel jeho současnou práci.²⁴⁶ Jednalo se o polouzavřenou otázku a jako jediná v celém dotazníku byla otázkou selektivní, tzn., že respondent mohl označit více možností odpovědi. Na výběr bylo celkem 7 různých způsobů nalezení si práce a bylo tak zaznamenáno 395 odpovědí od 305 pracujících respondentů.

Rovně tři čtvrtiny respondentů (75%, 229 z 305) uvedly pouze 1 způsob nalezení současné práce. Dalších 64 respondentů (21%) uvedlo 2 způsoby, 10 respondentů (3%) 3 způsoby a 2 respondenti (1%) dokonce 4 způsoby nalezení současné práce.

Při pohledu na níže uvedený graf 19 je zřejmé, že se odpovědi respondentů poměrně lišily na základě absolvovaného oboru studia. To ostatně potvrzuje i tabulka 6, kde vypočtené chí-kvadrát testy pro relativní četnosti odpovědí u otázky č. 12 byly ve 4 případech statisticky významně odlišné. Jednalo se o možnosti odpovědí:

- 1) „b) sám/sama jsem kontaktoval zaměstnavatele“ ($\chi^2=17,762$, $df=2$, $p=0,000$) – hladina významnosti 0,001;
- 2) „c) byl/a jsem sám/sama osloven/a zaměstnavatelem“ ($\chi^2=13,822$, $df=2$, $p=0,001$) – hladina významnosti 0,001;
- 3) „e) pomocí rodiny, přátel či známých“ ($\chi^2=12,545$, $df=2$, $p=0,002$) – hladina významnosti 0,01;
- 4) „f) zahájil/a jsem vlastní podnikání (např. jako OSVČ)“ ($\chi^2=8,301$, $df=2$, $p=0,016$) – hladina významnosti 0,05.

Možnost odpovědi „g) jiným způsobem“ do analýzy chí-kvadrát testů (viz tabulky 5 až 7) nevstupovala pro nedostatečný počet odpovědí ($N=7$). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 19.

²⁴⁶ Znění otázky č. 12:

„12) Jak jste si Vaši současnou práci našel/a? (můžete označit i více variant odpovědí)

a) přes internet (pracovní portály, inzerovaná volná místa na webu firem apod.)

b) sám/sama jsem kontaktoval/a zaměstnavatele

c) byl/a jsem sám/sama osloven/a zaměstnavatelem

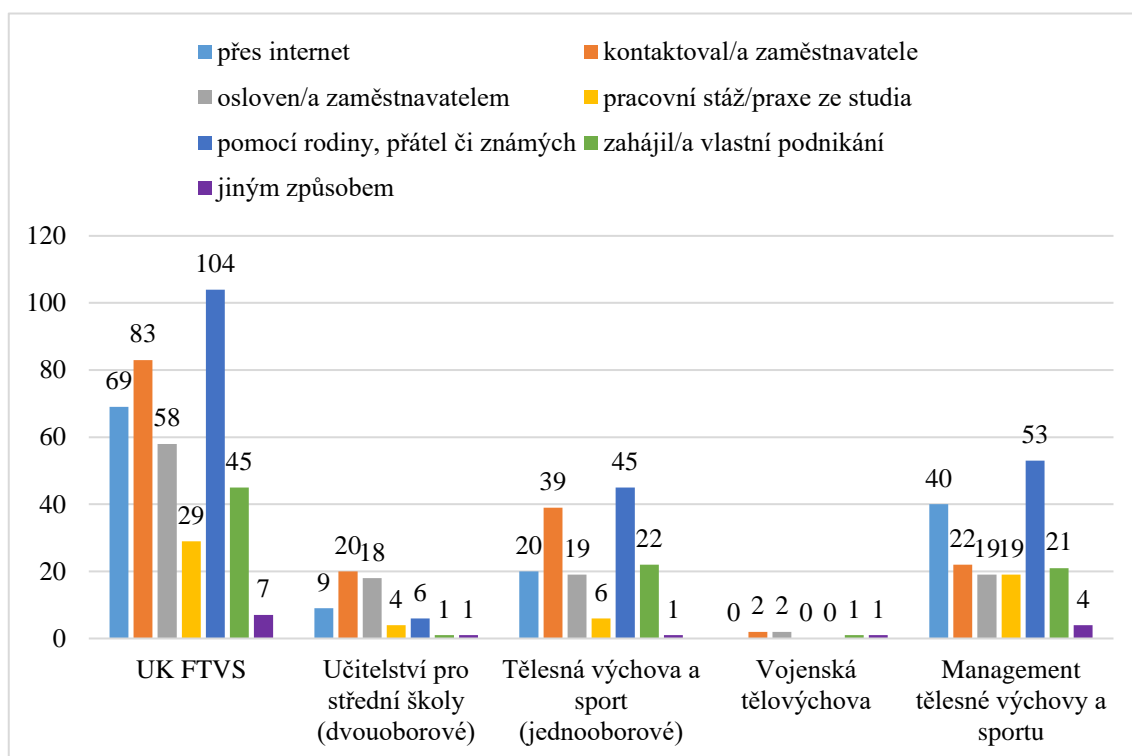
d) díky pracovní stáži/praxi ze studia

e) pomocí rodiny, přátel či známých

f) zahájil/a jsem vlastní podnikání (např. jako OSVČ)

g) jiným způsobem (např. tisk, ÚP, personální agentura atd.) – pokud ano, jakým?

Graf 19: Způsob nalezení současné práce podle oboru studia (N=395)



Zdroj: vlastní zpracování

Nejčastěji si respondenti svou současnou práci našli „pomocí rodiny, přátel či známých“. Tuto možnost uvedlo 34% respondentů (104 z 305). Jednalo se o 31% mužů a 29% žen. Druhým nejčastějším způsobem bylo „přímé kontaktování zaměstnavatele“ respondentem, který uvedlo 27% respondentů (83 z 305) a jednalo se o 25% mužů a 24% žen a třetím nejčastějším způsobem bylo „přes internet (pracovní portály, inzerovaná volná místa na webu firem apod.)“, který uvedlo 23% respondentů (69 z 305) a jednalo se o 18% mužů a 22% žen. U možnosti odpovědi „g) jiným způsobem“ (N=7) měli respondenti uvést, o jaký způsob hledání práce se jednalo. Ve 3 případech se jednalo o inzeráty na nástěnkách na UK FTVS nabízejících volné pracovní pozice a odpovědi zbylých 4 respondentů se různily.

Nebudou-li brány v potaz výsledky oboru Vojenská tělovýchova, kde je zaznamenáno pouze 6 odpovědí od 5 respondentů, tak jsou při vzájemném srovnání jednotlivé obory studia poměrně odlišné. Relativní četnosti odpovědí rozdělené podle jednotlivých oborů studia a přepočítané na celkové počty respondentů v jednotlivých oborech zobrazuje následující tabulka 15. Světle šedivě je vyznačena vždy nejnižší četnost odpovědí u dané možnosti při porovnání jednotlivých oborů navzájem a tmavě šedivě je vyznačena vždy nejvyšší četnost.

Tabulka 15: Porovnání způsobu nalezení současné práce podle oboru studia²⁴⁷

N=389	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Přes internet	19%	18%	29%	23%
Kontaktoval/a zaměstnavatele	42%	35%	16%	27%
Osloven/a zaměstnavatelem	38%	17%	14%	19%
Pracovní stáž/praxe ze studia	8%	5%	14%	10%
Pomocí rodiny, přátel či známých	13%	40%	38%	34%
Zahájil/a vlastní podnikání	2%	20%	15%	15%
Jiným způsobem	2%	1%	3%	2%

Zdroj: vlastní zpracování

Porovnání jednotlivých možností odpovědi podle oboru studia přináší velmi zajímavá zjištění. Respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) si v porovnání s respondenty z jiných oborů zřetelně častěji našli svou současnou práci „přímým kontaktováním zaměstnavatele“ nebo byli „osloveni zaměstnavatelem“. To je způsobeno nejspíše provázaností jejich oboru se školským systémem a jejich častým přechodem přímo do oblasti středního a základního školství, kde tak přímo oslovují tato školská zařízení, nebo jsou naopak přímo těmito zařízeními oslovováni. Naopak zřetelně méně často si tito respondenti oproti ostatním oborům našli svou současnou práci „pomocí rodiny, přátel či známých“ a také méně často „zahajovali vlastní podnikání“.

Respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) si v porovnání s respondenty z jiných oborů zřetelně častěji našli svou současnou práci „pomocí rodiny, přátel či známých“ nebo „zahájili vlastní podnikání“. Naopak zřetelně méně často si tito respondenti oproti ostatním oborům našli svou současnou práci „díky pracovní stáži či praxi ze studia“ nebo „přes internet“.

Respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu si v porovnání s respondenty z jiných oborů zřetelně častěji našli svou současnou práci „přes internet“ či „díky pracovní stáži či praxi ze studia“. Naopak zřetelně méně často si tito respondenti oproti ostatním oborům našli svou současnou práci „přímým kontaktováním zaměstnavatele“ a také nebyli „oslovováni zaměstnavateli“.

²⁴⁷ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese

Tato otázka byla otevřená a respondenti měli co nejvýstižněji uvádět jimi vykonávanou profesi.²⁴⁸ Ve znění otázky jim proto byly dány i různé konkrétní příklady. Celkem bylo získáno všech 305 odpovědí od pracujících respondentů, nicméně pro další analýzy jich bylo použitelných pouze 303, protože 2 respondenti (oba z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové)) odpověděli stroze „OSVČ“, což znemožnilo další klasifikaci vykonávané profese např. podle metodiky ISCO-08, což dále vedlo k nemožnosti určení hodnoty socio-ekonomického statusu povolání ISEI.

Vykonávané profese respondentů byly rozříděny do jednotlivých skupin 0 až 9 podle stupnice ISCO-08 následovně:

- 1) Skupina ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách (N=5);²⁴⁹
- 2) Skupina ISCO 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci (N=90);
- 3) Skupina ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci (N=125);
- 4) Skupina ISCO 3 – Techničtí a odborní pracovníci (N=58);
- 5) Skupina ISCO 4 – Úředníci (N=19);
- 6) Skupina ISCO 5 – Pracovníci ve službách a prodeji (N=6).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=89,623$, $df=8$, $p=0,000$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 16 a graf 20 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

²⁴⁸ Znění otázky č. 13:

„13) Uveďte, prosím, co nejvýstižněji Vámi vykonávanou profesi.

Např. učitel tělesné výchovy na SŠ, marketingový manažer obchodní společnosti, finanční poradce, obchodní zástupce ve farmacii, fitness trenér apod.

.....“

²⁴⁹ U tohoto výsledku není překvapením, že se jednalo přesně o všech 5 respondentů, kteří absolvovali magisterský studijní obor Vojenská tělovýchova.

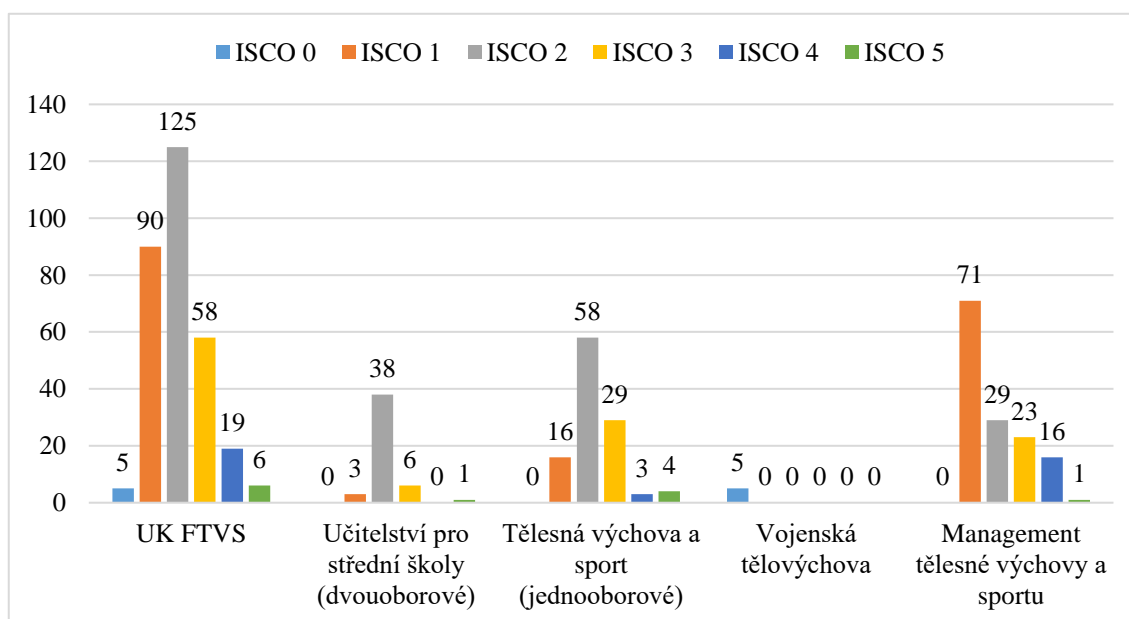
Tabulka 16: Relativní četnosti překódovaných odpovědí podle klasifikace ISCO-08 u otázky č. 13 podle oboru studia²⁵⁰

N=298	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
ISCO 1	6%	15%	51%	30%
ISCO 2	79%	53%	21%	42%
ISCO 3	13%	26%	16%	19%
ISCO 4	0%	3%	11%	6%
ISCO 5	2%	4%	1%	2%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 16 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 v celkem 10 buňkách z 15 (mj. kompletně celé skupiny ISCO 1, ISCO 2 a ISCO 4 napříč jednotlivými obory studia). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 20.

Graf 20: Vykonávané profese podle skupin ISCO-08 podle oboru studia (N=303)



Zdroj: vlastní zpracování

²⁵⁰ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

ISCO 1...Zákonodárci a řídicí pracovníci

ISCO 2...Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci

ISCO 3...Techničtí a odborní pracovníci

ISCO 4...Úředníci

ISCO 5...Pracovníci ve službách a prodeji

Již na první pohled jsou zřejmé rozdíly v rozložení odpovědí respondentů dle jejich absolvovaného oboru. Přibližně 30% respondentů (90 z 303) vykonává práci spadající do skupiny ISCO 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci (32% mužů a 28% žen). Více než tři čtvrtiny z těchto 90 respondentů jsou však absolventy oboru Management tělesné výchovy a sportu (79%, 71 z těchto 90 respondentů) a např. obor Učitelství pro střední školy (dvouoborové) je v této skupině zastoupen pouze 6% svých respondentů (3 ze 48). Dalších 41% respondentů (125 z 303), což je nejvíce z celého výběrového souboru, vykonává práci spadající do skupiny ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci (40% mužů a 44% žen). Do této skupiny spadá celkem 79% respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (38 ze 48) a 53% respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (58 ze 110). Z oboru Management tělesné výchovy a sportu do skupiny ISCO 2 spadá pouze 21% respondentů (29 ze 140).

Respondenti spadající do skupiny ISCO 3 – Techničtí a odborní pracovníci jsou přesně z poloviny tvořeni absolventy oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (50%, 29 z těchto 58 respondentů). Dále do této skupiny spadá 16% respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu (23 ze 140) a 13% respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (6 ze 48). V této skupině je umístěno 20% mužů a 19% žen.

Respondenti spadající do skupiny ISCO 4 – Úředníci jsou v 16 případech z 19 absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu a zbylé 3 případy jsou absolventi oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové). V této skupině jsou umístěna 4% mužů a 9% žen.

Ve skupině ISCO 5 – Pracovníci ve službách a prodeji jsou zastoupeni absolventi oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) ve 4 případech ze 6 a absolventi oboru Učitelství pro střední školy (jednooborové) a Management tělesné výchovy a sportu mají v této skupině po 1 respondentovi. Všichni tyto pracovníci jsou mužského pohlaví.

Všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova vykonává takové profese, které spadají do skupiny ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách.

Vykonávaným profesím pak byla přiřazena čtyřmístná hodnota podle klasifikace zaměstnání ISCO-08, aby bylo možné určit hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI. Celkem byly profese klasifikovány do 57 skupin jednotlivých zaměstnání podle čtyřmístného kontinua stupnice ISCO-08 a těchto 57 skupin bylo veřejně

dostupným převodníkem ISCO-08 <=> ISEI-08 (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce) překlasifikováno na celkem 29 různých hodnot socio-ekonomického statusu povolání ISEI.

Modusem v kvalifikaci zaměstnání podle metodiky ISCO-08 byla hodnota „2330 – Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol“ (N=71) s přiřazenou hodnotou ISEI 71,²⁵¹ která tak byla rovněž modusem v celém vzorku. Průměr hodnoty ISEI činil v celém výběrovém souboru 60 (N=303). Minimální hodnota ISEI činila v celém vzorku 33 u zaměstnání podle čtyřmístného kódování ISCO-08 „5151 – Provozní pracovníci stravovacích, ubytovacích a dalších zařízení“ (N=1), maximální hodnota ISEI činila v celém vzorku 77 u zaměstnání podle čtyřmístného kódování ISCO-08 „1330 – Řídící pracovníci v oblasti informačních a komunikačních technologií“ (N=1). U mužů činil průměr hodnot ISEI 60 (N=168, min. 37, max. 77) a u žen rovněž 60 (N=135, min. 41, max. 76). Průměry hodnot ISEI podle jednotlivých oborů studia byly následovné:

- 1) Učitelství pro střední školy (dvouoborové) – ISEI 67 (N=48, min. 41, max. 76), této hodnotě odpovídají povolání jako např. řídicí pracovníci v oblasti reklamy a styku s veřejností, specialisté zaměřeni na metody výuky nebo zprostředkovatelé finančních transakcí a finanční makléři;
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové) – ISEI 60 (N=110, min. 41, max. 77), této hodnotě odpovídají povolání jako např. řídicí pracovníci v těžbě a geologii, specialisté v oblasti územního a dopravního plánování nebo technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií;
- 3) Vojenská tělovýchova – ISEI 49 (N=5, min. 38, max. 65), této hodnotě odpovídají povolání jako např. technici v chemických a fyzikálních vědách, odborní pracovníci v administrativě a správě organizace nebo příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR a hasiči ostatních jednotek požární ochrany;
- 4) Management tělesné výchovy a sportu – ISEI 58 (N=140, min. 33, max. 71), této hodnotě odpovídají povolání jako např. specialisté v oblasti oční optiky a optometrie, učitelé a vychovatelé pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami nebo specialisté v oblasti personálního řízení.

²⁵¹ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

Nejvyšší průměrné hodnoty ISEI tak dosáhli respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (67) a nejnižšího respondenti z oboru Vojenská tělovýchova (49).

Podle roku absolvování studia vyšel průměr hodnot ISEI následovně:

- 1) 2010 – ISEI 61 (N=41, min. 41, max. 74);
- 2) 2011 – ISEI 64 (N=39, min. 38, max. 76);
- 3) 2012 – ISEI 60 (N=40, min. 41, max. 76);
- 4) 2013 – ISEI 61 (N=57, min. 41, max. 71);
- 5) 2014 – ISEI 58 (N=54, min. 38, max. 77);
- 6) 2015 – ISEI 58 (N=72, min. 33, max. 76).

Nepatrně vyšších průměrných hodnot ISEI tak dosahovali ti respondenti, kteří se na pracovním trhu pohybovali již 3 až 6 let (ISEI 60 až 64) oproti těm respondentům, kteří na pracovním trhu působili zatím pouze 1 až 2 roky (ISEI 58).

6.4.4 Výsledky otázek č. 14, č. 20 až č. 22 – souvislost současné práce s absolvovaným studiem

Ve výzkumném dotazníku bylo umístěno celkem 5 otázek porovnávajících současnou práci respondentů s jejich absolvovaným studiem. Jednalo se o tyto 4 otázky z části dotazníku zkoumající současnou práci absolventů:

- 1) Otázka č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou;
- 2) Otázka č. 20 – kvalifikační náročnost současné práce (tzv. vertikální shoda mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro vykonávanou práci);
- 3) Otázky č. 21 a č. 22 – obor současné práce (tzv. horizontální shoda mezi vystudovaným oborem a oborem nejvhodnějším pro vykonávanou práci).

A dále se jednalo o první otázku z části dotazníku zkoumající hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy:

- 1) Otázka č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci.

V dalších podkapitolách tak jsou odprezentovány výsledky otázek č. 14 a č. 20 až č. 22. Výsledky otázky č. 27 jsou prezentovány v kapitole 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci.

6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou

V otázce č. 14 respondenti odpovídali, do jaké míry jejich současná práce souvisí se sportem a tělesnou výchovou.²⁵² Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=20,457$, $df=4$, $p=0,000$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 17 a graf 21 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 17: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 14 podle oboru studia²⁵³

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Zcela souvisí	58%	63%	39%	51%
Částečně souvisí	25%	20%	21%	21%
Nesouvisí	17%	18%	39%	28%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 17 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,01 u odpovědi „Zcela souvisí“ u 2 oborů studia a u odpovědi „Nesouvisí“ také u 2 oborů studia. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 21.

²⁵² Znění otázky č. 14:

„14) Do jaké míry dle Vašeho názoru souvisí Vaše současná práce obecně se sportem a tělesnou výchovou?
a) zcela souvisí b) částečně souvisí c) nesouvisí“

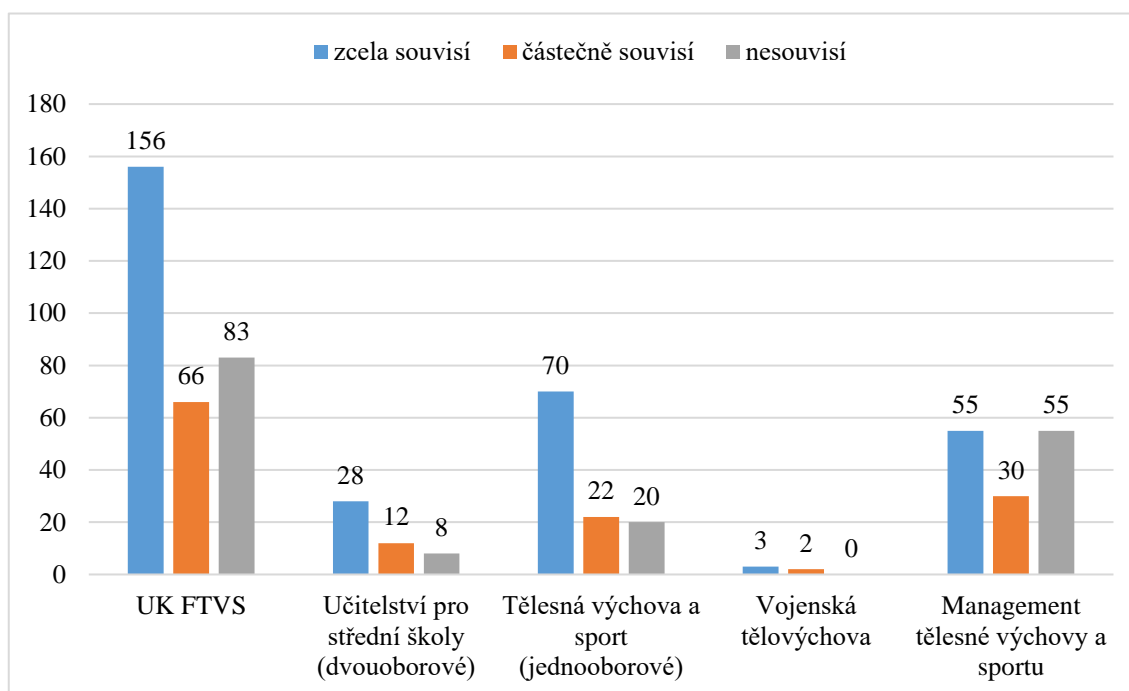
²⁵³ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Graf 21: Souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou podle oboru studia (N=305)



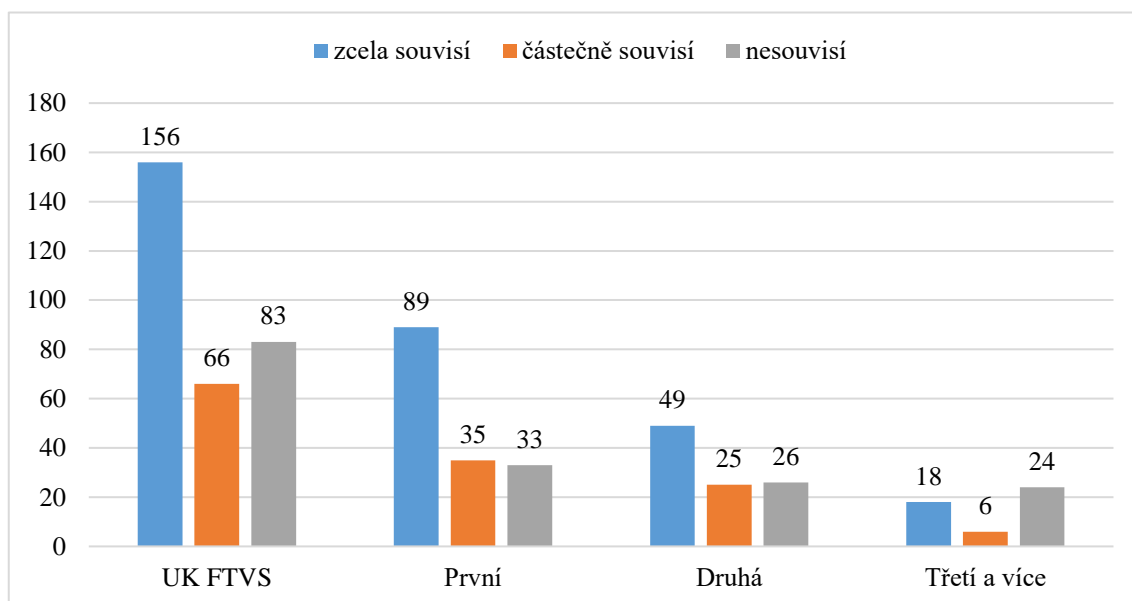
Zdroj: vlastní zpracování

Současná práce alespoň částečně souvisí se sportem a tělesnou výchovou u 73% pracujících respondentů (222 z 305). Jedná se shodně o 51% mužů i žen. To je dle autorova názoru velmi pozitivní výsledek pro vedení a akademické pracovníky UK FTVS.

Mezi jednotlivými obory jsou však podstatné rozdíly ve výsledcích. Ani jeden respondent z oboru Vojenská tělovýchova nepracuje v takové současné práci, která by nesouvisela se sportem a tělesnou výchovou. Zatímco u respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) současná práce nesouvisí se sportem a tělesnou výchovou pouze u 17% dotázaných (8 ze 48) a u respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) u 18% dotázaných (20 ze 112), tak u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu současná práce nesouvisí se sportem a tělesnou výchovou u 39% dotázaných (55 ze 140). To může být způsobeno obsahovou náplní studia a širokými kompetencemi absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu, kteří se tak zvládají uplatňovat i mimo oblast sportu a tělesné výchovy.

Zajímavé výsledky jsou pozorovány v případě porovnání výsledků této otázky s výsledky otázky č. 11 – četnost práce po absolvování studia (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status). Toto porovnání zobrazuje následující graf 22.

Graf 22: Souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou podle četnosti práce po absolvování studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Zatímco u těch respondentů, kteří v době dotazování stále působili ve své první práci po absolvování magisterského studia, bylo zaznamenáno pouze 21% případů (33 ze 157), kdy respondenti pracovali mimo sport a tělesnou výchovu, tak u těch respondentů, kteří působili ve své druhé práci, bylo zaznamenáno již 26% případů (26 ze 100), kdy respondenti pracovali mimo sport a tělesnou výchovu, a nakonec u těch respondentů, kteří působili minimálně v již třetí práci, bylo zaznamenáno vysokých 50% případů (24 ze 48), kdy respondenti pracovali mimo sport a tělesnou výchovu.

Tato zjištění značí, že čím častěji respondenti mění práci, tím více opouští oblast sportu a tělesné výchovy.

6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce

V otázce č. 20 respondenti hodnotili kvalifikační náročnost jejich současné práce.²⁵⁴ Tím byla zkoumána tzv. vertikální shoda mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro vykonávanou práci.

²⁵⁴ Znění otázky č. 20:

„20) Jaké vzdělání považujete za nejvhodnější pro práci, kterou nyní vykonáváte?

a) doktorské (Ph.D.)

d) vyšší odborné (DiS.)

b) magisterské (Mgr., Ing. apod.)

e) středoškolské s maturitou

c) bakalářské (Bc.)

f) středoškolské bez maturity a nižší“

Odovědi na tuto otázku byly z důvodu výpočtů chí-kvadrát testů bipolárně překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁵⁵ Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=18,499$, $df=2$, $p=0,000$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 18 a graf 23 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

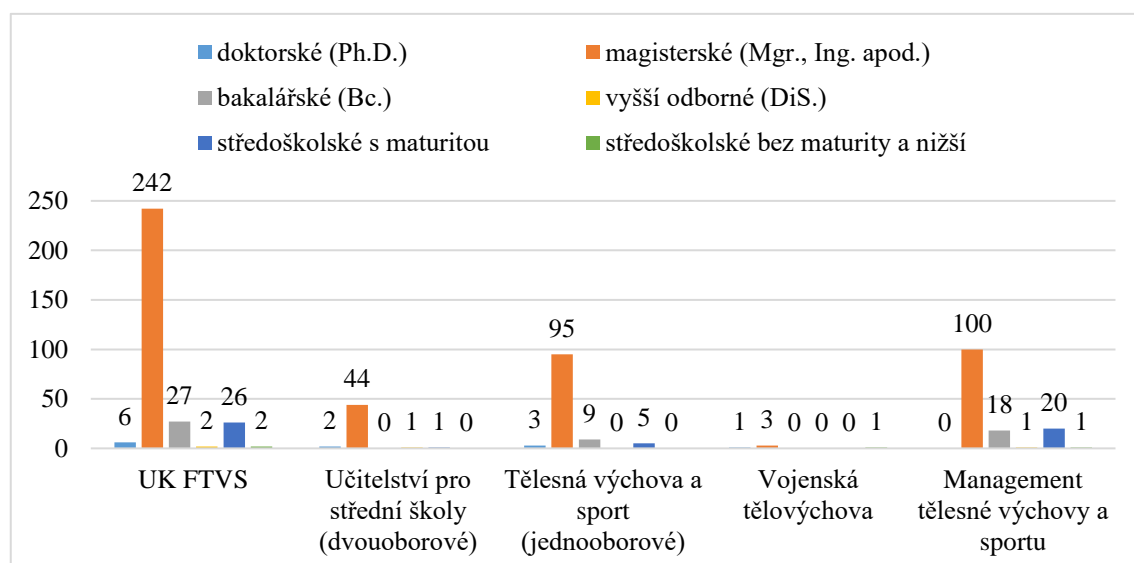
Tabulka 18: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 20 podle oboru studia²⁵⁶

M=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Ph.D. a Mgr. náročnost	96%	88%	71%	81%
Bc. a nižší náročnost	4%	13%	29%	19%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 18 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 ve všech 6 buňkách.

Graf 23: Kvalifikační náročnost současné práce podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

²⁵⁵ Překódování odpovědí u otázky č. 20:

1) Odpovědi „a) doktorské (Ph.D.)“ a „b) magisterské (Mgr., Ing. apod.)“;
 2) Odpovědi „c) bakalářské (Bc.)“, „d) vyšší odborné (DiS.)“, „e) středoškolské s maturitou“ a „f) středoškolské bez maturity a nižší“.

²⁵⁶ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

O 81% pracujících respondentů (248 z 305) lze říci, že pracují ve vertikální shodě mezi dosaženou úrovní vzdělání a vykonávanou prací. Jedná se o 82% mužů a 81% žen. Tito respondenti totiž považují za nejvhodnější úroveň vzdělání pro jejich současnou práci úroveň magisterskou či dokonce doktorskou. U 6 respondentů, kteří považují za nejvhodnější úroveň vzdělání úroveň doktorskou, se ve 3 případech jednalo o akademické pracovníky na vysokých školách. O zbylých 19% pracujících respondentů (57 z 305) lze říci, že se vertikálně neuplatnili, protože úroveň jejich vzdělání je vyšší než úroveň vzdělání nejvhodnější pro jimi vykonávanou současnou práci.

Výsledky jsou statisticky významně ovlivněny oborem studia respondentů. Z respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) se vertikálně uplatnilo 96% dotázaných (46 ze 48), což je nejvíce ze všech oborů. Z respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) se vertikálně uplatnilo 88% dotázaných (98 ze 112), z respondentů z oboru Vojenská tělovýchova se vertikálně uplatnilo 80% dotázaných (4 z 5) a z respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu se vertikálně uplatnilo pouze 71% dotázaných (100 ze 140). Z 28 respondentů, u kterých by stačila středoškolská úroveň vzdělání (s maturitou či bez ní), jsou rovné tři čtvrtiny respondentů (75%, 21 z 28) právě z oboru Management tělesné výchovy a sportu.

6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce

V otázce č. 21 respondenti hodnotili, jaký obor magisterského studia považují za nejvhodnější pro jejich současnou práci.²⁵⁷ Tím byla zkoumána tzv. horizontální shoda mezi vystudovaným oborem a oborem nejvhodnějším pro vykonávanou práci

Odpovědi na tuto otázku byly z důvodu výpočtů chí-kvadrát testů bipolárně překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁵⁸ Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=8,724$, $df=2$, $p=0,013$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle

²⁵⁷ Znění otázky č. 21:

„21) Jaký obor magisterského studia považujete za nejvhodnější pro práci, kterou nyní vykonáváte?

a) jednoznačně Vámi vystudovaný obor => přeskočit následující otázku

b) Vámi vystudovaný nebo příbuzný obor => přeskočit následující otázku

c) zcela jiný obor

d) není třeba zvláštní oborové specializace“

²⁵⁸ Překódování odpovědí u otázky č. 21:

1) Odpovědi „a) jednoznačně Vámi vystudovaný obor“ a „b) Vámi vystudovaný nebo příbuzný obor“;

2) Odpovědi „c) zcela jiný obor“ a „d) není třeba zvláštní oborové specializace“.

identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 19 a graf 24 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

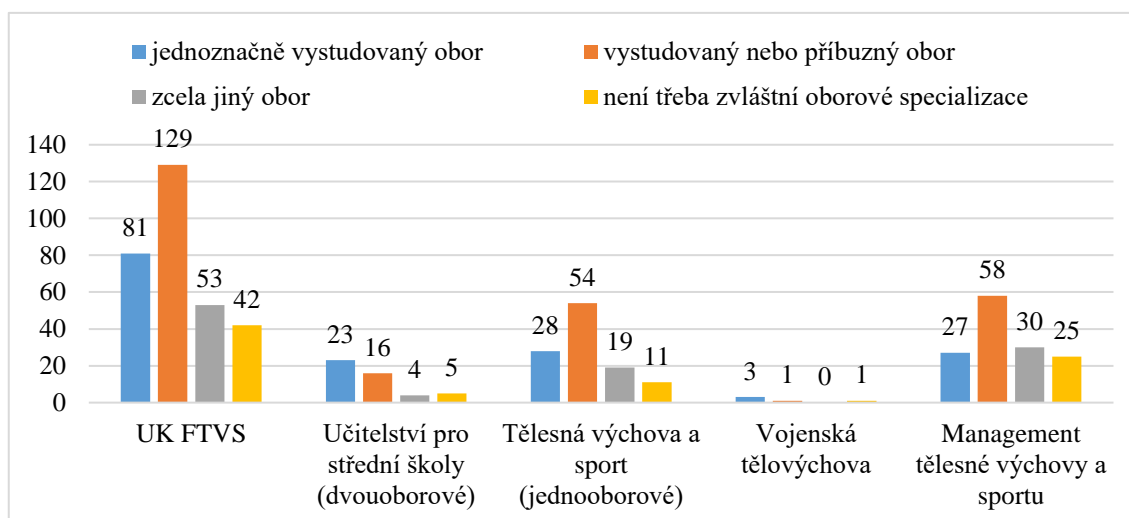
Tabulka 19: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 21 podle oboru studia²⁵⁹

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Jednoznačně vystudovaný či alespoň příbuzný obor	81%	73%	61%	69%
Zcela jiný obor či bez oborové specializace	19%	27%	39%	31%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 19 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 u respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a na hladině významnosti 0,01 u respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 24.

Graf 24: Vhodnost oboru studia pro současnou práci podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

O 69% pracujících respondentů (210 z 305) lze říci, že pracují v horizontální shodě mezi oborem studia a vykonávanou prací. Jedná se o 68% mužů a 70% žen. Tito respondenti totiž považují za nejvhodnější obor magisterského studia pro jejich současnou práci jednoznačně jimi vystudovaný magisterský obor či alespoň příbuzný magisterský obor.

²⁵⁹ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

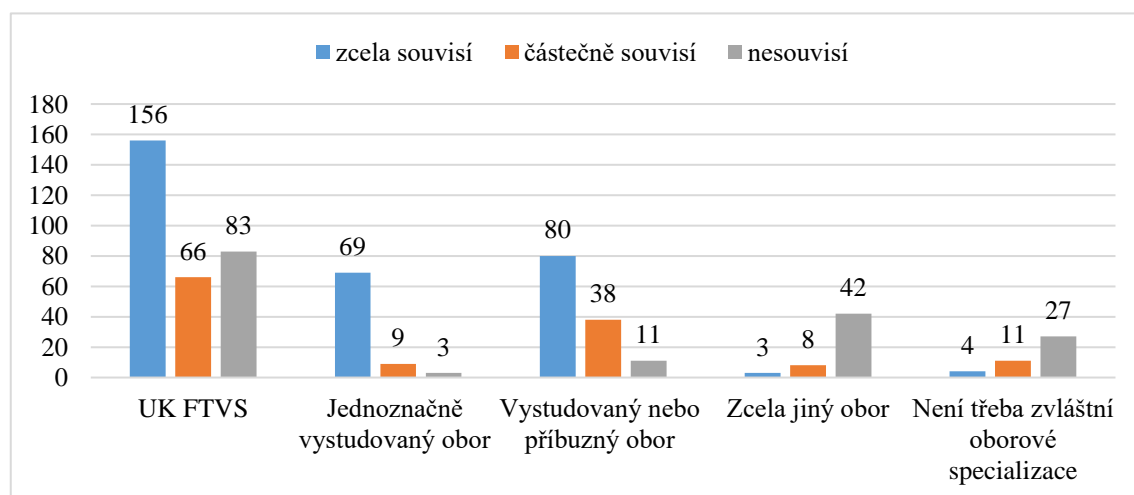
O zbylých 31% pracujících respondentů (95 z 305) lze říci, že se horizontálně neuplatnili, protože pro jimi vykonávanou práci je nevhodnější zcela jiný magisterský obor nebo není třeba zvláštní oborové specializace.

Výsledky jsou významně ovlivněny oborem studia respondentů. Z respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) se horizontálně uplatnilo 81% dotázaných (39 ze 48), což je nejvíce ze všech oborů. Z respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) se horizontálně uplatnilo 73% dotázaných (82 ze 112), z respondentů z oboru Vojenská tělovýchova se horizontálně uplatnilo 80% dotázaných (4 z 5) a z respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu se horizontálně uplatnilo pouze 61% dotázaných (85 ze 140). Z 95 respondentů, kteří se horizontálně neuplatnili, je 58% respondentů (55 z 95) právě z oboru Management tělesné výchovy a sportu.

Z prezentovaných výsledků je zřejmé, že v horizontální rovině (obor studia \Leftrightarrow obor vykonávané práce) se respondenti uplatňovali v menší míře než v rovině vertikální (úroveň vzdělání \Leftrightarrow kvalifikační náročnost vykonávané práce). Souhrnné srovnání vertikálního a horizontálního uplatnění respondentů z celého vzorku je uvedeno v dosud neprezentované kapitole 6.7.2 Uplatnění pracujících absolventů UK FTVS.

Otázka č. 21 se zabývala oborem studia a vykonávanou prací respondenta. Poměrně podobná byla ve výzkumném dotazníku i otázka č. 14 (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou), která se ovšem nezabývala oborem studia, ale sportem a tělesnou výchovou jako takovou. Následující graf 25 porovnává výsledky otázky č. 21 s výsledky otázky č. 14.

Graf 25: Vhodnost oboru studia a souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Prezentované výsledky přináší několik zajímavých zjištění. Tři respondenti, kteří jako nejvhodnější obor studia pro jimi vykonávanou práci uvedli odpověď „jednoznačně vystudovaný obor“, zároveň uvedli, že jimi vykonávaná práce nesouvisí se sportem a tělesnou výchovou. Všichni tito 3 respondenti byli ženského pohlaví, ve 2 případech se jednalo o absolventky oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) z roku absolvování studia 2010 (vykonávané profese „učitelka FJ na SŠ“ a „školní psycholog“) a v 1 případě se jednalo o absolventku oboru Management tělesné výchovy a sportu z roku absolvování studia 2013 (vykonávaná profese „výkonná ředitelka neziskové organizace poskytující sociální a zdravotní služby“).

Tyto výsledky tak značí, že magisterské obory na UK FTVS nabízí studentům relativně široké kompetence pro jejich budoucí uplatnění na trhu práce, protože i když tyto respondentky působí pracovně mimo oblast sportu a tělesné výchovy, tak i přesto považují jimi absolvovaný magisterský obor za ten zcela nejvhodnější pro jimi vykonávanou práci.

Dalších 11 respondentů, kteří jako nejvhodnější obor studia pro jimi vykonávanou práci uvedli odpověď „vystudovaný nebo příbuzný obor“, také ve své práci působí mimo oblast sportu a tělesné výchovy.

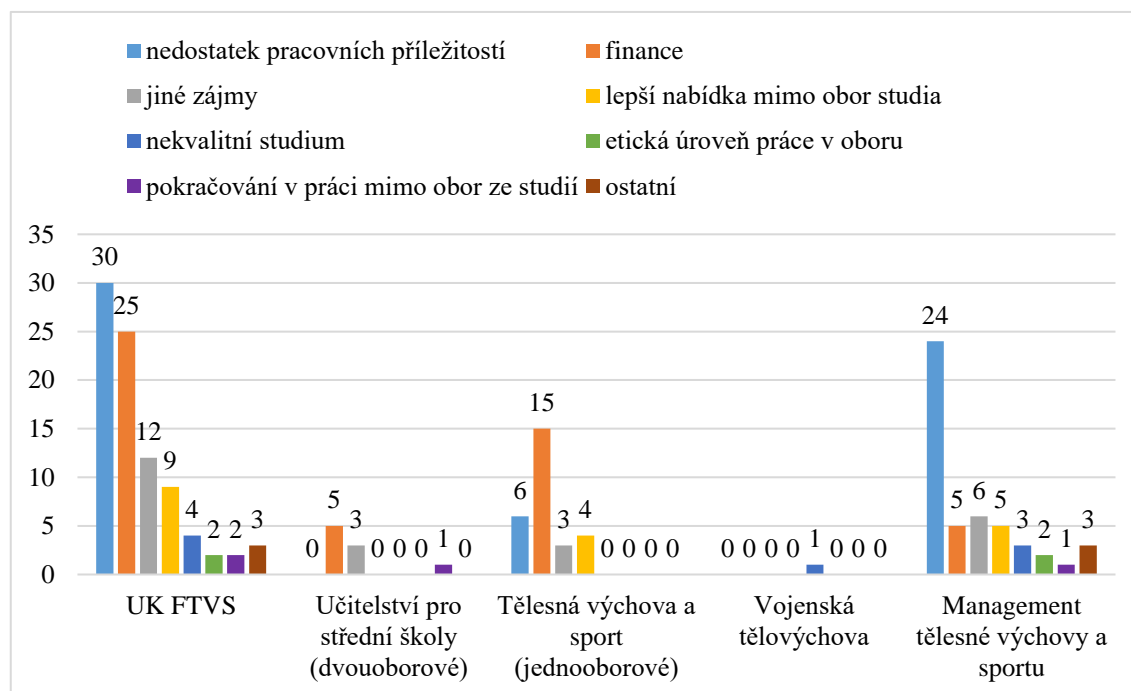
Zajímavé jsou ještě odpovědi dalších 3 respondentů, jejichž současná práce zcela souvisí se sportem a tělesnou výchovou, ale jako nejvhodnější obor studia pro jimi vykonávanou práci uvedli odpověď „zcela jiný obor“. Jednalo se o 2 muže, první absolvující obor Učitelství pro střední školy (dvouoborové) v roce 2012 a pracující jako „test analytik“, druhý absolvující obor Management tělesné výchovy a sportu v roce 2015 a pracující jako „trenér mládeže fotbalu“, a 1 ženu, která absolvovala obor Tělesná výchova a sport (jednooborové) v roce 2012 a pracuje jako „učitelka v mateřské škole“.

U respondenta pracujícího jako „trenér mládeže fotbalu“ se tak jeví jako vhodnější obor studia jiný obor z nabídky UK FTVS a tím je Tělesná výchova a sport (jednooborové), u ostatních 2 respondentů, i když podle jejich odpovědí působí v oblasti sportu a tělesné výchovy, vhodný obor studia UK FTVS nejspíše nenabízí.

V případě, že respondent u otázky č. 21 uvedl možnost „c) zcela jiný obor“ nebo „d) není třeba zvláštní oborové specializace“, týkala se ho následující otevřená otázka č. 22, kde měl svými slovy uvést hlavní důvod, proč nepracuje ve vystudovaném

magisterském oboru.²⁶⁰ Tato otázka se tak týkala celkem 95 respondentů, ale protože se jednalo o jednu z mála otázek, na niž nebyla odpověď povinná, bylo zaznamenáno pouze 87 odpovědí a zbylých 8 respondentů odpověď neuvedlo. Tyto otevřené odpovědi byly výzkumníkem překódovány dle jejich obsahové náplně do celkem 8 skupin, které jsou podle jednotlivých oborů studia zobrazeny v následujícím grafu 26.

Graf 26: Důvody práce mimo obor studia podle oboru studia (N=87)



Zdroj: vlastní zpracování

Nejčastěji uváděným důvodem práce mimo obor studia byl „nedostatek pracovních příležitostí na trhu práce“. Tento důvod uvedla přibližně třetina respondentů (34%, 30 z 87). Z těchto 30 respondentů se ovšem jednalo ve 24 případech o absolventy oboru Management tělesné výchovy a sportu, což značí, že nedostatečnou poptávkou ze strany zaměstnavatelů trpěli právě tyto absolventi. Z respondentů z tohoto oboru uvedla tento důvod práce mimo obor studia přibližně polovina respondentů (49%, 24 ze 49).

Druhým nejčastěji uváděným důvodem práce mimo obor studia byly finance, což uvedlo 29% respondentů (25 z 87). Na nedostatečné platové ohodnocení v nabízených pracích v oboru studia si stěžovali nejvíce respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové), protože v 15 z těchto 25 případů se jednalo právě o tyto absolventy.

²⁶⁰ Znění otázky č. 22:

„22) Uveďte, prosím, hlavní důvod, proč nepracujete ve Vámi vystudovaném magisterském oboru?“

Zajímavým zjištěním je fakt, že z oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) si pokaždé o něco více než polovina respondentů postěžovala právě na finanční stránku nabízených prací v oboru (56%, 5 z 9, resp. 54%, 15 z 28), zatímco u Vojenské tělovýchovy nebyla tato odpověď zaznamenána vůbec a u Managementu tělesné výchovy a sportu pouze v 10% případů (5 ze 49).

Mezi další uváděné důvody patřily např. jiné zájmy respondentů (N=12), lepší pracovní nabídka mimo obor studia (N=9) či nedostatečná kvalita absolvovaného studia na budoucí uplatnění na trhu práce (N=4). U 2 respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu bylo důvodem práce mimo obor studia neetické prostředí práce v oboru.

6.4.5 Výsledky otázek č. 15 až č. 18 a č. 24 až č. 26 – současná pracovní situace absolventů

Těchto 7 otázek ve výzkumném dotazníku blíže zkoumalo současnou pracovní situaci respondentů z pohledu toho, zda jsou zaměstnanci či podnikateli (otázka č. 15), jaký typ úvazku mají z pohledu doby určité či neurčité (otázka č. 16) a z pohledu smluvního časového rozsahu úvazku (plný úvazek či částečný úvazek) (otázka č. 17), v jakém sektoru pracují (veřejný, soukromý či nestatní neziskový) (otázka č. 18), v jak velké organizaci podle počtu zaměstnanců pracují (otázka č. 24), zda vykonávají řídicí pozici s podřízenými (otázka č. 25) a kde je místo výkonu jejich současné práce (otázka č. 26).

U žádné z výše uvedených otázek nebyly zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria rok absolvování studia.

U otázek č. 15 a č. 16 byly zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů.

U otázek č. 15, č. 18 a č. 24 až č. 26 byly zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,01 (otázka č. 15) a 0,001 (otázky č. 18 a č. 24 až č. 26) podle identifikačního kritéria obor studia.

Níže provedené analýzy se proto mj. věnují dělení odpovědí respondentů právě podle výše uvedených identifikačních kritérií.

6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci

Otázka č. 15 byla uzavřená bipolární a pracující respondenti uváděli, zda momentálně pracují jako podnikatelé (např. jako OSVČ) či jako zaměstnanci (N=305).²⁶¹ Z 305 pracujících respondentů v současnosti podniká 26% respondentů (78 z 305) a zbylých 74% respondentů (227 z 305) pracuje jako zaměstnanec.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=11,594$, $df=2$, $p=0,003$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,01 podle identifikačního kritéria obor studia a podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 5 ($\chi^2=5,797$, $df=1$, $p=0,016$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů. Níže uvedené tabulky 20 a 21 a grafy 27 a 28 se proto věnují analýze výsledků dle těchto kritérií.

Tabulka 20: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 15 podle oboru studia²⁶²

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Podnikatel	6%	29%	30%	26%
Zaměstnanec	94%	71%	70%	74%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 20 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,001 u odpovědí v oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 27.

²⁶¹ Znění otázky č. 15:

„15) Vykonáváte danou práci jako podnikatel (např. jako OSVČ) nebo jako zaměstnanec?

a) podnikatel (např. jako OSVČ) => přeskočit následující 2 otázky

b) zaměstnanec“

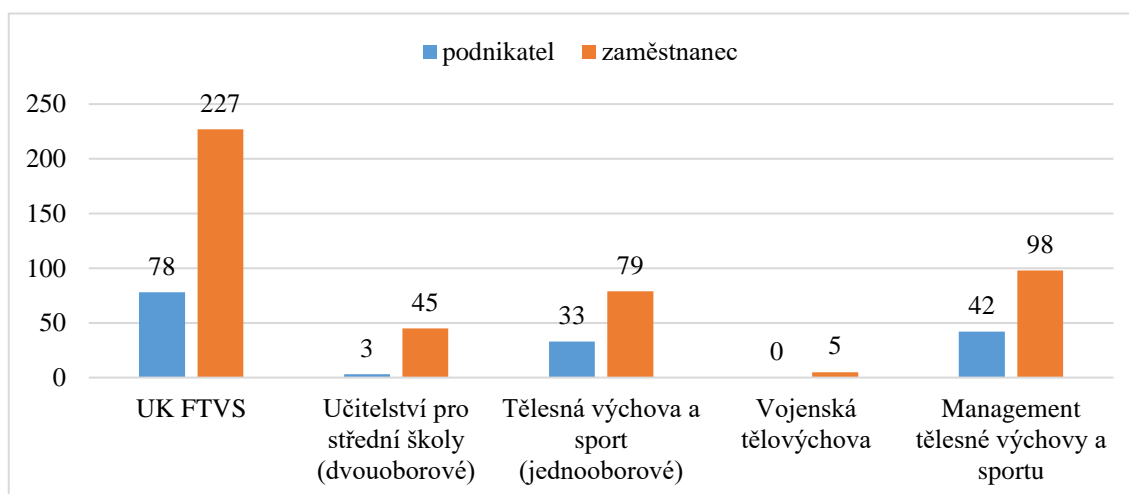
²⁶² Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Graf 27: Podnikatelé a zaměstnanci podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Z 305 pracujících respondentů přibližně čtvrtina podniká (26%, 78 z 305) a zbylé přibližně tři čtvrtiny respondentů pracují jako zaměstnanci (74%, 227 z 305). Mezi jednotlivými obory studia jsou statisticky významné rozdíly.

Ani jeden respondent z oboru Vojenská tělovýchova nepodniká, všichni jsou zaměstnanci a všichni dle metodiky ISCO-08 ve skupině ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách. Pro podnikatelskou kariéru se rozhodlo velmi málo respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kde podniká pouze 6% respondentů (3 ze 48). V oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) podniká 42% respondentů (33 ze 79) a v oboru Management tělesné výchovy a sportu podniká 30% respondentů (42 ze 140).

Níže jsou získaná data rozdělena podle pohlaví respondentů, které výsledky také statisticky významně ovlivnilo.

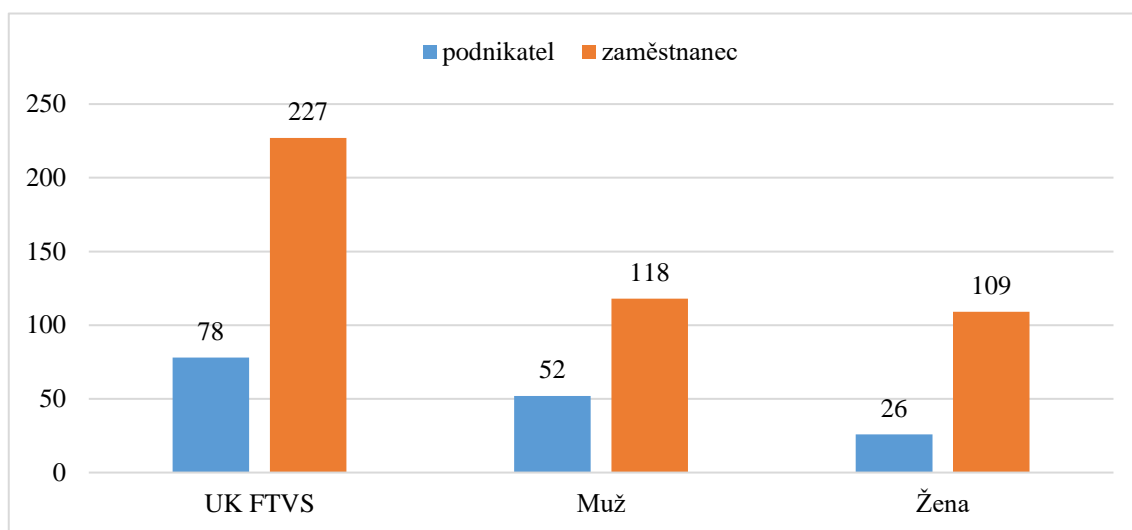
Tabulka 21: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 15 podle pohlaví respondentů

N=300	Muž	Žena	Celkem
Podnikatel	32%	19%	26%
Zaměstnanec	68%	81%	74%
Celkem	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 21 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou pohlavím respondentů ovlivněny na hladině významnosti 0,05 ve všech 4 buňkách. Výsledky rozdělené podle pohlaví respondentů zobrazuje následující graf 28.

Graf 28: Podnikatelé a zaměstnanci podle pohlaví respondentů (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Pro podnikání se rozhodlo mnohem více mužů než žen. Podnikání se věnuje 31% mužských respondentů a pouze 19% ženských respondentek. Zde se projevuje nevýhoda uzavřených otázek v dotazníku, protože nejsou k dispozici žádné podrobnější údaje, proč se někteří respondenti rozhodli pro podnikání a někteří pro zaměstnání.

U podnikatelů činila průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI 56 (zcela bez rozdílu pohlaví respondentů) a u zaměstnanců 61 (rovněž zcela bez rozdílu pohlaví respondentů).

6.4.5.2 Výsledky otázky č. 16 – typ pracovní smlouvy

Pokud respondent u otázky č. 15 uvedl možnost „b) zaměstnanec“ (N=227), týkaly se ho tak 2 následující polouzavřené otázky č. 16 a č. 17. V otázce č. 16 zaměstnanci uváděli, zda mají smlouvu na dobu neurčitou, určitou, nebo zda pracují na jiný typ pracovní smlouvy.²⁶³ V případě smlouvy na dobu určitou měl respondent uvést počet smluvních měsíců této doby určité. V případě jiného typu pracovní smlouvy měl respondent uvést, o jaký typ pracovní smlouvy se jednalo. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 29.

²⁶³ Znění otázky č. 16:

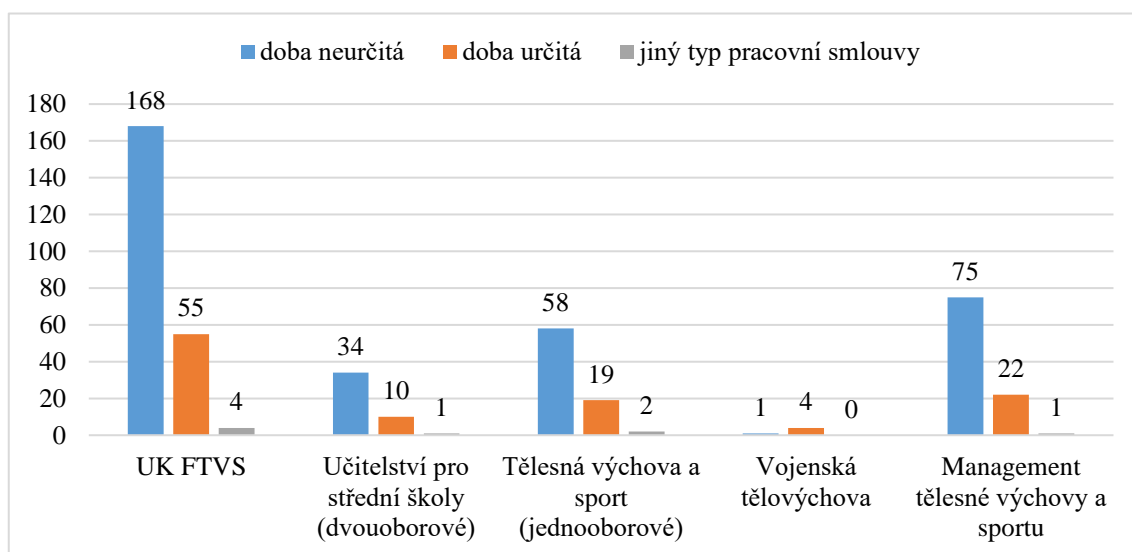
„16) Jaký typ pracovní smlouvy nyní máte?

a) na dobu neurčitou

b) na dobu určitou – uveďte, prosím, na kolik měsíců:

c) jiný – pokud ano, jaký?

Graf 29: Typ pracovní smlouvy zaměstnanců podle oboru studia (N=227)



Zdroj: vlastní zpracování

Celkem 74% zaměstnanců mělo smlouvu na dobu neurčitou (168 z 227). Dalších 24% zaměstnanců mělo smlouvu na dobu určitou (55 z 227) a zbylí zaměstnanci měli jiný typ pracovní smlouvy (2%, 4 z 227).

V případě jiného typu pracovní smlouvy měli respondenti uvést, o jaký typ pracovní smlouvy se jednalo. Respondenti 2x uvedli, že se jedná o „zástup za mateřskou dovolenou“, 1x bylo uvedeno, že se jedná o „dobu určitou ve služebním poměru“ a 1x bylo uvedeno, že se jedná o typ pracovní smlouvy „kontraktor“. Otázkou je, zda i tito respondenti neměli uvést spíše možnost odpovědi „b) na dobu určitou“.

Mezi jednotlivými obory studia nebyly zaznamenány statisticky významné rozdíly. V oboru Vojenská tělovýchova mělo více zaměstnanců smlouvu na dobu určitou než na dobu neurčitou, což ale pravděpodobně vychází z povahy jejich zaměstnání v ozbrojených složkách. V ostatních oborech měla smlouvu na dobu určitou vždy přibližně pětina až čtvrtina zaměstnanců.

Přestože nebyly zaznamenány statisticky významné rozdíly ani mezi jednotlivými roky absolvování studia, tak zastoupení zaměstnanců se smlouvou na dobu určitou bylo dle jednotlivých let absolvování studia následovné – 2010 a 2011: 18% (pokaždé 5 z 28); 2012: 13% (4 ze 30); 2013: 15% (6 ze 41); 2014: 30% (14 ze 47) a 2015: 40% (21 z 53). Výsledky zejména posledních 2 ročníků absolvování studia tak značí, že zaměstnanci, kteří působí na trhu práce zatím pouze 1 až 2 roky, mívají ve větší míře smlouvu na dobu určitou oproti zkušenějším zaměstnancům.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 5 ($\chi^2=6,503$, $df=2$, $p=0,039$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů. Níže uvedená tabulka 22 a graf 30 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

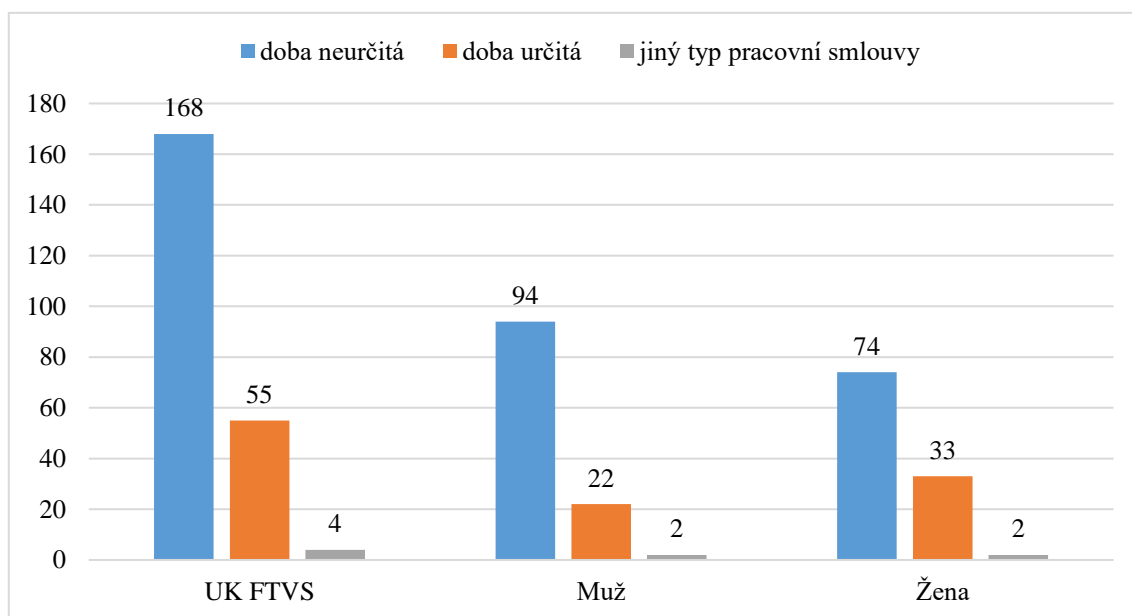
Tabulka 22: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 16 podle pohlaví respondentů

N=222	Muž	Žena	Celkem
Doba neurčitá	82%	68%	75%
Doba určitá	16%	30%	23%
Jiný typ pracovní smlouvy	2%	2%	2%
Celkem	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 22 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou pohlavím respondentů ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 ve všech 4 buňkách. Výsledky rozdělené podle pohlaví respondentů zobrazuje následující graf 30.

Graf 30: Typ pracovní smlouvy zaměstnanců podle pohlaví respondentů (N=227)



Zdroj: vlastní zpracování

Zatímco muži měli smlouvu na dobu určitou v 19% případů (22 ze 118), tak ženy měly smlouvu na dobu určitou v 30% případů (33 ze 109). To může být způsobeno tím, že ženy absolvující magisterské studium jsou většinou ve věku, kdy mohou chtít založit rodinu a odejít na mateřskou dovolenou a zaměstnavatelé z tohoto důvodu dávají zaměstnankyním častěji smlouvu na dobu určitou než zaměstnancům mužského pohlaví.

V případě možnosti odpovědi „b) na dobu určitou“ (N=55) měli respondenti uvést počet smluvních měsíců této doby určité. Pro statistickou analýzu chí-kvadrát testů proto byly jednotlivé odpovědi bipolárně překódovány podle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁶⁴ Výpočty však neprokázaly, že by relativní četnosti odpovědí u této možnosti byly statisticky významně odlišné ani podle jednoho kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia).

Odpovědi respondentů se pohybovaly v rozmezí od 6 do 120 měsíců. Modusem byla odpověď 12 měsíců, která byla uvedena v nadpoloviční většině případů (55%, 30 z 55). Druhou nejčastější dobou byla odpověď 24 měsíců, která byla uvedena v 10 případech z 55 (18%). Celkem 36 respondentů (65%) mělo smlouvu na dobu určitou do 12 měsíců a zbylých 19 respondentů (35%) mělo smlouvu na dobu určitou od 24 měsíců déle.

6.4.5.3 Výsledky otázky č. 17 – smluvní časový rozsah úvazku

Stejně jako předchozí otázka č. 16 se i otázka č. 17 týkala pouze těch respondentů, kteří pracovali jako zaměstnanci a nebyli podnikateli (N=227). Jednalo se opět o polouzavřenou otázku, kde respondenti v případě částečného úvazku měli uvádět rozsah daného úvazku v procentech, a v případě jiného smluvního úvazku než plného či částečného měli blíže specifikovat, o jaký smluvní časový rozsah úvazku se jednalo.²⁶⁵

Výpočty chí-kvadrát testů neprokázaly, že by relativní četnosti odpovědí u této otázky byly statisticky významně odlišné ani podle jednoho kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 31.

²⁶⁴ Překódování odpovědí u otázky č. 16, možnost odpovědi „b) na dobu určitou“:

1) Do 12 měsíců;
2) Déle než 1 rok.

²⁶⁵ Znění otázky č. 17:

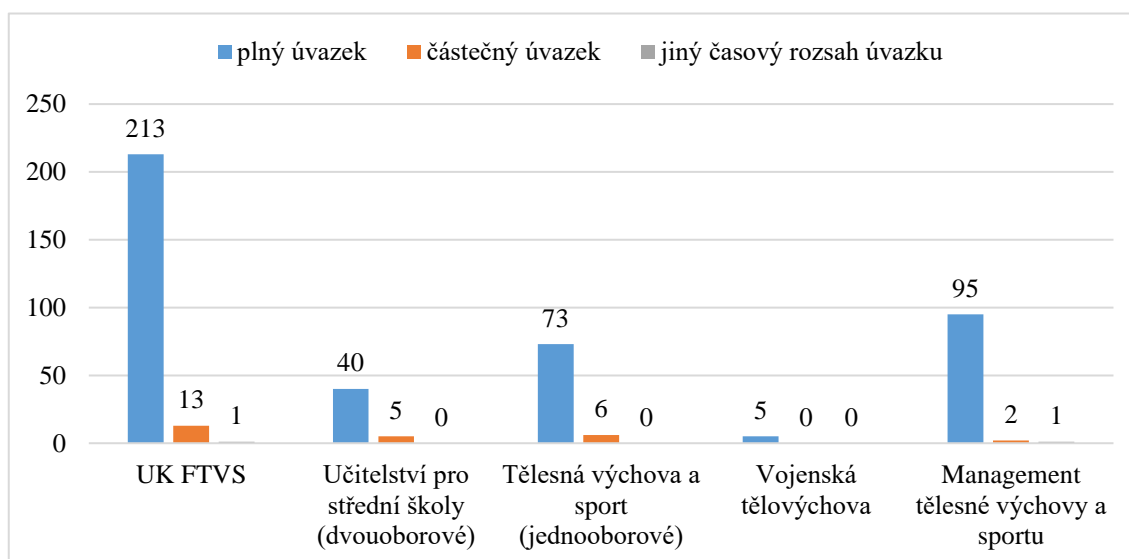
„17) Jaký je současný smluvní časový rozsah Vašeho úvazku?

a) plný úvazek

b) částečný úvazek – uveďte, prosím, rozsah úvazku v %:

c) jiný – pokud ano, jaký?

Graf 31: Smluvní časový rozsah úvazků podle oboru studia (N=227)



Zdroj: vlastní zpracování

Pouze 6% zaměstnanců (13 z 227) pracovalo na částečný úvazek. Z těchto 13 respondentů se jednalo o 6 mužů a 7 žen. Jeden jediný respondent (muž) zvolil možnost jiného časového rozsahu úvazku a v otázce, o jaký rozsah úvazku se tedy jednalo, uvedl, že pracoval na „Dohodu o provedení práce“.

Minimální rozsah částečného úvazku činil 50%, který byl modusem u této otázky a byl uveden 6x (46%, 6 z 13). Maximální rozsah činil 95%, který byl uveden 1x. Po jedné odpovědi měly i další rozsahy: 71%, 75%, 78% a 80%. Dvakrát byl uveden rozsah 90%.

Rozdíly mezi obory studia nebyly statisticky významné, nicméně z grafu 31 je patrné, že zatímco u respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) pracovalo na částečný úvazek 11% zaměstnanců (5 ze 45), tak u oboru Management tělesné výchovy a sportu pracovalo na částečný úvazek pouze 2% zaměstnanců (2 z 98) a u oboru Vojenská tělovýchova pracovali všichni zaměstnanci pouze na plné úvazky, což ovšem pravděpodobně vychází z povahy jejich zaměstnání v ozbrojených složkách.

Z 13 zaměstnanců, kteří pracovali na částečný úvazek, jich mělo 7 smlouvu na dobu neurčitou, 5 na dobu určitou a 1 respondent měl jiný typ pracovní smlouvy („kontraktor“). O 5 zmíněných zaměstnancích, kteří měli smlouvu na částečný úvazek a zároveň tuto smlouvu měli na dobu určitou, lze tvrdit, že měli tzv. objektivně nejistou práci (viz kapitola 3.3.4.3 Úroveň první práce absolventa vysoké školy). Ostatní zaměstnanci měli práci objektivně jistější a celkem 71% zaměstnanců (161 z 227) pracovalo na plný úvazek se smlouvou na dobu neurčitou, což značí, že měli tzv. objektivně jistou práci.

6.4.5.4 Výsledky otázky č. 18 – sektor současné práce

Otázka č. 18 byla polouzavřená se 4 možnostmi odpovědí a zkoumala, zda respondent vykonává svou současnou práci ve veřejném sektoru, v nestátní neziskové organizaci, v soukromém sektoru, či v jiném sektoru.²⁶⁶ V případě jiného sektoru měl respondent uvést, o jaký sektor se jedná, nicméně tuto možnost nezvolil ani jeden dotázaný.

Tato otázka se na rozdíl od předchozích otázek č. 16 a č. 17 týkala znovu i podnikatelů a nikoliv pouze zaměstnanců. Odpovídalo na ni tedy opět 305 pracujících respondentů.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=81,759$, $df=4$, $p=0,000$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 23 a graf 32 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 23: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 18 podle oboru studia²⁶⁷

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Veřejný sektor	69%	44%	6%	30%
Nestátní nezisková organizace	2%	7%	15%	10%
Soukromý sektor	29%	49%	79%	60%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 23 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 v celkem 8 buňkách z 9, mj. kompletně ve 2 oborech studia ze 3. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 32.

²⁶⁶ Znění otázky č. 18:

„18) Jedná se o práci ve veřejném či soukromém sektoru?

a) veřejný sektor (např. státní správa, veřejné a státní školství apod.)

b) nestátní nezisková organizace (např. spolek, o.p.s., nadace apod.)

c) soukromý sektor (obchodní společnosti apod.)

d) jiný sektor – pokud ano, jaký?

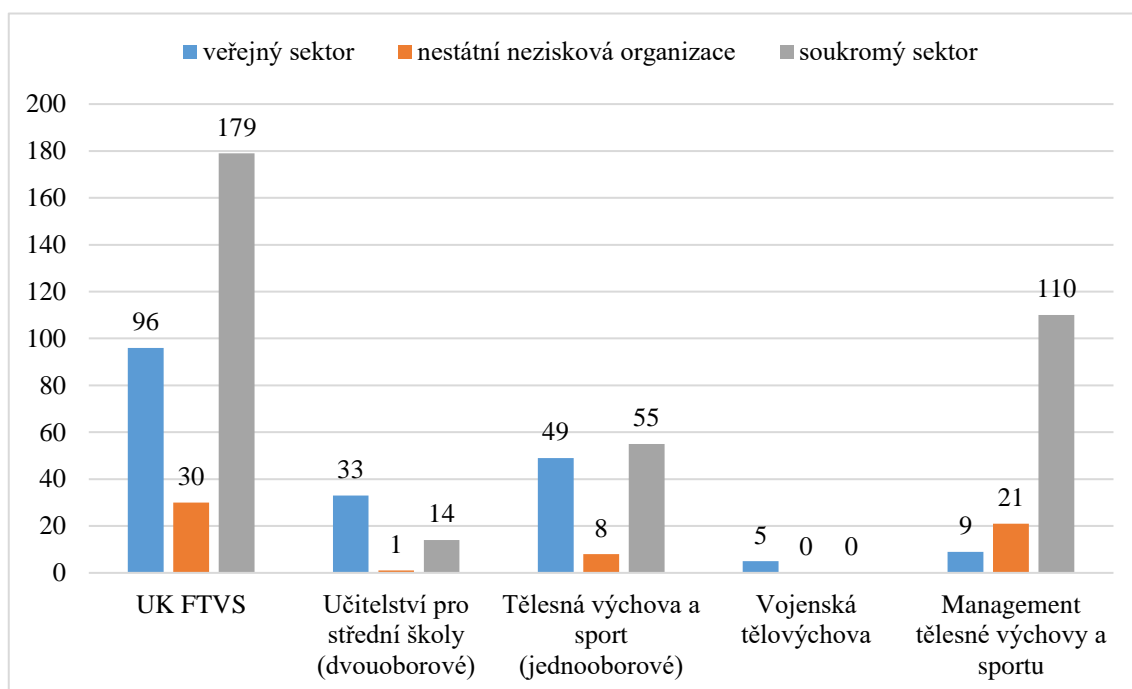
²⁶⁷ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Graf 32: Sektor současné práce podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Rozdíly v odpovědích respondentů podle oboru studia jsou u této otázky velmi odlišné. Z grafu 32 je zřejmé, že zatímco respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) pracují většinou ve veřejném sektoru (69%, 33 ze 48), tak respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) pracují přibližně stejně ve veřejném i soukromém sektoru (44%, 49 ze 112 a 49%, 55 ze 112) a respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu pracují většinou v soukromém sektoru (79%, 110 ze 140). Ve veřejném sektoru pracují všichni respondenti z oboru Vojenská tělovýchova, což ale vychází z povahy jejich zaměstnání v ozbrojených složkách.

V nestátní neziskové organizaci pracuje pouze jeden jediný respondent z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dále 7% respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (8 ze 112) a 15% respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu (21 ze 140).

Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů a rok absolvování studia nebyly u této otázky zaznamenány. Pouze ve veřejném sektoru pracuje nepatrně více žen (36%) než mužů (28%) a v soukromém sektoru naopak více mužů (63%) než žen (54%).

6.4.5.5 Výsledky otázky č. 24 – velikost organizace

V otázce č. 24 pracující respondenti odpovídali, v jak velké organizaci podle počtu zaměstnanců pracují (N=305).²⁶⁸ Na výběr měli ze 4 uzavřených možností odpovědi tak, jak jsou takové organizace v odborné literatuře děleny na mikropodniky (0 – zaměstnanců), malé podniky (10 – 49 zaměstnanců), střední podniky (50 – 249 zaměstnanců) a velké podniky (250 zaměstnanců a více).²⁶⁹

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=13,111$, $df=6$, $p=0,041$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria obor studia. Niže uvedená tabulka 24 a graf 33 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 24: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 24 podle oboru studia²⁷⁰

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
0 – 9 zaměstnanců	8%	27%	31%	26%
10 – 49 zaměstnanců	35%	28%	31%	31%
50 – 249 zaměstnanců	25%	14%	12%	15%
250 zaměstnanců a více	31%	31%	25%	28%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 24 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 u 2 oborů studia v mikropodnicích a u 1 oboru studia ve středních podnicích. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 33.

²⁶⁸ Znění otázky č. 24:

„24) Kolik zaměstnanců pracuje ve Vaší organizaci v celé ČR?

a) 0 – 9 zaměstnanců

b) 10 – 49 zaměstnanců

c) 50 – 249 zaměstnanců

e) 250 zaměstnanců a více“

²⁶⁹ Viz např. Kraft – Bednářová – Kocourek, 2012, s. 45.

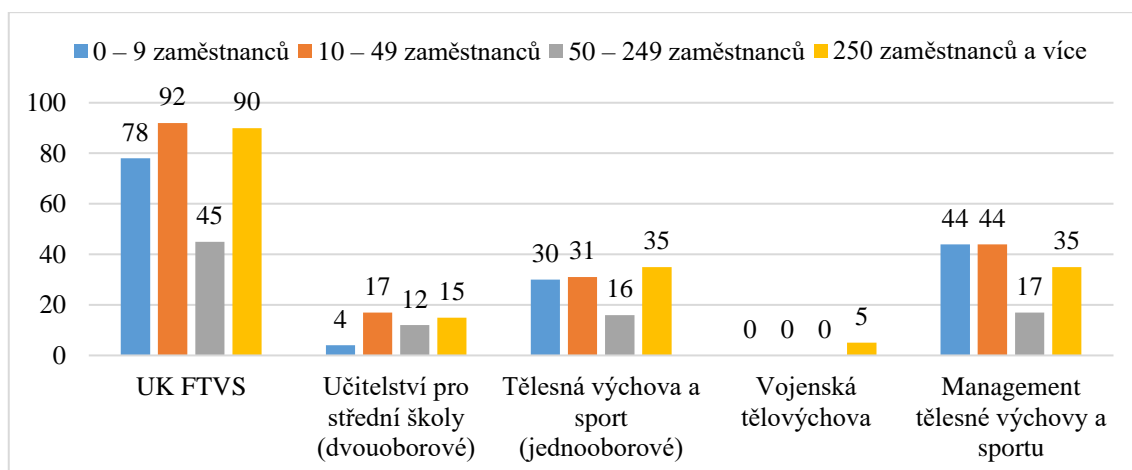
²⁷⁰ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Graf 33: Velikost organizace podle oboru studia (N=305)

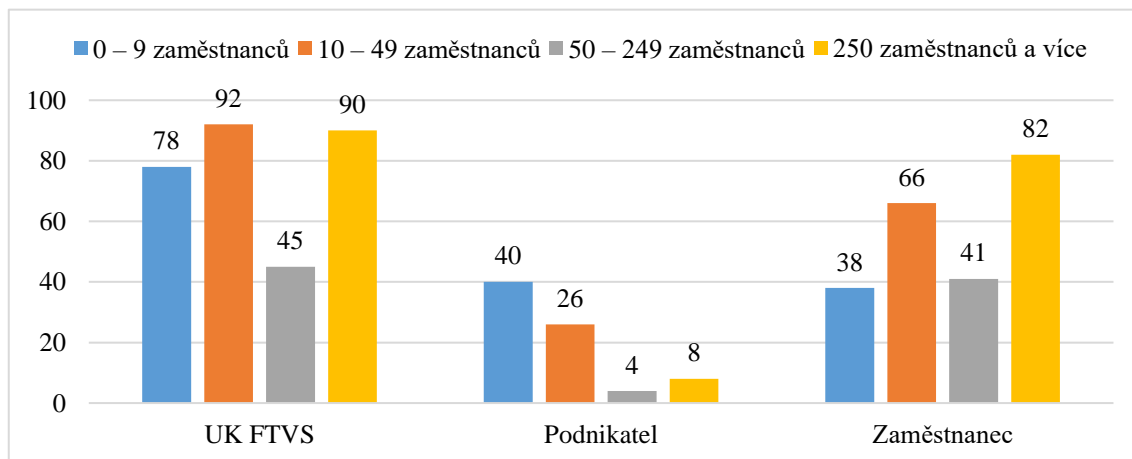


Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu častěji pracovali v mikropodnicích s 0 – 9 zaměstnanci. Jednalo se o téměř třetinu respondentů z tohoto oboru (31%, 44 ze 140). V mikropodnicích naopak nejméně pracovali respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kde v takových podnicích pracovalo pouze 8% dotázaných (4 ze 48). Všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova pracovalo v organizaci o 250 zaměstnancích a více, což ovšem vychází z povahy jejich zaměstnání v ozbrojených složkách.

Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů a rok absolvování studia nebyly u této otázky zaznamenány. Zajímavé je ovšem rozdělení výsledků podle toho, zda respondent pracoval jako podnikatel (N=78), či jako zaměstnanec (N=227).

Graf 34: Velikost organizace u podnikatelů a zaměstnanců (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Více než polovina podnikajících respondentů pracovala v mikropodnicích o 0 – 9 zaměstnancích (51%, 40 ze 78). Navíc celkem 85% podnikajících respondentů pracovalo v organizacích do 49 zaměstnanců (66 ze 78). U zaměstnanců je tento podíl pouze 46% (104 z 227). Z 90 respondentů, kteří pracovali ve velkých organizacích o 250 zaměstnancích a více je pouze 8 podnikatelů (10%, 8 ze 78), ale přitom 82 zaměstnanců (36%, 82 z 227).

Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI činila u pracovníků v mikropodnicích 54, v malých podnicích 62, ve středních podnicích 61 a u ve velkých podnicích 63. Nízká hodnota tohoto průměru u mikropodniků (54) je však částečně způsobena tím, že v této skupině je více podnikatelů než zaměstnanců (40 ku 38) a podnikatelé dosahovali obecně nižších průměrů ISEI (56) než zaměstnanci (61) (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci).

6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice

Tato otázka byla polouzavřená a v případě, že pracující respondenti (N=305) působili na vedoucí či řídicí pozici (N=91), měli uvést i počet podřízených pracovníků.²⁷¹

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=7,136$, $df=2$, $p=0,028$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 25 a graf 35 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 25: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 25 podle oboru studia²⁷²

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Řídicí pozice	17%	26%	36%	29%
Neřídicí pozice	83%	74%	64%	71%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

²⁷¹ Znění otázky č. 25:

„25) Jste na vedoucí či řídicí pozici?

a) ano – uveďte, prosím, počet podřízených pracovníků:

b) ne“

²⁷² Vysvětlivky:

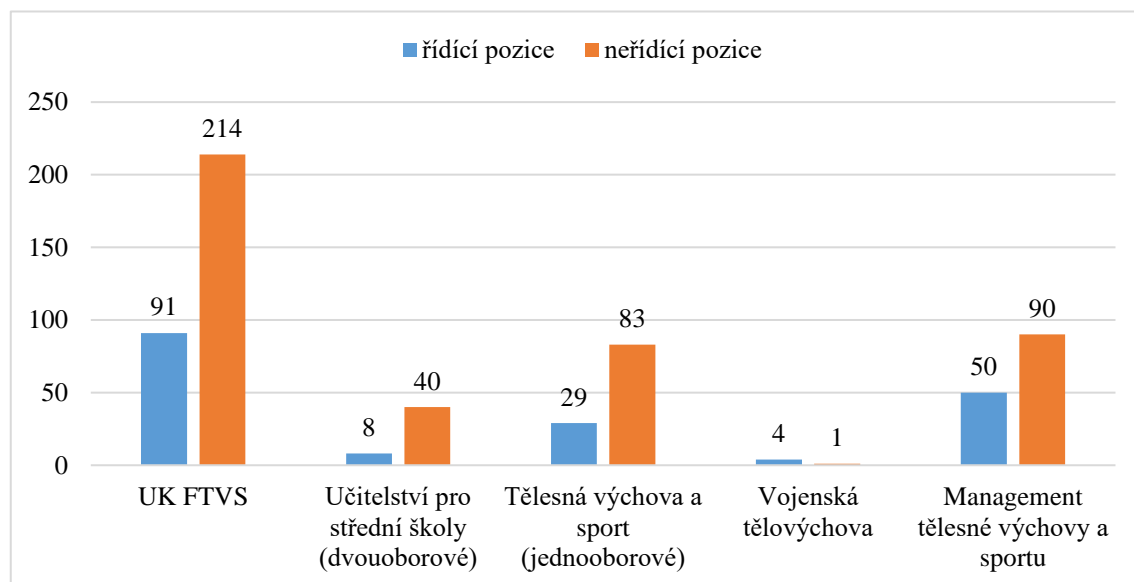
TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Výsledky v tabulce 25 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti 0,05 u 2 oborů studia ze 3. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 35.

Graf 35: Řídící pozice podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Na vedoucí či řídicí pozici s podřízenými pracovala téměř třetina pracujících respondentů (30%, 90 z 305). Pouze 17% respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) pracovalo na řídicí pozici (8 ze 48). Naopak na řídicí pozici pracovalo 36% respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu (50 ze 140). Úplně nejčastěji pak působili na řídicích pozicích respondenti z oboru Vojenská tělovýchova (80%, 4 z 5).

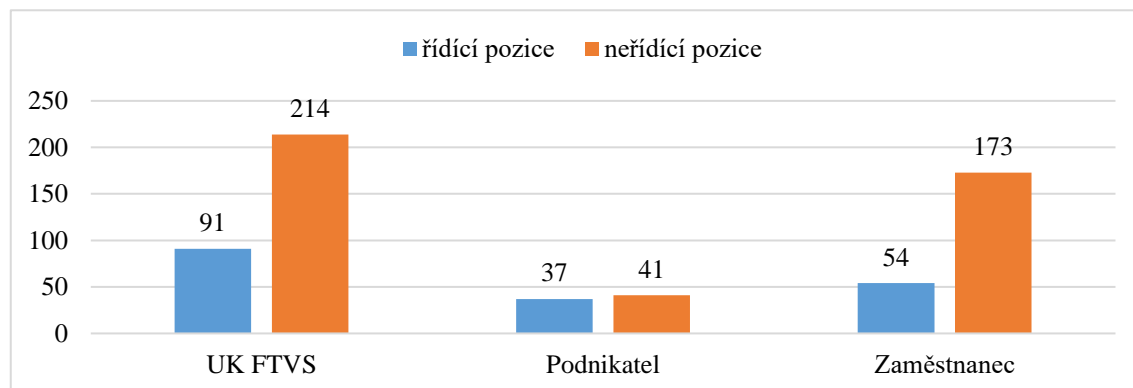
Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů a rok absolvování studia nebyly u této otázky zaznamenány. Např. u respondentů absolvujících své studium již v roce 2010 je rozložení respondentů na řídicích a neřídicích pozicích 33% ku 67% a u respondentů absolvujících své studium teprve v roce 2015 je přitom toto rozložení velmi podobné 31% ku 69%.

Přestože pohlaví respondentů se neukázalo jako statisticky významné pro vykonávání řídicí či neřídicí pozice, tak v řídicích pozicích působil z celého výběrového souboru přibližně třetina mužů (35%), ale pouze přibližně čtvrtina žen (24%).

Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI činila u pracovníků na řídicích pozicích 60 a u pracovníků na neřídicích pozicích rovněž 60.

Zajímavé je rozdělení výsledků podle toho, zda respondent pracoval jako podnikatel (N=78), či jako zaměstnanec (N=227).

Graf 36: Řídící pozice u podnikatelů a zaměstnanců (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

U podnikatelů působila na řídicích pozicích téměř polovina respondentů (47%, 37 ze 78), zatímco u zaměstnanců pouze přibližně čtvrtina respondentů (24%, 54 z 227).

V případě možnosti odpovědi „a) ano“ (N=91), což znamenalo, že respondent působil na řídicí pozici, měl dotázaný uvést počet podřízených. Pro statistickou analýzu chí-kvadrát testů pak byly jednotlivé odpovědi bipolárně překódovány podle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁷³ Výpočty chí-kvadrát testů však neprokázaly, že by relativní četnosti odpovědí u této možnosti byly statisticky významně odlišné ani podle jednoho kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia).

U této možnosti odpovědi je evidována 1 chybně uvedená odpověď (slovní vyjádření respondenta „vedoucí úseku“ namísto uvedení počtu podřízených pracovníků, viz kapitola 4.2.7.1 Kontrola dat). Správné odpovědi respondentů se pak pohybovaly v rozmezí od 1 do 700 podřízených. Modusem byla odpověď 2 podřízení, která byla uvedena v 17 případech z 90 (19%). Druhou nejčastější odpovědí byl 1 podřízený, což uvedlo 12 respondentů z 90 (13%). Téměř třetina řídicích pracovníků (32%, 29 z 90) pak vedla maximálně 2 podřízené pracovníky. Do 9 podřízených pracovníků vedlo 65 respondentů (72%) a zbylých 25 respondentů (28%) vedlo 10 a více podřízených. Velké týmy o 10 a více podřízených (N=25) vedli častěji zaměstnanci (18 zaměstnanců z 53, 34%) než podnikatelé (7 podnikatelů z 37, 19%).

²⁷³ Překódování odpovědí u otázky č. 25, možnost odpovědi „a) ano – počet podřízených pracovníků“:

1) 1 až 9 podřízených;
2) 10 a více podřízených.

6.4.5.7 Výsledky otázky č. 26 – místo výkonu současné práce

Tato otázka byla polouzavřená a pracující respondenti (N=305) měli u místa výkonu jejich současné práce na výběr ze 14 krajů ČR a také mohli označit možnost „zahraničí“, kde měli vypsát zemi výkonu jejich současné práce.²⁷⁴

V každé z 15 možností odpovědi se umístil alespoň 1 respondent. Pouze 1 respondent působil v Pardubickém kraji a v Moravskoslezském kraji. Nejvíce respondentů působil v Praze (N=203) a ve Středočeském kraji (N=31).

Celkem 11 respondentů působil pracovní v zahraničí (4%). Tito respondenti uváděli i zemi, kde pracují. Nejčastěji pracovali v Německu (N=3), Japonsku (N=2) a po jedné odpovědi měly země Nový Zéland, Slovensko, Spojené Arabské Emiráty, Švýcarsko a Austrálie. Jeden respondent uvedl obecnou odpověď „Evropa“. Ve 4 případech se jednalo o absolventy oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), ve 2 případech o absolventy oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) a v 5 případech o absolventy oboru Management tělesné výchovy a sportu. Mezi respondenty pracujícími v zahraničí byli 3 podnikatelé a 8 zaměstnanců a jednalo se o 4 muže a 7 žen.

Pro statistickou analýzu chí-kvadrát testů byly jednotlivé odpovědi překódovány podle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁷⁵ Z důvodu rozložení odpovědí respondentů do 15 různých možností, z nichž některé měly velmi slabé zastoupení v celém výběrovém souboru (v celkem 6 krajích byli zastoupeni maximálně 3 respondenti), bylo výzkumníkem po dohodě s odborným metodologem rozhodnuto o bipolárním překódování výsledků této otázky do pouhých 2 kategorií na respondenty působící pracovní v Praze (N=203) a mimo Prahu, ale stále v ČR (N=91). Respondenti pracující v zahraničí (N=11) tak byli z této statistické analýzy zcela vynecháni.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=8,528$, $df=2$, $p=0,014$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině

²⁷⁴ Znění otázky č. 26:

„26) Ve kterém kraji je místo výkonu Vaší současné práce?

a) hl. město Praha	e) Karlovarský	i) Pardubický	m) Zlínský
b) Středočeský	f) Ústecký	j) Vysočina	n) Moravskoslezský
c) Jihočeský	g) Liberecký	k) Olomoucký	o) místo výkonu práce je mimo ČR
d) Plzeňský	h) Královéhradecký	l) Jihomoravský	– pokud ano, uveďte v jaké zemi..“

²⁷⁵ Překódování odpovědí u otázky č. 26:

1) Odpověď „a) hl. město Praha“;
2) Ostatní kraje ČR, tedy odpovědi b) až n).

významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 26 a graf 37 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

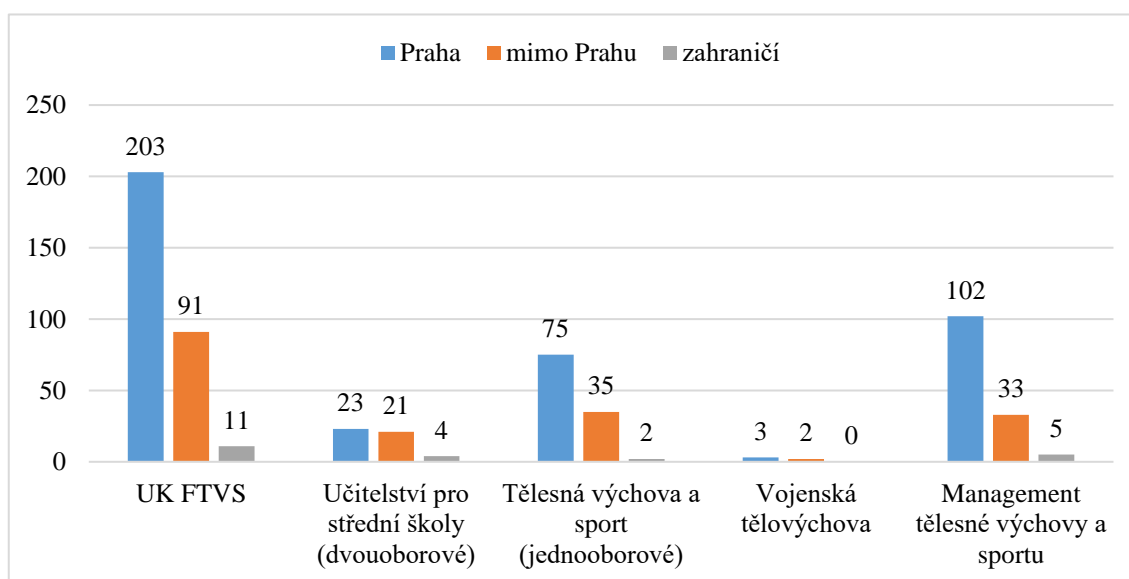
Tabulka 26: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 26 podle oboru studia²⁷⁶

N=289	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Praha	52%	68%	76%	69%
Mimo Prahu	48%	32%	24%	31%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 26 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 u 2 oborů studia ze 3. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 37.

Graf 37: Místo výkonu současné práce podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 37 je zřejmé, že při porovnání jednotlivých oborů studia pracovali v Praze nejvíce respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (73%, 102 ze 140) a nejméně respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (48%, 23 ze 48). Nicméně v každém ze zkoumaných oborů studia působila v Praze vždy nadpoloviční část těch respondentů, kteří se uplatnili na trhu práce v ČR. To může být způsobeno jednak tím, že

²⁷⁶ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

v Praze je trvale vysoká poptávka po práci ze strany zaměstnavatelů, takže zde absolventi vysokých škol relativně snadněji nachází pracovní uplatnění než v jiných krajích ČR, ale dalším důvodem může být určitá regionalita vysokého školství v ČR, protože studenti většinou pochází z relativní blízkosti studované vysoké školy. Vzhledem k tomu, že UK FTVS má své sídlo přímo v Praze, lze předpokládat, že většina respondentů pocházela přímo z Prahy či ze Středočeského kraje, a proto právě v těchto krajích pak respondenti nacházeli své pracovní uplatnění nejčastěji.

Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI činila u respondentů pracujících v Praze 60, mimo Prahu 62 a v zahraničí pouze 51. To značí, že ti respondenti, kteří se rozhodli pracovat mimo ČR, nevykonávali tak prestižní práce ze socio-ekonomického pohledu, oproti těm respondentům, kteří zůstali v ČR.

Z 203 respondentů, kteří se pracovním uplatnili v Praze, se ve 28% případů jednalo o podnikatele (56 z 203), zatímco z 91 respondentů, kteří se pracovním uplatnili v jiných krajích ČR, se o podnikatele jednalo jen ve 21% případů (19 z 91).

Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů a rok absolvování studia nebyly u této otázky zaznamenány.

6.4.6 Výsledky otázky č. 19 – mzda

Tato otázka byla otevřenou otázkou a respondent měl v korunách uvést svůj průměrný hrubý příjem ze své současné práce.²⁷⁷ Odpověď na tuto otázku byla jako jedna z mála nepovinnou, takže ji mohl respondent vynechat. To učinilo 22 respondentů z 305 (7%), kterým se tato otázka zobrazila.

Odpovědi na tuto otázku byly z důvodu dalších statistických analýz přepočítány u částečných úvazků (N=13) na úvazky plné.

Průměrná výše současné hrubé měsíční mzdy respondentů v jejich současné práci činila 32 700 Kč.²⁷⁸ Jednalo se tak o 120% aktuální průměrné mzdy v ČR (27 220 Kč).²⁷⁹

²⁷⁷ Znění otázky č. 19:

„19) Jaký je, prosím, Váš současný průměrný měsíční hrubý příjem z této práce včetně všech příplatků a odměn (uveďte v Kč)?

Uveďte ve tvaru např. 24000, 29500, 34900 apod.

.....“

²⁷⁸ Současná průměrná hrubá měsíční mzda respondentů v jejich současné práci je v dalším textu této disertační práce označována zkráceně pouze jako „mzda“. Veškeré uváděné průměrné částky jsou zaokrouhlovány na celé stokoruny.

²⁷⁹ 3. čtvrtletí 2016, zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016>>.

Minimální uvedená mzda činila 10 000 Kč, maximální 250 000 Kč. Mediánem byla mzda 28 000 Kč a modusy byly zaznamenány 2 – 25 000 Kč (N=23) a 30 000 Kč (N=23).

Protože mzda je jedním z nejdůležitějších objektivních kritérií pro hodnocení uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce, byla tato otázka (spolu s dosud neprezentovanou otázkou č. 23 – spokojenost se současnou prací, viz kapitola 6.4.7 Výsledky otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací) podrobena detailní analýze chí-kvadrát testů napříč vybranými proměnnými z celého dotazníku tak, jak tomu bylo učiněno například u otázek na pohlaví respondentů, obor studia a rok absolvování studia (viz kapitola 6.1 Vliv pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia na jednotlivé proměnné). Odpovědi musely být z tohoto důvodu překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁸⁰

Následující tabulka 27 zobrazuje ty proměnné, u kterých se odpovědi mezi skupinami respondentů lišily na základě proměnné mzda na hladině významnosti alespoň 0,05. Buňky ve sloupci „p-hodnota“ mají specifické barevné podbarvení na základě tohoto klíče:

- 1) **Žluté podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů liší na hladině významnosti 0,05;
- 2) **Zelené podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů liší na hladině významnosti 0,01;
- 3) **Červené podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů liší na hladině významnosti 0,001.

Hvězdička (*) za číslem otázky ve sloupci „Číslo otázky“ značí, že odpovědi respondentů musely být pro provedení statistických výpočtů překódovány dle textu v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat. Sloupec „ χ^2 “ značí vypočtenou hodnotu chí-kvadrát testu. Sloupec „df“ značí počet stupňů volnosti dané proměnné. Sloupec „N“ značí počet získaných odpovědí a sloupec „%“ značí relativní podíl získaných odpovědí (některé odpovědi chyběly, protože se daná otázka respondenta netýkala).

²⁸⁰ Překódování odpovědí u otázky č. 19:

- 1) Do 19 999 Kč;
- 2) 20 000 Kč – 29 999 Kč;
- 3) 30 000 Kč – 39 999 Kč;
- 4) 40 000 Kč – 49 999 Kč;
- 5) 50 000 Kč a více.

Tabulka 27: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě proměnné mzda

Číslo otázky	χ^2	df	p-hodnota	N	%
1	32,105	8	0,000	278	100%
3	9,899	4	0,042	278	100%
12 b)	16,638	4	0,002	278	100%
12 f)	13,347	4	0,010	278	100%
13 ISCO	73,695	16	0,000	278	100%
14	19,638	8	0,012	278	100%
15	16,451	4	0,002	278	100%
16 b)*	10,792	4	0,029	49	18%
17	17,956	8	0,022	211	76%
18	83,66	8	0,000	278	100%
25	31,127	4	0,000	278	100%
26*	11,844	4	0,019	267	96%
27*	22,419	8	0,004	278	100%
29 a)*	12,459	4	0,014	278	100%
29 b)*	14,444	4	0,006	278	100%
29 g)*	13,566	4	0,009	278	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedená tabulka 27 značí, že u celkem 16 proměnných se statisticky významně lišily odpovědi respondentů podle výše jejich mzdy. U některých proměnných není toto zjištění pro hlubší analýzu dat tolik významné (konkrétně u otázky č. 12 b), č. 12 f), č. 16 b), č. 29 a), č. 29 b) a č. 29 g)) jako u ostatních (viz text pod následující tabulkou 28).

V příloze 8 je umístěna podrobná tabulka s analýzou mezd respondentů podle vybraných proměnných. Následující tabulka 28 zobrazuje informace o mzdách respondentů podle identifikačních kritérií pohlaví respondentů, obor studia a rok absolvování studia doplněné navíc o průměrnou hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI u dané podskupiny respondentů.

Tabulka 28: Mzdy respondentů a hodnoty ISEI podle pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia²⁸¹

		N	Průměr	Minimum	Maximum	Medián	Modus	ISEI
Výběrový soubor		283	32 700 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 000 Kč	25 000 Kč, 30 000 Kč	60
Pohlaví	Muž	160	35 000 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	30 000 Kč	30 000 Kč	60
	Žena	123	29 800 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	25 000 Kč	22 000 Kč, 25 000 Kč	61
Obor studia	TVS 2	46	27 800 Kč	16 000 Kč	73 000 Kč	24 000 Kč	22 000 Kč	67
	TVS 1	103	32 000 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	26 000 Kč	30 000 Kč	61
	VOJ	5	43 500 Kč	30 000 Kč	50 000 Kč	45 000 Kč	50 000 Kč	49
	MNG	129	34 600 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	33 000 Kč	25 000 Kč	58
Rok absolvování studia	2010	36	33 600 Kč	15 000 Kč	80 000 Kč	26 500 Kč	22 000 Kč, 45 000 Kč	63
	2011	35	40 300 Kč	17 000 Kč	250 000 Kč	30 000 Kč	35 000 Kč	64
	2012	36	32 400 Kč	15 000 Kč	65 000 Kč	29 000 Kč	25 000 Kč	60
	2013	55	34 800 Kč	20 000 Kč	117 000 Kč	28 000 Kč	40 000 Kč	61
	2014	50	30 400 Kč	12 000 Kč	62 500 Kč	28 000 Kč	28 000 Kč	59
	2015	71	28 800 Kč	10 000 Kč	80 000 Kč	26 000 Kč	30 000 Kč	58

Zdroj: vlastní zpracování

Je zajímavé, že podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 5 ($\chi^2=9,095$, $df=4$, $p=0,059$) nebyly u mzdy zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle pohlaví respondentů. Přesto však průměrně vyšší mzdu pobírali muži (35 000 Kč) než ženy (29 800 Kč).

Podle pohlaví respondentů tak byla provedena ještě dodatečná analýza mzdy, kde byly odpovědi respondentů překódovány podle jednoduššího klíče do podskupiny pobírající mzdu do 29 999 Kč a podskupiny pobírající mzdu 30 000 Kč a více.

Na základě tohoto překódování odpovědí již byly odpovědi mužů a žen podle výsledku chí-kvadrát testu ($\chi^2=7,192$, $df=1$, $p=0,007$) statisticky odlišné na hladině významnosti 0,01. Celkem 63% žen (77 ze 123) pobíralo mzdu do 29 999 Kč. U mužů se jednalo pouze

²⁸¹ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

VOJ...Vojenská tělovýchova

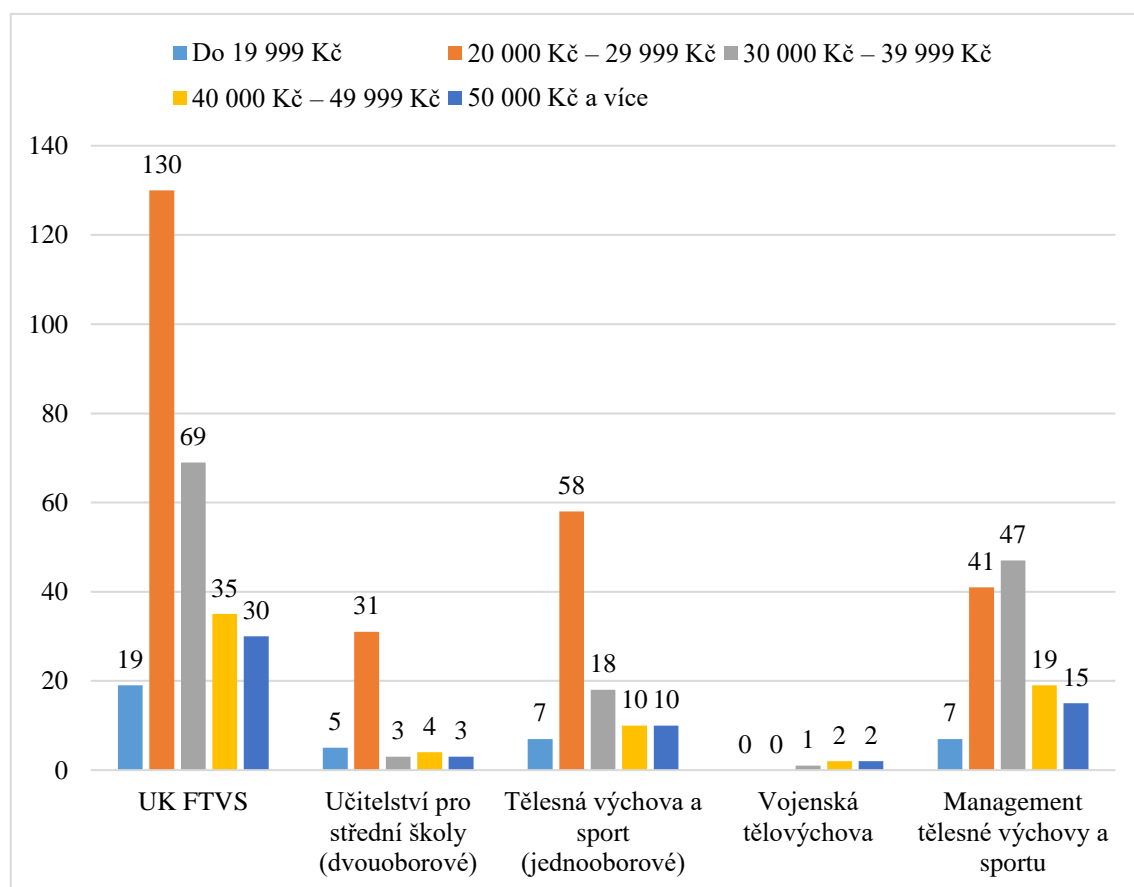
MNG...Management tělesné výchovy a sportu

o 45% (72 ze 160). Mzdu 30 000 Kč a více tak pobíralo zbývajících 37% žen (46 ze 123) a 55% mužů (88 ze 160). V nejvyšší kategorii odpovědí podle původního klíče překódování odpovědí (50 000 Kč a více) pobíralo 14% mužů (22 ze 160), ale pouze 7% žen (8 ze 123).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 7 ($\chi^2=27,17$, $df=20$, $p=0,131$) nebyly u mzdy zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí ani podle roku absolvování studia. Nejvyšší průměr byl zaznamenán u absolventů z roku 2011 (40 300 Kč), nejnižší pak u absolventů z roku 2015 (28 800 Kč). Vyšší průměry byly zaznamenány u absolventů, kteří se na trhu práce pohybují alespoň již 3. rokem, nejnižší průměry pak byly zaznamenány u absolventů, kteří se na trhu práce pohybují 1 až 2 roky.

Statisticky významné rozdíly však byly zaznamenány na hladině významnosti 0,001 podle absolvovaného oboru studia (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=32,105$, $df=8$, $p=0,000$, viz tabulka 6, otázka č. 19 a tabulka 27, otázka č. 1). Následující graf 38 zobrazuje počty respondentů v jednotlivých překódovaných odpovědích podle oboru studia.

Graf 38: Mzdy respondentů podle oboru studia (N=283)



Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší průměrnou mzdu pobírali respondenti z oboru Vojenská tělovýchova (43 500 Kč), kteří byli následováni respondenty z oboru Management tělesné výchovy a sportu (34 600 Kč). Respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) pobírali v průměru 32 000 Kč a nejnižší průměrnou mzdu měli respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kde daný průměr v jako jediném oboru studia nepřesáhl hodnotu 30 000 Kč (27 800 Kč). Navíc více než tři čtvrtiny respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) pobíraly mzdu do 29 999 Kč (78%, 36 ze 46). V oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) se jednalo o téměř dvě třetiny respondentů (63%, 65 ze 103) a v oboru Management tělesné výchovy a sportu pouze o téměř dvě pětiny respondentů (37%, 48 ze 129). V oboru Vojenská tělovýchova byla mzda 30 000 Kč minimem, takže mzdu do 29 999 Kč nepobíral žádný z 5 respondentů.

Zajímavé je však zjištění, že ty skupiny respondentů podle oboru studia, které měly průměrně vyšší mzdy, měly naopak průměrně nižší hodnoty socio-ekonomického statusu povolání ISEI. To značí, že v prostředí českého trhu práce povolání s vyšší mzdovou úrovní nutně neznamenají vyšší hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI a naopak. Např. u v tomto vzorku respondentů velmi častého povolání „učitel na střední škole či 2. stupni základní školy“, což byl modus mezi vykonávanými profesemi (čtyřmístná hodnota podle klasifikace ISCO-08 „2330“, N=71), je spojena s relativně velmi vysokou hodnotou socio-ekonomického statusu povolání ISEI 71, ale v prostředí českého trhu práce se jedná o podprůměrně finančně ohodnocenou práci (v tomto výběrovém souboru činila průměrná mzda u respondentů vykonávajících tuto práci pouhých 23 700 Kč, což není ani průměrná mzda v ČR).

Další statisticky významné rozdíly byly zaznamenány na hladině významnosti 0,05 podle způsobu přechodu respondenta ze studia na trh práce (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=9,899$, $df=4$, $p=0,042$, viz tabulka 27, otázka č. 3). Protože ne všichni respondenti však v době dotazování stále ještě působili ve své první práci po absolvování, bylo provedeno srovnání pouze těch dotázaných, kteří uvedli, že ve své první práci stále působí (N=157). Ti respondenti, kteří ve své první práci stále působí, a kteří v ní působili již během studia, měli průměrnou mzdu 35 300 Kč (N=93). Ti, kteří si tuto první práci hledali až po skončení studia, měli průměrnou mzdu 28 400 Kč, což je téměř o 7 000 Kč méně (N=64).

Podle klasifikace povolání ISCO-08 byly také zaznamenány statisticky významné rozdíly a to na hladině významnosti 0,001 (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=73,695$, $df=16$, $p=0,000$, viz tabulka 27, otázka č. 13). Respondenti ze skupiny povolání ISCO 0 – Zaměstnanci

v ozbrojených silách (tj. všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova), pobírali v průměru 43 500 Kč. Respondenti ze skupiny povolání ISCO 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci pobírali v průměru 40 000 Kč. Ve skupině ISCO 5 – Pracovníci ve službách a prodeji pak činil průměr již pouze 24 700 Kč (viz příloha 8).

Další statisticky významné rozdíly byly zaznamenány na hladině významnosti 0,05 podle souvislosti současné práce se sportem a tělesnou výchovou (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=19,638$, $df=8$, $p=0,012$, viz tabulka 27, otázka č. 14). Respondenti, jejichž současná práce nesouvisela se sportem a tělesnou výchovou, pobírali v průměru velmi vysokých 37 600 Kč. U pozic, které zcela souvisely se sportem a tělesnou výchovou, činila průměrná mzda 31 200 Kč a nejnižší byl průměr u pozic, které se sportem a tělesnou výchovou souvisely pouze částečně, kde činil 30 300 Kč (viz příloha 8).

Statisticky významné rozdíly byly zaznamenány také mezi podnikateli a zaměstnanci a to na hladině významnosti 0,01 (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=16,451$, $df=4$, $p=0,002$, viz tabulka 27, otázka č. 15). Průměrná mzda zaměstnanců činila 31 000 Kč, zatímco u podnikatelů 38 200 Kč (viz příloha 8). Zaměstnanci se smlouvou na dobu neurčitou pobírali v průměru 32 000 Kč, zatímco se smlouvou na dobu určitou pouze 27 900 Kč, což je o 4 100 Kč méně. Zaměstnanci pracující na plný úvazek pobírali v průměru 31 200 Kč. U zaměstnanců pracujících na částečný úvazek vyšla průměrná mzda po přepočtení na plný úvazek na 29 100 Kč, což je o 2 100 Kč méně.

Další statisticky významné rozdíly byly zaznamenány mezi jednotlivými sektory současné práce a to na hladině významnosti 0,001 (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=83,66$, $df=8$, $p=0,000$, viz tabulka 27, otázka č. 18). Průměrná mzda pracovníků ve veřejném sektoru činila 25 600 Kč, v nestátních neziskových organizacích 29 700 Kč a v soukromém sektoru 37 300 Kč (viz příloha 8).

Není překvapením, že další statisticky významné rozdíly byly zaznamenány mezi respondenty na řídicích a neřídicích pozicích a to na hladině významnosti 0,001 (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=31,127$, $df=4$, $p=0,000$, viz tabulka 27, otázka č. 25). Pracovníci na řídicích pozicích pobírali průměrnou mzdu 40 300 Kč, zatímco pracovníci na neřídicích pozicích výrazně nižších 29 700 Kč, což je o 10 600 Kč méně (viz příloha 8).

Statisticky významné se pro pobíranou mzdu ukázalo i místo výkonu současné práce a to na hladině významnosti 0,05 (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=11,84$, $df=4$, $p=0,019$, viz tabulka 27, otázka č. 26). Respondenti pracující v Praze pobírali v průměru

33 900 Kč. Respondenti pracující mimo Prahu pobírali v průměru 27 600 Kč, tedy o 6 300 Kč méně. Respondenti pracující v zahraničí pobírali vůbec nejvyšší mzdu. V průměru se jednalo o 52 700 Kč (viz příloha 8).

Z hlediska vertikální a horizontální shody mezi studiem a současnou prací nebyly u mzdy rozdíly v relativních četnostech odpovědí respondentů statisticky významné. Přesto respondenti ve vertikální shodě mezi dosaženou úrovní vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro jimi vykonávanou práci pobírali průměrnou mzdu 33 200 Kč, zatímco ti respondenti, u jejichž současné práce stačila i nižší úroveň vzdělání, pobírali průměrnou mzdu 30 500 Kč, tedy o téměř 3 000 Kč méně (viz příloha 8). Respondenti v horizontální shodě mezi oborem studia a oborem jejich současné práce pobírali průměrnou mzdu 31 200 Kč, zatímco ti respondenti, jejichž současná práce nesouvisela s oborem studia či nebylo potřeba zvláštní oborové specializace, pobírali průměrnou mzdu 36 300 Kč, tedy o 5 100 Kč více (viz příloha 8).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 27, otázka č. 27 ($\chi^2=22,419$, $df=8$, $p=0,004$), byly zaznamenány statisticky významné rozdíly podle využívání studiem získaných znalostí a dovedností v současné práci respondentů a to na hladině významnosti 0,01. Tyto výsledky jsou uvedeny v dosud neprezentované kapitole 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci.

6.4.7 Výsledky otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací

U této uzavřené otázky uváděli všichni pracující respondenti (N=305) svou subjektivní spokojenost se současnou prací.²⁸²

Protože spokojenost s prací je jedním z nejdůležitějších subjektivních kritérií pro hodnocení uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce, byla tato otázka (spolu s již prezentovanou otázkou č. 19 – mzda) také podrobena detailní analýze chí-kvadrát testů napříč vybranými proměnnými z celého dotazníku tak, jak tomu bylo učiněno například u otázek na pohlaví respondentů, obor studia a rok absolvování studia (viz kapitola

²⁸² Znění otázky č. 23:

„23) Jak jste s Vaší současnou prací celkově spokojen/a?

a) velmi spokojen/a

b) spíše spokojen/a

c) nemohu se rozhodnout, zda spokojen/a či nespokojen/a

d) spíše nespokojen/a

e) velmi nespokojen/a“

6.1 Vliv pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia na jednotlivé proměnné).

Odpovědi musely být z tohoto důvodu překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁸³

Následující tabulka 29 zobrazuje ty proměnné, u kterých se odpovědi mezi skupinami respondentů lišily na základě proměnné spokojenost se současnou prací na hladině významnosti alespoň 0,05. Buňky ve sloupci „p-hodnota“ mají specifické barevné podbarvení na základě tohoto klíče:

- 1) **Žluté podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů liší na hladině významnosti 0,05;
- 2) **Zelené podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů liší na hladině významnosti 0,01;
- 3) **Červené podbarvení** – odpovědi se mezi skupinami respondentů liší na hladině významnosti 0,001.

Hvězdička (*) za číslem otázky ve sloupci „Číslo otázky“ značí, že odpovědi respondentů musely být pro provedení statistických výpočtů překódovány dle textu v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat. Sloupec „ χ^2 “ značí vypočtenou hodnotu chí-kvadrát testu. Sloupec „df“ značí počet stupňů volnosti dané proměnné. Sloupec „N“ značí počet získaných odpovědí a sloupec „%“ značí relativní podíl získaných odpovědí (některé odpovědi chyběly, protože se daná otázka respondenta netýkala).

Řádek „V a H shoda“ je nově vypočtenou proměnnou dle postupu uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat a jedná se o vyhodnocení vertikální a horizontální shody mezi absolvovaným studiem a současnou prací respondenta.

²⁸³ Překódování odpovědí u otázky č. 23:

- 1) Odpovědi „a) velmi spokojen/a“ a „b) spíše spokojen/a“;
- 2) Neutrální odpověď „c) nemohu se rozhodnout, zda spokojen/a či nespokojen/a“;
- 3) Odpovědi „d) spíše nespokojen/a“ a „e) velmi nespokojen/a“.

Tabulka 29: Vypočtené chí-kvadrát testy a p-hodnoty na základě proměnné spokojenost se současnou prací

Číslo otázky	χ^2	df	p-hodnota	N	%
6	8,146	2	0,017	160	53%
7	10,958	2	0,004	300	100%
12 a)	12,586	2	0,002	300	100%
16 b)*	7,65	2	0,022	51	17%
20*	6,149	2	0,046	300	100%
V a H shoda	13,268	6	0,039	300	100%
28*	19,064	2	0,000	300	100%
29 a)*	6,868	2	0,032	300	100%
30	24,618	8	0,002	300	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedená tabulka 29 značí, že u celkem 9 proměnných se statisticky významně lišily odpovědi respondentů podle úrovně jejich spokojenosti se současnou prací. U některých proměnných není toto zjištění pro hlubší analýzu dat tolik významné (konkrétně u otázky č. 6, č. 12 a), č. 16 b) a č. 29 a)) jako u ostatních (viz text pod následující tabulkou 30).

V příloze 9 je umístěna podrobná tabulka s analýzou spokojenosti respondentů se současnou prací podle vybraných proměnných. Následující tabulka 30 zobrazuje informace o průměrné spokojenosti respondentů se současnou prací podle identifikačních kritérií pohlaví respondentů, obor studia a rok absolvování studia doplněné navíc o průměrnou mzdu a hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI u dané podskupiny respondentů.

Pro vzájemnou porovnatelnost výsledků byly odpovědi u této otázky přepočítány ze sestupného hodnocení odpovědí na slovní škále „a) velmi spokojen/a“ až „e) velmi nespokojen/a“ na sestupné hodnocení na číselné škále 1 až 5.

Tabulka 30: Spokojenost respondentů se současnou prací, průměrné mzdy a hodnoty ISEI podle pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia²⁸⁴

		N	Spokojenost	Mzda	ISEI
Výběrový soubor		305	1,72	32 700 Kč	60
Pohlaví	Muž	170	1,69	35 000 Kč	60
	Žena	135	1,76	29 800 Kč	60
Obor studia	TVS 2	48	1,81	27 800 Kč	67
	TVS 1	112	1,61	32 000 Kč	60
	VOJ	5	1,4	43 500 Kč	49
	MNG	140	1,79	34 600 Kč	58
Rok absolvování studia	2010	42	1,88	33 600 Kč	61
	2011	39	1,56	40 300 Kč	64
	2012	40	1,68	32 400 Kč	60
	2013	58	1,67	34 800 Kč	61
	2014	54	1,85	30 400 Kč	58
	2015	72	1,68	28 800 Kč	58

Zdroj: vlastní zpracování

Celková průměrná spokojenost pracujících respondentů činila 1,72. Se svou současnou prací bylo spokojeno 88% respondentů (269 z 305). Dalších 8% dotázaných se nemohlo rozhodnout, zda bylo či nebylo spokojeno (23 z 305) a poslední 4% respondentů byla nespokojena (13 z 305) (viz níže uvedený graf 39).

Je zajímavé, že podle vypočtených chí-kvadrát testů v tabulkách 5 až 7 nebyly u této otázky zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí respondentů podle identifikačních proměnných pohlaví respondentů (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=0,091$, $df=2$, $p=0,956$), oboru studia (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=4,713$, $df=4$, $p=0,318$) ani rok absolvování studia (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=9,557$, $df=10$, $p=0,480$).

Přesto je z výsledků ve výše uvedené tabulce 30 zřejmé, že muži byli v průměru spokojenější se současnou prací než ženy (1,69 ku 1,76).

²⁸⁴ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

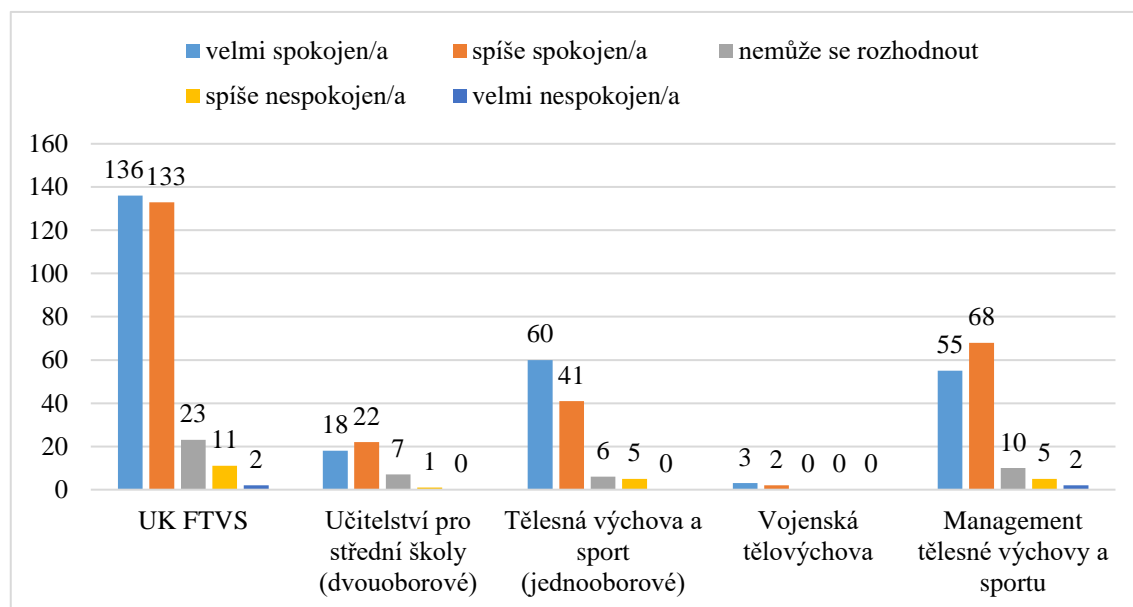
VOJ...Vojenská tělovýchova

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Podle roku absolvování studia byli nejspokojenější respondenti absolvující své studium v roce 2011 (1,56) a nejméně spokojeni byli respondenti absolvující své studium v roce 2010 (1,88).

Následující graf 39 zobrazuje hodnocení spokojenosti respondentů se současnou prací podle oboru studia.

Graf 39: Spokojenost respondentů se současnou prací podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Podle oboru studia byli nejspokojenější respondenti z oboru Vojenská tělovýchova (1,4), kde žádný dotázaných nezvolil neutrální či negativní možnosti odpovědi. Následovali respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (1,61), dále respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (1,79) a nejméně spokojeni byli se svou současnou prací respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (1,81). U posledně jmenovaného oboru je zajímavé, že i když v průměru byli tito respondenti nejméně spokojeni, pouze 1 z nich označil negativní možnost odpovědi a dalších 7 označilo neutrální možnost odpovědi. Oba respondenti, kteří zvolili nejhorší možné hodnocení spokojenosti se současnou prací „e) velmi nespokojen/a“, byli z oboru Management tělesné výchovy a sportu.

Statisticky významné rozdíly byly zaznamenány na hladině významnosti 0,01 podle toho, zda měl respondent kdykoliv po absolvování studia až do doby dotazování zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností, či nikoliv (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=10,958$, $df=2$, $p=0,004$, viz tabulka 29, otázka č. 7).

Pracující respondenti mající zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností byli se svou současnou prací spokojeni v 78% případů (42 z 54). Pracující respondenti, kteří tuto zkušenost neměli, byli spokojeni v 90% případů (227 z 251). U respondentů, kteří byli doposud alespoň jednou nedobrovolně nezaměstnaní, činil průměr spokojenosti s jejich současnou prací 2,02. U respondentů, kteří tuto zkušenost neměli, činil tento průměr mnohem lepších 1,66 (viz příloha 9). Tyto výsledky mohou naznačovat, že ti respondenti, kteří měli problém s nalezením práce, a ve své dosavadní kariéře po absolvování magisterského studia zažili minimálně jednou situaci, že byli nedobrovolně nezaměstnaní, přijali nakonec takovou práci, která je tolik neuspokojuje jen za cenu toho, aby nebyli nezaměstnaní. Tato domněnka je posílena i zjištěním, že u těch respondentů, kteří v době dotazování působili ve své první práci po absolvování studia, ale zároveň uvedli, že po absolvování studia byli alespoň jednou nedobrovolně nezaměstnaní (N=12), činila průměrná spokojenost s prací velmi podprůměrných 2,42, zatímco u těch respondentů, kteří v době dotazování působili ve své první práci po absolvování studia, ale nezažili situaci, že by byli nedobrovolně nezaměstnaní (N=145), činila průměrná spokojenost s prací 1,65.

Další statisticky významné rozdíly byly zaznamenány na hladině významnosti 0,05 podle vertikální shody mezi dosaženou úrovní vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro vykonávanou práci (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=6,149$, $df=2$, $p=0,046$, viz tabulka 29, otázka č. 20). Respondenti ve vertikální shodě byli v 90% případů se svou současnou prací spokojeni (224 z 248), zatímco respondenti ve vertikální neshodě byli se svou současnou prací spokojeni pouze v 79% případů (45 z 57). Průměrná spokojenost činila u vertikální shody 1,66 a u vertikální neshody 2 (viz příloha 9).

U horizontální shody mezi oborem studia a oborem současné práce respondentů nebyly rozdíly v relativních četnostech odpovědí respondentů statisticky významné. Přesto byli v průměru o něco spokojenější ti respondenti, kteří pracovali v horizontální shodě (1,68) oproti těm v horizontální neshodě (1,82).

Výsledky spokojenosti respondentů se svou současnou prací podle jejich vzájemné vertikální i horizontální shody (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=13,268$, $df=6$, $p=0,039$, viz tabulka 29, řádek „V a H shoda“) jsou uvedeny v dosud neprezentované kapitole 6.7.2 Uplatnění pracujících absolventů UK FTVS.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 29, otázka č. 28 ($\chi^2=19,064$, $df=2$, $p=0,000$) byly zaznamenány statisticky významné rozdíly podle shody mezi představami o práci z dob studia a současným stavem a to na hladině významnosti 0,001. Tyto výsledky jsou uvedeny v dosud neprezentované kapitole 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem.

Další statisticky významné rozdíly byly podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 29, otázka č. 30 ($\chi^2=24,618$, $df=8$, $p=0,002$) zaznamenány podle zpětného rozhodnutí respondentů o magisterském studiu a to na hladině významnosti 0,01. Tyto výsledky jsou uvedeny v dosud neprezentované kapitole 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu.

Přestože u dalších proměnných nebyly zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí respondentů, určité rozdíly v průměrném hodnocení spokojenosti zaznamenány byly.

Podle klasifikace povolání ISCO-08 byli v průměru nejvíce spokojeni v současné práci respondenti ze skupiny ISCO 5 – Pracovníci ve službách a prodeji (1,17) a nejméně respondenti ze skupiny ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci (1,82) (viz příloha 9). Do této skupiny respondentů mj. spadali i všichni respondenti vykonávající nejčastěji uváděnou profesi pod čtyřmístným kódem ISCO-08 „2330 – Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol,“ jejichž průměrná spokojenost činila podprůměrných 1,89.

Podle souvislosti současné práce se sportem a tělesnou výchovou byli v průměru nejvíce spokojeni ti respondenti, jejichž současná práce souvisela se sportem a tělesnou výchovou (1,62) (viz příloha 9).

V průměru byli se svou současnou prací více spokojeni podnikatelé (1,51) než zaměstnanci (1,79). Podnikatelé byli spokojeni v 94% případů (73 ze 78), zatímco zaměstnanci pouze v 86% případů (196 z 227) (viz příloha 9).

Spokojenější byli pracovníci v soukromém sektoru (1,64) oproti pracovníkům ve veřejném sektoru (1,82) či v nestátních neziskových organizacích (1,87) (viz příloha 9).

Určitou, i když ne statisticky významnou, roli v průměrné spokojenosti respondentů sehrála i pobíraná mzda. Nejvíce spokojeni byli respondenti pobírající mzdu mezi 40 000 Kč až 49 999 Kč (1,46) následováni respondenty pobírajícími mzdu od 50 000 Kč výše (1,57) (viz příloha 9). Spearmanův korelační koeficient mezi proměnnými mzda

(otázka č. 19) a spokojenost se současnou prací (otázka č. 23) činí $r_{\text{mzda, spokojenost}} = -0,17$ ($p < 0,05$), což značí pouze malou sílu asociace mezi danými proměnnými. Nelze tak obecně říci, že by respondenti s vyšší mzdou byli spokojenější.

Podle řídicí pozice byli v průměru spokojenější respondenti na řídicích pozicích (1,6) oproti těm na neřídicích pozicích (1,77) (viz příloha 9).

Podle místa výkonu práce byli v průměru nejspokojenější respondenti pracující v zahraničí (1,36), poté pracující v Praze (1,71) a nejméně spokojeni byli respondenti pracující v ostatních krajích ČR (1,76) (viz příloha 9).

6.5 Výsledky otázek zkoumajících hodnocení výuky absolventy

Třetí zkoumanou oblastí v dotazníku byla po otázkách na přechod ze studia na trh práce a otázkách na současnou práci respondentů oblast hodnocení výuky respondenty pomocí 4 uzavřených otázek.

Tato část dotazníku byla uvedena větou:

„Následující otázky se týkají hodnocení výuky na UK FTVS.“

Dvě z těchto otázek byly ještě částečně provázané s otázkami na současnou práci respondentů a odpovídali na ně pouze momentálně pracující respondenti ($N=305$). Jednalo se o otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci a č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem.

Další 2 otázky se týkaly již všech respondentů ($N=346$). V otázce č. 29 respondenti hodnotili 7 kritérií výuky na UK FTVS. Tato kritéria použili již Jansa – Válková et al. (2008) v jejich výzkumu uplatnění absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport na trhu práce v ČR z let 1998 až 2005. V kapitole 7 Diskuse tak jsou výsledky tohoto výzkumu porovnány právě s vybranými zjištěními Jansy – Válkové et al. (2008).

V otázce č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu pak respondenti hodnotili, zda by v případě možnosti zpětného rozhodnutí zvolili stejné magisterské studium, nebo by provedli určitou změnu ve svém rozhodnutí.

Výsledky jednotlivých otázek jsou primárně zobrazovány podle rozdělení po jednotlivých oborech studia, protože tato identifikační proměnná se jevila jako nejvíce

signifikantní. V případě, že byla signifikantní i jiná identifikační proměnná (pohlaví respondentů či rok absolvování studia), jsou zobrazeny ještě dodatečné výsledky.

6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci

V otázce č. 27 pracující respondenti odpovídali (N=305), do jaké míry využívají v jejich současné práci znalosti a dovednosti získané studiem na UK FTVS.²⁸⁵ Odpovědi na tuto otázku byly z důvodu výpočtů chí-kvadrát testů překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁸⁶

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=33,737$, $df=4$, $p=0,000$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 31 a graf 40 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

Tabulka 31: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 27 podle oboru studia²⁸⁷

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Využívá	69%	72%	39%	56%
Nemůže se rozhodnout	13%	6%	16%	12%
Nevyužívá	19%	21%	46%	32%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

²⁸⁵ Znění otázky č. 27:

„27) Do jaké míry využíváte v současné práci Vaše znalosti a dovednosti získané studiem na UK FTVS?

a) využívám do značné míry

b) spíše využívám

c) nemohu se rozhodnout, zda využívám či nevyužívám

d) spíše nevyužívám

e) vůbec nevyužívám“

²⁸⁶ Překódování odpovědí u otázky č. 27:

1) Získané znalosti a dovednosti v práci využívá, tedy odpovědi „a) využívám do značné míry“ a „b) spíše využívám“;

2) Neutrální odpověď „c) nemohu se rozhodnout, zda využívám či nevyužívám“;

3) Získané znalosti a dovednosti v práci nevyužívá, tedy odpovědi „d) spíše nevyužívám“ a „e) vůbec nevyužívám“.

²⁸⁷ Vysvětlivky:

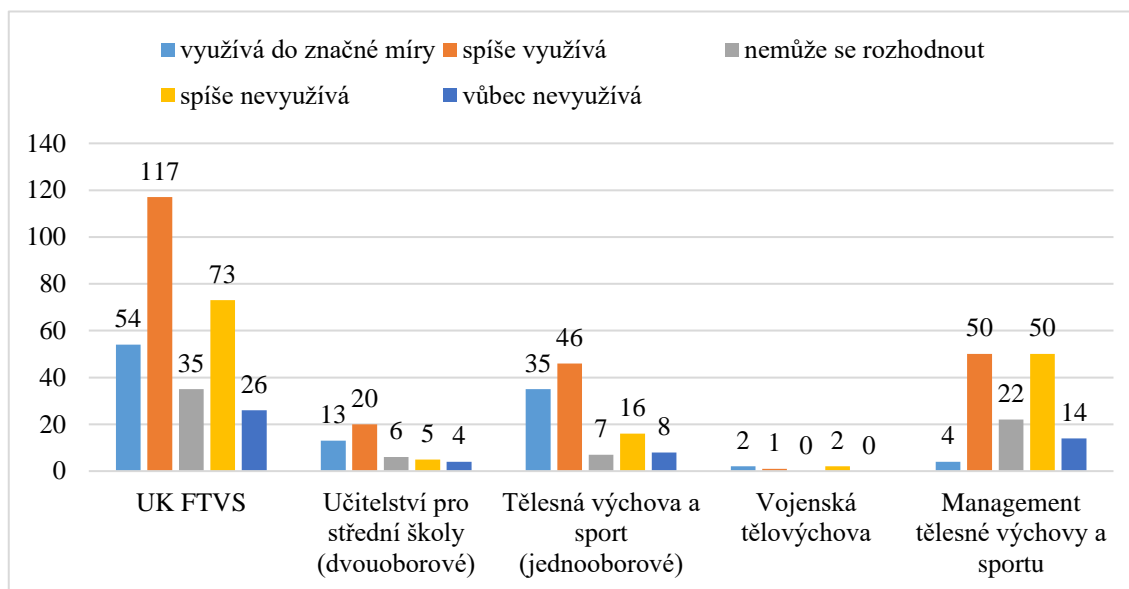
TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Výsledky v tabulce 31 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 u 2 oborů studia ze 3 a u všech odpovědí „Nevyužívá“. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 40.

Graf 40: Využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Celkem 56% respondentů ve své současné práci studiem získané znalosti a dovednosti využívá (171 z 305). Dalších 11% respondentů se nemohlo rozhodnout (35 z 305) a přibližně třetina respondentů takto získané znalosti a dovednosti v současné práci nevyužívá (32%, 99 z 305). Z grafu 40 jsou rozdíly mezi jednotlivými obory studia zcela evidentní. Nejvíce ve svých současných pracích využívají znalosti a dovednosti získané studiem respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové), kde se jedná o 72% dotázaných (81 ze 112), dále respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kde se jedná o 69% dotázaných (33 ze 48) a poté z oboru Vojenská tělovýchova (60%, 3 z 5). U respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu je situace opačná a větší část těchto respondentů ve své současné práci znalosti a dovednosti získané studiem nevyužívá. Jedná se o 46% dotázaných (64 ze 140). Poměrně velká část respondentů z tohoto oboru se také nemohla rozhodnout, zda získané znalosti a dovednosti využívá, či nikoliv (16%, 22 ze 140). Navíc velmi málo těchto respondentů označilo možnost „a) využívám do značné míry“ (pouhá 3%, 4 ze 140).

Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů a rok absolvování studia nebyly u této otázky zaznamenány.

Znalosti a dovednosti získané studiem ve své současné práci využívá 55% mužů a 57% žen. Podle roku absolvování studia získané znalosti a dovednosti v současné práci využívají nejvíce respondenti absolvující studium v roce 2014 (67%, 36 z 54) a nejméně respondenti absolvující studium v roce 2012 (45%, 18 ze 40).

Podnikatelé i zaměstnanci využívají studiem získané znalosti a dovednosti v poměrně stejné míře (54%, 42 ze 78 ku 57%, 129 z 227).

Je zajímavé, že studiem získané znalosti a dovednosti ve větší míře využívají respondenti pracující na neřídicích pozicích (60%, 128 z 214) než na řídicích pozicích (47%, 43 z 91). Tento výsledek je však ovlivněn vyšším podílem respondentů absolvujících obor Management tělesné výchovy a sportu v počtu řídicích pracovníků (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice).

Je zcela logické, že studiem získané znalosti a dovednosti ve větší míře využívají ti respondenti, kteří působí v pracích souvisejících či alespoň částečně souvisejících se sportem a tělesnou výchovou. Celkem 80% dotázaných vykonávajících práce zcela související se sportem a tělesnou výchovou v této práci využívá studiem získané znalosti a dovednosti (125 ze 156). U prací částečně souvisejících se sportem a tělesnou výchovou se jedná o 55% dotázaných (36 ze 66). U těch respondentů, kteří vykonávají práce nesouvisející se sportem a tělesnou výchovou, jich pouze 12% využívá studiem získané znalosti a dovednosti (10 z 83), 13% se nemohlo rozhodnout (11 z 83) a celých 75% jich znalosti a dovednosti získané studiem nevyužívá (62 z 83). Tento výsledek je však opět ovlivněn vyšším podílem respondentů absolvujících obor Management tělesné výchovy a sportu ve skupině pracujících mimo oblast sportu a tělesné výchovy (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou).

Ve výsledcích této otázky byly zaznamenány i rozdíly mezi respondenty, kteří pracují na kvalifikovaných pozicích či nikoliv (tzn. ve vertikální shodě či neshodě) a ve vystudovaném oboru či nikoliv (tzn. v horizontální shodě či neshodě).

Respondenti ve vertikální shodě mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro jimi vykonávanou práci (viz kapitola 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce) využívali studiem získané znalosti a dovednosti v jejich současné práci v 63% případů (155 z 248), zatímco respondenti ve vertikální neshodě pouze v 28% případů (16 z 57).

Respondenti v horizontální shodě mezi vystudovaným oborem a oborem studia nejnvhodnějším pro jimi vykonávanou práci (viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 20 a č. 21 – horizontální shoda oboru studia a současné práce) využívali studiem získané znalosti a dovednosti v jejich současné práci v 74% případů (156 z 210), zatímco respondenti v horizontální neshodě pouze v 16% případů (15 z 95).

Zajímavých výsledků je dosaženo také při rozdělení respondentů podle sektoru jejich práce. U respondentů pracujících ve veřejném sektoru či v nestátních neziskových organizacích využívají studiem získané znalosti a dovednosti přibližně tři čtvrtiny respondentů (74%, 71 z 96, respektive 77%, 23 z 30). U respondentů pracujících v soukromém sektoru se jedná pouze o 43% dotázaných (77 ze 179).

Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI činila u respondentů využívajících studiem získané znalosti a dovednosti 61, u respondentů, kteří se nemohli rozhodnout, činila 60 a u respondentů, kteří studiem získané znalosti a dovednosti nevyužívali, činila 59. Sestupná tendence tohoto průměru ISEI značí, že čím více respondenti ve své současné práci studiem získané znalosti a dovednosti využívali, tím prestižnější práci ze socio-ekonomického pohledu vykonávali.

Z pohledu pobírané mzdy byly zaznamenány statisticky významné rozdíly mezi skupinami respondentů na hladině významnosti 0,01 (výsledek chí-kvadrát testu $\chi^2=22,419$, $df=8$, $p=0,004$, viz tabulka 27, otázka č. 27 v kapitole 6.4.6 Výsledky otázky č. 19 – mzda). Zde došlo k paradoxní situaci, kdy respondenti využívající v jejich současné práci studiem získané znalosti a dovednosti pobírali mzdu v průměru 29 400 Kč, ti, kteří se nemohli rozhodnout, zda využívají či nevyužívají, pobírali mzdu v průměru 33 400 Kč a ti, kteří nevyužívali, pobírali mzdu v průměru 38 300 Kč (viz příloha 8). Dalo by se tak říci, že finančně se respondentům vyplatilo působit na takových pozicích, kde studiem získané znalosti a dovednosti nevyužívali.

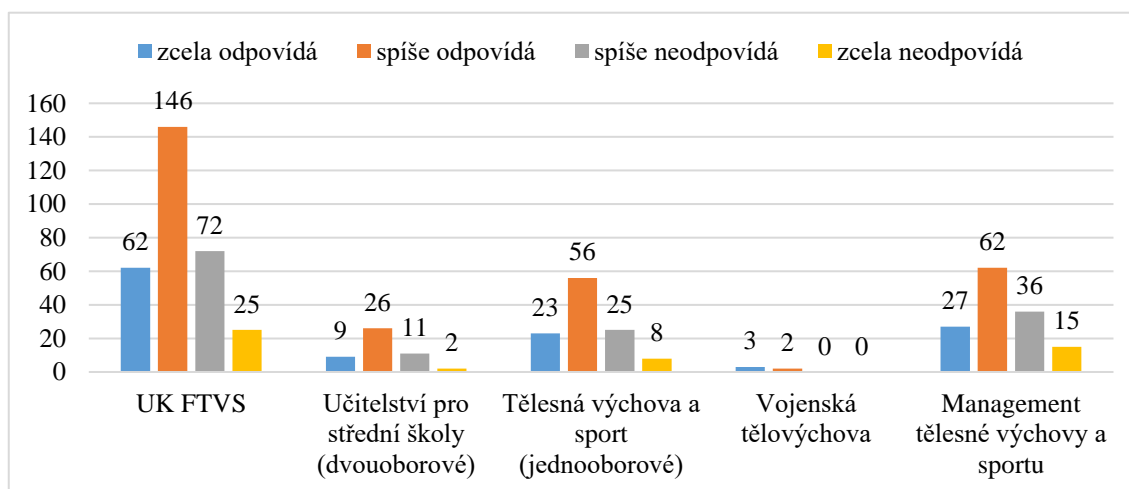
Ti respondenti, kteří v současné práci využívali studiem získané znalosti a dovednosti, byli v průměru mírně spokojenější (1,7) oproti těm, kteří tyto znalosti a dovednosti nevyužívali (1,76) (viz příloha 9).

6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem

V otázce č. 28 pracující respondenti odpovídali (N=305), do jaké míry odpovídá jejich současná práce jejich představám z dob magisterského studia na UK FTVS.²⁸⁸ Na rozdíl od předchozí otázky č. 27 neměli respondenti u této otázky na výběr neutrální možnost odpovědi a museli se tak rozhodnout, zda jejich současná práce odpovídá či neodpovídá jejich představám z dob magisterského studia na UK FTVS. Odpovědi na tuto otázku byly z důvodu výpočtů chí-kvadrát testů bipolárně překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁸⁹

Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí nebyly u této otázky zaznamenány ani podle jednoho identifikačního kritéria (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 41.

Graf 41: Shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem podle oboru studia (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Současný stav se s představami z dob magisterského studia shoduje u 68% respondentů (208 z 305). Z grafu 41 je zřejmé, že i když ne statisticky významné, tak určité rozdíly ve výsledcích podle jednotlivých oborů studia byly zaznamenány. Současná práce odpovídá

²⁸⁸ Znění otázky č. 27:

„28) Do jaké míry odpovídá Vaše současná práce Vaším představám z dob magisterského studia na UK FTVS o vlastní budoucnosti?

a) zcela odpovídá b) spíše odpovídá c) spíše neodpovídá d) zcela neodpovídá“

²⁸⁹ Překódování odpovědí u otázky č. 28:

1) Současná práce odpovídá představám, tedy odpovědi „a) zcela odpovídá“ a „b) spíše odpovídá“;
2) Současná práce neodpovídá představám, tedy odpovědi „c) spíše neodpovídá“ a „d) zcela neodpovídá“.

představám z dob magisterského studia u všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova. U respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) je shoda zaznamenána u 73% dotázaných (35 ze 48), z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) u 71% dotázaných (79 ze 112) a z oboru Management tělesné výchovy a sportu u pouhých 64% dotázaných (89 ze 140).

V současné práci, která se shoduje s představami z dob magisterského studia, pracuje 69% mužů a 67% žen.

Podle roku absolvování studia je zaznamenána největší shoda mezi představami a současným stavem u respondentů absolvujících studium v roce 2015 (81%, 58 ze 72) a nejmenší shoda u respondentů absolvujících studium v roce 2012 (55%, 22 ze 40).

O něco více se představy se současným stavem shodují u podnikatelů (72%, 56 ze 78) než u zaměstnanců (67%, 152 z 227).

Opět je zajímavé, že větší shoda mezi představami a současným stavem panuje u respondentů pracujících na neřídících pozicích (70%, 150 z 214) než na řídicích pozicích (64%, 58 z 91). Tento výsledek je však opět ovlivněn vyšším podílem respondentů absolvujících obor Management tělesné výchovy a sportu v počtu řídicích pracovníků (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice).

Velké rozdíly v odpovědích respondentů jsou opět poměrně logicky zaznamenány mezi skupinami respondentů podle toho, do jaké míry jimi vykonávaná práce souvisí se sportem a tělesnou výchovou. Celkem 88% dotázaných (138 ze 156) vykonávajících práce zcela související se sportem a tělesnou výchovou uvádí, že se jejich současný stav shoduje s představami z dob magisterského studia. U prací částečně souvisejících se sportem a tělesnou výchovou se jedná o 68% dotázaných (45 ze 66). U těch respondentů, kteří vykonávají práce nesouvisející se sportem a tělesnou výchovou jich pouze 30% uvádí shodu mezi představami a současným stavem (25 z 83). Tento výsledek je však opět ovlivněn vyšším podílem respondentů absolvujících obor Management tělesné výchovy a sportu v počtu pracujících mimo oblast sportu a tělesné výchovy (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou).

I ve výsledcích této otázky byly zaznamenány rozdíly mezi respondenty, kteří pracují na kvalifikovaných pozicích či nikoliv (tzn. ve vertikální shodě či neshodě) a ve vystudovaném oboru či nikoliv (tzn. v horizontální shodě či neshodě).

Respondenti ve vertikální shodě mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro jimi vykonávanou práci (viz kapitola 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce) uváděli shodu mezi představami o současné práci z dob magisterského studia a současným stavem v 73% případů (182 z 248), zatímco respondenti ve vertikální neshodě pouze ve 46% případů (26 z 57).

Respondenti v horizontální shodě mezi vystudovaným oborem studia a oborem studia nejvhodnějším pro jimi vykonávanou práci (viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 20 a č. 21 – horizontální shoda oboru studia a současné práce) uváděli shodu mezi představami o současné práci z dob magisterského studia a současným stavem v 84% případů (176 z 210), zatímco respondenti v horizontální neshodě pouze v 34% případů (32 z 95).

Zajímavých výsledků je opět dosaženo také při rozdělení respondentů podle sektoru jejich práce. Shoda mezi představami a současným stavem je zaznamenána u 74% respondentů pracujících ve veřejném sektoru (71 z 96), u 83% respondentů pracujících v nestátních neziskových organizacích (25 z 30) a u pouze 63% respondentů pracujících v soukromém sektoru (112 z 179).

Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI u respondentů, jejichž současný stav se shodoval s představami z dob magisterského studia, činila 60 a u respondentů, kde shoda nepanovala, činila 59. Rozdíly v této hodnotě tak jsou mezi oběma skupinami respondentů minimální.

Respondenti, u kterých panovala shoda mezi představami a současným stavem, měli průměrnou mzdu 32 300 Kč. Ti, jejichž představy z dob magisterského studia byly odlišné vůči současnému stavu, měli průměrnou mzdu 33 500 Kč. Rozdíl mezi oběma skupinami tak není příliš markantní (viz příloha 8).

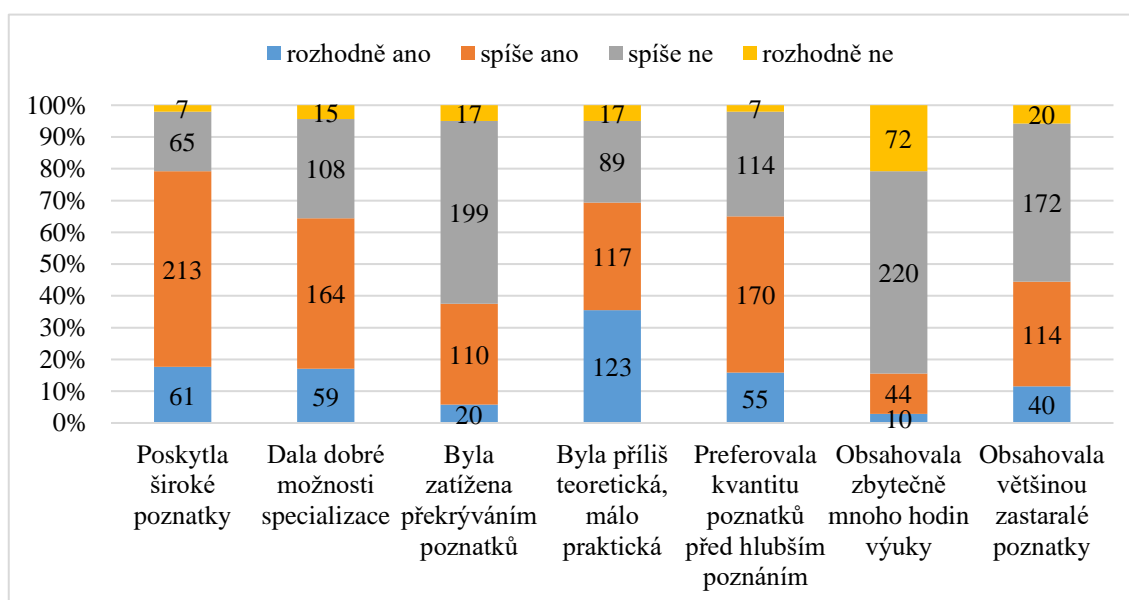
Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 29, otázka č. 28 v kapitole 6.4.7 Výsledky otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací ($\chi^2=19,064$, $df=2$, $p=0,000$) byly u této otázky zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí respondentů podle spokojenosti s jejich současnou prací a to na hladině významnosti 0,001. Zde došlo k situaci, že všech 62 respondentů, kteří označili možnost a), tedy že jejich současný stav zcela odpovídá jejich představám z dob magisterského studia, uvedlo, že jsou se svou současnou prací spokojeni. Celkově respondenti, jejichž současný stav se shodoval s jejich představami, byli v 93% případů se svou současnou prací spokojeni (193 z 208). Průměrná spokojenost u této skupiny 208 respondentů činila 1,61.

U respondentů, jejichž současný stav se neshodoval s jejich představami, jich bylo spokojeno pouze 78% (76 z 97) a průměrná spokojenost u této skupiny 97 respondentů činila podprůměrných 1,96 (viz příloha 9).

6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy

Na tuto otázku odpovídali všichni respondenti (N=346) bez ohledu na jejich současnou pracovní situaci. Celkem bylo hodnoceno 7 různých kritérií výuky.²⁹⁰ Souhrnné výsledky hodnocení jednotlivých kritérií za kompletní výběrový soubor zobrazuje následující graf 42.

Graf 42: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti nejvíce souhlasili s tvrzeními, že „Výuka poskytla široké poznatky“ (79%, 274 z 346), že „Výuka byla příliš teoretická a málo praktická“ (69%, 240 z 346), a že „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ (65%, 225 z 346). Naopak nejmenší míra souhlasu byla zaznamenána u tvrzení, že „Výuka obsahovala

²⁹⁰ Znění otázky č. 29:

„29) Na základě Vašich vlastních zkušeností ohodnoťte výuku Vámi absolvovaného studia na UK FTVS.

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Poskytla široké poznatky	1	2	3	4
Dala dobré možnosti specializace	1	2	3	4
Byla zatížena překrýváním poznatků	1	2	3	4
Byla příliš teoretická, málo praktická	1	2	3	4
Preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním	1	2	3	4
Obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky	1	2	3	4
Obsahovala většinou zastaralé poznatky	1	2	3	4“

zbytečně mnoho hodin výuky“ (16%, 54 z 346), že „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ (38%, 130 z 346), a že „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“ (45%, 154 z 346).

Odpovědi na tuto otázku byly z důvodu výpočtů chí-kvadrát testů bipolárně překódovány dle klíče uvedeného v kapitole 4.2.7.2 Kódování dat.²⁹¹ Podle výsledků chí-kvadrát testů v tabulkách 5 až 7 byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí u některých tvrzení na hladině významnosti alespoň 0,05 podle identifikačních kritérií pohlaví respondentů, obor studia i rok absolvování studia.

Podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů byly statisticky významně ovlivněny odpovědi u tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ a „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ na hladině významnosti 0,05.

Podle identifikačního kritéria obor studia byly statisticky významně ovlivněny odpovědi u všech tvrzení v této otázce na hladině významnosti 0,001 kromě tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ a „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“.

Podle identifikačního kritéria rok absolvování studia byly statisticky významně ovlivněny odpovědi u tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ na hladině významnosti 0,05 a u tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ na hladině významnosti 0,01.

Níže uvedené tabulky 32 až 40 a grafy 43 až 52 se proto věnují mj. analýze výsledků dle těchto kritérií. Pro přehlednější porovnání výsledků dle jednotlivých identifikačních kritérií byly nově použity tzv. 100% skládané sloupcové grafy, které umožňují porovnání hodnot ve sloupcích o totožné výšce, přestože je v každé skupině respondentů zastoupen jiný počet dotázaných:

- 1) Podle pohlaví respondentů: muži (N=184), ženy (N=165);
- 2) Podle oboru studia: Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (N=59), Tělesná výchova a sport (jednooborové) (N=128), Vojenská tělovýchova (N=5), Management tělesné výchovy a sportu (N=154);
- 3) Podle roku absolvování studia: 2010 (N=48), 2011 (N=41), 2012 (N=47), 2013 (N=68), 2014 (N=62), 2015 (N=80).

²⁹¹ Překódování odpovědí u otázky č. 29:

1) Respondent souhlasí s daným tvrzením, tedy odpovědi „Rozhodně ano“ a „Spíše ano“;
2) Respondent nesouhlasí s daným tvrzením, tedy odpovědi „Rozhodně ne“ a „Spíše ne“.

6.5.3.1 Hodnocení tvrzení „Výuka poskytla široké poznatky“

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=14,619$, $df=2$, $p=0,001$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria oboru studia.

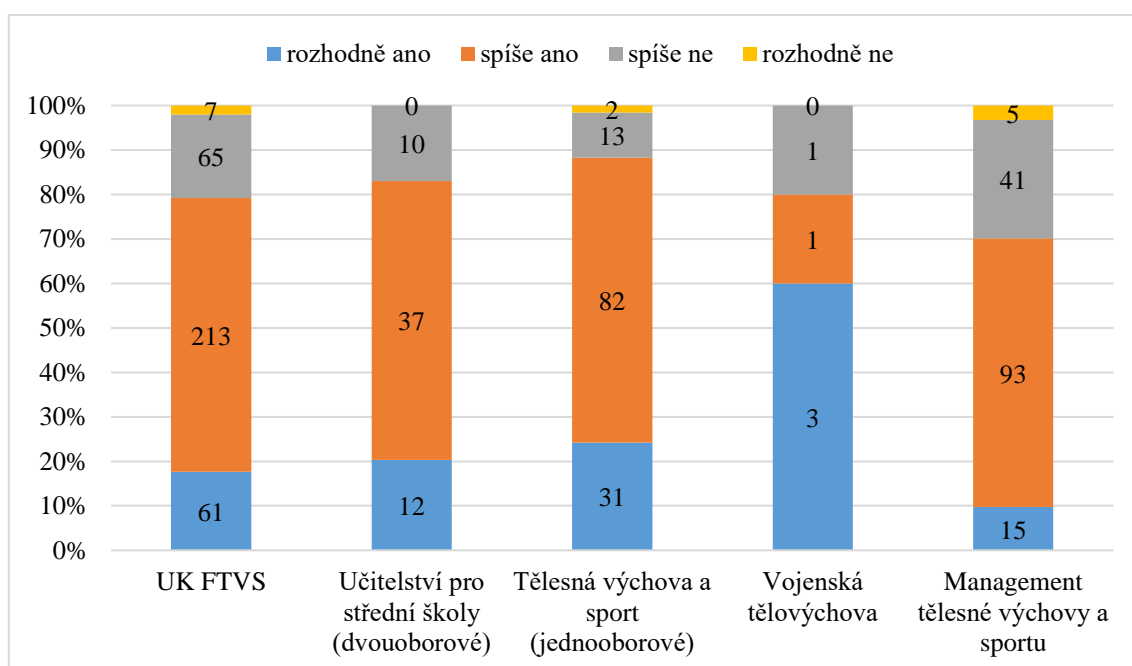
Tabulka 32: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka poskytla široké poznatky“ podle oboru studia²⁹²

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Ano	83%	88%	70%	79%
Ne	17%	12%	30%	21%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 32 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,01 u 2 oborů ze 3. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 43.

Graf 43: Hodnocení tvrzení „Výuka poskytla široké poznatky“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

²⁹² Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Z prezentovaných výsledků je zřejmé, že s daným tvrzením nejvíce souhlasili respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (88%, 113 ze 128) a nejméně respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (70%, 108 ze 154). Průměr souhlasu za celý vzorek činil 79% (274 respondentů z 346).

Přestože s daným tvrzením respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu souhlasili v nejmenší míře, byli to právě respondenti z tohoto oboru, kteří se na trhu práce uplatňovali v největší míře ze všech zkoumaných oborů mimo oblast sportu a tělesné výchovy (celkem 39% respondentů, 55 ze 140, viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou), a kteří se v největší míře uplatňovali v horizontální neshodě mezi absolvovaným oborem studia a oborem vykonávané práce (také celkem 39% respondentů, 55 ze 140, viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce). Tyto výsledky značí, že přestože dle názoru relativně mnoha dotázaných z tohoto oboru jim výuka neposkytla široké poznatky (30%, 46 ze 154), byli se i tak tito respondenti schopni pracovním uplatnit mimo obor studia a mimo oblast sportu a tělesné výchovy.

6.5.3.2 Hodnocení tvrzení „Výuka dala dobré možnosti specializace“

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=42,74$, $df=2$, $p=0,000$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia.

Tabulka 33: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka dala dobré možnosti specializace“ podle oboru studia²⁹³

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Ano	85%	77%	45%	64%
Ne	15%	23%	55%	36%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

²⁹³ Vysvětlivky:

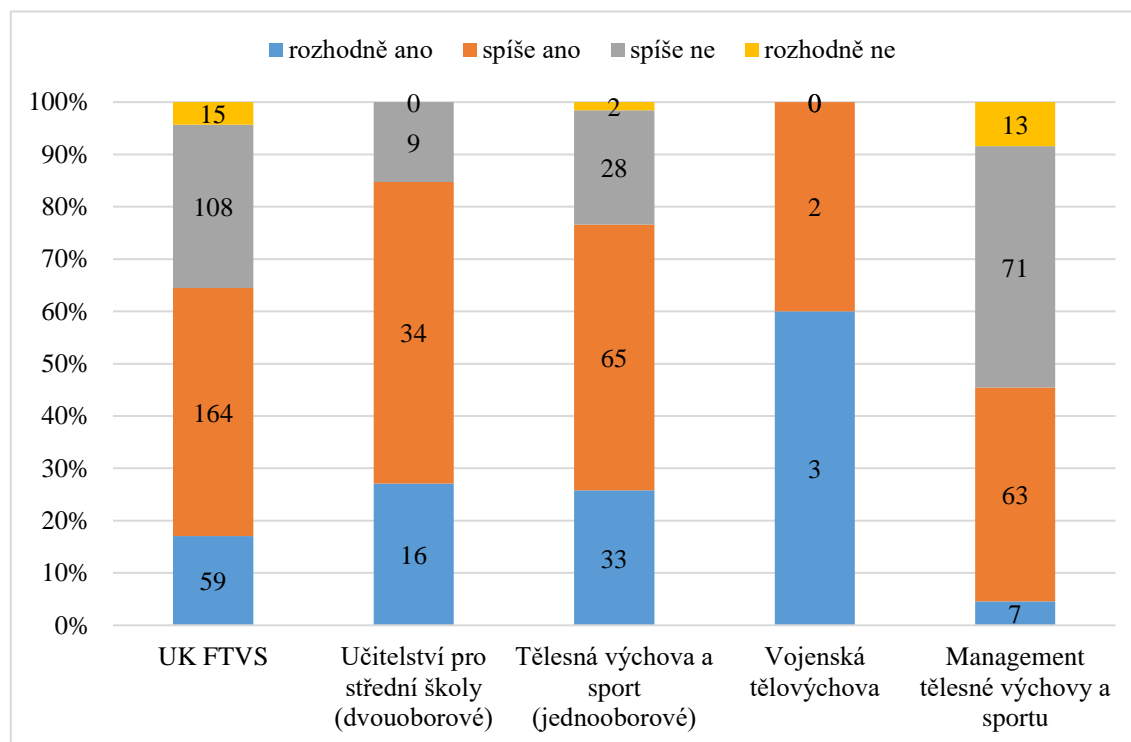
TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Výsledky v tabulce 33 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti 0,001 ve všech 3 oborech studia. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 44.

Graf 44: Hodnocení tvrzení „Výuka dala dobré možnosti specializace“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

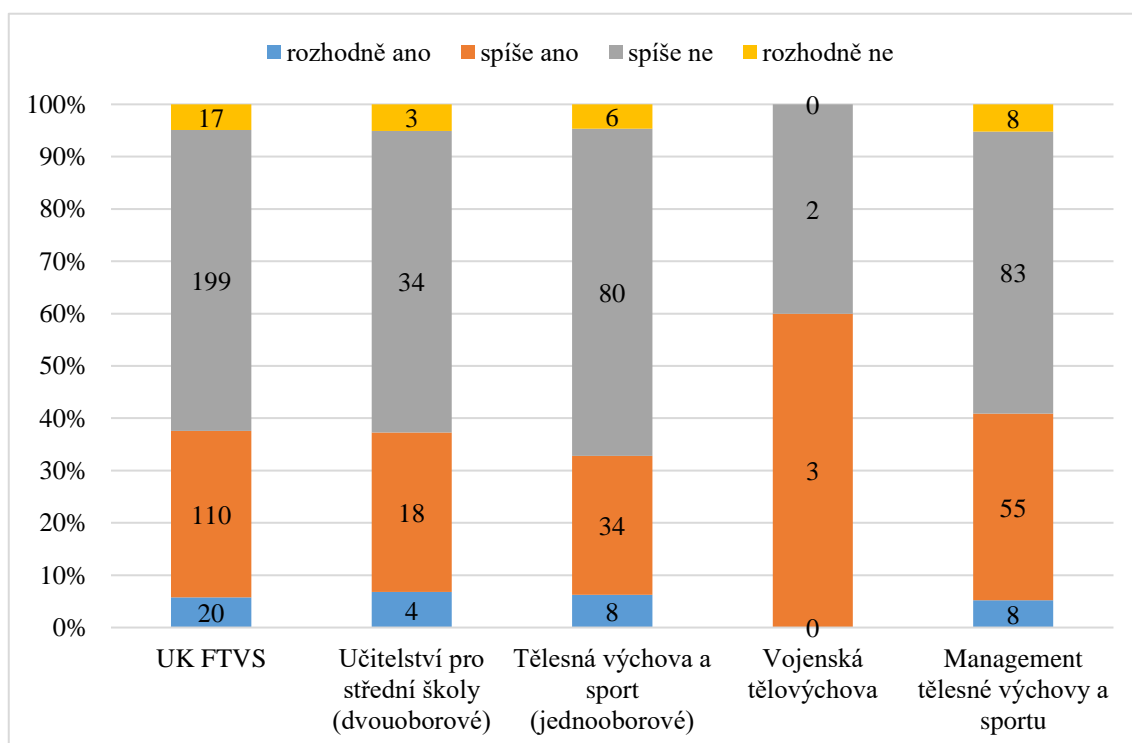
Z prezentovaných výsledků je zřejmé, že zatímco respondenti z oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) s daným tvrzením ve větší míře souhlasili (85%, 50 z 59, respektive 70%, 90 ze 128), tak respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu s daným tvrzením ve větší míře nesouhlasili. Svůj nesouhlas vyslovilo 55% dotázaných (84 ze 154). Respondenti z oboru Vojenská tělovýchova s daným tvrzením souhlasili dokonce ve 100% případů (5 z 5). Průměr souhlasu za celý vzorek činil 64% (223 respondentů z 346).

Při porovnání těchto výsledků s výsledky u předchozího tvrzení „Výuka poskytla široké poznatky“ dochází k zajímavému zjištění, že respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu v nejmenší míře souhlasili jak s tvrzením „Výuka poskytla široké poznatky“, tak rovněž v nejmenší míře souhlasili s tvrzením „Výuka dala dobré možnosti specializace“. Podle těchto výsledků tak nebyl daný obor ani poměrně široký, ani poměrně úzce specializovaný, což je poměrně protichůdné zjištění.

6.5.3.3 Hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“

Výsledky odpovědí u tohoto tvrzení nebyly jako jedny z mála statisticky významně ovlivněny absolvovaným oborem studia. Pro přehlednost jsou však i zde prezentovány jednotlivé možnosti odpovědí respondentů podle tohoto identifikačního kritéria.

Graf. 45: Hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

S daným tvrzením nejvíce souhlasili respondenti z oboru Vojenská tělovýchova, kde 3 z 5 respondentů (60%) vybrali možnost „spíše ano“. Poměr souhlasných a nesouhlasných odpovědí byl ve všech 3 zbývajících oborech velmi vyrovnaný. V relativně větší míře svůj souhlas vyslovili respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (41%, 63 ze 154), v menší míře pak respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (33%, 42 ze 128). Průměr souhlasu za celý vzorek činil 38% (130 respondentů z 346).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 5 ($\chi^2=4,384$, $df=1$, $p=0,036$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů a podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 7 ($\chi^2=12,879$, $df=5$, $p=0,025$) také na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria rok absolvování studia.

Tabulka 34: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle pohlaví respondentů

N=341	Muž	Žena	Celkem
Ano	42%	31%	37%
Ne	58%	69%	63%
Celkem	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 34 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou pohlavím respondentů ovlivněny na hladině významnosti 0,05 ve všech 4 buňkách.

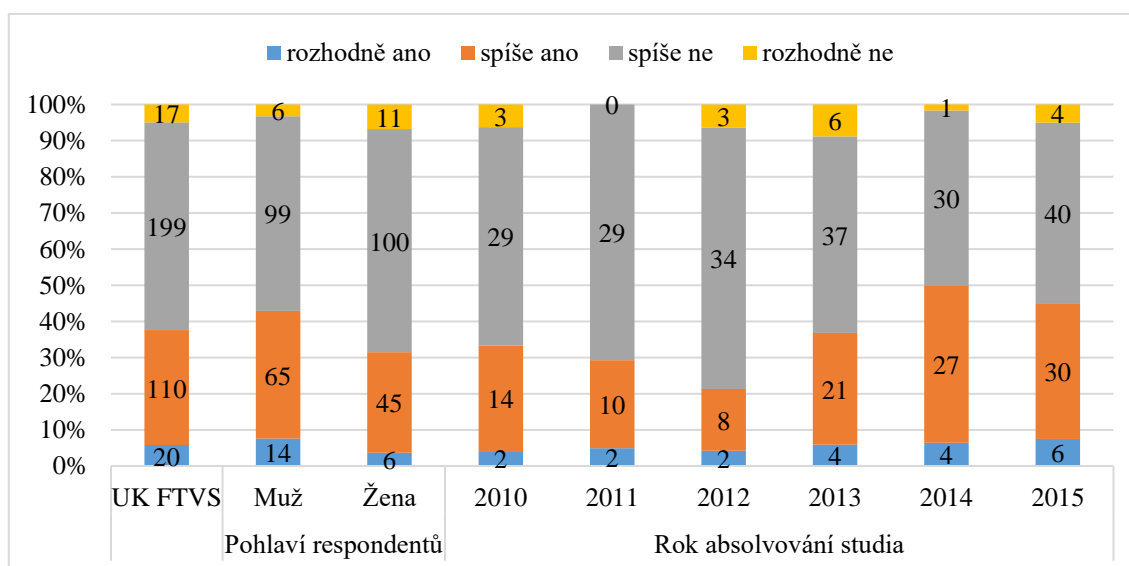
Tabulka 35: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle roku absolvování studia

N=341	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Ano	33%	28%	21%	37%	48%	46%	37%
Ne	67%	73%	79%	63%	52%	54%	63%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 35 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou rokem absolvování studia ovlivněny na hladině významnosti 0,05 u obou možností odpovědi u respondentů absolvujících své studium v roce 2012. Výsledky rozdělené podle pohlaví respondentů i roku absolvování studia zobrazuje následující graf 46.

Graf 46: Hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle pohlaví respondentů a roku absolvování studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

S daným tvrzením ve větší míře souhlasili muži (43%, 79 ze 184) než ženy (31%, 51 ze 162). Při rozdělení respondentů podle roku absolvování studia byl statisticky významně nízký souhlas s daným tvrzením u respondentů absolvujících své studium v roce 2012, kdy pouze 21% dotázaných (10 ze 47) s tvrzením souhlasilo a zbylých 79% dotázaných (37 ze 47) s tvrzením nesouhlasilo. Naopak největší míru souhlasu vyslovili respondenti absolvující své studium v roce 2014, kdy přesně polovina dotázaných (50%, 31 ze 62) s tvrzením souhlasila a druhá polovina nesouhlasila.

Z výsledků rozdělených podle oboru studia je pozorovatelný trend posledních let, kdy s daným tvrzením souhlasili respondenti ve větší míře (2014: 50%, 2015: 45%) než v letech předchozích (2010: 33%, 2011: 29%, 2012: 21%, 2013: 37%). Relativně čerství absolventi z let 2014 a 2015 tak ve větší míře než jejich předchůdci pocítují, že se poznatky ve výuce překrývají.

6.5.3.4 Hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=57,187$, $df=2$, $p=0,000$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia.

Tabulka 36: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle oboru studia²⁹⁴

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Ano	51%	53%	90%	70%
Ne	49%	47%	10%	30%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 36 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti 0,001 ve všech 3 oborech studia. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 47.

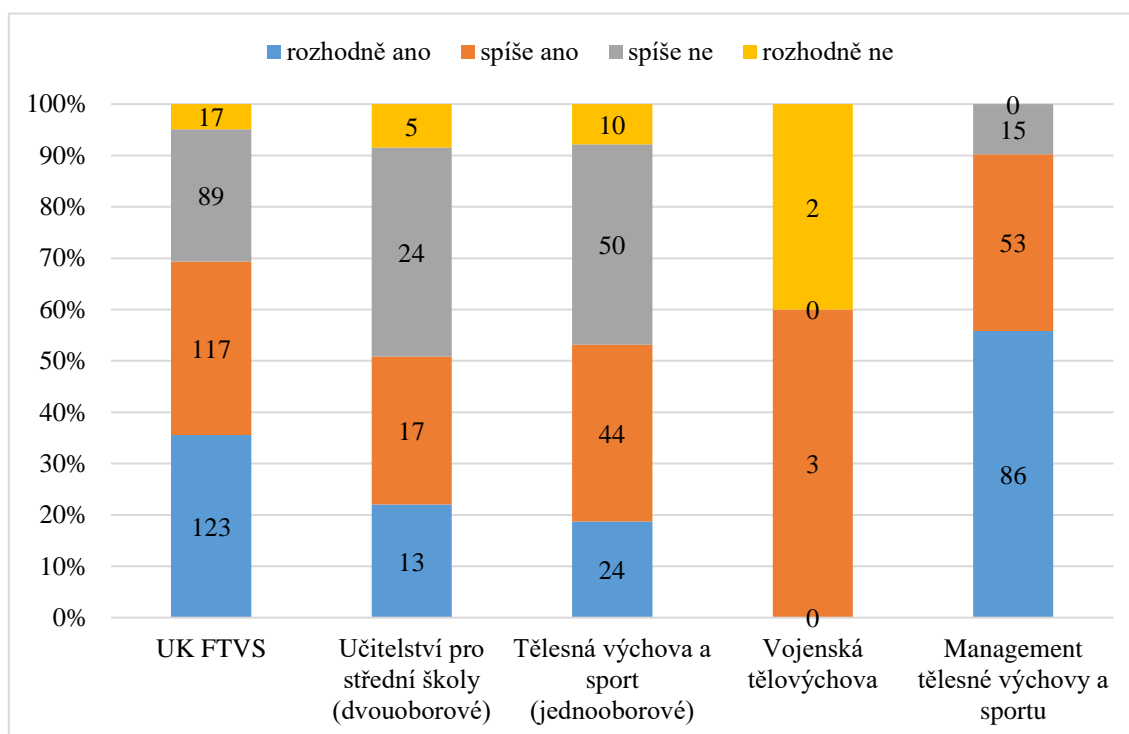
²⁹⁴ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Graf 47: Hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Na první pohled je zřejmý rozdíl v odpovědích respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu v porovnání s odpověďmi respondentů z ostatních oborů studia. U 3 oborů s daným tvrzením souhlasila vždy přibližně polovina dotázaných (51%, 53%, respektive 60%). U respondentů absolvujících obor Management tělesné výchovy a sportu je situace odlišná a s daným tvrzením zde souhlasilo 90% dotázaných (139 ze 154) a navíc ani jeden respondent z tohoto oboru nezvolil možnost odpovědi „rozhodně ne“.

To značí, že respondenti z tohoto oboru jsou oproti ostatním dotázaným v mnohem větší míře přesvědčeni, že jimi absolvovaná výuka byla skutečně příliš teoretická a málo praktická. Nic na tom nemění ani fakt, že ve studijním plánu tohoto magisterského oboru je zahrnuta i několikátýdenní povinná praxe studentů. V ostatních oborech tak respondenti pocítují menší převis teorie nad praxí, i když výsledky celkově značí, že výuka na UK FTVS je dle názoru dotázaných příliš teoretická, protože ve všech zkoumaných oborech studia s daným výrokiem souhlasila více než polovina respondentů. Průměr souhlasu za celý vzorek činil 69% (240 respondentů z 346).

Dále podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 7 ($\chi^2=17,206$, $df=5$, $p=0,004$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,01 podle identifikačního kritéria rok absolvování studia.

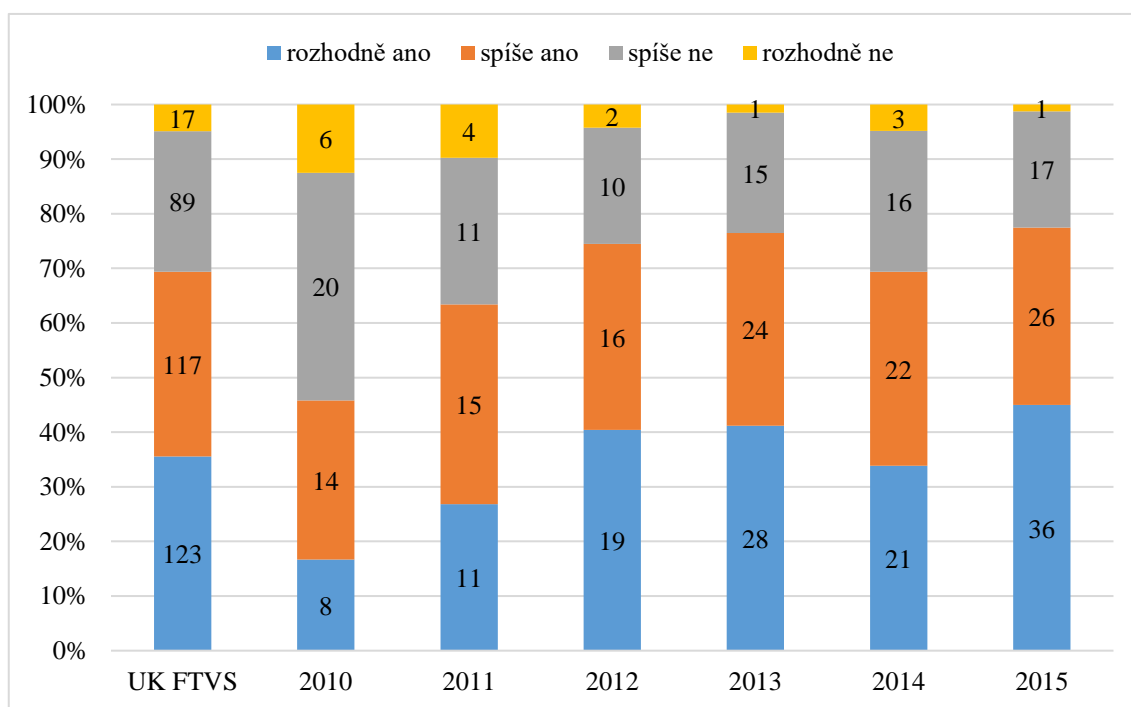
Tabulka 37: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle roku absolvování studia

N=341	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Ano	46%	65%	74%	76%	70%	77%	70%
Ne	54%	35%	26%	24%	30%	23%	30%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 37 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou rokem absolvování studia ovlivněny na hladině významnosti 0,001 u obou možností odpovědi u respondentů absolvujících své studium v roce 2010. Výsledky rozdělené podle roku absolvování studia zobrazuje následující graf 48.

Graf 48: Hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle roku absolvování studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků je patrný trend, že až na jednu výjimku téměř pravidelně rok od roku respondenti pociťují větší a větší množství teoretické výuky a méně výuky praktické. Zatímco u respondentů absolvujících studium v roce 2010 souhlasilo s daným tvrzením pouze 46% dotázaných (22 ze 48), o rok později to bylo již 63% dotázaných (26 ze 41) a další rok již 74% (35 ze 47) a u respondentů absolvujících studium v roce 2013 již 76% (52 ze 68). U respondentů absolvujících studium v roce 2014 došlo k mírnému

poklesu v souhlasu s tímto tvrzením na 69% (43 ze 62), nicméně u respondentů absolvujících studium v roce 2015 došlo k dalšímu nárůstu na 78% (62 z 80), což je vůbec nejvyšší míra souhlasu s daným tvrzením v rámci porovnání výběrového souboru podle roku absolvování studia.

Při porovnání těchto výsledků s výsledky u předchozího tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ je zjištěno, že čerstvější absolventi nejenom že ve větší míře pociťují překrývání poznatků ve výuce, ale rovněž v dané výuce pociťují více teorie než praxe než jejich předchůdci z let 2010 až 2012.

6.5.3.5 Hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=20,386$, $df=2$, $p=0,000$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria obor studia.

Tabulka 38: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle oboru studia²⁹⁵

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Ano	56%	54%	78%	65%
Ne	44%	46%	22%	35%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 38 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti 0,001 u obou možností odpovědi u 2 oborů studia ze 3. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 49.

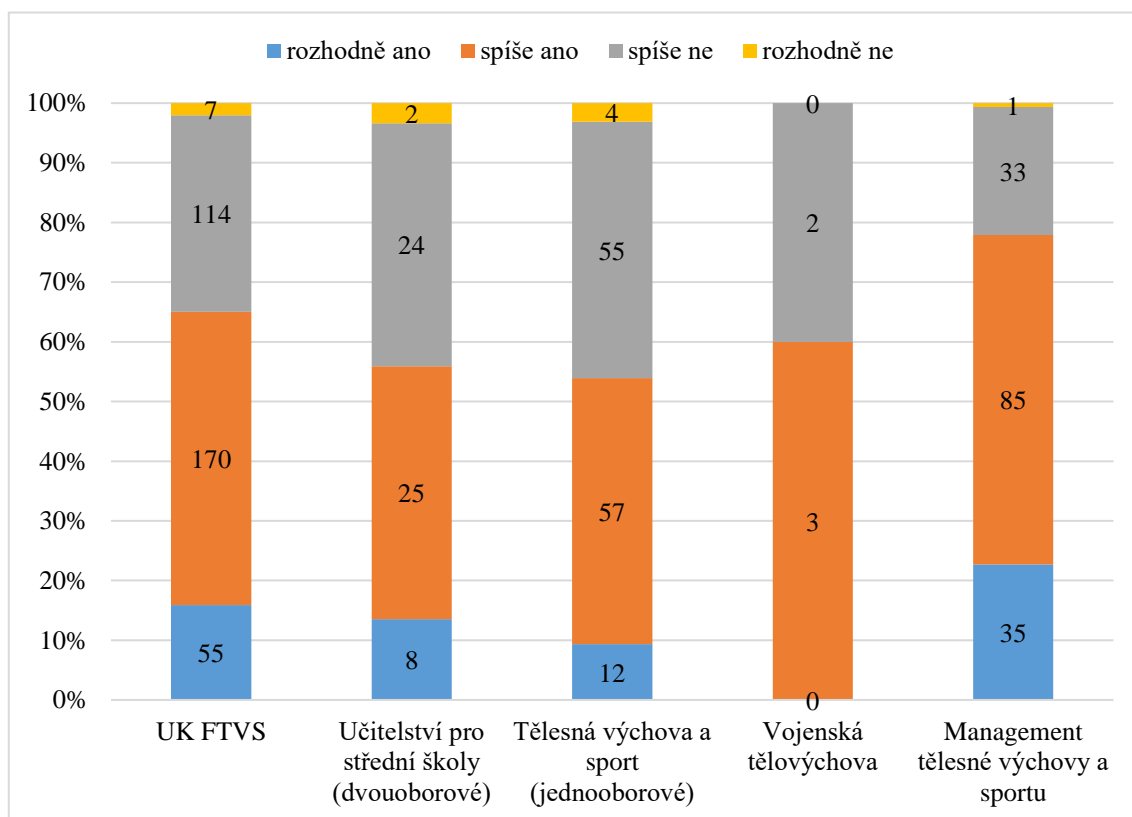
²⁹⁵ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Graf 49: Hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

S daným tvrzením nejvíce souhlasili respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (78%, 120 ze 154) a nejméně respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (54%, 69 ze 128). Průměr souhlasu za celý vzorek činil 65% (225 respondentů z 346).

Tyto výsledky jsou částečně logické v tom smyslu, že studenti manažerského oboru Management tělesné výchovy a sportu by měli mít ve výuce větší aplikační záběr poskytnutých informací, zatímco studenti spíše pedagogických oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) by měli mít ve výuce menší aplikační záběr poskytnutých informací, ale s větší mírou specializace v dané oblasti.

Dále podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 5 ($\chi^2=4,638$, $df=1$, $p=0,031$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů.

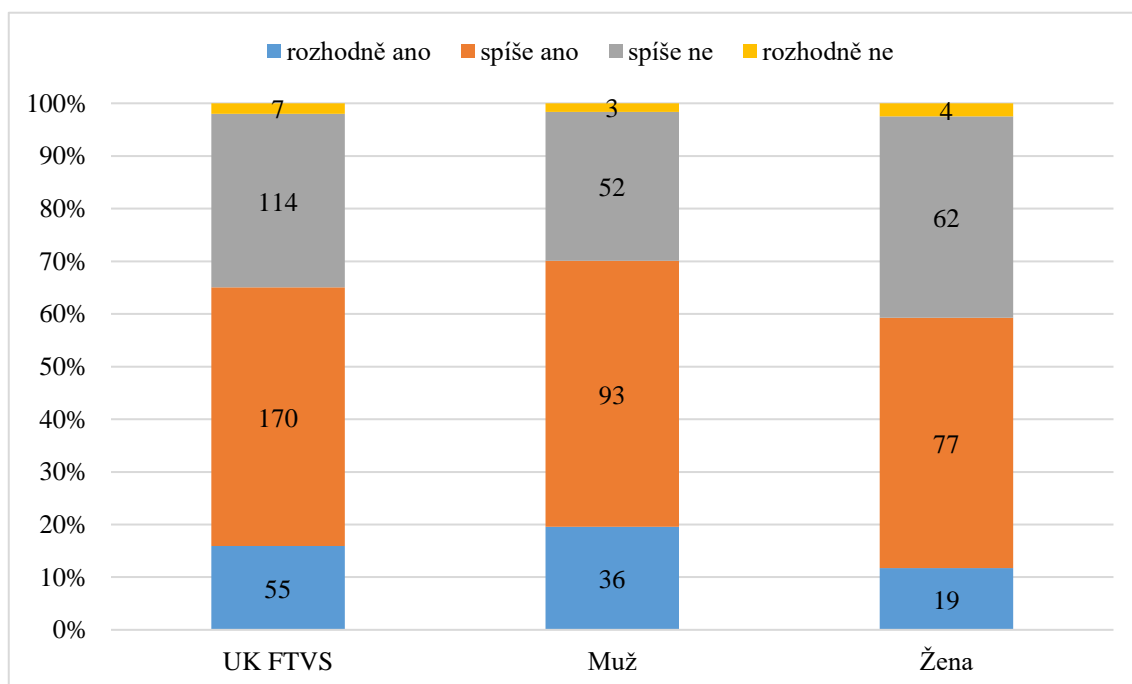
Tabulka 39: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle pohlaví respondentů

N=341	Muž	Žena	Celkem
Ano	70%	59%	65%
Ne	30%	41%	35%
Celkem	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 39 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou pohlavím respondentů ovlivněny na hladině významnosti 0,05 ve všech 4 buňkách. Výsledky rozdělené podle pohlaví respondentů zobrazuje následující graf 50.

Graf 50: Hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle pohlaví respondentů (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

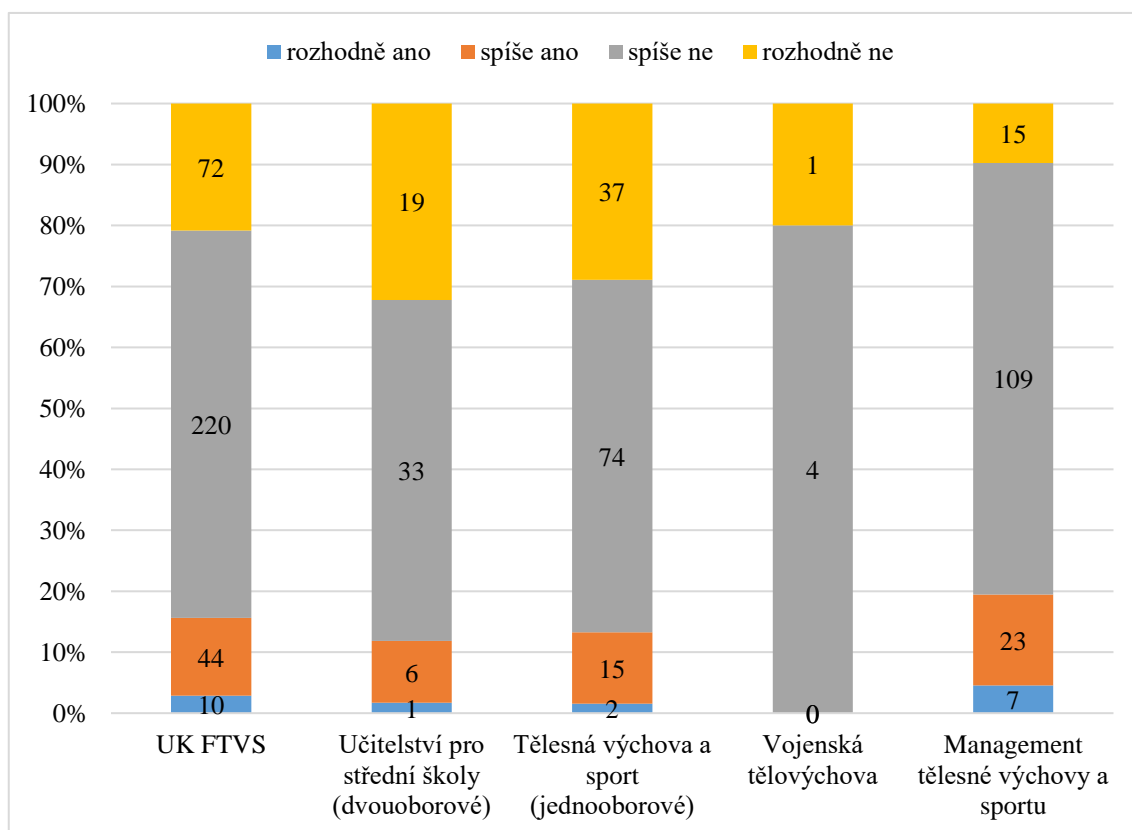
S daným tvrzením ve větší míře souhlasili muži (70%, 129 ze 184) než ženy (59%, 96 ze 162). Obecně tak muži pocítovali větší míru souhlasu než ženy nejen u tohoto tvrzení, ale rovněž u již prezentovaného tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“.

Muži se tak k výuce staví více negativně než ženy v tom smyslu, že podle nich byla ve větší míře preferována kvantita poznatků před hlubším poznáním a zároveň se ve větší míře poznatky ve výuce překrývaly.

6.5.3.6 Hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“

Výsledky odpovědí u tohoto tvrzení nebyly jako jediné statisticky významně ovlivněny ani jedním identifikačním kritériem (pohlaví respondentů, obor studia ani rok absolvování studia). Pro přehlednost jsou však i zde prezentovány jednotlivé možnosti odpovědí respondentů podle oboru studia.

Graf 51: Hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

S tímto tvrzením nesouhlasili všichni respondenti z oboru Vojenská tělovýchova (100%, 5 z 5). Svůj nesouhlas dále vyslovili nejvíce respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (88%, 52 z 59) a nejméně respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (81%, 124 ze 154).

Rozdíly mezi jednotlivými obory studia však nebyly nikterak významné. Průměr souhlasu za celý vzorek činil pouhých 16% (54 respondentů z 346). Respondenti tak ve většině případů nepocítovali, že by množství výuky bylo zbytečně velké.

6.5.3.7 Hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=46,235$, $df=2$, $p=0,000$) byly u tohoto tvrzení zaznamenány rozdíly v relativních četnostech překódovaných odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle identifikačního kritéria oboru studia.

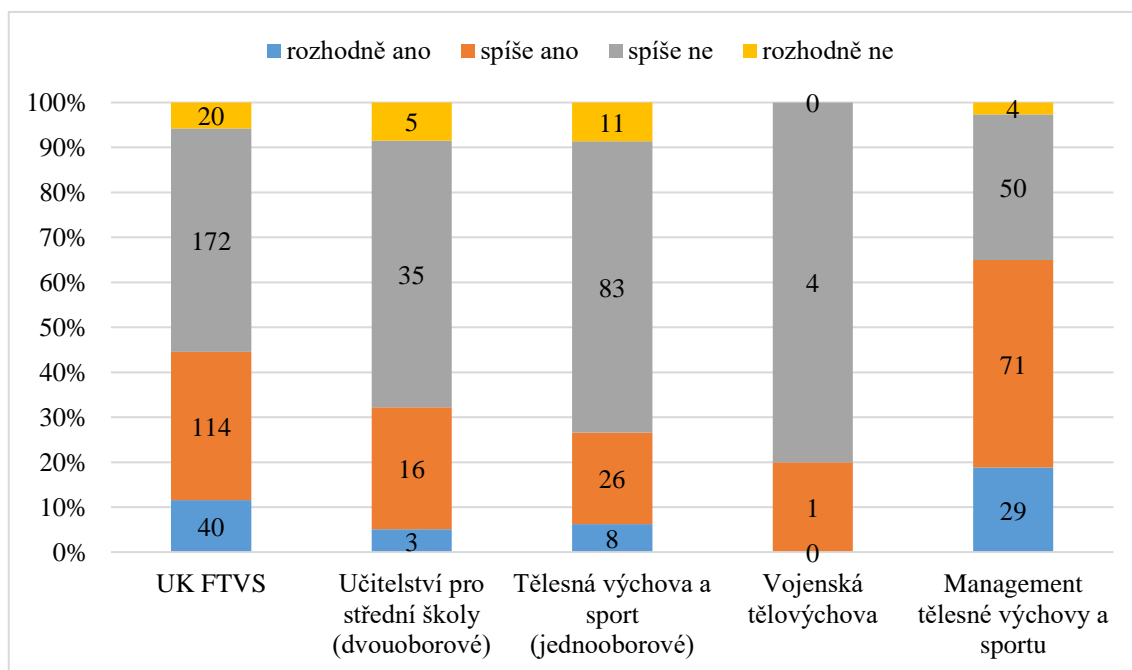
Tabulka 40: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“ podle oboru studia²⁹⁶

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Ano	32%	27%	65%	45%
Ne	68%	73%	35%	55%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 40 značí, že relativní četnosti překódovaných odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 ve všech 3 oborech studia. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 52.

Graf 52: Hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“ podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

²⁹⁶ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Rozdíly mezi jednotlivými obory studia jsou zcela evidentní. Zatímco ve 3 oborech studia se úroveň souhlasu s tímto tvrzením pohybuje mezi 20% až 32%, u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu je míra souhlasu s tímto tvrzením 65% (100 respondentů ze 154). Zatímco tedy v ostatních oborech studia souhlasila s tímto tvrzením vždy méně než třetina dotázaných (32%, 27%, 20%), u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu se jednalo o téměř dvě třetiny dotázaných (65%). Průměr souhlasu za celý vzorek činil 45% (154 respondentů z 346).

Tyto výsledky rámcově korespondují s dosud neprezentovanými výsledky závěrečných otázek dotazníku (viz kapitola 6.6 Výsledky závěrečných otázek dotazníku), kde se mnozí respondenti právě z oboru Management tělesné výchovy a sportu vyslovili pro nedostatek aktuálních trendů např. v oblasti online marketingu ve výuce v tomto oboru studia.

6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu

V otázce č. 30 všichni respondenti (N=346) hodnotili, zda by v případě možnosti zpětného rozhodnutí zvolili stejné magisterské studium (jimi zvolený magisterský obor na UK FTVS), nebo by provedli určitou změnu ve svém rozhodnutí (jiný magisterský obor, jiná škola, popř. nestudování magisterského studia vůbec).²⁹⁷

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6 ($\chi^2=22,399$, $df=8$, $p=0,004$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,01 podle identifikačního kritéria obor studia. Níže uvedená tabulka 41 a graf 53 se proto věnují analýze výsledků dle tohoto kritéria.

²⁹⁷ Znění otázky č. 30:

„30) Kdybyste se mohl/a vrátit a měl/a možnost se znovu svobodně rozhodnout, zvolil/a byste si stejný magisterský obor na stejné škole (UK FTVS)?

a) ano, stejný obor na stejné škole

b) ne, jiný obor na stejné škole

c) ne, stejný obor na jiné škole

d) ne, jiný obor na jiné škole

e) ne, rozhodl/a bych se nestudovat magisterské studium“

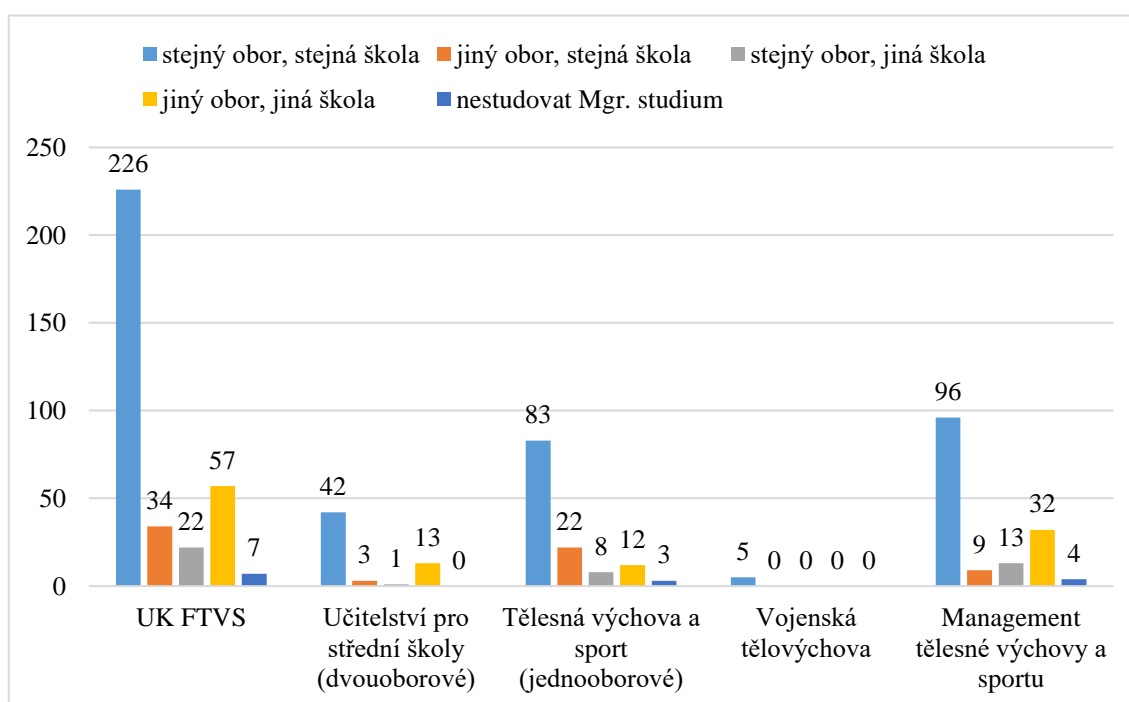
Tabulka 41: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 30 podle oboru studia²⁹⁸

N=341	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Stejný obor, stejná škola	71%	65%	62%	65%
Jiný obor, stejná škola	5%	17%	6%	10%
Stejný obor, jiná škola	2%	6%	8%	6%
Jiný obor, jiná škola	22%	9%	21%	17%
Nestudovat Mgr. studium	0%	2%	3%	2%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 41 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 ve 3 buňkách. Výsledky rozdělené podle oboru studia zobrazuje následující graf 53.

Graf 53: Zpětné rozhodnutí o magisterském studiu podle oboru studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

Přibližně dvě třetiny respondentů by své rozhodnutí o magisterském studiu na UK FTVS vůbec nezměnilo (65%, 226 z 346). Desetina respondentů by se rozhodla pro magisterské studium na UK FTVS, ale v jiném oboru studia (10%, 34 z 346). Dalších 6% respondentů

²⁹⁸ Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

by se rozhodlo studovat stejný magisterský obor, ale na jiné škole než je UK FTVS (22 z 346). Přibližně 16% respondentů by sice šlo studovat magisterské studium, ale ve zcela jiném oboru a na jiné škole než na UK FTVS (57 z 346). Pouhá 2% respondentů by se rozhodla magisterské studium vůbec nestudovat (7 z 346).

Zcela beze změn by své magisterské studium zopakovalo všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova. Žádnou změnu by neprovedlo 71% respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (42 z 59), 65% respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (83 ze 128) a nejmenší míra stejného zpětného rozhodnutí byla zaznamenána u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu, kde by žádnou změnu neprovedlo pouze 62% respondentů (96 ze 154). Nebudou-li brány v potaz odpovědi respondentů z oboru Vojenská tělovýchova, tak nejvyšší náklonnost k UK FTVS jako takové, tzn. zpětné rozhodnutí o magisterském studiu na UK FTVS bez rozdílu, zda ve stejném, či v jiném magisterském oboru (součet odpovědí a) a b)), je zaznamenána u oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové), kde by na UK FTVS zůstalo v magisterském studiu 82% respondentů (105 ze 128). Naopak nejmenší náklonnost k UK FTVS je zaznamenána opět u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu, kde by na UK FTVS zůstalo v magisterském studiu pouhých 68% respondentů (105 ze 154).

Poměrně vysoké míry četností odpovědí znamenajících kompletní změnu magisterského studia, tedy jiný obor a na jiné škole než na UK FTVS, jsou zaznamenány u respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (22%, 13 z 59) a z oboru Management tělesné výchovy a sportu (21%, 32 ze 154).

Ani jeden respondent z oboru Vojenská tělovýchova a Učitelství pro střední školy (dvouoborové) neuvedl, že by se rozhodl nestudovat magisterské studium vůbec. V oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) tuto možnost uvedli 3 respondenti (2%) a v oboru Management tělesné výchovy a sportu 4 respondenti (3%).

Dále podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 7 ($\chi^2=33,87$, $df=20$, $p=0,027$) byly u této otázky zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05 podle identifikačního kritéria rok absolvování studia.

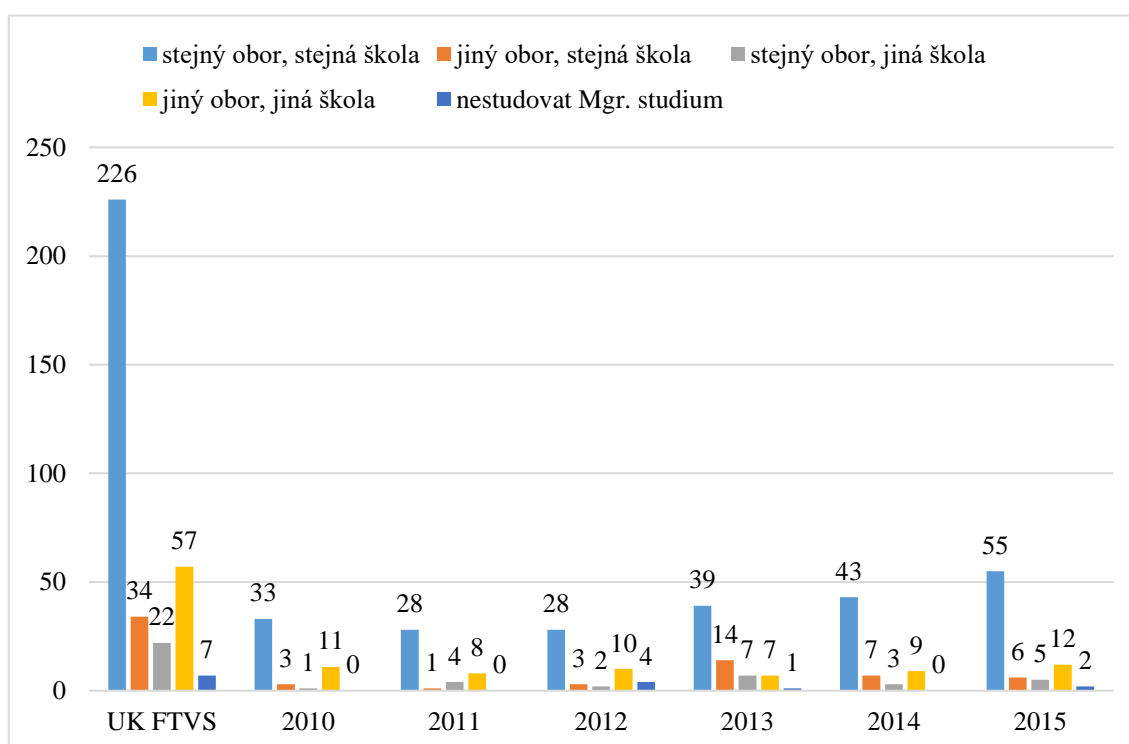
Tabulka 42: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 30 podle roku absolvování studia

N=341	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Stejný obor, stejná škola	69%	68%	60%	57%	68%	68%	65%
Jiný obor, stejná škola	6%	3%	6%	21%	12%	8%	10%
Stejný obor, jiná škola	2%	10%	4%	10%	5%	6%	6%
Jiný obor, jiná škola	23%	20%	21%	10%	15%	15%	17%
Nestudovat Mgr. studium	0%	0%	9%	1%	0%	3%	2%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 42 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou rokem absolvování studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,01 ve 2 buňkách. Výsledky rozdělené podle roku absolvování studia zobrazuje následující graf 54.

Graf 54: Zpětné rozhodnutí o magisterském studiu podle roku absolvování studia (N=346)



Zdroj: vlastní zpracování

U respondentů absolvujících své magisterské studium v roce 2012 je zaznamenána signifikantně vyšší četnost odpovědí, že by daní respondenti nestudovali magisterské studium znovu (9%, 4 ze 47). U respondentů absolvujících své magisterské studium v roce 2013 je zase zaznamenána signifikantně vyšší četnost odpovědí, že by daní respondenti studovali magisterské studium na UK FTVS, ale v jiném oboru studia (21%, 14 ze 68).

Statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí podle identifikačního kritéria pohlaví respondentů nebyly u této otázky zaznamenány. Přibližně dvě třetiny mužů (66%, 121 ze 184) i žen (65%, 105 ze 162) by své rozhodnutí o magisterském studiu vůbec neměnilo.

Také přibližně dvě třetiny podnikatelů (64%, 50 ze 78) i zaměstnanců (69%, 156 z 227) by své rozhodnutí o magisterském studiu vůbec neměnilo. Zajímavé ovšem je, že vůbec nestudovat magisterské studium by se rozhodlo 6% podnikatelů (5 ze 78) a pouze jeden jediný zaměstnanec. Podnikatelé tak ve větší míře pocítují, že ke své práci magisterské studium nepotřebují.

O něco více pracovníků na řídicích pozicích (70%, 64 z 91) by své rozhodnutí vůbec neměnilo než pracovníci na neřídicích pozicích (66%, 142 z 214). Na druhou stranu 4% řídicích pracovníků (4 z 91) by se rozhodla nestudovat magisterské studium vůbec a pouhé 1% neřídicích pracovníků (2 z 214) by se rozhodlo nestudovat magisterské studium vůbec.

Je zcela logické, že v největší míře by se pro jiný magisterský obor na jiné škole než na UK FTVS rozhodl největší podíl těch pracovníků, jejichž současná práce nesouvisí se sportem a tělesnou výchovou. Konkrétně se jedná o třetinu těchto respondentů (33%, 27 z 83). U těch pracovníků, jejichž současná práce alespoň částečně souvisí se sportem a tělesnou výchovou, zvolilo tuto možnost odpovědi pouze 9% dotázaných (19 z 222).

I ve výsledcích této otázky stejně jako u otázky č. 27 (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci) a č. 28 (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem) byly zaznamenány rozdíly mezi respondenty, kteří pracují na kvalifikovaných pozicích či nikoliv (tzn. ve vertikální shodě či neshodě) a ve vystudovaném oboru či nikoliv (tzn. respondenti v horizontální shodě či neshodě).

Respondenti ve vertikální shodě mezi úrovní dosaženého vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro jimi vykonávanou práci (viz kapitola 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce) by určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu provedli ve 29% případů (72 z 248), zatímco respondenti ve vertikální neshodě již ve 47% případů (27 z 57).

Respondenti v horizontální shodě mezi vystudovaným oborem studia a oborem studia nejvhodnějším pro jimi vykonávanou práci (viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 20 a

č. 21 – horizontální shoda oboru studia a současné práce) by určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu provedli ve 25% případů (53 z 210), zatímco respondenti v horizontální neshodě již ve 48% případů (46 z 95).

Na základě těchto údajů lze říci, že určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu by provedla téměř polovina respondentů na pracovních pozicích s požadovaným nižším než magisterským vzděláním a na pracovních pozicích nesouvisejících s vystudovaným oborem či bez oborové specializace.

U respondentů pracujících ve veřejném sektoru by určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu provedlo 25% dotázaných (24 z 96). U těch respondentů, kteří pracovali v nestátních neziskových organizacích, se jednalo o 33% dotázaných (10 ze 30) a u těch respondentů, kteří pracovali v soukromém sektoru, se jednalo již o 36% dotázaných (65 ze 179). U respondentů pracujících ve veřejném sektoru nebyla zaznamenána ani jedna odpověď, že by se dotázaný rozhodl nestudovat magisterské studium vůbec, zatímco u respondentů pracujících v soukromém sektoru se tato odpověď objevila ve 3% případů (5 ze 179).

Rozdíly v odpovědích respondentů jsou zaznamenány i podle toho, zda ve své současné práci využívají studiem získané znalosti a dovednosti, či nikoliv (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci), i zda jejich současná práce odpovídá jejich představám z dob studia, či nikoliv (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem). U těch respondentů, kteří ve své současné práci využívají studiem získané znalosti a dovednosti, by určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu provedlo 25% dotázaných (42 ze 171) a u těch, kteří nevyužívají, již 47% dotázaných (47 z 99). U těch respondentů, jejichž současná práce odpovídá představám z dob magisterského studia, by určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu provedlo 24% dotázaných (50 z 208) a u těch, u kterých neodpovídá, již 51% dotázaných (49 z 97).

Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI u pracujících respondentů, kteří by ve svém rozhodnutí o magisterském studiu nic neměnili (N=206), činila 60 a jejich průměrná měsíční hrubá mzda činila 33 300 Kč a u těch pracujících respondentů, kteří by určitou změnu provedli (N=99), činila průměrná hodnota ISEI nižších 59 a průměrná měsíční hrubá mzda činila nižších 31 600 Kč (viz příloha 8).

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 29, otázka č. 30 v kapitole 6.4.7 Výsledky otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací ($\chi^2=24,618$, $df=8$, $p=0,002$) byly u této otázky zaznamenány statisticky významné rozdíly v relativních četnostech odpovědí pracujících respondentů podle spokojenosti s jejich současnou prací a to na hladině významnosti 0,01. Celkem 93% pracujících respondentů, kteří by své rozhodnutí o magisterském studiu neměnilo, bylo se svou současnou prací spokojeno (192 z 206) a průměrná spokojenost u této skupiny 206 respondentů činila 1,62. U těch pracujících respondentů, kteří by určitou změnu ve svém rozhodnutí o magisterském studiu provedli, jich bylo spokojeno pouze 78% (77 z 99) a průměrná spokojenost u této skupiny 99 respondentů činila podprůměrných 1,94 (viz příloha 9).

6.6 Výsledky závěrečných otázek dotazníku

Závěrem výzkumného dotazníku byl všem respondentům (N=346) ponechán prostor pro případnou otevřenou zpětnou vazbu k jejich uplatnění na trhu práce (otázka č. 32)²⁹⁹ a prostor pro emailový kontakt v případě zájmu o zaslání závěrečné zprávy z výzkumu (otázka č. 33).³⁰⁰

Vyplňování dotazníku bylo zakončeno poděkováním a rozloučením s respondentem v tomto znění:

„Děkujeme za Váš čas a spolupráci při vyplňování dotazníku. Přejeme Vám hezký zbytek dne.“

Volný komentář u otevřené otázky č. 32 ponechalo celkem 127 respondentů z 346 (37%). Podle oboru studia zanechávali nejvíce komentářů respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (51%, 30 z 59) a nejméně respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (31%, 40 ze 128). Někteří respondenti uvedli více

²⁹⁹ Znění otázky č. 32:

„32) Zde máte možnost se volně vyjádřit k čemukoliv ohledně UK FTVS a Vašeho uplatnění na trhu práce. Budeme rádi za jakýkoliv komentář, který pomůže UK FTVS zlepšit pracovní uplatnění budoucích absolventů.“

³⁰⁰ Znění otázky č. 33:

„33) Pokud máte zájem o zaslání závěrečné zprávy z tohoto výzkumu, uveďte, prosím, email, na který má být zaslána.“

Závěrečná zpráva Vám bude zaslána v průběhu roku 2017.“

tematických sdělení. Celkem bylo nashromážděno 152 různých sdělení k uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce.

Otevřené odpovědi respondentů byly výzkumníkem překódovány dle jejich obsahové náplně do následujících skupin:

- 1) Výuka byla příliš teoretická s nedostatečným zaměřením na praxi (N=46);
- 2) Zlepšení praxe ve studiu (rozsah praxe, možnosti praxe atd.) (N=24);
- 3) Obsah výuky neodpovídal moderním trendům (N=12);
- 4) Obsah výuky neodpovídal realitě (N=10);
- 5) Více spolupracovat se soukromými subjekty (N=10);
- 6) Nesnižovat nároky na studenty (N=8);
- 7) Využít ve výuce odborníky z praxe (N=8);
- 8) Nedostatečná kvalita výuky cizích jazyků (N=6);
- 9) Magisterské studium bylo pouze opakováním bakalářského studia (N=6);
- 10) Zaměřit výuku na měkké dovednosti (komunikace, prezentace, vedení obchodního jednání) (N=4);
- 11) Nedostatečná kvalita výuky (N=4);
- 12) Nedostatečná podpora při přechodu na trh práce (N=4);
- 13) Nekvalitní vyučující (N=3);
- 14) Ostatní (N=7).

Nejvíce komentářů se týkalo přílišné teoretické a málo praktické výuky, na což se ostatně v dotazníku vyjadřovali respondenti i u otázky č. 29 (viz kapitola 6.5.3.4 Hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“). Dále si respondenti stěžovali na nedostatečný rozsah praxe, kterou absolvovali během magisterského studia, popř. se vyjadřovali k její nedostatečné nabídce. Někteří respondenti se kriticky vyjadřovali k výuce v tom smyslu, že její obsah neodpovídal moderním trendům (často byla např. zmiňována absence informací o online marketingu ve výuce u respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu), nebo v tom smyslu, že obsah výuky neodpovídal pak skutečné realitě. Někteří respondenti navrhovali navázat více spolupráce se soukromými subjekty. Jiní se kriticky stavěli k tomu, že by měly být snižovány nároky na studenty. Respondenti by také ocenili větší zapojení odborníků z praxe do výuky. Někteří respondenti považovali za nedostatečně kvalitní výuku cizích jazyků. Dalším respondentům přišlo magisterské studium na UK FTVS pouze opakováním studia bakalářského. Vybraným jedincům chybělo ve výuce více měkkých dovedností, jako

schopnosti komunikovat, prezentovat, vést obchodní jednání apod. Někteří respondenti negativně hodnotili výuku jako takovou bez konkrétnějšího popisu. Další respondenti si postěžovali na nulovou pomoc ze strany UK FTVS při jejich přechodu ze studia na trh práce. Tři respondenti se kriticky vyjádřili ke kvalitě vyučujících. V ostatních odpovědích se objevovaly stížnosti např. na nedostatek zahraniční spolupráce, důraz výuky na kvantitu a ne na kvalitu (k tomuto bodu se mohli respondenti v dotazníku vyjadřovat také u otázky č. 29, viz kapitola 6.5.3.5 Hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“), nebo na mezifakultní spolupráci v rámci dvouoborového studia.

Někteří respondenti tuto možnost otevřené odpovědi využili i k jiným komentářům, které přímo nesouvisely s jejich uplatněním na trhu práce. Obecně se jednalo o velmi pozitivní ohlasy na zážitky ze studia, kamarády a vzpomínky na studijní léta, což zmínilo celkem 12 dotázaných. Někteří respondenti si naopak postěžovali na jejich nedostatečné platové ohodnocení u jimi vykonávané profese nebo na nedostatky v systému školství v ČR.

V poslední otázce výzkumného dotazníku (otázka č. 33) byl respondentům ponechán prostor pro zanechání emailového kontaktu v případě zájmu o zaslání závěrečné zprávy z daného výzkumu. Emailový kontakt zanechalo celkem 51% respondentů (176 z 346). Těmto zájemcům byla výzkumníkem koncem roku 2017 zaslána shrnující závěrečná zpráva z daného výběrového šetření.

6.7 Vyhodnocení uplatnění absolventů UK FTVS

6.7.1 Uplatnění nepracujících absolventů UK FTVS

Z celého výběrového souboru 346 respondentů jich po filtračních otázkách č. 3 – přechod na trh práce a č. 10 – současný pracovní status jejich současnou práci hodnotilo 305 (88%). Tato kapitola disertační práce se blíže věnuje těm 41 respondentům, kteří si po absolvování magisterského studia buď nesehnali dlouhodobou práci v délce minimálně 6 měsíců (otázka č. 3, možnost odpovědi c)), a nebo v době dotazování nebyli v placené práci (otázka č. 10, možnost odpovědi b)).

Ve filtrační otázce č. 3 – přechod na trh práce respondenti odpovídali, zda po absolvování magisterského studia pokračovali v práci zahájené již během studia (možnost odpovědi a)), začali nově pracovat (možnost b)), nebo zda po absolvování nezískali

placenou práci v délce minimálně 6 měsíců (možnost odpovědi c)) (viz kapitola 6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce).

Z celkového vzorku 346 respondentů jich 17 (5%) zvolilo možnost odpovědi c), tedy že nezískali placenou práci v délce minimálně 6 měsíců. Jednalo se o 5 respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (8%, 5 z 59), 8 respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (6%, 8 ze 128) a 4 respondenty z oboru Management tělesné výchovy a sportu (3%, 4 ze 154). Je zajímavé, že se jednalo o respondenty absolvující své studium ve všech zkoumaných rocích absolvování studia, tedy byli zastoupeni absolventi z celého zkoumaného období 2010 až 2015.

Tito respondenti byli přesměrováni rovnou na otázku č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností a č. 7 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností a pak již vyplňovali pouze posledních 5 otázek dotazníku (otázky č. 29 až č. 33). Z těchto 17 respondentů jich 8 (47%) uvedlo zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností ihned po absolvování studia a většinou se tak stalo z důvodu cestování a užívání si volna (viz kapitola 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností). Nedobrovolnou nezaměstnanost kdykoliv od absolvování studia až do doby dotazování uvedlo také 8 respondentů (47%) v celkové délce od 1 do 20 měsíců (viz kapitola 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností).

V další filtrační otázce č. 10 – současný pracovní status respondenti odpovídali, zda jsou v současné době v placené práci (možnost a)), či nikoliv (možnost b)) (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status).

Z 329 respondentů, kterých se tato otázka týkala, jich 24 momentálně nepracovalo (7%), a tak byli přesměrováni na posledních 5 otázek dotazníku (otázky č. 29 až č. 33). Jednalo se o 6 respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (10%, 6 z 59), 8 respondentů z oboru Tělesná výchova a sportu (dvouoborové) (6%, 8 ze 128) a 10 respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu (6%, 10 ze 154). Je zajímavé, že se opět jednalo o respondenty absolvující své studium ve všech možných letech od roku 2010 až do roku 2015.

Jako statisticky významné se u této otázky projevilo pohlaví respondentů a jak je prezentováno v tabulce 13 a v grafu 16, tak z 24 momentálně nepracujících respondentů jich bylo 7 mužského pohlaví (29%) a 17 ženského pohlaví (71%). Příčinou těchto výsledků bude s vysokou pravděpodobností fakt, že v době dotazování bylo několik žen

od 1 roku do 6 let po absolvování magisterského studia v takovém věku a v takové životní etapě, že byly na mateřské či rodičovské dovolené.

Protože i těchto 24 respondentů se týkaly předchozí otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností a č. 7 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností, tak bylo zjištěno, že z těchto 24 respondentů jich 4 (17%) uvedli zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností ihned po absolvování studia a opět bylo nejčastějším důvodem i zde cestování a užívání si volna (viz kapitola 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností). Nedobrovolnou nezaměstnanost kdykoliv od absolvování studia až do doby dotazování uvedlo 10 respondentů (42%) v celkové délce opět od 1 do 20 měsíců (viz kapitola 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností).

Celkem 49% nepracujících respondentů (20 ze 41) u otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu uvedlo, že by žádnou změnu neprovedlo. Zbýlých 51% respondentů (21 ze 41) by určitou změnu provedlo a u těchto nepracujících respondentů je tak zaznamenána vyšší míra zpětného rozhodnutí něco změnit, než u pracujících respondentů, kde by určitou změnu provedlo pouze 32% dotázaných (99 z 305) (viz kapitola 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu).

Jak je blíže popsáno v kapitole 4.1 Výzkumná strategie, nevýhodou provedeného výběrového šetření je omezené množství získaných dat a jejich převážně kvantitativní charakter. Proto nejsou k dispozici podrobnější informace o současné situaci či příčinách odpovědí těchto 41 nepracujících absolventů UK FTVS než ty informace, které byly popsány v textu této kapitoly disertační práce.

6.7.2 Uplatnění pracujících absolventů UK FTVS

Tato kapitola shrnuje veškerá podstatná zjištění o všech 305 pracujících respondentech v provedeném výzkumu (88% z kompletního vzorku 346 respondentů).

Mnoho otázek z výzkumného dotazníku se týkalo právě pouze těchto pracujících respondentů, a proto jsou veškerá zjištění prezentována již ve výsledcích otázek č. 11 až č. 28 (kapitoly 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status až 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem).

Výsledky byly statisticky významně ovlivněny podle pohlaví pracujících respondentů (viz tabulka 5) u:

- 1) Otázky č. 10 – signifikantně více žen než mužů v současné době nepracovalo (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status);
- 2) Otázky č. 15 – mezi podnikateli bylo signifikantně více mužů než žen (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci);
- 3) Otázky č. 16 – signifikantně více mužů než žen mělo mezi zaměstnanci pracovní smlouvu na dobu neurčitou (viz kapitola 6.4.5.2 Výsledky otázky č. 16 – typ pracovní smlouvy).

Dále byly výsledky statisticky významně ovlivněny podle oboru studia pracujících respondentů (viz tabulka 6) u:

- 1) Otázky č. 12 – mezi jednotlivými obory byly signifikantní rozdíly ve způsobu nalezení současné práce (viz kapitola 6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce). V některém oboru bylo relativně více zastoupeno „přímé kontaktování zaměstnavatele“ nebo „přímé oslovení zaměstnavatelem“ (Učitelství pro střední školy (dvouoborové)), jinde „pomoc rodiny, přátel či známých“ (Tělesná výchova a sport (jednooborové)) a jinde zase nalezení práce „přes internet“ (Management tělesné výchovy a sportu).
- 2) Otázky č. 13 – podle klasifikace zaměstnání podle metodiky ISCO-08 signifikantně více respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu zastávalo pozice ve skupině ISCO 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci, z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) pozice ve skupině ISCO 2 – Specialisté, vědeckí a odborní duševní pracovníci a z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) pozice ve skupině ISCO 3 – Techničtí a odborní pracovníci. Zcela samostatně pak vystupovali respondenti z oboru Vojenská tělovýchova, kteří všichni zastávali pozice ve skupině ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).
- 3) Otázky č. 14 – práce zcela související se sportem a tělesnou výchovou signifikantně více vykonávali respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) a naopak signifikantně méně respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou).

- 4) Otázky č. 15 – z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) signifikantně méně respondentů zahájilo vlastní podnikání, zatímco z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) a Management tělesné výchovy a sportu se jednalo o téměř třetinu respondentů. Samostatně opět vystupuje obor Vojenská tělovýchova, kde všichni respondenti působili jako zaměstnanci (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci).
- 5) Otázky č. 18 – ve veřejném sektoru pracovali signifikantně více respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové), v soukromém sektoru pak signifikantně více respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu. Samostatně opět vystupuje obor Vojenská tělovýchova, kde všichni respondenti působili ve veřejném sektoru (viz kapitola 6.4.5.4 Výsledky otázky č. 18 – sektor současné práce).
- 6) Otázky č. 19 – výsledkům u pobírané mzdy byl v této disertační práci ponechán poměrně velký prostor (viz kapitola 6.4.6 Výsledky otázky č. 19 – mzda). V průměru vyšší mzdu pobírali respondenti z oboru Vojenská tělovýchova a Management tělesné výchovy a sportu, nižší mzdu respondenti z oborů Tělesná výchova a sport (jednooborové) a Učitelství pro střední školy (dvouoborové).
- 7) Otázky č. 20 a č. 21 – respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) působili signifikantně více na takových pozicích, které byly ve vertikální i horizontální shodě mezi studiem a úrovní a oborem vykonávané práce. Naopak v nejmenší míře v těchto dvou shodách pracovali respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (viz kapitoly 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce a 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce).
- 8) Otázky č. 24 – zde bylo zjištěno, že v mikropodnicích o 0 – 9 zaměstnancích signifikantně více pracovali respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu a naopak signifikantně méně respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové). Samostatně vystupuje opět obor Vojenská tělovýchova, kde všichni respondenti působili ve velkých organizacích o 250 zaměstnancích a více (viz kapitola 6.4.5.5 Výsledky otázky č. 24 – velikost organizace).
- 9) Otázky č. 25 – řídicí pozice zastávali v signifikantně větší míře respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu a v signifikantně menší míře respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice).

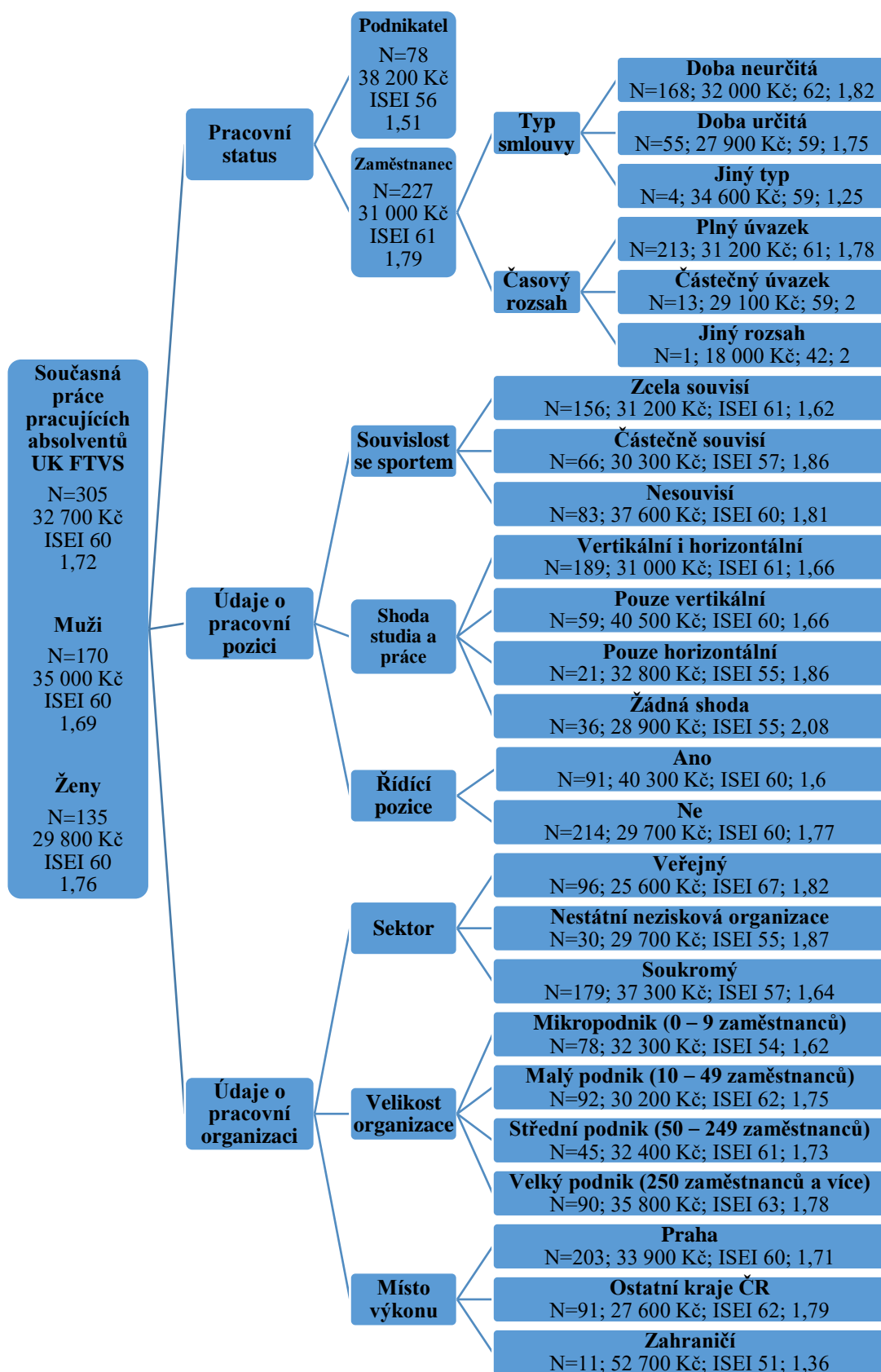
- 10) Otázky č. 26 – podle místa výkonu práce působili signifikantně častěji v Praze respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu a naopak signifikantně méně často respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (viz kapitola 6.4.5.7 Výsledky otázky č. 26 – místo výkonu současné práce).
- 11) Otázky č. 27 – studiem získané znalosti a dovednosti využívali v současné práci signifikantně více respondenti z oborů Tělesná výchova a sport (jednooborové) a Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a naopak signifikantně méně často respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci).

Statisticky významně byly výsledky ovlivněny také podle roku absolvování studia pracujících respondentů (viz tabulka 7) u otázky č. 11. Ta zkoumala, v kolikáté práci po absolvování magisterského studia respondent působí. Signifikantně častěji působili respondenti absolvující své studium již v roce 2010 v alespoň již třetí práci oproti respondentům absolvujících své studium později. Ve své první práci po absolvování studia působili nejčastěji respondenti absolvující své studium až v roce 2015 (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status).

Následující schéma 6 přehledně zobrazuje situaci všech pracujících respondentů v jejich současné práci podle vybraných proměnných z výzkumného dotazníku. U každé podskupiny respondentů je uveden počet jedinců v dané podskupině, jejich průměrná mzda, průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI³⁰¹ a průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací (ta byla hodnocena na sestupné číselné škále 1 až 5).

³⁰¹ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

Schéma 6: Situace v současné práci pracujících absolventů UK FTVS (N=305)



Zdroj: vlastní zpracování

Ze schéma 6 je patrných několik faktů. Se svou současnou prací byli průměrně více spokojeni muži (1,69) než ženy (1,76). Muži také pobírali v průměru vyšší mzdu než ženy (35 000 Kč ku 29 800 Kč). Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI byla u obou pohlaví shodná (60).

Spokojenější a lépe placení byli podnikatelé (1,51, 38 200 Kč) než zaměstnanci (1,79, 31 000 Kč). Zaměstnanci však vykonávali práce s vyšší hodnotou ISEI než podnikatelé (61 ku 56). Zaměstnanci se smlouvou na dobu neurčitou měli v průměru vyšší mzdu (32 000 Kč) oproti těm se smlouvou na dobu určitou (27 900 Kč) a také měli vyšší hodnotu ISEI (62 ku 59). Byli však nepatrně méně spokojeni se svou současnou prací (1,82 ku 1,75). Zaměstnanci pracující na plný úvazek pobírali vyšší průměrnou mzdu, měli vyšší hodnotu ISEI a byli spokojenější než zaměstnanci pracující na částečný úvazek (31 200 Kč, 61, 1,78 ku 29 100 Kč, 59, 2). U zaměstnanců pracujících na částečný úvazek byla mzda z důvodu vzájemné porovnatelnosti výsledků přepočítána do výše plného úvazku.

Respondenti působící v pracích zcela souvisejících se sportem a tělesnou výchovou byli spokojenější (1,62) a měli vyšší hodnotu ISEI (61) než ostatní podskupiny respondentů. Na druhou stranu nejlépe placeni byli ti respondenti, jejichž současná práce nesouvisela se sportem a tělesnou výchovou (37 600 Kč).

Velké rozdíly byly zaznamenány mezi respondenty na řídicích a neřídicích pozicích. Pracovníci na řídicích pozicích pobírali v průměru vyšší mzdu a byli i spokojenější (40 300 Kč, 1,6) než pracovníci na neřídicích pozicích (29 700 Kč, 1,77).

Mezi jednotlivými sektory práce byly zaznamenány také velké rozdíly. Pracovníci v soukromém sektoru byli těmi nejlépe placenými a nejspokojenějšími (37 300 Kč, 1,64). Nejhůře placeni byli pracovníci z veřejného sektoru (25 600 Kč) a nejméně spokojeni byli pracovníci z nestátních neziskových organizací (1,87). Přestože pracovníci z veřejného sektoru byli těmi nejhůře placenými (25 600 Kč), hodnota ISEI byla u této podskupiny jednoznačně nejvyšší (67).

Podle velikosti organizace byli nejspokojenější pracovníci v mikropodnicích o 0 – 9 zaměstnancích (1,62) a nejméně spokojeni pracovníci ve velkých podnicích o 250 zaměstnancích a více (1,78). Na druhou stranu tato nejméně spokojená podskupina pobírala v průměru nejvyšší mzdy (35 800 Kč) a měla nejvyšší hodnotu ISEI (63).

Z hlediska místa výkonu práce je velmi zajímavá podskupina respondentů pracujících v zahraničí. Ti pobírali v průměru nejvyšší mzdu (52 700 Kč), byli velmi spokojeni (1,36), ale na druhou stranu jimi vykonávané práce měly velmi nízkou hodnotu ISEI (pouze 51). Nejvyšší hodnotu ISEI měli respondenti pracující v ČR mimo Prahu (62), ale tato podskupina byla nejhůře placena (27 600 Kč) a také nejméně spokojena (1,79).

V kapitolách 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce a 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce je uvedeno, že 81% pracujících respondentů (248 z 305) působí ve vertikální shodě mezi dosaženou úrovní vzdělání a vykonávané práce, a že 69% pracujících respondentů (210 z 305) působí v horizontální shodě mezi oborem studia a vykonávanou prací. U těchto výsledků byla provedena syntéza daných zjištění a byly vytvořeny 4 podskupiny respondentů tak, jak jsou prezentovány ve schéma 6 – vertikální i horizontální shoda, pouze vertikální shoda, pouze horizontální shoda a žádná shoda.

Podle výsledku chí-kvadrát testu v tabulce 6, řádek „V a H shoda“ ($\chi^2=23,981$, $df=6$, $p=0,001$) byly zaznamenány rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,001 podle rozdělení respondentů dle jejich vertikální a horizontální shody mezi úrovní vzdělání a oborem studia a vykonávanou prací.

Tabulka 43: Relativní četnosti odpovědí podle vertikální a horizontální shody podle oboru studia³⁰²

N=300	TVS 2	TVS 1	MNG	Celkem
Vertikální i horizontální	81%	69%	49%	62%
Pouze vertikální	15%	19%	22%	20%
Pouze horizontální	0%	4%	11%	7%
Žádná shoda	4%	8%	17%	12%
Celkem	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky v tabulce 43 značí, že relativní četnosti odpovědí jsou oborem studia ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 u 3 možných variant shody v oboru Management tělesné výchovy a sportu a u 2 možných variant shody v oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové).

³⁰² Vysvětlivky:

TVS 2...Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích

TVS 1...Tělesná výchova a sport (jednooborové)

MNG...Management tělesné výchovy a sportu

Respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) se v signifikantně větší míře uplatnili na trhu práce jak ve vertikální shodě, tak i v horizontální shodě (81%, 39 ze 48). To znamená, že respondenti z tohoto oboru působili na takových pozicích, pro které byla jimi dosažena úroveň vzdělání tou nejvhodnější úrovní, a pro které byl jimi vystudovaný obor nebo alespoň příbuzný obor tím nejvhodnějším. Navíc žádný z respondentů z tohoto oboru nepůsobil na pozici, která by byla pouze v horizontální shodě.

U respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu je trend výsledků opačný. Ani ne polovina těchto respondentů pracovala ve vertikální i horizontální shodě (49%, 69 ze 140). Naopak 11% těchto respondentů pracovalo pouze v horizontální shodě (16 ze 140) a 17% těchto respondentů v žádné shodě (24 ze 140).

Ve vertikální i horizontální shodě se uplatnilo celkem 62% pracujících respondentů (189 z 305). Alespoň ve vertikální shodě se uplatnilo dalších 19% pracujících respondentů (59 z 305). To znamená, že více než čtyři pětiny respondentů pracovaly na pozicích, jejichž kvalifikační náročnost odpovídala úrovni jejich vzdělání (81%, 248 z 305). Celkem 7% pracujících respondentů (21 z 305) se sice neuplatnilo ve vertikální shodě, nicméně alespoň ve shodě horizontální. I když tedy kvalifikace požadovaná v jimi vykonávané práci byla nižší než jimi získaná kvalifikace, působili alespoň ve vystudovaném či příbuzném oboru. Posledních 12% respondentů působil mimo vertikální i horizontální shodu (36 z 305). Tito respondenti se tak příliš na trhu práce neuplatnili z pohledu absolvovaného studia na UK FTVS.

Ze schéma 6 je patrné, že respondenti uplatnění se ve vertikální i horizontální shodě byli spolu s těmi uplatnění se pouze vertikálně v průměru nejspokojenějšími (obě podskupiny měly shodný průměr úrovně spokojenosti se současnou prací 1,66). Respondenti uplatnění se pouze vertikálně byli těmi nejlépe placenými (40 500 Kč), druhou nejlépe placenou podskupinou byli respondenti uplatnění se pouze horizontálně (32 800 Kč) a až třetí byla podskupina respondentů, která se uplatnila jak vertikálně, tak i horizontálně (31 000 Kč). Na druhou stranu tato podskupina měla nejvyšší hodnotu ISEI (61). Ti nejméně uplatnění respondenti, u nichž nepanovala ani vertikální a ani horizontální shoda, byli v průměru nejhůře placeni (28 900 Kč), byli nejméně spokojeni (2,08) a spolu s pouze horizontálně uplatněnými respondenty měli i nejnižší hodnotu ISEI (55).

To, že mezi jednotlivými podskupinami respondentů podle jejich uplatnění ve vertikální a horizontální shodě jsou významné rozdíly v jejich subjektivní spokojenosti se současnou prací, potvrzuje i výsledek chí-kvadrát testu v tabulce 29, řádek „V a H shoda“ v kapitole 6.4.7 Výsledky otázky č. 23 – spokojenost se současnou prací ($\chi^2=13,268$, $df=6$, $p=0,039$), podle kterého jsou rozdíly v relativních četnostech odpovědí na hladině významnosti 0,05. Zatímco u těch respondentů, kteří se uplatnili jak vertikálně, tak i horizontálně, nebo alespoň v jedné z těchto dvou rovin, bylo se svou současnou prací spokojeno vždy přibližně 90% dotázaných, tak u těch respondentů, u nichž nebyla zaznamenána žádná shoda, bylo se svou současnou prací spokojeno pouze 72% dotázaných.

Více než polovina pracujících respondentů ve své současné práci využívá studiem získané znalosti a dovednosti (56%, 171 z 305) (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci).

Více než dvě třetiny pracujících respondentů uvedly, že jejich současný pracovní stav odpovídá jejich představám z dob magisterského studia (68%, 208 z 305) (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem).

Také více než dvě třetiny pracujících respondentů uvedly, že by v případě možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu neprovedlo žádnou změnu (68%, 206 z 305), což je v porovnání s nepracujícími respondenty (51%, 21 ze 41) mnohem větší podíl (viz kapitola 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu).

6.7.3 Uplatnění absolventů oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové)

Magisterský obor Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích, byl jedním ze 4 zkoumaných oborů výzkumu a jeho specifikace je blíže popsána v kapitole 5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů.

Ve výběrovém souboru 346 respondentů byli absolventi tohoto oboru zastoupeni 59 respondenty (17%). Jednalo se o 27 mužů a 32 žen. Následující tabulka 44 zobrazuje složení vzorku respondentů z tohoto oboru. Oranžovou barvou jsou vyznačeny buňky, kde nebyl získán alespoň 30% vzorek k základnímu souboru. Jak již bylo zmíněno

v kapitole 4.2.7.1 Kontrola dat, tak v oboru studia Učitelství pro střední školy (dvouoborové) absolvovali dle údajů ze studijního oddělení UK FTVS v roce 2014 celkem 4 muži. Dle odpovědí respondentů však je těchto mužů ve výsledném vzorku celkem 5, tedy o 1 absolventa více, než UK FTVS daný rok v tomto oboru měla. Tato nesrovnalost je v tabulce 44 vyznačena červenou barvou buněk.

Tabulka 44: Složení vzorku respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů³⁰³

N=59	N	ZS	%	N muži	ZS muži	% muži	N ženy	ZS ženy	% ženy
2010	21	55	38%	4	17	24%	17	38	45%
2011	11	28	39%	5	14	36%	6	14	43%
2012	9	20	45%	5	5	100%	4	15	27%
2013	7	13	54%	4	6	67%	3	7	43%
2014	6	9	67%	5	4	125%	1	5	20%
2015	5	15	33%	4	9	44%	1	6	17%
Celkem	59	140	42%	27	55	49%	32	85	38%

Zdroj: vlastní zpracování

Z 59 respondentů z tohoto oboru studia jich celkem 5 (8%, 3 muži, 2 ženy) nezískalo po absolvování magisterského studia placenou práci v délce minimálně 6 měsíců (otázka č. 3). Dalších 6 respondentů (10%, 1 muž, 5 žen) pak v době dotazování nebylo v placené práci (otázka č. 10). Otázky týkající se pouze pracujících respondentů tak vyplňovalo 48 respondentů z 59 (81%).

Jednalo se o obor, kde byla zaznamenána nejnižší míra pokračování v práci zahájené již během studia (37% respondentů, 22 z 59, viz kapitola 6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce).

Zároveň zde byla zaznamenána nejnižší míra zkušeností s dobrovolnou nezaměstnaností. Pouze 22% respondentů (8 z 37), kteří po studiu nepokračovali v práci zahájené již během studia, mělo ihned po absolvování školy zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností (viz kapitola 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností).

Pouze 19% těchto respondentů (11 z 59) mělo kdykoliv po absolvování studia do doby dotazování zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností. Jednalo se tak v tomto směru o

³⁰³ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

druhý nejlepší obor společně s oborem Tělesná výchova a sport (jednooborové), kde byl tento podíl rovněž 19% (24 ze 128 respondentů). V tomto směru byl nejlepší obor Vojenská tělovýchova, kde žádný z 5 respondentů neměl zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností. Ovšem z těchto 11 respondentů, kteří zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností měli, byli hned 4 nedobrovolně nezaměstnaní minimálně již 3x, což je mezioborově nejhorší výsledek (viz kapitola 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností).

Celkem 56% pracujících respondentů z tohoto oboru (27 ze 48) stále působilo v době dotazování ve své první práci po absolvování. Nebude-li brán v potaz fakt, že všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova také pracovalo stále ve své první práci, tak respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) měnili svou práci nejméně často (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status).

Ve způsobu nalezení současné práce respondenti z tohoto oboru v mnohem větší míře uváděli „přímé kontaktování zaměstnavatele“ nebo byli sami „osloveni zaměstnavatelem“. Pravděpodobnou příčinou těchto četností je fakt, že absolventi tohoto oboru jsou přímo kontaktováni školskými zařízeními či sami tato zařízení kontaktují s nabídkou práce. Velmi nízká četnost odpovědí u respondentů z tohoto oboru pak byla zaznamenána u nalezení práce „pomocí rodiny, přátel či známých“ (viz kapitola 6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce).

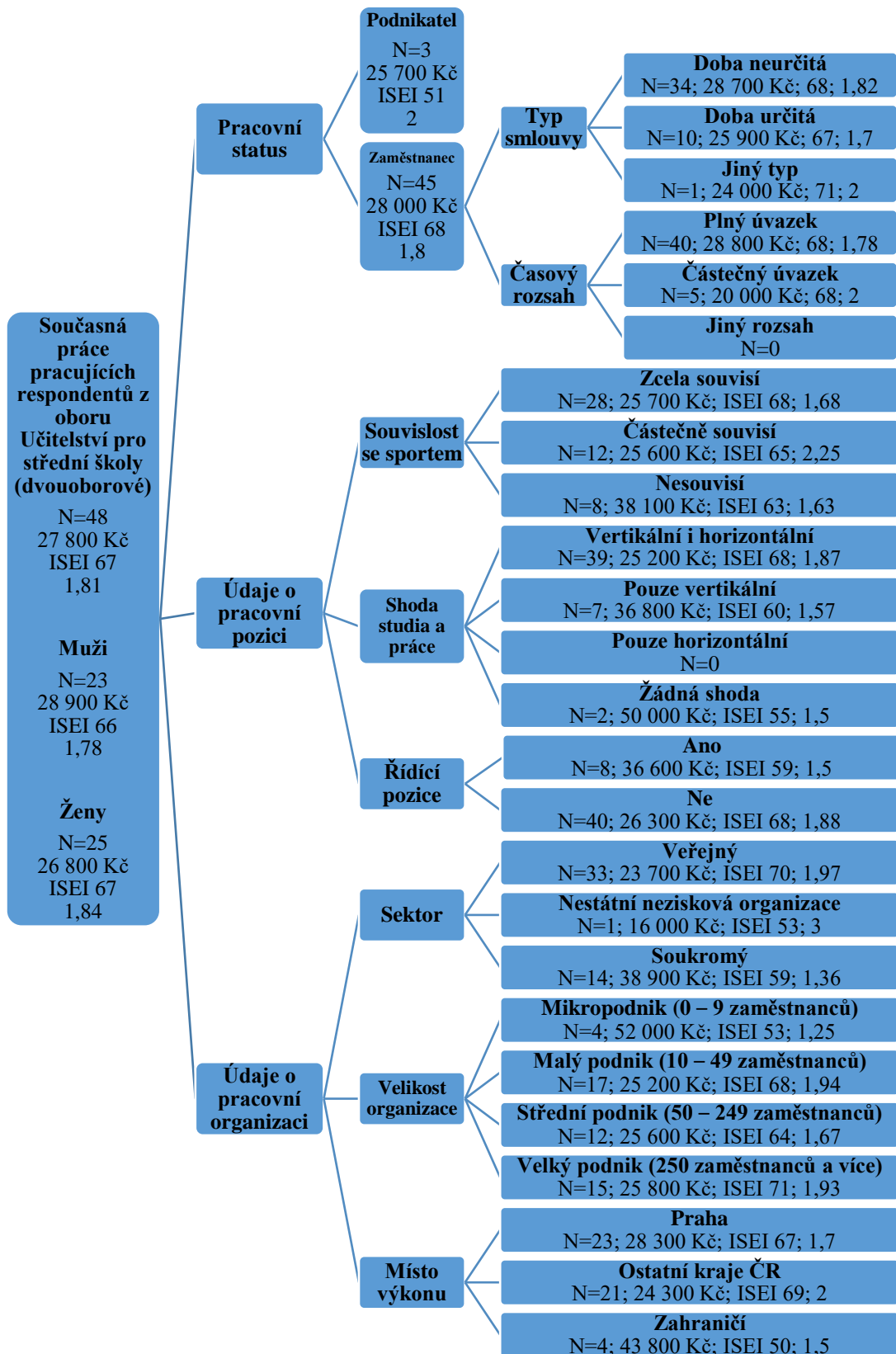
Co se týče vykonávaných profesí, tak více než tři čtvrtiny respondentů z tohoto oboru (79%, 38 ze 48) působily v profesích spadajících do skupiny ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci. Jednalo se o nejvyšší četnost v této skupině ze všech oborů studia. Naopak např. ve skupině ISCO 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci působili tito respondenti nejméně často ze všech oborů (nebude-li brán v potaz fakt, že všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova pracovalo ve skupině ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách) (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).

Z 38 respondentů pracujících na pozicích spadajících do skupiny ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci, jich 32 vykonávalo učitelskou profesi na 2. stupni základních škol, na středních školách či na školách vysokých. Dalo by se tak říci, že přesně dvě třetiny pracujících respondentů z tohoto oboru (67%, 32 ze 48) vykonávalo profesi, pro kterou byli svým oborem přesně připravováni.

Následující schéma 7 přehledně zobrazuje situaci všech pracujících respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) v jejich současné práci podle vybraných proměnných z výzkumného dotazníku. U každé podskupiny respondentů je opět uveden počet jedinců v dané podskupině, jejich průměrná mzda, průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI³⁰⁴ a průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací (ta byla hodnocena na sestupné číselné škále 1 až 5).

³⁰⁴ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

Schéma 7: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (N=48)



Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z tohoto oboru byli při mezioborovém srovnání těmi nejméně spokojenými (1,81), nejhůře placenými (27 800 Kč), ale na druhou stranu měli nejvyšší hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI (67). Této hodnotě odpovídají povolání jako např. řídicí pracovníci v oblasti reklamy a styku s veřejností, specialisté zaměřeni na metody výuky nebo zprostředkovatelé finančních transakcí a finanční makléři (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).

Rozdíl v průměrné mzdě mezi muži a ženami je u tohoto oboru nejnižší (vyšší průměr o 2 100 Kč ve prospěch mužů). Rozdíl mezi průměrnou úrovní spokojenosti u mužů a u žen je zde také nejnižší (ženy byly v průměru o 0,06 bodu méně spokojeny). Rozdíl v průměru hodnoty ISEI je nepatrný, pouze o 1 bod ve prospěch žen.

U tohoto oboru byla druhá nejmenší tendence podnikat (nejmenší tendence podnikat byla u oboru Vojenská tělovýchova, kde všech 5 respondentů bylo zaměstnanci). Zde pouze 6% pracujících respondentů z tohoto oboru podnikalo (3 ze 48) (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci). Zajímavé je také, že podnikatelé z tohoto oboru byli méně spokojeni (2) než zaměstnanci (1,8). V ostatních oborech studia byla tato situace opačná. Rozdíl v průměrné hodnotě ISEI je u těchto podskupin velmi vysoký. ISEI u podnikatelů činilo pouhých 51, zatímco u zaměstnanců 68. Zaměstnanci měli také v průměru o 2 300 Kč vyšší mzdu než podnikatelé.

Velký rozdíl byl u respondentů z tohoto oboru zaznamenán mezi podskupinou zaměstnanců pracujících na plný úvazek a na částečný úvazek. I při přepočtu mzdy u částečných úvazků na úvazek plný byl evidován rozdíl mezi těmito 2 podskupinami v průměru 8 800 Kč ve prospěch zaměstnanců na plný úvazek. V celém výběrovém souboru 305 pracujících respondentů byl přitom tento rozdíl v průměru pouze 2 100 Kč.

U respondentů z tohoto oboru byl zaznamenán druhý nejnižší podíl respondentů působících na pozicích mimo sport a tělesnou výchovu (pouze 17% dotázaných, 8 ze 48). Vůbec nejnižší podíl (0%) byl zaznamenán u respondentů z oboru Vojenská tělovýchova, kde žádný z 5 respondentů nepůsobil profesně mimo oblast sportu a tělesné výchovy (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou). Respondenti působící mimo oblast sportu a tělesné výchovy však pobírali v průměru o více než 12 000 Kč vyšší mzdu než ostatní podskupiny respondentů.

Přestože respondenti z tohoto oboru na tom z hlediska mzdy a spokojenosti se současnou prací byli mezioborově nejhůře, jejich vertikální a horizontální shoda mezi dosaženým vzděláním, oborem studia a vykonávanou prací byla tou vůbec nejvyšší.

Z respondentů z tohoto oboru se vertikálně uplatnilo 96% dotázaných (46 ze 48), což je nejvíce ze všech oborů (viz kapitola 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce) a horizontálně se uplatnilo 81% dotázaných (39 ze 48), což je také nejvíce ze všech oborů (viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce). Celkem 81% respondentů (39 ze 48) se uplatnilo jak ve vertikální, tak i v horizontální shodě. V pouze vertikální shodě se uplatnilo 15% respondentů (7 ze 48). Žádný z těchto respondentů nepůsobil na takové pozici, která by byla pouze v horizontální shodě. Zbývajících 4% respondentů (2 ze 48) se neuplatnila v ani jedné shodě. Tyto výsledky jsou při mezioborovém porovnání výsledků vysoce nadprůměrné.

Bohužel, respondenti uplatnivší se ve vertikální i horizontální shodě měli vůbec nejnižší průměrnou mzdu a nejhorší spokojenost se současnou prací (25 200 Kč, 1,87), přestože zde byla evidována nejvyšší hodnota ISEI (68). Ostatní podskupiny respondentů podle vertikální a horizontální shody měly vyšší průměrnou mzdu a i vyšší úroveň spokojenosti, přestože průměrná hodnota ISEI byla nižší.

Respondenti z tohoto oboru zastávali v nejmenší míře řídicí pozice (pouze 17%, 8 ze 48) (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice). Zajímavý je fakt, že průměrná hodnota ISEI u řídicích pozic činila 59, zatímco u neřídicích pozic mnohem vyšších 68.

Naopak v téměř největší míře tito respondenti působili ve veřejném sektoru (69%, 33 ze 48). Nejvíce ve veřejném sektoru působili respondenti z oboru Vojenská tělovýchova, kde zde pracovalo všech 5 respondentů (viz kapitola 6.4.5.4 Výsledky otázky č. 18 – sektor současné práce). Pouze 1 respondent působil v nestátní neziskové organizaci. Mezi respondenty z tohoto oboru pracujícími ve veřejném sektoru a v soukromém sektoru byl zaznamenán rozdíl v průměrné mzdě přes 15 000 Kč ve prospěch sektoru soukromého. Pracovníci v soukromém sektoru byli také výrazně spokojenější s jejich prací (1,36) než ti ve veřejném sektoru (1,97). Naopak průměrná hodnota ISEI byla mnohem vyšší ve veřejném sektoru (dokonce 70) než v sektoru soukromém (59).

Velmi malý podíl respondentů pracoval v mikropodnicích o 0 – 9 zaměstnancích (8%, 4 ze 48) (viz kapitola 6.4.5.5 Výsledky otázky č. 24 – velikost organizace). Nicméně tuto podskupinu respondentů zdobila vysoká průměrná mzda (52 000 Kč) a vysoká úroveň spokojenosti (1,25). Zajímavé je, že respondenti z tohoto oboru, kteří pracovali ve velkých podnicích o 250 zaměstnancích a více, zastávali takové pozice, u kterých byla průměrná hodnota ISEI vysokých 71. U již zmíněných mikropodniků přitom průměrná hodnota ISEI činila pouhých 53.

Tito respondenti v největší míře působili v jiných krajích ČR, než byla Praha (44%, 21 ze 48) (viz kapitola 6.4.5.7 Výsledky otázky č. 26 – místo výkonu současné práce). Rozdíl v průměrné mzdě mezi pražskými pracovníky a mimopražskými pracovníky byl podprůměrný a to konkrétně 4 000 Kč ve prospěch Prahy. Nejspokojenější se svou prací (1,5) a také nejlépe placeni (43 800 Kč) však byli respondenti pracující v zahraničí, přestože jejich hodnota ISEI byla v průměru nejnižší (50). Respondenti z tohoto oboru měli vůbec největší tendenci se pracovně uplatnit v zahraničí (8%, 4 ze 48).

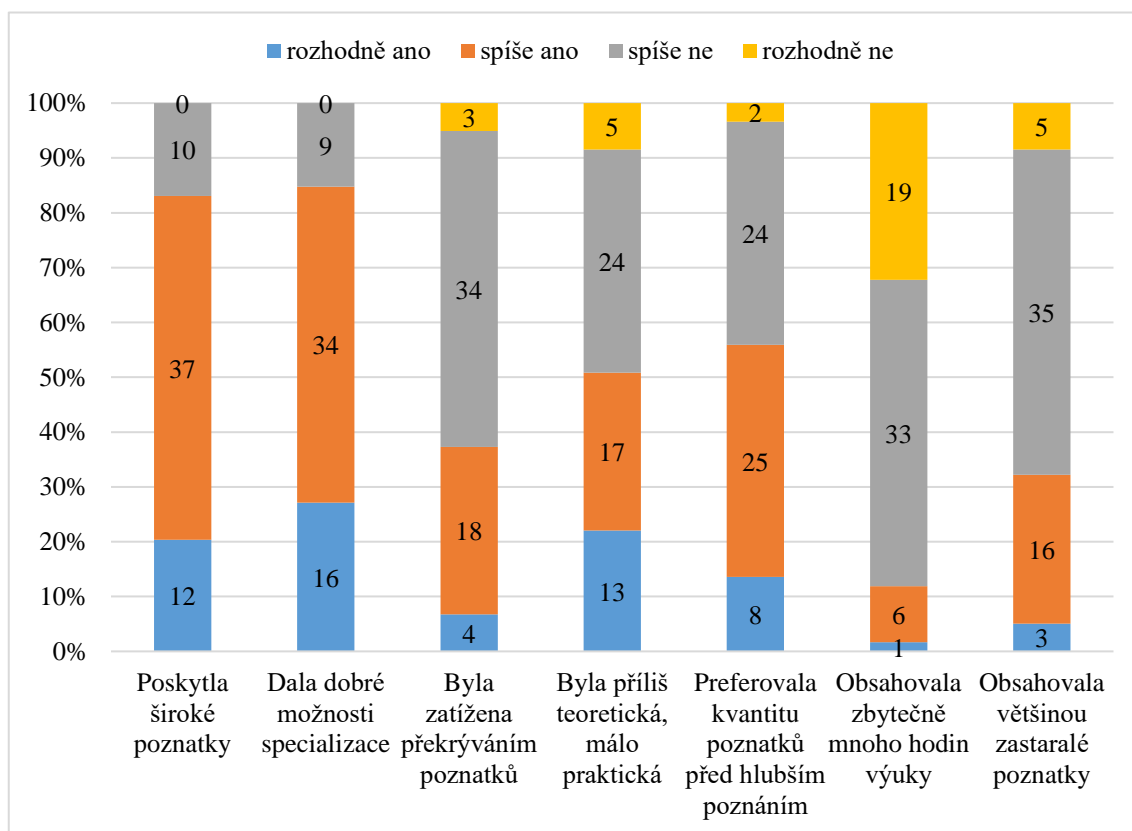
Studiem získané znalosti a dovednosti využívalo v současné práci 69% respondentů (33 ze 48), což byl nadprůměrný podíl, nikoliv však nejvyšší (ten byl zaznamenán u respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové)) (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci).

Současný pracovní stav se s představami z dob magisterského studia shodoval u 73% respondentů (35 ze 48), což byl lehce nadprůměrný podíl, nikoliv však nejvyšší (ten byl zaznamenán u respondentů z oboru Vojenská tělovýchova) (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem).

Při možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu by žádnou změnu neprovedlo 71% respondentů (42 z 59), což značí druhou největší vůli své rozhodnutí neměnit (své rozhodnutí by totiž nezměnilo všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova). I přes tento fakt označilo v tomto oboru v největší míře mnoho respondentů možnost, že by provedli kompletní změnu u magisterského studia, tedy že by si vybrali jiný obor a na jiné škole než na UK FTVS (22%, 13 z 59) (viz kapitola 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu).

Následující graf 55 závěrem zobrazuje hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS souhrnně za všechny respondenty z tohoto oboru.

Graf 55: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (N=59)



Zdroj: vlastní zpracování

V rámci mezioborového porovnání hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS (viz kapitola 6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy) respondenti z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) výrazně více souhlasili s tvrzením, že jim „Výuka dala dobré možnosti specializace“, kde souhlasilo dokonce 85% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 64%. Jednalo se po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova o druhou nejvyšší míru souhlasu s tímto tvrzením. Naopak výrazně méně respondenti souhlasili s tvrzením, že „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“, kde souhlasilo pouze 51% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 69%. Jednalo se o vůbec nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. Dále výrazně méně souhlasili s tvrzením, že „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“, kde souhlasilo pouze 12% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 16%. Jednalo se po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova o druhou nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. U ostatních tvrzení se respondenti z tohoto oboru nikterak výrazně neodlišovali.

6.7.4 Uplatnění absolventů oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové)

Magisterský obor Tělesná výchova a sport (jednooborové) byl dalším zkoumaným oborem ve výzkumu a jeho specifikace je také blíže popsána v kapitole 5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů.

Ve výběrovém souboru 346 respondentů byli absolventi tohoto oboru zastoupeni 128 respondenty (37%). Jednalo se o 77 mužů a 51 žen. Následující tabulka 45 zobrazuje složení vzorku respondentů z tohoto oboru. Oranžovou barvou jsou vyznačeny buňky, kde nebyl získán alespoň 30% vzorek k základnímu souboru.

Tabulka 45: Složení vzorku respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů³⁰⁵

N=128	N	ZS	%	N muži	ZS muži	% muži	N ženy	ZS ženy	% ženy
2010	16	38	42%	12	31	39%	4	7	57%
2011	17	33	52%	8	18	44%	9	15	60%
2012	12	31	39%	7	17	41%	5	14	36%
2013	25	58	43%	18	34	53%	7	24	29%
2014	27	57	47%	12	26	46%	15	31	48%
2015	31	60	52%	20	40	50%	11	20	55%
Celkem	128	277	46%	77	166	46%	51	111	46%

Zdroj: vlastní zpracování

Ze 128 respondentů z tohoto oboru studia jich celkem 8 (6%, 2 muži, 6 žen) nezískalo po absolvování magisterského studia placenou práci v délce minimálně 6 měsíců (otázka č. 3). Dalších 8 respondentů (6%, 5 mužů, 3 ženy) pak v době dotazování nebylo v placené práci (otázka č. 10). Otázky týkající se pouze pracujících respondentů tak vyplňovalo 112 respondentů ze 128 (88%).

Jednalo se o obor, kde byla druhá nejnižší míra pokračování v práci zahájené již během studia (43% respondentů, 55 ze 128, viz kapitola 6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce).

Míra zkušeností s dobrovolnou nezaměstnaností byla u těchto respondentů nejvyšší. Celkem 32% respondentů (23 z 73), kteří po studiu nepokračovali v práci zahájené již během studia, mělo ihned po absolvování školy zkušenost s dobrovolnou

³⁰⁵ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

nezaměstnaností (viz kapitola 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností).

Pouze 19% těchto respondentů (24 ze 128) mělo kdykoliv po absolvování studia do doby dotazování zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností. Jednalo se tak v tomto směru o druhý nejlepší obor společně s oborem Učitelství pro střední školy (dvouoborové), kde byl tento podíl rovněž 19% (11 z 59 respondentů). V tomto směru byl nejlepší obor Vojenská tělovýchova, kde žádný z 5 respondentů neměl zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností (viz kapitola 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností).

Pouze 54% pracujících respondentů z tohoto oboru (60 ze 112) stále působilo v době dotazování ve své první práci po absolvování. Jednalo se tak po oboru Management tělesné výchovy a sportu o obor, kde svou práci změnilo nejvíce dotázaných (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status).

Ve způsobu nalezení současné práce respondenti z tohoto oboru v mnohem větší míře uváděli „pomoc rodiny, přátel či známých“. Velmi nízká četnost odpovědí u respondentů z tohoto oboru pak byla zaznamenána u nalezení práce „díky pracovní stáži či praxi ze studia“ nebo „přes internet“ (viz kapitola 6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce).

Při klasifikaci vykonávaných profesí dle metodiky ISCO-08 došlo u 2 respondentů z tohoto oboru k problému, že svou vykonávanou profesi popsali pouze stroze „OSVČ“, což znemožnilo danou profesi blíže analyzovat. Do analýzy profesí tak vstoupilo pouze 110 ze 112 pracujících respondentů z tohoto oboru. Více než polovina respondentů z tohoto oboru (53%, 58 ze 110) působila v profesích spadajících do skupiny ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci. Jednalo se tak po oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) o druhou nejvyšší četnost v této skupině ze všech oborů studia. Další přibližně čtvrtina respondentů z tohoto oboru (26%, 29 ze 110) působila v profesích spadajících do skupiny ISCO 3 – Techničtí a odborní pracovníci. Jednalo se o nejvyšší četnost v této skupině ze všech oborů studia (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).

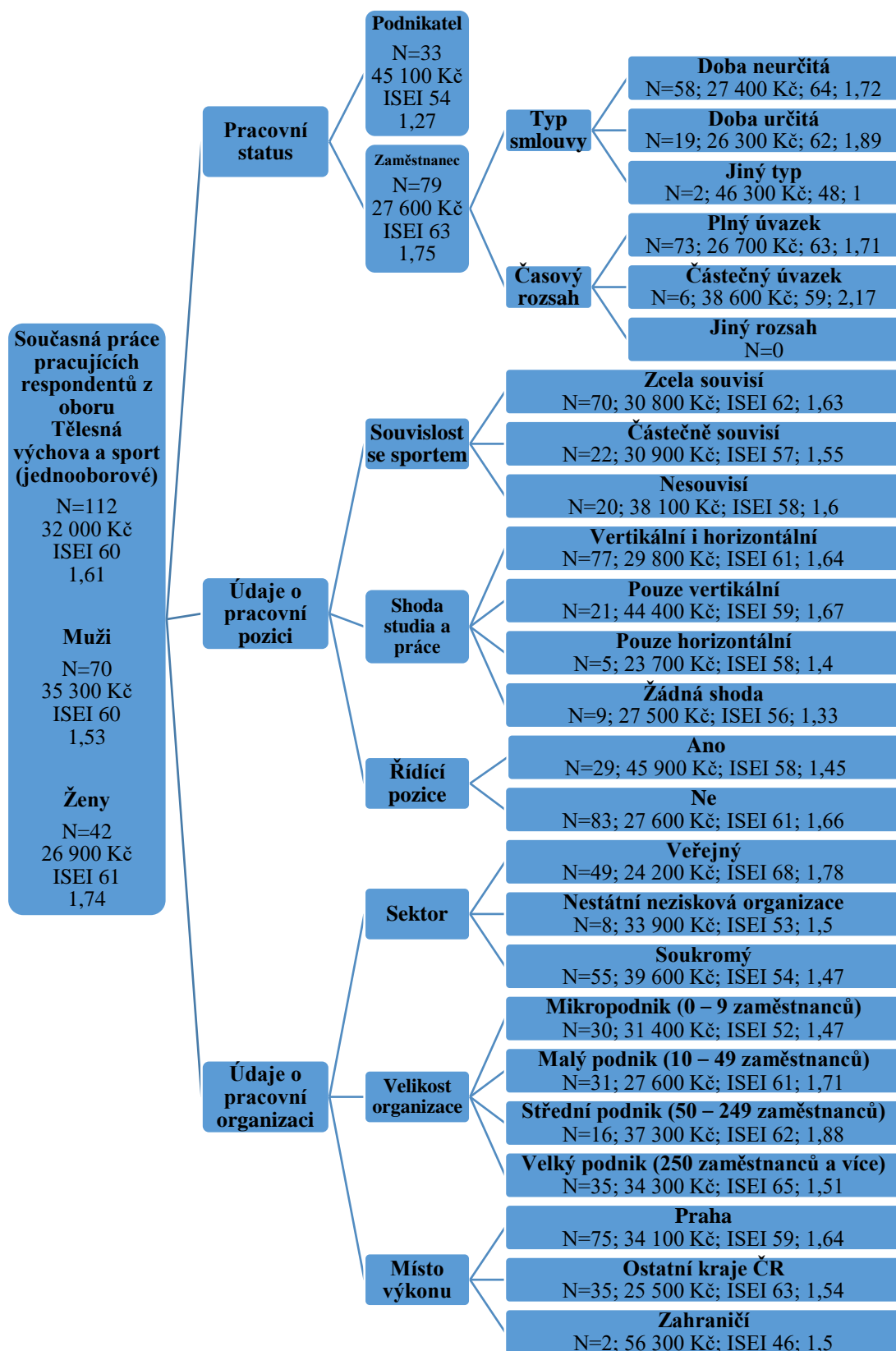
Z 58 respondentů pracujících na pozicích spadajících do skupiny ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci, jich 42 vykonávalo učitelskou profesi na 2. stupni základních škol, na středních školách či na školách vysokých. Dalo by se tak říci, že více

než třetina ze všech pracujících respondentů z tohoto oboru (38%, 42 ze 112) vykonávalo profesi, pro kterou byli svým oborem mj. připravováni.

Následující schéma 8 přehledně zobrazuje situaci všech pracujících respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) v jejich současné práci podle vybraných proměnných z výzkumného dotazníku. U každé podskupiny respondentů je opět uveden počet jedinců v dané podskupině, jejich průměrná mzda, průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI³⁰⁶ a průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací (ta byla hodnocena na sestupné číselné škále 1 až 5).

³⁰⁶ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

Schéma 8: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (N=112)



Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z tohoto oboru byli při mezioborovém srovnání po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova (1,4) druhými nejspokojenějšími (1,61). Po respondentech z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (27 800 Kč) byli druhými nejhůře placenými (32 000 Kč), ale na druhou stranu měli po respondentech z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (67) druhou nejvyšší hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI (60). Této hodnotě odpovídají povolání jako např. řídicí pracovníci v těžbě a geologii, specialisté v oblasti územního a dopravního plánování nebo technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).

Rozdíl v průměrné mzdě mezi muži a ženami byl u tohoto oboru nejvyšší (vyšší průměr dokonce o 8 400 Kč ve prospěch mužů). Rozdíl mezi průměrnou úrovní spokojenosti u mužů a u žen byl zde také nejvyšší (ženy byly v průměru o 0,21 bodu méně spokojeny). Rozdíl v průměru ISEI byl nepatrný, pouze o 1 bod ve prospěch žen.

U tohoto oboru byla po oboru Management tělesné výchovy a sportu druhá největší tendence podnikat, protože 29% pracujících respondentů z tohoto oboru podnikalo (33 ze 112) (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci). V tomto oboru byly zaznamenány také výrazné rozdíly mezi podnikateli a zaměstnanci. Podnikatelé pobírali v průměru o 17 500 Kč vyšší mzdu a byli o 0,48 bodu spokojenější.

Velký rozdíl byl u respondentů z tohoto oboru zaznamenán mezi podskupinou zaměstnanců pracujících na plný úvazek a na částečný úvazek. Při přepočtu mzdy u částečných úvazků na úvazek plný byl evidován rozdíl mezi těmito 2 podskupinami v průměru 11 900 Kč ve prospěch zaměstnanců na částečný úvazek. To je zcela opačný trend než v předchozím oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) i než v dosud neprezentovaném oboru Management tělesné výchovy a sportu.

U respondentů z tohoto oboru byl zaznamenán druhý nejvyšší podíl respondentů působících na pozicích mimo sport a tělesnou výchovu. Stále se však jednalo pouze o 18% dotázaných (20 ze 112) (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou). Respondenti působící mimo oblast sportu a tělesné výchovy však pobírali v průměru o více než 7 000 Kč vyšší mzdu než ostatní podskupiny respondentů, což je podobný trend jako u již prezentovaného oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové).

Z respondentů z tohoto oboru se vertikálně uplatnilo 88% respondentů (98 ze 112), což je po oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) druhý největší podíl ze všech oborů (viz kapitola 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce) a horizontálně se uplatnilo 73% respondentů (82 ze 112), což je ale po oboru Management tělesné výchovy a sportu druhý nejmenší podíl ze všech oborů (viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce). Celkem 69% respondentů (77 ze 112) se uplatnilo jak ve vertikální, tak i v horizontální shodě. V pouze vertikální shodě se uplatnilo 19% respondentů (21 ze 112). V pouze horizontální shodě se uplatnila 4% respondentů (5 ze 112). Zbývajících 8% respondentů (9 ze 112) se neuplatnilo v ani jedné shodě. Tyto výsledky jsou při mezioborovém porovnání výsledků průměrné.

Z výše uvedených 4 podskupin podle vertikální a horizontální shody měli nejvyšší průměrnou mzdu respondenti uplatnivší se pouze ve vertikální shodě (44 400 Kč), ale na druhou stranu byli těmi nejméně spokojenými (1,67). Nejnižší průměrná mzda byla zaznamenána u respondentů nepracujících v ani jedné shodě (27 500 Kč), ale zde byla pro změnu zaznamenána nejvyšší úroveň spokojenosti (1,33).

Respondenti z tohoto oboru zastávali ve druhé nejmenší míře řídicí pozice (pouze 26%, 29 ze 112) (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice). Stejně jako u respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) tak i zde měli vyšší hodnotu ISEI respondenti na neřídicích pozicích (61) než na řídicích pozicích (58).

Přestože již v tomto oboru na rozdíl od oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) působilo více respondentů v soukromém sektoru (49%, 55 ze 112), tak ve veřejném sektoru stále působilo relativně vysoké procento těchto respondentů (44%, 49 ze 112). Zbýlých 7% respondentů (8 ze 112) působilo v nestátních neziskových organizacích. Mezi respondenty z tohoto oboru pracujícími ve veřejném sektoru a v soukromém sektoru byl zaznamenán rozdíl v průměrné mzdě opět přes 15 000 Kč ve prospěch sektoru soukromého. Pracovníci v soukromém sektoru byli také opět výrazně spokojenější s jejich prací (1,47) než ti ve veřejném sektoru (1,78). Naopak průměrná hodnota ISEI byla opět mnohem vyšší ve veřejném sektoru (68) než v sektoru soukromém (54).

Tito respondenti ve druhé největší míře po respondentech z oboru Management tělesné výchovy a sportu pracovali v Praze (67%, 75 ze 112) (viz kapitola 6.4.5.7 Výsledky otázky č. 26 – místo výkonu současné práce). Rozdíl v průměrné mzdě mezi pražskými

pracovníky a mimopražskými pracovníky již byl markantní a činil 8 600 Kč ve prospěch Prahy. Nejspokojenější se svou prací (1,5) a také nejlépe placeni (56 300 Kč) byli opět respondenti pracující v zahraničí, přestože jejich hodnota ISEI byla v průměru opět nejnižší (46). Nebude-li brán v potaz fakt, že žádný respondent z oboru Vojenská tělovýchova nepracoval v zahraničí, tak respondenti z tohoto oboru měli nejmenší tendenci se pracovně uplatnit v zahraničí (2%, 2 ze 112).

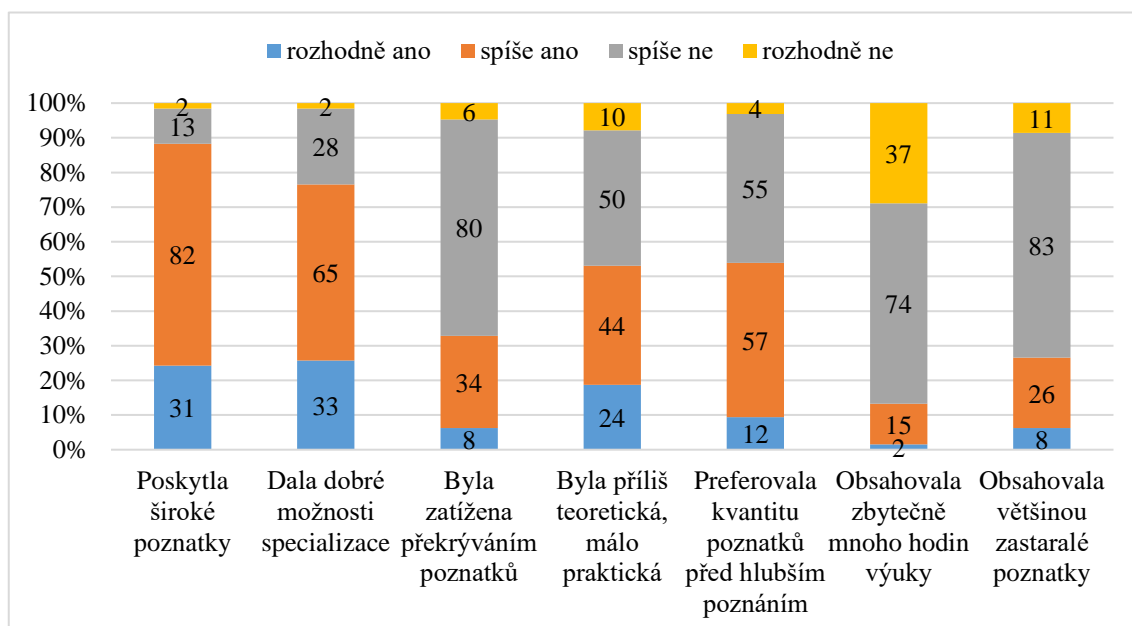
Studiem získané znalosti a dovednosti využívalo v současné práci 72% respondentů (81 ze 112), což byl mezioborově největší podíl respondentů (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci).

Současný pracovní stav se s představami z dob magisterského studia shodoval u 71% respondentů (79 ze 112), což byl sice po respondentech z oboru Management tělesné výchovy a sportu druhý nejnižší podíl, nicméně i tak se jednalo o nadprůměrný podíl (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem).

Při možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu by žádnou změnu neprovedlo 65% respondentů (83 ze 128), což značí po respondentech z oboru Management tělesné výchovy a sportu druhou největší vůli své rozhodnutí změnit (viz kapitola 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu). Zajímavé je, že u respondentů z tohoto oboru by relativně vysoký podíl dotázaných (17%, 22 ze 128) sice znovu studoval na UK FTVS, ale v jiném magisterském oboru. Takto vysoký podíl respondentů u této možnosti odpovědi nebyl zaznamenán v žádném jiném oboru.

Následující graf 56 zobrazuje hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS souhrnně za všechny respondenty z tohoto oboru.

Graf 56: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (N=128)



Zdroj: vlastní zpracování

V rámci mezioborového porovnání hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS (viz kapitola 6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy) respondenti z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) výrazně více souhlasili s tvrzením, že jim „Výuka poskytla široké poznatky“, kde souhlasilo 88% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 79%. Jednalo se o vůbec nejvyšší míru souhlasu s tímto tvrzením. Naopak výrazně méně respondenti souhlasili s tvrzením, že „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“, kde souhlasilo pouze 33% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 38%. Jednalo se o vůbec nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. Dále výrazně méně souhlasili s tvrzením, že „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“, kde souhlasilo pouze 53% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 69%. Jednalo se po respondentech z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) o druhou nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. Výrazně méně respondenti souhlasili i s tvrzením, že „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“, kde souhlasilo pouze 54% dotázaných a průměr za celý vzorek činil 65%. Jednalo se opět o vůbec nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. Dále výrazně méně respondenti souhlasili i s tvrzením, že „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“, kde souhlasilo pouze 27% dotázaných a průměr za celý vzorek činil 45%. Jednalo se po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova o druhou nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. U ostatních tvrzení se respondenti z tohoto oboru nikterak výrazně neodlišovali.

6.7.5 Uplatnění absolventů oboru Vojenská tělovýchova

Dalším zkoumaným magisterským oborem ve výzkumu byl obor Vojenská tělovýchova. Jeho specifikace je také blíže popsána v kapitole 5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů.

Ve výběrovém souboru 346 respondentů byli absolventi tohoto oboru zastoupeni pouhými 5 respondenty (1%). Všichni tito respondenti byli mužského pohlaví. Následující tabulka 46 zobrazuje složení vzorku respondentů z tohoto oboru. Oranžovou barvou jsou vyznačeny buňky, kde nebyl získán alespoň 30% vzorek k základnímu souboru. Černou barvou jsou vyznačeny buňky, kde nebyl evidován ani jeden absolvent pro tento obor v daném roce, takže nebylo možné získat žádný vyplněný dotazník.

Tabulka 46: Složení vzorku respondentů z oboru Vojenská tělovýchova podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů³⁰⁷

N=5	N	ZS	%	N muži	ZS muži	% muži	N ženy	ZS ženy	% ženy
2010	0	0		0	0		0	0	
2011	1	3	33%	1	3	33%	0	0	
2012	0	0		0	0		0	0	
2013	0	2	0%	0	2	0%	0	0	
2014	2	5	40%	2	5	40%	0	0	
2015	2	6	33%	2	6	33%	0	0	
Celkem	5	16	31%	5	16	31%	0	0	

Zdroj: vlastní zpracování

Všech 5 respondentů z tohoto oboru získalo po absolvování studia práci v délce minimálně 6 měsíců (otázka č. 3). Všichni navíc i v době dotazování pracovali (otázka č. 10). Otázky týkající se pouze pracujících respondentů tak vyplňovalo všech 5 dotázaných (100%).

Jednalo se obor s nejvyšší mírou pokračování v práci zahájené již během studia (100% respondentů, 5 z 5, viz kapitola 6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce).

³⁰⁷ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

Žádný z těchto respondentů po absolvování studia do doby dotazování neměl zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností (viz kapitola 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností).

Všech 5 respondentů z tohoto oboru pracovalo stále ve své první práci po absolvování studia (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status).

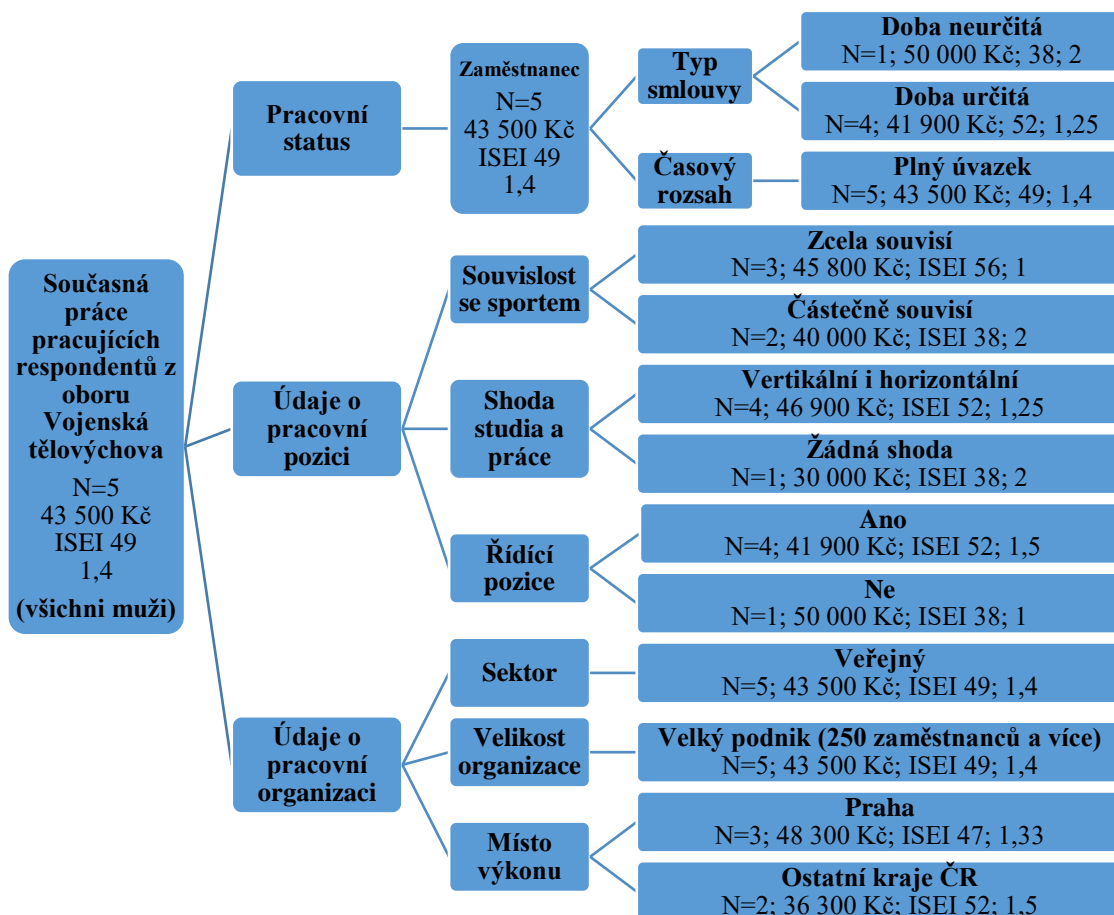
Svou současnou práci tito respondenti nejčastěji našli „přímým kontaktováním zaměstnavatele“ nebo byli oni „kontaktováni zaměstnavatelem“ (viz kapitola 6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce).

Co se týče vykonávaných profesí, tak všech 5 respondentů z tohoto oboru působilo v profesích spadajících do skupiny ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese). Dalo by se tak říci, že všichni tito respondenti vykonávali profesi, pro kterou byli svým oborem připravováni.

Následující schéma 9 přehledně zobrazuje situaci všech pracujících respondentů z oboru Vojenská tělovýchova v jejich současné práci podle vybraných proměnných z výzkumného dotazníku. U každé podskupiny respondentů je opět uveden počet jedinců v dané podskupině, jejich průměrná mzda, průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI³⁰⁸ a průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací (ta byla hodnocena na sestupné číselné škále 1 až 5). V tomto schématu nejsou výjimečně zobrazeny ty podskupiny, kde byl počet respondentů 0 (na rozdíl od předchozích schémat 7 a 8) a to z důvodu celkové přehlednosti daného schéma.

³⁰⁸ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

Schéma 9: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Vojenská tělovýchova (N=5)



Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z tohoto oboru byli při mezioborovém srovnání těmi nejvíce spokojenými (1,4), nejlépe placenými (43 500 Kč), ale na druhou stranu měli nejnížší hodnotu socio-ekonomického statusu povolání ISEI (49). Těto hodnotě odpovídají povolání jako např. technici v chemických a fyzikálních vědách, odborní pracovníci v administrativě a správě organizace nebo příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR a hasiči ostatních jednotek požární ochrany (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).

Při porovnání jednotlivých podskupin respondentů v tomto oboru nelze dělit respondenty podle pohlaví, protože, jak již bylo zmíněno, všichni respondenti z tohoto oboru byli muži (dokonce všichni členi základního souboru výzkumu z tohoto oboru byli pouze muži, viz tabulka 46).

Žádný z respondentů v tomto oboru nepodnikal, všichni byli zaměstnání jako zaměstnanci (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci).

Pouze 1 respondent měl smlouvu na dobu neurčitou, zbylí 4 dotázaní měli smlouvu na dobu určitou. Smlouva na dobu neurčitou s sebou nesla vyšší mzdu (50 000 Kč ku 41 900 Kč), ale nižší hodnotu ISEI (38 ku 52) i horší spokojenost (2 ku 1,25). Všichni respondenti pracovali na plný úvazek.

U tohoto oboru byl 100% podíl respondentů pracujících na pozicích souvisejících se sportem a tělesnou výchovou, protože žádný z 5 dotázaných nepůsobil profesně mimo oblast sportu a tělesné výchovy (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou).

Podle vertikální a horizontální shody mezi dosaženým vzděláním, oborem studia a vykonávanou prací byli tito respondenti rozděleni do dvou podskupin. První podskupina (80%, 4 z 5) se uplatnila jak vertikálně, tak i horizontálně. Druhá podskupina, resp. poslední pátý respondent, se neuplatnil v žádné shodě. Výsledek 80% respondentů uplatnivších se jak v rovině vertikální, tak i v rovině horizontální, byl mezioborově po oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) druhým nejlepším výsledkem. Respondent, který se neuplatnil v žádné shodě, pobíral oproti ostatním nižší mzdu (30 000 Kč ku 46 900 Kč), měl nižší hodnotu ISEI (38 ku 52) a byl méně spokojený (2 ku 1,25).

Respondenti z tohoto oboru zastávali v největší míře řídicí pozice (80%, 4 z 5) (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice). Zajímavý je fakt, že daný respondent na neřídicí pozici pobíral vyšší mzdu (50 000 Kč ku 41 900 Kč) a byl spokojenější (1 ku 1,5) než ostatní respondenti na řídicích pozicích.

Všichni respondenti z tohoto oboru působili ve veřejném sektoru (viz kapitola 6.4.5.4 Výsledky otázky č. 18 – sektor současné práce) a všichni ve velkých organizacích o 250 zaměstnancích a více (viz kapitola 6.4.5.5 Výsledky otázky č. 24 – velikost organizace).

Tito respondenti působili v druhé největší míře po oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) v jiných krajích ČR, než byla Praha (40%, 2 z 5) (viz kapitola 6.4.5.7 Výsledky otázky č. 26 – místo výkonu současné práce). Rozdíl v průměrné mzdě mezi pražskými pracovníky a mimopražskými pracovníky byl mezioborově nejvyšší a to konkrétně 12 000 Kč ve prospěch Prahy. Pražští pracovníci byli také spokojenější než ti mimopražští (1,3 ku 1,5), nicméně jejich hodnota ISEI byla nižší (47 ku 52). Ani jeden z těchto respondentů nepůsobil pracovně v zahraničí.

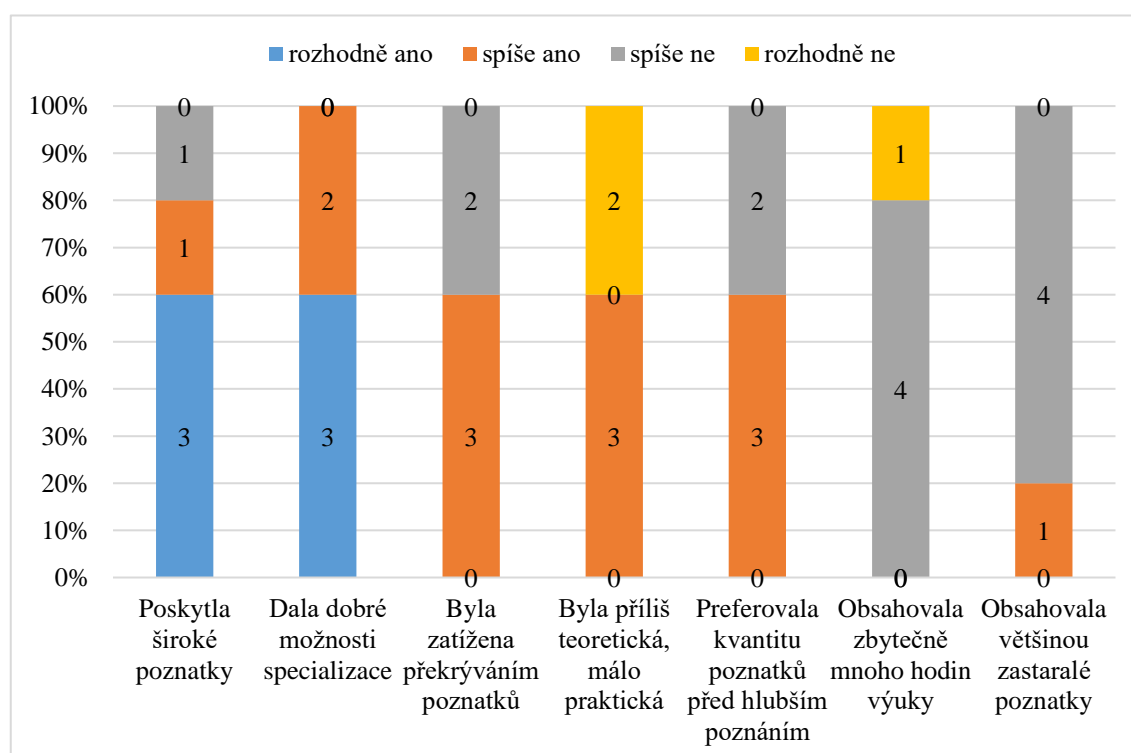
Studiem získané znalosti a dovednosti využívalo v současné práci 60% respondentů (3 z 5), což byl po respondentech z oboru Management tělesné výchovy a sportu druhý nejnižší podíl (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci).

Současný pracovní stav se s představami z dob magisterského studia shodoval u všech 5 respondentů z tohoto oboru (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem).

Při možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu by všech 5 respondentů neprovedlo žádnou změnu (viz kapitola 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu).

Následující graf 57 zobrazuje hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS souhrnně za všechny respondenty z tohoto oboru.

Graf 57: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Vojenská tělovýchova (N=5)



Zdroj: vlastní zpracování

V rámci mezioborového porovnání hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS (viz kapitola 6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy) respondenti z oboru Vojenská tělovýchova v největší míře souhlasili s tvrzením, že jim „Výuka dala dobré možnosti specializace“, kde souhlasilo dokonce

100% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 64%. Také v největší míře souhlasili s tvrzením, že „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“, kde souhlasilo 60% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 38%. Naopak výrazně méně respondenti souhlasili s tvrzením, že „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“, kde se souhlasně nevyslovil ani jeden respondent, přitom průměr za celý vzorek činil 16%. Pouze 1 respondent (20%) souhlasil s tvrzením, že „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“, přitom průměr za celý vzorek činil 45%. U těchto dvou posledně jmenovaných tvrzení se tak jednalo mezioborově o vůbec nejmenší míru souhlasu. U ostatních tvrzení se respondenti z tohoto oboru nikterak výrazně neodlišovali.

6.7.6 Uplatnění absolventů oboru Management tělesné výchovy a sportu

Magisterský obor Management tělesné výchovy a sportu byl posledním ze 4 zkoumaných oborů ve výzkumu a jeho specifikace je také blíže popsána v kapitole 5.2 Představení zkoumaných magisterských oborů.

Ve výběrovém souboru 346 respondentů byli absolventi tohoto oboru zastoupeni 154 respondenty (45%), což byl mezioborově vůbec největší podíl. Jednalo se o 75 mužů a 79 žen. Následující tabulka 47 zobrazuje složení vzorku respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu. Na rozdíl od předchozích 3 oborů studia v tomto oboru studia byl ve všech možných kombinacích podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů získán alespoň 30% vzorek k základnímu souboru.

Tabulka 47: Složení vzorku respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů³⁰⁹

N=154	N	ZS	%	N muži	ZS muži	% muži	N ženy	ZS ženy	% ženy
2010	11	20	55%	8	12	67%	3	8	38%
2011	12	32	38%	6	16	38%	6	16	38%
2012	26	35	74%	14	19	74%	12	16	75%
2013	36	54	67%	14	23	61%	22	31	71%
2014	27	46	59%	13	23	57%	14	23	61%
2015	42	51	82%	20	25	80%	22	26	85%
Celkem	154	238	65%	75	118	64%	79	120	66%

Zdroj: vlastní zpracování

³⁰⁹ Vysvětlivky:

N...počet respondentů

ZS...základní soubor

%...relativní podíl respondentů k základnímu souboru

Ze 154 respondentů z tohoto oboru jich celkem 4 (3%, 2 muži, 2 ženy) nezískali po absolvování magisterského studia placenou práci v délce minimálně 6 měsíců (otázka č. 3). Dalších 10 respondentů (6%, 1 muž, 9 žen) pak v době dotazování nebylo v placené práci (otázka č. 10). Otázky týkající se pouze pracujících respondentů tak vyplňovalo 140 respondentů ze 154 (91%).

Jednalo se o obor, kde byla druhá nejvyšší míra pokračování v práci zahájené již během studia (47% respondentů, 72 ze 154, viz kapitola 6.3.1 Výsledky otázky č. 3 – způsob přechodu ze studia na trh práce). Vůbec nejvyšší míra byla zaznamenána u oboru Vojenská tělovýchova, kde všech 5 respondentů pokračovalo po absolvování studia v práci zahájené již během studia.

Míra zkušeností s dobrovolnou nezaměstnaností byla u těchto respondentů průměrná. Celkem 30% respondentů (25 z 82), kteří po studiu nepokračovali v práci zahájené již během studia, mělo ihned po absolvování školy zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností. Tato míra byla nižší než u oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (32%), ale vyšší než u oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (22%) (viz kapitola 6.3.3 Výsledky otázky č. 6 – zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností).

Mezioborově měli respondenti z tohoto oboru po absolvování studia do doby dotazování nejvyšší míru zkušeností s nedobrovolnou nezaměstnaností (24%, 37 ze 154). Jednalo se tak o 5% větší podíl než u oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (19%) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) (19%). I když byl obor Management tělesné výchovy a sportu v tomto ohledu nejhorším oborem, pozitivním zjištěním byl fakt, že 73% respondentů (27 z 37) z tohoto oboru z těch dotázaných, kteří měli zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností, bylo takto nezaměstnáno pouze jednou a ne opakovaně. V oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) činil tento podíl pouze 55% (6 z 11 nedobrovolně nezaměstnaných) a v oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) činil tento podíl 58% (14 z 24 nedobrovolně nezaměstnaných). Navíc pouze jeden jediný respondent z oboru Management tělesné výchovy a sportu byl nedobrovolně nezaměstnaný „3x a více“. U ostatních 2 zmíněných oborů se jednalo vždy o 4 respondenty (viz kapitola 6.3.4 Výsledky otázek č. 7 až č. 9 – zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností).

Pouze 46% pracujících respondentů z tohoto oboru (65 ze 140) stále působilo v době dotazování ve své první práci po absolvování. Jednalo se tak o vůbec nejmenší podíl těchto respondentů mezi jednotlivými obory. Respondenti z tohoto oboru tak vůbec nejčastěji měnili svou práci po absolvování magisterského studia (viz kapitola 6.4.1 Výsledky otázek č. 10 a č. 11 – současný pracovní status).

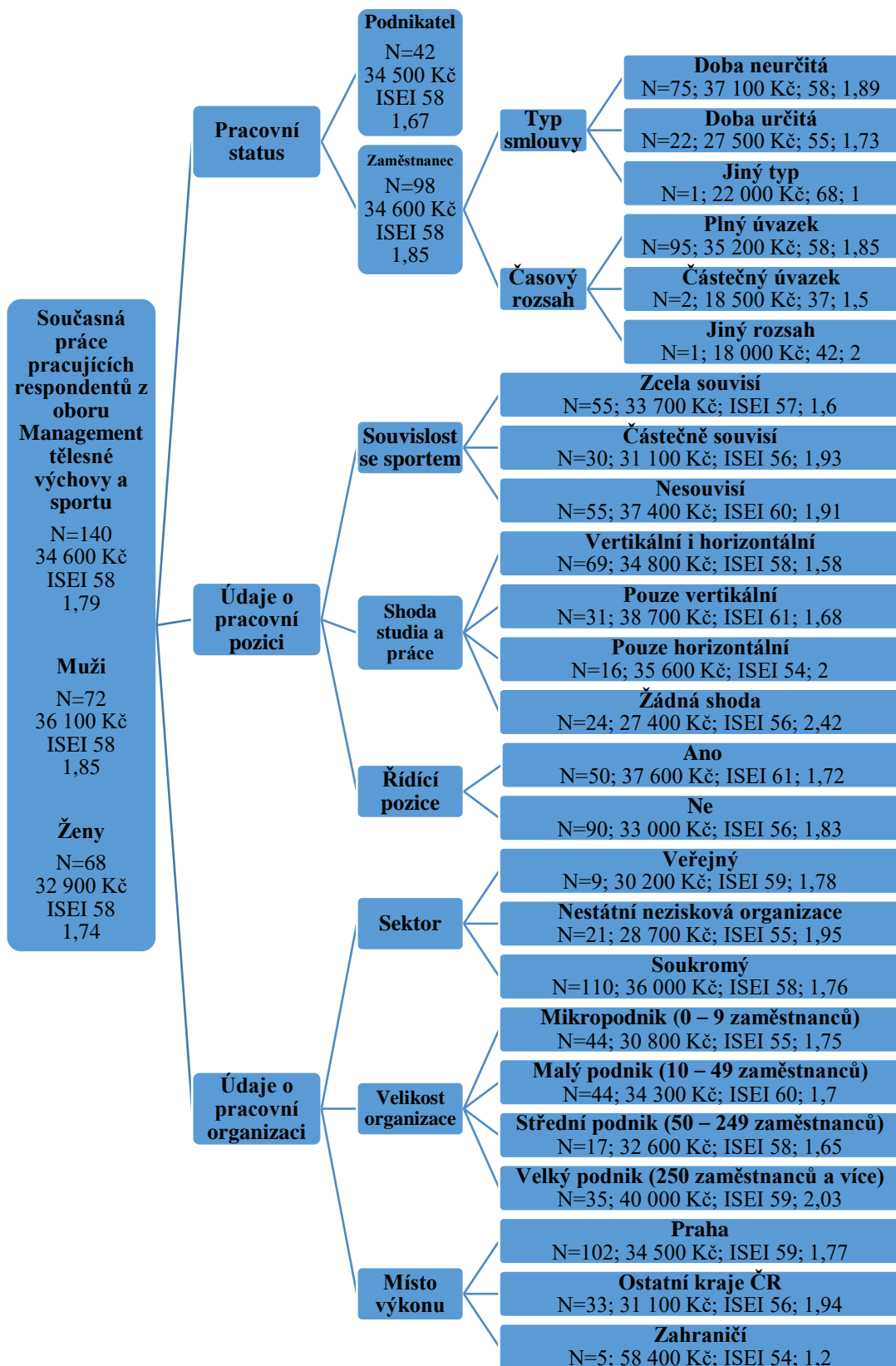
Ve způsobu nalezení současné práce respondenti z tohoto oboru v mnohem větší míře uváděli možnost „přes internet“ či „díky pracovní stáži či praxi ze studia“. Naopak zřetelně méně často si tito respondenti oproti ostatním oborům našli svou současnou práci „přímým kontaktováním zaměstnavatele“ a také nebyli „oslovováni zaměstnavateli“ (viz kapitola 6.4.2 Výsledky otázky č. 12 – způsob nalezení současné práce).

Co se týče vykonávaných profesí, tak více než polovina respondentů z tohoto oboru (51%, 71 ze 140) působila v profesích spadajících do skupiny ISCO 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci. Další přibližně desetina respondentů z tohoto oboru (11%, 16 ze 140) působila v profesích spadajících do skupiny ISCO 4 – Úředníci. V těchto 2 skupinách se vždy jednalo o nejvyšší četnosti ze všech oborů studia. Naopak např. ve skupině ISCO 2 – Specialisté, vědečtí a odborní duševní pracovníci působili tito respondenti nejméně často ze všech oborů (nebude-li brán v potaz fakt, že všech 5 respondentů z oboru Vojenská tělovýchova pracovalo ve skupině ISCO 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách) (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese). Vzhledem k vysokému počtu respondentů z tohoto oboru vykonávajících profesi spadající do skupiny ISCO 1, která zahrnuje řídicí pracovníky, by se dalo říci, že přibližně polovina respondentů z tohoto oboru (51%, 71 ze 140) vykonávalo profesi, pro kterou byli svým oborem rámcově připravováni.

Následující schéma 10 přehledně zobrazuje situaci všech pracujících respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu v jejich současné práci podle vybraných proměnných z výzkumného dotazníku. U každé podskupiny respondentů je opět uveden počet jedinců v dané podskupině, jejich průměrná mzda, průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI³¹⁰ a průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací (ta byla hodnocena na sestupné číselné škále 1 až 5).

³¹⁰ Tento index nabývá hodnot od 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce) a jednotlivé hodnoty jsou k dispozici pro mnoho kategorií zaměstnání dle Mezinárodní standardní klasifikace zaměstnání ISCO (viz kapitola 3.3.2 Faktory ovlivňující uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce).

Schéma 10: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu (N=140)



Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z tohoto oboru byli při mezioborovém srovnání po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova druhými nejlépe placenými (34 600 Kč). Na druhou stranu byli tito respondenti po respondentech z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) druhými nejméně spokojenými (1,79) a po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova druhými nejhoršími v hodnotě socio-ekonomického statusu povolání ISEI (58). Této hodnotě odpovídají povolání jako např. specialisté v oblasti oční optiky a optometrie, učitelé a vychovatelé pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami nebo specialisté v oblasti personálního řízení (viz kapitola 6.4.3 Výsledky otázky č. 13 – vykonávaná profese).

Rozdíl v průměrné mzdě mezi muži a ženami byl u tohoto oboru po oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) druhý nejnižší (vyšší průměr o 3 200 Kč ve prospěch mužů). Jednalo se o jediný obor, kde byly ženy v průměru více spokojeny se svou současnou prací než muži (1,74 ku 1,85). Rozdíl v průměru hodnoty ISEI nebyl mezi pohlavími žádný (muži i ženy shodně 58).

U tohoto oboru byla zaznamenána největší tendence podnikat, protože téměř třetina respondentů podnikala (30%, 42 ze 140) (viz kapitola 6.4.5.1 Výsledky otázky č. 15 – podnikatelé a zaměstnanci). Rozdíl v průměrné mzdě byl mezi podnikateli a zaměstnanci minimální (pouze o 100 Kč ve prospěch zaměstnanců). Rozdíl v hodnotě ISEI nebyl u těchto dvou podskupin žádný (obě podskupiny 58), ale podnikatelé byli spokojenější než zaměstnanci (1,67 ku 1,85).

V tomto oboru byl zaznamenán největší rozdíl v průměrné mzdě mezi zaměstnanci na dobu neurčitou (37 100 Kč) a na dobu určitou (27 500 Kč). Zaměstnanci na dobu neurčitou byli platově zvýhodněni v průměru o 9 600 Kč. Jejich hodnota ISEI byla také o 3 body vyšší (58 ku 55).

Stejně jako v oborech Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) byl i zde zaznamenán velký rozdíl mezi podskupinou zaměstnanců pracujících na plný úvazek a na částečný úvazek. I při přepočtu mzdy u částečných úvazků na úvazek plný byl evidován rozdíl mezi těmito 2 podskupinami v průměru 16 700 Kč ve prospěch zaměstnanců na plný úvazek. V celém výběrovém souboru 305 pracujících respondentů byl přitom tento rozdíl v průměru pouze 2 100 Kč. Je nutno však podotknout, že podskupina respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu pracujících jako zaměstnanci na částečný úvazek byla tvořena pouhými 2 dotázanými.

U respondentů z tohoto oboru byl zaznamenán nejvyšší podíl respondentů působících na pozicích mimo sport a tělesnou výchovu (39%, 55 ze 140) (viz kapitola 6.4.4.1 Výsledky otázky č. 14 – souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou). Respondenti pracující mimo oblast sportu a tělesné výchovy však pobírali v průměru nejvyšší mzdu (37 400 Kč), což byl totožný trend jako u již prezentovaných oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové). Hodnota ISEI u této podskupiny byla nejvyšší (60). Lze se domnívat, že díky skladbě předmětů ve studiu a širokými kompetencemi absolventů z oboru Management tělesné výchovy a sportu se tak tyto jedinci zvládali uplatňovat i mimo oblast sportu a tělesné výchovy a na těchto pozicích pobírali relativně vysoké mzdy a jednalo se o pozice s relativně vysokou hodnotou ISEI.

Z respondentů z tohoto oboru se vertikálně uplatnilo pouze 71% respondentů (100 ze 140), což byl vůbec nejnižší podíl mezi jednotlivými obory (viz kapitola 6.4.4.2 Výsledky otázky č. 20 – vertikální shoda úrovně vzdělání a současné práce) a horizontálně se uplatnilo pouze 61% respondentů (85 ze 140), což byl mezioborově opět nejnižší podíl (viz kapitola 6.4.4.3 Výsledky otázek č. 21 a č. 22 – horizontální shoda oboru studia a současné práce). Navíc ze všech 28 dotázaných z kompletního vzorku 305 pracujících respondentů, u kterých by stačila pouze středoškolská úroveň vzdělání (s maturitou či bez ní), byly rovné tři čtvrtiny respondentů (75%, 21 z 28) právě z oboru Management tělesné výchovy a sportu, a z 95 dotázaných z kompletního vzorku 305 pracujících respondentů, kteří se horizontálně neuplatnili, bylo 58% respondentů (55 z 95) také z tohoto oboru. Celkem pouze 49% respondentů (69 ze 140) se uplatnilo jak ve vertikální, tak i v horizontální shodě. V pouze vertikální shodě se uplatnilo 22% respondentů (31 ze 140). V pouze horizontální shodě se uplatnilo 11% respondentů (16 ze 140). Zbývajících 17% respondentů (24 ze 140) se neuplatnilo v ani jedné shodě. Tyto výsledky byly při mezioborovém porovnání výsledků těmi nejhoršími. Navíc se v tomto oboru v jako jediném z výzkumu stalo, že hodnota ISEI nebyla v průměru nejvyšší u té podskupiny, která se uplatnila jak ve vertikální, tak i v horizontální shodě (58), ale nejvyšší byla u podskupiny, která se uplatnila pouze ve vertikální shodě (61). Nicméně respondenti uplatnivší se ve vertikální i horizontální shodě byli těmi nejvíce spokojenými (1,58), a to přestože mezi jednotlivými podskupinami byli platově až na 3. místě ze 4 (34 800 Kč). Nejméně spokojenými a nejhůře placenými byli respondenti, kteří nepracovali ani ve vertikální a ani v horizontální shodě (2,42, 27 400 Kč).

Respondenti z tohoto oboru zastávali po respondentech z oboru Vojenská tělovýchova ve druhé nejvyšší míře řídicí pozice (36%, 50 ze 140) (viz kapitola 6.4.5.6 Výsledky otázky č. 25 – řídicí pozice). Respondenti na řídicích pozicích byli oproti těm na neřídicích pozicích lépe platově ohodnoceni (37 600 Kč ku 33 000 Kč), měli vyšší hodnotu ISEI (61 ku 56) a byli spokojenější (1,72 ku 1,83).

Tito respondenti působili ze všech oborů v největší míře v soukromém sektoru (79%, 110 ze 140) a v nestátních neziskových organizacích (15%, 21 ze 140) (viz kapitola 6.4.5.4 Výsledky otázky č. 18 – sektor současné práce). Rozdíl v průměrné mzdě mezi veřejným a soukromým sektorem nebyl u tohoto oboru tak vysoký jako u oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové), kde tento rozdíl činil přes 15 000 Kč ve prospěch sektoru soukromého. V tomto oboru činil tento rozdíl pouze téměř 6 000 Kč opět ve prospěch sektoru soukromého. I zde byli spokojenější pracovníci v soukromém sektoru (1,76) než pracovníci ve veřejném sektoru (1,78), nicméně tento rozdíl byl v porovnání s ostatními obory velmi malý (0,02). Nejnižší průměrnou mzdu (28 700 Kč), nejnižší hodnotu ISEI (55) i nejhorší spokojenost (1,95) měli respondenti pracující v nestátních neziskových organizacích.

Zajímavou podskupinou respondentů byli ti, kteří pracovali ve velkých organizacích o 250 zaměstnancích a více. Jednalo se platově nejlépe ohodnocenou podskupinu (40 000 Kč), ale jejich spokojenost byla tou nejhorší (2,03).

Tito respondenti v největší míře ze všech oborů pracovali v Praze (73%, 102 ze 140) (viz kapitola 6.4.5.7 Výsledky otázky č. 26 – místo výkonu současné práce). Rozdíl v průměrné mzdě mezi pražskými a mimopražskými pracovníky byl u tohoto oboru ten nejnižší (pouze 3 400 Kč ve prospěch Prahy). Stejně jako u oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) byli nejspokojenějšími (1,2) a nejlépe placenými (58 400 Kč) respondenty ti, kteří pracovali v zahraničí, a to i přestože byla jejich hodnota ISEI opět tou nejnižší (54).

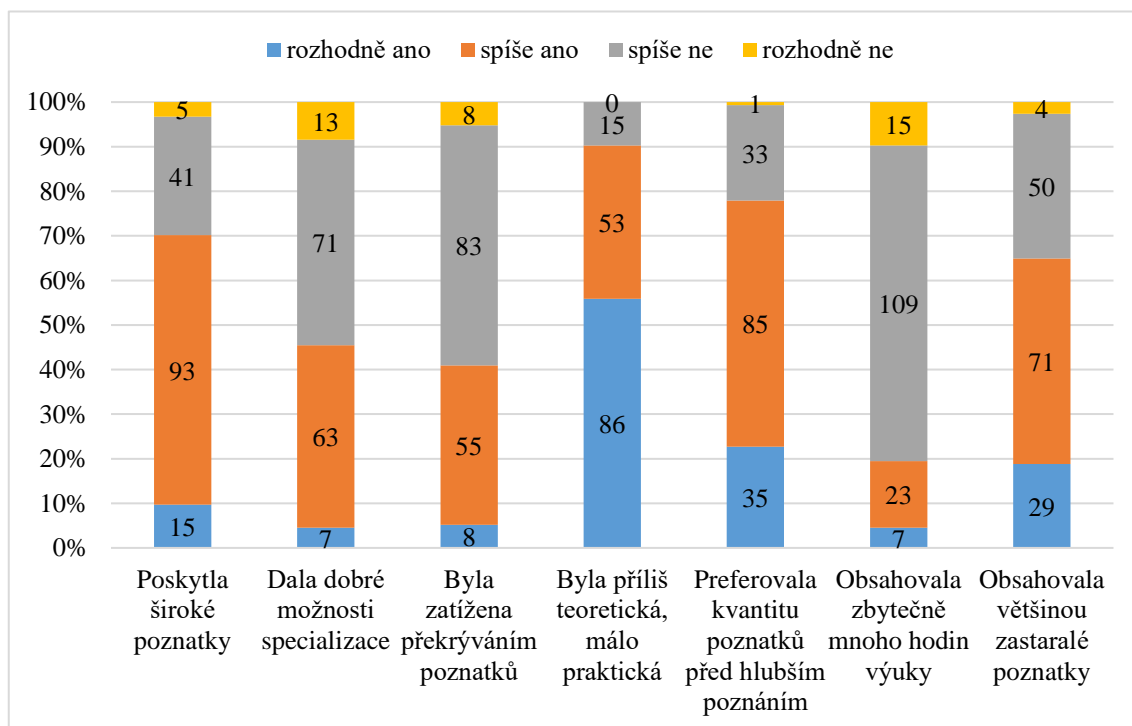
Studiem získané znalosti a dovednosti využíval v současné práci mezioborově nejmenší podíl respondentů (pouze 39%, 54 ze 140). Jednalo se o jediný obor, kde větší podíl respondentů studiem získané znalosti a dovednosti nevyužíval (46%, 64 ze 140) než využíval (39%, 54 ze 140) (viz kapitola 6.5.1 Výsledky otázky č. 27 – využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci).

Současný pracovní stav se s představami z dob magisterského studia shodoval pouze u 64% respondentů (89 ze 140), což byl mezioborově opět nejnižší podíl (viz kapitola 6.5.2 Výsledky otázky č. 28 – shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem).

Při možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu by žádnou změnu neprovedlo pouze 62% respondentů (96 ze 154), což byl mezioborově opět nejnižší podíl. V tomto oboru byl navíc zaznamenán po respondentech z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) druhý největší podíl těch respondentů, kteří by zvolili kompletní změnu magisterského studia, tedy jiný obor a na jiné škole než na UK FTVS (21%, 32 ze 154) (viz kapitola 6.5.4 Výsledky otázky č. 30 – zpětné rozhodnutí o magisterském studiu).

Následující graf 58 zobrazuje hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS souhrnně za všechny respondenty z tohoto oboru.

Graf 58: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Management tělesné výchovy a sportu (N=154)



Zdroj: vlastní zpracování

V rámci mezioborového porovnání hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS (viz kapitola 6.5.3 Výsledky otázky č. 29 – hodnocení kritérií výuky na UK FTVS absolventy) respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu výrazně méně souhlasili s tvrzením, že jim „Výuka poskytla široké poznatky“, kde souhlasilo pouze

70% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 79%. Jednalo se o vůbec nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením. Dále velmi výrazně méně respondenti souhlasili s tvrzením, že „Výuka dala dobré možnosti specializace“, kde souhlasilo pouze 45% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 64%. Jednalo se opět o vůbec nejnižší míru souhlasu s tímto tvrzením a také se jednalo o jediný ze zkoumaných oborů, kde s daným tvrzením souhlasila méně než polovina dotázaných, a přitom u ostatních oborů vždy souhlasily nejméně tři čtvrtiny dotázaných. Naopak respondenti výrazně více souhlasili s tvrzením, že „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“, kde souhlasilo dokonce 90% dotázaných a v ostatních oborech přitom souhlasila vždy pouze přibližně polovina dotázaných. Jednalo se o vůbec nejvyšší míru souhlasu s tímto tvrzením. Dále velmi výrazně více respondenti souhlasili s tvrzením, že „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“, kde souhlasilo 78% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 65%. Jednalo se opět o vůbec nejvyšší míru souhlasu s tímto tvrzením. Respondenti také více souhlasili s tvrzením, že „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“, kde souhlasilo 19% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 16%. Jednalo se opět o vůbec nejvyšší míru souhlasu s tímto tvrzením. Dále výrazně více respondenti souhlasili i s tvrzením, že „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“, kde souhlasilo 65% dotázaných a průměr za celý vzorek přitom činil 45%. Jednalo se opět o vůbec nejvyšší míru souhlasu s tímto tvrzením a také se jednalo o jediný ze zkoumaných oborů, kde s daným tvrzením souhlasila více než polovina dotázaných, a přitom u ostatních oborů vždy souhlasila méně než třetina dotázaných.

Jak je z tohoto komentáře patrné, respondenti z tohoto oboru byli určitým způsobem vyhraněnou skupinou v téměř všech zkoumaných tvrzeních.

7 DISKUSE

V této kapitole jsou shrnuta nejpodstatnější zjištění z realizovaného výzkumu a vybrané výsledky jsou také porovnány s dostupnými sekundárními daty z jiných zveřejněných studií. Závěrem této kapitoly pak je poukázáno na problematické body z provedeného výběrového šetření a jsou navrženy další kroky pro případné budoucí výzkumy. Detailní výsledky podrobněji dělené podle jednotlivých oborů studia jsou shrnuty v předchozí kapitole 6.7 Vyhodnocení uplatnění absolventů UK FTVS. V dané kapitole jsou také schematicky zobrazeny křížové analýzy mezi současnou pracovní situací respondentů a jejich průměrnou mzdou, průměrnou hodnotou socio-ekonomického statusu povolání ISEI a průměrnou úrovní spokojenosti s jejich současnou prací.

Na jednotlivé výsledky výzkumu měla dle výsledků chí-kvadrát testu ze 3 identifikačních proměnných (pohlaví respondentů, obor studia, rok absolvování studia) nejvíce signifikantní vliv identifikační proměnná obor studia. Absolvovaným studijním oborem byly signifikantně ovlivněny na hladině významnosti alespoň 0,05 relativní četnosti odpovědí respondentů ve 24 prezentovaných proměnných. Zbylé 2 identifikační proměnné (pohlaví respondentů, rok absolvování studia) měly mnohem méně signifikantní vliv na relativní četnosti odpovědí respondentů (na hladině významnosti alespoň 0,05 pohlaví respondentů pouze u 5 prezentovaných proměnných a rok absolvování studia pouze u 6 prezentovaných proměnných).

Výsledky výzkumu potvrdily názory mnoha ekonomických odborníků, že tzv. frikční nezaměstnanost není vážným problémem ekonomiky hospodářství, protože např. absolventi vysokých škol jsou často nezaměstnanými dobrovolně, mnohdy zcela záměrně, a práci si aktivně z různých důvodů nehledají. Z výzkumného vzorku mělo zkušenost s dobrovolnou nezaměstnaností 16% respondentů (56 z 346). Tito respondenti uváděli důvody dobrovolné nezaměstnanosti jako např. cestování, užívání si volna, odpočinek apod. Práci si začali aktivně hledat až po určitém čase po absolvování magisterského studia. Navíc celkem 41% respondentů z těch, kteří si po absolvování magisterského studia hledali práci nově (71 ze 175), označilo dobu po absolvování školy do začátku práce delší než dobu, po kterou si práci aktivně hledali. To znamená, že po určitou dobu po absolvování studia se aktivním hledáním práce nikterak nezabývali a věnovali se jiným aktivitám.

Realizovaný výzkum se zabýval i nedobrovolnou nezaměstnaností absolventů. Vlastní zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností uvedlo 21% dotázaných (72 z 346). Doba této nedobrovolné nezaměstnanosti činila od 1 do 20 měsíců. Spearmanovým korelačním koeficientem mezi proměnnými četnost nedobrovolné nezaměstnanosti a celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti $r_{\text{četnost, doba}}=0,56$ ($p<0,001$) nebylo prokázáno, že by existoval silný vztah mezi tím, kolikrát byl respondent nedobrovolně nezaměstnaný, a kolik měsíců od absolvování studia do doby dotazování byl celkově nedobrovolně nezaměstnaný. Hypotetické pravidlo, že čím častěji by byl respondent nedobrovolně nezaměstnaný, tím delší by byla jeho celková dosavadní doba nedobrovolné nezaměstnanosti, výsledky této studie neprokázaly.

V době dotazování mělo placenou práci 88% respondentů (305 z 346). Mimo placenou práci se umístily častěji ženy než muži, což bylo nejspíše způsobeno tím, že v době 1 až 6 let po absolvování magisterského studia (výzkum byl realizován na podzim 2016 a zabýval se absolventy UK FTVS z let 2010 až 2015) byly některé ženy v takové životní etapě, že byly momentálně na mateřské či rodičovské dovolené.

Celkem 49% pracujících respondentů (148 z 305) stačilo mezi absolvováním studia a dobou dotazování změnit alespoň jednou jimi vykonávanou práci. Pro samotnou UK FTVS muselo být velmi pozitivním zjištěním, že téměř tři čtvrtiny pracujících respondentů (73%, 222 z 305) působily v době dotazování v takových pracích, které určitým způsobem souvisely s oblastí sportu a tělesné výchovy. Křížovou analýzou mezi četností práce respondentů (v kolikáté práci po absolvování magisterského studia respondenti působí) a souvislostí jejich současné práce se sportem a tělesnou výchovou bylo zjištěno, že čím častěji respondenti mění práci, tím více opouští oblast sportu a tělesné výchovy.

Nejčastěji vykonávanou profesí v celém výzkumném vzorku byla profese dle metodiky ISCO-08 „2330 – Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol“, kterou v době dotazování vykonávalo 23% pracujících respondentů (71 z 305).

Mezi pohlavími nebyl zjištěn žádný rozdíl v průměrné hodnotě socio-ekonomického statusu povolání ISEI. U mužů i u žen činil tento průměr 60, což odpovídá povoláním jako např. řídicí pracovníci v těžbě a geologii, specialisté v oblasti územního a dopravního plánování nebo technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií.

Vyšších průměrných hodnot ISEI dosahovali ti respondenti, kteří se na pracovním trhu pohybovali 3 až 6 let oproti těm, kteří na něm působili teprve prvním či druhým rokem.

Z pracujících respondentů jich přibližně čtvrtina podnikala (26%, 78 z 305) a ostatní dotázaní byli zaměstnanci (74%, 227 z 305). Podnikali ve větší míře muži (31%) než ženy (19%).

Provedený výzkum se také zabýval tzv. objektivní jistotou práce respondentů. Za objektivně jistou práci je považována práce na dobu neurčitou a na plný úvazek. Téměř tři čtvrtiny zaměstnanců mělo v době dotazování smlouvu na dobu neurčitou (74%, 168 z 227). Doby určité se pak u zaměstnanců pohybovaly od 6 do 120 měsíců. Také bylo zjištěno, že ti zaměstnanci, kteří se na trhu práce pohybovali teprve prvním či druhým rokem, měli v mnohem větší míře smlouvu na dobu určitou (30% až 40%) než ti, kteří na pracovním trhu působili 3 roky a déle (pouze 13% až 18%). Dále byla zaznamenána určitá neochota zaměstnavatelů dávat ve větší míře zaměstnancům ženského pohlaví smlouvu na dobu neurčitou než zaměstnancům mužského pohlaví, protože ženy měly smlouvu na dobu určitou v 30% případů (33 ze 109), zatímco muži pouze v 19% případů (22 ze 118). Tento fakt bude zřejmě ovlivněn opět životní etapou ženských respondentek, které v době dotazování byly 1 až 6 let po absolvování magisterského studia v takovém věku, že se zaměstnavatelé patrně obávali jejich odchodu na mateřskou dovolenou. Smlouvu na částečný úvazek mělo pouze 6% zaměstnanců (13 z 227). Rozsahy těchto částečných úvazků se pohybovaly od 50% do 95%. Téměř tři čtvrtiny zaměstnanců (71%, 161 z 227) tak působily v objektivně jisté práci, protože pracovaly na dobu neurčitou a na plný úvazek.

Téměř třetina pracujících respondentů působila na řídicí pozici s podřízenými (30%, 91 z 305). Počet podřízených se pohyboval od 1 do 700 pracovníků. Na řídicí pozici působila téměř polovina podnikatelů (47%, 37 ze 78) a téměř čtvrtina zaměstnanců (24%, 54 z 227).

Dvě třetiny pracujících respondentů se pracovním uplatnily v Praze (67%, 203 z 305). Ze zbylých respondentů se většina dotázaných pracovním uplatnila v jiných krajích ČR (30%, 91 z 305) a 11 dotázaných pracovalo v zahraničí (4%).

Poměrně široký prostor byl v této disertační práci věnován analýze pobírané mzdy respondentů a jejich spokojenosti se současnou prací. Relativní četnosti odpovědí respondentů u pobírané mzdy byly dle výsledků chí-kvadrát testu signifikantně ovlivněny

na hladině významnosti alespoň 0,05 u celkem 16 prezentovaných proměnných a u spokojenosti se současnou prací na hladině významnosti alespoň 0,05 u celkem 9 prezentovaných proměnných.

Průměrná mzda pracujících respondentů činila 32 700 Kč, což bylo přibližně 120% aktuální průměrné mzdy v ČR (27 220 Kč).³¹¹ Nejnižší pobíraná mzda činila 10 000 Kč, nejvyšší 250 000 Kč. Mediánem byla mzda 28 000 Kč a modusem byly mzdy 25 000 Kč a 30 000 Kč.

V křížové analýze mezi pobíranou mzdou a hodnotou socio-ekonomického statusu povolání ISEI bylo odhaleno, že ty skupiny respondentů podle oboru studia, které měly průměrně vyšší mzdy, měly naopak průměrně nižší hodnoty socio-ekonomického statusu povolání ISEI. Na trhu práce v ČR tak povolání s vyšší hodnotou ISEI s sebou nutně nenese i vyšší pobíranou mzdu. Zcela konkrétním příkladem byla nejčastěji uváděná profese respondentů „učitel na střední škole či 2. stupni základní školy“, což byl modus mezi vykonávanými profesemi (čtyřmístná hodnota podle klasifikace ISCO-08 „2330“, N=71). Ta měla totiž relativně vysokou hodnotu ISEI 71, ale nenesla s sebou v prostředí trhu práce v ČR i vysoké platové ohodnocení, ale spíše naopak. Průměrná mzda těchto respondentů činila pouhých 23 700 Kč, zatímco průměr v celém vzorku činil 32 700 Kč.

Průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací na sestupné číselné škále 1 až 5 činila v celém vzorku pracujících respondentů 1,72. Se svou současnou prací bylo spokojeno 88% dotázaných (269 z 305). Zajímavé bylo zjištění křížové analýzy mezi spokojeností se současnou prací a zkušeností s nedobrovolnou nezaměstnaností, protože úroveň spokojenosti těch respondentů, kteří měli alespoň jednu zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností (N=54), činila podprůměrných 2,02, zatímco u těch respondentů, kteří nebyli nikdy nedobrovolně nezaměstnaní (N=251), činila nadprůměrných 1,66. Toto zjištění značilo, že ti respondenti, kteří byli nedobrovolně nezaměstnaní, mohli přijímat nakonec i takové práce, ve kterých nebyli tolik subjektivně spokojeni, jen z toho důvodu, aby nebyli nezaměstnanými. Dané tvrzení bylo podpořeno i zjištěním, že úroveň spokojenosti těch dotázaných, kteří působili ve své první práci po absolvování magisterského studia, a kteří ale zažili nedobrovolnou nezaměstnanost (N=12), činila

³¹¹ 3. čtvrtletí 2016, zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016>>.

velmi podprůměrných 2,42, zatímco u těch, kteří ji nezažili a působili v první práci (N=145), činila průměrná úroveň spokojenosti nadprůměrných 1,65.

Přestože v průměru spokojenějšími byli ti respondenti, kteří pobírali mzdu od 40 000 Kč výše, tak Spearmanův korelační koeficient mezi proměnnými mzda a spokojenost $r_{mzda, \text{spokojenost}} = -0,17$ ($p < 0,05$) neodhalil nikterak silný vztah mezi těmito proměnnými. Realizovaný výzkum tak neprokázal, že by subjektivní úroveň spokojenosti respondentů se současnou prací vzrůstala s výší pobírané mzdy.

Studiem získané znalosti a dovednosti ve své současné práci využívalo 56% pracujících respondentů (171 z 305). Pozitivním zjištěním byl fakt, že tyto znalosti a dovednosti využívali zejména ti respondenti, jejichž současná práce zcela souvisela se sportem a tělesnou výchovou (80%, 125 z 156). Výzkum poukázal na fakt, že u respondentů pracujících ve veřejném sektoru či v nestátních neziskových organizacích využívali studiem získané znalosti a dovednosti respondenti ve větší míře (75%, 94 ze 126), než u respondentů pracujících v soukromém sektoru (43%, 77 ze 179).

Současný pracovní stav se s představami o budoucí práci z dob magisterského studia shodoval u více než dvou třetin respondentů (68%, 208 z 305). Opět pozitivním zjištěním byl fakt, že tato shoda panovala zejména u těch dotázaných, jejichž současná práce zcela souvisela se sportem a tělesnou výchovou (88%, 138 ze 156).

V rámci hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS respondenti nejvíce souhlasili s tvrzeními, že „Výuka poskytla široké poznatky“ (79%, 274 z 346), a že „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ (69%, 240 z 346). Naopak respondenti nejméně souhlasili s tvrzeními, že „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“ (16%, 54 z 346), a že „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ (38%, 130 z 346). U tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ byla zaznamenána větší tendence souhlasu s daným tvrzením u čerstvějších absolventů z let 2014 a 2015 oproti absolventům z let 2013 a dříve. Také u tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“, více souhlasili ti respondenti, kteří absolvovali své studium poměrně nedávno (2012 až 2015), než ti, kteří absolvovali dříve v letech 2010 až 2011.

Při možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu by své rozhodnutí vůbec neměnily přibližně dvě třetiny respondentů (65%, 226 z 346). Při sečtení možností odpovědí, kdy by respondenti neměnili nic na svém magisterském studiu, a kdy by pouze změnili magisterský obor, ale zůstali by na UK FTVS, by na UK FTVS v magisterském

studiu zůstaly rovné tři čtvrtiny respondentů (75%, 260 z 346). Tyto výsledky byly pro samotnou UK FTVS velmi pozitivní.

Ve vertikální i horizontální shodě mezi absolvovaným studiem a vykonávanou prací se uplatnilo celkem 62% pracujících respondentů (189 z 305). Alespoň ve vertikální shodě se uplatnilo dalších 19% pracujících respondentů (59 z 305). Celkem 7% pracujících respondentů (21 z 305) se sice neuplatnilo ve vertikální shodě, nicméně alespoň ve shodě horizontální. Posledních 12% respondentů působilo mimo vertikální i horizontální shodu (36 z 305), takže se při porovnání absolvovaného studia a vykonávané práce příliš neuplatnilo.

Při porovnání výsledků realizovaného výzkumu v této disertační práci s výsledky dřívějších tematicky obdobných studií bylo zjištěno několik podstatných faktů. V některých porovnáních jsou blíže specifikovány podskupiny respondentů, ke kterým jsou výsledky vztaženy, protože některé dřívější studie se zabývaly např. pouze absolventy vysokých škol působících na trhu práce již 4 až 5 let, jiné studie se zabývaly absolventy pouze z určitých let, některé studie zahrnovaly v základním souboru respondentů na rozdíl od výzkumu v této disertační práci i absolventy bakalářského studia či absolventy kombinované formy studia atd. V případě, že jsou porovnávané výsledky vztahovány pouze ke specifické podskupině respondentů z provedeného výběrového šetření, je tato informace v daném odstavci vždy uvedena.

Výsledky provedeného výběrového šetření potvrzují fakt zmiňovaný odborníky již ve studii REFLEX 2006, a tím je změna trendu „práce při studiu“ na trend „studium při práci“. Dle celorepublikových výzkumů se podíl vysokoškolských absolventů pokračujících po absolvování studia v již zahájené práci aktuálně pohybuje mezi 48% až 63%.³¹² Výsledky provedeného výzkumu u respondentů z řad UK FTVS tak korespondovaly s celorepublikovými výzkumy, protože u respondentů absolvujících v roce 2014 se jednalo na rozdíl od předchozích let již o 55% dotázaných (34 z 62) a u respondentů absolvujících v roce 2015 již o 58% dotázaných (46 z 80).

Celorepubliková studie REFLEX 2013 uvádí, že 48% vysokoškolských absolventů si po absolvování studia nehledá práci nově, ale pokračuje v zaměstnání či podnikání zahájeném již během studia.³¹³ U respondentů z řad UK FTVS se dle provedeného

³¹² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 9 a 105.

³¹³ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 9.

výzkumu jednalo o 45% dotázaných (154 z 346), což víceméně korespondovalo s uvedenou celorepublikovou statistikou.

Studie na MU FSpS tvrdí, že přibližně třetina jejich absolventů z let 2013 až 2014 pokračovala po studiu v práci zahájené již během studia.³¹⁴ Ve výsledcích na UK FTVS se jednalo 48% respondentů absolvujících své studium v letech 2013 až 2014 (62 ze 130), což byl znatelně vyšší podíl.

Dle interního výzkumu UK FTVS (2012a) zabývajících se absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) z let 2006 až 2011 pokračovalo v práci zahájené již během studia 63% respondentů.³¹⁵ V provedeném výzkumu v této disertační práci se u respondentů z těchto 2 oborů studia jednalo o 41% dotázaných (77 ze 187). Tento poměrně výrazný rozdíl (22%) však byl pravděpodobně způsoben tím, že interní výzkum UK FTVS (2012a) zahrnoval v daných oborech studia i absolventy bakalářského studia a i absolventy kombinované formy studia, zatímco výzkum v této disertační práci takové absolventy v základním souboru respondentů nezahrnoval.

Podle studie REFLEX 2013 činila průměrná doba přechodu vysokoškolského absolventa mezi absolvováním studia a začátkem práce přibližně 2,5 měsíce.³¹⁶ Výsledky v provedeném výběrovém šetření ukázaly, že průměrná doba přechodu respondentů z řad UK FTVS mezi absolvováním studia a začátkem práce činila téměř 3 měsíce (2,95), což bylo o určitou dobu déle, než činila celorepubliková statistika.

Ve výzkumu na MU FSpS bylo zaznamenáno, že téměř polovina jejich absolventů z let 2013 až 2014 si hledala první práci minimálně 1 měsíc po absolvování studia.³¹⁷ Výsledky provedeného výzkumu jsou prakticky totožné, protože respondenti z řad UK FTVS z let 2013 až 2014, kteří nepokračovali v práci zahájené již během studia, si hledali první práci minimálně 1 měsíc po absolvování studia v 52% případů (31 z 60).

Celorepublikové studie REFLEX 2010 i REFLEX 2013 tvrdí, že nejčastějším způsobem hledání si první práce bylo u vysokoškolských absolventů „přímé kontaktování zaměstnavatele“, druhým nejčastějším způsobem bylo „vyhledávání na internetu“ a

³¹⁴ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 17.

³¹⁵ UK FTVS, 2012a, s. 19.

³¹⁶ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 52.

³¹⁷ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 17.

třetím nejčastějším způsobem byla „rodina, přátelé a známí“.³¹⁸ Ti respondenti z řad UK FTVS, kteří v době dotazování stále působili ve své první práci po absolvování magisterského studia (N=157), nalézali svou současnou práci prostřednictvím všech 3 způsobů, které se i u celorepublikových výzkumů umístily na prvních 3 místech. Nicméně nejčastější možností u respondentů z řad UK FTVS bylo „pomocí rodiny, přátel či známých“ (36%, 56 ze 157), druhou možností bylo „přímé kontaktování zaměstnavatele“ (26%, 41 ze 157) a třetí možností bylo „přes internet“ (17%, 26 ze 157). Výsledky tak potvrdily, že respondenti z řad UK FTVS volili prakticky totožné způsoby nalezení své první práce jako ostatní vysokoškolští absolventi v ČR.

Celorepubliková studie REFLEX 2013 tvrdí, že v první práci po absolvování studia u magisterských absolventů činila průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI 62.³¹⁹ V tomto výběrovém šetření u pracujících respondentů z řad UK FTVS, kteří uvedli, že působí ve své první práci po absolvování studia (N=157), činila průměrná hodnota ISEI 60, což je 2 body pod celorepublikovým průměrem.

Studie REFLEX 2013 uvádí, že u magisterských absolventů vysokých škol pracovalo v první práci po absolvování studia 68,5% respondentů na pozicích s odpovídající úrovní vzdělání.³²⁰ V provedeném výzkumu se u těch respondentů z řad UK FTVS, kteří v době dotazování stále působili ve své první práci po absolvování studia, jednalo o 83% dotázaných (131 ze 157), což je o 14,5% více oproti uvedené celorepublikové statistice.

V oblasti sportu pracovali absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve své první práci ve více než třech čtvrtinách případů na pozicích vyžadující vysokoškolské vzdělání.³²¹ Ve výsledcích na UK FTVS se jednalo v první práci o 92% respondentů z let 2013 až 2014 (49 z 53), což byl výrazně vyšší podíl.

Podle studie REFLEX 2013 celkem 77% magisterských absolventů pracovalo v první práci na pozici, kde byl nejvhodnějším oborem studia jimi vystudovaný nebo příbuzný obor. Mimo vystudovaný obor v první práci pracovalo 10% magisterských absolventů a pro 13% nebylo potřeba v první práci oborové specializace.³²² V provedeném výzkumu u respondentů z řad UK FTVS, kteří v době dotazování stále působili ve své první práci (N=157), jich 73% pracovalo na pozici, kde byl nejvhodnějším oborem studia jimi

³¹⁸ Ryška – Zelenka, 2011, s. 42 a Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 106.

³¹⁹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 107.

³²⁰ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 112.

³²¹ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 27.

³²² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 110-111.

vystudovaný nebo příbuzný obor (115 ze 157), což je o 4% méně oproti uvedené celorepublikové statistice. Dále z řad UK FTVS mimo vystudovaný obor pracovalo 11% respondentů (18 ze 157) a pro 15% respondentů nebylo potřeba v první práci oborové specializace (24 ze 157). Míra horizontálního uplatnění v první práci po absolvování studia tak byla u respondentů z řad UK FTVS mírně horší oproti celorepublikovým průměrům.

V oblasti sportu pracovali zcela či částečně ve vystudovaném oboru absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 ve své první práci ve více než třech čtvrtinách případů.³²³ Výsledky ve výzkumu na UK FTVS byly prakticky totožné, protože z respondentů absolvujících své studium v letech 2013 až 2014, kteří v době dotazování stále působili ve své první práci po absolvování studia, jich 75% pracovalo ve vystudovaném či příbuzném oboru (40 z 53).

Studie REFLEX 2013 uvádí, že přibližně 60% magisterských absolventů pracovalo ve své první práci po absolvování studia jak v horizontální, tak i ve vertikální shodě, přibližně 8% pouze v horizontální shodě, téměř 17% pouze ve vertikální shodě a necelých 15% nepracovalo ani v horizontální a ani ve vertikální shodě.³²⁴ V provedeném výzkumu ti respondenti z řad UK FTVS, kteří v době dotazování stále působili ve své první práci po absolvování studia, pracovali ve vertikální i horizontální shodě v 67% případů (105 ze 157), 6% pouze v horizontální shodě (10 ze 157), 17% pouze ve vertikální shodě (26 ze 157) a 10% nepracovalo ani v horizontální a ani ve vertikální shodě (16 ze 157). Výsledky respondentů z řad UK FTVS tak byly mírně pozitivnější oproti celorepublikové statistice.

Celorepublikové šetření REFLEX 2013 uvádí rozložení magisterských absolventů po 1 až 5 letech na trhu práce do jednotlivých skupin zaměstnání ISCO následovně: ISCO 1 – 7%, ISCO 2 – 46%, ISCO 3 – 20%, ISCO 4 – 16%, ISCO 5 – 7% a zbylí absolventi spadali do ostatních skupin.³²⁵ Rozložení respondentů tohoto výběrového šetření z řad UK FTVS bylo následovně: ISCO 1 – 30%, ISCO 2 – 41%, ISCO 3 – 19%, ISCO 4 – 6%, ISCO 5 – 2% a zbylí respondenti (všichni z oboru studia Vojenská tělovýchova) spadali do skupiny ISCO 0. Celorepublikově tedy spadalo do skupin ISCO 1 až ISCO 5 celkem 96% magisterských absolventů a v tomto výběrovém šetření

³²³ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 26.

³²⁴ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 114.

³²⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 39.

na UK FTVS se jednalo o téměř totožných 98% dotázaných (300 z 305). Pozitivním zjištěním však byla vysoká četnost respondentů ve skupině ISCO 1 (30% z řad UK FTVS oproti 7% celorepublikově).

Studie REFLEX 2013 uvádí, že v současné práci 4 až 5 let po absolvování studia dosahují hodnoty socio-ekonomického statusu povolání ISEI magisterští absolventi 64.³²⁶ V tomto výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS, kteří absolvovali své studium v letech 2011 až 2012, činila průměrná hodnota ISEI 62. Jednalo se tak opět o průměr ISEI o 2 body pod celorepublikovou statistikou.

Dle údajů ze studií REFLEX 2006 a REFLEX 2010 podnikalo po 4 až 5 letech na trhu práce přibližně 14% až 16% absolventů.³²⁷ V tomto výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS, kteří působili na trhu práce také 4 až 5 let, podnikalo 27% dotázaných (21 ze 79). Jednalo se tak o téměř dvojnásobný podíl oproti celorepublikové statistice. Dle interního výzkumu UK FTVS (2012a) zabývajících se absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) z let 2006 až 2011 podnikalo celkem 24% respondentů.³²⁸ V tomto výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS absolvujících tyto 2 uvedené obory studia podnikalo 23% pracujících respondentů (36 ze 160). To byl prakticky téměř totožný výsledek.

Studie REFLEX 2010 uvádí, že smlouvu na dobu určitou mělo v současné práci již jen 17% vysokoškolských absolventů, kteří působili na trhu práce již 4 až 5 let.³²⁹ V tomto výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS, kteří působili na trhu práce také již 4 až 5 let, mělo smlouvu na dobu určitou 16% zaměstnanců (9 z 58). Tento výsledek tak víceméně korespondoval s celorepublikovou statistikou.

Výsledky studie REFLEX 2010 uvádí, že přibližně třetina vysokoškolských absolventů zastává po 4 až 5 letech pracovní kariéry určitou řídicí pozici s podřízenými.³³⁰ V provedeném výzkumu zastávali pracující respondenti z řad UK FTVS působící také 4 až 5 let na trhu práce řídicí pozici v pětině případů (20%, 26 ze 132). Tato hodnota tak byla pod celorepublikovým průměrem.

³²⁶ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 123.

³²⁷ Ryška – Zelenka, 2011, s. 72.

³²⁸ UK FTVS, 2012a, s. 7.

³²⁹ Ryška – Zelenka, 2011, s. 72.

³³⁰ Ryška – Zelenka, 2011, s. 75-76.

Dle interního výzkumu UK FTVS (2012a) zabývajících se absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) z let 2006 až 2011 působilo 51% respondentů pracovně v Praze.³³¹ V provedeném výzkumu v této disertační práci pracovali respondenti z těchto 2 oborů studia v Praze v 61% případů (98 ze 160), což značilo o 10% vyšší podíl.

Studie REFLEX 2013 uvádí, že po 4 až 5 letech na trhu práce měli magisterští absolventi průměrnou mzdu na úrovni 140% průměrné mzdy v ČR.³³² Průměrná mzda pracujících respondentů z řad UK FTVS působících na trhu práce také 4 až 5 let činila 36 300 Kč, což bylo přibližně 133% aktuální průměrné mzdy v ČR (27 220 Kč).³³³ Tento výsledek tak byl mírně pod celorepublikovou statistikou.

V oblasti sportu byla v současné práci v roce 2015 u absolventů MU FSpS z let 2013 až 2014 průměrná mzda na úrovni 78%³³⁴ tehdejší průměrné mzdy v ČR (26 467 Kč).³³⁵ Respondenti z řad UK FTVS absolvující své studium v letech 2013 až 2014 měli v době dotazování na podzim 2016 průměrnou mzdu 32 700 Kč, což bylo 120% aktuální průměrné mzdy v ČR (27 220 Kč).³³⁶ Přestože byl evidován roční časový nesoulad mezi studii na MU FSpS (daní absolventi z let 2013 až 2014 byli v průběhu dotazování v roce 2015 na trhu práce teprve prvním až druhým rokem) a na UK FTVS (daní absolventi z let 2013 až 2014 byli v průběhu dotazování v roce 2016 na trhu práce již druhým až třetím rokem), tak mnohem vyšší úroveň průměrné mzdy u respondentů z řad UK FTVS vyznívalo v meziuniverzitním srovnání pozitivněji právě pro tyto respondenty.

Studie REFLEX 2013 uvádí průměrnou úroveň spokojenosti magisterských absolventů po 4 až 5 letech na trhu práce se svou současnou prací na vzestupné pětibodové škále („1 – velmi nespokojen/a“ až „5 – velmi spokojen/a“) na úrovni 3,99.³³⁷ V provedeném výzkumu u respondentů z řad UK FTVS působících na trhu práce také 4 až 5 let činila tato úroveň spokojenosti se svou současnou prací na sestupné pětibodové škále („1 – velmi spokojen/a“ až „5 – velmi nespokojen/a“) v průměru 1,62. Přestože škály byly různé, dá se s vysokou pravděpodobností říci, že se tak jednalo o lepší úroveň spokojenosti oproti celorepublikové statistice.

³³¹ UK FTVS, 2012a, s. 9.

³³² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 55.

³³³ 3. čtvrtletí 2016, zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016>>.

³³⁴ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 39.

³³⁵ Zdroj: <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>>.

³³⁶ 3. čtvrtletí 2016, zdroj: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016>>.

³³⁷ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 142.

V oblasti sportu byli absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 velmi či alespoň spíše spokojeni se svou současnou prací v téměř 90% případech.³³⁸ Respondenti z řad UK FTVS absolvující své studium v letech 2013 až 2014 byli velmi či alespoň spíše spokojeni se svou současnou prací v 88% případech (99 ze 112), což byl téměř totožný výsledek.

Výsledky celorepublikového výzkumu uplatnění absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport z let 1998 až 2005 na trhu práce v ČR uvádí 77% spokojenost respondentů se zaměstnáním.³³⁹ U respondentů z UK FTVS (výzkum se však zabýval pouze absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové)) se v této celorepublikové studii jednalo o 85% dotázaných.³⁴⁰ Dle interního výzkumu UK FTVS (2012a) zabývajících se rovněž pouze absolventy uvedených 2 oborů studia a to z let 2006 až 2011 bylo spokojeno ve svém stávajícím zaměstnání 91% respondentů.³⁴¹ Výsledky výzkumu v této disertační práci ukázaly, že 88% pracujících respondentů z řad UK FTVS (269 z 305) bylo se svou současnou prací spokojeno, resp. také 88% pracujících respondentů z řad UK FTVS absolvujících oba uvedené obory studia (141 ze 160), což byl vyšší podíl oproti dřívější celorepublikové studii, ale nižší podíl oproti interní studii UK FTVS (2012a).

Celorepubliková studie REFLEX 2013 tvrdí, že 85% magisterských absolventů pracovalo po 4 až 5 letech na trhu práce na pozicích vyžadujících alespoň magisterskou úroveň vzdělání.³⁴² Výsledky tohoto výběrového šetření tak poukázaly na fakt, že respondenti z řad UK FTVS z let 2011 a 2012 se v oblasti vertikální shody umístili o 5% níže oproti celorepublikovému průměru (80% ku 85%), protože pouze 63 z těchto 79 dotázaných pracovalo na takových pozicích, které vyžadovaly alespoň magisterskou úroveň vzdělání.

Studie na MU FSpS uvádí, že absolventi z let 2013 až 2014 pracovali ve více než třech čtvrtinách případů na pozicích vyžadujících vysokoškolské vzdělání.³⁴³ V tomto výběrovém šetření na UK FTVS pracovalo 84% respondentů absolvujících v letech 2013 až 2014 na magistersky či doktorský kvalifikovaných pozicích (94 ze 112) a dalších 7% na bakalářsky kvalifikovaných pozicích (8 ze 112). V tomto porovnání tak vycházeli

³³⁸ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 59.

³³⁹ Jansa – Válková et al., 2008, s. 25.

³⁴⁰ Jansa – Válková et al., 2008, s. 49.

³⁴¹ UK FTVS, 2012a, s. 10.

³⁴² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 34.

³⁴³ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 36.

mnohem lépe respondenti z řad UK FTVS oproti MU FSpS (celkem 91% ku 75% respondentů).

Analýza ve studii REFLEX 2013 ukázala, že magisterským absolventům působícím na trhu práce 4 až 5 let se finančně vyplatilo zastávat takové pracovní pozice, kde byla vyžadována alespoň magisterská úroveň vzdělání. Výhoda těchto absolventů byla v příjmu o 8 250 Kč oproti těm, kteří nepůsobili na alespoň magistersky kvalifikovaných pracovních pozicích.³⁴⁴ V provedeném výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS, kteří na trhu práce působili také 4 až 5 let, a kteří pracovali na pozicích s vyžadovanou alespoň magisterskou úrovní vzdělání, činila tato výhoda 6 700 Kč, což byla nižší částka, než činila celorepubliková statistika.

Celorepubliková studie REFLEX 2013 dále uvádí, že ve vystudovaném nebo alespoň v příbuzném oboru pracovalo po 4 až 5 letech na trhu práce 82% magisterských absolventů, 12% pracovalo mimo obor studia a posledních 6% pracovalo na pozicích, kde nebylo potřeba oborové specializace.³⁴⁵ Výsledky tohoto výběrového šetření tak poukázaly na fakt, že respondenti z řad UK FTVS z let 2011 a 2012 se v oblasti horizontální shody umístili o 16% níže oproti celorepublikovému průměru (66% ku 82%), protože pouze 52 z těchto 79 dotázaných pracovalo ve vystudovaném nebo alespoň v příbuzném oboru. Dalších 23% respondentů pracovalo mimo obor studia (18 ze 79) a posledních 11% respondentů pracovalo na pozicích, kde nebylo potřeba oborové specializace (9 ze 79).

Studie na MU FSpS uvádí, že absolventi z let 2013 až 2014 pracovali ve dvou třetinách případů v oboru, který zcela či částečně korespondoval s vystudovaným oborem.³⁴⁶ U respondentů z let 2013 až 2014 z řad UK FTVS se jednalo o 71% případů (80 ze 112), což bylo přibližně o 5% více než u respondentů z řad MU FSpS.

Z dřívějšího výzkumu na UK FTVS uvádí Tilinger – Kovář (2005), kteří se však zabývali pouze absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové) z let 1995 až 2002, že celkem 31% respondentů pracovalo mimo oblast tělesné výchovy a sportu.³⁴⁷ Výsledky celorepublikového výzkumu uplatnění absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport z let 1998 až 2005 na trhu práce

³⁴⁴ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 150.

³⁴⁵ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 46.

³⁴⁶ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 34-35.

³⁴⁷ Tilinger – Kovář, 2005, s. 81.

v ČR uvádí, že mimo oblast tělesné výchovy a sportu pracovalo přibližně 28% respondentů.³⁴⁸ Přímo z UK FTVS (výzkum se však opět zabýval pouze absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové)) se jednalo o 35% dotázaných.³⁴⁹ Dle interního výzkumu UK FTVS (2012a) zabývajících se opět absolventy pouze 2 uvedených oborů studia z let 2006 až 2011 pracovalo mimo oblast tělesné výchovy a sportu již celkem 39% dotázaných.³⁵⁰ V provedeném výzkumu v této disertační práci pracovalo mimo oblast tělesné výchovy a sportu 27% pracujících respondentů z řad UK FTVS (83 z 305) (z kompletního vzorku 346 respondentů se pak jednalo o 24% dotázaných (83 z 346)), resp. 23% pracujících respondentů z řad UK FTVS absolvujících oba výše uvedené obory studia (36 ze 160). To značilo relativně nižší podíl respondentů mimo oblast tělesné výchovy a sportu oproti všem dřívějším výzkumům.

Analýza ve studii REFLEX 2013 ukázala, že se práce v oboru vyplatila z pohledu dosahovaného příjmu. U magisterských absolventů, kteří na trhu práce působili 4 až 5 let, a kteří pracovali v oboru, byl zaznamenán pozitivní rozdíl v příjmu 2 900 Kč (a v hodnotě ISEI o téměř 12 bodů) oproti ostatním respondentům.³⁵¹ V provedeném výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS, kteří na trhu práce působili také 4 až 5 let, a kteří také pracovali v oboru, činila průměrná mzda 29 700 Kč a hodnota ISEI 62 a u respondentů, kteří nepracovali v oboru, činila průměrná mzda 50 100 Kč a hodnota ISEI 61. Vysoký průměr mzdy 50 100 Kč byl však způsoben tím, že v této skupině respondentů se nacházel jedinec, který uvedl velmi vysokou mzdu 250 000 Kč. Bez něj by daný průměr činil nižších 41 000 Kč. I tak je ale patrné, že na rozdíl od celorepublikové statistiky se finančně setrvání ve vystudovaném oboru respondentům z řad UK FTVS nevyplatilo. Měli však alespoň vyšší průměr ISEI o 1 bod.

Studie REFLEX 2013 také uvádí celkovou shodu mezi oborem a úrovní vzdělání a současnou prací vysokoškolských absolventů. V současné práci po 4 až 5 letech pracovní kariéry pracuje jak v horizontální shodě, tak i ve vertikální shodě celkem 74% magisterských absolventů.³⁵² V provedeném výběrovém šetření u respondentů z řad UK FTVS, kteří na trhu práce působili také 4 až 5 let, pracovalo ve vertikální i

³⁴⁸ Jansa – Válková et al., 2008, s. 16.

³⁴⁹ Jansa – Válková et al., 2008, s. 19.

³⁵⁰ UK FTVS, 2012a, s. 8.

³⁵¹ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 149.

³⁵² Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 131-132.

horizontální shodě 54% respondentů (43 ze 79). To byl o 20% nižší podíl, než uváděla celorepubliková statistika.

Výsledky celorepublikového výzkumu uplatnění absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport z let 1998 až 2005 na trhu práce v ČR uvádí hodnocení jednotlivých kritérií výuky, které byly hodnoceny i ve výzkumu v této disertační práci. Dřívější výzkum však zahrnoval pouze absolventy oborů Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové).

V dřívějším celorepublikovém výzkumu celkem 92% respondentů souhlasilo s tvrzením, že „Výuka poskytla široké poznatky“. Pouze za UK FTVS souhlasilo 89% dotázaných.³⁵³ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo 79% respondentů z řad UK FTVS (274 z 346), resp. 87% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (162 ze 187), což značilo nižší míru souhlasu.

S tvrzením „Výuka dala dobré možnosti specializace“ souhlasilo v celorepublikovém výzkumu 62% respondentů. Pouze za UK FTVS souhlasilo dokonce 76% dotázaných.³⁵⁴ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo 64% respondentů z řad UK FTVS (223 z 346), resp. 79% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (148 ze 187). Tento výsledek tak pouze za respondenty z obou dříve zkoumaných oborů studia z UK FTVS víceméně korespondoval s dřívější studií za UK FTVS (79% ku dřívějším 76%).

S tvrzením „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ souhlasilo v celorepublikovém výzkumu 29% respondentů. Pouze za UK FTVS souhlasilo 37% dotázaných.³⁵⁵ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo 38% respondentů z řad UK FTVS (130 z 346), resp. 34% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (64 ze 187), což pouze za UK FTVS víceméně koresponduje s dřívější studií (38%, resp. 34% ku dřívějším 37%).

S tvrzením „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ souhlasilo v celorepublikovém výzkumu 34% respondentů. Pouze za UK FTVS souhlasilo téměř 40% dotázaných.³⁵⁶ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo vyšších 69% respondentů

³⁵³ Jansa – Válková et al., 2008, s. 52.

³⁵⁴ Jansa – Válková et al., 2008, s. 52.

³⁵⁵ Jansa – Válková et al., 2008, s. 53.

³⁵⁶ Jansa – Válková et al., 2008, s. 53.

z řad UK FTVS (240 z 346), resp. 52% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (98 ze 187), což značilo vyšší podíl souhlasu oproti dřívější studii.

S tvrzením „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ souhlasilo v celorepublikovém výzkumu 41% respondentů. Pouze za UK FTVS souhlasilo přibližně 47% respondentů.³⁵⁷ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo mnohem vyšších 65% respondentů z řad UK FTVS (225 z 346), resp. 55% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (102 ze 187), což značilo opět vyšší podíl souhlasu oproti dřívější studii.

S tvrzením „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“ souhlasilo v celorepublikovém výzkumu pouze 10% respondentů. Pouze za UK FTVS nebyl daný údaj k dispozici.³⁵⁸ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo 16% respondentů z řad UK FTVS (54 z 346), resp. 13% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (24 ze 187), což víceméně korespondovalo s dřívější studií (13% ku dřívějším 10%).

S posledním tvrzením „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“ souhlasilo v celorepublikovém výzkumu pouze 14% respondentů. Pouze za UK FTVS souhlasilo 22% dotázaných.³⁵⁹ Ve výzkumu v této disertační práci s tímto tvrzením souhlasilo 45% respondentů z řad UK FTVS (154 z 346), resp. 28% respondentů z obou dříve zkoumaných oborů studia (53 ze 187), což značilo vyšší podíl souhlasu oproti dřívější studii.

Celkově tak lze výsledky hodnocení kritérií výuky na UK FTVS ve výzkumu v této disertační práci označit za méně pozitivní oproti dřívější celorepublikové studii Jansa – Válkové et al. (2008). Ve studii v této disertační práci totiž respondenti z řad UK FTVS pocítovali v menší míře, že jim výuka poskytla široké poznatky, a naopak ve větší míře, že výuka byla příliš teoretická a málo praktická, preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním a obsahovala většinou zastaralé poznatky. V těchto agregovaných výsledcích je však nutno podotknout, že výsledky výzkumu v této disertační práci jsou u mnoha tvrzení statisticky významně ovlivněny jednotlivými obory studia a zejména respondenti z oboru Management tělesné výchovy a sportu byli ve svých odpovědích u hodnocení jednotlivých kritérií výuky na UK FTVS často velmi odlišní oproti ostatním

³⁵⁷ Jansa – Válková et al., 2008, s. 53.

³⁵⁸ Jansa – Válková et al., 2008, s. 53.

³⁵⁹ Jansa – Válková et al., 2008, s. 53.

zkoumaným oborům. Z tohoto důvodu byly v uvedeném textu zmíněny i výsledky pouze za oba dříve zkoumané obory studia Učitelství pro střední školy (dvouoborové) a Tělesná výchova a sport (jednooborové).

Výsledky studie REFLEX 2013 uvádí, že přibližně dvě třetiny vysokoškolských absolventů by při možnosti zpětného rozhodnutí zvolily své vysokoškolské studium beze změny, přibližně 12% absolventů by zvolilo na stejné vysoké škole jiný obor, 6% absolventů by si vybralo stejný obor, ale na jiné vysoké škole a 15% absolventů by si vybralo jak jiný obor, tak i jinou vysokou školu.³⁶⁰ Výsledky výzkumu v této disertační práci ukázaly, že by také přibližně dvě třetiny respondentů své rozhodnutí o magisterském studiu na UK FTVS vůbec nezměnilo (65%, 226 z 346). Oproti celorepublikovým 12% by si však pouze 10% dotázaných (34 z 346) zvolilo na stejné škole jiný obor. Shodných 6% respondentů (22 z 346) by se rozhodlo studovat stejný magisterský obor, ale na jiné škole. Přibližně 16% respondentů (57 z 346), by sice šlo studovat magisterské studium, ale ve zcela jiném oboru a na jiné škole, což byl podobný výsledek jako uváděných 15% absolventů z výzkumu REFLEX 2013.

V oblasti sportu by absolventi MU FSpS z let 2013 až 2014 v polovině případů neprovedli ve svém zpětném rozhodnutí o magisterském studiu žádnou změnu a přibližně 15% absolventů by si vybralo jiný obor na jiné škole.³⁶¹ U respondentů z řad UK FTVS absolvujících své studium také v letech 2013 až 2014 se jednalo o 63% dotázaných (82 ze 130), kteří by neprovedli žádnou změnu, a 12% dotázaných (16 ze 130) by si vybralo jiný obor na jiné škole. Výsledky tak v rámci meziuniverzitního srovnání vyznívaly pozitivněji pro UK FTVS.

Poslední část této kapitoly disertační práce je věnována určitým problematickým bodům z provedeného výběrového šetření a také jsou navrženy další kroky pro případné budoucí výzkumy.

Přestože znění výzkumného dotazníku prošlo pilotáží a samotná elektronická verze připraveného dotazníku i předvýzkumem, bylo až po provedeném výzkumu odhaleno několik dílčích nedostatků, kterých by se měli výzkumníci v budoucích studiích vyvarovat.

³⁶⁰ Koucký – Ryška – Zelenka, 2014, s. 11-12.

³⁶¹ Guzi – Nekuda – Sirovátka, 2016, s. 78.

V případě, že respondent u otázky č. 10 ve výzkumném dotazníku uvedl, že v současné době není v placené práci, byl automaticky přesměrován na posledních 5 otázek dotazníku (otázky č. 29 až č. 33). Tím se pro respondenta rozsah dotazníku zkrátil přibližně na třetinu, aniž by bylo blíže zkoumáno, jaká byla tedy jeho současná situace, když nepůsobil v placeném zaměstnání a ani nepodnikal. Pro budoucí výzkumy tak výzkumník doporučuje rozšířit v takovém případě dotazník buď o otevřenou otázku, která by respondenta vyzvala k bližší specifikaci, jaká je tedy jeho současná situace, když není v placené práci, nebo o uzavřenou (popř. polouzavřenou) otázku s různými možnostmi odpovědí, jako např. „nepracující, čekající na práci“, „na mateřské či rodičovské dovolené“, „student“ apod.

Ve znění otázky č. 12 byl metodicky nesprávně použit pojem „nalezení práce“:

„Jak jste si Vaši současnou práci našel?“

s dovětkem, že je možné uvést i více variant odpovědí, namísto toho, aby respondent uvedl, jak si jeho současnou práci „hledal“. V doslovném slova smyslu by pod pojmem „nalezení práce“ měli respondenti označit pouze jednu jedinou možnost odpovědi, díky které definitivně danou práci „našli“. Spíše pod pojmem „hledání práce“ by respondenti měli označovat více variant odpovědí, protože „hledat práci“ mohou více způsoby, ale finálně „nalézt práci“ jen jedním způsobem. Toto nesprávné znění otázky tak možná vedlo k tomu, že celkem 75% pracujících respondentů (229 z 305) uvedlo právě jednu možnost odpovědi a nikoliv více možností odpovědi.

U otázky č. 25, kde respondenti uváděli, zda jsou na vedoucí či řídicí pozici, byli v případě řídicí pozice vyzváni k otevřené odpovědi s uvedením počtu podřízených pracovníků. Přestože použitý elektronický výzkumný systém Click4Survey umožňoval nastavit formu otevřené odpovědi (např. na číselnou formu či formu emailu atd.) a respondent tak v případě nedodržení dané formy odpovědi byl systémem automaticky vyzván k opravení jeho odpovědi, nebyla u otázky č. 25 v případě uvedení počtu podřízených pracovníků nastavena číselná forma odpovědi, což způsobilo, že 1 z 91 respondentů uvedl slovní odpověď „vedoucí úseku“, přestože dle znění otázky měl uvést počet podřízených pracovníků. Systém Click4Survey tuto odpověď nevyhodnotil jako chybně uvedenou a umožnil respondentovi dále pokračovat ve výzkumu. Z tohoto důvodu tak musela být odpověď daného respondenta u této otázky z analýzy dat vynechána.

Tyto 3 uvedené chyby výzkumného dotazníku však byly víceméně rámcově jedinými výzkumnými nedostatky v celém procesu realizovaného výběrového šetření.

V rámci dalších výzkumných aktivit tematicky odpovídajících výzkumu v této disertační práci by bylo vhodné realizovat šetření takových oblastí uplatnění vysokoškolských absolventů, které ve výzkumném dotazníku v této studii nebyly zahrnuty. Konkrétně by budoucí studie uplatnění absolventů UK FTVS mohly zkoumat:

- Vliv rodinného zázemí na uplatnění absolventů UK FTVS (vzdělání a povolání rodičů, ekonomický kapitál rodiny, sociální kapitál rodiny aj.);
- Vliv celé vzdělávací kariéry na uplatnění absolventů UK FTVS (typ všech absolvovaných škol v průběhu vzdělávání, dosažené školní výsledky, absolvování stáží a praxí aj.);
- Průběh první práce po absolvování studia (tematicky obdobné jako hodnocení současné práce ve výzkumu v této disertační práci, ale se zaměřením pouze na první práci absolventů UK FTVS po studiu);
- Kompetence absolventů UK FTVS (vlastní kompetence, studiem získané kompetence, kompetence požadované v práci aj.) a hodnoty a orientace absolventů UK FTVS (v osobním i profesním životě, jejich motivace aj.);
- Podrobnější hodnocení absolvované výuky na UK FTVS (hodnocení jednotlivých předmětů či dokonce jednotlivých vyučujících, způsobů výuky aj.).

Budoucí studie by také mohly zahrnout do základního souboru výzkumu i takové podskupiny respondentů, které nebyly součástí výzkumu v této disertační práci. Protože základní soubor výzkumu v této disertační práci zahrnoval pouze absolventy prezenční formy magisterského studia ve studijním programu Tělesná výchova a sport, mohlo by se v budoucích výzkumech jednat např. o absolventy magisterského oboru Fyzioterapie ve studijním programu Specializace ve zdravotnictví, nebo o absolventy bakalářského studia či naopak doktorského studia, popř. o absolventy kombinované formy studia.

Žádoucí by také bylo realizovat tematicky obdobné studie longitudinálně v pravidelném časovém horizontu např. 5 let a vedením samotné UK FTVS pak flexibilně reagovat na případné změny v uplatňování vlastních absolventů na trhu práce.

Zcela samostatným výzkumem by pak mohly být studie zaměřené na názory zaměstnavatelů z oblasti sportu a tělesné výchovy na absolventy UK FTVS, popř. i jiných tělovýchovných fakult v ČR.

8 ZÁVĚR

Hlavním cílem této disertační práce bylo zjištění uplatnění prezenčních magisterských absolventů studijního programu Tělesná výchova a sport UK FTVS z let 2010 až 2015 na trhu práce.

K dosažení daného cíle bylo po stanovení výzkumné otázky potřeba vymezit relevantní ekonomické pojmy, provést literární rešerši současného stavu poznání, operacionalizovat výzkumný konstrukt uplatnění absolventa UK FTVS, sestavit výzkumný dotazník a provést výběrové šetření. Získaná data pak byla podrobena chí-kvadrát testu dle 3 identifikačních proměnných (pohlaví respondentů, obor studia a rok absolvování studia) a následně bylo provedeno statistické vyhodnocení získaných dat. Jednotlivé výsledky pak byly interpretovány v kapitole 6 Výsledky výzkumu uplatnění absolventů UK FTVS, v jejímž závěru byla získaná data interpretována i na úrovni jednotlivých zkoumaných oborů studia (Učitelství pro střední školy (dvouoborové), Tělesná výchova a sport (jednooborové), Vojenská tělovýchova a Management tělesné výchovy a sportu).

V kapitole 7 Diskuse byla nejvýznamnější zjištění shrnuta a porovnána s dostupnými sekundárními daty z dřívějších tematicky obdobných studií. Dále byla vyhodnocena zvolená výzkumná strategie a realizovaný postup výběrového šetření a byla sestavena doporučení a témata pro případné budoucí pokračující studie.

Dle výsledků chí-kvadrát testu měl na jednotlivé výsledky výzkumu signifikantně největší vliv absolvovaný obor magisterského studia. Zbylé identifikační proměnné pohlaví respondentů a rok absolvování studia měly výrazně méně signifikantní vliv.

Výzkumem bylo potvrzeno, že i absolventi UK FTVS byli v některých případech dobrovolně nezaměstnanými a potvrdili nepříliš vážný problém tzv. frikční nezaměstnanosti v hospodářství. Přibližně pětina respondentů uvedla zkušenost i s nedobrovolnou nezaměstnaností. U tohoto typu nezaměstnanosti nebyl korelační analýzou odhalen silný vztah mezi četností nedobrovolné nezaměstnanosti a celkovou dobou nedobrovolné nezaměstnanosti. Nedobrovolná nezaměstnanost se však projevila jako významný determinant úrovně subjektivní spokojenosti respondentů s jejich současnou prací. Ti respondenti, kteří zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností měli, byli se svou současnou prací v průměru méně spokojeni. Dále bylo prokázáno, že čím častěji respondenti měnili jimi vykonávanou práci, tím více opouštěli oblast sportu a tělesné výchovy.

Téměř tři čtvrtiny zaměstnanců z řad pracujících respondentů působili v době dotazování v tzv. objektivně jisté práci, tedy v práci, kde měli smlouvu na dobu neurčitou a pracovali na plný úvazek. Křížovou analýzou bylo zjištěno, že na trhu práce v ČR povolání s vyšší hodnotou socio-ekonomického statusu povolání ISEI s sebou nutně nenesou i vyšší pobíranou mzdu. Korelační analýzou nebyl odhalen významný vztah mezi úrovní subjektivní spokojenosti respondentů s vykonávanou prací a výší pobírané mzdy. Studium získané znalosti a dovednosti ve své současné práci související se sportem a tělesnou výchovou využívaly čtyři pětiny dotázaných. Dle názorů respondentů jim výuka na UK FTVS poskytla široké poznatky a také dala dobré možnosti specializace, ale zároveň byla příliš teoretická a málo praktická a preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním. Zejména pak respondenti absolvující své studium v posledních letech ve větší míře souhlasili s tím, že výuka byla příliš teoretická a málo praktická, a také že byla zatížena překrýváním poznatků, oproti respondentům absolvujících v dřívějších letech.

Téměř dvě třetiny respondentů by při možnosti zpětného rozhodnutí o magisterském studiu nic neměnily. Ve vertikální i horizontální shodě mezi absolvovaným studiem a vykonávanou prací, tedy v takové práci, kde daná pozice byla alespoň magistersky kvalifikovaná a byla alespoň v příbuzném oboru, se uplatnily více než tři pětiny dotázaných.

Při porovnání s dostupnými sekundárními daty z dřívějších celorepublikových studií bylo potvrzeno, že respondenti z řad UK FTVS také ve větší míře zahajují v posledních letech jimi vykonávanou práci již během studia. Jejich doba přechodu na trh práce je přibližně o půl měsíce delší, než činí celorepubliková statistika. Způsoby nalezení práce jsou prakticky totožné jako celorepublikové výsledky. Ve svém zpětném rozhodnutí o magisterském studiu by žádnou změnu nečinil přibližně stejný podíl respondentů jako v celorepublikové statistice.

V dalších porovnávaných ukazatelích se respondenti z řad UK FTVS uplatnili hůře či naopak lépe oproti celorepublikovým výsledkům. Průměrná hodnota socio-ekonomického statusu povolání ISEI byla mírně pod celorepublikovým průměrem. Podíl pracujících na řídicí pozici byl také pod úrovní celorepublikového průměru. Průměrná mzda byla také mírně pod celorepublikovým průměrem. Ve vertikální shodě mezi úrovní vzdělání a úrovní vzdělání nejvhodnější pro vykonávanou práci se respondenti uplatnili v mírně menším podílu oproti celorepublikové statistice. Finančně

se práce ve vertikální shodě respondentům z řad UK FTVS také vyplatila. V horizontální shodě mezi oborem studia a oborem vykonávané práce se respondenti uplatnili také v menším podílu a tato neshoda byla větší než u vertikální úrovně uplatnění. Finančně se však setrvání v oboru respondentům z řad UK FTVS na rozdíl od celorepublikových statistik nevyplatilo. Celkový podíl respondentů uplatnivších se jak ve vertikální, tak v horizontální shodě, byl u respondentů z řad UK FTVS výrazně nižší oproti celorepublikovému podílu.

Naopak podíl podnikatelů mezi pracujícími respondenty byl výrazně nad celorepublikovou statistikou. Průměrná úroveň spokojenosti se současnou prací byla také vyšší oproti celorepublikové úrovni.

V rámci porovnání s dřívějšími studiiemi na UK FTVS byl zjištěn prakticky totožný podíl podnikatelů mezi pracujícími respondenty, ale vyšší podíl respondentů pracovní se uplatnivších v Praze. Úroveň spokojenosti se současnou prací byla oproti některým dřívějším studiím vyšší, oproti jiným zase nižší. Podíl respondentů pracujících mimo oblast sportu a tělesné výchovy byl nižší oproti dřívějším studiím. Respondenti oproti předchozím studiím hodnotili výuku na UK FTVS méně pozitivně než jejich předchůdci. Výuka byla dle jejich názoru ve větší míře více teoretická a málo praktická, více preferovala kvantitu poznatků před jejich hloubkou a více obsahovala většinou zastaralé poznatky. Dále pak v menší míře poskytla široké poznatky.

V rámci meziuniverzitního srovnání mezi UK FTVS a MU FSpS bylo zjištěno, že respondenti z řad UK FTVS ve větší míře pokračovali po studiu v práci zahájené již během studia, ve své první i současné práci obsazovali častěji vysokoškolsky kvalifikované pozice, častěji v současné práci působili ve vystudovaném nebo příbuzném oboru, pobírali v průměru vyšší mzdu a ve větší míře by při zpětném rozhodnutí o svém magisterském studiu nic neměnili. V prakticky totožné míře si pak hledali stejně dlouhou dobu práci po absolvování studia, ve své první práci ve stejné míře pracovali ve vystudovaném či příbuzném oboru a byli v průměru shodně spokojeni se svou současnou prací.

V provedené studii byly odhaleny pouze 3 dílčí chyby ve znění výzkumného dotazníku, které neodhalila ani provedená pilotáž a ani předvýzkum, a kterých by se měly budoucí studie vyvarovat. V prvním případě se jednalo o nedostatečnou analýzu situace respondentů, kteří momentálně nepůsobili v placené práci. Ve druhém případě se jednalo

o metodicky nesprávné znění otázky a ve třetím případě se jednalo o chybně nastavenou možnost otevřené odpovědi v elektronickém výzkumném systému Click4Survey.

Závěrem bylo navrženo několik dalších výzkumných témat k uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce pro případné pokračující studie. Také byly navrženy případné úpravy základních souborů respondentů budoucích studií a bylo doporučeno pětileté časové období při případném opakování provedeného výběrového šetření.

POUŽITÁ LITERATURA

- Beseda, J. (2008). Proměny mediálního obrazu vysokého školství v letech 1989 – 2008. *Aula*. 16(4).
- Bělka, J. & Válková, H. (2011). Absolventi aplikované tělesné výchovy na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. *Tělesná kultura*. 34(2).
- Boudon, R. (1974). *Education, Opportunity, and Social Inequity: Changing Prospects in Western Society*. New York: John Wiley & Sons.
- Bourdieu, P. & Passeron, J. C. (1990). *Reproduction in Education, Society and Culture*. London: Sage Publication.
- Böhmová, L. & Vrnáková, I. (2016). *Uplatnění absolventů VŠE a hodnocení absolvovaného studia*. Praha: Rozvojové a poradenské centrum VŠE.
- Centrum pro studium vysokého školství. (2016). *CSVŠ – Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i.* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.csvs.cz>>.
- Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání. (2008). *Závěrečná zpráva z cyklu pilotních projektů 2005 – 2008* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <http://www.esf-kvalita1.cz/Vystupy_projektu/vystupy.php>.
- Coates, H. (2010). Defining and Monitoring Academic Standards in Australian Higher Education. *Higher Education Management and Policy*. 22(1).
- Coleman, J. S. et al. (1966). *Equality of Educational Opportunity*. Washington: U.S. Government Printing Office.
- Click4Survey.cz. (2016). *Emailová pozvánka s unikátním odkazem na dotazník* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://app.click4survey.cz/Surveys/Distribution/?sid=9929>>.
- Click4Survey.cz. (2016). *První emailová upomínka s unikátním odkazem na dotazník* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://app.click4survey.cz/Surveys/Distribution/?sid=9929>>.
- Click4Survey.cz. (2016). *Vytvořit dotazník zdarma* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.click4survey.cz>>.
- Čáslavová, E. (2009). *Management a marketing sportu*. Praha: Nakladatelství Olympia.
- Čáslavová, E. (1997). Aplikace současných poznatků při formování vědního oboru sportovní management na FTVS UK. *Česká kinantropologie*. 1(1).
- Čáslavová, E., Kraft, J. & Voráček, J. (2011). Diagnostics of Personal Work at Sport organizations in the Czech Republic. *Engineering Economics*. 22(5).
- Český statistický úřad. (2017). *Česká republika od roku 1989 v číslech – 2016* [online]. Přístup dne 30.9.2017, z <<https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-w0i9dxmghn#01>>.
- Český statistický úřad. (2017). *Průměrné mzdy – 3. čtvrtletí 2016* [online]. Přístup dne 2.10.2017, z <<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016>>.

- Český statistický úřad. (2017). *Školy a školská zařízení – za školní rok 2016/2017* [online]. Přístup dne 8.10.2017, z <<https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni>>.
- Český statistický úřad. (2017). *Zaměstnanost, nezaměstnanost – časové řady* [online]. Přístup dne 2.10.2017, z <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_cr>.
- Český statistický úřad. (2017). *Zaměstnanost, nezaměstnanost – publikace* [online]. Přístup dne 2.10.2017, z <<https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-nezamestnanost>>.
- Český statistický úřad. (2016). *Klasifikace vzdělání (CZ-ISCED 2011)* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011>.
- Český statistický úřad. (2016). *Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)* [online]. Přístup dne 7.12.2016, z <[https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_zamestnani_-cz_isco->](https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_zamestnani_-cz_isco-).
- Český statistický úřad. (2016). *Metodika. Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97>.
- Český statistický úřad. (2016). *Vysokoškoláků rapidně přibývá* [online]. Přístup dne 7.12.2016, z <<https://www.czso.cz/csu/czso/vysokoskolaku-rapidne-pribyva>>.
- Český statistický úřad. (2016). *Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <https://www.czso.cz/csu/vyказы/vyberove_setreni_pracovnich_sil>.
- Daňhelová, Š. (2002). *Vybrané kapitoly z ekonomiky*. Brno: Paido.
- Descy, P. & Tessaring, M. (ed.) (2001). *Training and Learning for Competence: Second Report on Vocational Training Research in Europe. Executive Summary*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- De Weert, E. (1990). A Macro-Analysis of Quality Assessment in Higher Education. *Higher Education*. 19(1).
- Disman, M. (2002). *Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele*. Praha: Nakladatelství Karolinum.
- Doležalová, G. (2014). *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v terciárním sektoru*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání.
- Durand-Drouhin, M. (1999). *První výsledky a předběžné závěry tématické komparativní studie OECD věnované přechodu mládeže z počátečního vzdělávání do pracovního života*. In Czesaná, V. (1999). *Problémy přechodu mládeže ze školy do zaměstnání*. Praha: Observatoř pro odborné vzdělávání a trh práce NVF.
- D'Addio, A. C. (2007). *Intergenerational Transmission of Disadvantage: Mobility or Immobility Across Generations? A Review of the Evidence for OECD Countries*. Paris: OECD.
- Ehrenberg, R. G. & Smith, R. S. (2003). *Modern Labor Economics: Theory and Public Policy*. Boston: Addison-Wesley.
- European Agency for Safety and Health at Work. (2007) *Facts 69. Young Workers – Facts and Figures, Youth Employment*. Belgium.

- European Commission. (2011). *Supporting Growth and Jobs: An Agenda for the Modernisation of Europe's Higher Education Systems*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Commission. Eurydice. Eurostat. (2012). *Key Data on Education in Europe 2012*. Brussels: Education, Audiovisual and Culture Executive Agency.
- European Commission – Eurostat. Division Education and Culture. European Division of Eurydice. (2007). *Key Data on Higher Education in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- European Commission – Eurostat. (2012). *LFS Ad Hoc Module 2009. Entry of Young People into the Labour Market. Evaluation Report*. Luxembourg.
- European Commission – Eurostat. (2003). General Indicators on Transition From School to Work. Youth Transitions From Education to Working Life in Europe. Part I. *Statistics in Focus – Theme 3*. 2003(4).
- European Commission – Eurostat. (2003). School Leavers in Europe and the Labour Market Effects of Job Mismatches. Youth Transitions from Education to Working Life in Europe. Part II. *Statistics in Focus – Theme 3*. 2003(4).
- European Commission – Eurostat. (2003). Young People's Social Origin, Educational Attainment and Labour Market Outcomes in Europe Youth Transitions from Education to Working Life in Europe. Part III. *Statistics in Focus – Theme 3*. 2003(4).
- Eurostat. (2016). *EU Labour Force Survey. Ad Hoc Modules. Statistics Explained* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey_-_ad_hoc_modules#Description_of_the_ad_hoc_modules>.
- Eurostudent.eu. (2016). *Social Dimension of European Higher Education: Eurostudent* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <http://www.eurostudent.eu/index_html>.
- Facebook.com. (2016). *Asociace Studentů FTVS* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.facebook.com/groups/asftvs/?fref=ts>>.
- Facebook.com. (2016). *FTVS* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.facebook.com/groups/161091893921392/?fref=ts>>.
- Facebook.com. (2016). *FTVS!!!* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.facebook.com/groups/22918137360/?fref=ts>>.
- Facebook.com. (2016). *Kolej FTVS* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.facebook.com/groups/281108231914145/?fref=ts>>.
- Facebook.com. (2016). *Propagace dotazníku na Facebooku s univerzálním odkazem na dotazník* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.facebook.com/groups/asftvs/?fref=ts>>.
- Facebook.com. (2016). *UK FTVS* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<https://www.facebook.com/UKFTVS/?fref=ts>>.
- Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2016). *Fakulta tělesné výchovy a sportu* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.ftvs.cuni.cz>>.

- Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2016). *Propagace dotazníku na oficiálních webových stránkách FTVS UK s univerzálním odkazem na dotazník* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.ftvs.cuni.cz/FTVS-1824.html>>.
- Fialová, H. & Jelen, J. (1993). *Malý ekonomický slovník*. Karviná: ECOMIX-OK.
- Finance.cz. (2016). *Průměrná mzda, minimální mzda, statistiky vývoje průměrné a minimální mzdy* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/statistiky/mzda/>>.
- Fischer, J. & Vltavská, K. a kol. (2014). *DOKTORANDI 2014: Základní výsledky šetření postojů studentů doktorských studijních programů vysokých škol v České republice*. Praha: IPN KREDO.
- Floud, J. E., Halsey, A. H. & Martin, F. M. (1957). *Social Class and Educational Opportunity*. Westport: Greenwood Press.
- Foret, M. & Stávková, J. (2003). *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*, Praha: Grada Publishing.
- Frank, R. H. & Bernanke, B. S. (2003). *Ekonomie*. Praha: Grada Publishing.
- Fudge, J. & Owens, R. J. (2006). *Precarious Work, Women and the New Economy. The Challenge to Legal Norms*. Oxford: Hart Publishing.
- Ganzeboom, H., De Graaf, P. & Treiman, D. (1992). A standard International Socio-Economic Index of Occupational Status. *Social Science Research*. 21(1).
- Guzi, M., Nekuda, J. & Sirovátka, T. (2016). *Uplatnění absolventů Masarykovy univerzity 2013 – 2014 v praxi*. Brno: Masarykova univerzita.
- Halaby, Ch. N. (1988). Action and Information in the Job Mobility Process: The Search Decision. *American Sociological Review*. 53(1).
- Hannan, D. F. & Werquin, P. (2001). *Education and Labour Market Change: The Dynamics of Education to Work Transition in Europe. A Review of TSER Programme*. In Descy, P. & Tessaring, M. (ed.) (2001). *Training and Learning for Competence: Second Report on Vocational Training Research in Europe. Executive Summary*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Hauschildt, K. et al. (2015). *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe: Synopsis of Indicators EUROSTUDENT V 2012-2015*. Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.
- Heijke, H. & Meng, Ch. (2011). The Effects of Higher Education Programme Characteristics on the Allocation and Performance of the Graduates. *Education Economics*. 19(1).
- Heijke, H. & Meng, Ch. (2006). *The Effects of Higher Education Programme Characteristics on Allocation and Performance of the Graduates: A European View*. Maastricht: Research Centre for Education and the Labor Market.
- Heijke, H., Meng, Ch. & Ris, C. (2002). *Fitting to the Job: The Role of Generic and Vocational Competencies in Adjustment and Performance*. Maastricht: Research Centre for Education and the Labor Market.

- Hendl, J. (2012). *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2009). *Přehled statistických metod: Analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál.
- Holman, R. (2001). *Ekonomie*. Praha: C. H. Beck.
- Horáčková, D. & Duda, M. (2000). *Nezaměstnaní absolventi škol*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- Humburg, M. & Van Der Velden, R. (2013). *What Is Expected of Higher Education Graduates in the 21st Century?* Maastricht: ROA. Maastricht University.
- Humburg, M., Van Der Velden, R. & Verhagen, A. (2013). *The Employability of Higher Education Graduates: The Employers' Perspective*. Maastricht: European Commission and ROA. Maastricht University.
- Iannelli, C. (2002). *Evaluation and Analyses of the LFS 2000 Ad Hoc Module Data On School-To-Work Transitions. Report on Data Quality and Cross-Country Comparability*. Edinburgh: Centre for Educational Sociology. University of Edinburgh.
- iDNES.cz. (2016). *Počty nezaměstnaných absolventů VŠ prudce stoupají. Jak nebyť mezi nimi?* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <http://sdeleni.idnes.cz/pocty-nezamestnanych-absolventu-vs-prudce-stoupaji-jak-nebyt-mezi-nimi-1ah-/brnohsdeleni.aspx?c=A140220_113840_zpr_sdeleni_ahr>.
- Informační systém o průměrném výdělků. (2016). *ISPV – Metodické centrum CZ-ISCO* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.ispv.cz/cz/Metodicke-centrum-CZ-ISCO.aspx>>.
- Integrovaný portál MPSV. (2016). *Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.
- Integrovaný portál MPSV. (2016). *Statistiky nezaměstnanosti* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.
- International Centre for Higher Education Research Kassel. (2016). *INCHER-Kassel: Startseite* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.uni-kassel.de/incher/cheers>>.
- International Labour Organization. (2016). *ISCO – International Standard Classification of Occupations* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm>>.
- ISMF. (2016). *International Stratification and Mobility File* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.harryganzeboom.nl/ismf/index.htm>>.
- ISMF. (2016). *Questions and Answers about ISEI-08* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.harryganzeboom.nl/isco08/qa-isei-08.htm>>.
- Janák, V. (1993). *Požadavky na profil vysokoškolských odborníků v oblasti TVŠ v podmínkách tržního hospodářství*. Výzkumná zpráva. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

- Jansa, P. & Kocourek, J. (1999a). Absolventi studia tělesné výchovy a sportu 1990 – 1996 v ČR. Profesionální uplatnění. In *Sborník „60 roků přípravy tělovýchovných pedagogů na Univerzitu Komenského“*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislavě. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Jansa, P. & Kocourek, J. (1999b). Uplatnění absolventů pedagogických a tělovýchovných fakult v ČR. *Česká kinantropologie*. 3(2).
- Jansa, P. & Kocourek, J. et al. (1998). *Uplatnění absolventů pedagogických a tělovýchovných fakult ČR v učitelství a jiných zaměstnání*. Výzkumná zpráva. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Jansa, P. & Válková, H. et al. (2008). *Uplatnění absolventů studijního programu „Tělesná výchova a sport“ na trhu práce v České republice (1998 – 2005)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Janů, V. (2008). *Uplatnění absolventů Farmaceutické fakulty v Hradci Králové*. Rigorózní práce. Hradec Králové: Univerzita Karlova v Praze. Farmaceutická fakulta v Hradci Králové.
- Jencks, Ch. (1972). *Inequality: A Reassessment of the Effect of Family and Schooling in America*. New York: Basic Books.
- Ježek, S. & Mareš, J. (2012). *Externí hodnocení kvality výuky studenty českých vysokých škol. Výstupní zpráva projektu IPN Kvalita* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://kvalita.reformy-msmt.cz/externi-hodnoceni-kvality-vyuky-studenty-ceskych-vs>>.
- Jurečka, V. a kol. (2010). *Makroekonomie*. Praha: Grada Publishing.
- Kalousková, P. & Vojtěch, J. (2008). *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – souhrnný pohled*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání.
- Kerckhoff, A. C. (2000). *Transition from School to Work in Comparative Perspective*. In Hallinan, M. T. (2000). *Handbook of the Sociology of Education*. New York: Springer.
- Kerckhoff, A. C., Raudenbush, S. W. & Glennie, E. (2001). Education, Cognitive Skills and Labor Force Outcomes. *Sociology of Education*. 74(1).
- Kotásek, J. et al. (2001). *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha*. Praha: Tauris.
- Koucký, J., Bartušek, A. & Zelenka, M. (2008). *Účast na vzdělávání, financování škol a uplatnění absolventů*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta.
- Koucký, J., Kovařovic, J. & Ryška, R. (2008). *Evaluační učitelé a vývoj středního školství v ČR*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta.
- Koucký, J. & Lepič, M. (2008). *Kvalifikační požadavky na vzdělání v krajích České republiky*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta.
- Koucký, J., Ryška, R. & Zelenka, M. (2014). *Reflexe vzdělání a uplatnění absolventů vysokých škol. Výsledky šetření REFLEX 2013*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.

- Koucký, J. & Zelenka, M. (2011). *Postavení vysokoškoláků a uplatnění absolventů vysokých škol na pracovním trhu 2011*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Koucký, J. & Zelenka, M. (2010). *Postavení vysokoškoláků a uplatnění absolventů vysokých škol na pracovním trhu 2010*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Koucký, J. & Zelenka, M. (2009). *Postavení vysokoškoláků a uplatnění absolventů vysokých škol na pracovním trhu 2009*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Koucký, J. & Zelenka, M. (2008). *Postavení vysokoškoláků a uplatnění absolventů vysokých škol na pracovním trhu 2008. Shrnutí*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Kozel, R. (2006). *Moderní marketingový výzkum*, Praha: Grada Publishing
- Kozel, R. (2002). *Uplatnění absolventů Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava na trhu práce*. Disertační práce. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. Ekonomická fakulta.
- Kraft, J., Bednářová, P. & Kocourek, A. (2012). *Ekonomie I*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Kraft, J. & Bednářová, P. (2006). *Ekonomie I*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Kraft, J., Bednářová, P. & Kocourek, A. (2011). *Mikroekonomie II*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Kunstová, R. & Řezanková, H. (2012). Kompetence absolventů Vysoké školy ekonomické v Praze. Analýza dosažených a požadovaných úrovní. *Acta Oeconomica Pragensia*. 2012(2).
- Kurzy.cz. (2016). *Mzdy – vývoj mezd, průměrné mzdy 2016, vývoj výše průměrné mzdy v Kč* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy>>.
- Leithwood, K., Edge, K. & Jantzi, D. (1999). *Educational Accountability: The State of the Art*. Gütersloh: Bertelsmann Foundation Publishers.
- Mareš, J. & Ježek, S. (2013). Externí hodnocení kvality výuky na vysokých školách využívající názoru studentů. *Pedagogika*. 2013(3).
- Mareš, P. (1994). *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Matějů, P. & Straková, J. et al. (2011). *(Ne)rovné šance na vzdělání*. Praha: Academia.
- Matějů, P., Straková, J. & Veselý, A. (2010). *Nerovnosti ve vzdělání: Od měření k řešení*. Praha: SLON.
- McNamee, M., Olivier, S. & Wainwright, P. (2006). *Research Ethics in Exercise, Health and Sports Sciences*. Abingdon: Routledge.
- Meng, Ch. & Heijke, H. (2004). *Student Time Allocation, the Learning Environment and the Acquisition of Competencies*. Maastricht: Research Centre for Education and the Labor Market.

- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2016). *Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/ZOZ_PLATNE_ZNENI_OD_1.9.2016.PDF>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2017). *Výkonové ukazatele VŠ v ČR. F2 – studenti* [online]. Přístup dne 8.10.2017, z <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f2.html>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2017). *Výkonové ukazatele VŠ v ČR. F3 – poprvé zapsaní, nově zapsaní* [online]. Přístup dne 8.10.2017, z <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f3.html>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2017). *Výkonové ukazatele VŠ v ČR. F4 – absolventi* [online]. Přístup dne 8.10.2017, z <http://dsia.uiv.cz/vystupy/vu_vs_f4.html>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2016). *Boloňská deklarace 1999 CZ* [online]. Přístup dne 7.12.2016, z <http://www.msmt.cz/uploads/odbor_30/Jakub/bologna/Bolonska_deklarace_1999_CZ.pdf>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2016). *Boloňský proces, MŠMT ČR* [online]. Přístup dne 7.12.2016, z <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/bolonsky-proces-2>>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2016). *Vládní usnesení č. 538 o Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/usneseni_538_9_7_2014.pdf>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2016). *Zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb.* [online]. Přístup dne 7.12.2016, z <http://www.msmt.cz/uploads/zakon_o_vysokych_skolach.pdf>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2015). *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014*. Praha: MŠMT.
- Mühleck, K. et al. (2016). *Testing the Feasibility of a European Graduate Study. Final Report of the EUROGRADUATE Feasibility Study*. Hannover: German Center for Higher Education Research and Science Studies.
- Mužík, V. (1997). Příspěvek ke zkvalitnění učitelského vzdělání v tělesné výchově. *Česká kinantropologie*. 1(1).
- Müller, W. & Gangl, M. (2004). *Transitions from Education to Work in Europe. The Integration of Youth into EU Labour Markets*. New York: Oxford University Press.
- Národní vzdělávací fond. (2009). *Průzkum požadavků zaměstnavatelů na absolventy technických a přírodovědeckých oborů* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.nvf.cz/cms/assets/docs/f15ad00e2f39d62f5226544d6042df22/150-0/pruzkum-pozadavku-zamestnavatelu.pdf>>.
- OECD. (2017). *Education at a Glance. OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.

- OECD. (2004). *PISA 2003: Learning for Tomorrow's World. First Results from PISA 2003*. Paris: OECD Publishing.
- OECD. (1997). *Is Job Insecurity on the Increase in OECD Countries?* In OECD. (1997) *Employment Outlook*. Paris: OECD Publishing.
- Omcirk, V. (2014). *Výzkum přechodu magisterských absolventů oboru Management TVS UK FTVS z let 2009 – 2011 na trh práce v České republice. Závěrečná zpráva pro Katedru managementu sportu UK FTVS v Praze*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. Katedra managementu sportu.
- Papřoková, A. (2008). *Profesní dráhy absolventů VŠB – TU Ostrava*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra sociologie.
- Pavlu, D. & Waic, M. (2010). Vývoj organizace studia sportu a fyzioterapie v kontextu politických a legislativních změn – od Institutu tělesné výchovy a sportu k Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na prahu druhého desetiletí 21. století. *Česká kinantropologie*. 14(3).
- Prudký, L., Pabian, P. & Šima, K. (2010). *České vysoké školství. Na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989 – 2009*. Praha: Grada Publishing.
- Příbová, M. a kol. (1996). *Marketingový výzkum v praxi*. Praha: Grada Publishing.
- Psacharopoulos, G. & Patrinos, H. T. (2004). Returns to Investment in Education: A Further Update. *Education Economics*. 12(2).
- Reimer, D. et al. (2008). Labor Market Effects of Field of Study in Comparative Perspective. An Analysis of 22 European Countries. *International Journal of Comparative Sociology*. 49(4).
- ROA. (2016). *Research Centre for Education and the Labor Market* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://roa.sbe.maastrichtuniversity.nl>>.
- Rosenbaum, J. E. et al. (1999). Pathways into Work: Short- and Long-term Effects of Personal and Institutional Ties. *Sociology of Education*. 72(3).
- Rozvojové a poradenské centrum VŠE. (2017). *Uplatnění absolventů VŠE a hodnocení absolvovaného studia*. Praha: Rozvojové a poradenské centrum VŠE.
- Rychtecký, A. et al. (2008). Trendy v přípravě učitelů tělesné výchovy v evropském kontextu. *Česká kinantropologie*. 12(1).
- Ryska, R. (2007). *Slovník základních pojmů z práva*. Praha: Fortuna.
- Ryška, R. et al. (2012). *Zaměstnatelnost a uplatnění absolventů Univerzity Karlovy – Úvod a shrnutí*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Ryška, R. et al. (2008) *Kvalita škol a hodnocení výsledků vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta.
- Ryška, R. & Zelenka, M. (2011). *Absolventi vysokých škol: hodnocení vzdělání, uplatnění na trhu práce, kompetence*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Samuelson, P. A. & Nordhaus, W. D. (1992). *Economics*. USA: McGraw-Hill.

- Shavit, Y., Arum, R. & Gamoran, S. (2007). *Stratification in Higher Education: A Comparative Study*. California: Stanford University Press.
- Shavit, Y. & Muller, W. (1998). *From School to Work. A Comparative Study of Educational Qualifications and Occupational Destinations*. USA: Oxford University Press.
- Schomburg, H. & Teichler, U. (2006). *Higher Education and Graduate Employment in Europe: Results from Graduates Surveys from Twelve Countries*. USA: Springer.
- Středisko vzdělávací politiky. (2016). *Mezinárodní projekt REFLEX* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/default.asp?page=svp&KID=27>>.
- Středisko vzdělávací politiky. (2016). *REFLEX 2010* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/default.asp?page=reflex10>>.
- Středisko vzdělávací politiky. (2016). *REFLEX 2013* [online]. Přístup dne 1.11.2016, z <<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/default.asp?page=svp&KID=95>>.
- Středisko vzdělávací politiky. (2014). *Absolventi Univerzity Karlovy. Univerzita Karlova očima bývalých studentů a postavení absolventů UK na trhu práce*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Středisko vzdělávací politiky. (2007a) *Postavení vysokoškoláků a uplatnění absolventů vysokých škol na pracovním trhu 2007*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Středisko vzdělávací politiky. (2007b). *Závěrečná zpráva z dotazníkového šetření projektu REFLEX v České republice*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Šťastnová, P. (2000). *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů na vstup na trh práce. Závěrečná zpráva v rámci projektu „Uplatnění absolventů škol: analýza a výhled“*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání.
- Sverke, M. et al. (2004). *Job Insecurity and Union Membership. European Unions in the Wake of Flexible Production*. Brusel: P.I.E.-Peter Lang.
- Teichler, U. (2009). *Higher Education and the World of Work. Conceptual Frameworks, Comparative Perspectives, Empirical Findings*. Rotterdam: Sense Publishers.
- Teichler, U. (2007). Does Higher Education Matter? Lessons from a Comparative Graduate Survey. *European Journal of Education*. 42(1).
- Tilinger, P. & Kovář, K. (2005). Uplatnění absolventů Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze na pracovním trhu. *Aula*. 13(2).
- Tilinger, P., Kovář, K., Hlavatá, P. & Lejčarová, A. (2003). *Uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce*. Výzkumná zpráva FRVŠ. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Tilinger, P. & Šmídová, M. (2000). Profesní aktivita absolventů UK FTVS 2 – 5 let po promoci. *Studia kinantropologica*. 1(2).

Tomlinson, M. (2012). Graduate Employability: A Review of Conceptual and Empirical Themes. *Higher Education Policy*. 25(4).

Treiman, D. (1977). *Occupational Prestige in Comparative Perspective*, New York: Academic Press.

Trhlíková, J., Úlovcová, H. & Vojtěch, J. (2006). *Přechod absolventů SOU do praxe a jejich uplatnění na trhu práce*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání.

Úlovec, M. (2014). *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2017). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2017/2018*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2016). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2016/2017*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2015). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2015/2016*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2014). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2014/2015*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2013). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2013/2014*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2012a). *Monitoring uplatnění absolventů z let 2006 – 2011. Závěrečná zpráva z kvantitativního výzkumu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2012b). *Studijní plány Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2012/2013*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2011). *Studijní plány Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2011/2012*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2010). *Studijní plány Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2010/2011*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2009). *Studijní plány Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2009/2010*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2008). *Studijní plány Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2008/2009*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.

- Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2007). *Studijní plány Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2007/2008*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2006). *Studijní plány nově akreditovaných oborů Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2006/2007*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2005). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2005/2006*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2004). *Studijní programy Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2004/2005*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Van Der Velden, R. & Wolbers, M. (2007). How Much Does Education Matter and Why? The Effect of Education on Socio-Economic Outcomes among School-Leavers in the Netherlands. *European Sociological Review*. 23(1).
- Voráček, J. (2012). *Public relations ve sportovních organizacích*. Praha: Karolinum.
- Wilson, K. L. & Smith-Lovin, L. (1983). Scaling the Prestige, Authority and Income Potential of College Curriculum. *Social Science Research*. 12(2).
- Wonnacott, P. & Wonnacott, R. (1990). *Economics*. USA: John Wiley & Sons.
- Zelenka, M. (2015). *Hlavní výsledky projektu REFLEX na univerzitě Karlově v Praze*. Prezentace z 19. 5. 2015. Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Zelenka, M. (2008). *Přechod absolventů škol ze vzdělávání na pracovní trh*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta.
- Zelenka, M. & Ryška, R. (2011). *Reflex 2010: Zpráva druhá. Přechod ze vzdělávání na trh práce a první práce*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Středisko vzdělávací politiky.
- Žák, M. a kol. (1999). *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde Praha.

SEZNAM GRAFŮ, SCHÉMAT A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1: Nabídka práce a poptávka po práci

Graf 2: Indiferenční analýza rozhodování spotřebitele o optimálním nabízeném množství práce

Graf 3: Individuální nabídka práce jednoho pracovníka

Graf 4: Závislost poptávky po práci na mezním produktu práce

Graf 5: Vývoj vzdělanosti obyvatelstva České republiky ve věku 15+ v letech 1993 až 2016

Graf 6: Množství vyplněných dotazníků v jednotlivých dnech sběru dat (N=346)

Graf 7: Kumulovaný počet vyplněných dotazníků (N=346)

Graf 8: Způsob přechodu ze studia na trh práce podle oboru studia (N=346)

Graf 9: Způsob přechodu ze studia na trh práce podle roku absolvování studia (N=346)

Graf 10: Doba po absolvování do začátku práce a doba aktivního hledání práce podle oboru studia (N=175)

Graf 11: Zkušenosti s dobrovolnou nezaměstnaností podle oboru studia (N=192)

Graf 12: Zkušenosti s nedobrovolnou nezaměstnaností podle oboru studia (N=346)

Graf 13: Četnost nedobrovolné nezaměstnanosti podle oboru studia (N=72)

Graf 14: Celková doba nedobrovolné nezaměstnanosti podle oboru studia (N=72)

Graf 15: Současný pracovní status podle oboru studia (N=329)

Graf 16: Současný pracovní status podle pohlaví respondentů (N=329)

Graf 17: Četnost práce po absolvování studia podle oboru studia (N=305)

Graf 18: Četnost práce po absolvování studia podle roku absolvování studia (N=305)

Graf 19: Způsob nalezení současné práce podle oboru studia (N=395)

Graf 20: Vykonávané profese podle skupin ISCO-08 podle oboru studia (N=303)

Graf 21: Souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou podle oboru studia (N=305)

Graf 22: Souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou podle četnosti práce po absolvování studia (N=305)

Graf 23: Kvalifikační náročnost současné práce podle oboru studia (N=305)

Graf 24: Vhodnost oboru studia pro současnou práci podle oboru studia (N=305)

Graf 25: Vhodnost oboru studia a souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou (N=305)

Graf 26: Důvody práce mimo obor studia podle oboru studia (N=87)

Graf 27: Podnikatelé a zaměstnanci podle oboru studia (N=305)

Graf 28: Podnikatelé a zaměstnanci podle pohlaví respondentů (N=305)

Graf 29: Typ pracovní smlouvy zaměstnanců podle oboru studia (N=227)

Graf 30: Typ pracovní smlouvy zaměstnanců podle pohlaví respondentů (N=227)

Graf 31: Smluvní časový rozsah úvazků podle oboru studia (N=227)

Graf 32: Sektor současné práce podle oboru studia (N=305)

Graf 33: Velikost organizace podle oboru studia (N=305)

Graf 34: Velikost organizace u podnikatelů a zaměstnanců (N=305)

Graf 35: Řídící pozice podle oboru studia (N=305)

Graf 36: Řídící pozice u podnikatelů a zaměstnanců (N=305)

Graf 37: Místo výkonu současné práce podle oboru studia (N=305)

Graf 38: Mzdy respondentů podle oboru studia (N=283)

Graf 39: Spokojenost respondentů se současnou prací podle oboru studia (N=305)

Graf 40: Využití znalostí a dovedností získaných studiem v současné práci podle oboru studia (N=305)

Graf 41: Shoda mezi představami o práci z dob studia a současným stavem podle oboru studia (N=305)

Graf 42: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS (N=346)

Graf 43: Hodnocení tvrzení „Výuka poskytla široké poznatky“ podle oboru studia (N=346)

Graf 44: Hodnocení tvrzení „Výuka dala dobré možnosti specializace“ podle oboru studia (N=346)

Graf. 45: Hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle oboru studia (N=346)

Graf 46: Hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle pohlaví respondentů a roku absolvování studia (N=346)

Graf 47: Hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle oboru studia (N=346)

Graf 48: Hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle roku absolvování studia (N=346)

Graf 49: Hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle oboru studia (N=346)

Graf 50: Hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle pohlaví respondentů (N=346)

Graf 51: Hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky“ podle oboru studia (N=346)

Graf 52: Hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“ podle oboru studia (N=346)

Graf 53: Zpětné rozhodnutí o magisterském studiu podle oboru studia (N=346)

Graf 54: Zpětné rozhodnutí o magisterském studiu podle roku absolvování studia (N=346)

Graf 55: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (N=59)

Graf 56: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (N=128)

Graf 57: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Vojenská tělovýchova (N=5)

Graf 58: Hodnocení kritérií výuky na UK FTVS respondenty z oboru Management tělesné výchovy a sportu (N=154)

Seznam schémat

Schéma 1: Prostředky evaluace vysokého školství

Schéma 2: Dimenze uplatnění SUCCESS

Schéma 3: Dimenze uplatnění EXCELLENCE

Schéma 4: Model uplatnění absolventů dle Zelenky (2008)

Schéma 5: Operacionalizovaný výzkumný konstrukt uplatnění absolventa UK FTVS

Schéma 6: Situace v současné práci pracujících absolventů UK FTVS

Schéma 7: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) (N=48)

Schéma 8: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) (N=112)

Schéma 9: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Vojenská tělovýchova (N=5)

Schéma 10: Situace v současné práci pracujících respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu (N=140)

Seznam tabulek

Tabulka 1: Klasifikace vzdělání CZ-ISCED 2011

Tabulka 2: Základní klasifikace zaměstnání ISCO-08

Tabulka 3: Složení vzorku podle oboru studia a pohlaví respondentů

Tabulka 4: Složení vzorku podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů

Tabulka 5: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě identifikační proměnné pohlaví respondentů (N=341)

Tabulka 6: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě identifikační proměnné obor studia (N=341)

Tabulka 7: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě identifikační proměnné rok absolvování studia (N=341)

Tabulka 8: Složení vzorku podle roku absolvování studia a oboru studia

Tabulka 9: Relativní četnosti odpovědí podle oboru studia a roku absolvování

Tabulka 10: Relativní četnosti odpovědí podle roku absolvování a oboru studia

Tabulka 11: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 3 podle roku absolvování studia

Tabulka 12: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 8 podle oboru studia

Tabulka 13: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 10 podle pohlaví respondentů

Tabulka 14: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 11 podle roku absolvování studia

Tabulka 15: Porovnání způsobu nalezení současné práce podle oboru studia

Tabulka 16: Relativní četnosti překódovaných odpovědí podle klasifikace ISCO-08 u otázky č. 13 podle oboru studia

Tabulka 17: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 14 podle oboru studia

Tabulka 18: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 20 podle oboru studia

Tabulka 19: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 21 podle oboru studia

Tabulka 20: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 15 podle oboru studia

Tabulka 21: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 15 podle pohlaví respondentů

Tabulka 22: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 16 podle pohlaví respondentů

Tabulka 23: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 18 podle oboru studia

Tabulka 24: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 24 podle oboru studia

Tabulka 25: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 25 podle oboru studia

Tabulka 26: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 26 podle oboru studia

Tabulka 27: Vypočtené chí-kvadrát testy na základě proměnné mzda

Tabulka 28: Mzdy respondentů a hodnoty ISEI podle pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia

Tabulka 29: Vypočtené chí-kvadrát testy a p-hodnoty na základě proměnné spokojenost se současnou prací

Tabulka 30: Spokojenost respondentů se současnou prací, průměrné mzdy a hodnoty ISEI podle pohlaví respondentů, oboru studia a roku absolvování studia

Tabulka 31: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u otázky č. 27 podle oboru studia

Tabulka 32: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka poskytla široké poznatky“ podle oboru studia

Tabulka 33: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka dala dobré možnosti specializace“ podle oboru studia

Tabulka 34: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle pohlaví respondentů

Tabulka 35: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla zatížena překrýváním poznatků“ podle roku absolvování studia

Tabulka 36: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle oboru studia

Tabulka 37: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka byla příliš teoretická, málo praktická“ podle roku absolvování studia

Tabulka 38: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle oboru studia

Tabulka 39: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním“ podle pohlaví respondentů

Tabulka 40: Relativní četnosti překódovaných odpovědí u hodnocení tvrzení „Výuka obsahovala většinou zastaralé poznatky“ podle oboru studia

Tabulka 41: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 30 podle oboru studia

Tabulka 42: Relativní četnosti odpovědí u otázky č. 30 podle roku absolvování studia

Tabulka 43: Relativní četnosti odpovědí podle vertikální a horizontální shody podle oboru studia

Tabulka 44: Složení vzorku respondentů z oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové) podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů

Tabulka 45: Složení vzorku respondentů z oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové) podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů

Tabulka 46: Složení vzorku respondentů z oboru Vojenská tělovýchova podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů

Tabulka 47: Složení vzorku respondentů z oboru Management tělesné výchovy a sportu podle roku absolvování studia a pohlaví respondentů

PŘÍLOHY

Příloha 1: Výzkumný dotazník

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Vážený absolvente prezenčního magisterského studia na UK FTVS,

žádáme Vás o vyplnění několika následujících otázek pro získání bližších informací o uplatnění našich absolventů na trhu práce v ČR. Dotazník se zabývá Vaším přechodem na trh práce po absolvování studia, Vaší současnou prací a hodnocením výuky. Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut a je zcela anonymní.

Děkujeme.

ÚVODNÍ OTÁZKY

1) Jaký magisterský obor jste v prezenční formě na UK FTVS úspěšně absolvoval/a?
Pokud jste absolvoval/a více magisterských oborů v prezenční formě na UK FTVS, vyberte pouze jeden hlavní. Výzkum je určen pouze pro absolventy níže uvedených oborů studijního programu Tělesná výchova a sport.

- a) Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích
- b) Tělesná výchova a sport (jednooborové)
- c) Vojenská tělovýchova
- d) Management tělesné výchovy a sportu

2) V jakém roce jste dané magisterské studium úspěšně absolvoval/a složením státních závěrečných zkoušek?

- a) 2010
- b) 2011
- c) 2012
- d) 2013
- e) 2014
- f) 2015

PŘECHOD NA TRH PRÁCE

Následující otázky se týkají Vašeho přechodu na trh práce po úspěšném absolvování magisterského studia na UK FTVS.

3) Získal/a jste kdykoliv po absolvování magisterského studia placenou práci v délce min. 6 měsíců?

a) ano, pokračoval/a jsem v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ) zahájené již během studia => **pokračuje až otázkou č. 7**

b) ano, začal/a jsem pracovat, popř. podnikat (např. jako OSVČ)

c) ne => **přeskočit na otázku č. 6 a č. 7 (popř. i č. 8 a č. 9) a pak na posledních 5 otázek**

4) Přibližně kolik celých měsíců uběhlo po absolvování školy, než jste začal/a pracovat?

a) do 1 měsíce

b) 1 – 2 měsíce

c) 3 – 4 měsíce

d) 5 – 6 měsíců

e) déle než půl roku

5) Přibližně kolik celých měsíců jste si svou první práci aktivně hledal/a?

a) do 1 měsíce

b) 1 – 2 měsíce

c) 3 – 4 měsíce

d) 5 – 6 měsíců

e) déle než půl roku

6) Byl/a jste ihned po absolvování školy z jakéhokoliv důvodu po nějakou dobu DOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci a nehledal/a jste ji)?

a) ne

b) ano – uveďte, prosím, proč jste si práci aktivně nehledal/a:

7) Byl/a jste někdy po absolvování školy až do dnešního dne NEDOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci, ale aktivně jste ji hledal/a)?

a) ano

b) ne => **přeskočit následující 2 otázky**

8) Kolikrát jste byl/a po absolvování školy až do dnešního dne NEDOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci, ale aktivně jste ji hledal/a)?

a) 1x

b) 2x

c) 3x a více

9) Jaká byla celková doba Vaší NEDOBROVOLNĚ nezaměstnanosti? Uveďte, prosím, celkový počet měsíců.

Pokud jste byl/a NEDOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á vícekrát, tak počty měsíců sečtěte.

..... měsíců

SOUČASNÁ PRÁCE

Následující otázky se týkají Vaší SOUČASNÉ práce. Pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

10) Jste v současné době v placeném zaměstnání, popř. podnikáte (např. jako OSVČ)?

- a) ano
- b) ne => **přeskočit na posledních 5 otázek**

11) Kolikátou prací po absolvování školy je Vaše současná práce?

- a) první
- b) druhou
- c) třetí a více

12) Jak jste si Vaši současnou práci našel/a? (můžete označit i více variant odpovědí)

Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

- a) přes internet (pracovní portály, inzerovaná volná místa na webu firem apod.)
- b) sám/sama jsem kontaktoval/a zaměstnavatele
- c) byl/a jsem sám/sama osloven/a zaměstnavatelem
- d) díky pracovní stáži/praxi ze studia
- e) pomocí rodiny, přátel či známých
- f) zahájil/a jsem vlastní podnikání (např. jako OSVČ)
- g) jiným způsobem (např. tisk, ÚP, personální agentura atd.) – pokud ano, jakým?

13) Uveďte, prosím, co nejnvýstižněji Vámi vykonávanou profesi.

Např. učitel tělesné výchovy na SŠ, marketingový manažer obchodní společnosti, finanční poradce, obchodní zástupce ve farmacii, fitness trenér apod.

14) Do jaké míry dle Vašeho názoru souvisí Vaše současná práce obecně se sportem a tělesnou výchovou?

- a) zcela souvisí
- b) částečně souvisí
- c) nesouvisí

15) Vykonáváte danou práci jako podnikatel (např. jako OSVČ) nebo jako zaměstnanec?

- a) podnikatel (např. jako OSVČ) => **přeskočit následující 2 otázky**
- b) zaměstnanec

16) Jaký typ pracovní smlouvy nyní máte?

- a) na dobu neurčitou
- b) na dobu určitou – uveďte, prosím, na kolik měsíců:
- c) jiný – pokud ano, jaký?

17) Jaký je současný smluvní časový rozsah Vašeho úvazku?

- a) plný úvazek
- b) částečný úvazek – uveďte, prosím, rozsah úvazku v %:
- c) jiný – pokud ano, jaký?

18) Jedná se o práci ve veřejném či soukromém sektoru?

Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

- a) veřejný sektor (např. státní správa, veřejné a státní školství apod.)
- b) nestátní nezisková organizace (např. spolek, o.p.s., nadace apod.)
- c) soukromý sektor (obchodní společnosti apod.)
- d) jiný sektor – pokud ano, jaký?

19) Jaký je, prosím, Váš současný průměrný měsíční hrubý příjem z této práce včetně všech příplatků a odměn (uveďte v Kč)?

Uveďte ve tvaru např. 24000, 29500, 34900 apod.

.....

20) Jaké vzdělání považujete za nejvhodnější pro práci, kterou nyní vykonáváte?

- a) doktorské (Ph.D.)
- b) magisterské (Mgr., Ing. apod.)
- c) bakalářské (Bc.)
- d) vyšší odborné (DiS.)
- e) středoškolské s maturitou
- f) středoškolské bez maturity a nižší

21) Jaký obor magisterského studia považujete za nejvhodnější pro práci, kterou nyní vykonáváte?

- a) jednoznačně Vámi vystudovaný obor => **přeskočit následující otázku**
- b) Vámi vystudovaný nebo příbuzný obor => **přeskočit následující otázku**
- c) zcela jiný obor
- d) není třeba zvláštní oborové specializace

22) Uveďte, prosím, hlavní důvod, proč nepracujete ve Vámi vystudovaném magisterském oboru?

23) Jak jste s Vaší současnou prací celkově spokojen/a?

Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

- a) velmi spokojen/a
- b) spíše spokojen/a
- c) nemohu se rozhodnout, zda spokojen/a či nespokojen/a
- d) spíše nespokojen/a
- e) velmi nespokojen/a

24) Kolik zaměstnanců pracuje ve Vaší organizaci v celé ČR?

- a) 0 – 9 zaměstnanců
- b) 10 – 49 zaměstnanců
- c) 50 – 249 zaměstnanců
- e) 250 zaměstnanců a více

25) Jste na vedoucí či řídicí pozici?

- a) ano – uveďte, prosím, počet podřízených pracovníků:
- b) ne

26) Ve kterém kraji je místo výkonu Vaší současné práce?

- a) hl. město Praha
- b) Středočeský
- c) Jihočeský
- d) Plzeňský
- e) Karlovarský
- f) Ústecký
- g) Liberecký
- h) Královéhradecký
- i) Pardubický
- j) Vysočina
- k) Olomoucký
- l) Jihomoravský
- m) Zlínský
- n) Moravskoslezský
- o) místo výkonu práce je mimo ČR – pokud ano, uveďte v jaké zemi:

HODNOCENÍ VÝUKY

Následující otázky se týkají hodnocení výuky na UK FTVS.

27) Do jaké míry využíváte v současné práci Vaše znalosti a dovednosti získané studiem na UK FTVS?

- a) využívám do značné míry
- b) spíše využívám
- c) nemohu se rozhodnout, zda využívám či nevyžívám
- d) spíše nevyžívám
- e) vůbec nevyžívám

28) Do jaké míry odpovídá Vaše současná práce Vaším představám z dob magisterského studia na UK FTVS o vlastní budoucnosti?

- a) zcela odpovídá
- b) spíše odpovídá
- c) spíše neodpovídá
- d) zcela neodpovídá

29) Na základě Vašich vlastních zkušeností ohodnoťte výuku Vámi absolvovaného studia na UK FTVS.

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Poskytla široké poznatky	1	2	3	4
Dala dobré možnosti specializace	1	2	3	4
Byla zatížena překrýváním poznatků	1	2	3	4
Byla příliš teoretická, málo praktická	1	2	3	4
Preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním	1	2	3	4
Obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky	1	2	3	4
Obsahovala většinou zastaralé poznatky	1	2	3	4

30) Kdybyste se mohl/a vrátit a měl/a možnost se znovu svobodně rozhodnout, zvolil/a byste si stejný magisterský obor na stejné škole (UK FTVS)?

- a) ano, stejný obor na stejné škole
- b) ne, jiný obor na stejné škole
- c) ne, stejný obor na jiné škole
- d) ne, jiný obor na jiné škole
- e) ne, rozhodl/a bych se nestudovat magisterské studium

IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKA

31) Jaké je, prosím, Vaše pohlaví?

- a) muž
- b) žena

ZÁVĚREČNÉ OTÁZKY

32) Zde máte možnost se volně vyjádřit k čemukoliv ohledně UK FTVS a Vašeho uplatnění na trhu práce.

Budeme rádi za jakýkoliv komentář, který pomůže UK FTVS zlepšit pracovní uplatnění budoucích absolventů.

.....

33) Pokud máte zájem o zaslání závěrečné zprávy z tohoto výzkumu, uveďte, prosím, email, na který má být zaslána.

Závěrečná zpráva Vám bude zaslána v průběhu roku 2017.

.....

Děkujeme za Váš čas a spolupráci při vyplňování dotazníku. Přejeme Vám hezký zbytek dne.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 2: Výzkumný dotazník v elektronické podobě výzkumného systému Click4Survey po jednotlivých stranách

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Vážený absolvente prezenčního magisterského studia na UK FTVS,

žádáme Vás o vyplnění několika následujících otázek pro získání bližších informací o uplatnění našich absolventů na trhu práce v ČR. Dotazník se zabývá Vaším přechodem na trh práce po absolvování studia, Vaší současnou prací a hodnocením výuky. Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut a je zcela anonymní.

Děkujeme.

Jaký magisterský obor jste v prezenční formě na UK FTVS úspěšně absolvoval/a? *

Pokud jste absolvoval/a více magisterských oborů v prezenční formě na UK FTVS, vyberte pouze jeden hlavní. Výzkum je určen pouze pro absolventy níže uvedených oborů studijního programu Tělesná výchova a sport.

- Učitelství pro střední školy (dvouoborové), dřívější název Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro střední školy v kombinacích
- Tělesná výchova a sport (jednooborové)
- Vojenská tělovýchova
- Management tělesné výchovy a sportu

V jakém roce jste dané magisterské studium úspěšně absolvoval/a složením státních závěrečných zkoušek? *

- 2010
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015

Následující otázky se týkají Vašeho přechodu na trh práce po úspěšném absolvování magisterského studia na UK FTVS.

Získal/a jste kdykoliv po absolvování magisterského studia placenou práci v délce min. 6 měsíců? *

- ano, pokračoval/a jsem v práci, popř. v podnikání (např. jako OSVČ) zahájené již během studia
- ano, začal/a jsem pracovat, popř. podnikat (např. jako OSVČ)
- ne

[Další strana](#)

8%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Přibližně kolik celých měsíců uběhlo po absolvování školy, než jste začal/a pracovat? *

- do 1 měsíce
- 1 – 2 měsíce
- 3 – 4 měsíce
- 5 – 6 měsíců
- déle než půl roku

Přibližně kolik celých měsíců jste si svou první práci aktivně hledal/a? *

- do 1 měsíce
- 1 – 2 měsíce
- 3 – 4 měsíce
- 5 – 6 měsíců
- déle než půl roku

Předchozí strana

Další strana



15%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Byl/a jste ihned po absolvování školy z jakéhokoliv důvodu po nějakou dobu DOBROVOLNĚ nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci a nehledal/a jste ji)? *

- ne
- ano – uveďte, prosím, proč jste si práci aktivně nehledal/a:

Předchozí strana

Další strana



23%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Byl/a jste někdy po absolvování školy až do dnešního dne **NEDOBROVOLNĚ** nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci, ale aktivně jste ji hledal/a)? *

- ano
 ne

Předchozí strana

Další strana



31%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Kolikrát jste byl/a po absolvování školy až do dnešního dne **NEDOBROVOLNĚ** nezaměstnaný/á (tzn., že jste neměl/a práci, ale aktivně jste ji hledal/a)? *

- 1x
 2x
 3x a více

Jaká byla celková doba Vaší **NEDOBROVOLNĚ** nezaměstnanosti? Uved'te, prosím, celkový počet měsíců. *

Pokud jste byl/a **NEDOBROVOLNĚ** nezaměstnaný/á vícekrát, tak počty měsíců sečtete.

Předchozí strana

Další strana



38%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Následující otázky se týkají Vaší **SOUČASNÉ** práce. Pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, **JEDNU** nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

Jste v současné době v placeném zaměstnání, popř. podnikáte (např. jako OSVČ)? *

- ano
 ne

Předchozí strana

Další strana



46%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Kolikátou prací po absolvování školy je Vaše současná práce? *

- první
- druhou
- třetí a více

Jak jste si Vaši současnou práci našel/a? (můžete označit i více variant odpovědí) *

Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

- přes internet (pracovní portály, inzerovaná volná místa na webu firem apod.)
- sám/sama jsem kontaktoval/a zaměstnavatele
- byl/a jsem sám/sama osloven/a zaměstnavatelem
- díky pracovní stáži/praxi ze studia
- pomocí rodiny, přátel či známých
- zahájil/a jsem vlastní podnikání (např. jako OSVČ)
- jiným způsobem (např. tisk, ÚP, personální agentura atd.) – pokud ano, jakým?

Uveďte, prosím, co nejvýstižněji Vámi vykonávanou profesi. *

Např. učitel tělesné výchovy na SŠ, marketingový manažer obchodní společnosti, finanční poradce, obchodní zástupce ve farmacii, fitness trenér apod.

Do jaké míry dle Vašeho názoru souvisí Vaše současná práce obecně se sportem a tělesnou výchovou? *

- zcela souvisí
- částečně souvisí
- nesouvisí

Vykonáváte danou práci jako podnikatel (např. jako OSVČ) nebo jako zaměstnanec? *

- podnikatel (např. jako OSVČ)
- zaměstnanec

Předchozí strana

Další strana



54%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Jaký typ pracovní smlouvy nyní máte? *

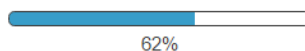
- na dobu neurčitou
- na dobu určitou – uveďte, prosím, na kolik měsíců:
- jiný – pokud ano, jaký?

Jaký je současný smluvní časový rozsah Vašeho úvazku? *

- plný úvazek
- částečný úvazek – uveďte, prosím, rozsah úvazku v %
- jiný – pokud ano, jaký?

[Předchozí strana](#)

[Další strana](#)



62%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Jedná se o práci ve veřejném či soukromém sektoru? *

Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

- veřejný sektor (např. státní správa, veřejné a státní školství apod.)
- nestátní nezisková organizace (např. spolek, o.p.s., nadace apod.)
- soukromý sektor (obchodní společnosti apod.)
- jiný sektor – pokud ano, jaký?

Jaký je, prosím, Váš současný průměrný měsíční hrubý příjem z této práce včetně všech příplatků a odměn (uveďte v Kč)?

Uveďte ve tvaru např. 24000, 29500, 34900 apod.

Jaké vzdělání považujete za nejvhodnější pro práci, kterou nyní vykonáváte? *

- doktorské (Ph.D.)
- magisterské (Mgr., Ing. apod.)
- bakalářské (Bc.)
- vyšší odborné (DiS.)
- středoškolské s maturitou
- středoškolské bez maturity a nižší

Jaký obor magisterského studia považujete za nejvhodnější pro práci, kterou nyní vykonáváte? *

- jednoznačně Vámi vystudovaný obor
- Vámi vystudovaný nebo příbuzný obor
- zcela jiný obor
- není třeba zvláštní oborové specializace

[Předchozí strana](#)

[Další strana](#)

69%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Uveďte, prosím, hlavní důvod, proč nepracujete ve Vámi vystudovaném magisterském oboru?

[Předchozí strana](#)

[Další strana](#)

77%

Jak jste s Vaší současnou prací celkově spokojen/a? *

Připomínáme, že pokud momentálně vykonáváte více prací souběžně, vyberte, prosím, JEDNU nejdůležitější (hlavní) a odpovědi v následujících otázkách vztahujte pouze k ní.

- velmi spokojen/a
- spíše spokojen/a
- nemohu se rozhodnout, zda spokojen/a či nespokojen/a
- spíše nespokojen/a
- velmi nespokojen/a

Kolik zaměstnanců pracuje ve Vaší organizaci v celé ČR? *

- 0 – 9 zaměstnanců
- 10 – 49 zaměstnanců
- 50 – 249 zaměstnanců
- 250 zaměstnanců a více

Jste na vedoucí či řídící pozici? *

- ano – uveďte, prosím, počet podřízených pracovníků:
- ne

Ve kterém kraji je místo výkonu Vaší současné práce? *

- hl. město Praha
- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Karlovarský
- Ústecký
- Liberecký
- Královéhradecký
- Pardubický
- Vysočina
- Olomoucký
- Jihomoravský
- Zlínský
- Moravskoslezský
- místo výkonu práce je mimo ČR – pokud ano, uveďte v jaké zemi:

Předchozí strana

Další strana

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Následující otázky se týkají hodnocení výuky na UK FTVS.

Do jaké míry využíváte v současné práci Vaše znalosti a dovednosti získané studiem na UK FTVS? *

- využívám do značné míry
- spíše využívám
- nemohu se rozhodnout, zda využívám či nevyžívám
- spíše nevyžívám
- vůbec nevyžívám

Do jaké míry odpovídá Vaše současná práce Vaším představám z dob magisterského studia na UK FTVS o vlastní budoucnosti? *

- zcela odpovídá
- spíše odpovídá
- spíše neodpovídá
- zcela neodpovídá

[Předchozí strana](#)

[Další strana](#)



92%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Na základě Vašich vlastních zkušeností ohodnotte výuku Vámi absolvovaného studia na UK FTVS. *

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Poskytla široké poznatky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dala dobré možnosti specializace	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Byla zatížena překrýváním poznatků	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Byla příliš teoretická, málo praktická	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Preferovala kvantitu poznatků před hlubším poznáním	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Obsahovala zbytečně mnoho hodin výuky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Obsahovala většinou zastaralé poznatky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Kdybyste se mohl/a vrátit a měl/a možnost se znovu svobodně rozhodnout, zvolil/a byste si stejný magisterský obor na stejné škole (UK FTVS)? *

- ano, stejný obor na stejné škole
- ne, jiný obor na stejné škole
- ne, stejný obor na jiné škole
- ne, jiný obor na jiné škole
- ne, rozhodl/a bych se nestudovat magisterské studium

Jaké je, prosím, Vaše pohlaví? *

- muž
- žena

Zde máte možnost se volně vyjádřit k čemukoliv ohledně UK FTVS a Vašeho uplatnění na trhu práce.

Budeme rádi za jakýkoliv komentář, který pomůže UK FTVS zlepšit pracovní uplatnění budoucích absolventů.

Pokud máte zájem o zaslání závěrečné zprávy z tohoto výzkumu, uveďte, prosím, email, na který má být zaslána.

Závěrečná zpráva Vám bude zaslána v průběhu roku 2017.

[Předchozí strana](#)

[Dokončit průzkum](#)

100%

Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015

Děkujeme za Váš čas a spolupráci při vyplňování dotazníku. Přejeme Vám hezký zbytek dne.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 3: Emailová pozvánka s unikátním odkazem na dotazník

Možnosti e-mailové zprávy ⤴ ✕

Jméno odesílatele: Uplatnění absolventů UK FTVS

E-mailová adresa odesílatele: absolventi@ftvs.cuni.cz

Předmět zprávy: Uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce

Formát zprávy: Prostý text HTML a Text

Textová verze

Slučovací značky: ?
vyberte slučovací značku ▼

Vážený absolvente prezenčního magisterského studia na UK FTVS,
žádáme Vás o vyplnění krátkého dotazníku na následujícím odkazu pro získání bližších informací o uplatnění našich absolventů na trhu práce v ČR.
{SURVEY_LINK}
Dotazník se zabývá Vaším přechodem na trh práce po absolvování studia, Vaší současnou prací a hodnocením výuky. Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut a je zcela anonymní.
Děkujeme.

Text zápatí

Slučovací značky: ?
vyberte slučovací značku ▼

Tuto zprávu odeslal/a {C4S_USERNAME}. Pro odhlášení klikněte na následující odkaz: {UNSUBSCRIBE_LINK}

Zdroj: <<https://app.click4survey.cz/Surveys/Distribution/?sid=9929>>.

Příloha 4: První emailová upomínka s unikátním odkazem na dotazník

Možnosti e-mailové zprávy ⌵ ✕

Jméno odesílatele: Uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce

E-mailová adresa odesílatele: absolventi@ftvs.cuni.cz

Předmět zprávy: Uplatnění absolventů UK FTVS na trhu práce - připomínka

Formát zprávy: Prostý text HTML a Text

Textová verze

Slučovací značky: ?
vyberte slučovací značku ▼

Vážený absolvente prezenčního magisterského studia na UK FTVS,
znovu se na Vás obracíme s žádostí o vyplnění krátkého dotazníku na následujícím odkazu pro získání bližších informací o uplatnění našich absolventů na trhu práce (pokud jste se daného výzkumu již zúčastnil/a, považujte tento email za bezpředmětný).
{SURVEY_LINK}
Dotazník se zabývá Vaším přechodem na trh práce po absolvování studia, Vaší současnou prací a hodnocením výuky. Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut a je zcela anonymní.
Děkujeme.

Text zápatí

Slučovací značky: ?
vyberte slučovací značku ▼

Tuto zprávu odeslal/a {C4S_USERNAME}. Pro odhlášení klikněte na následující odkaz: {UNSUBSCRIBE_LINK}

Zdroj: <<https://app.click4survey.cz/Surveys/Distribution/?sid=9929>>.

Příloha 5: Propagace dotazníku na Facebooku s univerzálním odkazem na dotazník

Vážení přátelé UK FTVS,

momentálně probíhá rozsáhlý výzkum uplatnění magisterských absolventů prezenční formy studia UK FTVS z let 2010 až 2015 na trhu práce.

Výzkum je určen pro absolventy prezenční formy magisterského studia těchto oborů:

- 1) Učitelství pro střední školy (dvouoborové),
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové),
- 3) Vojenská tělovýchova,
- 4) Management tělesné výchovy a sportu.

Žádáme Vás o vyplnění krátkého dotazníku na tomto odkazu (popř. na odkazu, který Vám byl dnes fakultou zaslán na Váš email):

<http://www.click4survey.cz/s/9929/433a4ac9>

Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut a je zcela anonymní.

Děkujeme za případnou spolupráci ve snaze zlepšit pracovní uplatnění našich absolventů!!!



Uplatnění Mgr. absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015 | Click4Survey

Vážený absolvente prezenčního magisterského studia na UK FTVS,

žádáme Vás o vyplnění několika následujících otázek pro získání bližších informací o uplatnění našich absolventů na trhu práce...
CLICK4SURVEY.CZ

Zdroj: <<https://www.facebook.com/groups/asftvs/?fref=ts>>.

Příloha 6: Propagace dotazníku na oficiálních webových stránkách UK FTVS s univerzálním odkazem na dotazník

Výzkum uplatnění magisterských absolventů UK FTVS z let 2010 až 2015 na trhu práce

Vážení magisterští absolventi UK FTVS,

momentálně probíhá rozsáhlý výzkum uplatnění magisterských absolventů UK FTVS na trhu práce.

Výzkum je určen pro absolventy prezenční formy magisterského studia těchto oborů:

Učitelství pro střední školy (dvouoborové),

Tělesná výchova a sport (jednooborové),

Vojenská tělovýchova,

Management tělesné výchovy a sportu.



Dotazník se zabývá přechodem absolventů na trh práce po absolvování studia, současnou prací a hodnocením výuky. V případě, že jste magisterským absolventem prezenční formy studia výše uvedených oborů z let 2010 až 2015, žádáme Vás o vyplnění krátkého dotazníku na tomto odkazu:

<http://www.click4survey.cz/s/9929/433a4ac9>

Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut a je zcela anonymní. Děkujeme za případnou spolupráci ve snaze zlepšit pracovní uplatnění našich absolventů.

Zdroj: <<http://www.ftvs.cuni.cz/FTVS-1824.html>>.

Příloha 7: Adresný dopis s univerzálním odkazem na dotazník – verze muži

V Praze, 14. září 2016

Vážený absolvente magisterského studia UK FTVS,

momentálně probíhá rozsáhlý **výzkum uplatnění magisterských absolventů UK FTVS na trhu práce.**

Výzkum je určen pro absolventy **prezenční** formy **magisterského** studia těchto oborů z let **2010 až 2015**:

- 1) Učitelství pro střední školy (dvouoborové),
- 2) Tělesná výchova a sport (jednooborové),
- 3) Vojenská tělovýchova,
- 4) Management tělesné výchovy a sportu.

Dotazník se zabývá přechodem absolventů na trh práce po absolvování studia, současnou prací a hodnocením výuky. Žádáme Vás o vyplnění krátkého dotazníku na tomto odkazu, který Vám byl v první polovině září zaslán studijním oddělením UK FTVS i na Váš email:

<http://www.click4survey.cz/s/9929/433a4ac9>

Vyplnění dotazníku Vám nezabere více než 10 minut, je zcela anonymní a bude přístupný do konce září. V případě Vašeho zájmu nám můžete napsat i na email absolventi@ftvs.cuni.cz a my Vám odkaz na dotazník rádi zašleme elektronicky.

Děkujeme za případnou spolupráci ve snaze zlepšit pracovní uplatnění našich absolventů.

S pozdravem

Mgr. Ing. Vilém Omcirk – doktorand UK FTVS, vedoucí výzkumu
Katedra managementu sportu
Josef Martího 31
162 52, Praha 6 – Veveslavín

P.S.: Pokud jste se již tohoto výzkumu zúčastnil na základě aktuální emailové, internetové a facebookové kampaně, považujte tento dopis za bezpředmětný a děkujeme za Váš čas i spolupráci.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 8: Tabulka mezd respondentů a hodnoty ISEI podle vybraných proměnných

		N	Průměr	Minimum	Maximum	Medián	Modus	ISEI
Výběrový soubor		283	32 700 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 000 Kč	25 000 Kč, 30 000 Kč	60
Pohlaví	Muž	160	35 000 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	30 000 Kč	30 000 Kč	60
	Žena	123	29 800 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	25 000 Kč	22 000 Kč, 25 000 Kč	61
Obor studia	TVS 2	46	27 800 Kč	16 000 Kč	73 000 Kč	24 000 Kč	22 000 Kč	67
	TVS 1	103	32 000 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	26 000 Kč	30 000 Kč	61
	VOJ	5	43 500 Kč	30 000 Kč	50 000 Kč	45 000 Kč	50 000 Kč	49
	MNG	129	34 600 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	33 000 Kč	25 000 Kč	58
Rok absolvování studia	2010	36	33 600 Kč	15 000 Kč	80 000 Kč	26 500 Kč	22 000 Kč, 45 000 Kč	63
	2011	35	40 300 Kč	17 000 Kč	250 000 Kč	30 000 Kč	35 000 Kč	64
	2012	36	32 400 Kč	15 000 Kč	65 000 Kč	29 000 Kč	25 000 Kč	60
	2013	55	34 800 Kč	20 000 Kč	117 000 Kč	28 000 Kč	40 000 Kč	61
	2014	50	30 400 Kč	12 000 Kč	62 500 Kč	28 000 Kč	28 000 Kč	59
	2015	71	28 800 Kč	10 000 Kč	80 000 Kč	26 000 Kč	30 000 Kč	58
Nedobr. nezam.	Ano	51	32 600 Kč	12 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	25 000 Kč	59
	Ne	232	32 800 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 000 Kč	30 000 Kč	60
Vykonávaná profese podle klasifikace ISCO-08	ISCO 0	5	43 500 Kč	30 000 Kč	50 000 Kč	45 000 Kč	50 000 Kč	49
	ISCO 1	81	40 000 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	35 000 Kč	35 000 Kč	62
	ISCO 2	120	28 400 Kč	15 000 Kč	117 000 Kč	24 750 Kč	25 000 Kč	68
	ISCO 3	53	33 400 Kč	12 000 Kč	62 500 Kč	33 000 Kč	35 000 Kč	48
	ISCO 4	18	27 000 Kč	15 500 Kč	45 000 Kč	25 000 Kč	30 000 Kč	42
	ISCO 5	6	24 700 Kč	15 000 Kč	30 000 Kč	28 000 Kč	30 000 Kč	45
Souvislost práce se sportem a TV	Zcela souvisí	143	31 200 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	26 000 Kč	22 000 Kč, 25 000 Kč, 30 000 Kč, 40 000 Kč	61
	Částečně souvisí	63	30 300 Kč	15 000 Kč	65 000 Kč	28 000 Kč	30 000 Kč	57
	Nesouvisí	77	37 600 Kč	12 000 Kč	117 000 Kč	35 000 Kč	25 000 Kč	60
Status	Podnikatel	67	38 200 Kč	15 000 Kč	250 000 Kč	33 000 Kč	30 000 Kč	56
	Zaměstnanec	216	31 000 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	25 000 Kč	61
Typ pracovní smlouvy	Doba neurčitá	159	32 000 Kč	12 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	25 000 Kč	62
	Doba určitá	53	27 900 Kč	10 000 Kč	50 000 Kč	25 000 Kč	22 000 Kč	59
	Jiný	4	34 600 Kč	22 000 Kč	62 500 Kč	27 000 Kč	Částky právě 1x	59
Časový rozsah úvazku	Plný úvazek	202	31 200 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	25 000 Kč	62
	Částečný úvazek	13	29 100 Kč	15 000 Kč	62 500 Kč	23 900 Kč	22 000 Kč, 25 600 Kč	59

Pokračování tabulky na následující straně.

Sektor práce	Veřejný	94	25 600 Kč	16 500 Kč	75 000 Kč	23 700 Kč	22 000 Kč	67
	NNO	25	29 700 Kč	15 000 Kč	62 500 Kč	26 000 Kč	25 000 Kč, 40 000 Kč	55
	Soukromý	164	37 300 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	35 000 Kč	35 000 Kč	57
Vertikál. shoda	Ano	231	33 200 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 000 Kč	30 000 Kč	61
	Ne	52	30 500 Kč	15 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	25 000 Kč	55
Horizon. shoda	Ano	197	31 200 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	30 000 Kč	61
	Ne	86	36 300 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	30 000 Kč	25 000 Kč	58
Spokojenost s prací	Ano	249	33 200 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 500 Kč	30 000 Kč	60
	Nemůže se rozhodnout	22	28 800 Kč	16 000 Kč	50 000 Kč	25 300 Kč	25 000 Kč	63
	Ne	12	29 400 Kč	17 800 Kč	61 500 Kč	23 900 Kč	Částky právě 1x	59
Velikost organizace	Mikro-podnik	68	32 300 Kč	10 000 Kč	73 000 Kč	30 000 Kč	30 000 Kč, 40 000 Kč	53
	Malý podnik	88	30 200 Kč	15 000 Kč	80 000 Kč	26 700 Kč	35 000 Kč	62
	Střední podnik	41	32 400 Kč	15 000 Kč	80 000 Kč	27 500 Kč	45 000 Kč	61
	Velký podnik	86	35 800 Kč	16 500 Kč	250 000 Kč	28 000 Kč	25 000 Kč, 30 000 Kč	63
Řídící pozice	Ano	81	40 300 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	35 000 Kč	30 000 Kč, 35 000 Kč	60
	Ne	202	29 700 Kč	12 000 Kč	117 000 Kč	26 000 Kč	25 000 Kč	60
Místo výkonu práce	Praha	187	33 900 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	30 000 Kč	30 000 Kč	60
	Ostatní kraje ČR	85	27 600 Kč	10 000 Kč	61 500 Kč	25 000 Kč	22 000 Kč	62
	Zahraníčí	11	52 700 Kč	17 000 Kč	117 000 Kč	50 000 Kč	Částky právě 1x	51
Využití znalostí a dovedností	Ano	159	29 400 Kč	10 000 Kč	117 000 Kč	26 000 Kč	28 000 Kč	61
	Nemůže se rozhodnout	33	33 400 Kč	18 000 Kč	73 000 Kč	30 000 Kč	25 000 Kč, 30 000 Kč	60
	Ne	91	38 300 Kč	12 000 Kč	250 000 Kč	33 000 Kč	25 000 Kč	58
Shoda představ se současným stavem	Ano	193	32 300 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 000 Kč	30 000 Kč	61
	Ne	90	33 500 Kč	12 000 Kč	117 000 Kč	28 000 Kč	35 000 Kč	59
Rozhodnutí o Mgr. studiu	Bez změny	191	33 300 Kč	10 000 Kč	250 000 Kč	28 500 Kč	30 000 Kč	61
	Změna	92	31 600 Kč	12 000 Kč	117 000 Kč	27 000 Kč	25 000 Kč	59

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 9: Tabulka spokojenosti respondentů se současnou prací, průměrné mzdy a hodnoty ISEI podle vybraných proměnných

		N	Spokojenost	Mzda	ISEI
Výběrový soubor		305	1,72	32 700 Kč	60
Pohlaví	Muž	170	1,69	35 000 Kč	60
	Žena	135	1,76	29 800 Kč	60
Obor studia	TVS 2	48	1,81	27 800 Kč	67
	TVS 1	112	1,61	32 000 Kč	60
	VOJ	5	1,4	43 500 Kč	49
	MNG	140	1,79	34 600 Kč	58
Rok absolvování studia	2010	42	1,88	33 600 Kč	61
	2011	39	1,56	40 300 Kč	64
	2012	40	1,68	32 400 Kč	60
	2013	58	1,67	34 800 Kč	61
	2014	54	1,85	30 400 Kč	58
	2015	72	1,68	28 800 Kč	58
Zkušenost s nedobrovolnou nezaměstnaností	Ano	54	2,02	32 600 Kč	59
	Ne	251	1,66	32 800 Kč	60
Vykonávaná profese podle klasifikace ISCO-08	ISCO 0	5	1,4	43 500 Kč	49
	ISCO 1	90	1,74	40 000 Kč	62
	ISCO 2	125	1,82	28 400 Kč	68
	ISCO 3	58	1,48	33 400 Kč	48
	ISCO 4	19	2	27 000 Kč	42
	ISCO 5	6	1,17	24 700 Kč	45
Souvislost současné práce se sportem a tělesnou výchovou	Zcela souvisí	156	1,62	31 200 Kč	61
	Částečně souvisí	66	1,86	30 300 Kč	57
	Nesouvisí	83	1,81	37 600 Kč	60
Status	Podnikatel	78	1,51	38 200 Kč	56
	Zaměstnanec	227	1,79	31 000 Kč	61
Typ pracovní smlouvy	Doba neurčitá	168	1,82	32 000 Kč	62
	Doba určitá	55	1,75	27 900 Kč	59
	Jiný	4	1,25	34 600 Kč	59
Časový rozsah úvazku	Plný úvazek	213	1,78	31 200 Kč	61
	Částečný úvazek	13	2	29 100 Kč	59
Sektor současné práce	Veřejný	96	1,82	25 600 Kč	67
	NNO	30	1,87	29 700 Kč	55
	Soukromý	179	1,64	37 300 Kč	57

Pokračování tabulky na následující straně.

Mzda	Do 19 999 Kč	19	1,79	16 400 Kč	55
	20 000 Kč – 29 999 Kč	130	1,88	24 200 Kč	63
	30 000 Kč – 39 999 Kč	69	1,65	33 100 Kč	57
	40 000 Kč – 49 999 Kč	35	1,46	42 800 Kč	58
	50 000 Kč a více	30	1,57	67 500 Kč	58
Vertikální shoda	Ano	248	1,66	33 200 Kč	61
	Ne	57	2	30 500 Kč	55
Horizontální shoda	Ano	210	1,68	31 200 Kč	61
	Ne	95	1,82	36 300 Kč	58
Velikost organizace	Mikropodnik	78	1,62	32 300 Kč	54
	Malý podnik	92	1,75	30 200 Kč	62
	Střední podnik	45	1,73	32 400 Kč	61
	Velký podnik	90	1,78	35 800 Kč	63
Řídící pozice	Ano	91	1,6	40 300 Kč	60
	Ne	214	1,77	29 700 Kč	60
Místo výkonu práce	Praha	203	1,71	33 900 Kč	60
	Ostatní kraje ČR	91	1,79	27 600 Kč	62
	Zahraničí	11	1,36	52 700 Kč	51
Využití studií získaných znalostí a dovedností	Ano	171	1,7	29 400 Kč	61
	Nemůže se rozhodnout	35	1,74	33 400 Kč	60
	Ne	99	1,76	38 300 Kč	59
Shoda mezi představami a současným stavem	Ano	208	1,61	32 300 Kč	60
	Ne	97	1,96	33 500 Kč	59
Zpětné rozhodnutí o magisterském studiu	Bez změny	206	1,62	33 300 Kč	60
	Změna	99	1,94	31 600 Kč	59

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 10: Datová matice oboru Učitelství pro střední školy (dvouoborové)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31		
1	2	1				1	3	3	1	3	0	1	0	0	0	0	0	5113	2	1						3	17000	2	2	2	3	2		15	2	3	2	2	2	1	1	3	3	2	1		
1	1	2	5	5	1	1	1	12	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			1	21500	2	1	2	2	2		10	1	2	1	2	3	3	3	4	3	1	2		
1	6	1				2			1	2	0	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	2	36	2	90		3	21500	2	1	1	2	2		1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1	1		
1	4	2	2	1	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	2330	1	2	1		1		1		2	1	1	4	2		1	1	1	2	1	3	3	3	4	3	1	2			
1	1	2	2	1	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	2330	3	2	1		2	71		1	16000	2	1	2	3	2		1	2	3	3	1	3	1	3	4	2	1	2		
1	1	1				2			2																												3	3	4	4	4	4	4	1	2		
1	3	2	4	1	1	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	2330	2	2	1		1			1	23000	2	2	3	2	1	3	7	3	3	2	3	2	1	1	3	1	4	1		
1	2	2	2	1	1	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			1	22000	2	1	2	2	2		12	1	2	2	2	3	2	3	3	3	1	2		
1	4	1				2			1	2	0	0	1	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			1	28000	2	1	2	2	2		1	2	1	2	2	3	2	4	4	2	1	1		
1	1	1				2			1	2	0	0	1	0	0	0	0	2634	2	2	1		1			3	56000	2	2	1	2	2		1	4	2	2	2	2	3	2	2	3	1	1		
1	3	2	5	5	2	1	2	16	1	2	0	0	1	0	0	0	0	2330	1	2	2	36	1			1	25000	2	2	2	2	2		2	1	2	2	1	3	3	3	3	1	2			
1	4	1				2			1	2	1	0	1	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			3	28000	2	1	1	3	2		1	2	2	1	2	2	2	3	3	1	2			
1	5	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	3118	3	2	1		1			3	28000	2	4	1	2	1	11	1	4	4	2	2	3	1	2	4	3	2	1		
1	1	2	1	1	1	2			1	1	0	0	1	0	1	0	0	1345	1	2	1		1			3		2	4	1	3	1	4	1	1	2	1	2	3	4	2	3	3	1	2		
1	1	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	2330	2	2	1		1			1	24080	2	2	2	3	2		1	2	3	2	1	2	3	3	3	3	1	2		
1	5	1				2			1	2	0	1	0	0	0	0	0	2330	2	2	1		1			1	28000	2	2	2	2	2		1	2	2	1	1	3	2	2	3	3	1	1		
1	1	2	1	1	1	1	1	2	2																													2	2	2	1	1	2	2	1	2	
1	5	1				2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			1	26500	2	1	2	2	2		1	3	1	3	1	2	3	1	2	3	1	1		
1	1	2	2	1	1	2			1	1	0	0	0	1	0	0	0	2330	1	2	3		1			1	24000	2	1	2	3	2		11	1	1	1	2	3	3	3	4	3	1	2		
1	2	2	4	2	1	2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	3322	3	2	1		1			3	50000	2	4	1	1	1	1	1	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	
1	1	2	1	1	1	2			1	3	1	0	0	0	0	0	0	1221	3	2	2	12	1			3	37000	2	4	2	3	1	5	8	5	2	3	3	3	2	1	3	1	4	1		
1	3	1				2			1	2	0	1	1	0	0	0	0	2330	2	2	1		1			1	25000	2	2	3	4	2		8	4	3	2	2	2	3	2	3	2	4	1		
1	6	2	2	1	1	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	2	24	1			1	22000	2	1	2	4	2		2	2	2	2	2	3	1	2	4	3	1	1		
1	1	2	1	1	1	2			2																													3	2	4	4	3	4	2	1	2	
1	3	1				1	3	6	1	3	0	1	1	0	1	0	0	2330	1	2	1		1			1	23000	2	1	2	3	2		7	1	2	1	3	1	1	1	3	2	4	1		
1	4	3				1	2																															2	2	3	1	2	3	3	1	1	
1	1	2	1	2	2	2			1	3	0	1	0	0	0	0	0	2634	3	2	2	12	2	50		1	11000	2	1	1	2	2		14	5	2	2	1	3	2	2	4	3	1	2		
1	2	3				1	1	6																															2	2	3	3	3	3	4	1	2
1	2	2	5	5	1	2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			1	25000	2	1	2	3	2		1	1	2	2	1	1	1	2	3	2	1	1		
1	6	2	1	1	1	2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	2310	1	2	2	12	1			1	30000	1	1	1	4	2		1	1	1	2	2	3	1	2	3	2	1	1		
1	2	1				2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	1345	3	2	1		1			1	30000	2	2	2	3	1	60	1	5	2	3	2	3	2	2	2	3	3	1		
1	2	1				2			1	1	0	0	0	0	0	1	0	2412	3	1						3	42000	2	3	2	4	2		2	5	2	1	2	3	2	1	3	1	4	2		
1	1	2	5	4	1	1	1	9	1	2	0	1	0	0	0	0	0	2141	3	2	1		1			3	73000	5	4	2	1	2		15	3	3	2	2	3	2	2	3	2	1	2		
1	5	2	1	3	1	2			1	3	0	0	1	0	0	0	0	3258	2	2	1		1			1	27000	4	3	1	3	2		8	3	1	1	1	1	3	3	4	4	4	1		

Pokračování tabulky na následující straně.

Příloha 11: Datová matice oboru Tělesná výchova a sport (jednooborové)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31		
2	4	1				2			1	1	0	0	0	0	0	1	0	3422	1	1						2	20000	2	1	1	1	1	1	8	3	3	2	3	3	1	2	3	1	1	2		
2	4	2	1	2	1	2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	1221	3	2	1			1		3	60000	2	3	1	3	1	3	1	4	2	2	2	3	1	2	3	3	1	1		
2	3	2	1	1	1	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	3422	1	1						3		2	1	1	4	1	2	8	1	1	1	1	3	4	3	4	3	1	1		
2	6	1				2			1	2	0	1	0	0	1	0	0	2330	1	2	2	12	1			1	20000	2	1	1	2	2		13	2	1	1	1	2	3	3	4	3	2	2		
2	3	2	2	1	1	2			1	2	0	1	0	0	0	0	0	2341	2	2	1					1	21000	2	3	1	2	2		1	5	4	2	3	3	1	2	4	2	4	2		
2	3	2	3	3	1	2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	3322	2	2	1					3	45000	2	2	1	3	2		1	2	2	1	2	3	3	3	3	3	1	1		
2	2	2	2	1	2	2			1	2	0	1	0	0	0	1	0	2310	1	2	2	36	1			1	25300	1	1	2	4	2		1	1	1	1	1	3	4	3	3	3	1	2		
2	6	1				2			2																																						
2	5	2	4	2	1	2			1	3	0	1	0	0	1	0	0	2412	3	2	1			1		3	26000	2	3	1	1	2		2	4	3	3	1	3	1	3	2	2	2	1		
2	6	1				2			1	1	0	0	0	0	1	1	0	2330	2	2	1					1	21500	3	4	1	2	2		3	5	2	3	2	2	1	2	1	3	3	1		
2	6	2	2	1	1	2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	2330	1	2	1					1	18000	2	1	2	4	2		2	1	1	1	2	3	1	2	3	3	1	2		
2	3	2	1	1	1	2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	1431	1	2	1					3	24000	2	2	1	2	2		1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	
2	4	2	1	1	1	2			1	2	0	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	1			90		1	24000	2	2	2	3	2		1	1	2	1	1	3	3	4	3	3	2	1		
2	5	2	1	1	1	2			1	2	1	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	1			1		1	21000	3	2	2	4	2		1	1	2	1	1	1	2	2	3	3	1	2		
2	5	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	3422	1	2	1			78		1	20000	2	1	2	3	2		1	2	2	2	2	3	2	3	4	3	1	2		
2	6	2	2	1	1	2			1	1	0	0	1	0	1	0	0	2342	2	2	2	12	1			3	15000	2	2	1	1	2		1	1	2	2	1	2	1	1	2	3	1	1		
2	6	1				2			1	2	0	0	1	0	1	0	0	1431	1	1						3	35000	2	2	2	1	1	6	1	2	2	2	3	4	2	3	3	3	1	1		
2	4	1				2			1	1	0	0	1	1	0	0	0	2330	1	2	1			1		1	23000	2	1	1	4	2		1	1	3	2	2	2	2	3	4	3	1	1		
2	4	1				2			1	2	0	0	1	0	0	1	0	3422	1	1						2	40000	2	2	1	1	1	6	1	2	2	2	4	3	2	3	4	1	2	1		
2	4	1				2			2																																						
2	6	1				2			2																																						
2	1	2	2	1	1	2			1	3	0	1	0	0	0	0	0	2330	2	2	1			1		1	27000	2	2	2	3	2		2	2	2	2	2	3	3	2	3	3	1	1		
2	5	2	3	1	2	2			1	2	1	1	0	0	0	0	0	3422	1	2	2	6	1			3	50000	2	2	2	1	2		15	2	2	2	3	3	3	3	2	3	1	1		
2	4	1				2			1	1	0	1	0	0	0	1	0	1431	1	1						3	30000	3	2	1	2	1	30	1	2	2	2	2	3	1	3	3	3	2	2		
2	5	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	1330	2	2	1			1		3	28000	2	4	2	2	2		3	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	1		
2	2	1				1	2	7	1	3	1	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	2	24	1			3	26000	2	1	2	2	2		1	1	1	2	2	3	2	2	3	3	1	2		
2	2	2	1	1	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	2330	1	2	1			1		1	23500	2	2	2	3	2		1	1	2	1	1	3	3	3	2	4	1	1		
2	4	2	2	1	1	2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	2330	1	2	1			1		1	27500	2	2	1	3	2		1	1	1	2	3	2	2	2	4	3	2	1		
2	6	2	2	5	2	2			1	2	0	0	1	0	1	0	0	2330	1	2	2	12	1			1	21600	2	1	1	4	2		7	1	2	2	1	3	3	3	4	3	1	2		
2	2	2	3	3	2	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	1			1		1	21200	2	2	2	4	2		6	2	3	3	2	3	3	2	3	4	3	2		
2	4	2	5	1	1	2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	1			1		1	20000	2	2	2	2	2		1	2	2	2	1	3	2	2	4	2	1	1		
2	4	2	4	4	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	2330	1	2	2	12	1			1	21000	2	2	2	1	2		4	1	2	2	2	3	3	2	3	3	1	2		
2	6	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	4110	3	2	1			1		3	30000	3	4	1	1	2		4	5	2	2	1	3	1	3	1	2	1	2		
2	4	1				2			1	2	0	1	0	0	1	0	0	3422	1	1						3	20000	2	2	2	2	2		1	1	2	1	2	2	2	2	3	3	2	1		
2	6	2	3	1	2	2			2																																						

Pokračování tabulky na následující straně.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31			
2	5	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	3422	1	1							3	28000	2	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	1	3	2	3	3	3	1	2		
2	5	1				1	1	5	1	2	0	1	0	0	0	0	3422	1	2	2	12	1				3	28000	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2	1		
2	4	2	1	3	1	1	1	2	1	1	0	1	0	0	0	0	2330	1	2	1						1	25000	2	2	2	4	2		2	1	2	1	1	3	4	3	4	4	1	1			
2	6	1				2			1	2	0	0	1	1	0	0	3422	1	1							2	34000	1	1	1	1	1	1	6	1	2	1	3	2	1	1	2	3	1	5	1		
2	5	2	3	3	1	2			1	1	0	1	0	0	0	0	2341	2	2	1						1	25000	2	3	1	4	2		1	3	4	2	2	2	2	3	4	4	1	2			
2	6	1				1	1	3	2																													1	1	3	3	3	4	3	1	1		
2	5	3			2	2																																1	1	3	4	2	3	3	1	2		
2	3	1				2					1	1	0	1	0	1	1	0	0	2330	1	2	1				1	30000	2	1	1	4	2		1	1	1	1	1	3	2	3	3	3	1	1		
2	1	2	2	2	1	2					1	2	0	1	0	0	0	0	4110	2	2	1				3	17800	2	3	4	1	2		1	2	3	2	2	3	3	3	3	4	2	2			
2	6	3				1	1	2	3																														2	1	2	3	3	4	3	2	2	
2	5	2	5	1	2	1	1	6	1	2	1	1	1	0	0	0	0	2330	1	2	1					1	28000	2	1	2	4	2		1	1	1	2	1	2	4	3	4	3	1	2			
2	3	2	5	5	1	1	3	20	2																														2	2	1	1	1	2	1	1	2	
2	5	3				1	1	1	7																															2	1	3	2	3	2	3	2	2
2	5	3				1	2																																2	1	3	1	2	3	2	4	2	
2	2	2	2	2	1	1	1	3	1	2	0	0	0	0	1	0	0	1439	3	2	1					1	27000	2	4	3	4	1	9	1	4	3	2	2	3	2	2	3	2	3	3	1	1	
2	6	1				2					1	3	1	1	0	0	0	2330	1	2	2	24	1			1	21500	2	2	4	4	2		1	1	3	2	2	3	3	2	4	3	1	1			
2	4	2	5	5	1	2					1	1	0	0	0	1	1	0		3	1				3		5	4	1	1	1	10	10	5	3	3	3	2	3	1	3	2	5	1				
2	4	2	2	2	2	2					1	1	0	0	1	0	1	0	2432	3	2	1			1	21000	3	4	3	1	1	1	2	4	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2		
2	5	1				2					1	1	0	1	0	0	0	2330	1	2	1				1	28000	2	1	1	2	2		1	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3	1	1			
2	5	1				2					1	1	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	1			1	26000	2	2	1	3	2		1	2	3	2	3	3	2	2	3	2	1	1				
2	5	2	2	2	1	2					1	1	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	2	24	1	1	24000	2	2	2	3	2		1	2	2	2	2	3	3	3	4	2	1	2				
2	4	2	3	3	1	1	2	4	1	2	0	0	0	0	1	0	0	2330	2	2	1				1	22130	2	2	2	4	2		1	2	2	1	2	3	2	3	3	4	3	1	1			
2	5	1				2					1	2	1	1	0	0	0	2330	1	2	1				1	22000	2	2	1	4	2		1	1	4	1	2	2	3	3	4	3	1	2				
2	4	1				2					1	1	1	1	0	0	0	2330	1	2	1				1	17000	2	2	4	2	2		1	2	2	1	2	2	3	3	4	2	1	2				
2	5	2	1	1	1	2					1	1	0	0	1	0	1	0	2330	1	2	1			1	26900	2	1	2	2	2		1	2	2	2	3	2	2	2	3	3	1	1				
2	4	1				2					1	1	1	0	0	0	0	1431	2	1				3	50000	2	2	3	3	1	30	1	2	2	3	2	2	3	2	3	3	1	1					
2	6	1				2					1	1	0	0	0	1	0	0	2310	1	2	1			1	20000	2	2	2	4	1	4	1	2	1	2	3	3	2	3	3	3	1	2				
2	6	3			2	1	1	1																														3	3	1	2	2	3	2	4	1		
2	4	1				2					1	1	0	1	0	0	1	0	2330	1	2	1				1	21000	2	1	3	2	2		7	2	2	2	2	3	1	1	2	1	3	2			
2	2	2	1	1	1	2					1	1	1	0	0	0	0	1420	2	2	1				3	65000	2	2	1	2	1	8	1	2	1	1	2	3	2	4	4	4	1	2				
2	1	2	4	4	1	1	1	6	1	2	0	0	0	0	0	1	0		2	1				3		5	3	1	1	1	2	1	2	3	2	2	3	3	3	3	3	1	1					
2	2	2	4	2	2	1	2	4	1	3	1	0	0	0	0	0	0	2511	3	2	1				3	25000	2	3	2	4	2		1	4	3	1	1	2	3	2	3	3	1	1				
2	1	2	4	3	2	2					1	2	0	0	0	1	1	0	2412	2	1				2	15000	5	4	1	2	2		3	2	3	1	1	3	2	3	3	3	1	1				
2	5	1				1	2	8	1	3	0	0	0	0	1	0	0	3254	3	2	1				3	12000	2	3	1	1	2		1	4	3	2	3	2	3	2	4	3	2	1				
2	6	1				2					1	1	0	0	0	1	0	0	1420	2	2	1			1	35000	3	4	1	4	1	15	1	4	3	3	3	4	3	2	3	1	4	1				
2	2	2	1	1	1	2					1	1	0	1	0	0	0	3422	1	1					3	35000	2	2	1	1	2		1	3	2	4	3	2	2	2	2	2	3	2				
2	5	2	3	1	1	2					1	1	1	0	0	0	0	2330	1	2	1				1	19000	2	2	2	3	2		1	2	2	2	3	3	2	3	3	3	1	1				
2	2	1				2					1	1	0	0	0	1	0	0	2412	3	1				3	70000	1	3	1	4	2		1	5	4	2	1	3	3	2	4	3	1	1				
2	4	1				2					2																											2	2	3	1	1	4	2	1	1		

Pokračování tabulky na následující straně.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31
2	6	2	1	2	1	2			1	1	0	1	0	0	1	0	0	2330	1	2	1		1			1	16500	3	2	2	4	2		4	2	2	2	3	3	1	2	3	3	2	1
2	2	1				2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	1		1			1	23100	2	1	1	4	2		2	2	2	2	2	3	1	1	2	3	1	1
2	4	1				2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	1		2	50		1	23000	2	1	1	4	2		1	1	2	2	2	3	2	3	3	3	2	1
2	2	2	5	4	2	1	1	6	1	1	0	0	0	0	1	0	0	2433	3	2	1		1			3	42000	2	3	1	4	1	15	2	2	4	1	1	3	3	3	3	3	1	2
2	1	2	3	3	2	2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	1		1			1	24000	2	2	2	4	2		1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	1	1
2	2	2	3	2	1	2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	1		1			1	23000	2	2	1	4	2		3	2	2	2	2	3	2	3	3	3	1	2
2	5	1				2			1	3	0	0	0	0	1	0	0	2423	3	2	2	24	1			3		2	3	2	4	2		1	4	3	2	2	3	1	2	3	3	4	2
2	1	2	1	3	1	2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	3422	1	1					3			2	1	1	4	2		1	1	1	1	2	2	2	1	3	2	1	1
2	4	2	5	3	2	1	1	4	1	2	0	0	1	0	0	0	0	2341	1	2	2	10	1			1	22000	2	2	2	2	2		2	1	3	1	2	2	3	1	4	4	2	2
2	6	2	1	1	1	2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	1431	1	1					3	40000	2	2	1	1	2		2	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	1	
2	4	2	2	1	1	2			1	2	1	1	0	0	0	0	0	5411	3	2	1		1			1	30000	2	3	1	4	1	9	8	3	2	2	2	3	2	3	4	3	1	1
2	1	1				2			1	2	0	1	0	0	0	1	0	3422	2	1					2			2	2	2	1	2		2	3	2	1	2	3	4	3	3	3	2	2
2	5	2	1	1	1	1	2	3	1	2	0	0	0	0	1	0	0	2330	1	2	2	12	1			1	22000	2	2	1	4	2		1	1	1	2	3	2	3	2	3	2	1	2
2	3	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	3119	3	1					3	40000	5	4	1	1	2		1	5	1	2	2	3	2	2	2	3	3	1	
2	6	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	3422	1	2	1		1			3	22500	2	2	2	1	2		1	2	2	2	3	1	2	2	4	3	3	2

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 12: Datová matice oboru Vojenská tělovýchova

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31
3	2	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	110	1	2	2	90	1			1	45000	2	1	1	4	1	700	1	1	1	1	1	2	4	3	3	3	1	1
3	5	1				2			1	1	0	0	1	0	0	0	0	310	2	2	1		1			1	50000	2	2	2	4	1	20	1	2	2	1	1	2	2	3	3	3	1	1
3	6	1				2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	310	2	2	2	120	1			1	30000	6	4	2	4	1	2	2	4	1	3	2	3	2	2	3	2	1	1
3	5	1				2			1	1	0	1	0	0	0	1	0	310	1	2	2	120	1			1	50000	1	1	1	4	2		1	1	1	2	2	2	4	2	4	3	1	1
3	6	1				2			1	1	0	0	0	0	0	0	1	110	1	2	2	108	1			1	42500	2	1	1	4	1	3	11	4	2	1	1	3	2	2	3	3	1	1

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 13: Datová matice oboru Management tělesné výchovy a sportu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31	
4	5	1				2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	4110	2	2	2	24	2	50		1	11000	2	2	2	3	2		1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1	2	
4	4	1				2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	1345	3	2	1					3	37000	2	3	2	2	2		1	4	3	2	3	3	1	2	4	1	1	2	
4	4	2	5	2	1	1	1	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2433	3	2	1					3	36000	5	3	2	4	2		1	4	4	2	1	4	3	3	4	4	1	1	
4	5	2	3	2	2	2			1	2	0	0	1	0	1	0	0	1219	3	2	1					3	27000	5	4	3	1	2		1	4	4	3	4	3	1	2	3	2	4	2	
4	6	2	3	2	2	1	1	3	1	1	0	0	0	0	1	0	0	4110	3	2	2	12	1			3	15500	5	4	2	3	2		4	4	3	2	2	3	2	2	3	3	1	2	
4	5	1				2			1	1	0	0	0	1	1	0	0	1221	2	2	1					3	25000	2	2	2	2	1	1	6	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2
4	4	2	4	4	1	2			1	3	0	1	0	0	0	0	0	1213	1	1						3	55000	2	1	1	1	2		15	4	2	2	2	2	1	1	2	2	1	2	
4	2	1				1	1	3	1	3	1	0	0	0	0	0	0	2433	3	2	1					3	40000	2	3	1	4	2		1	4	1	3	3	3	1	3	2	1	4	2	
4	3	1				2			1	2	0	1	0	0	0	1	0	2431	3	1						3	40000	3	4	1	1	1	4	1	4	3	3	3	1	4	2	2	1	4	2	
4	6	1				2			1	1	0	0	0	1	0	1	0	1431	1	1						3	80000	2	2	2	2	1	4	1	4	1	2	3	3	1	1	3	1	4	1	
4	4	2	3	3	1	1	1	4	1	3	0	0	0	0	1	0	0	2412	3	2	1					1	23000	3	3	2	4	2		1	4	4	2	2	4	2	3	3	1	4	2	
4	6	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	3422	1	1						2	25000	2	3	2	1	2		1	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	1	
4	6	1				2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	1431	1	1						2	28000	2	1	1	1	2		8	1	1	1	1	2	2	1	3	3	1	1	
4	6	2	2	2	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	3315	3	2	2	12	1			3	24000	2	3	1	2	2		1	5	2	3	3	3	2	2	3	2	1	2	
4	6	2	1	1	1	2			1	2	0	0	1	0	0	0	0	1213	3	1						3	30000	2	2	2	2	1	5	1	3	2	3	3	2	1	2	3	2	1	2	
4	6	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	2421	2	2	1					2	25000	2	2	3	2	2		1	3	2	3	3	3	1	1	3	2	4	1	
4	4	1				2			1	2	0	0	0	0	1	1	0	2431	1	1						2	22000	2	1	1	2	2		1	3	2	3	2	4	1	1	3	2	1	2	
4	5	1				2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	1221	1	2	1					2	37000	2	1	2	4	2		1	2	1	4	3	2	1	2	4	1	4	1	
4	3	2	3	2	2	1	2	6	1	3	0	0	0	0	1	0	0	1431	1	2	1					3	40000	2	1	1	1	1	2	2	2	1	2	3	3	1	3	3	3	1	1	
4	3	2	5	3	2	1	1	5	1	3	0	0	1	0	0	0	0	1420	3	2	1					3	61500	2	2	4	4	1	60	4	3	3	2	2	3	2	2	3	2	1	1	
4	6	1				2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	1222	1	2	1					3	35000	2	2	1	2	2		1	4	1	2	3	2	1	2	3	2	1	2	
4	5	2	1	1	2	2			1	3	1	0	0	0	0	0	0	1420	3	2	1					3	28000	5	4	5	2	1	2	1	4	4	1	2	3	2	2	3	2	2	2	
4	4	2	1	3	1	2			1	2	0	0	1	0	1	0	0	2431	3	2	1					3	40000	2	2	1	4	2		6	3	2	2	3	3	2	3	4	3	1	2	
4	4	2	2	1	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	3313	3	2	1					3	60000	2	4	1	1	2		15	4	3	1	3	3	1	2	4	2	1	2	
4	5	1				2			1	2	0	0	0	0	0	1	0	1431	1	1						2	30000	2	1	2	1	2		1	2	2	2	3	1	1	2	3	2	1	2	
4	1	1				1	2	4	1	3	1	0	0	0	0	0	0	2423	3	2	1					3	45000	2	3	3	4	2		1	2	2	2	4	1	3	3	3	2	4	1	
4	5	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	1212	3	2	2	12	1			3	37000	2	3	2	4	2		1	3	2	2	2	2	1	2	3	2	1	1	
4	4	1				2			1	2	0	0	1	0	0	1	0	2656	1	1						3	60000	2	2	1	4	2		1	4	2	2	2	3	2	1	2	3	1	1	
4	6	2	3	2	2	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	1420	3	2	1					3	25000	2	3	2	4	2		4	5	3	2	2	1	1	3	3	2	2	2	
4	4	2	4	2	2	2			1	2	0	0	1	0	0	0	0	1213	3	2	3					1	22000	2	3	1	1	1	2	7	2	3	2	3	3	1	3	3	3	4	2	
4	4	1				1	1	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2519	3	2	1					3	25000	2	3	3	4	2		1	4	2	2	3	3	2	2	3	2	3	2	
4	1	2	2	2	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	1213	3	2	1					3	55000	2	2	2	4	1	500	2	4	3	2	2	2	1	2	2	1	4	1	
4	6	2	1	1	1	2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	1219	2	2	1					3	37000	2	4	1	3	1	25	1	3	3	3	3	3	2	2	2	2	1	2	
4	3	1				1	1	1	1	2	0	0	0	0	0	1	0	1431	1	1						2	27000	5	4	3	2	2		5	2	2	3	3	3	3	2	4	2	1	2	
4	3	2	1	1	1	1	1	5	1	3	0	1	0	0	1	0	0	3422	1	2	1					3	27000	3	2	1	1	2		15	2	3	3	2	3	2	1	3	4	3	1	

Pokračování tabulky na následující straně.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31		
4	3	2	2	2	1	2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	1222	3	2	1		1			3		5	3	1	3	2			1	4	4	2	3	3	2	3	3	3	5	2	
4	5	1				2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	4110	2	2	2	12	1			3	30000	2	2	2	4	2			1	2	2	2	2	3	3	2	3	3	3	1	2
4	4	2	3	1	2	2			1	3	0	0	0	0	1	0	0	2433	3	2	2	12	1			3	31000	5	4	3	4	2			2	5	4	2	3	2	3	1	1	3	2	1	
4	4	2	1	1	1	2			1	2	0	0	1	0	1	0	0	1420	2	2	1		1			3	32000	3	1	2	1	1	2		1	2	2	2	3	2	1	2	3	3	1	1	
4	4	2	2	2	1	2			1	3	0	0	0	0	1	0	0	1222	3	2	1		1			3	33000	2	2	2	2	2			1	4	4	4	4	4	1	2	3	2	4	2	
4	6	2	2	2	1	1	2	5	1	2	1	0	0	0	0	0	0	2431	2	2	2	12	1			3	21000	2	2	1	4	2			1	2	2	2	2	3	2	3	3	3	1	2	
4	3	3			1	2																															4	4	3	3	3	4	2	2	2		
4	6	2	1	1	1	2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	1431	1	2	1		1			2	30000	2	1	1	3	2			1	2	1	3	4	2	1	1	3	2	3	1	
4	5	1				2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	4110	2	2	2	12	1			3	30000	2	2	1	4	2			1	2	2	2	2	3	2	2	3	3	1	2	
4	3	2	5	2	2	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	2431	1	2	2	36	1			1	25000	2	2	1	2	2			12	4	2	2	3	3	1	2	3	2	1	2	
4	4	2	3	2	1	1	1	4	1	3	0	0	0	0	1	0	0	2413	3	2	1		1			3	117000	3	2	2	4	2			15	2	3	3	3	2	1	1	3	1	2	2	
4	4	2	5	1	2	2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	3322	2	2	1		1			3		2	2	2	1	2			1	4	2	3	3	3	2	2	3	2	1	2	
4	6	1				2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	2330	1	2	1		1			1	25000	2	2	1	3	2			1	3	2	2	2	3	1	2	3	3	1	2	
4	3	2	4	3	1	1	1	6	1	3	1	0	0	0	0	0	0	2433	3	2	2	6	1			3	27000	2	3	1	3	2			1	5	4	3	3	4	1	1	3	2	4	2	
4	3	1				2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	1219	3	2	1		1			3	65000	2	3	2	4	2			1	5	3	3	2	3	1	2	3	2	1	1	
4	3	1				2			1	2	0	0	0	0	1	0	0	1221	3	2	1		1			3	50000	2	3	2	4	1	16		1	4	3	2	2	3	2	3	4	3	1	1	
4	4	1				2			1	2	1	0	0	0	0	0	0	2431	3	2	2	12	1			3	42000	3	4	1	3	2			1	4	2	3	3	2	1	1	3	1	1	1	
4	3	2	1	1	1	2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	1431	1	1			1			3	38000	2	2	1	2	2			2	2	2	2	2	2	1	2	2	3	1	1	
4	4	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	1431	1	1			1			3	35000	2	2	2	2	1	2		1	4	3	3	3	2	1	1	3	1	3	1	
4	6	1				2			1	1	0	0	0	1	1	0	0	1213	1	1			1			3	32000	2	2	1	2	1	3		1	1	1	3	3	2	1	2	3	1	1	2	
4	3	1				2			1	2	0	0	1	0	0	0	0	3422	1	2	1		1			3	33500	3	1	2	1	2			1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1	2	
4	6	2	2	1	1	2			1	1	0	0	0	1	0	0	0	4311	3	2	2	12	1			1	25000	3	4	2	4	2			1	5	4	3	4	4	1	2	2	3	2	1	2
4	2	2	2	1	1	1	1	3	1	3	0	0	1	0	0	0	0	3422	1	2	1		1			2	30300	3	1	2	1	2			1	2	1	2	3	2	2	1	2	3	1	1	
4	3	2	1	1	1	2			2																													4	4	4	1	2	3	3	4	2	
4	6	2	1	1	1	2			1	2	0	1	0	0	0	0	0	4110	1	2	1		1			2	22000	2	1	1	1	2			1	2	2	2	3	2	1	1	3	2	3	1	
4	3	2	5	2	2	2			1	2	0	0	0	0	0	1	0	4221	2	1			1			3	40000	3	2	2	2	2			1	4	3	3	3	3	2	2	3	2	1	1	
4	6	1				2			1	1	0	1	0	0	0	0	0	1431	1	1			1			3	35000	2	1	1	2	1	5		1	2	1	1	2	1	2	2	3	2	1	1	
4	6	2	3	5	1	2			1	1	0	0	0	0	0	0	1	1431	1	2	2	9	1			2	19000	2	2	2	1	2			8	3	2	2	3	3	1	3	3	2	1	1	
4	4	2	1	1	1	2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	4110	1	1			1			3	33000	2	1	1	1	2			15	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1	2	
4	2	2	1	2	1	2			1	2	0	1	0	0	0	0	0	1221	2	2	1		1			3	35000	5	2	2	1	1	2		9	4	2	3	3	3	1	2	3	1	1	1	
4	6	1				2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	2431	3	2	1		1			3	35000	2	3	1	4	2			1	4	2	1	3	2	1	2	3	2	4	1	
4	1	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	1222	3	2	1		1			3	48000	2	4	1	3	1	5		1	3	2	2	3	2	2	2	3	2	1	2	
4	3	2	2	1	1	1	1	1	2																													2	2	3	2	3	3	2	4	2	
4	6	2	2	2	1	1	1	2	1	2	0	0	0	0	1	0	0	2433	3	2	2	12	1			3	35000	2	3	2	4	2			1	4	3	3	3	3	1	1	1	1	4	2	
4	4	1				2			1	3	0	0	1	0	0	1	0	3422	1	1			1			2	40000	2	1	1	1	2			1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1	2	
4	6	3			2	2																																	2	3	2	2	3	3	1	2	
4	6	2	1	1	1	2			1	1	0	1	0	0	1	1	0	1431	1	1			1			3	27000	2	2	2	1	1	5		1	3	1	2	2	2	1	1	3	1	1	2	
4	4	1				2			1	1	0	0	1	0	1	1	0	1342	1	1			1			3	50000	2	2	1	2	1	17		1	4	3	3	3	3	1	2	3	1	3	2	
4	5	2	1	1	1	2			1	1	0	1	0	0	1	0	0	1213	3	2	1		1			3	35900	2	3	1	2	1			1	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	4	1

Pokračování tabulky na následující straně.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a)	12 b)	12 c)	12 d)	12 e)	12 f)	12 g)	13	14	15	16	16 b)	17	17 b)	17 c)	18	19	20	21	23	24	25	25 a)	26	27	28	29 a)	29 b)	29 c)	29 d)	29 e)	29 f)	29 g)	30	31	
4	3	1				2			1	1	0	0	0	0	1	0	0	4110	3	2	1		1			3	25000	2	2	1	1	2		1	4	4	2	3	3	1	2	3	3	4	1	1
4	6	1				2			1	1	1	0	0	0	0	0	0	4212	2	2	1		1			3	35000	5	4	4	4	2		2	5	3	3	4	2	1	2	4	3	1	1	

Zdroj: vlastní zpracování